

සමුද්‍ර කැළඹුම

සමුදර කැළඹුම

සී. රාජා මොහාන්

පරිවර්තනය
සුනේත්‍රා සිරිවර්ධන

සංස්කරණ උපදේශනය
සිසිර පින්නවල

ජාතික පුස්තකාල හා ප්‍රලේඛන සේවා මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලද
ප්‍රකාශනගත සුවිකරණ දත්ත

රාජා මෝහන්, සී

සමුද්‍ර කැලඹුම / සී. රාජා මොහාන් ; පරිවර්තනය සුනේත්‍රා සිරිවර්ධන විසිනි. - කොළඹ : පාත්තයින්ඩර් පදනම, 2017
පි. 304 ; සෙමී.21

"Samudra manthan" කෘතියේ පරිවර්තනයකි
ISBN 978-955-1201-08-1

- i. 359.03091823 ඩීවී 23
- ii. ග්‍රන්ථ නාමය
- iii. සිරිවර්ධන, සුනේත්‍රා (පරි.)
- 1. ඉන්දියාව - ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා - චිනය
- 2. චිනය - ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා - ඉන්දියාව

ප්‍රථම මුද්‍රණය: 2018

සමුද්‍ර කැලඹුම

ISBN 978-955-1201-08-01

පිටකවර නිර්මාණය:
Softwave Printing & Packaging (Pvt) Ltd, Colombo 05

පරිගණක පිටු සැකසුම:
කුමාරි චීරසූරිය

ප්‍රකාශනය:
පාත්තයින්ඩර් පදනමේ, ඉන්දු-ලංකා සබඳතා අධ්‍යයන කේන්ද්‍රයෙහි ප්‍රකාශනයකි
පුරසරණ, නො. 34, සාන්චි ආරච්චිවත්ත, කොළඹ 12

ඉන්දියා-ශ්‍රී ලංකා පදනම

මුද්‍රණය:
ගොඩගේ පොත් මැදුර
වතුර මුද්‍රණාලය, නො. 69, කුමාරදාස පෙදෙස, වැල්ලම්පිටිය

පටුන

සමුද්‍ර මන්තන්: ශ්‍රී ලාංකික දැක්මක්.....

1. සමුද්‍ර කැලඹුම
2. ප්‍රතිවාදීත්වයේ ආකෘතිය
3. සාගර බලය සොයා....
4. විවෘත මුහුදේ කටයුතු සමග ඇදීම
5. සමුද්‍රීය න්‍යෂ්ටික බලය
6. ඉන්දියාවේ ශාන්තිකර අපේක්ෂා
7. චිනය ඉන්දියානු සාගරයට තෙත් හෙළයි
8. උපායමාර්ගික දිවයිනේ වට කිරීම
9. වෙරළ තීරය සඳහා තරඟ වැදීම
10. ආරක්ෂක ගැටළුව අවම කිරීම
11. ඉන්දු-ශාන්තිකරය පාලනය කිරීම
12. සමුද්‍ර කැලඹුම
13. Notes

සමුද මත්තන්: ශ්‍රී ලාංකික දැක්මක්.....

“සමුදුර කැළඹුම” ඉන්දුශාන්තිකර කලාපයේ චීන-ඉන්දියානු එදිරිවාදිකම” යන රාජ්‍ය මොහාන් ගේ ග්‍රන්ථයට පදනම් වන්නේ ඉන්දු ශාන්තිකර සාගර කලාපයේ ගොඩනැගෙමින් පවතින නව නාවික බල සමීකරණය සහ උපාය සම්බන්ධ අන්තර් ක්‍රියාවලියයි. ඔහුට අනුව ආරම්භයේදී ගොඩ බිමට සීමා වූ, එනම් දේශසීමා ගැටුම් මත පදනම් වූ, ඉන්දු චීන එදිරිවාදිකම් දෙරටෙහි සිදුවෙමින් පවතින සමාජ ආරථික වෙනස්කම් ක්‍රියාවලිය සහ ඒ සමග බැඳුනු අවශ්‍යතාවයන් සහ ජාත්‍යන්තර තලයේ මෑතකාලයේ සිදුවුණු බලසමීකරණයන් ගේ වෙනස්කම් ද සමග ඉන්දු ශාන්තිකර සමුද්‍රයට අවතීර්ණ වී ඇති බවයි. වර්තමාන ඉන්දු පැසිපික් සමුද්‍ර කලාපයකුල සිදු වෙමින් පවතින එම නාවික බල සමීකරණයේ වෙනස්වීම සහ එහි ප්‍රතිපල ආරක්ෂණ උභතෝකෝටිකයක් (security dilemma) ලෙස වර්ධනය වීමක් දකින රාජ්‍ය මොහාන්, කලාපයේ සාමයට තර්ජනයක් වන එම ගැටුම්කාරී තත්ත්වය වර්ධනය වීම වලක්වා ගැනීමට කළයුතු කාර්යයන් මොනවා ද සහ එයට ඇති බාධා කවරේ ද යන ප්‍රශ්න වලට පිළිතුරු සැපයීමට උත්සාහ කරයි.

ගොඩ බිම්ගැටුම් සමුද්‍රයට අවතීර්ණ වීම

කර්තෘවරයා ගේ ප්‍රධාන තර්කය ගොඩනැගෙන්නේ මෙසේ ය. නූතන ඉන්දියාව සහ චීනය පසමීකුරු රාජ්‍යයන් නොවූව ද ඔවුන් අතර සහයෝගිතාවයෙන් කටයුතු කිරීමට බාධා පමුණුවන තත්වයන් ආරම්භයේ සිටම පැවැතුනි. මෙම රාජ්‍ය යන් බිහිවූ මුල් අවධියේ සිටම පැවති දේශසීමා මතභේදයන් සහ චීනය විසින් තිබ්බතය අල්ලාගැනීම සහ එරටින් පලා ආ දලයි ලාමා ට සහ සරණාගතයින්ට ඉන්දියාව විසින් සරණ සැපයීම දෙරට අතර වර්තමාන එදිරිවාදිකම් වලට පසුබිම් සැපයු අතර එය 1962 දේශසීමා යුද්ධය දක්වා වර්ධනය විය. එහෙත් දෙරටේ එදිරිවාදිකම් මෑතක් වනතුරුම දේශසීමා ප්‍රශ්නයට සහ ඒ තුලින් මතු වූ මතභේදයන්ට පමණක් සීමාවී තිබුණි. විසිවන ශතවර්ෂයේ අගභාගය ආරම්භ වන විනයේ සහ ඉන්දියාවේ ආර්ථික වර්ධනය පදනම් කරගෙන පැන නගින තත්ත්වයන් සමග චීනය සහ

ඉන්දියාව දෙරටම පෙර නොවූ විරූ පරිදි සමුද්‍රය දෙසට හැරීමේ ප්‍රවනතාවයක් පටන් ගැනිණි. මෙය සමග බැඳුණු සෝවියට් දේශයේ බිඳවැටීම සහ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය එකම ලෝක බලවතා වීමත් මුල් කරගෙන ඉන්දු ශාන්තිකර සමුද්‍ර කලාපයේ ද නාවික බලකුලනයේ වෙනසක් සිදුවෙයි. කතුවරයාට අනුව එම තත්ත්වයන් සියල්ල එන ඉන්දියානු එදිරිවාදිකම් මත පදනම් වන කලාපීය බල අර්බුදයක් නිර්මාණය කර ඇත. එහි ප්‍රතිපල දෙයාකාරයකින් ප්‍රදර්ශනය වීමට පටන්ගෙන ඇත. පළමුවැන්න, එන සහ ඉන්දියානු ක්‍රියාකාරකම්, කලාපීය ආරක්ෂණ උහතෝකෝටිකයක් දක්වා වර්ධනය වී තිබීමයි. දෙවැන්න, එම තත්ත්වය සමනය කිරීම සඳහා නව කලාපීය බල සමීකරණයක් ගොඩ නැංවීම සඳහා ඇති අවශ්‍යතාවය සහ උත්සාහයයි.

ඉන්දියාව සහ චීනය අතර එදිරිවාදිකම ආරක්ෂක විශ්ලේෂකයන් අතර ප්‍රධාන මාතෘකාවක් ලෙස වර්තමාන දේශපාලන කතිකාවට ඇතුල්වන්නේ විසි එක්වන ශතවර්ෂයේ පටන්ගැනීමේ සිට යන්න විවාදයට කරුණක් නොවේ. ඉහත දී සඳහන් කළ 1950 දශකයේ දී චීනය විසින් තිබ්බතය ආක්‍රමණය කිරීම සමග ඇති වූ තත්ත්වය, විශේෂයෙන් 1959 තිබ්බත ජනතා නැගිටීම සමග තිබ්බත සරණාගතයින්ට සහ දලයි ලාමාට තම රටට ඇතුල්වීමට ඉන්දියාව විසින් ඉඩ ලබා දීම, සහ 1962 චීන ඉන්දිය දේශසීමා ගැටුම මුල් යුගයේ දෙරට අතර එදිරිවාදි කම් මතු වූ අවස්ථාවන් ය. ගොඩබිමට සීමා වූ සහ අභ්‍යන්තර දේශපාලන කරුණු මත තීරණය වූ මෙම ගැටුම් වලින් ඔබ්බට චීන ඉන්දිය එදිරිවාදිකම් වර්ධනය නොවීමට සුවිශේෂ කරුණු කීපයක් බලපෑ බව කිවහැක. 1947 දී බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍ය පාලනයෙන් නිදහස ලබන ඉන්දියාව සහ 1949 දී අධිරාජ්‍යවාදී ස්වරූපයක් ගත් විදේශ බලාධිකාරීත්වයක සහ දේශීය පීඩක පන්තියක ග්‍රහණයෙන් මිදීම සඳහා කළ විප්ලවවාදී අරගලයක් තුලින් බිහිවන චීනය, පළමු දශක කිහිපය තුල වඩාත් අවධාරණය කරන්නේ තම අභ්‍යන්තර දේශපාලන සහ ආර්ථික කටයුතු පිළිබඳව ය. ඒ හැර සමාන පීඩනයන් තුල සිටි නිදහස ලබා සිටි මෙම දෙරට අතර දේශපාලන දැක්මේ ද සමානත්වයන් දක්නට ලැබුණි. ඒ අතර අධිරාජ්‍ය විරෝධී ස්ථාවරය දෙරට එකිනෙක හා සමීප කළ ප්‍රධාන කරුණක් වූ අතර ඒ හේතුව නිසාම දෙරට විසින්ම තමන්ට තිබූ ප්‍රධානතම සතුරු බලවේගයන් ලෙස සලකනු ලැබුවේ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ප්‍රමුඛ බටහිර දේශයන් මිස එකිනෙකා නොවේ. එම

තත්ත්වය තුල චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ඉහත ගැටුම් දෙරට අතර සම්බන්ධතාවයන්ගේ ප්‍රධාන ගතිකයක් බවට පත් නොවීම විමතියට කරුණක් නොවේ. එහෙත් මෙම තත්ත්වය විසිඑක්වන සියවසේ මුල් භාගය වන විට වෙනස්වීමට පටන්ගත්තේ ය. ඉන්දියාව ලෝක ආර්ථිකයේ නැගී එන බලවේගයක් ලෙස මතු වීමට පටන්ගැනීමත් චීනයේ ආර්ථික වර්ධනය ඉදිරියට යාමත් සමග ඇති වූ තත්ත්වයන් මෙම වෙනස්වීමට හේතු විය.

චීනය ලෝකයේ දෙවන විශාලතම ආර්ථිකය වන අතර ඉන්දියාව දැනට හත්වන ස්ථානයේ පසුවෙයි. දෙරටෙහිම වෙළඳ කටයුතු වලින් 90% පමණ සිදුවන්නේ සාගරය මගිනි. විශේෂයෙන් චීනය තම ඛනිජ තෙල් අවශ්‍යතාවයන්ගෙන් 50% වඩා ආනයනය කරන්නේ මැදපෙරදිගින් නිසා ඉන්දියානු සාගරය හරහා ඇති මුහුදු මාර්ග එරටට අතිශයින් වැදගත්වේ. විශේෂයෙන්, 2030 වනවිට ලෝකයේ බලශක්ති පරිභෝජනයෙන් 85% නැගෙනහිර අප්‍රිකාව, ඉන්දියානු සාගරය සහ බටහිර සහ මධ්‍යම ශාන්තිකර කලාපයන් එනු ඇතියයි බලාපොරොත්තු වේ. චීනය සහ අසල්වැසිත් සමග පවතින මුහුදුසීමා මතභේද (උදාහරණ ලෙස නැගෙනහිර චීන මුහුදේ ජපානය සමග සහ දකුණු චීන මුහුදේ සියලු අග්නිදිග ආසියා රටවල් සමග) වලට එක ප්‍රධාන සාධකයක් වන්නේ ද බලශක්ති තරගයයි. මේ සියල්ලේ ප්‍රතිඵලය වන්නේ ලෝක බල අරගලයේ නව කේන්ද්‍රස්ථානය බවට ශාන්තිකර සාගර කලාපය පත්වීමයි (බලන්න Kaplan 2010). නැගී එන මෙම තත්ත්වය නිසා නව දිල්ලි සහ බීජින් පරිපාලනයන් අතර දැනට ඇතිවී තිබෙන සහ අනාගතයේ ඇතිවිය හැකි ගැටුම් ගෝලීය ආර්ථිකයට තදබල ලෙස බලපෑමට ඉඩ ඇති සේම ලෝක සාමයටද අනතුරුදායක ය.

රටවල් දෙක මුහුදට අවතීර්ණ වීමට ඉහත තත්වය බලපා ඇතත් එය විග්‍රහ කිරීමේදී කතුවරයාගේ අවධානය දක්වන එක් කරුණක් වන්නේ ඉන්දු ශාන්තිකර සාගර කලාපයේ මෙම දෙරට අතර වෙළඳ කටයුතු සීග්‍රයෙන් වර්ධනය වන ඉහත තත්ත්වය පිළිබඳව ය. එය කිසිවකුට ප්‍රතික්ෂේප කළ හැකි කරුණක් නොවේ. 2015 වසරේ වෙළඳ දත්ත වලට අනුව ඉන්දියානු විදේශ වෙළඳාමෙන් 31% සිදුවී ඇත්තේ ශාන්තිකර සාගර කලාපයට අයත් රටවල් සමගිනි. එමනිසා, ඉන්දියාවට එම කලාපයට ඇතුල්වීමට පවතින අවශ්‍යතාවය පැහැදිලි ය. මෙම රටවල් සමග සීග්‍රයෙන් වර්ධනය වන වෙළඳාම වර්ධනය කරගැනීම සහ එහි සුරක්ෂිත භාවය සහතික කරගැනීම ඉන්දියාවේ අවශ්‍යතාවයකි.

චීනය සහ එහි වෙළඳ සම්බන්ධතාවයන් සලකා බලන විට මෙම කලාපය තුළ එරටේ විදේශ වෙළඳාමෙන් 41% සිදුවේ. එහෙයින් ඉන්දියාවට පවතින වටිනාකමට වඩා වැඩි වටිනාකමක් චීනයට එම ප්‍රදේශ සම්බන්ධයෙන් තිබේ. චීනය සහ ඉන්දියන් සාගර කලාපීය රටවල් සමග වෙළඳ සම්බන්ධතාවයන් බලන කළ දකුණු ආසියාව සහ අප්‍රිකානු සහ මැද පෙරදිග රටවල් සමග චීන වෙළඳාමේ වටිනාකම ප්‍රමාණාත්මකව අඩු තත්ත්වයක පවතී. 2015 දත්ත අනුව මැද පෙරදිග සහ නැගෙනහිර අප්‍රිකාව සමග වෙළඳාම චීන විදේශ වෙළඳාමෙන් 6% පමණි. දකුණු ආසියාව සමග වෙළඳාමේ ප්‍රතිශතය 2.7% වේ. නමුත් ඩොලර් වටිනාකම සැලකීමේදී චීනය මේ ප්‍රදේශ සමග කරන වෙළඳාමේ වටිනාකම ඩොලර් මිලියන 355 කි, ඉන්දියාව මෙම රටවල් සමග සිදුකරන වෙළඳාමෙහි වටිනාකම මිලියන 157 ක් පමණ වේ. එනම් ඉන්දියාවට සාපේක්ෂව බලන කල මෙම ප්‍රදේශය සමග චීන වෙළඳාමෙහි වටිනාකම ආසන්නයෙන් 50% වැඩිය. 2015 දත්ත අනුව මැද පෙරදිග සහ නැගෙනහිර අප්‍රිකාව සමග වෙළඳාම චීන විදේශ වෙළඳාමෙන් 6% පමණි. දකුණු ආසියාව සමග වෙළඳාමේ ප්‍රතිශතය 2.7% කි. නමුත් ඩොලර් වටිනාකම සැලකීමේ දී චීනය මේ ප්‍රදේශ සමග ඩොලර් මිලියන 355 වෙළඳ කටයුතු සිදුකරයි. එය මෙම ප්‍රදේශ සමග ඉන්දියාව සිදුකරන වෙළඳ කටයුතු වලට වඩා ආසන්න වශයෙන් 50% කින් ඉහළ සංඛ්‍යාවකි. (ඉන්දියාව මෙම රටවල් සමග සිදුකරන වෙළඳ කටයුතු වල වටිනාකම මිලියන 157 ක් පමණ වේ). එසේම ශාන්තිකර සාගර කලාපයේ වෙළඳාමට ඉන්දියාවේ දායකත්වයට වඩා දායකත්වයක් චීනය විසින් ලබා දෙනු ලැබේ. එය හැර තවත් කරුණක් අවධාරණය කළ යුතුය. එනම්, ඉන්දියානු සාගරය හරහා යන චීන වෙළඳ සම්බන්ධතා වෙළඳ පරිමාණයට වඩා වැදගත් කමක් එරට ආර්ථිකයට ඇති බව ය. එයට හේතුව වන්නේ නැගෙනහිර අප්‍රිකානු සහ මැද පෙරදිග වෙළඳාම මගින් චීන ආර්ථිකයේ පැවැත්මට අත්‍යවශ්‍ය ධනිජ තෙල් සැපයීමයි. චීනයේ ධනිජ තෙල් ආනයනයෙන් 50% පැමිණෙන්නේ මෙම ප්‍රදේශයෙනි. ඉන්දියාවට ශාන්තිකර කලාපයේ එවැනි තත්වයක් නොමැත. මෙම තත්වය මත චීනයට ඉන්දියානු සාගරයේ වෙළඳ මාර්ගවල සුරක්ෂිත බව පැවතීමේ අවශ්‍යතාවය ඉන්දියාවට ශාන්තිකර සාගරයේ වෙළඳ මාර්ගවල සුරක්ෂිත බව පැවතීමට වඩා වැදගත් යැයි තර්ක කළ හැක.

ඉන්දු ශාන්තිකර ආරක්ෂණ උහතෝකෝටිකය, කලාපයේ සමුද්‍රාශ්‍රිත රාජ්‍යයන් සහ කුඩා රාජ්‍යයන්

ඉහත තත්ත්වය මත ඉන්දු ශාන්තිකර සාගර කලාපය තුළ පැන නැගී ඇති ආරක්ෂණ උහතෝකෝටිකය කතුවරයා ප්‍රධාන කරුණු දෙකක් ආශ්‍රයෙන් සවිස්තරාත්මකව විග්‍රහ කරයි. පළමුව, ඔහු කලාපය තුළ සමුද්‍රාශ්‍රිත රාජ්‍ය සහ කුඩා රාජ්‍ය සමග දෙරට පවත්වාගෙන යන සම්බන්ධතාවන් පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක යෙදේ. එහිදී කතුවරයා වරාය පහසුකම් ලබාගැනීම මුල්කර ගනිමින් සමුද්‍රාශ්‍රිත රාජ්‍යයන් (littoral states) සහ කුඩා රාජ්‍යයන් (small states) සමග දෙරටේ ඇති සම්බන්ධතාවයන් ගේ වැදගත්කම කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමුකර ඇත. මෙහිදී ඉන්දියානු සාගර කලාපය තුළ ඉන්දියානු ආරක්ෂක තත්ත්වය විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා මෑතදී ජනප්‍රිය සංකල්පයක් බවට පත්වී ඇති “මුතු හර” (String of Pearls) සංකල්පය ඔහුගේ විග්‍රහයේ යටින් දිවෙන පදනම වී ඇති බවක් පෙනේ. ශාන්තිකර සාගරය තුළ එම තත්ත්වය සැලකීමේදී චීනය සහ කලාපීය රටවල් අතර ඇති අර්බුදකාරී සම්බන්ධතාවයන්ට ඔහුගේ අවධානය යොමුවී ඇත. දෙවැනි කරුණ, එනම්, ඉන්දු ශාන්තිකර කලාපය තුළ නාවික බල සමීකරණය විමසීමේදී ඔහු ප්‍රධාන නාවික බලවතුන් වන එක්සත් ජනපදයන්, ඉන්දියාවන්, චීනයන් අතර දක්නා ගැටළුකාරී සම්බන්ධතාවයන් පිළිබඳ පුර්ණ පැහැදිලි කිරීමක් කරයි. පොදුවේ ගත්කල මෙම විග්‍රහයන් පිළිබඳව ප්‍රශ්න නොමැති වුව ද සමහර වැදගත් කරුණු කිහිපයකට කතුවරයා අවධානය යොමු කර නොමැති බව පෙනේ. ඔහුගේ විග්‍රහය, විශේෂයෙන්ම මෙම දෙරට අසල්වැසි සමුද්‍රාශ්‍රිත සහ කුඩා රාජ්‍ය සමග පවත්නා සම්බන්ධතාවල ස්වරූපය පිළිබඳ විග්‍රහය, එම සම්බන්ධතාවල සංකීර්ණ ස්වරූපය ග්‍රහණය කරගැනීමට අපොහොසත්වී ඇතිබවක් හැඟී යයි. ඔහු මෙම සම්බන්ධතාවයන් විග්‍රහ කරන්නේ සරල කාරක සම්බන්ධතාවයන් ලෙස පමණක් බව පෙනේ. එම සම්බන්ධතාවයන්ට බලපාන සහ බලපා ඇති ඓතිහාසික ක්‍රියාවලීන් සහ මනෝමූලික තත්ත්වයන් සහ විශේෂයෙන් එම තත්ත්වයන් ඉන්දියාව සහ අසල්වැසි රාජ්‍ය යන් අතර සම්බන්ධතාවයන්ට බලපාන අයුරු පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු කර නොමැත. එයින් සිදුවී ඇත්තේ ඉන්දියාවට ඉන්දියානු සාගර උප කලාපය තුළ චීනයට සාපේක්ෂව ඇති අවාසිදායක තත්වයට ප්‍රමාණාත්මක අවධානයක් යොමු නොවීමයි. ඒ ආකාරයේ අවධානයක් යොමු කරන ලද්දේ නම් ඔහුගේ විග්‍රහය

වඩාත් පරිපූර්ණ වීමට ඉඩ තිබුණි. ඉහත තත්ත්වය, විශේෂයෙන් දකුණු ආසියා කලාපයේ ඒන ඉන්දියානු සම්බන්ධතාවයන් තේරුම් ගැනීමට ඉතා වැදගත්වේ.

ඒන සහ ඉන්දියානු ආර්ථිකයන් වර්ධනය වන විට වෙළඳපල සුරක්ෂිතතාවය ආරක්ෂා කර ගැනීම දෙරටටම වැදගත් කරුණක් බවට පත්විය. දෙරටටම භාණ්ඩ වෙළඳපල ප්‍රධාන වශයෙන්ම නාවික මාර්ග මගින් සිදුවීම හේතුවෙන් නාවික මාර්ග සුරක්ෂිත කරගැනීම දෙරටටම අවශ්‍යතාවයක් බවට පත්විය. එම තත්ත්වය තුළ අසල්වාසී සහ සමාන වෙළඳ ජාලයකට හිමිකම් කියන මෙම දෙරටේ නාවික සේවාවන් සහ සැපයුම් කරුවන් එකිනෙකාගේ නාවික බල ප්‍රදේශයන් සේ සලකන සීමාවන් හරහා ගමන් කිරීම වැලැක්විය හැකි කරුණක් නොවන අතර ඒ කරණ කොට ගෙන විවිධ ප්‍රශ්න පැන නැගීම ද සාමාන්‍ය කරුණකි. එයට අමතරව නාවික කටයුතු බාධාවන්ගෙන් තොරව පවත්වා ගැනීමට අවශ්‍ය වරාය සහ ඉන්ධන පහසුකම් ස්ථාවරව පවත්වාගෙන යෑම කාර්යක්ෂම වෙළඳ නාවික සේවා වල දිගු කාලීන පැවැත්ම සඳහා වැදගත් වේ. පැන නැගෙමින් පවතින මෙම තත්ත්වය නිසා නව දිල්ලිය සහ බීජින් අතර දැනට ඇතිවී තිබෙන සහ අනාගතයේ ඇතිවිය හැකි ගැටුම් ගෝලීය ආර්ථිකයට තදබල ලෙස බලපෑමට ඉඩ ඇති සේම ලෝක සාමයට ද අනතුරුදායකය, යන්න කතුවරයාගේ තර්කයට පදනම්ව තිබේ. රාජා මොහාන් තම කෘතියෙන් ඉදිරිපත් කරන්නට උත්සාහ කරන්නේ ඉන්දියා ඒන නාවික කටයුතු වර්ධනය වීම සමග ඉන්දු පැසිෆික් සමුද්‍රීය මණ්ඩලයේ බල පැතිකඩ වෙනස්වන විට ඇතිවිය හැකි මෙම හානිදායක තත්ත්වය නිර්මාණය නොවීමට නම් ආසියානු බලවතුන් දෙදෙනා එකිනෙකා පිළිබඳ පවතින සැක දුරුකර ගෙන තම සමුද්‍රීය ස්ථාවර කරගතයුතුබවයි.

ඉන්දුශාන්තිකර කලාපයේ නව බල සමීකරණය සම්බන්ධව සමුද්‍රමන්තන්හි නව තීරණපනය

කතුවරයා ඉන්දු ශාන්තිකර කලාපයේ සිදුවෙමින් පවතින මෙම බලසමීකරණයේ ගතිකයන් සහ මූලෝපායික අන්තර් ක්‍රියාවලිය ඉන්දියානු මිථ්‍යාවන් හි විස්තර වන සමුද්‍ර මන්තන් එනම් සමුද්‍ර කැළඹවීම පිළිබඳ පුරාවෘත්තයේ සඳහන් වන සුර අසුර යුද්ධයට සමාන සංසිද්ධියක් ලෙස දකියි. සමුද්‍ර මන්තන් පුරාවෘත්තයට අනුව අතීත සුර අසුර ගැටුමෙන් සුරයන් ජයගත්

අතර, වඩාත් නිවැරදිව කියන්නේ නම් පරාජයෙන් බේරුණු අතර, එයට විෂ්ණු දෙවියන්ගේ ගේ වක්‍ර සහාය ලැබුණි. වර්තමාන ගැටුමේ සුරයන් සහ අසුරයන් කවුරුන්දැයි යන්න වටහා ගැනීම පාඨකයාට අපහසු කරුණක් නොවේ. වර්තමාන සුර අසුර ගැටුමේ වක්‍ර සහකරුවා වන්නේ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය වන අතර එය ඉන්දියාව සමග සහයෝගයෙන් කටයුතු කරයි. එපමණක් නොව ඉදිරි දශකයන්හි ඉන්දු ඒන සම්බන්ධතාවයන් පැවතිය යුත්තේ ගැටුම් මත නොව අන්‍යෝන්‍ය අවබෝධය මත ඇති වන්නා වූ සහයෝගිතාවය මත බව ඔහුගේ තර්කයයි. එම ව්‍යංගය තුළින් ගෙන එන පණිවුඩය කුමක්දැයි වටහා ගැනීමට අපහසු නොවේ. කෙටියෙන් කිවහොත් රාජා මොහාන් තම කෘතිය තුළින් ඉන්දු ශාන්තිකර සාගර කලාපය තුළ නාවික බල සමීකරණය සකස්විය යුතු අන්දම පිළිබඳ සමකාලීන අමෙරිකානු මතවාදය සහ එම කලාපය තුළ ඉන්දියානු නාවික බල සැලසුම් සාධාරණීකරණය කිරීමේ උත්සාහයක යෙදෙයි. කෘතියේ සියලු තර්කයන් ගොඩනැගෙන්නේ සහ විශ්ලේෂණයන් පදනම් වන්නේ රාජා මොහාන් සමුද්‍ර කැළඹුම මෙම මුඛ්‍ය අරමුණ මත පිහිටමිනි.

කතුවරයා තම විග්‍රහය විස්තරාත්මක සහ පුළුල් පරාසයක් ආශ්‍රයෙන් ඉදිරිපත් කරයි. ඉන්දියාවේ සහ චීනයේ වර්තමාන නාවික ව්‍යාප්තිය සහ එයට පදනම් වූ ආර්ථික කරුණු සහ නාවික සහ ආරක්ෂණ ඵලඹුම් සවිස්තරාත්මකව විශ්ලේෂණය කර ඇත. ඔහුගේ මූලික තර්කයට පදනම් වන ආරක්ෂණ උභතෝකෝටිකය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයට ඔහු පිවිසෙන්නේ අටවන සහ නම වන පරිච්ඡේද වලිනි. දස වන සහ එකොලොස්වන පරිච්ඡේදයන්හි ඔහු මෙම ආරක්ෂණ උභතෝකෝටිකය විසඳීමට ගත යුතු පියවර විග්‍රහ කරන අතර අවසාන පරිච්ඡේදය සමාලෝචනය සඳහා යොදා ගෙන ඇත. ඉන්දු ශාන්තිකර සාගරයේ ගොඩනැගෙමින් පවතින මෙම තත්වය පිළිබඳව හෝ එමගින් මතුවන ප්‍රශ්න පිළිබඳව මතභේදයක් තිබිය නොහැක. එහෙත්, යමකුට ඔහු එම තත්වය දකින අයුරු සහ ඒවා සඳහා ඉදිරිපත් කරන ඉහත විසඳුම් සාධාරණීකරණය කරන අන්දම පිළිබඳව ගැටළු තිබිය හැක. ඔහු මෙම තත්වයන් දෙස බලා ඇත්තේ ස්වාධීන විශ්ලේෂකයකුට වඩා සමකාලීනව ගොඩනැගෙමින් පවතින ප්‍රධාන ධාරාවේ ඉන්දියානු මතවාදය සහ ඇමෙරිකානු ආරක්ෂණ සැලසුම් වල අනුගාමිකයකු ගේ ස්වරූපයෙන් යැයි යමකු තර්කකල හොත් එයට විරුද්ධ වීමට අපහසුය.

ඉන්දු ශාන්තිකර සාගරය සම්බන්ධ තත්කාලීන ඉන්දු ඇමෙරිකානු රාජ්‍ය මතවාදය සහ රාජා මොහාන්

චීනය සහ ඉන්දියාව පසුගිය දශක කිහිපය තුළ ලබාගත් ආර්ථික වර්ධනය මෙම රටවල් දෙකෙහිම විශාල පරිවර්තනයන් කළ බවත් එමගින් දෙරටෙහිම ජාත්‍යන්තර බල අවශ්‍යතාවයන් වෙනස් වූ බවත් නොරහසකි. මෙහි ප්‍රතිපලය වූයේ දෙරටටම තම පැවැත්ම සඳහා සමුද්‍රය වැදගත්වීම පමණක් නොවේ. එමගින් කලින් පැවතුනු ප්‍රතිවිරුද්ධතාවයන් වඩාත් බලවත්ව ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා සහ ඒවා ඉටුකරගැනීම සඳහා සමුද්‍රය යොදා ගැනීමට ද හැකියාව ලැබුණි. ඉන්දියාව, ඉන්දියානු සාගර කළාපය තම රටේ සම්ප්‍රදායික බල අයිතිය බවට සැමවිටම දක්වන සංවේදනීය බව රහසක් නොවේ. ඒ හැර ඉන්දු චීන දේශසීමා ගැටළුව ද දෙරට අතර කාලාන්තරයක් තිස්සේ නොවිසඳී පවතී. මෙම තත්ත්වය යටතේ ඉන්දු පැසිපික් සමුද්‍ර කළාපය තුළ දෙරට අතර එදිරිවාදිකම් වලට පසුබිමක් නිර්මාණය වී තිබේ. ඉන්දු පැසිපික් කළාපය තුළ දෙරටෙහි ගැටුම හුදෙක් ආර්ථික වර්ධනයෙහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස දැකිය නොහැක්කේ එහෙයිනි. මේ එදිරිවාදිකම මෙම රටවල් දෙක තමන්ගේ බලප්‍රදේශයන්ගේ අයිතිය පිළිබඳව දරන ප්‍රාකෘතික මතවාදයන් (parochial ideologies) සහ ඒ මත ගොඩ නැගී ඇති බිය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් නොවන්නේද යන ගැටලුව යමකුට පැහැදිලිම සාධාරණය. රාජා මොහාන් මෙම හැකියාව පිළිබඳව අවධානයක් යොමු නොකිරීම අඩුපාඩුවක් ලෙස දැකිය හැක. මෙම කරුණ වැදගත් වන්නේ ප්‍රාකෘතික මතවාදයන් මත ගොඩනැගුණු ස්ථාවරයන් ඇතිවීම පොදු එකඟතාවයන් කරා ලඟාවීම අපහසු නිසාය. මෙම තත්ත්වය තුළ රාජා මොහාන් බලාපොරොත්තු වන චීනය සහ ඉන්දියාව අතර අවබෝධය සහ සම්මුතිය සඳහා කෙතරම් ඉඩප්‍රස්ථා ඇත්තේ ද යන ප්‍රශ්නය අනිවාර්යයෙන්ම පැන නැගේ. තවදුරටත් පැහැදිලි කරන්නේ නම් සියලු එකඟතාවයන් කාරක සහ ප්‍රායෝගික තත්ත්වයන්ගෙන් පමණක්ම තීරණය වේ යයි විශ්වාස කිරීම එතරම් ප්‍රායෝගික නොවේ. මෙම දෙරට අවබෝධයෙන් එකඟතාවයකට පැමිණෙයි ද නොඑසේ නම් බලතුලන තත්ත්වයක් මත එය සිදුවේ ද, තම ප්‍රතිවාදියා වන ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ඉන්දියාව සමග සිටින තාක් කල් චීනය එවැනි බලතුලනයක් සඳහා එකඟ වීමට ඉඩක් ඇති ද සහ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ සහයෝගය නොමැතිව බලතුලන තත්ත්වයකට පැමිණීමට ඉන්දියාවට හැකිවේවි

ද යන ප්‍රශ්න මෙහි දී පැන නගයි. එයට අමතරව තවත් වැදගත් කරුණක් වන්නේ රුසියානු සාධකයයි. විශේෂයෙන් රුසියානු සාධකය මෙහි දී කෙසේ බලපාන්නේ ද යන්න කතුවරයා සලකා බැලුවේ නම් මෙම විග්‍රහය වඩාත් ඵලදායක වීමට ඉඩ තිබුණි.

අසල්වැසි රාජ්‍යයන් පිළිබඳ කරන ලද විග්‍රහයේ දී විදේශ සම්බන්ධතා සහ ආරක්ෂක සම්බන්ධතා පිළිබඳ තත්කාලීන ඉන්දියානු විශ්ලේෂකයන් සහ ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කරුවන් බොහෝදෙනෙකු විසින් නිරන්තරයෙන් සිදු කරන වරදක් රාජා මොහාන් ගේ විග්‍රහය තුළ ද දැකිය හැක. එනම් මෙම රටවල සංසිද්ධීන් කාලීන ඉන්දියානු සහ ඇමෙරිකානු රාජ්‍ය මතවාදයට ගැලපෙන දෘෂ්ටිකෝණයක් තුලින් පමණක් බැලීමයි. එම විශ්ලේෂනයන්හි දී ඔවුන් එම රටවල අභ්‍යන්තර ගතිකයන් එම රටවල වැසියන් දකින අයුරු හෝ එම රටවල වැසියන් ඉන්දියානු ක්‍රියාවලීන් දකින අයුරු සැලකීමට මැලිකමක් දක්වන බවක් පෙනේ. එයින් බොහෝවිට සිදුවන්නේ අසල්වැසි රටවල ඉන්දියානු චින්තනයට සහ සැලසුම් වලට නොගැලපෙන හෝ අවාසිගත තත්ත්වයන් එම විශ්ලේෂණයන්ට මගහැරී යාමයි. එම අඩුපාඩුව රාජා මොහාන්ගේ මෙම කෘතිය තුළද තිබෙන බව පෙනී යයි.

ඉන්දියාවට ඉන්දියානු සාගරයේ ඔහු අමතක කරන අවාසි සහගත තත්ත්වයක් පවතින අතර එය චීනයේ බල සමීකරණයට වාසි සහගත ලෙස බලපායි. මෙය පැහැදිලි කිරීම සඳහා ඉන්දියානු සාගර කළාපය තුළ ඉන්දියාව සහ අසල්වැසි රාජ්‍ය අතර සංකීර්ණ ක්‍රියාවලිය උදාහරණ වශයෙන් ගත හැකිය. මෙම උප සාගර කළාපය තුළ ඉන්දියානු උපාය මාර්ගයන්හි දී ඉන්දියානු සම්ප්‍රදායි බලාධිකාරය සහ ඒ සමග අනිවාර්යය ලෙස බැඳුණු ඉන්දු-පකිස්ථාන එදිරිවාදිකම් වැදගත් සාධකයන් වේ. පකිස්ථානය සහ ඉන්දියාව එකිනෙකා දකින්නේ සතුරන් ලෙස වන අතර අන් දකුණු ආසියානු අසල්වැසි රටවල් ඉන්දියාව දකින්නේ වැඩිමහල් සහෝදර මානසිකත්වය (big brother mentality) පෙරදැරිකරගෙන කටයුතු කරන රටක් ලෙසිනි. සමීප ආරක්ෂක ගිවිසුමක් ඇති භූතානය හැර සියලුම අසල්වැසි රටවල් සමගම ඉන්දියාව යම් ගැටළුවකට සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගැනීම මෑත ඉතිහාසය තුළ වාර්තා වූ කරුණකි. චීනයට මෙම රටවල් සමග ඇත්තේ එයට වඩා හාත්පසින් වෙනස් වූ සම්බන්ධතාවයකි. එක පැත්තකින් චීනය මෙම රටවල් සමග සමීප ආර්ථික සම්බන්ධතාවයන් ගොඩනගා ගෙන ඇති අතර කලාපයෙන්

පිටත පිහිටීම කරණ කොට ගෙන එම රටවලට ඉන්දියාවට සමාන අර්බුදකාරී සම්බන්ධතාවයන් විනය සමග අනාගතයේ දී හෝ ඇතිවීමට ඇති ඉඩකඩ අල්ප ය. 30 වසරක සිවිල් යුද්ධ කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධව ඉන්දියාව කටයුතු කළ ආකාරය මෙයට හොඳ උදාහරණයක් සපයයි. 1970 දශකයේ තම ගැලවුම් කරුවා වූ ඉන්දියාව සමග බංගලාදේශයට අද ඇත්තේ විනය සමග ඇති සම්බන්ධතාවට වඩා අඩු සම්බන්ධතාවයකි.

ඉන්දියාවට අවාසි සහගත ලෙස බලපාන මෙම තත්ත්වය සුළුකොට දකින ඉන්දියානු විශ්ලේෂණ වල දක්නට ලැබෙන දුර්වලතාවය ශ්‍රී ලංකාව සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතාවය රාජා මොහාන් විග්‍රහ කරන ආකාරයට අදාළව තවදුරටත් පැහැදිලි කළ හැකිය. ඉන්දු-ලංකා සම්බන්ධතාවයන් වල මෑත කාලීන හැඩගැසීම් සහ වර්ධනයන් පිළිබඳව ඔහුගේ මූලික ප්‍රකාශයන් එනම්, ඉන්දියාවට ශ්‍රී ලංකාවේ කටයුතු පිළිබඳව නිෂේධ බලයක් තබාගැනීමට උත්සාහයක් පැවතුනේ ය යන නිගමනය සහ එය එසේ සිදුවීමට හේතුව වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රබුද්ධ පංතිය වඩාත් ඉහල මට්ටමක සිටීම නිසාය යන මතයන්, පිළිගත හැකි වුවද දෙරට අතර මෑත කාලයේ දක්නට ලැබෙන ගැටලුකාරී තත්වය එම තත්වය මත පමණක් පැහැදිලි කිරීමට ඔහු ගන්නා උත්සාහය එතරම් වලංගු නොවේ. ඉන්දියාව සහ අසල්වැසි රටවල් අතර සම්බන්ධතාවය පිළිබඳව ඉන්දියාව සෑම විටම දැක් වූ ආකල්පය වූයේ එරට කළාපීයව බලවත් නිසා සියලු අසල්වැසින් එරටෙහි අභිමතය පරිදි කටයුතු කළ යුතුය යන්නයි. එසේම අසල්වැසි රටවල සිටින ඉන්දියානු ඩයස්පෝරාව තමාගේ අභ්‍යන්තර දේශපාලනයේ කොටසක් ලෙස සැලකීම සහ එය මත අසල්වැසි රටවල් සමග සම්බන්ධතා තීරණය කිරීම ද ඉන්දියානු විදේශ ප්‍රතිපත්තිය තුළ දක්නට ලැබේ. ඒ සම්බන්ධව කතුවරයා සඳහනක් කර ඇතත් එහි ඇති අවාසිදායක තත්වයන්ට ඔහු ප්‍රමාණවත් ලෙස අවධානය යොමු කර නොමැත. මෙය ඔහු ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධව කරන විග්‍රහයෙන් පැහැදිලිවන අතර එයින් ඔහුට මෙම දෙරට අතර සම්බන්ධතාවල යථා තත්වය දැකීමට ඇති ඉඩට බාධා පමුණුවා ඇත.

කතුවරයාට අනුව විනය ශ්‍රී ලංකාව සමග පවත්වන සම්බන්ධතා වලදී ඉන්දියාවට වඩා ඉදිරියෙන් සිටියි. ඒ කරුණ පිළිබඳව විවාදයක් නැත. විවාදාත්මක කරුණ වන්නේ ඒ තත්වය ඇතිවීමට හේතුවන කරුණු පිළිබඳව ඔහු කරන විග්‍රහයයි. ඔහු ප්‍රකාශ කරන ආකාරයට ශ්‍රී ලංකා චීන සමීප සම්බන්ධතාවය

ඉන්දියානු විදේශ ප්‍රතිපත්තියේ සැලසුම්කරුවන්ගේ අපරික්ෂාකාරී බව නොඑසේ නම් අතපසුවීමක් නිසා සිදුවූවකි. එහෙත්, සත්‍ය පසුබිම ඊට වඩා වෙනස්ය. ඉන්දු ලංකා සම්බන්ධතාවයන් වල පළමු වීම මෙම දෙරට බ්‍රිතාන්‍යයෙන් නිදහස ලැබූ කාලයේ සිටම ආරම්භ වූ තත්ත්වයක් වන අතර එයට කරුණු දෙකක් බලපෑවේ ය. එකක් නම් ලංකාවේ මහා ජාතිය වන සිංහලයන් ඉන්දියාව පිළිබඳ දරන සැකසහිත ආකල්පයයි. සිංහලයන් සෑම විටම ඉන්දියාව දෙස බැලුවේ තම ඉතිහාසයේ සිංහල ද්‍රවිඩ සම්බන්ධතාවය තුළිනි. එනම් වර්තමාන තම්ලිනාවූව තුළිනි. සාමාන්‍ය සිංහල දේශපාලන මනස දකින්නේ ඉන්දියාව සහ ද්‍රවිඩ "ආක්‍රමණිකයන්" යනු එකක් ලෙසිනි. එහි දී ඔවුන්ට ඉන්දියාව බුද්ධාගමේ ජන්ම භූමිය යන්න වැදගත් නොවේ. දෙවන කරුණ නම් ඉන්දියානු දේශපාලන නායකයන් ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳව, විශේෂයෙන් ජනවාර්ගික ගැටළුවේ දී ඉන්දියාව හැසුරුණු ආකාරයයි. ඉන්දීරා ගාන්ධි මැතිනිය අගමැතිවරිය ලෙස සිටි කාලයේ දමිළ සටන්කාමීන්ට අවි පුහුණුව ලබා දීම, රජවී ගාන්ධි විසින් ශ්‍රී ලංකා ගුවන් සීමාව ආක්‍රමණය කිරීම සහ ඉන්දියානු සාම හමුදාව මෙරට කළ කටයුතු සිංහල ජනතාව සහ ශ්‍රී ලංකාවේ පාලකයන් තුළ ඉන්දියාව පිළිබඳ පසම්බුරු සංකල්පය තවත් තීව්‍ර කළේය. මෙයට අමතරව විනය සමග ඇත්තේ මිතුරකු සම්බන්ධව දක්වන ආකල්පයකි. රබර් ගිවිසුම මෙහි දී සිංහල මනස විනයට සමීප කරන වැදගත් කරුණකි. එයට අමතරව දේශපාලන පක්ෂ මට්ටමේ ද (දෙරටේ කොමියුනිස්ට් පක්ෂ අතර පමණක් නොව අනෙකුත් වමට බර පක්ෂ සමගත්) මුල් යුගයේ සිටම සම්බන්ධතාවයක් ගොඩ නැගී තිබුණි. මෙම සමීප බව අවසන් ඊලාම් යුද්ධය පැවති කාලය තුළ තවදුරටත් වර්ධනය වූ බව නොරහසකි. මේ අනුව ඉන්දියාව සමග සසඳන විට විනය ඉතාම ඉදිරියෙන් සිටියි. ශ්‍රී ලංකාව ඉන්දියාව සමග සිටින්නේ කැමැත්තෙන් නොව වෙනත් විකල්පයක් නොමැති හෙයිනි. මෙම කරුණ රාජා මොහාන් එක්කෝ නොදකියි; නැත්නම් අමතක කරයි.

ඉන්දියාවේ අභ්‍යන්තර දේශපාලන තත්වයන් ද එරටට ලංකාව සමග සමීප සම්බන්ධතාවයක් තබා ගැනීමේ දී බාධා පැමිණවී ය. ඉන්දියාවට විදේශ ප්‍රතිපත්ති අවශ්‍යතාවයන් නිසා සමීපවීමට අවශ්‍ය වුව ද එය කිරීමට නොහැකි වීමට එය ද හේතුවකි. එල්. ටී. ටී. සංවිධානය විනාශ වීම ඉන්දියාවේ අවශ්‍යතාවයක් වුව ද (එය වක්‍ර ලෙස සිදුවූ බව රාජා මොහාන් පිළිගනියි) එය සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා ලංකාවට සෘජුව උදව් කිරීමට ඉන්දියාවට

නොහැකිවූයේ එරට අභ්‍යන්තර දේශපාලන ක්‍රියාවලියන්ගේ බලපෑම හේතුවෙනි. ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳව ඉන්දියාව සතුව පැවති විකල්ප ඉතාම අඩු යන්න පිළිගත යුත්තකි. එමනිසා, තම අරමුණ ඉටුකරගැනීමට නම් චීනයේ කටයුතු වලට ඉඩ දීම හැර අන් මගක් ඉන්දියාවට නොවිනි. ශ්‍රී ලංකාව එල්. ටී. ටී. ය සමග කළ අවසාන සටනට ඉන්දියාව විරුද්ධ වූයේ නම් එල්ටීටීපීයට 2009 දී අත් වූ ඉරණම අත් නොවන්නට ඉඩ තිබුණි. එහෙයින්, ඉන්දියාව සිටියේ යක්ෂයා සහ ගැඹුරු නිල් මුහුද අතරය කිවහොත් එය නිවැරදිය. එල්. ටී. ටී. ය විනාශවීම රාජා මොහාන් දකින ආකාරයේ ජයග්‍රහණයක් නොවේ. එය ඔවුන්හට ලැබුණු සැනසිලි ත්‍යාගයක් පමණි. පළමු ත්‍යාගය ලැබුනේ චීනයට ය. ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධව පවතින ඉහත තත්ත්වය භූතාන්‍ය හැර දකුණු ආසියා කලාපයේ සෑම රටක් සමගම පාහේ ඉන්දියාවට ඇති තත්ත්වයයි කීම නිවැරදිය. පොදුවේ චීනයට සාපේක්ෂව බලන කළ ඉන්දියාව සිටිනුයේ අවාසිදායක තත්ත්වයක ය. රාජා මොහාන් විසින් මෙම කරුණ සලකා නොබැලීම ගැටළු සහගත ය.

නව දිල්ලිය සහ බීජිං අතර යම් මට්ටමක අවබෝධතාවයක් ගොඩනැගීම කළාපය තුළ නාවික බල සමීකරණය ධනාත්මක තත්ත්වයකට යොමු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය බව කතුවරයාගේ අදහස වන අතර එවැන්නක් කලාපීය ආරක්ෂාවට සහ ආර්ථික සුරක්ෂිත භාවයට මෙන්ම ගෝලීය ආර්ථිකයට සහ ලෝක සාමයට සුභවාදී බව සියලු දෙනාම පොදුවේ පිළිගන්නා කරුණකි. එය ඉටුකරගැනීම සඳහා අන්‍යෝන්‍ය විශ්වාසය ගොඩ නැගීමේ ක්‍රියාවලීන් ඔහු යෝජනා කරයි. කෙසේවුව ද එවැනි අන්‍යෝන්‍ය විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලියක සාර්ථකත්වය රඳාපවතින්නේ ක්‍රියාවලිය තුළම පමණක් නොවේ. එයට බලපෑම් කරන බාහිර තත්ත්වයන්ද මත ය. එහිදී ඉන්දු චීන දේශසීමා ගැටුම්, ඉන්දු පකිස්ථාන ගැටුම තුළ චීන පකිස්ථාන සම්බන්ධතාවන්හි බලපෑම සහ කලාපයේ ඇමෙරිකානු අරමුණු තුළ එවැන්නකට ඇති ඉඩකඩ යන සියල්ලම බලපායි. දෙරට අතර කතුවරයා බලාපොරොත්තුවන අවබෝධතාවය, ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපදයේ මුඛ්‍ය උපායමාර්ගික පරමාර්ථයන්ට එනම් තම ලෝක ආධිපත්‍යය තවදුරටත් ආරක්ෂා කරගැනීම සහ ඉන්දු ශාන්තිකර සාගර කලාපයේ තම බල ප්‍රමුඛතාවයට අවාසිදායක ලෙස බලපා ඇති බව ඇමෙරිකාව දකින්නේ නම් තත්ත්වය ගැටළුකාරී අතට හැරීමට ඇති ඉඩකඩ වැඩිය. එම සන්දර්භය තුළ ඇමෙරිකාව මෙම රටවල්

දෙක අතර දිගු කාලීන අවබෝධයක් ඇතිවීමට බාධා නොකරනු ඇතැයි සිතීම අපහසු ය. ඇත්ත වශයෙන්ම ඇමෙරිකාවේ අරමුණු වන්නේ මෙම දෙරට අතර යම් මට්ටමක ගැටුම් තත්ත්වයක් තවදුරටත් පැවතීම ය. ඇමෙරිකාවට යහපත් වන්නේ ඔවුන්ට පාලනය කළ හැකි මට්ටමේ අවබෝධතා තත්ත්වයක් පමණකැයි කීම සාවද්‍ය නොවේ. මෙහිදී මතක තබා ගතයුතු ප්‍රධානම කරුණක් වන්නේ 2050 වන විට චීනය ලෝක ආර්ථිකයේ පළමු තැනට පැමිණෙන බවයි. එවැනි තත්ත්වයක් තුළ, පවතින තත්ත්වය තවදුරටත් වෙනස්වීමට ඇති ඉඩකඩ වැඩිය. රාජා මොහාන් මෙම විකල්පයන් පිළිබඳව ප්‍රමාණවත් අවධානයක් කර ඇති බවක් නොපෙනේ.

රාජා මොහාන් හොඳකින ක්‍රියාකරුවන් සහ බලවේගයන්

රාජා මොහාන් ඉන්දු ශාන්තිකර සාගර කලාපයේ බලගැටුම සමනය කිරීම සඳහා ඇති විකල්පයන් සහ ඒවාට ඇති බාධා සලකා බලයි. එහි දී දක්වන එක් විකල්පයක් වන්නේ ඉන්දු ශාන්තිකර සාගර කලාපය තුළ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපද ප්‍රධානත්වය මත ඉන්දියා ඇමෙරිකා නාවික සහයෝගිතාවයක් ගොඩ නැගී එමගින් කලාපීය බල තුළනයක් ඇතිවීමයි. දෙවැන්න නම් චීනය සහ ඉන්දියාව අතර විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලියක් මගින් කලාපයේ ඇති කරගත හැකි ස්ථාවර බවයි. ඔහු පවසන අන්දමට මෙයින් පළමුවන විකල්පයට පදනම සපයන ප්‍රධාන කරුණක් වන්නේ එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව ඉන්දු ශාන්තිකර සාගර කලාපය පිළිබඳව දරන සමාන ස්ථාවරයයි. එනම් චීනයේ ආධිපත්‍යයට ඉන්දු ශාන්තිකර සාගරය කලාපය නතු වීම දැකීමට මෙම දෙරටම දක්වන විරුද්ධත්වයයි. එවැනි ස්ථාවරයක මෙම දෙරටම සිටින බව පිළිගන්නා කතුවරයා එයට ඇති බාධාවන් ද දකියි. ඔහු එහි දී ඉදිරිපත් කරන කරුණු පිළිබඳව විවාදයක් ඇතිවිය නොහැකි දෙවන විකල්පය සාර්ථකවීම එනම් චීන ඉන්දියා විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව ඔහු සඳහන් කළ ද එවැන්නක් සිදුවීමට ඇති බාධා දකින ඔහු එවැනි තත්ත්වයක් මගින් කලාපය ස්ථාවර තත්ත්වයකට පත්වීම පිළිබඳව විශ්වාසයක් තබන බවක් නොපෙනේ. දැනට මෙම රටවල් අතර පවත්නා සමහර නොවිසඳුනු ගැටලු එවැන්නක් සාර්ථක වීමට පවතින ප්‍රධාන බාධකයකි. එම කරුණු පිළිබඳව විවාදයක් නොමැති වුවද ඔහු සලකන සහ විශ්වාසය තබන පළමුවන විකල්පය එනම් ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර දිගුකාලීන සහ ශක්තිමත් ඒකගතාවයක් ඇතිවීමට

බාධා පමුණුවන එහෙත් ඔහු නොදකින නොහොත් නොසලකා හරින බව පෙනෙන තත්වයන්ද ඇති බව පිළිගත යුතුය.

තව අතකින් බලන කළ ඉන්දියාවට චීනය සමග ප්‍රධාන වශයෙන් ඇත්තේ තම රටෙහි ආරක්ෂාව, දේශසීමා වල සුරක්ෂිත බව සහ ඉන්දීය සාගරයේ තම සාම්ප්‍රදායික ප්‍රමුඛතාවය පවත්වාගෙන යාම සමග බැඳුණු ගැටලුවකි. චීනය ඉන්දියානු සාගරය තුලට ඇතුල්වීම ඉන්දියාව දකින්තේ රටේ දේශසීමා එදිරිවාදියකු ඉන්දියානු සාගරයේ තමන්ට හිමි සම්ප්‍රදායික ප්‍රමුඛත්වයට අභියෝග කිරීමක් ලෙස යැයි විග්‍රහ කිරීම වඩාත් නිවැරදි ය. එනම් ගොඩබිම තර්ජනය සමුද්‍රයට ඇතුල්වීමක් ලෙස ය. එනම් තම සාම්ප්‍රදායි බල ප්‍රදේශයට පිටතින් එන තර්ජනයක් ලෙස ය. එක්සත් ජනපදය චීනයේ නාවික වර්ධනය දකින්තේ ඇමෙරිකාව විසින් කලාපයේ පවත්වාගෙන යන නාවික ආධිපත්‍යයට අභියෝගයක් ලෙස සහ ඒ මගින් තමාගේ ලෝක ආධිපත්‍යයට විය හැකි අනාගත තර්ජනයක් ලෙස ය. එවැනි තත්වයක් තුල මෙම සාගර කලාපය සම්බන්ධව රුසියාවේ ක්‍රියාකලාපය ද අමතක කළ නොහැකිය. රුසියාව වර්තමානයේ සුපිරි බලවතකු නොවුවද එරටෙහි නාවික බලය ඉන්දු ශාන්තිකර කලාපය තුල තවමත් වැදගත් තැනක් ගන්නා බව අමතක කළ යුතු නොවේ. මෙහිදී රාජා මොහාන් රුසියාවේ වැදගත්කම නොසලකා හැර ඇත්තේ එරට මුහුණ පා ඇති ආර්ථික අර්බුදය සහ සෝවියට් දේශයේ බිඳ වැටීමත් සමග එහි නාවික බලයේ සහ යුද ශක්තියේ පිරිහීම නිසායි යමකුට කිව හැකිවුව ද එය සම්පූර්ණයෙන් පිළිගත හැකි කරුණක් ද යන ප්‍රශ්නය පැන නැගී. රුසියාව නැගෙනහිර ශාන්තිකර කලාපයේ බලයක් බව සහ 2010 පමණ සිට එම බලය වර්ධනය කර ගැනීමේ උත්සාහයක යෙදී සිටින බවද නොරහසකි³. මෙම කලාපය තුල ආර්ථික සහ ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවන් නැවත ගොඩනගා ගැනීමේ සහ කලාපයට අනුකලනය වීමට පවතින රුසියානු උනන්දුව 2012 APEC සමුළුව (Asia Pacific Economic Cooperation Forum) විලදිවොස්ටෝක් නගරයේ පැවැතීම තුලින්ම පෙන්නුම් කරයි. මෙහිදී සැලකිය යුතු තවත් වැදගත් කරුණක් තිබේ. එනම් රුසියාව ආරක්ෂක අවශ්‍යතාවන්හට සහ ආරක්ෂක තර්ජනයන්හට ආර්ථික කරුණු වලට වඩා ප්‍රමුඛතාවක් දක්වන බවයි. ආර්ථික තර්ජනයන් මධ්‍යයේ යුක්රේනය ආක්‍රමණය කිරීම මීට හොඳ උදාහරණයකි. එමනිසා, රුසියාව, කලාපය සම්බන්ධව දක්වන උනන්දුව සහ විශේෂයෙන් ඉන්දියාව රුසියාව සමග ඇති සම්බන්ධතා අනුව

රුසියාව මැදිහත්වන ප්‍රශ්නයකදී ඉන්දියාව කෙබඳු ස්ථාවරයක් ගනී ද යන්න පිළිබඳ ප්‍රශ්නාර්ථයක් තිබේ. එහෙයින්, ඉන්දු ශාන්තිකර සාගර කලාපය තුල ඉන්දියාව සහ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය අතර කතුවරයා බලාපොරොත්තු වන දිගුකාලීන සහ දෙරටට පමණක් ශුභවාදී එකඟතාවයකට එළඹීමට ඇති ඉඩකඩ ප්‍රශ්න සහගතය. මෙම කරුණ සලකා බලන විට ඉන්දු ශාන්තිකර සාගර කලාපය තුල ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය බලාපොරොත්තු වන ආකාරයේ නාවික සහයෝගිතාවයක් සඳහා ඉන්දියාව එකඟවෙතැයි සිතීම අපහසු ය.

සමුද්‍ර මන්තස් සහ ඉන්දු ශාන්තිකර සාගර කලාපයේ බල අරගලයේ අනාගතය

රාජා මොහාන් දරන මතය කෙතරම් නිවැරදි ද යන්න තීරණය වන්නේ ඉන්දියාව සහ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය අතර ඇති අවශ්‍යතාවයන් වල ගැලපීම මත පමණක් නොවේ. එයට මේ කලාපය ආශ්‍රිත අන්‍ය බලවේගයන් අතර පවත්නා සම්බන්ධතාවයන් ද බලපායි. ඉන්දු ඇමෙරිකානු සහයෝගිතාවය, රාජා මොහාන් අදහස් කරන සමුද්‍ර කලාපයේ සාමය සඳහා ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කිරීමට නම් එය එක්කෝ චීනය සහ කලාපයේ අනිත් බලවතුන් විසින් පිළිගත යුතුය. එහි දී කලාපය තුල ඇමෙරිකානු නාවික බලාධිකාරය පිළිගන්නා රටවල් වලින් අනුමතිය ලැබෙන බව විවාදගත කරුණක් නොවේ. එසේ වුව ද චීනය සහ රුසියාව මෙවැනි එකමුතුවකට කවර ප්‍රතිචාරයක් දක්වන්නේ ද යන්න මත පමණක් කතුවරයා අපේක්ෂා කරන බලතුලනයේ සාර්ථකත්වය රැඳී පවතියි. රාජා මොහාන්ට අනුව ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර සහයෝගිතාවයක් ගොඩ නැගුන ද චීනය සහ රුසියාව අතර ඇමෙරිකාවට ප්‍රතිවිරුද්ධ සහයෝගිතාවයක් ඇතිවීමට ඇති හැකියාවක් ඔහු නොදකියි. එහෙත් මෑතදී සිදුවූ සමහර සිද්ධීන් ඔහුගේ එම විශ්වාසයට ප්‍රතිවිරුද්ධ සාධක පෙන්වන බවක් කිව හැකිය. උදාහරණයක් ලෙස 2017 ජූලි මස සාන්ත පීටර්ස්බර්ග් නගරයේ දී පැවැත්වූ චීන රුසියා නාවික අභ්‍යාස සහ දිගු කාලීනව දෙරට අතර පවතින ඡන්හයි සහයෝගිතාව දැක්විය හැක. එයට අමතරව මෑතදී නිර්මාණය වූ තත්වය දෙරට වඩාත් සමීපවීමට බලපෑම් කර ඇත. එනම් ඩොනල්ඩ් ට්‍රම්ප් ජනාධිපති වීමත් සමග අලුතින් පැන නැගී ඇති තත්වයයි. ඔහු චීනය පිළිබඳව දක්වන ප්‍රතිචාරය සහ ඇමෙරිකානු ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් රුසියාව

සම්බන්ධව දක්වන ප්‍රතිවිරුද්ධතාවය ලෝක බල කුලනය පිලිබඳ ඇමෙරිකාව තුළ මෑත දී පැනනැගී ඇති අපැහැදිලිතාවය චීනය සහ රුසියාව අතර සහයෝගිතාවය තවදුරටත් වර්ධනය වීමට හේතුවන්නේ යැයි සිතීමට තවත් ඉඩකඩ සපයයි. එහිදී තවත් වැදගත් සාධකයක් වන්නේ චීනය සහ රුසියාව අතර ඇති සමීප ආර්ථික සම්බන්ධතාවයන්ය. මෙම තත්වයන් මත රාජා මොහාන් ගේ උපකල්පනය වැරදි යාමට ඇති ඉඩකඩ අද වඩාත් ඉහළ ගොස් තිබේ. මෙම කරුණු තම විග්‍රහයේදී සලකා බැලීමට කතුවරයා උනන්දුවී නොමැත.

චීනයේ ආර්ථික ශක්තිය සහ ආර්ථික සම්බන්ධතා මත චීනය විසින් තම අසල්වැසි රටවල් සමග මෙන්ම ඉන්දියානු සාගර කලාපයේ ඉන්දියානු අසල්වැසි රාජ්‍යයන් සමගද ගොඩනගා ගෙන ඇති සබඳතා ජාලය සාපේක්ෂ වශයෙන් ගත් කළ ඉන්දියාවේ එම තත්වයන්ට වඩා බොහෝ බලවත් බව පැහැදිලිවම පෙනීයන කරුණකි. එම නිසා විශේෂයෙන් සමහර දකුණු ආසියා රටවල් ඉන්දියාව ඉදිරියේ චීන සාධකය යොදා ගන්නා බවට උදාහරණ එමට ඇත. ශ්‍රී ලංකාව මෙම චීන සාධකය ඊලාම් යුද්ධය කාලයේ දී තදින් භාවිත කළේ ය. කලාපයේ අන් රාජ්‍යයන් ද අඩු වැඩි වශයෙන් චීන සාධකය ඉන්දියාවට බලපෑම් කිරීම සඳහා නිතර යොදාගන්නා බව නොරහසකි. මෙයට ප්‍රධාන ප්‍රධාන හේතුවක් ලෙස මෙම රටවල්වලට ඉන්දියාවට සාපේක්ෂව චීනයේ ඇති වැදගත්කම, විශේෂයෙන් ආර්ථික වැදගත්කම, පෙන්වා දිය හැකිය. ඉන්දියාව සහ ශාන්තිකර සාගර කලාපයේ පිහිටි චීන අසල්වැසින් සමග පුළුල් වෙළඳ සම්බන්ධතාවයන් පැවතිය ද එම රටවලට එම සබඳතාවල වැදගත්කම චීනය සහ දකුණු ආසියාවේ ඉන්දියානු අසල්වැසින් අතර ඇති පුළුල් වෙළඳ සහ ආධාර මත බැඳුණු සම්බන්ධතා වලට සමාන කළ නොහැක. තවදුරටත් පැහැදිලි කරන්නේ නම් දකුණු ආසියාතික රටවල් චීන ආධාර මත බොහෝදුරට රැඳී පැවතිය ද චීන මුහුදේ පිහිටි ඉන්දියානු වෙළඳ සහකරුවන් ඉන්දියාවේ ආර්ථික බලය මත නොරැඳෙති. එයින් පැහැදිලි වන කරුණ වන්නේ චීනය සමග දකුණු ආසියාවේ සහ ඉන්දියානු සාගර කලාපයේ (අරාබිකරය සහ අප්‍රිකානු රටවල් ද ඇතුළුව) ඇති සම්බන්ධතා ඉන්දියාව චීන මුහුදේ චීන අසල් වැසි රාජ්‍යන් සමග ඇති සම්බන්ධතාවන්ට වඩා ගුණාත්මකව වෙනස් බවයි. මෙම තත්වය රටවල් දෙකේ සාපේක්ෂ බලාධිකාරියට සහ නාවික අධිකාරියට බලපෑමක් කරන බව පිළිගත යුතුය. එහි වැදගත් කම රාජා මොහාන්ගේ විශ්ලේෂණය ඇතුළත් වී

නොමැත. ශාන්තිකර සාගරයේ චීන අසල්වැසියන් තම වාසිය සඳහා ඉන්දියානු සාධකය භාවිත කිරීමක් නොපෙනේ. එසේ කිරීමට ඔවුන්ට නොහැකිව ඇත්තේ ඉන්දියාවට චීනයට තරම් ලෝක ආර්ථිකයට හෝ යුද්ධමය තත්වයන්ට බලපෑමක් කිරීමට හැකියාවක් නොමැති වීමයි. එපමණක් නොව මෙම කලාපයේ සම්ප්‍රදායික ඇමෙරිකානු මිතුරන් ද චීනය අමනාප කරගැනීමට අකැමැත්තක් දක්වති. පිලිපීනය වැනි සමහර රටවල් ඇමෙරිකාව අතහැර චීනයට සමීප වීමට ද තැත්කරන බවක් පෙනේ⁴. ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපදය තුළ පවතින ට්‍රම්ප් පරිපාලනය චීනය සම්බන්ධව දක්වන තරමක් අපැහැදිලි ප්‍රතිපත්තිය ද අන් රටවලට බලපෑමට අමෙරිකාව සතුව ඇති හැකියාවට අනාගතයේදී මීටත් වඩා නිෂේධනාත්මකව බලපෑමට ඉඩ ඇතැයි විශ්වාස කළ හැක. ඉහත සියලු තත්වයන් සලකන විට රාජා මොහාන් විශ්වාස කරන අන්දමේ ඉන්දු ඇමෙරිකා සහයෝගයක් සාර්ථක බලපෑමක් කළහැකි එකමුතුවක් බවට පත්වීමට ඉඩපහසුකම් සපයන්නක් වේ යැයි කීම දුෂ්කර ය.

කතුවරයාට සහ කෘතියට සෘජුව අදාළ කරුණක් නොවුවද ඔහු කලාපය පිළිබඳව දකින අනාගතයට බලපෑමට ඉඩ ඇති තවත් කරුණක් ඇත. කතුවරයා තම විශ්ලේෂණයට පදනම් කරගන්නේ 2012 දශකය තුළ දක්නට තිබූ තත්වයයි. මෙම කලාපයේ ආරක්ෂණ පරිසරයට බලපාන වර්ධනයන් කිහිපයක් දශකයේ අග භාගයේ සිට පැන නගිමින් පවතියි. එකක් නම් ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපදයේ ජනාධිපතිවරණය සහ එහි ප්‍රතිපලයයි. එය හුදෙක් පුද්ගලයකුගේ ජයග්‍රහණයක් හෝ කෙටිකාලීන විරුද්ධතා ප්‍රකාශනයක් (protest vote) ලෙස සැලකීම ප්‍රමාණවත් නොවේ. එය, එරටෙහි යටපත් කර දමා තිබූ ජාතිකවාදී සහ හුදකලාවාදී මතවාදයන් ඉදිරියට පැමිණීම නිසා ඇතිවූ අර්බුදයක් ලෙස දැකීම වඩාත් සුදුසුය. එනම් ඇමෙරිකාව සහ එහි ආර්ථික සහ වාණිජ අනාගතය පිළිබඳ ට්‍රම්ප් ගේ ප්‍රකාශ හුදෙක් පුද්ගල මතවාදයක් නොව ඇමෙරිකානු දේශපාලනයේ නව සහ වර්ධනය වෙමින් පවතින ප්‍රවණතාවයක් ලෙස බැලීම වඩාත් කාලෝචිත ය. ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපදයේ දක්ෂිණාංශික බලවේග සංවිධානය වෙමින් සිටී. වර්තමානයේ පැනනැගී ඇති මෙම තත්වය අනාගතයේදී පාලන බලය වෙනත් පුද්ගලයකු අතට (අලුත් ජනාධිපති කෙනෙකුට) පත්වීමකින් පමණක් වෙනස්වේයැයි කිව නොහැක. එම නිසා ජනාධිපති ට්‍රම්ප් බලයට පත්වීම සහ එමගින් ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ විදේශ සහ ආරක්ෂණ සැලසුම්

සහ ප්‍රතිපත්ති වලට සිදුවන දිගු කාලීන බලපෑම අමතක කළ යුතු නැත. මෑතක සිට “ඇමෙරිකාව ප්‍රථමයෙන්” (America First) යන මතවාදී ස්ථාවරය මත ඇමෙරිකානු එක්සත් ජනපදයේ විදේශ ප්‍රතිපත්තීන්හි සිදුවෙමින් පවතින පරිවර්තනය සහ ඇමෙරිකාව NAFTA ගිවිසුමෙන් සහ දකුණු කොරියානු වෙළඳ ගිවිසුමෙන් ඉවත්වීම සඳහා ගත් තීරණය මෙම තත්ත්වයට උදාහරණයන් ය. කළාපිය ආරක්ෂක තත්ත්වයන්ට මෙම කරුණුවල බලපෑම කෙසේ විය හැකිද යන්න අනාගතය විසින් තීරණය කරනු ඇත. රාජා මොහාන් ගේ මෙම කෘතිය කියවිය යුත්තේ මෙකී කරුණු ද සැලකිල්ලට ගනිමිනි.

ආචාර්ය සිසිර පින්තවල

- 1 Rahman, Iskandar, (2014), Indo-Pacific Geopolitics, Centre for Strategic and Business Assessment, <http://www.csbaonline.org/2014/04/12/indo-pacific-geopolitics/>
- 2 දෙරට පිළිබඳ වෙළඳ දත්ත සඳහා බලන්න <http://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/Country/>
- 3 “ Russian Strategic Shift towards Asia Pacific at APEC summit”, Jane’s Intelligence Weekly, September 2012
- 4 Karisma Vaswani, The country struck between the US and China, www.bbc.com/news/business-40957867

01 සමුද්‍ර කැලඹුම

අමෘතය සොයනු වස් සුරයන් සහ අසුරයන් එක්ව කිරි සයුර කැලඹූ කතාව ඉන්දියානු මිථ්‍යා කතා අතරින් ඉතාමත්ම සිත් ගන්නා එකකි. සමුද්‍ර මන්තන් (සමුද්‍ර කැලඹුම) නම් සුප්‍රකට මෙම සුරඅසුර කතාන්දරය ආසියාවේ සමුද්‍ර වෙළඳ මාර්ග ඔස්සේ ගමන් කර බෙමර් රාජධානියේ (වර්තමාන කාම්බෝජය) පැවති විශ්ව සම්භවය පිළිබඳව කතා වෘත්තයන්ට මුසුවූ අතර ඒ සම්බන්ධ විකු එරට 'ඇන්කෝර් වොට්' ආගමික සංකීර්ණයේ බිත්ති සරසමින් අදත් දක්නට ලැබේ. ඉබ්බෙකු මත තබන ලද කන්දක් වටා දැවැන්ත සර්පයකු දවටා සුර අසුර දෙපිරිස දෙපස සිට සයුර කළඹන සිතුවමක්, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතාවයට අදාළ වනුයේ කෙසේදැයි කෙනෙක් සිතන්නට ඉඩ තිබේ. එහෙත්, මේ දෙක එකිනෙක ගැලපීමට හේතු රාශියකි. ලෝකයේ ආර්ථික දැවැන්තයකු වශයෙන් චීනය ඉහළට ගමන් කිරීමත් ඉන්දියාවේ ආර්ථික වශයෙන් සීඝ්‍රයෙන් නැගී ඒමත් සමග මේ දෙරටම පෙර නොවූ විරූ ආකාරයකින් සාගරය වෙත අවධානය යොමු කිරීම මෙයින් පළමුවන සහ වැදගත්ම හේතුව ලෙස දැක්විය හැක. අන් කරුණු සියල්ල පසෙක තබා සලකා බැලුවත් ලෝකයේ සමුද්‍රීය වෙළඳාම උඩු යටිකුරු කරන සමත්කමක් ඉහත සඳහන් කරන ලද සාධකයට පමණක් ම ඇත. විසි එක් වන සියවසේ මේ දක්වා ගත වූ කෙටි කාලය තුළ, ඉන්දියාවේ සහ චීනයේ ආර්ථික නැගීම, නෙක අයුරින් අරුත් දක්වමින් එළි දුටු ජනප්‍රිය හා ශාස්ත්‍රීය ප්‍රකාශනයන්

රැසකි. මකරා සහ හස්තියා විසින් ලෝකය කණපිට හරවනු ඇතැයි දක්වන, උපමාත්මක කියමන අද සුලභව අසන්නට ලැබෙන්නකි. ගෝලීය උණුසුම ඉහළ යාම පාලනය කිරීම හෝ වේවා, ලෝකයේ බලශක්ති වෙළඳපල කළමනාකරනය කිරීම හෝ වේවා, ජාත්‍යන්තර ආර්ථික රටාව වෙනසකට භාජනය කිරීම හෝ වේවා, ආහාර සුරක්ෂිතතාව පවත්වා ගෙන යාම හෝ වේවා එසේත් නැතිනම් ඉන්දියාව තුළ ස්ථාවර බල තුළනයක් ගොඩ නගා ගැනීම හෝ වේවා, මේ ඕනෑම කරුණක් සම්බන්ධයෙන් කෙරෙන විවාදයක කේන්ද්‍රය තුළ අද චීනය සහ ඉන්දියාව සිටී. දෙරට අතර සිදුවන වේගවත් අන්තර්ක්‍රියාවන් සහ ඒවායින් ආසියාව, අප්‍රිකාව සහ මැද පෙරදිග කලාපයන් වෙත එල්ල වන බලපෑම පිළිබඳව ලොව පුරාම විසතුව ගේ මෙන්ම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් ගේ ද අවධානය වැඩි වැඩියෙන් යොමු වෙමින් පවතී. චීනය සහ ඉන්දියාව ආර්ථික බලවතුන් බවට පත්වීම ලෝකයේ සමුද්‍ර කලාපයන්, විශේෂයෙන්ම ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගර කලාපයන්, මත කවරාකාර වූ ප්‍රතිපල ගෙනෙනු ඇතිදැයි මෙම කෘතියෙන් සලකා බැලේ.

මෙතෙක් කලක් පැවති සම්ප්‍රදායෙන් මැන්වෙමින් දෙරටම සමුද්‍රය කෙරෙහි නැඹුරු වෙමින් ඓතිහාසික වෙනසකට මුල පිරීම දෙවන හේතුවයි. චීනයේ කාලයක් තිස්සේ චීනයේ මෙන්ම ඉන්දියාවේ ද ප්‍රමුඛතාවය පැවතියේ සිය භූමි පෙරමුණු ආරක්ෂිතව පාලනය කිරීමයි. උතුරින් සහ බටහිරින් නැගෙන ගෝත්‍රික කොල්ලකරුවන් ගේ තර්ජනය වැලැක්වීම පිණිස චීනය විසින් මහා ප්‍රාකාරය ඉදි කරන ලදී. අනෙක් අතට, ඉන්දියානු අධිරාජ්‍යයන්ට ද වයඹ දෙසින් උප මහාද්වීපයට පැමිණෙන බාහිර ආක්‍රමණයන් ගෙන් නිරන්තරව පීඩා විඳින්නට සිදු විය. මේ දීර්ඝ ශිෂ්ඨාචාරයන් දෙකම දිගු මුහුදු තීරයන් ගෙන් මායිම්ව පැවති හෙයින් මහ සයුර ඔවුන් ගේ අවධානය දිනා ගත්තක් විය. චීනය සහ ඉන්දියාව ඉතිහාසයේ වෙනස් කාල පරිච්ඡේදයන්හි දී තමන් වටා ඇති සයුර තරණය කොට ළඟ පිහිටි වෙනත් රාජ්‍යයන් සමග සම්බන්ධතාවන් ඇති කර ගත් අවස්ථා තිබිණි. එහෙත්, මේ දීර්ඝ ශිෂ්ඨාචාරයන් දෙකම, නාවුක හෝ සමුද්‍රීය බලය කෙරෙහි සිය නිරන්තර අවධානය යොමු කළේ හෝ ඒ වෙනුවෙන් විශාල වශයෙන් සම්පත් වැය කළේ හෝ නොවේ. පසු ගිය සියවස් කිහිපයක් පුරා චීනය සහ ඉන්දියාව

දිගින් දිගටම ආර්ථික වශයෙන් පරිහානියට පත් වූ අතර එයින් දෙරට තුලම සාගරය පිළිබඳව පැවැති උනන්දුව තවදුරටත් පහත වැටින. එහෙත්, විසිවන සියවසේ මැද භාගයේ දී නූතන රාජ්‍යයන් වශයෙන් නැගී එන විට සාගර බලයේ වැදගත්කම චීනයට මෙන්ම ඉන්දියාවට ද දැනෙන්නට විය. සාගර බලය පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වන පිරිස් පෙන්වා දුන්නේ, ගොඩබිමින් පැමිණෙන සතුරන් ගෙන් ආරක්ෂා වනු පිණිස දෙරටම බොහෝ පූර්වාරක්ෂාවන් යොදා ගත්ත ද ජාතීන් දෙකම යටත් කර ගනු ලැබූයේ සාගරය ඔස්සේ පැමිණි ආක්‍රමණිකයින් බවයි. කෙසේවෙතත්, චීනය සහ ඉන්දියාව ගෝලීයකරණයෙන් ඉවත්ව අභ්‍යන්තරයට හැරුණු ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම ඇරඹූ හෙයින් ඉහත සඳහන් කළ ආකාරයේ දැනුවත් කිරීම් හෝ අනුශාසනයන් ගෙන් කෙටි කාලීනව බලපෑමක් සිදු නොවිණි. බටහිර සහ නැගෙනහිර රටවල් විසින් අනුගමනය කරන ලද දේශපාලන හා ආර්ථික මොඩලයන්ට 'අතරමැද ආකාරයක්' සොයා ගැනීමේ හැකියාව පිළිබඳව මේ දෙරට විසින්ම 1950 ගණන් වලදී සිදු කරන්නට පෙළඹුනු අත්හදා බැලීම් අතිශයින්ම විපත්තිදායක ප්‍රතිපල නිර්මාණය කළේය. අනතුරුව, 1978 දී චීනයත් 1991 දී ඉන්දියාවත් සෙසු ලෝකය සමග යළි සබඳතා ගොඩ නගා ගන්නා කාලය වන විට ගෝලීය සමුද්‍රීය වෙළඳ කටයුතු වල වටිනාකම ඉතා බලවත්ව ඔවුන්ට දැනින. චීන සහ ඉන්දියානු ආර්ථිකයන් ඉතා සාර්ථක ලෙස ගෝලීයකරණයේ කොටස් කරුවන් බවට පත්වීමේ අනිවාර්ය ප්‍රතිපලයක් ලෙස දෙරට තුලම සාගරය සම්බන්ධව නව මෙන්ම නොබිඳෙන උනන්දුවක් පැන නැගින.

ආසියාවේ දැවැන්ත ආර්ථිකයන් දෙකම සමෘද්ධිය අත් කර ගන්නා විට, සෙසු ලෝකය සහ ඔවුන් අතර නිර්මාණය වූ ප්‍රධානතම සම්බන්ධතාවය වෙළඳාමයි. චීනයේ මෙන්ම ඉන්දියාවේ ද වෙළඳ පරිමාවන් අහස උසට නැගෙන්නට විය. චීනයේ දෙපසට සිදුවූ වෙළඳාම, 2011 ඇස්තමේන්තු අනුව, අමෙරිකානු ඩොලර් ට්‍රිලියන 3.5 ක පමණ වූ අතර එම වසරේම ඉන්දියාවේ ආනයන සහ අපනයනයන්හි ඒකාබද්ධ වටිනාකම අමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 750 ක පමණ පිහිටියේ ය. මෙම වෙළඳ කටයුතු වලින් වැඩි කොටසක් සාගරය හරහා සිදු වීණි. එය තුන්වෙනි කරුණයි.

නෞතා ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කර ගැනීම අතිශය වැදගත් වාණිජමය කටයුත්තක් පමණක් නොව දෙරටේම නාවුක හමුදා තර කිරීම් සාධාරණීකරණය කිරීම සඳහා දැක්විය හැකි වූ ප්‍රධානතම හේතුවයි. විශාල වියදමක් දරමින් දෙරටම නාවුක හමුදා පුළුල් කිරීමේ දැවැන්ත වැඩසටහන් ආරම්භ කිරීම බිජිං සහ නවදිල්ලි පාලකයන් සම්බන්ධව සෙසු ලෝකය තුළ පැවති දෘෂ්ටියෙහි මූලික වෙනසක් ඇති කිරීමට හේතු විය. එතුවක් කල්ම චීන සහ ඉන්දියානු පාලනයන් ගෙන් දෙරටේම නාවුක හමුදා වලට ලැබුණේ කුඩම්මා ගේ සැලකිලි ය. එහෙත්, පසු ගිය දශක දෙක තුළ දෙරටේම දේශපාලන නායකයෝ සිය රටේ සමුද්‍රීය බලය තර කිරීමේ ප්‍රයත්නයට දැඩි සහයෝගය දක්වන්නන් බවට පත් වූ අතර ආරක්ෂාව සඳහා වෙන් කරන මුදලින් පෙර නොවූ විරූ තරම් කොටසක් නාවුක හමුදා නවීකරණය සඳහා යෙදවීමට පසුබට නොවූහ. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ නාවුක හමුදා උපායමාර්ගයන් ගොඩ නගා ගැනීම තුළ අමෙරිකාවේ විසූ ශ්‍රේෂ්ඨ නාවුක හමුදා චින්තකයකු වූ ඇල්ෆ්‍රඩ් තේයර් මාහාන් ගේ බලපෑම පිටතින් බලන නිරීක්ෂකයින් විසින් දකින ලද කරුණකි. ඉන්දියාවේ නාවුක භාෂිතයේ නිර්මාතෘවරයා වශයෙන් සැලකෙන කේ එම් පනික්කාර්, තේයර් මාහාන් ගේ කටයුතු වලින් පෙළඹවීම ලද්දකු වූ අතර නූතන ඉන්දියානු උපාය මාර්ගික චින්තනය සකස් කිරීමෙහි ලා ඔහු විශාල මෙහෙයක් ඉටු කර ඇත. සමුද්‍රීය බලය ලබා ගැනීම, නැගී එන ඉන්දියාව තුළ අළුතින් පහළ වූ අභිලාෂයක් නොවන බව 1950 දශකයේ මැද භාගයේ දී ප්‍රභාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞතාවක් මිල දී ගැනීමට ඉන්දියාව විසින් ගන්නා ලද තීරණයෙන් පිළිබිඹු වේ. එහෙත්, විශාල නාවුක උපායමාර්ගයක් ක්‍රියාවට නැගීමේ හැකියාවක් එවකට ඉන්දියාව සතුව නොතිබින. මේ කරුණ, එකල චීනය සම්බන්ධයෙන් ද සත්‍ය වූවකි. විසි එක්වෙනි ශතවර්ෂයෙන් දශකයක් පමණ ගෙවුණු තැන ඉන්දියාව සහ චීනය, ප්‍රභාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞතා එකකට වැඩි සංඛ්‍යාවක් ඉදි කිරීමට තමන් තුළ පවතින සැලසුම් හෙළි දැක්වූහ. මෙය, තම සාගර සීමාවන් ගෙන් පිටත ක්‍රියාත්මක විය හැකි (නිල් දිය) නාවුක ශක්තියක් ගොඩ නගා ගැනීමට ඔවුන් තුළ පවතින දේශපාලනයික කැපවීම පිළිබඳව නිකුත් කරන ලද සංඥාවක් විය. දහ නම වන සියවසේ

අග භාගයේ දී අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සාගරය දෙසට යොමු වීමේ අවශ්‍යතාවක් පවතින බව මාහාන් පවසා සිටියේ ය. නැගී එන ලෝක බලවේගයන් සහ සමුද්‍රීය බලය අත් කර ගැනීමේ අත්‍යවශ්‍යතාව අතර පවතින භූදේශපාලනයික සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ ඔහු පළ කළ ඥාණය, චීනයේ හා ඉන්දියාවේ වර්තමාන නාවුක චින්තනය වටහා ගැනීමට වැදගත් ආධාරයක් සපයයි.

නව දිල්ලියේ සහ බිජිං නුවර පිහිටි නාවුක මූලස්ථාන විසින් ප්‍රභාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞතා සම්බන්ධයෙන් අළුතින් දක්වන මේ අවධාරණය, බලය විහිදීමට දෙරට තුළම පවතින අදහසක අංකුරයක් පෙන්නුම් කරයි. සිය බලය විස්තාරණය කිරීමේ විශාල අපේක්ෂාවක් නැත යනුවෙන් ද සිය රටවල සංවර්ධනය සාමකාමී එකක් වනු ඇත යනුවෙන් ද චීනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද අවධාරණය කළ ද ඔවුන්ගේ උපාය මාර්ගික දර්ශනය මෙන්ම භූදේශපාලනයික අභිලාෂයන් ද විසි එක් වැනි සියවසේ දී පුළුල් වූ බවට සැකයක් නැත. වෙනත් රටවලින් අමුද්‍රව්‍ය, ඛනිජ මෙන්ම හයිඩ්‍රොකාබන වැනි බල ශක්ති මූලාශ්‍රයන් ලබා ගැනීමේ අවස්ථාව නොමැතිව, සිය දැවැන්ත රටවල ආර්ථික වර්ධනය සහ ඉහළ යන සමෘද්ධි මට්ටම් ඒ ආකාරයෙන්ම පවත්වා ගෙන යාම කළ හැක්කක් නොවන බව චීනය සහ ඉන්දියාව වටහා ගනිමින් සිටී. එහෙයින්, සමුද්‍ර පිළිබඳව චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ඇති උනන්දුව දුර බැහැර රටවල සිට අත්‍යවශ්‍ය සම්පත් සිය රටට ප්‍රවාහනය කර ගැනීමට පමණක් සීමා නොවේ; අප්‍රිකාව සහ මැද පෙරදිග වැනි කලාප වල සිට, විශේෂ සම්බන්ධතාවන් සහ ක්‍රියාකාරී දේශීය සහභාගිත්වයන් තුලින් එම සම්පත් නොවැරදී ලැබෙන බවට සහතික කර ගැනීම ද එයට අයත් ය. චීනය සහ ඉන්දියාව ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රකාශ කරන ආකාරයට වෙනත් රටවල කටයුතු වලට මැදිහත් නොවීමට ඒවායේ ඇති කැපවීම ඒකාන්ත සත්‍යයකි. එහෙත්, ඉන්දියාවේ මෙන්ම චීනයේ ද බිලියනයකට වැඩි ජනගහනයක් වෙසෙන හෙයින් එම ජනතාව ගේ සමෘද්ධිය සැලකිල්ලට ගැනීම බිජිං සහ නව දිල්ලි ආණ්ඩු වල වගකීමයි. මෙම වගකීම ඉටු කිරීමේ කාර්යයයේ දී, වෙනත් රට වල ක්‍රියාත්මක වන සිය ආර්ථික කටයුතු වල මෙන්ම විදේශගතව රැකියාවන්හි යෙදෙන සිය වැසියන් ගේ ද ආරක්ෂාව සහතික කිරීම සඳහා හමුදාමය ශක්තිය තර කිරීම

අත්‍යවශ්‍ය කරුණකැයි එම ආණ්ඩු සලකන්නට පටන් ගතහොත් එය අසාධාරණයැයි කිව නොහැක. රටේ දේශ සීමා වලින් ඔබ්බෙහි සිය හමුදා යෙදවීමට සිදු වුවහොත් එය කළ යුතු වන්නේ කවර තත්වයන් යටතේ ද යන්න පිළිබඳ කතා බහක මුල් සලකුණු ඉන්දියාව සහ චීනය යන දෙරටේම මතු වී තිබේ. නාවික හමුදාවන්ගේ ධාරිතාවන් සිසුයෙන් වර්ධනය කිරීම දෙරට විසින්ම අරඹා ඇති හෙයින් වෙනත් රටකට ඉන්දියානු හෝ චීන හමුදා යැවෙන අවස්ථාවක දී ප්‍රධාන වශයෙන්ම නාවික හමුදාව යොදා ගැනෙනු ඇත. සෝමාලියානු මුහුදු කොල්ලකරුවන් ගෙන් ජාත්‍යන්තර නැව් ගමනාගමනය ආරක්ෂා කිරීම උදෙසා, චීන සහ ඉන්දියානු නාවික හමුදාවන් 2008 වර්ෂයේ සිටම ඒඩින් බොක්ක ප්‍රදේශයේ සේවයේ යොදවා තිබේ. 2011 වර්ෂයේ මුල් භාගයේ දී ලිබියානු ජනතාව ගේ නැගී සිටීම සහ මුවම්මර් අල් ගඩාෆි විසින් ඔවුන් මර්දනය කිරීම සිදුවූ අවස්ථාවේ දී එරට සිටි සිය රටවැසියන් ඉවත් කර ගැනීම පිණිස දෙරටම සිය යුද නැව් එහි පිටත් කර හැරියහ.

පස් වන කරුණ නම්, චීන සහ ඉන්දියානු නාවික හමුදාවන් සිය රටවල මුහුදු සීමාවන් ගෙන් ඔබ්බෙහි ක්‍රියාත්මක වීම ඇරඹූ විට එකිනෙකා ගේ පමණක් නොව ලොව ප්‍රමුඛතම සමුද්‍රීය බලවතා වන අමෙරිකානු නාවික හමුදාවේ කටයුතු වලට ද ඉන් ගැටළු ඇති වන්නට ඉඩ තිබේ. සිය සමුද්‍රීය අවශ්‍යතාවන් සහ උපාය මාර්ගික නිම්වළළු පුළුල් වත්ම චීනය සහ ඉන්දියාව සිය සාම්ප්‍රදායික මුහුදු සීමාවන් ගෙන් ඔබ්බට අවධානය යොමු කරන්නට පටන් ගෙන ඇත. මෑතක් වන තුරුම ඉන්දියාවේ ප්‍රධාන අවධානය ඉන්දියන් සාගරය දෙසට යොමු වී තිබිණ. ඉන්දියානු සාගරයට ඇතුළු වන බාධක කපොළ වන ඒඩින් සහ මලක්කා දක්වා සිය උපාය මාර්ගික අවධානය දීගූ වි ඇති බව දැක ගණනාවක් තිස්සේ ඉන්දියාව ප්‍රකාශ කළ කරුණකි. එහෙත්, මෑතකාලීනව ඉන්දියානු නාවුක හමුදාව ශාන්තිකර සාගරයට නිතර නිතර ඇතුළු විය. 2000 වර්ෂයේ දී ඒකාබද්ධ නාවුක අභ්‍යාසයන් සඳහා දකුණු චීන මුහුදට ප්‍රථම වරට ඇතුළු වීමෙන් අනතුරුව ඉන්දියාව විසින් 2005 වර්ෂයේ දී සිය ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාව එම කලාපයට ඇතුළු කරනු ලැබිණ. අනතුරුව 2007 වර්ෂයේ දී ප්‍රධාන පෙළේ නාවුක අභ්‍යාසයක් ශාන්තිකර සාගරය

දක්වාම ක්‍රියාත්මක කළේය. එතැන් සිට, එක්සත් ජනපදය, ජපානය සහ කලාපීය බලවතුන් සමග බටහිර ශාන්තිකර කලාපයේ හවුලේ සිදු කරනු ලැබූ නාවුක අභ්‍යාසයන් රැසකට ඉන්දියාව සහභාගි විය. මෙම නාවුක ගමන්, ඉන්දියානු බලපෑම ඉන්දියානු සාගරයෙන් ඔබ්බට, බටහිර ශාන්තිකර සාගරය දක්වා පුළුල් කිරීම සඳහා වන වඩා විශාල උපායමාර්ගයක කොටසක් බව සමහර විශ්ලේෂකයින්ගේ අදහසයි. මේ අතර, චීනය ඉන්දියන් සාගරය තුලට පැමිණීම දිගින් දිගටම වැඩි කරමින් තිබිණ. මුලින්ම, ඉන්දියන් සාගරය තුල චීනයේ උපාය මාර්ගික අවධානය යොමුව තිබුණේ ආරක්ෂක සහයෝගිතාවයක් ඇති කර ගැනීමට බලාපොරොත්තුවක් පැවති මියැන්මාරය කෙරෙහි ය. එහෙත්, පකිස්ථානයේ ග්වාදාර් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ හම්බන්තොට ප්‍රදේශ වල සමුද්‍රීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමේ කටයුතු වලට අත ගැසීමත් සමග දකුණු ආසියානු සාගර කලාපය කෙරෙහි චීනයේ නිඛු උනන්දුව පැහැදිලිව පෙනෙන්නට විය. පසුගිය වසර කිහිපය තුල චීනයේ අවධානය දකුණු ආසියාවෙන් එපිට ඉන්දිය සාගරයේ බටහිර කලාපයේ පිහිටා ඇති රාජ්‍යයන් වන සිෂෙල්ස් සහ මුරිසී දිවයින් දෙසට යොමු වන්නට පටන් ගත්තේය. චීනය සහ ඉන්දියාව තම තමන්ගේ සාම්ප්‍රදායික සමුද්‍රීය ප්‍රදේශ වලින් ඔබ්බෙහි කටයුතු ඇරඹීමත් සමග එම දෙරට එකිනෙකට ප්‍රතිවාදී අයුරින් කටයුතු කරන්නේය යන මතයක් පැතිරිණි. දකුණු චීන සාගර ප්‍රදේශයේ ආධිපත්‍ය පැතිරවීමේ අභිලාෂයක් චීනය තුල පවතී නම් ඉන්දියානු සාගරය පිළිබඳව එවැනිම අභිලාෂයක් ඉන්දියාව තුල ලියලමින් තිබේ. දෙරටින් එකකට වත් අනෙකා පරයා ප්‍රමුඛතාවය ලබා ගන්නට මේ වන තෙක් හැකි වී නැතත් තම තමන්ගේ රට වලට ආසන්න සාගර ප්‍රදේශයන්හි පුළුල් වෙමින් පවතින අනෙකා ගේ නාවුක හමුදා කටයුතු එකිනෙකා තුල සැක පහළ කරයි. මෙසේ වර්ධනය වෙමින් පවතින දෙරටේ නාවුක හමුදා එකිනෙක ගැටෙන්නට පෙර, දැනට ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන්හි ආධිපත්‍ය දරන (සහ නුදුරු අනාගතයේ දී එම තත්වය වෙනස් වෙතැයි නොපෙනෙන) අමෙරිකානු නාවුක හමුදාවන් හමුවන්නට ඔවුන්ට සිදු වනු ඇත. රොබට් කප්ලාන් පවසන අන්දමට ත්‍රිකෝණීය සමුද්‍රීය බලයක් ඇතිවීම දැන් වැලැක්විය නොහැක. 'සිය සමුදුරු බලය තහවුරු

කරන්නට ඉන්දියාව සහ චීනය කටයුතු කරන හෙයින් ඔවුන් අතර සාමය පවත්වා ගෙන යාමේ වගකීම සැලකිය යුතු දුරකට අමෙරිකානු නාවුක හමුදා මත පැවරෙනු ඇත. නාවුක හමුදා තුන අතර ආතතියක් ඇති වීම අනිවාර්ය ය. විශේෂයෙන්ම, නාවුක හමුදා තුනේ ශක්තින් අතර ඇති සාපේක්ෂ වෙනස අඩු වන විට එම තත්වය ඇති වීම මඟ හැරිය නොහැක. ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන්හි, ඓතිහාසිකව බටහිර රටවලට පැවති ආධිපත්‍යය සහ අමෙරිකාව විසින් මෑතක දී ලබා ගත් ආධිපත්‍යය, නැගී එමින් ඇති චීන සහ ඉන්දියානු සමුද්‍රීය බලය විසින් ඉදිරි දශක කිහිපය තුළ අභියෝගයට ලක් කෙරෙන්නට ඉඩ තිබේ. නුදුරු අනාගතයේ නම්, ඉන්දියාව සහ චීනය සතු නාවුක ශක්තිය තරාදියේ එක් පසෙකටත් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ නාවුක ශක්තිය තරාදියේ අනෙක් පසටත් දැමුවහොත් තරාදිය බර වනු ඇත්තේ ඇමෙරිකාව දෙසට ය. දැනට, ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන්හි ආධිපත්‍ය දරන නාවුක බලවතා මෙන්ම ආරක්ෂාව සැපයීමේ ප්‍රමුඛයා වන අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය එම තත්වයෙන් තොරපා හැරීමට නැගී එන මේ නාවුක බලවේගයන් දෙකින් එකකට වත් හැකි නොවේ.

අවසාන වශයෙන්, චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ඉහළ නගිමින් පවතින ප්‍රතිරූපයක් දෙරට අතර ද්විපාර්ශවික සබඳතාවයේ මෙන්ම එක්සත් ජනපදය සමග පවතින ත්‍රිපාර්ශවික සබඳතාවයේ අවිනිශ්චිත ස්වරූපයක් අප්‍රිකාවේ නැගෙනහිර වෙරළේ සිට නැගෙනහිර ආසියාවේ වෙරළ තීරය දක්වා දිවෙන කලාපය මත දැවැන්ත බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත. නැගෙනහිර අර්ධගෝලය තුළ දිනෙන් දින ඉහළ යමින් පවතින තර්ජනයන් ගේ සංකලනය (ඒකාබද්ධ වීම) මෙම කෘතියේ ‘ඉන්දුශාන්තිකර’ යන උප ශීර්ෂය යටතේ විශ්ලේෂණය කිරීමට උත්සාහ කෙරේ. එහෙත්, ‘ඉන්දු ශාන්තිකර’ යනුවෙන් හඳුන්වන නව භූදේශපාලනික රාමුවක් ඇති වන බව පිළිගැනීම ආසියාවේ මෙන්ම උතුරු අමෙරිකාවේ බොහෝ දෙනෙකුට ද දුෂ්කර කරුණකි. ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගර වෙත වෙනම විෂයයන් ලෙස තවදුරටත් සැලකීම ඔවුන් ගේ කැමැත්ත වනු ඇත. සිය බනිජ සහ බලශක්ති සම්පත් ලබා ගැනීම සඳහා නැගෙනහිර ආසියාවේ ප්‍රමුඛතම බලවතුන් වන ජපානය, චීනය සහ දකුණු කොරියාව යන රටවල්, ඉන්දියන් සාගරය මත

පවතින යැපීම ඉහළ යමින් ඇති බව සැහෙන කලක සිට ප්‍රසිද්ධ කරුණකි. මෙම යැපීම, මෑතක සිට නැගෙනහිර ආසියාවේ උපාය මාර්ගික චින්තනය මත බලපෑමට පටන් ගෙන තිබේ. ඉන්දියානු සාගරය හරහා කෙරෙන සාගර වෙළඳාම ආරක්ෂා කර ගැනීම සහ අග්නිදිග ආසියාවේ පටු බාධක කපොළ ඔස්සේ බටහිර ශාන්තිකරයේ වෙළඳාමට ඇතුළු වීම චීනය සහ ජපානය යන දෙරටේම අවධානයට යොමු වී ඇති උපාය මාර්ගික කාර්යයයි. බෙංගාල බොක්ක, දකුණු චීන මුහුද සහ ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගර සම්බන්ධ කරන මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය චීනඉන්දියා සමුද්‍රීය ප්‍රතිවාදීත්වය තියුණුම ස්වරූපයෙන් පවතින ස්ථාන බවට පත්වීම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. උණුසුම් නිවර්තනීය ජලයෙන් හෙබි ඉන්දියානු සාගරය සහ ශාන්තිකරයේ බටහිර සහ මධ්‍යම කලාප නියෝජනය කරන එක් ‘ජීවභූගෝලීය’ කලාපයක් ලෙස ‘ඉන්දු ශාන්තිකර’ යන පදය සාගර විද්‍යාඥයින් අතර පුළුල් පිළිගැනීමට ලක්ව ඇත. ලෝකය පුරා උපායමාර්ගයන් සම්බන්ධව උනන්දුවක් දක්වන පිරිස්, චීනය සහ ඉන්දියාව කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම අරඹා ඇති හෙයින් ‘ඉන්දුශාන්තිකර’ යන පදය මෙන්ම ඒ යටින් දිවෙන භූදේශපාලනික දර්ශනය ද පිළිගැනීමට ලක්වෙමින් තිබේ. ඉන්දියානු සාගරය සහ ශාන්තිකර සාගරය වශයෙන් සාම්ප්‍රදායිකව පවතින බෙදීම නිමකර එය ‘ආසියානු සමුද්‍ර කලාපය’ නමින් එකක් කොට සැලකිය යුතු බව තවත් විද්වතුන් කොට්ඨාශයක ගේ මතයයි. චීන ආර්ථිකයේ ඉහළ නැගීමත්, ඉන්දියානු ආර්ථිකයේ හිස එසවීමත් සිදුවන අතරවාරයේ ම ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගර දෙක ‘එකට හමුවීමෙහි’ ඇති වැදගත් කම ගැන නැගෙනහිර ආසියාවේ සමහර දේශපාලන නායකයින් අදහස් දක්වා තිබේ. ‘ශාන්තිකර සහ ඉන්දියානු සාගර දැන් නිදහසේ සහ සමෘද්ධියේ ශක්තිමත් යුගලනයක් නිර්මාණය කරමින් ඇත. භූගෝලීය මායිම් බිඳ වැටුණු, වඩා පුළුල් ආසියාවක සැකැස්ම සිදු වනු දැන් පැහැදිලිව පෙනේ’ යනුවෙන්, 2007 වර්ෂයේ දී ඉන්දියානු පාර්ලිමේන්තුව අමතමින් එවකට ජපානයේ අගමැති ධුරය දැරූ ෂින්ජෝ අබේ මහතා ප්‍රකාශ කළේය. මැද පෙරදිග ගැටළු පිළිබඳව දිගු කාලයක් තිස්සේ අවධානය යොමු කරමින් සිටි වොෂින්ටන් පරිපාලනය හදිසියේම 2011 වර්ෂයේ දී ‘ඉන්දුශාන්තිකර’ කලාපය

ආසියාවේ හුමානු කේන්ද්‍රය ලෙස හැඳින්වීම ඔබාමා පරිපාලනය ඒ සඳහා වැදගත් කමක් දී ඇති බව පෙන්වුණි කරයි. සාම්ප්‍රදායිකවම ගතානුගතික භාෂාවක් භාවිත කරන ඉන්දියානු රජය, 'ඉන්දු ශාන්තිකර' යන පදය ලේඛන වල යොදන්නට පටන් ගැනීම ඉන්දුශාන්තිකර භූදේශපාලනයික රාමුව සම්බන්ධව ඉන්දියාව තුළ ජනිත වී ඇති නව උනන්දුව ප්‍රකට කරන්නකි.

ඉහළට නගිමින් සිටින චීනය සහ නැගී එන ඉන්දියාව, ඉන්දුශාන්තිකර කලාපය මත සිදුකරන බලපෑම පිළිබඳ කෙරෙන සාකච්ඡාව සංවිධානය කර ගැනීම සඳහා තේමාත්මක රාමුවක් මෙම කෘතිය තුළ පාවිච්චි කරනු ලබයි. හැඳින්වීමට පසුව එන 2 වන පරිච්ඡේදය චීනඉන්දියා සම්බන්ධතාවයේ ව්‍යුහය පිළිබඳව අවධානය යොමු කරයි. චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතා මෑතක දී සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් දියුණු වුවත් දෙරට අතර ප්‍රතිවාදීත්වයක් ඇතැයි යන මතය දිගු කාලයක් තිස්සේ පැවත එන්නකි. ඉන්දුශාන්තිකර කලාපය තුළ මේ දැවැන්ත ආසියානු රටවල් දෙක අතර සම්බන්ධය සලකා බැලීමට පසුබිම සකස් කර ගනු සඳහා එම දෙරටේ තරඟකාරී ශක්තීන් පිළිබඳව මෙම පරිච්ඡේදය තුළ සමාලෝචනයක් සිදු කෙරේ. සමුද්‍රීය කටයුතු සම්බන්ධයෙන් චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ඇතිවෙමින් පවතින නැඹුරුව සම්බන්ධ මූලාශ්‍රයන් 3 වන පරිච්ඡේදයෙහි ඉදිරිපත් කර තිබේ. ශේෂ්ඨ බිජිං සහ නව දිල්ලි නගරයන් තුළින් පාලනය වූ ජාතීන් දෙකක මුල් බැස ගෙන තුබූ ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ වින්තනයන්ට ගෝලීයකරණය නිසා සිදුවූ බලපෑම් මෙම පරිච්ඡේදය තුළ අගයුමට ලක් කෙරේ. ආනයනික ස්වභාවික සම්පත් සහ විදේශ වෙළඳපල මත ඔවුන් ගේ යැපීම සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වෙමින් පවතින ආකාරය සලකා බලමින් බිලියන දෙකකට වැඩි පිරිසක් සාගර භාවිතය දෙසට යොමු වීමේ අරුත වටහා ගන්නට මේ පරිච්ඡේදය ප්‍රයත්න දරයි. චීන සහ ඉන්දියානු නාවික හමුදාවන් ගේ එතෙක් පැවති මෙහෙවර වෙනස් වූ ආකාරය 4 වන පරිච්ඡේදය තුළින් විමසනු ලැබේ. වෙරළාරක්ෂාව සැලසීම සහ සිය මුහුදු ප්‍රදේශයට සතුරන් ඇතුළුවීම වැළැක්වීමේ සිට නිල් දිය බලයක් බවට පත්වීම දක්වා සිදුවන පරිනාමය සහ සිය භූමි ප්‍රදේශයන් ගෙන් බොහෝ දුර මෙහෙයුම් සිදුකිරීමට ඔවුන් තුළ වන හැකියාව මෙම පරිච්ඡේදයෙන් සොයා බලනු ලබයි.

තමන් වටා ඇති සාගර ප්‍රදේශ ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා චීනය සහ ඉන්දියාව විසින් දැවැන්ත ප්‍රයත්නයක් දරනු ලබන තත්වයක් තුළ ඔවුන් සතු න්‍යෂ්ටික ආයුධ සහ ඔවුන් ගේ සමුද්‍රීය උපායමාර්ග මත ඔවුන් සතුව ඇති න්‍යෂ්ටික ආයුධ බලපානුයේ කෙසේ දැයි සොයා බැලීම වැදගත් ය. තම තමන්ගේ න්‍යෂ්ටික ආයුධ සාගරයේ පිහිටුවීමට චීනයට සහ ඉන්දියාවට ඇති වන පීඩනය සමස්ත ඉන්දුශාන්තිකර කලාපයට එතුලින් ඇතිවන බලපෑම 5 වන පරිච්ඡේදයෙන් සලකා බැලෙන කරුණයි. න්‍යෂ්ටික ආයුධ සම්බන්ධව ඔවුන් දරන මතය පිළිබඳව සොයා බලන්නට යාමේ දී අභ්‍යාවකාශය හමුදා කටයුතු සඳහා භාවිත කරන අයුරු පිළිබඳව ඔවුන්ගේ එකිනෙකට ඇඳුණු ප්‍රතිපත්ති සහ මිසයිල් ආරක්ෂක පද්ධති සම්බන්ධව හදාරන්නට අපව පොළඹවනු ලබයි. 6 වන පරිච්ඡේදය තුළ සාකච්ඡා වන්නේ ශාන්තිකර සාගරය තුළට බලහත්කාරයෙන් ඇතුළු වීමට ඉන්දියාව උපාය මාර්ගිකව කටයුතු කරන ආකාරයයි. පසු ගිය දශක 6 තුළ ඉන්දියාව විසින් අනුගමනය කරන ලද සමුද්‍රීය ප්‍රතිපත්ති ඉන්දියානු සාගරය පාර්ශවයෙන් බලා විමසුමට ලක් කර ඇත. ඉන්දියානු සාගරය සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගය පිළිබඳව කරන කෙටි සමාලෝචනයකින් පසු ශාන්තිකර සාගරය සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාවේ උපාය මාර්ගික අභිලාෂයන් විශ්ලේෂණය කෙරේ. චීනයට ඉන්දියාන් සාගරයේ ඇති වැදගත්කම 7 වන පරිච්ඡේදයෙහි විමසනු ලැබේ. චීනයේ සමුද්‍රීය දර්ශනය සාම්ප්‍රදායිකව හැඩ ගැසෙන්නේ තායිවානය සමග සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා පවත්වන සම්බන්ධතා, දකුණු චීන මුහුදට ඓතිහාසිකව කියනු ලබන අයිතිවාසිකම් සහ බටහිර ශාන්තිකරයේ ආධිපත්‍ය පෙන්වා ගෙන සිටින අමෙරිකානු නාවුක හමුදා යන කරුණු මත ය. කෙසේවෙතත්, ඉන්දියානු සාගරයේ දීර්ඝකාලීන වැදගත් කම පිළිබඳව අවධානයක් චීන පරිපාලකයන් තුළ වර්ධනය වෙමින් පවතී. ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීන නාවුක හමුදාවේ ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ යාම සහ ඊට සාධක වන කරුණු මෙම පරිච්ඡේදය තුළ විශ්ලේෂණය කරනු ලබයි. ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන්, ඉන්දුශාන්තිකර වශයෙන් එකම රාමුවකට අඩංගු කර සැලකීමට අවශ්‍ය පදනම 6 වන සහ 7 වන පරිච්ඡේද වලින් සැපයේ.

ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන් තුළ තම තමන් ගේ ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් චීනය තුළ මෙන්ම ඉන්දියාව තුළ ද වැඩෙමින් පවතින උභයෝකෝටික ගැටළුව 8 වන සහ 9 වන පරිච්ඡේද තුළ සාකච්ඡා කරනු ලබන විෂයයි. ඉන්දියානු සාගරයේ පිහිටා ඇති කුඩා දිවයින් රාජ්‍ය හරහා ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළුව ප්‍රකාශයට පත් වන ආකාරය 8 වන පරිච්ඡේදය තුළ විමසනු ලබයි. උපාය මාර්ගිකව පිහිටා ඇති දිවයින් පාලනය කිරීම මහා බලවතුන් ගේ සමුද්‍රීය උපාය මාර්ගයන් අතර සෑම විටම ප්‍රමුඛත්වයක් ගත් කරුණකි. ඒවාට ඇතුළුවීමේ අවස්ථාව උදා කර ගැනීම සඳහා මෙම දිවයින් සමග දීර්ඝකාලීන විධිවිධානයන් සකස් කර ගැනීමට දරන චීනයේ ප්‍රයත්නයට ඉන්දියාව ප්‍රතික්‍රියා දක්වන්නේ මූර්ඝි, සිෂෙල්ස්, මාලදිවයන් සහ ශ්‍රී ලංකාව යන දිවයින් සමග දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පවතින ආර්ථික සහ ආරක්ෂක සහයෝගිතාවන් ශක්තිමත් කිරීමේ කටයුතු වලට වැඩි ජවයක් යොදවා චීනයේ බලපෑම සීමා කිරීමට උත්සාහ කිරීම තුලිනි. ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගර වෙරළ තීරයේ පිහිටි රටවලට චීන ඉන්දියානු ආරක්ෂක ගැටළුවේ බලපෑම විමර්ශනය කිරීමට 9 වන පරිච්ඡේදය වෙන් කෙරේ. චීනය සහ ඉන්දියාව, ඉන්දුශාන්තිකර කලාපය දෙසට යොමු වනුයේ තරඟකාරී හේතුවක් නිසා වුවත් කලාපයේ එක් එක් උප කලාපයන් තුළ එම තරඟකාරීත්වය ප්‍රකාශයට පත් වන ආකාරය එකිනෙකින් වෙනස් ය. එබැවින්, අරාබි මුහුද, බෙංගාල බොක්ක කලාපය සහ දකුණු චීන මුහුද යන උප කලාපයන් තුළ චීන ඉන්දියා ප්‍රතිවාදීත්වය වෙන වෙනම සාකච්ඡා කර ඇත.

චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ප්‍රතිවාදීත්වය අවම කර ගත හැකි ආකාරයන් තුනක් පිළිබඳව 10 වන පරිච්ඡේදය සොයා බලයි. දෙරට, එකිනෙක කෙරෙහි පවතින අවිශ්වාසය සහ බිය දුරු කිරීම සඳහා ගන්නා ලද ක්‍රියාමාර්ග සහ ඒ හා සබැඳුණු ගැටළු රැසක් මෙහි දී විමසුමට ලක් කෙරේ. එකිනෙකා තුළ පවතින හිතිකාවන් සම්බන්ධව විවෘතව සාකච්ඡා කිරීම සහ දෙපාර්ශවය එකමුතු කිරීම සඳහා හෝ ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන්හි දී එකිනෙකා ගේ කටයුතු අතර ගැටුම් ඇති වීම වැළැක්වීම සඳහා ඉඩ සලසන 'ද්විපාර්ශවික සමුද්‍රීය ආරක්ෂණ සංවාදයක්' නිර්මාණය කර ගැනීමට ඇති ඉඩ කඩ මෙහි දී සොයා බැලේ. චීනය සහ ඉන්දියාව අතර

ප්‍රතිවාදීත්වය ඉන්දුශාන්තිකර කලාපයේ භූදේශපාලනයික තත්වය මත ඇති කළ හැකි ප්‍රතිවිපාක 11 වන පරිච්ඡේදයෙන් විමසුමට ලක්වන අතර එම කලාපයේ දැනට පවතින තත්වය වෙනස් විය හැකි විවිධ ආකාරයන් ද ඉදිරිපත් කරයි.

මේ කෘතිය සකස් කිරීම සඳහා භාවිත කරන ලද මූලාශ්‍රයන් යොදා ගත් උපකල්පන සම්බන්ධව මෙම අවස්ථාවේ දී සඳහන් කිරීම සුදුසු වනු ඇත. චීනයේ ප්‍රධාන භාෂාව වන මැන්ඩරින් භාෂාව පිළිබඳව ප්‍රවීණත්වයක් නොමැති හෙයින් චීනයේ නාවුක හමුදා නවීකරණයේ කොටස් සහ එහි පිටුපස පවතින තර්ක පෙන්වා දීමට කතුවරයා විසින් වැඩි වශයෙන්ම ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් පවතින ද්විතීයික මූලාශ්‍ර යොදා ගන්නා ලද අතර ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් රචිත ප්‍රාථමික මූලාශ්‍ර කිහිපයක් ද භාවිත කරයි. චීනයේ හෝ ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය උපායමාර්ගයන් පිළිබඳව දේශීයව සිදුවන සංවාදයන් තුළට කිදා බැසීමට මෙම කෘතිය උත්සාහ නොකරයි. එම දෙරටේ නැගී එන නාවුක හමුදා ශක්තීන් සහ සමුද්‍රීය කටයුතු වල දිශානතිය සම්බන්ධව දළ වික්‍රයක් මෙහි සටහන් කෙරේ. චීන සහ ඉන්දියානු නාවුක හමුදාවන් ගේ ඇත ඉතිහාසය පිළිබඳව මෙන්ම මෑත ඉතිහාසයේ දී සිදුවූ පරිනාමයන් සහ ඊට අදාලව එම දෙරටේ සිදුවූ දේශපාලනයික සහ ප්‍රතිපත්ති සාකච්ඡා සම්බන්ධයෙන් ද ලියැවුණු පොත් ද ඇතුළු ලිපි ලේඛන විශාල සංඛ්‍යාවක් ඇත. මෙම කෘතියේ අරමුණ චීනය සහ ඉන්දියාව සාගරය දෙසට යොමු වීම නිසා ඇතිවූ භූදේශපාලනයික ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳව තක්සේරුවක් කිරීමයි. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ නැගී එන නාවුක උපායමාර්ගයන් අතර අන්තර්ක්‍රියාකාරකම් සහ එම දෙරටේම සාගර ප්‍රදේශයන් ගේ සුපිරි බලවතා වශයෙන් රැඳී සිටින අමෙරිකාවේ සමුද්‍රීය කටයුතු සමග ගැටීම සම්බන්ධව මෙම කෘතිය තුළ විශේෂ අවධාරණයක් යොමු වේ.

චීනය සහ ඉන්දියාව අතර විසි වන සියවසේ මැද භාගයේ සිටම පැවතියේ ප්‍රතිවාදී සබඳතාවක් බව සමුදුර කැළඹුම තුළ පෙන්වා දී ඇත. මෙම කෘතියෙන් පැහැදිලි කරන පරිදිම, යහපත් අසල්වැසි සම්බන්ධතාවක් ගොඩනගා ගන්නට දෙරටේ පාලනයන් විසින් නැවත නැවතත් ප්‍රයත්නයන් දරන ලද නමුදු ද්විපාර්ශවීය

සබඳතා ඇඩ්ව වෙලා ගෙන සිටින ආරක්ෂක ගැටළුව ලිහිල් කරන්නට ඒ කිසිවක් සමත් නොවිනි. මෙතෙක් කල් ආසියාවේ අභ්‍යන්තර භූමි ප්‍රදේශ වලට සීමා වී තිබූ චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ආරක්ෂක ගැටළුව දෙරටේ නාවුක ශක්තීන් වර්ධනය වීම සහ සමුද්‍රීය නිම්වළළු පුළුල් වීමත් සමග ඉන්දියානු ශාන්තිකර සාගර දක්වා විහිදී ගොස් ඇති බව මෙම කෘතියෙන් තර්ක කරනු ලබයි. මේ තත්වය සැලකිය යුතු තරමේ භූදේශපාලනික විකසනයක් බව සහ එහි ප්‍රතිඵලයක් ආසියාවේ මේ දැවැන්ත රටවල් දෙක අතර ද්විපාර්ශවීය සම්බන්ධතාවන්ට පමණක් සීමා නොවන බවත් සමුද්‍ර කර්මාන්ත පවසයි. චීනය සහ ඉන්දියාව බලවත් රාජ්‍යයන් බවට පත්වී එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස ඔවුන් ගේ හමුදා සහ නාවුක ශක්තීන් ගේ පුළුල් වීම, චීනය, ඉන්දියානු සාගරය සම්බන්ධව මෑතක සිට දක්වන්නට ගත් උනන්දුව, ඉන්දියාව ශාන්තිකර සාගරය දක්වා සිය ග්‍රාහිකා දිගු කිරීම වැනි කරුණු නිසා සමස්ත ඉන්දුශාන්තිකර වෙරළ කලාපයම වෙලා ගන්නා තරඟකාරී තත්වයක් නිර්මාණය කරයි. සමුද්‍ර කර්මාන්ත, දැනට පවතින සහ ඉදිරියට ඇති වන 'සමුද්‍ර පොරය' සවිස්තරාත්මකව විශ්ලේෂණය කරයි.

ආරක්ෂාව සම්බන්ධව (සැකයක්) ගැටළුවක් පවතී යන හැඟීම ම එයට පැටලී සිටින දෙපාර්ශවය අතර අනිවාර්යයෙන් ගැටුමක් ඇති වන බවට හැඟීමක් පහළ කරවයි. එක් රාජ්‍යයක් විසින් තමන් ගේ ආරක්ෂාව පිණිස ගන්නා ක්‍රියාමාර්ගයක් පවා අනෙක් රාජ්‍යය විසින් තර්ජනයක් ලෙස සලකන්නට පටන් ගැනීම, ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළුවක් ඇතිවීම ලෙස අර්ථ දැක්විය හැක. එය දෙපාර්ශවය අතර ආතතිය නොනැවතී ඉහළ නංවයි. මේ සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයෙන් යුතු දේශපාලන නායකයින් විසින් විචාර බුද්ධියෙන් යුතුව ගන්නා ක්‍රියාමාර්ග, දුරවබෝධයෙන් අභ්‍යන්තර වෙනස්කම් සිදු කිරීම සහ විදේශීය සම්බන්ධතාවන්හි ව්‍යුහාත්මක වෙනස් කම් සිදු කිරීම වැනි කරුණු, ගැටළුව අවම කිරීම සඳහා අවස්ථා සපයයි. දේශපාලන සංවාදයන් සහ හමුදාමය ශක්තීන් ඉහළ නැංවීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග තුළින් තම තමන්ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳව දෙරටටම පවතින සැකය අඩු කළ හැකිදැයි සමුද්‍ර කර්මාන්ත විමසා බලයි. ස්ථිරව කිව නොහැකි යම් යම් කරුණු වලට, දෙරට අතර පවතින ආතතිය මෝරා වැටීම

මන්දගාමී කිරීමේ හැකියාව තිබේ. රටේ ආර්ථික වර්ධනය පසුබැසීම, වඩා වැදගත් වෙනත් ජාතික ගැටළුවක් සඳහා මුදල් වැය කිරීමට හමුදා වියදම් අඩු කිරීමට සිදුවීම, ප්‍රමුඛතාවය ලබා දිය යුතු වෙනත් ආරක්ෂක කටයුතු මතුවීම වැනි කරුණු චීනය සහ ඉන්දියාව විසින් ගෙන යනු ලබන දැවැන්ත නාවුක නවීකරණ වැඩසටහන් වල සීඝ්‍රතාවය අඩු කිරීමට ඉඩ තිබේ. දැවැන්ත නිල් දිය නාවික හමුදා ගොඩ නගා ගැනීමේ දුෂ්කරතාවයක් ඇති වීම, ඉන්දියානු සාගරය තුළ ක්‍රියාත්මක වීමට බාධා පමුණුවන දේශපාලන සහ භූගෝලීය බාධාවක් චීනයට ඇති වීම සහ බටහිර ශාන්තිකරයේ ක්‍රියාත්මක වීමට ඉන්දියාවට ශක්තියක් නැති වීම මෙන්ම ආසියාවේ නැගී එන බලවතුන් ගේ සමුද්‍ර අභිලාෂයන්ට එරෙහි වෙනත් සන්ධාන පැන නැගීම ද චීනය සහ ඉන්දියාව තුළ පවතින සමුද්‍ර ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළුව වඩා උග්‍ර තත්වයට පත්වීම වලක්වනු ඇත. කෙසේ වුවත්, චීනය සහ ඉන්දියාව නුදුරු අනාගත කාලයේ දී ලෝකයේ වඩාත්ම සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන රටවල් දෙක වශයෙන්ම පැවතීම සහ ඔවුන් එමගින් ගොඩ නගා ගන්නා ධන සම්භාරයන් ගෙන් කොටසක් හමුදාමය ශක්තිය බවට පරිවර්තනය කිරීම යන කරුණු වලින් වැලැක්වීමට ඉහත කී අභ්‍යන්තර සහ බාහිර සාධක වලට හැකි නොවනු ඇත. මේ දෙරටේ ආර්ථිකයන් ගෝලීයකරණය වීමත් ඔවුන් ගේ කටයුතු තම තමන් ගේ මෙන්ම කලාපීය සාගර ප්‍රදේශ වලින් පවා ඔබ්බට විහිදී යන විට, එසේ වර්ධනය වූ සාගර කටයුතු අනෙකා ගේ කටයුතු සමග පැටලීමටත් එමගින් ඉන්දුශාන්තිකර කලාපය තුළ ගැටුමක් වර්ධනය වන්නට පදනමක් නිර්මාණය වේ.

2007/2008 කාලයේ දී අත්විඳි මූල්‍ය අර්බුදය කරන කොට ගෙන සම්පත් සීමා කිරීම් සිදුවූ හෙයින් සිය ගෝලීය හමුදාමය ප්‍රතිරූපය වෙනසකට භාජනය කරන ලෙස අමෙරිකා එක්සත් ජනපද ආණ්ඩුවට බලපෑම් ඇති වී ඇති අතර අමෙරිකාවේ නාවුක බලය වර්තමානයේ සාපේක්ෂව පහළ යාමක් පෙන්නුම් කරයි. චීනය සහ ඉන්දියාව සමුද්‍රීය බලයන් ලෙස හිස ඔසවනුයේ මෙවැනි වාතාවරණයක් තුළ ය. චීනය සහ ඉන්දියාව නාවුක බලවේග යන් ලෙස නැගීඒමටත් සාගර බලය සඳහා ඔවුනොවුන් අතර පවතින තරඟකාරීත්වයටත් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ප්‍රතිචාර දැක්වීම ආරම්භ කිරීමත් සමගම උපාය මාර්ගික ක්‍රියාකාරීත්ව

ත්‍රිකෝණයක් ජනනය වූ බව සමුදුර කැළඹුම සටහන් කරයි. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ මූල්‍ය අර්බුදය ඇති වීමට පෙර, 2005/2008 කාලය තුළ ජනාධිපති ජෝර්ජ් ඩබ්ලිව් බුෂ් ඉන්දියාව වෙත විශේෂ සමීපස්ථතාවක් දැක්වීමත් ආසියාව තුළ ඉන්දියාවේ කාර්යභාරය පිළිබඳව ජනාධිපති බරක් ඔබාමා විසින් දක්වන ලද විශේෂ අවධාරණයත් පුළුල්ව අර්ථකතනය වනුයේ චීනයේ නැගීමට එරෙහිව වැට බැඳීමට දැරෙන අමෙරිකානු ප්‍රයත්නයේ කොටසක් වශයෙනි. තමන් වෙත අමෙරිකාව විසින් දක්වන මේ නව සැලකිල්ල ඉන්දියාවේ දැඩි ප්‍රීතියට කරුණක් වුවත් සාගරය තුළ ක්‍රියාත්මක උපාය මාර්ගික ත්‍රිකෝණයේ දුර්වලතම පාදය තමන් බව ද ඉන්දියාවට හොඳ වැටහීමක් තිබේ. එහෙත්, චීනය සහ අමෙරිකාව අතර ඇති වීමට ඉඩ ඇති සහයෝගිතාවයන් වලක්වන්නට ක්‍රියා කරනවා පමණක් නොව ආසියාව සම්බන්ධ අමෙරිකානු උපායමාර්ගය තුළ විරෝධයක් නොදක්වන අමෙරිකානු ඉත්තකු වන්නට ද ඉන්දියාව පැකිලීමක් පෙන්නුම් කිරීම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. කාලයක් තිස්සේ ශක්තිමත් නොබැඳි පිළිවෙතක් අනුගමනය කරන සහ 'උපාය මාර්ගික ස්වායත්තතාව' යන අදහසට බොහෝ සෙයින් බැඳී සිටින රටක් වන ඉන්දියාව උපාය මාර්ගික ත්‍රිකෝණය, සිය තත්වය උසස් කර ගැනීමේ මාර්ගයක් ලෙස යොදා ගැනීමට ප්‍රයත්න දරයි. ආර්ථික සහ හමුදා බලවතකු වශයෙන් චීනය නැගී එන විට එරට සමග සම්බන්ධතාවන් වඩාත් පුළුල් කර ගැනීම, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට මෙන්ම ඉන්දියාවට ද අත්‍යවශ්‍ය කරුණක් බවට පත් වන අතර එරට සමග ගැටුමක් ඇති වුවහොත් එය විශාල පාඩුවක් ද වේ. ලෝක බලයක් බවට පත්වීමට චීනයට ඇති ශක්තිය පුළුල් වීමත් සමග ඉන්දියාවේ සහ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ආණ්ඩුවල උපාය මාර්ගික අපහසුව ක්‍රමයෙන් ඉහළ නැග තිබේ. සමුදුරේ දී මෙන්ම අනෙකුත් ක්ෂේත්‍ර වල දී ද චීනය සමග සහයෝගී සම්බන්ධතාවක් පවත්වා ගෙන යාම අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට මෙන්ම ඉන්දියාවට බොහෝ ප්‍රයෝජන අත් කර දෙන නිසි. එහෙත් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර ඇති වන මතභේද සංඛ්‍යාව ඒ දෙරට සහ චීනය අතර ඇති වන මතභේද සංඛ්‍යාවට වඩා බෙහෙවින් අඩු බව පැහැදිලිව පෙනේ. සමුදුර කැළඹුම දකින ඉදිරි දර්ශනය නම්

ඉන්දියාව සහ එක්සත් ජනපදය අතර සමුදුරේ කටයුතු සම්බන්ධව සමීප සම්බන්ධතාවයක් අනාගතයේ දී ගොඩ නැගෙන බවයි. ඒ සමගම, එක්සත් ජනපදයේ හෝ ඉන්දියාවේ අවශ්‍යතාවන්ට ඉඩ දීමට චීනය කැමැත්ත දක්වන ආකාරය අනුව ත්‍රිකෝණය අමුතුව දිශාවකට ගමන් කිරීමේ හැකියාවක් ඇති බව ද සමුදුර කැළඹුම තුළ හඳුනා ගැනේ. ඉන්දියාවත් අමෙරිකාවත් අතර ශක්තිමත් හමුදාමය සන්ධානයක් ගොඩ නැගෙනහොත් චීනය එය සලකනු ඇත්තේ ප්‍රකෝපකාරී ක්‍රියාවක් වශයෙන් වන අතර එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස එරට ප්‍රතිවිරෝධී වැඩ පිළිවෙලක් අනුගමනය කරනු ඇත. ආසියාව තුළ බල විභාජනය වෙනස් වන විට කලාපය තුළ විශාල උපාය මාර්ගික අවිනිශ්චිතතාවක් පැතිර තිබේ. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් ගේ මනෝමූල තීරණ වැරදි යාම, සිදුවෙමින් පවත්නා බලය වෙනස්වීම් අතර විෂයානුබද්ධ නොගැලපීම් මෙන්ම උපාය මාර්ගික සන්නිවේදනය, අදහස් විමසීම සහ සහයෝගිතාවය ගොඩ නැගීම සඳහා ප්‍රමාණවත් යාන්ත්‍රණයක් නොතිබීම යන කරුණු ඉන්දුශාන්තිකර කලාපය තුළ දැවැන්ත බල අරගලයක් නිර්මාණය වීමේ හැකියාව තීව්‍ර කරයි. ඒ ආකාරයේ අනතුරක් පවතින බව වටහා ගැනීම එම අනතුර අවම කිරීම සඳහා තැබිය හැකි පළමුවන පියවරයි. එම අනතුර අවතක්සේරු කිරීම වැඩි අනතුරකට අත වැනීමක් වනු ඇත.

02 ප්‍රතිවාදීත්වයේ ආකාරය

චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතාවය, විසි වන සියවසේ දී පරිණාමය වූ ආකාරය අනුව පෙනෙනුයේ අසල්වැසි රටවල් වශයෙන් හොඳ සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගෙන යාමට දෙරටේ නායකයින් විසින් නැවත නැවතත් ප්‍රයත්න දැරුව ද ඒ සෑම අවස්ථාවක දී ම දේශපාලන ප්‍රතිවාදීත්වය දෙසට අනිවාර්යයෙන්ම ඇදී ගොස් ඇති බවකි. සහයෝගිතාවය ගොඩ නගා ගැනීම සඳහා දෙරට තුළම පවතින අභිලාෂයන් දෙරට අතර නිසඟයෙන්ම පවතින තරඟකාරීත්වයන් අතර මැදිවී ඇති චීන-ඉන්දියා සම්බන්ධතාවය නමැති පුළුල් ව්‍යුහයේ සැකිල්ල, මෙම පරිච්ඡේදය තුළ විග්‍රහ කරනු ලැබේ. ඉන්දියාව තම රටට තර්ජනයක් සේ නොදකින බව සහ 'නොනිමෙන ප්‍රතිවාදීත්වය' යන අදහස බොහෝ දුරට ඉන්දියාවේ උපාය මාර්ගික මවා ගැනීමක් බවට චීනය පල කරන නිල අදහස, චීනය පිළිබඳ අධ්‍යයන වල යෙදෙන බොහෝ අමෙරිකානුවන් විසින් පෙන්වා දෙන කරුණකි. චීන-ඉන්දියා ප්‍රතිවාදීත්වය ඒකපාර්ශවික එකක් බවට පවසන අදහසට පදනමක් නැතුවාම නොවේ. මන්ද, මේ ආසියානු බලවතුන් දෙදෙනා අතරින් දුර්වල පාර්ශවය වනුයේ ඉන්දියාවයි; දෙරටේ ශක්‍යතාවන් අතර දැනටමත් පරතරයක් පවතින අතර චීනයේ ශක්‍යතාවය ඉන්දියාවේ ශක්‍යතාවයට වඩා වේගයෙන් වැඩෙමින් එම පරතරය පුළුල් වෙමින් පවතී. එහෙත්, ටිබෙටයේ චීන අයිතිය කඩාකප්පල් කිරීම සඳහා ඉන්දියාව විසින් සිදු කරන ලද කටයුතු මෙන්ම උපමහාද්වීපය තුළ චීනයේ කාර්යභාරයට

ඉන්දියාව විසින් බාධා පැමිණවීම ද චීනයේ කණස්සල්ලට හේතු වී තිබේ. ඉන්දියාව නොනිල වශයෙන් සෝවියට් සමූහාණ්ඩුව සහ එහි ආසියාතික බලකරුවන් සමග පවත්වා ගෙන ගිය සබඳකම් සිතල යුද්ධය සමයේ දී චීනයට කරදරයක් විය. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ එහි ආසියාතික මිතුරන් සමග ශක්තිමත් උපාය මාර්ගික සම්බන්ධතාවන් ඇති කර ගැනීමට ඉන්දියාව දරන ප්‍රයත්න චීනයේ හමුදාමය අවධානයට වෙසෙසින් ලක් වූ කරුණකි. ඉදිරි කාලයේ දී, චීනයේ බලය වර්ධනය වන විට ඒ සමග පියවරෙන් පියවරට පැහැන්නට ඉන්දියාවට හැකි නොවනු ඇත. එහෙත්, ඉන්දියාව සිය හමුදාමය ශක්තිය වර්ධනය කර ගැනීම සහ චීනය සමග අනාගතයේ දී පසමිතුරු වීමට ඉඩ ඇති රටවල් සමග සම්බන්ධතාවන් පුළුල් කර ගැනීම, චීනයේ උපායමාර්ගයන් සකස් කිරීමේ දී සැලකිල්ලට ගන්නා කරුණක් වනු ඇත. නැගී එන ඉන්දියාවෙන් මතු විය හැකි තර්ජන වලට ප්‍රතිරෝධී ක්‍රියාමාර්ගයන් ගන්නා ආකාරය සහ එරට සමග දේශපාලනමය සහයෝගිතාවය වර්ධනය කර ගන්නා ආකාරය යන කරුණු දෙකම, චීනය විසින් සමගාමීව සැලකිල්ලට ගනිමින් තිබේ. දෙරට අතර ගැටුමට පාදක වන කරුණු අභිභවන්නට සහයෝගිතාව ඇති කර ගැනීමට දරන ලද උත්සාහයන් අපොහොසත් වූ, විසි වන සියවසේ මුල් දශක කිහිපයේ සිට චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතාවය පිළිබඳව කෙරෙන කෙටි සමාලෝචනයකින් මෙම පරිච්ඡේදය ආරම්භ වේ. අනතුරුව, දෙරට අතර සම්බන්ධතාවය විටින් විට වෙනස් වීමට මූලික වශයෙන්ම හේතු වී ඇති දේශ සීමා සම්බන්ධ නොවිසඳුනු ගැටළු මෙහි විශ්ලේෂණය කරනු ලබන අතර මෙම ජාතීන් දෙක අතර බල තුලනයේ දී පාකිස්ථානයේ සහ අනෙකුත් බලවතුන් ගේ කාර්යභාරය පිළිබඳව අගයුමක් ද සිදු කෙරේ. චීන-ඉන්දියා කලාපීය ප්‍රතිවාදීත්වය පිළිබඳව දළ විග්‍රහයක් වෙත ඊළඟට යොමු වන අතර දෙරට අතර තරඟකාරීත්වය ගෝලීය වශයෙන් බලපාන අන්දම පිළිබඳව සොයා බලන්නට ද ප්‍රයත්නයක් දැරේ. මෙම පරිච්ඡේදයේ දළ වශයෙන් ඉදිරිපත් කෙරෙන, භූදේශපාලනයික විශ්ලේෂණය, සමුද්‍රීය බල ප්‍රදේශයට අදාලව චීනය සහ ඉන්දියාව අතර වර්ධනය වෙමින් පවතින මතභේදාත්මක තත්වය සම්බන්ධයෙන් මෙහි පසු පරිච්ඡේද වලදී කෙරෙන සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයට පසුබිම සකස් කරයි.

චීන ඉන්දියා සබඳතාවයේ වටහා ගත හොඳකි ස්වරූපය

චීනය සහ ඉන්දියාව අතර රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සම්බන්ධතාවය ස්ථාපනය වූයේ 1950 වර්ෂයේ දී ය. එහෙත් ඉන් සැලකිය යුතු කලකට පෙර සිට දෙරටේ ජාතික ව්‍යාපාරවල නායකයෝ එකිනෙකා සමග සම්බන්ධ වෙමින් අනාගතයේ දී සිය රටවල් අතර සහයෝගිතාවය ඇති කර ගැනීම උදෙසා පදනමක් විමසා බැලූහ. දීර්ඝ කාලීනව පැවති ආර්ථික පසුබෑමකින් මිදී නැගී පිබිදෙමින් සිටි ලෝකයේ විශිෂ්ට ශිෂ්ටාචාරයන් දෙකක් නියෝජනය කළ චීන සහ ඉන්දියානු ජාතික ව්‍යාපාර වල නායකයින් විශ්වාස කළේ ආසියාව පමණක් නොව සමස්ත ලෝකයම වෙනස් කිරීමේ කාර්යය තමන් දෙපිරිසට එක්ව සිදු කිරීමට නියම වී ඇති බවයි.¹ එහෙත්, දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය ඔවුන් ගිල ගැනීමෙන් අනතුරුව එකිනෙකාට සහයෝගිතාවය දැක්වීම ඔවුන්ට කළ නොහැක්කක් බවට පත් විය. යුද්ධය පැවති කාලය තුල, ජාත්‍යන්තර කටයුතු පිළිබඳව තමාගේම අදහස් ඉන්දිය ජාතික ව්‍යාපාරය තුල බිහි විය. එහෙයින්, ජපාන අධිරාජ්‍යය විසින් චීනය යටත් කර ගැනීමට විරුද්ධව චීනය විසින් දක්වන ලද විරෝධයට සහයෝගය දැක්වීම, යුද සමය තුල, අභිනවයෙන් නිර්මාණය වූ ඉන්දිය ජාතික ව්‍යාපාරය විසින් සිදු කරන ලද ප්‍රධාන කටයුත්තකි.² 1927 වර්ෂයේ දී බ්‍රසල්ස් නුවර දී පවත්වන ලද අධිරාජ්‍ය විරෝධී සමුළුව අතරතුර තේරු ගත් සහ චීන දූත පිරිසේ එකතුවෙන් අධිරාජ්‍ය විරෝධී සහයෝගිතාවය සම්බන්ධව ඒකාබද්ධ ප්‍රකාශනයක් සකස් කරනු ලැබිණි.³ එහෙත්, ඉන්දියාවට සහ චීනයට මුහුණ දෙන්නට සිදු වූයේ එකම අධිරාජ්‍යවාදී බලයට නොවූ හෙයින් සහයෝගිතාවය වඩාත්ම අවශ්‍ය අවස්ථාවේ දී එය ඉදිරියට ගෙන යාමට නොහැකි විය. ජපානයට එරෙහිව කරන ලද යුද මෙහෙයුම් වලට සහයෝගය දැක්වීම සඳහා ඉන්දියානු ජාතික කොංග්‍රසය පොළඹවා ගැනීම පිණිස, 1942 පෙබරවාරි මාසයේ දී චීන ජාතික පක්ෂයේ ප්‍රමුඛ සාමාජිකයකු වූ චියැන්ග් කායිෂෙක් බ්‍රිතාන්‍යය විසින් ඉන්දියාවට කැඳවා ගෙන එනු ලැබිණ. එහෙත්, සිය රටින් බ්‍රිතාන්‍ය පළවා හැරීමට තැත් කරමින් සිටි මහත්මා ගාන්ධි ඇතුළු ඉන්දියාවේ ජාතික නායකයින් කායිෂෙක් හරහා ගෙන එන ලද එම යෝජනාවට එකඟ වූයේ නැත.⁴

චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ අදහස් වෙනස් කිරීමට සමත් වූ මතවාදයන් බුද්ධිමය මට්ටමේ දී පවා එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ ඒවා නොවේ. බටහිර ආධිපත්‍යයට එරෙහිව ගෙන ගිය අරගලයේ තිබූ පොදු ස්වභාවය හැරුණු කොට අනෙකුත් වැදගත් දේශපාලනයික හෝ දාර්ශනික කරුණු සම්බන්ධයෙන් දෙරට එක්වත් අදහස් දැරුවේ නැත. 'නැගෙනහිර'යන අදහසට අයත් වන්නේ මොනවා ද, ආර්ථික හා දේශපාලනයික නවීකරණය සඳහා යොදා ගත යුතු උපායමාර්ග කවරේ ද සහ සම්ප්‍රදායිකත්වය සහ නවීකරණය අතර තිබිය යුතු සබඳතාව කුමක් විය යුතු ද යන අංශ වල දී චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ජාතික ව්‍යාපාර ප්‍රධාන වශයෙන්ම එකිනෙකට වෙනස් වූ මති මතාන්තර දැරූහ.⁵ චීනය ජපානයෙන් ද ඉන්දියාව බ්‍රිතාන්‍යයෙන් ද මිදී නිදහස් ජාතීන් බවට පත්ව ගත වූ මුල් කාලයේ දී දෙරට අතර දේශපාලනයික සහයෝගිතාවය වර්ධනය කර ගැනීමට නව ප්‍රයත්නයන් අරඹනු ලැබිණ. මේ සම්බන්ධව පැවති උනන්දුව 1950 ගණන් වල ජනප්‍රියව පැවති 'හින්දිචයිනි භායි භායි' (Hindi-Chini-Bhai-Bhai) වැනි උද්යෝග පාඨ වලින් පැහැදිලි ය. එහෙත්, ටිබෙටය පිළිබඳව පැන නැගුණු ආකලතාව සහ දෙරටේ භූමි මායිම් සම්බන්ධයෙන් ඇති නොවිසඳුණු ගැටළු නිසා 1950 දශකයේ අග භාගය වන විට චීනඉන්දියා සබඳතාව නැවතත් ගැටළුකාරී තත්වයකට පෙරලින. 1962 දී ඇතුළු කෙටි හමුදා ගැටුම මේ තත්වයේ උච්චස්ථානය වූ අතර චීනය සමග ශක්තිමත් හවුලක් ඇති කර ගැනීමට තේරු තුල වූ බලාපොරොත්තුව එයින් ශුන්‍ය විය. තේරු, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර මිතුරු සම්බන්ධතාවක් ගොඩ නගා ගැනීම පිණිස ප්‍රබල ප්‍රයත්නයක යෙදුනේ වුව ද, ඔහුගේ මරණින් දශක හතරහමාරකට පසුව, අද ද චීන පරිපාලනය ඔහු සලකනුයේ 'ඉන්දියානු ආධිපත්‍යවාදයේ සංකේතය' ලෙසින් වීම පුදුම සහගත කරුණකි. ඉන්දු-ටිබෙට් දේශ සීමාව සම්බන්ධයෙන් තේරු අනුගමනය කල 'පෙරමුණු ප්‍රතිපත්තිය' සහ ටිබෙටයේ අභ්‍යන්තර කටයුතු වලට තේරු මැදිහත් වූයේ ය යන හැඟීම, කර්සන් සාම්චරයා ගේ අධිරාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය තවදුරටත් ඉදිරියට ගෙන යාමක් ලෙස චීනයට පෙනින' (විසිවන සියවස ආරම්භයේ දී ටිබෙටය විවෘත කිරීමට අණ කරන ලද්දේ එවකට ඉන්දියාවට පත් කර සිටි බ්‍රිතාන්‍ය ප්‍රතිරාජ්‍යයා වූ කර්සන් සාම්චරයා විසිනි).

1962 දී සිදු වූ දේශ සීමා යුද්ධයෙන් අනතුරුව, 1980 දශකයේ දී නැවතත් ද්විපාර්ශවික සම්බන්ධතා සාමාන්‍ය තත්වයට ගෙන ඒමට ප්‍රයත්න දැරූ අවස්ථාව දක්වාම දිගු කාලයක් දෙරට අතර පැවතියේ අවම සම්බන්ධයකි. චීන-ඉන්දියා සබඳතාවයට බලපෑ ප්‍රධානතම කරුණ වූයේ දේශ සීමාව සම්බන්ධ ගැටළුවයි. ඒ හැරුණු විට, දෙරටේ ලෝක දර්ශනය එකිනෙකට ප්‍රතිවිරෝධී බව සහ අග්නිදිග ආසියාවේ සහ දකුණු ආසියාවේ එකිනෙකා ගෙන යන කටයුතු එකිනෙක හා ගැටෙන බව චීනයට සහ ඉන්දියාවට වැටහින. ආසියාවේ සහ ඉන්දියානු සාගරයේ ආරක්ෂක තත්වය පවත්වා ගෙන යාම පිළිබඳව චීනය සහ ඉන්දියාව දැරූ අදහස් එකිනෙකට හාත්පසින්ම වෙනස් වූ අතර 1980 දශකයේ දී සිතල යුද්ධය නිමවී බලන විට ඔවුන් පසමිතුරු පාර්ශවයන්ට වැටී තිබින.

විසි එක් වන සියවසේ ආරම්භක කාලය වන විට චීනඉන්දියා සබඳතාවය වඩා හොඳ තත්වයකට පත් වන ලකුණු පහළ වෙමින් තිබින. විසි වන සියවසේ අවසාන වර්ෂ කිහිපය තුළ සබඳතාවය සාමාන්‍ය තත්වයට පත් කර ගැනීම සඳහා දරන ලද ප්‍රයත්නයන් සාර්ථක වන බවක් පෙනුණි. 1998 දී අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 1 ක පැවති දෙරට අතර දෙපසට සිදුවූ වෙළඳ කටයුතු වල වටිනාකම 2011 වන විට බිලියන 74 දක්වා අති විශාල ඉහළ යාමක් වාර්තා කළේය. ඉහළ මට්ටමේ දූත පිරිස් හුවමාරුව දිගින් දිගටම සිදු වූ අතර දෙරට සාමාන්‍ය ජනතාව අතර සම්බන්ධතා ද පුළුල් විය. ඊට අතිරේකව හමුදා විශ්වාසය ගොඩනැගීම සඳහා භාරදූර ප්‍රයත්නයන් ද අතිශය වැදගත් ගැටළුව වූ දේශ සීමා අර්බුදය විසඳීම පිණිස දේශපාලනික පරිශ්‍රමයන් ද ක්‍රියාවට නැගින. එහෙත්, විසි එක් වන සියවසේ පළමුවන දශකය නිමාවන විට, යළි පන ගැසූ දේශ සීමා පිළිබඳව ආතතිය, ටිබෙටය පිළිබඳ මතභේදය, න්‍යෂ්ටික දේශපාලනය මෙන්ම තවත් කරුණු රාශියක් නිසා චීනය සහ ඉන්දියාව ගැටුම්කාරී සහ ප්‍රතිවාදී සබඳතාවයක් කරා පසුපසට ඇදී ගොස් තිබින.⁸ අළුත් වූ මෙම ප්‍රතිවාදීත්වය, වෙනස් නොවන භූගෝලීය කරුණු නිසා පැන නැගී ඇති බව සමහර පාර්ශවයන් ගේ අදහස විය.⁹ ආසියාව නමැති එකම මහාද්වීපයේ පිහිටීම සහ සිය දේශ සීමා වලින් ඔබ්බෙන් පිහිටි ජාතීන් වෙත සිය බලපෑම පැතිරවීමට දෙරටේම උත්සාහයක් ඇති නිසා මධ්‍යම ආසියාව,

දකුණු ආසියාව සහ අග්නිදිග ආසියාව තුළ සිය බලපෑම විහිදුවීමට තරඟයක් ඇති වීම වැලැක්විය නොහැක්කකි. දෙරට තුළම වෙළඳ කටයුතු පිළිබඳව ඇති වූ නව අවධානය සහ නැව් ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය නිසා ඔවුන් අතර තරඟය, භූමි සීමාව ඉක්මවා ඉන්දියානු සහ බටහිර ශාන්තිකර සාගර කරා ද විහිදිනි. එපමණක් නොව එම තරඟය ඔවුන් ගේ ආසන්නතම පරිසරයට සීමාවූවක් ද නොවේ. බලශක්ති සහ ධනිජ සම්පත් අනිවාර්යයෙන්ම දුර බැහැර රටවලින් රැගෙන ඒමට සිදුවීමේ හේතුව මත, රුසියාවේ ඇත නැගෙනහිර පිහිටා ඇති සයිබීරියාවේ සිට ලතින් අමෙරිකාවේ කොලොම්බියාව දක්වා ද අප්‍රිකාවේ සිට දකුණු ශාන්තිකරය දක්වා ද ඔවුන් ගේ ප්‍රතිවාදීත්වය ප්‍රකාශ වනු දක්නට ලැබේ.

විසි එක් වන සියවස ආරම්භ වන විට දෙපාර්ශවය අතර කටයුතු ඉහළ නැඟ තිබූ වාතාවරණය තුළ දෙරට අතර ප්‍රතිවාදීත්වය නිර්මාණය වීම අඩු කර දක්වන්නට දෙපසින්ම ප්‍රයත්න දැරින. තමන් එකිනෙකාට තර්ජනයක් නොවන බව ඔවුහු නිරන්තරයෙන්ම ප්‍රකාශ කළහ. චීනය සහ ඉන්දියාව යන දෙරටටම සාමකාමීව වර්ධනය වීමට තරම් ලෝකය විශාල බව සහ ආසියානු ශතවර්ෂයක් ¹⁰ නිර්මාණය වන්නට දෙරට අතර සහයෝගීතාවය අතිශයින් වැදගත් බව ඔවුන් අවධාරණය කළ කරුණක් විය. දේශපාලන සහයෝගීතාවය වර්ධනය කර ගනු පිණිස තමන් ගේ කැපවීම නිරන්තරයෙන්ම නිල වශයෙන් ප්‍රකාශ කළ ද ද්විපාර්ශවීය ආර්ථික කටයුතු සීඝ්‍රයෙන් පුළුල් වුව ද අනෙකා විසින් පිටස්තරය තුළ ඇති කරන බලපෑම සීමා කිරීම චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ නිරන්තර ප්‍රයත්නය විය. හින්දියිනි හායි හායි හැඟීම යළි පනගන්වීමේ අභිප්‍රාය ඇති චින්දියාවක් (Chindia) හෙවත් විසි එක් වන සියවසේ දී සැබෑ උපාය මාර්ගික සබඳතාවක් ගොඩනැගීම¹¹ පිළිබඳව කතා කළ කොටසක් එක් පසෙක වූහ. චීනය සහ ඉන්දියාව ශේෂ්ඨත්වය සොයා යන ගමනේ පවතින පරස්පර විරෝධීත්වයන් කිසි විටෙකත් තුරන් කළ නොහැකි වෙතැයි¹² යන තර්කය ඉදිරිපත් කළ කොටස අනෙක් පස වූහ. ගෝලීය මෙන්ම කලාපීය අනෙකුත් බලවතුන් සමඟ පවත්වන සබඳතාවන්ට තමන් එකිනෙකා සමඟ පවත්වන සබඳතාවයේ ස්වරූපය සංවේදී කරුණක් බව බීජිං හා නව දිල්ලි

පරිපාලනයන්ට අවබෝධයක් තිබේ. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, ජපානය සහ රුසියාව සමග පවතින සබඳතා යොදා ගනිමින් අනෙකා ඉක්මවා යාමේ උත්සාහයන් මේ පරිපාලනයන් දෙක විසින්ම වරින් වර යොදා ඇත. එහි විපාකයක් ලෙස අනෙකාවිසින් තමා වට කර ගනු ඇත යන බිය, පරිපාලනයන් දෙක තුළම වැඩි වර්ධනය වූ අතර දෙරට අතර ආරක්ෂක ගැටළුව එයින් වඩාත් තීව්‍ර විය. තම ජාතියේ අවශ්‍යතාවන් සුරැකීම පිණිස අනිවාර්යයෙන්ම ගත යුතු වන පියවරක් ලෙස එක් ජාතියක් විසින් දකින කරුණක් අනිකා දකින්නේ තමන් ගේ තත්වය බිඳ දැමීමට රහසින් දරන ආක්‍රමණකාරී උත්සාහයක් ලෙසිනි. ඉහත දී ද සඳහන් කරන ලද පරිදි චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ප්‍රතිවාදීත්වය අද ඊයේ ඇතිවූවක් නොවෙතත් සාධක රැසක් හේතුවෙන් විසි එක් වන සියවස මුල් භාගයේ දී එය වෙනස් ස්වභාවයක් ගනී. ඉහළ නගිමින් සිටින චීනයන් නැගී ගෙන එන ඉන්දියාවන් අද 'මහා බලවත්' තත්වයෙහි මුදුනතෙහිම පසුවෙති. ඔවුන් ගේ කටයුතු අති විශාල පරාසයක විහිදී ගොස් ඇති අතර දෙපාර්ශවයම කටයුතු කරනුයේ දැඩි ජාතික ආවේශයන් පෙරදැරි කර ගනිමිනි. ඉහළ වර්ධන අනුපාතයන් පවත්වා ගෙන යාමට පවතින හැකියාව මත ඔවුන් ගේ දේශීය දේශපාලන සුභතත්වය රඳවා ගෙන තිබේ. එම තත්වය අනෙක් අතට රඳා පවතිනුයේ දිනෙන් දින එකිනෙක හා සම්බන්ධතාවය වැඩිවෙමින් පවතින රටවලින් සැදි ඇති පිටස්තර ලෝකයක් තුළ සිය බාහිර පරමාර්ථයන් මුදුන් පමුණුවා ගැනීම මත ය. ගෝලීය න්‍යෂ්ටික පද්ධතියේ ස්වරූපය, එක්සත් ජාතීන් ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය සහ ආසියාව තුළ කළාපීය ප්‍රජාවන් ගොඩනැගීම ඇතුළු ජාත්‍යන්තර ආයතන වෙනස් කිරීමේ උත්සාහයන්හි දී ඔවුහු බොහෝ විට එකිනෙකාට විසම්මුතිකව හැසිරුනහ.

දේශසීමාව සම්බන්ධ අර්බුදය

1962 දී ඇවිළුනු දේශසීමා යුද්ධයෙන් අනතුරුව චීනය සහ ඉන්දියාව අතර එම ගැටළුව විසඳා ගැනීමට ප්‍රධාන පෙළේ ප්‍රයත්නයන් දැරුනේ අවස්ථා දෙකක දී පමණි. විසි වන සියවසේ අවසාන භාගයේ දී සහ විසි එක් වන සියවසේ පළමු දශකයේ දී දරන ලද එම උත්සාහයන් හැර, හිමාලය කඳු වැටිය ඔස්සේ කිලෝ

මීටර් 4,000 (සැ. 2485) ක් පමණ දුරට දිවෙන දෙරට අතර දේශසීමා හඬයට විසඳුමක් සොයා ගැනීමේ මාර්ගයටවත් දෙරට එළැඹ නැත.¹³ ඉන්දියානු අගමැති රජීව් ගාන්ධි වෙතින් මින් පළමුවන උත්සාහයට පුරෝගාමීත්වය සැපයීන. 1988 දී සිදු කෙරුණු රජීව් ගාන්ධි ගේ සංචාරය, දශක තුනකට පසුව ඉන්දීය අගමැතිවරයෙකු චීනයේ සංචාරය කළ පළමු අවස්ථාව විය. 1962 දේශසීමා යුද්ධය නිසා බෙහෙවින් පහළ මට්ටමකට වැටී තිබූ ද්විපාර්ශවීය සබඳතාවය සාමාන්‍ය තත්වයට ගෙන ඒමට සහ දේශසීමා අර්බුදයට විසඳුමක් සොයා ගැනීමට නව ජවයකින් කටයුතු කිරීමට ඔහු ඉදිරිපත් විය. මේ නව ප්‍රවේශය ද්විපාර්ශවීය සම්බන්ධතාවන් සැලකිය යුතු දුරකට පුළුල් කිරීමට සාධක වුව ද දේශසීමා සම්බන්ධ සාකච්ඡා වල විශේෂ ප්‍රගතියක් ඇති කිරීමට සමත් වූයේ නැත. සාකච්ඡා වල අවධාරණය, අවසාන විසඳුමකට එළැඹීම වෙනුවට දේශසීමාවේ සාමය පවත්වා ගැනීම දක්වා ක්‍රමයෙන් වෙනතකට ඇදී ගියේය.¹⁴ මේ වන විට චීනය සිටියේ සිය ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණයන්ට සහ ජාතිය ගොඩනැගීමේ¹⁵ කටයුතු වලට අවශ්‍ය සාමකාමී වාතාවරණයක් නිර්මාණය කර ගැනීම සඳහා අර්බුද වලට හේතු වී තිබූ දේශසීමාවේ බොහෝ තැන් ස්ථාවර කර ගැනීමට ප්‍රයත්න දරමිනි. එහෙයින්, එම සාකච්ඡා චීනයේ අවශ්‍යතාවයන්ට මැනවින් ගැලපින. දෙවැනි ප්‍රයත්නය දරන ලද්දේ ඉන්දීය අගමැති අනාල් බිහාරි වජ්ජායි විසිනි. ඓතිහාසික සහ නීතිමය අයිතිවාසිකම් හුවා දක්වමින් දේශසීමාව තීරණය කර ගනු වෙනුවට අර්බුදය සඳහා දේශපාලනයික විසඳුමක් ලබා ගැනීම මෙම සාකච්ඡාවේ පදනම විය. 2003 ජුනි මාසයේ දී අගමැති වජ්ජායි බීජිං නුවර කළ සංචාරය අතර තුර, බලය පවරන ලද විශේෂ නියෝජිත කණ්ඩායම් යෙදවීම දක්වා සාකච්ඡා ඉහළ මට්ටම ගෙන ඒමටත් දේශ සීමා අර්බුදය විසඳුමක් කරා රැගෙන යාමට ඕනෑකමින් කටයුතු කිරීමටත් දෙපාර්ශවය විසින් එකඟතාවයක් ඇති කර ගන්නා ලදී.¹⁶ දේශසීමා අර්බුදය විසඳා ගැනීම සඳහා පදනම් කොට ගත හැකි පුළුල් ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් මෙම දෙවන ප්‍රයත්නය හරහා නිර්මාණය වීනි.¹⁷ අර්බුදයට විසඳුමක් සොයා ගැනීම පිණිස ඉතිහාසයේ ප්‍රථම වරට සකස් කර ගන්නා ලද මාර්ගෝපදේශ පද්ධතිය වූ හෙයින් එම ප්‍රතිපත්ති රාමුව විශේෂ වැදගත් කමක් හිමි කර ගත්තේය. මෙම නව ප්‍රවේශය තුලින්

අර්බුදය විසඳා ගත හැකි වෙතැයි නව දිල්ලි පාලනය තුළ දැඩි ශ්‍රවණයට අදහසක් පැවතිනි. විසඳුම යථාර්ථයක් බවට පත් කර ගැනීම සඳහා උපකාරී විය හැකි වැදගත් කරුණු කිහිපයක් සම්බන්ධව සම්මුතියට එළැඹීමට ද දෙපාර්ශවයේ කැමැත්ත පළ විය. දේශසීමා අර්බුදය විසඳීම අදියර තුනකින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට නියමිත වූ අතර මාර්ගෝපදේශයන් සම්බන්ධව ඇති කර ගන්නා ලද එකඟතාවය ඉන් පළමු වන අදියරයයි. දේශසීමාවේ අන්‍යන්‍යව එකඟ විය හැකි බිම් කොටස් අනෙක් පක්ෂයට ලබා දීමට තීරණය ගැනීම දෙවන අදියර වශයෙන් ද තෙවැනි අදියර වශයෙන් නව දේශසීමා මායිම් ලකුණු කිරීම ද අපේක්ෂාව විය. 2003 සිට 2012 දක්වා සාකච්ඡා වට රැසක් පවත්වනු ලැබුවද එකිනෙකා විසින් සහනශීලී වශයෙන් වෙනස් කිරීමට ඉඩ දිය යුතු දේශසීමා කොටස් පිළිබඳව අන්‍යන්‍ය එකඟතාවයකට එළැඹීමට නොහැකි විය. ඒ වෙනුවට, ඒ වන විට එකඟත්වයට පැමිණ තිබූ ප්‍රතිපත්ති අර්ථකතනය කිරීම පිළිබඳව දෙපාර්ශවය අතර විවාදයක් ඇති විය. දැනට භාවිතයේ පවතින දේශසීමාවන්ට නීතිමය තත්වයක් ලබා දීම එනම් බටහිර ප්‍රදේශයේ තමා විසින් අයිතිවාසිකම් කියන බිම් ප්‍රදේශය ඉන්දියාව විසින් ද නැගෙනහිර ප්‍රදේශයේ තමන්ට අයත් යැයි විනය කියන භූමි ප්‍රදේශය විනය විසින් ද අතහැර දැමීමට එකඟ වීම මේ ගැටළුවට විසඳීමක් ලබා දීමට තිබූ එකම පදනම විය. ඉහත කියන ලද සාකච්ඡා අසාර්ථක වීමත් සමගම එම අවස්ථාව ද අහිමිව ගියේය. 1960 සහ 1980 දශක වල පැවති සාකච්ඡා වල දී ඒ ආකාරයේ විසඳුමකට විනය කැමැත්ත දක්වන බව පෙනී ගොස් තිබුණත් මේ වන විට නැගෙනහිර ප්‍රදේශයෙන් සැලකිය යුතු භූමියක් ඉල්ලා සිටීමට විනය පෙළඹී තිබේ. විශේෂයෙන්ම, ටිබෙටයේ දිගුවක් ලෙස විනය සලකන ටවෑන්ග් පෙදෙසින් විශාල කොටසක් ඔවුන්ට අවශ්‍ය විය. විනයේ ආක්‍රමණකාරීත්වයට 1962 දී තමන් ගොදුරක් වූයේ යැයි විශ්වාස කරන ඉන්දියාව තුළ මේ සා විශාල භූමි ප්‍රමාණයක් පරිත්‍යාග කිරීමට දේශපාලනික ඉඩක් හෝ අවශ්‍යතාවක් හෝ නොතිබේ. 19 2003 වර්ෂයේ සිටම විනය සාකච්ඡා වල දී දරන ලද ස්ථාවරය තුළ දේශ සීමා අර්බුදය දිගින් දිගටම විවෘතව තබා ගැනීමටත් එමගින් ඉන්දියාව අසමතුලිතව තබා ගැනීමටත් දරන ලද උපාය මාර්ගික වින්තනයක් පෙන්වුම්

කරන බව සමහර විශ්ලේෂකයින් දරන මතයයි.²⁰ ඉන්දියාව, බුෂ් පරිපාලනයේ දෙවන වාරය (2005/2009) තුළ එක්සත් ජනපදය සමඟ පුළුල් ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් පවත්වා ගෙන යාම සහ 2005 ජූලි මාසයේ දී සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුමක් දියත් කිරීම, දේශ සීමා අර්බුදය විසඳීම කල් දැමීමට බිජිං පරිපාලනය සතුව තිබූ හේතු තව තවත් ශක්තිමත් කිරීමට සාධක වූයේ යැයි සිතිය හැක.

2003 සිට 2012 දක්වා නිතර නිතර පවත්වන ලද බරපතල සාකච්ඡා නිසා දේශසීමා සාකච්ඡාවේ පවතින එක් කේන්ද්‍රීය දුෂ්කරතාවයක් හෙළි විය. එනම්, දෙරට අතර දේශසීමාව පිළිබඳ ගැටළුවක් තරමටම භූමියේ අයිතිය පිළිබඳ ගැටළුවක් ද පවතින බවයි. විනය හා ඉන්දියාව අතර පවතින අර්බුදයට මූලික හේතුව ඉන්දියාව සහ ටිබෙටය අතර දේශසීමාවයි. ඓතිහාසිකව ටිබෙටයට අයත් යැයි විනය පවසන භූමියෙන් විශාල කොටසක් ඉන්දියාව විසින් ආපසු භාර නොදෙන කිසිදු විසඳුමකට එකඟ විය නොහැකි යැයි විනය පවසයි. ඒ අතරම, දැන් ඉන්දියාවේ පළාතක් වන සහ ඉන්දීය පාර්ලිමේන්තුවට නියෝජිතයින් තෝරා පත් කර යවනු ලබන භූමියෙන් විශාල කොටස් විනයට ලබා දීමට ඉන්දියාවට නොහැක. දෙරට අතර බලය වරින් වර වෙනස් වන ආකාරය අනුව මේ කේන්ද්‍රීය දුෂ්කරතාවය වඩාත් සංකීර්ණ එකක් බවට පත්වේ. තමා දුර්වල තත්වයක පසුවූ සහ ටිබෙටය සම්බන්ධව ආරක්ෂණවාදී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කළ කාලයක දී විනය පෙර කී ආකාරයෙන් දේශසීමා සහන ලබා දීමට එකඟ වූ බව පෙනුණි. විනයේ මේ යෝජනා වලට 1959/1960 හෝ 1980 දශකයේ දී හෝ ප්‍රතිචාර දැක්වීමට ඉන්දියාව නොපෙළඹුණේ ස්වකීය අභ්‍යන්තර දේශපාලනික බලපෑම් හේතුවෙනි. එහෙත්, විසි එක් වන සියවසේ මුල් දශකයේ දී, විනයේ නමාශීලී භාවය පරීක්ෂාවට ලක්කරන්නට ඉන්දියාව සූදානම් අවස්ථාව වන විට ඉන්දියාව²¹ අපේක්ෂා කළ පමණට වඩා විනයේ ඉල්ලීම් පෙරට වඩා බොහෝ සෙයින් බරපතල වී තිබිණි.

ටිබෙටය සම්බන්ධයෙන් විනය තුළ පවතින අන්‍යෝන්‍යව හැඟීම, ඉන්දියාව සහ ටිබෙටය අතර පවතින විශේෂිත සංස්කෘතික සහ ඓතිහාසික බන්ධනය, සිය අනුගාමිකයින් ද සමග ඉන්දියාවේ

ඒවත් වෙමින් ටිබෙටයේ පරිපාලනය ගෙන ගිය දළයි ළාමාට ඉන්දියාව සහයෝගය ලබා දීම, යන කරුණු, චීන-ඉන්දියා දේශසීමා ගැටළුව සමග වෙන් කළ නොහැකි ලෙස බද්ධ වී තිබේ.²² ටිබෙටය, සාපේක්ෂව නිශ්ශබ්දව ඇති තාක්, සිය මූලික අසම්මුතියන් පසෙක තබා ද්විපාර්ශවීය සබඳතාවන් සාමාන්‍ය තත්වයට පත් කර ගැනීමේ කටයුතු ඉදිරියට ගෙන යාමට චීනයට සහ ඉන්දියාවට හැකියාවක් ඇත. එහෙත්, 2008 වර්ෂයේ ඇරඹී මේ දක්වා පවතින ආකාරයට ටිබෙටය සක්‍රීය වූ විට එයින් චීන ඉන්දියා ද්විපාර්ශවීය සබඳතාවන් මත විශාල බලපෑම් ඇති කරයි. ටිබෙටය වූ කලී චීනයෙන් 'වෙන් කළ නොහැකි සහ අභ්‍යන්තර' කොටසක් යනුවෙන් චීනය විසින් දක්වන අදහස නොපිළිගන්නා රටවල් කිහිපය අතරින් ඉන්දියාව ද එකකි. දැනට පවතින 'ටිබෙටි ස්වයංපාලන ප්‍රදේශය' චීන මහජන සමූහාණ්ඩුවේම කොටසක් බව පිළිගන්නා අතරම, ඉන්දියාව, ටිබෙටය ඓතිහාසික වශයෙන් සැමවිටම චීනයේ කොටසක්ව නොපැවති බවට දළයි ළාමා විසින් ප්‍රකාශ කරන අදහසට ද සහයෝගය දක්වයි. චීනය තුළ, ටිබෙටි ජාතිකයින්ට සංස්කෘතික සහ දේශපාලනික ස්වායත්තතාවය තිබිය යුතු බව ද ඉන්දියාව අවධාරණයෙන් පවසන කරුණකි. චීනය බලාපොරොත්තු වන ආකාරයට ලබන දශක දෙක තුළ වර්තමාන දළයි ළාමා ගේ මරණය සිදු වුව ද චීන ඉන්දියා අර්බුදය තුළ ටිබෙටය විසින් ඇති කරන කේන්ද්‍රීය බලපෑම මැකී නොයනු ඇත.²³ ඇත්ත වශයෙන්ම, ඉන්දියාවේ සහ චීනයේ වෙසෙන දළයි ළාමා අනුගාමිකයින් අතර දළයි ළාමා ගේ අනුප්‍රාප්තිකත්වය පිළිබඳව සටන ඇවිළුනු පසුව තත්වය වඩාත් උග්‍ර වීමට ඉඩ තිබේ. අනුප්‍රාප්තිකයින් දෙදෙනෙකු හඳුනාගැනීම සහ රටින් පිටුවහල්ව චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ වෙසෙන ටිබෙටි ජාතිකයින් විසින් නීත්‍යානුකූලයැයි පිළිගෙන තිබෙන 'කර්මාපා' ඉන්දියාවේ වාසය කිරීම චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ආතතිය ඉහළ නැංවීමට බොහෝ සෙයින් හේතු විය හැක. මධ්‍යස්ථව ක්‍රියා කිරීමට ටිබෙටි ජනතාව තුළ යම් පෙළඹවීමක් තිබේ නම් වර්තමාන දළයි ළාමා ගේ මරණයත් සමග එය අහෝසි වී යනු ඇති අතර ඉන්දියාව ටිබෙටය සම්බන්ධයෙන් දක්වන ස්ථාවරයේ අපැහැදිලි බව තව දුරටත් වැඩි වනු ඇත. ටිබෙටය තුළ චීනයට පවතින දුර්වල ස්ථාවරය 2008 සිට ලෝකයට

හොඳින් පැහැදිලි පෙනී න. ඩෙන්ග් ෂියාම්පින්ග් විසින් හඳුන්වා දෙන ලද ප්‍රතිසංස්කරණයන් නිසා ටිබෙටය තුළ සැබෑ සාධනීය ආර්ථික වෙනස්කම් සිදු වුව ද ටිබෙටි ජනතාව චීනයට එරෙහිව උද්ඝෝෂණයන් ඇරඹීමෙන් පෙනී ගියේ ටිබෙටය තුළ චීනයේ තත්වය දුර්වල බවයි. ටිබෙටි ජනගහණය, විශාල භූමි ප්‍රදේශයක් පුරා විසිර සිටින කුඩා සංඛ්‍යාවක් වුවත් නූතන චීනයේ භෞමික ජාතිකත්වය²⁴ තුළ ඇති මූලිකතම දුර්වලතාව සොයා ගන්නට ඔවුහු අසාමාන්‍ය සමත් කමක් දැක්වූහ. පරමාදර්ශී තත්වයක් තුළ, චීන සහ ඉන්දියානු ශිෂ්‍යාචාරයන් සම්බන්ධ කරන ඒදණ්ඩ ලෙස සිය ඓතිහාසික කාර්යභාරය භාර ගැනීමේ හැකියාව ටිබෙටයට තිබේ. එහෙත්, සැබෑ ලෝකය තුළ, සිදුවීමට ඉඩ ඇත්තේ ඉදිරි වර්ෂ ගණනාවක් පුරා චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින නොනිමෙන ආතතියේ මධ්‍ය ලක්ෂ්‍ය ලෙස ටිබෙටය ක්‍රියා කිරීමයි. චීනය, 2008 වර්ෂයේ සිට දළයි ළාමා කෙරෙහි දක්වන විරෝධාකල්පය සහ ඉන්දියානු නායකයින්, චීනඉන්දියා දේශසීමාවේ අර්බුදයට ලක්ව ඇති අරුණාචාල් ප්‍රදේශයෙහි සංචාරය කිරීම සම්බන්ධයෙන් චීනය දක්වන විරෝධය තුළ මෙය පැහැදිලිව පෙනේ. එම පළාත 'දකුණු ටිබෙටය' ලෙස දැන් චීනය විසින් හඳුන්වනු ලබන අතර එය ටිබෙටය තුළ පිහිටි පළාතක් සහ ඒ අනුව චීනයෙහි කොටසක් බවට බොහෝ කලක සිට හිමිකම් කියා තිබේ.

සිය භූමි ප්‍රදේශ ඒකාබද්ධ කරගැනීමේ චීන ප්‍රයත්නය අවුල් කරවන සාධකය ලෙස ඉන්දියාව ක්‍රියා කරන්නේ යැයි පවසන්නේ නම් ඉන්දියාව සම්බන්ධයෙන් ද චීනය රඟපානුයේ එම වර්තයම ය. ජම්මු කාශ්මීර් ප්‍රාන්තයේ විශාල බිම් තීරුවක් චීනය විසින් අල්ලා ගෙන සිටීම සහ දීර්ඝ කාලීනව පවතින ඉන්දුපාකිස්ථාන අර්බුදයේ දී චීනය පාකිස්ථානයට සහාය ලබා දීම, සිය භෞමික ජාතිකත්වය ගොඩනැගීමේ ඉන්දියානු ප්‍රයත්නයට චීනය අනුගමනය කරන ප්‍රතිපත්ති වලින් බාධා පමුණුවන බව පෙන්නුම් කරන අවස්ථාවන් ය. කාශ්මීරය සම්බන්ධයෙන් පාකිස්ථානය සමග පවතින අර්බුදය පිළිබඳව ඉන්දියාවේ කෙරෙන ප්‍රසිද්ධ සංවාදයන්හි චීනය මාතෘකා වනුයේ ඉතා කලාතුරකිනි. චීනයේ දුර්වලතාවය ටිබෙටය නම් කාශ්මීරය ඉන්දියාවේ දුර්වලතාවයයි. ජම්මු සහ කාශ්මීරයේ²⁵ තත්වය පිළිබඳ අවසාන තීරණයක් ගැනෙන අවස්ථාවක දී තමා

එහි වැදගත්ම සාධකයක් විය යුතු බව ඒනය සෑම විටම කල්පනා කළ දෙයකි. අර්බුදයට ලක්ව ඇති ප්‍රාන්තයේ ජීවත් වන ඉන්දියානු වැසියන්ට විසා නිකුත් කිරීමේ දී ඒ සඳහා බාහිර පිටුවක් භාවිත කිරීම තුළින් කාශ්මීරය සම්බන්ධව ඉන්දියාවට ඇති ගැටළුව නරක අතට පෙරළීමට තමන්ට හැකියාවක් ඇති බව ඒනය 2008 වර්ෂයේ දී ඉන්දියාවට ඇඟවීමක් සිදු කළ අතර ඉන්දියාව එයට නිල වශයෙන් විරෝධය පළ කළේය.²⁶ කාශ්මීර වැසියන් ගේ විසා සම්බන්ධයෙන් ඒනය අනුගමනය කරන ප්‍රතිපත්තිය, ඒන අගමැති වෙන් ජයබාවෝ 2010 දෙසැම්බර් මාසයේ දී ඉන්දියාවේ සංචාරය කළ අවස්ථාවේ දී සාකච්ඡාවට ගැනුණු කරුණු අතර ප්‍රධාන තැනක් හිමි කර ගත්තකි. ඉන්දියාව සමග පවතින සිය දේශ සීමා ගැටළු හැරුණු කොට, ඉන්දියාව සමග ඒ ඒ අවස්ථාවේ පවතින සම්බන්ධතාවයේ තත්වය අනුව ඉන්දුපාකිස්ථාන අර්බුදය පිළිබඳව ඒනයේ ස්ථාවරය වරින් වර වෙනස් කරනු ලැබීණි. 1960 සහ 1970 දශක වල දී, ඉන්දියානු රජය පෙරළීමට තැත් දැරූ කොමියුනිස්ට්වාදී ව්‍යාපාරයකට අයත් අන්තවාදී කොටස් වලට ඒනයේ සහයෝගය හිමි විය. ඊසාන දිග ඉන්දියාවේ කලබල පැවති ප්‍රදේශ වල විවිධ බෙදුම්වාදී කණ්ඩායම් වලට ඒනය වරින් වර සහයෝගය ලබා දුන්නේය. 2008 වර්ෂයෙන් අනතුරුව දෙරට අතර ද්විපාර්ශවීය සම්බන්ධතාවන්හි ආතතිය දිනෙන් දිනම ඉහළ යන තත්වය තුළ, ඊසාන දිග ප්‍රදේශයේ කැරලිකාර කණ්ඩායම්²⁷ සමග ඒනය සිය සබඳතාවන් නව පන ගන්වා ගනු ඇතැයි සැකයක් නව දිල්ලි පාලනය තුළ ඇතිවිණ. ඒනය මේ ආකාර වූ ප්‍රතිපත්ති අනුගමන කරනුයේ ටිබෙටය සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාවේ ස්ථාවරයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් වුවත් නැතත් ඉන්දියාව භෞමිකව පැහැදිලි ජාතික රාජ්‍යයක් ලෙස නැගී ඒම වලකන සතුරු බලවේගයක් ලෙස ඒනය බොහෝ විට පෙනී යයි.

අනෙකුත් (හ්‍යෂ්ටික) තුලනය කිරීම

කාශ්මීරයේ සහ ටිබෙටයේ දේශ සීමා සම්බන්ධයෙන් තමන් සමග පවතින අර්බුදයට අතිරේකව, කැබලි වූ උප මහාද්වීපය තුළ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය පවත්වා ගෙන යාමට තමන් දරන ප්‍රයත්නයන්ට

රහසින් බාධා පැමිණවීමේ කටයුතු වල ඒනය නිරන්තරයෙන්ම යෙදෙන බවට හැඟීමක් නවදිල්ලි පාලනය තුළ පවතී. උප මහාද්වීපය බෙදීමෙන් ඉන්දියාවට නොවිසඳෙන ගැටළුවක් නිර්මාණය වී නම්, ඕනෑම තත්වයක් යටතේ පාකිස්ථානය සමග නොබිඳී පවත්වා ගෙන යන ඒන හවුල්කාරිත්වය, එම ගැටළුව දශක හයකට පසුව වුව ද නොවෙනස්ව තිබෙන්නට දායක වී තිබේ. රාජ්‍යතාන්ත්‍රික, දේශපාලනයික, ආර්ථික, හමුදාමය සහ න්‍යෂ්ටික යන අංශ වලින් ඒනය ලබා දෙන නිර්ලෝභී සහයෝගය උප මහාද්වීපය තුළ ඉන්දියාවේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට සහ ආධිපත්‍යයට බලවත් අභියෝගයක් එල්ල කිරීමේ හැකියාව පාකිස්ථානයට හිමි කර දී ඇත. 'කඳු වලටත් වඩා උස' සහ 'සාගරයටත් වඩා ගැඹුරු' වශයෙන් බොහෝ විට විස්තර කරනු ලබන ඒන-පාකිස්ථාන දීර්ඝකාලීන සම්බන්ධතාවය ඉන්දියාව දකිනුයේ උප මහාද්වීපය තුළ තමන්ට මුෂ්ටි ප්‍රහාර එල්ල කිරීම ඉලක්ක කර පවතින්නක් ලෙසිනි; ආසියාව තුළ මෙන්ම ඉන් ඔබ්බෙහි ද ඒනයේ ප්‍රතිවාදියකු වශයෙන් තමන් ගේ නැගී ඒම වලක්වන්නක් ලෙසිනි. දකුණු ආසියාතික රටවල් අතරින් පාකිස්ථානයේ භූදේශපාලනයික වැදගත් කම 1940 දශකයේ දී ම කොමියුනිස්ට් ඒනයට හඳුනා ගැනීමට හැකි විය. ඛනිජ තෙල් සපයන මැද පෙරදිග හා සම්බන්ධ වීමට පාලමක් ද ඉස්ලාම් ලෝකයේ නායකයෙක් ද දකුණේ සිට ආසියාවේ අභ්‍යන්තර රටවලට බලය ප්‍රක්ෂේපණය කිරීමට වේදිකාවක් ද ඉන්දියාවේ සදාකාලික ප්‍රතිවාදියෙක් ද වශයෙන් බොහෝ පැතිකඩ වලින් පාකිස්ථානය ඒනයට වැදගත් විය. ඒනය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධකම් යහපත් මට්ටමේ පැවති 1950 දශකයේ දී පවා, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ඒනයට එදිරිවාදිව සිටිය දී පවා, පාකිස්ථානය, අමෙරිකානු කොමියුනිස්ට් විරෝධී මිතුරු කැලෙහි මධ්‍ය ලක්ෂ්‍යයව පවතිද්දී පවා, පාකිස්ථාන පරිපාලනය සමග මිතුරු සම්බන්ධතාවක් පවත්වා ගැනීම බිෂං පරිපාලනයේ දැඩි අධිෂ්ඨානය විය.²⁸ ආසියාව තුළ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, ඒනය, රුසියාව, ජපානය සහ ඉන්දියාව යන රටවල් අතර සම්බන්ධකම් වරින් වර ඒ මේ අත පෙරළන්නේ ඒනය සහ පාකිස්ථානය අතර සම්බන්ධකම මේ සියළු බාධා අතර නොනැසී පැවතුනා පමණක් නොව දිනෙන් දින වඩා වර්ධනය ද විනි. 1980 දශකයේ අග භාගයේ සිට ඒන

ඉන්දියා සබඳතාවයන් වඩා පුළුල් වී විවිධ පැති වලට පැතිරී ගිය ද දෙපාර්ශවය අතර අව්‍යාජ සබඳතාවක් යළි ස්ථාපනය කර ගැනීම වලකන ප්‍රධාන සාධකය වශයෙන් පවතින්නේ පාකිස්ථානයයි.

1950 දශකයේ අග භාගයේ දී, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ආතතිය මතු වෙමින් එන කාලයේම ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වූ චීන පාකිස්ථාන හවුල්කාරිත්වය, 1960 සහ 1970 දශකයන්හි දී ඇති කල එල විපාක සීමිත විය. චීනය සමග මෙන්ම පකිස්ථානය සමග ද පැවති ගැටුම් නිසා ‘පෙරමුණු දෙකකින්’ යුද්ධ කළ යුතු ද යන්න සලකා බලන්නට ඉන්දියාව පෙළඹවූ අවස්ථාව මින් ප්‍රධාන එකකි. 2009/2010²⁹ කාලයේ දී ඉන්දියාව චීනය සහ පකිස්ථානය සමග පෙරමුණු දෙකක යුද්ධයකට එළඹෙන බවට පැතිරුණු කතා අතර මේ තේමාව ගිගුම් දුන්නේය. ඉන්දියාව පාකිස්ථානය සමග යුද වැදුණු 1965 සහ 1971 යන අවස්ථා දෙකෙහිදීම චීනය සිය යුද බලය පිළිබඳව තර්ජන සිදු කළ ද යුද්ධ ප්‍රතිපල වෙනස් කිරීමට තරම් ඒවා බලවත් නොවිනි. චීනයේ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සහ දේශපාලනයික සහයෝගය මෙන්ම සංකේතාත්මක ආර්ථික සහ යුද ආධාර ද පාකිස්ථානයට අත්‍යන්තයෙන් ප්‍රයෝජනවත් වුවත්, 1971 දී නැගෙනහිර පාකිස්ථානය සාර්ථක ලෙස නිදහස් කර ගැනීමෙන් පසුව ඉන්දියාව දෙසට නැමුණු බල තුලනය වෙනස් කිරීමට නොහැකි විය. කෙසේවෙතත්, 1974 දී ඉන්දියාව සිය සාමකාමී න්‍යෂ්ටික උපකරණය අත්හදා බැලීමෙන් පසුව මේ තත්වය වෙනස් විනි. 1971 දී පාකිස්ථානය විවිච්ඡේදනය කිරීමත් සමගම වාගේ සිදු කරන ලද ඉන්දියාවේ මේ ක්‍රියාව, උප මහාද්වීපය තුල ඉන්දියානු ආධිපත්‍යය පැතිරවීම දෙසට ඇදී යන පියවරක් ලෙස සැලකූ චීනය එය සීමා කිරීම පිණිස තීරණාත්මකව කටයුතු යෙදී ය. චීනය, 1970 දශකයේ මැද භාගයේ දී පාකිස්ථානයට හමුදා න්‍යෂ්ටික ආධාර ලබා දීම මෙම සිද්ධියේ උපාය මාර්ගික එල විපාකයක් වන්නට ඇත. ඉන්දියාව අද වනතුරුත් එම තත්වය පාලනය කිරීම සඳහා අසාර්ථක උත්සාහයක යෙදී සිටී. චීනය සහ පාකිස්ථානය අතර පවතින න්‍යෂ්ටික සහයෝගිතාවය න්‍යෂ්ටික ඉතිහාසයේ පෙර නොවූ විරූ පරිමාණයේ එකකි. එක්සත් ජනපදය, එක්සත් රාජධානිය සමග ද, සෝවියට් රුසියාව චීනය සමග ද ආදී වශයෙන් ලෝකයේ බලවතුන් වරින් වර න්‍යෂ්ටික

සහයෝගිතාවයන්ට එළැඹුන ද පාකිස්ථානය සමග චීනයේ³⁰ ඇති න්‍යෂ්ටික බැඳීමට සමාන කළ හැකි දීර්ඝ කාලීන බලපෑමක් මින් කිසිවක දක්නට නොලැබිනි. මානව ශ්‍රමය සහ ද්‍රව්‍ය, ඉතා වැදගත් තාක්ෂණයන් රැසක් සහ විශේෂයෙන්ම න්‍යෂ්ටික මිසයිල හිසක සැලසුම චීනයෙන් පාකිස්ථානයට ලබා දුන් න්‍යෂ්ටික ආධාර අතර වේ. චීනය විසින් ලබා දෙන ලද න්‍යෂ්ටික ආධාර නොවී නම් 1980³¹ දශකයේ දී සිදු කළ ආකාරයෙන් සාර්ථක න්‍යෂ්ටික යුද බාධකයක් තනන්නට පාකිස්ථානයට හැකි නොවනු ඇත. න්‍යෂ්ටික අවි සංඛ්‍යාව ඉහළ යෑම වැලැක්වීමේ ප්‍රඥප්තියට 1992 දී අත්සන් තැබීමෙන් පසුව පාකිස්ථානය සමග න්‍යෂ්ටික යුද සහයෝගිතාවය චීනය විසින් නවත්වා දමන ලදැයි කියැවෙන නමුත් ඒ හා සම්බන්ධ චීන ප්‍රතිපත්ති වල අපැහැදිලි තැන් බොහොමයක් තිබේ.³² චීන පාකිස්ථාන න්‍යෂ්ටික සබඳතාවය නිසා ඉන්දියාවට සිදුවූ හානි දශක ගණනාවකට පසුව ද එරට රැවී පිළිබඳව දෙමින් පවතී. රට වල රජයන් විසින් ප්‍රසිද්ධියේ සහයෝගය සපයන කොටසකින් ද රහස් ක්‍රියාත්මක වන තවත් කොටසකින් ද සැදුම් ලත් ගෝලීය න්‍යෂ්ටික අවි ජාලය තුලට ඇතුළු වීමෙන් අනතුරුව, පාකිස්ථානය, න්‍යෂ්ටික අවි තාක්ෂණයන් මෙන්ම ඒ සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍යයන් ද අපනයනය කරන ප්‍රධාන පෙළේ අපනයන කරුවකු බවට පත්ව සිටී. අබ්දුල් බදීර් (ඒ කියු) බාන් විද්‍යාඥයා ඇතුළු ජාලයේ කටයුතු දිරි ගැන්වීමට පාකිස්ථානය විසින් ගන්නා ලද පියවර උතුරු කොරියාවේ න්‍යෂ්ටික අවි සංඛ්‍යාව ඉහළ නැංවීමට මෙන්ම ඉරානය සහ ලිබියාව³³ ද ඇතුළු මැද පෙරදිග රටවල න්‍යෂ්ටික වැඩසටහන් දියත් කිරීමට ද සුවිශේෂ හේතුවක් විය. ඒ අතරම, චීනය, පාකිස්ථානයේ සිවිල් න්‍යෂ්ටික වැඩසටහන් වලට දිගින් දිගටම සහයෝගය ලබා දුන්නේය. එයටත් වඩා වැදගත් කරුණ නම්, ඉන්දියාව තුලනය කිරීමේ චීන ප්‍රයත්නයේ කොටසක් ලෙස, විවිධ පරාසයන්හි න්‍යෂ්ටික මිසයිල සහ මිසයිල නිෂ්පාදන හැකියාව චීනය විසින් පාකිස්ථාන රජය වෙත ලබා දීමයි.³⁴

න්‍යෂ්ටික අවි සහ මිසයිල බාධක චීනයෙන් ලබා ගැනීම හරහා ඉන්දියාවේ ප්‍රබල සාම්ප්‍රදායික හමුදා බලය, 1980 දශකය වන විට පාකිස්ථානය විසින් නිෂේධනය කරනු ලැබීමෙන් අනතුරුව දකුණු ආසියාවේ බල තුලනය පාකිස්ථානය දෙසට නැඹුරු

විය. න්‍යෂ්ටික අවියෙන් සන්නද්ධව සිය ආරක්ෂාව පිළිබඳව විශ්වාසයෙන් පසුවන පාකිස්ථානය, උප මහාද්වීපය තුළ කිසියම් ආකාර වූ ස්ථාවරත්වයක් ඇති කිරීම සඳහා දායක වනු ඇතැයි උපකල්පනය කිරීම සාධාරණ ය. එහෙත්, ඒ වෙනුවට, පාකිස්ථානය සිදු කළේ න්‍යෂ්ටික බාධකයන් යොදා ගනිමින් අර්ධ-සාම්ප්‍රදායික ගැටුමක් ඉන්දියාවට එරෙහිව දියත් කිරීමයි. මේ ගැටුමේ ප්‍රතිපල අද දක්වාත් ඉන්දියාවට පීඩා පමුණුවමින් තිබේ. 1980 දශකයේ දී සහ 1990 දශකයේ මුල් භාගයේ දී පාකිස්ථානය විසින් පන්ජාබ් සහ කාශ්මීර් ප්‍රදේශ වල බෙදුම්වාදී කණ්ඩායම් වලට අධාර ලබා දීම දේශසීමා ව්‍යාපාරයක් දක්වා වර්ධනය විය. එමගින්, ලාෂ්කාර් ටායිබා වැනි ප්‍රචණ්ඩ අන්තවාදී කණ්ඩායම් නිර්මාණය වී වර්ධනය වූ අතර මේ කණ්ඩායම් විසින් ඉන්දියාව පුරා නාගරික ප්‍රදේශ ඉලක්ක කර ගනිමින් ප්‍රහාර රැසක් දියත් කරනු ලැබිණි. න්‍යෂ්ටික අවි සංඛ්‍යාව ඉහළ යමින් පවතින වාතාවරණයක් තුළ මේ ක්‍රස්ත ව්‍යාපාරයන් මැඩ පැවත්වීමට සාර්ථක විසඳුමක් සොයා ගැනීම 1980 දශකයේ අග භාගයේ සිටම ඉන්දියාව මුහුණ දෙමින් සිටින ප්‍රධානතම ජාතික ආරක්ෂක අභියෝගයයි. බලය තුළනය කිරීමේ චිනයේ ක්‍රියාමාර්ගය පාකිස්ථානය තුළ සිදු කරන න්‍යෂ්ටික අවි සහ මිසයිල වැඩසටහන් වලට පමණක් සීමා වූවක් නොවේ. ගෝලීය න්‍යෂ්ටික පද්ධතිය තුළට ඉන්දියාව එක්වීම වැලකීම ද චිනයේ අභිප්‍රාය විය. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමග සහයෝගයෙන් සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුමක් සිදු කරන බවට 2005 ජූලි මාසයේ දී ඉන්දියාව විසින් කරන ලද ප්‍රකාශය ලෝකයේ වෙනත් බොහෝ රටවලට මෙන්ම චීනයට ද පුදුමය දනවන කරුණක් විය. චීනය, මේ සම්බන්ධයෙන් කැමැත්තක් නොදක්වන බව දැන සිටිය ද සිය රට ගෝලීය න්‍යෂ්ටික බලශක්ති වෙළඳපලට නැවත ප්‍රවේශ වීම වැලැක්වීමට කිසිවක් නොකරනු ඇතැයි නව දිල්ලි පරිපාලනය අපේක්ෂා කළේය. මේ ගනුදෙනුව සම්මත කර ගැනීම සඳහා රටවල් 46 කින් යුතු න්‍යෂ්ටික බලය සපයන්නන්ගේ කණ්ඩායමට ඉදිරිපත් කරන ලද අවස්ථාවේ දී චීනය එකිනෙකට පරස්පර කරුණු දෙකක් ඉදිරිපත් කළේය. ගෝලීය න්‍යෂ්ටික අවි සංඛ්‍යාව ඉහළ නැංවීම වැලැක්වීමේ ප්‍රඥප්තියට සානාත්මක බලපෑම් ඇති වන්නේය යන පදනම මත එම ගනුදෙනුව පිළිබඳව පළමුව

ප්‍රශ්න නගනු ලැබිණ. දෙවනුව, චීනය කියා සිටියේ ගනුදෙනුවේ ප්‍රතිලාභ පාකිස්ථානයට ද ලබා දිය යුතු බවයි. ගෝලීය න්‍යෂ්ටික බලය සපයන්නන්ගේ කණ්ඩායමේ දී ඉන්දියා-අමෙරිකා සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම අවහිර නොකළ නමුත් වෙනත් ආකාර වලින් එයට බාධා පැමිණවීමට චීනය හැකි සෑම ප්‍රයත්නයක්ම දැරීය.³⁵ 2008 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී ගෝලීය න්‍යෂ්ටික බල සපයන්නන්ගේ කණ්ඩායම විසින් එම ගනුදෙනුව සම්මත කිරීමත් සමගම පාකිස්ථානය වෙනුවෙන් ඒ ආකාරයේම ගනුදෙනුවක් සකස් කිරීම චීනය විසින් ආරම්භ කරන ලදී. මේ ගනුදෙනුවට ජාත්‍යන්තර සහයෝගය ලබා ගැනීමට නොහැකි වුව ද න්‍යෂ්ටික බලය සපයන්නන්ගේ කණ්ඩායමේ මාර්ගෝපදේශ උල්ලංඝනය කරමින් තම රට පාකිස්ථානයට න්‍යෂ්ටික ප්‍රතික්‍රියාකාරකයන් සපයන බව චීනය නිවේදනය කළේය.³⁶

චීන-ඉන්දියා සබඳතාවන් යහපත් සහ පුළුල් ගමන් මාර්ගයකට එළඹ ඇති අවස්ථාවක පවා³⁷ පාකිස්ථානය සමග දිගින් දිගටම න්‍යෂ්ටික සබඳතාවය පවත්වා ගෙන යාමෙන් පැහැදිලි වනුයේ උප මහාද්වීපය තුළ ඉන්දියාව තුළනය කර තබා ගැනීමට බිජිං පරිපාලනය දැඩිව අධිෂ්ඨාන කොට ඇති බවයි. මෙම සිද්ධිය, ඉන්දියාව තුළ දැඩි සැකයක් ඉතිරි කර තබන්නට සාධක විය. මේ දක්වාම, ඉන්දියාව සතුව ඇති කුඩා න්‍යෂ්ටික අවි නොතකා හැර පාකිස්ථානයේ න්‍යෂ්ටික වැඩසටහනකින් එය තුළනය කිරීම චීනයට පහසු කරුණක් වී ති. එහෙත්, ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික අවි සහ මිසයිල හැකියාවන් ක්‍රමයෙන් සංවර්ධනය වන විට, සිය උපායමාර්ගයන් සකස් කිරීමේ දී එය සැලකිල්ලට ගන්නට චීනයට සිදු වනු ඇත. දුර විහිදෙන න්‍යෂ්ටික මිසයිල සංවර්ධනය කිරීමට සහ සබ්මැරීන මත මුහුදේ පිහිටුවනු ලබන බිඳීමට අපහසු මිසයිල බාධක ඉදිකිරීම සඳහා ඉන්දියාව මේ දිනවල පදනම යොදමින් සිටී. මේ කටයුතු, චීනයේ න්‍යෂ්ටික ගණනය කිරීම් මත සැනෙකින් නොවෙනත් අනිවාර්ය බලපෑමක් ඇති කරනු ඇත. එමෙන්ම, දෙරටේ න්‍යෂ්ටික අවි ගොනු දෙකෙහි සංයුතිය සහ ඒවා ගොඩබිම සහ සාගරයේ හසුරුවන ලබන ආකාරය තීරණය කරවන ඵල විපාක රැසක් ද නිර්මාණය කරනු ඇත.³⁸

භූගෝලීය පිහිටීමේ බලපෑම

ටිබෙටය නිශ්චල කරවා ඉන්දියාව සමග ඇති දේශසීමා අර්බුදය විසඳා ගන්නට චීනයට හැකි වූයේ යැයි උපකල්පනය කරමු. තම දෙරට අතර ද්විපාර්ශවීය සම්බන්ධතාවන්හි දී පාකිස්ථානයේ කාර්යභාරය සාර්ථකව අවම කරගන්නට චීනයට සහ ඉන්දියාවට හැකි වූයේ යැයි ද සිතමු. මේ සියල්ල ඒ ආකාරයෙන්ම සිදු වුවත් චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ප්‍රතිවාදීත්වය අහෝසි වී යනු ඇතිදැයි යන්න පැහැදිලිව කිව නොහැකි කරුණකි. 'චීනය හා ඉන්දියාව යන දෙරටම මහා බලවතකු ගේ තත්වය අත් කර ගැනීමේ අභිලාෂය මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට වෙහෙසන ආසියානු දැවැන්තයන් දෙදෙනෙකු වන හෙයින්, දේශසීමා අර්බුද විසඳා ගන්නා ලද තත්වයක් තුළ වුව ද, ආසියාගාන්තිකර කළාපය තුළ තරගකාරී සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගෙන යනු ඇත' යනුවෙන් චීන විද්වතකු විසින් ප්‍රකාශ කර තිබේ.³⁹ චීනය සමග තමන් පවත්වා ගෙන යන සම්බන්ධතාවයෙහි අඩංගු මේ මූලික සත්‍යතාව ඉන්දියාව සෑම විටම දැන සිටි කරුණකි. 1962 යුද්ධය අවස්ථාවෙහි දී, අගමැති නේරු වරක් පවසා සිටි පරිදි චීන-ඉන්දියා සබඳතාවන් තුළ බැලූ බැල්මට පෙනෙනවාට වඩා වෙනස් විශාල පැතිකඩක් පවතී: 'චීනය සමග පවතින ගැටළුව දේශසීමා කොටස් කිහිපයක් අරභයා පමණක් ඇති වුවකැයි සිතීම තරමක බොළඳ සිතිවිල්ලකි. මේ ගැටුමට ගැඹුරු හේතු තිබේ. ආසියාවේ විශාලතම දෙරටක් විශාල දේශසීමාවක් සම්බන්ධයෙන් එකිනෙකා සමග ආරවුල් ඇති කර ගනී. මේ දෙරට එකිනෙකින් බොහෝ සෙයින් වෙනස්ය. මෙහි ඇති ප්‍රධානතම කරුණ නම් මේ දෙකින් එකකට දේශසීමාවේ දී මෙන්ම ආසියාව තුළ ද අනෙකා අභිභවා යන තත්වයක් ලැබෙන්නේ ද යන්න ය'.⁴⁰

ආර්ථික වශයෙන් සමගාමීව ඉහළට නැගීමේ හේතුවෙන් ආසියාව තුළ බලපෑම් ඇති කිරීමට දෙරට අතර ඇති තරගකාරීත්වය තීව්‍ර වත්ම දෙරටේම දේශපාලන නායකයින් අවධාරණය කරනුයේ ජාතීන් දෙකටම සාමකාමීව සංවර්ධනය වීම සඳහා ආසියාව තුළ අවකාශය පවතින බවයි. එහෙත්, දෙරටේ ප්‍රතිපත්ති සකස් කරන සහ ආරක්ෂක කටයුතු මෙහෙයවන කණ්ඩායම් වල අදහස්

ප්‍රවේශමින් අධ්‍යයනය කරන්නකුට, අන්‍යෝන්‍ය අවිශ්වාසය, සැකය, සහ ආසියාවේ අවකාශය ලබා ගැනීම පිණිස පවතින ප්‍රතිවාදීත්වය යන යථාර්ථය පැහැදිලිව පෙනේ.⁴¹ චීනය සහ ඉන්දියාව අතර උණුසුම් භූදේශපාලනයික සබඳතාවයක් ඇතැයි කෙරෙන මවා පෙන්වීම අතහැර, රජයේ උසස් මට්ටමේ නිලධාරියකු ඉදහිට යථාර්ථවාදීව කතා කරන අවස්ථා ද දක්නට ලැබේ. ඉන්දිය විදේශ අමාත්‍යාංශයේ චීනය සමග කටයුතු කරන ප්‍රධාන පෙළේ නිලධාරියකු වූ සහ 2004/2006 පරිච්ඡේදයේ දී ඉන්දිය විදේශ ලේකම් ධුරය මෙන්ම 2010 වර්ෂය වන තුරු ඉන්දිය අගමැති වරයාගේ විශේෂ නියෝජිත තනතුර දැරූ ශ්‍යාම් සරන් පවසන්නේ ඉන්දියාවේ සහ චීනයේ අවශ්‍යතාවන් එකිනෙක ගැටෙන ආසියාවේ භූගෝලීය පිහිටීම වෙනස් වන්නක් නොවන බවයි.⁴² වෙනස් කළ නොහැකි භූගෝලීය පිහිටීමෙන් ඇති වන ගැටළුව, ඓතිහාසික සිද්ධීන් ද චීනය සහ ඉන්දියාව යන දෙරටේම රාජ්‍යයන් ගේ සහ අධිරාජ්‍යයන් ගේ පැවැත්මට පර්යන්ත කළාප වලින් එල්ල වූ තර්ජන පිළිබඳ අතීත මතකයන් ද විසින් වඩාත් උග්‍ර කරවනු ලබයි. ශිෂ්ටාචාරයන් දෙකටම අයත් අධිරාජ්‍යයන් ගේ නැගීම මෙන්ම වැටීම ද ඔවුන් ගේ දේශසීමාවන් ගේ විස්තාරණය මෙන්ම සංකෝචනය ද සම්පූර්ණයෙන්ම රඳා පැවතියේ පර්යන්ත කොටස් පාලනය කිරීමට මධ්‍යයට ඇති හැකියාව මත ය. සිය රාජ්‍යයන් ගේ අද්දර කොටස් අනතුරට භාජනය වීමේ හැකියාව පිළිබඳ චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ නූතන රාජ්‍යයන්ට මනා අවබෝධයක් තිබේ. ඇතුළු මොංගෝලියාව, ෂින්ජියෑන්ග්, ටිබෙට් සහ යූනාන් චීනයට ද කාශ්මීරය, පන්ජාබ් සහ ඊසානදිග පළාත් ඉන්දියාවට ද මෙසේ කණස්සල්ල ඇති කරයි. එක් රාජ්‍යයක පර්යන්ත කොටස් සහ අනෙක් රාජ්‍යයේ පර්යන්ත කොටස් අතර භූගෝලීය සම්පස්ථ බවක් සහ දීර්ඝ ඓතිහාසික බැඳීම් පවතින හෙයින් තම තමන් ගේ අභ්‍යන්තර කටයුතු වලට අනෙකා ගෙන් සිදුවීමට ඉඩ ඇති මැදිහත් වීම් සම්බන්ධව දෙපාර්ශවයම පසුවනුයේ දැඩි පරීක්ෂාවෙනි. එකිනෙකා සම්බන්ධව පවතින අන්‍යෝන්‍ය අවිශ්වාසය හැරුණු කොට, වෙනත් බලවත් කණ්ඩායම් විසින් තම පර්යන්ත කොටස් වල අවුල් ඇති කිරීම පිළිබඳව චීනය මෙන්ම ඉන්දියාව තුළ ද බලවත් සැකයක් පවතී. එබැවින්, බටහිර බලවේගයන්, විශේෂයෙන්ම

අමෙරිකාව, සිය ප්‍රත්‍යන්ත කළාප වලින් ඔබ්බෙහි තබා ගැනීමට දෙරටම හැකි තරම් ප්‍රයත්න දරති. 1950 දශකයේ අග භාගයේ දී සහ 1960 දශකයේ මුල් භාගයේ දී, ටිබෙට් කැරලිකරුවන්ට සහාය දැක්වීමට ඉන්දියාව, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමග එක් වීම චීනයේ අදහසට අනුව දැවැන්ත කුපිත කිරීමකි.⁴³ ඉන්දියාව අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමග ටිබෙටය සම්බන්ධව සිදු කරන ඉතාම සුළු වූ අදහස් විමසීමක් හෝ සහයෝගය දැක්වීමක් හෝ චීනයෙන් දැඩි ප්‍රතිචාර ගෙන ඒමට පමණක් නොව ඉන්දියාව සම්බන්ධ චීන ප්‍රතිපත්තිය අවුල් කරවීමට ද සාධක වේ. 2008 වර්ෂයේ වසන්ත සමයේ දී ටිබෙටයේ උද්ඝෝෂණ ආරම්භ වූ විට, අමෙරිකානු නියෝජිත මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ කතානායකවරයා වූ නැන්සි පෙලෝසි ට දළයි ළාමා හමුවීම සඳහා ධර්මශාලා ප්‍රදේශයට ඇතුළු වීමට ඉන්දියාව අවසර දීමෙන් අනතුරුව උද්ගතවූ තත්වය මෙයට හොඳ උදාහරණයකි.⁴⁴

ජාත්‍යන්තරය තුළ චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ තත්වයන් සාපේක්ෂව දියුණු තත්වයට පැමිණ ඇතත්, සිය රාජ්‍ය අභ්‍යන්තරයේම කොටසක් තුළ තමන් දුර්වල යැයි යන හැඟීම මේ දෙරටින්ම තුරන්ව ගොස් නැත. ඒ කරණ කොට ගෙන ඉදිරි දශක දෙක තුළ බොහෝ දේ සිදුවීමට ඉඩ ප්‍රස්ථාව ඇත. දෙපාර්ශවයේම හැකියාවන් වැඩි දියුණු වී ඇති හෙයින් පර්යන්ත ප්‍රදේශ වල ඔවුන් ගේ ප්‍රතිවාදීත්වය බරපතල ප්‍රතිපල ගෙන එන්නට ඉඩ තිබේ. දෙරටේම පර්යන්ත කළාපයන්හි වෙසෙන ජනතාව තුළ දැනුවත් බව වැඩි වෙමින් පවතින හෙයින් සහ ජාත්‍යන්තරය සමග ඔවුන් ගේ සම්බන්ධතා ජාලයන් පුළුල් වන හෙයින් එම දෙකොටස සෙසු ලෝකයෙන් වෙන් කර තබා ගැනීම හෝ එකක් අනෙකාට සමීප නොවන සේ තනි කර තැබීම හෝ බිඳී සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන්ට දුෂ්කර කාර්යයකි. අනෙක් අතට, චීනය සහ ඉන්දියාව ජාත්‍යන්තරය තුළ ස්ථාවර ආර්ථික තත්වයන් ගොඩ නගා ගෙන තිබීම නිසා එම දෙරටේ දේශසීමා ගැටළු වලට ඇඟිලි ගැසීම බටහිර ජාතීන්ට පාඩු ගෙන දිය හැකි කටයුත්තකි. ටිබෙටය පිළිබඳ ගැටළුවේ දී චීනයට ද කාශ්මීර ගැටළුවේ දී ඉන්දියාවට ද වැඩි බලපෑම් කරන්නට බටහිර ජාතීන් පැකිලීම තුලින් මෙය පැහැදිලිව පෙනේ. කෙසේවෙතත්, උග්‍ර වෙමින් පවතින අන්‍යෝන්‍ය

අවිශ්වාසයෙන් පෙළෙන බිඳී සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන්ට මේ තර්කය අදාල නොවේ. ආරක්ෂක ගැටළුව තුලින් ජනනය වී භෞමික අඛණ්ඩතාවය පිළිබඳ කරුණු මතින් හැඩ ගැසී ඇති අවිශ්වාසය නිසා චීනය සහ ඉන්දියාව සිය පර්යන්ත ප්‍රදේශ වල දී එකිනෙකා හා ගැටෙන්නට ඉඩ ඇත.

දේශසීමා වලට ආසන්න ප්‍රදේශයන්හි තමන් ගේ දුර්වලතාවන්ට පිළියම් යොදා ගැනීම පිණිස සිදුකරනු ලබන ප්‍රයත්නයන්ම ඔවුන් ගේ අන්‍යෝන්‍ය අවිශ්වාසය සහ ආරක්ෂක ගැටළුව සම්බන්ධ හැඟීම තව දුරටත් උග්‍ර කරන්නට සාධක වේ. ඉන්දීය දේශ සීමාවට ආසන්න, බටහිර සහ නිරිත දිග පර්යන්ත කොටස් ඇතුළු සිය දුරස්ථ කොටස් සංවර්ධනය කරන්නට චීනය විසින් දරන ප්‍රයත්න බිඳී පාලනය දකිනුයේ ප්‍රඥාගෝචර පියවර ලෙසිනි. එහෙත්, උප මහාද්වීපයට යාබදව ඇති ටිබෙටයේ සහ යුනානයේ කෙරෙන කටයුතු සේම එම කටයුතු ද නව දිල්ලි පාලනය විසින් තමන්ට තර්ජනයක් ලෙස සලකනු ලබයි.⁴⁵ උදාහරණයක් ලෙස, ටිබෙටය තුළ චීනය විසින් ජල සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම, ටිබෙට් සානුවෙහි සිට උප මහාද්වීපය තුළට ගලා එන ගංගාවන් රැසකට විශාල බලපෑම් සිදු කිරීමට ඉඩ ඇත. ජල සම්පත් පිළිබඳ ගැටළු, චීන-ඉන්දියා ගැටුමේ අළුත්ම කොටසක් බවට පත් වෙමින් තිබේ.⁴⁶ නවීන දුම්රිය සහ මහාමාර්ග ඉදිකිරීම් හරහා ටිබෙටය සහ ශිංගාන්ගේ ප්‍රදේශය රටේ මධ්‍යය සමග ඇති සම්බන්ධතාවය දියුණු කිරීමට චීනය තුළ පවතින අධිෂ්ඨානය ඉන්දියාව බියගන්වා ඇත. මේ අතර, චීනයට යාබදව ඇති පළාත් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා දැවැන්ත උපායමාර්ගයක් ඉන්දියාව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කර තිබේ.⁴⁷ බැලූ බැල්මට ආර්ථික සංවර්ධන ක්‍රියාමාර්ග ලෙස පෙනෙන මෙම කටයුතු හරහා දේශ-සීමා ප්‍රදේශයන්හි හමුදා බලය ඉහළ නංවා ගැනීමට දෙරටටම හැකියාව තිබේ. එපමණක් නොව, මෙම කළාපයන්හි සාම්ප්‍රදායිකව බලය තුලනය වී ඇති ආකාරය වෙනස් කිරීමට මෙන්ම සංවේදී ස්ථානයන්හි බලය යෙදවීමට අවස්ථාව ලබා දීම ද මෙතුලින් සිදු විය හැක. දේශ-සීමාවන්ට ආසන්නව පවතින තමන්ට අයත් ප්‍රදේශයන්හි ආර්ථික සංවර්ධනය සහ ඒවා මධ්‍යම රට සහ බාහිර වෙළඳපල සමග දුම්රිය හා මහා මාර්ග ඔස්සේ සම්බන්ධ කිරීමට වැඩි යමක් සිදු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය බිඳී.

සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් වෙත පවතින බවට සැකයක් නැත. සිය දේශසීමාවෙන් ඔබ්බෙන් පවතින අනෙක් පාර්ශවයේ ප්‍රාන්ත සහ ප්‍රදේශ වල සිය බලපෑම උපරිම තත්වයට ගෙන ඒම හරහා දේශ සීමාව අසල තමන්ට අයත් ප්‍රදේශ වල (අනතුරට භාජනය විය හැකි) දුර්වලතාවය අවම කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය, ඒනයට මෙන්ම ඉන්දියාවටත් නිරන්තරයෙන්ම පැවතින.⁴⁸ මේ අවශ්‍යතාවය ඉටු කර ගැනීමේ උත්සාහය, දෙපාර්ශවයේ අන්‍යෝන්‍ය අවිශ්වාසය තව දුරටත් බලවත් කරන අතර අනෙකා ගේ එදිරිවාදිකමක් ලෙස දකින එවැනි ක්‍රියාවන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට බල කරනු ලබයි. මේ සියල්ලටම වඩා වැදගත් කරුණ වන්නේ, දෙරටේ අසල්වැසි කලාප වන මධ්‍යම, දකුණු සහ අග්නිදිග ආසියාව දක්වා සිය ප්‍රතිවාදීත්වය විස්තාරණය කිරීමට අවශ්‍ය වාතාවරණය මේ තුළින් නිර්මාණය කර තිබීමයි.

දේශසීමාවන්ට යාබද කලාපයන් ගේ වැදගත්කම

චීනය හා ඉන්දියාව අතර ඉහත සඳහන් කළ ප්‍රතිවාදීත්වය අද ර්‍යේ ඇති වූවක් නොවෙතත්, ආසියාව තුළ වඩා ශක්තිමත් බලපෑමක් ඇති කරගන්නට බිඳී සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් උග්‍ර ප්‍රයත්නයක යෙදීමත් සමග ඉදිරි දශක දෙකක පමණ කාලය තුළ එය දරුණු තත්වයකට පත්වනු නියතය. දෙරටේම දේශසීමාවලින් එපිට පිහිටි ආසියාවේ විවිධ උප කලාප තුළ මේ තත්වය ප්‍රකාශයට පත් වනු ඇත්තේ විවිධ ආකාරයෙනි. ඒ එක් එක් කලාපයේ භූදේශපාලනයික විශේෂිතතාව, මහා බලවතුන් සමග ඒ ඒ කලාපය පවත්වා ගෙන යන සබඳතාව සහ ඉන්දියාව සහ චීනය ඒ ඒ කලාපයේ සිදු කළ කටයුතු වල ඉතිහාසය වැනි කරුණු මත එය රඳා පවතිනු ඇත. මධ්‍යම ආසියාව, දකුණු ආසියාව සහ අග්නිදිග ආසියාව යන කලාප තුන, චීනය සහ ඉන්දියාව යන දෙරටේම පොදු අසල්වැසියන් වේ. සීතල යුද්ධය අවසාන වීම සහ සෝවියට් සංගමය බිඳවැටීම යන සිද්ධීන් ගෙන් අනතුරුව මධ්‍යම ආසියානු කලාපය තුළ තම තමන් ගේ ප්‍රතිරූපය නංවා ගනු පිණිස දෙරට විසින්ම දැඩි අනවරත උත්සාහයක නිරත වී තිබේ. බලශක්ති සහ ඛනිජ සම්පත් වලින් පොහොසත් වීම, එම කලාපය සමග චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ඓතිහාසික අධිරාජ්‍යයන්

පවත්වා ගෙන ගිය සබඳතා, එම කලාපයට අයත් රටවල පාලනයන් ආගමික අන්තවාදීත්වයන්ට සහ ත්‍රස්තවාදයට භාජනය වීමට ඇති අවස්ථාව සහ එවැනි සිද්ධීන් නිසා ඇති විය හැකි පුළුල් කලාපීය එල විපාක සහ චීනයට හෝ ඉන්දියාවට අවාසි වන වෙනසක් කලාපය තුළ ඇති කිරීමට වෙනත් බලවත් පාර්ශවයක් මැදිහත් වීමේ අනාගත තර්ජනය වැනි හේතු මත මේ දෙරට මධ්‍යම ආසියානු කලාපීය රටවල් සමග සබඳතාවයන් පවත්වා ගනී. මෙම මූලික සබඳතාවයන් මිළඟ දශක දෙක තුළ ද එසේම පැවතීමට බොහෝ දුරට ඉඩ ඇත. දෙරටේ තත්වයන් එකිනෙකින් වෙනස් වීම නිසා ඔවුන් මධ්‍යම ආසියාවේ රටවලින් සිය අවශ්‍යතාවයන් ඉටු කර ගැනීමට උත්සාහ කරන ආකාරයන් ද විවිධාකාරයක් ගනු ඇත. මධ්‍යම ආසියාව සමග පොදු දිගු දේශසීමාවක් පැවතීමේ වාසිය මෙන්ම හිරිහැරය ද චීනයට පවතී. ගොඩබිමින් පමණක් වටවී ඇති මධ්‍යම ආසියාවෙන් බලශක්ති සහ ඛනිජ සම්පත් පහසුවෙන් ලබා ගැනීමට හැකිවීමේ වාසිය චීනයට තිබේ. එහෙත්, දේශසීමාව හරහා සිය රට තුළට, විශේෂයෙන්ම කලබල සහිත ශිෂ්‍යාචාරයන්ගේ පළාත තුළට, අස්ථාවරත්වය නිර්මාණය කරන බලවේග ඇතුළු නොවන බවට පරීක්ෂාකාරී වීමට චීනයට සිදුවේ. එම කටයුත්ත ඉටු කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් තරම් ආරක්ෂක වර්යාවක් මධ්‍යම ආසියාව සම්බන්ධයෙන් චීනය අනුගමනය කරයි.⁴⁹ ඉන්දියාවේ තත්වය මීට වෙනස්ය. මධ්‍යම ආසියානු රටවල් සමග සෘජු භෞමික සම්බන්ධතාවයක් නැතිකම ඉන්දියාවට අපහසුතාවයකි. එහෙත් මේ හේතුව නිසාම, මධ්‍යම ආසියාව පෙළන අභ්‍යන්තර කලබල තත්වයන් ගෙන් සහ එහි කටයුතු වලට මැදිහත් වන මහා බලවතුන් ගේ කටයුතු වලින් එක්තරා දුරකට ඉන්දියාව ආරක්ෂිතය. එහෙත්, ඓතිහාසිකව පැවති සබඳතා පිළිබඳ හැඟීම, විශාල බලශක්ති මූලාශ්‍රයන් පැවතීම සහ සිය බලපෑම ආසියානු කලාපය පුරා විහිදුවා ගැනීමේ අභිලාෂය යන කරුණු විසින් මධ්‍යම ආසියාව ඉන්දියාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති අතර ප්‍රමුඛතාවක් හිමි කර ගෙන තිබේ.⁵⁰

මධ්‍යම ආසියාව තුළ මහා බලවතුන් ගේ ක්‍රියා කලාපයන් චීනයට හා ඉන්දියාවට බලපානුයේ එකිනෙකට ප්‍රතිවිරුද්ධ ආකාරයෙනි. අමෙරිකානු හමුදා මධ්‍යම ආසියාව තුළ රඳවා තිබීම චීනයට බිය දනවන ප්‍රධානතම කාරණයයි. චීනයේ ජාතික

ආරක්ෂාවට එම හමුදා විවිධාකාරයෙන් බලපාන බව පෙනී ගොස් තිබේ.⁵¹ මධ්‍යම ආසියාවේ බටහිර දේශසීමාවේ අමෙරිකානු හමුදා කඳවුරු පැවතීම චීනයට විරුද්ධව තැනුණු බාධක වළල්ලක් සම්පූර්ණ කිරීමක් ලෙස පෙනෙනු ඇත. කෙසේවෙතත්, කළාපයේ හමුදා බල තුලනය, අමෙරිකාව විසින් මධ්‍යම ආසියාව තුළ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට දරන වෑයම තරම් චීනයට වැදගත් කරුණක් නොවන්නට ඉඩ තිබේ. විසි එක්වන සියවසේ මුල් දශකයේ දී බුෂ් පරිපාලනයේ සහාය ඇතිව ක්‍රියාත්මක වූ ‘වර්ණ විප්ලවයන්’ (ප්‍රචණ්ඩ නොවන විරෝධය) විසින් ඇති කරන ලද හීනිකාව, තමා අවට රටවල බහු දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ඇතිවීමෙන් තර්ජන ඇති වෙතැයි චීනය කරන කල්පනාව තුළ මුල් බැසගෙන ඇත. අමෙරිකානු බලපෑම, මධ්‍යම ආසියාව තුළ පැතිරීම වැලැක්වීම බීජිං පරිපාලනයේ මූලික ඉලක්කය ලෙස පැවතුනත්, එම කළාපය තුළ ඉන්දියාවට වොෂින්ටන් පරිපාලනය සමග කිසිදු ගැටළුවක් නැත. සැබවින්ම, අමෙරිකානු බලය එහි තිබීම ඉන්දියාව දකිනුයේ දීර්ඝ කාලීන වශයෙන් චීන බලපෑම එම කළාපය පුරා පැතිරීම වලක්වන ප්‍රයෝජනවත් කරුණක් ලෙසිනි. චීනය විසින් හඳුන්වා දෙන ලද ප්‍රධාන පෙළේ උපාය මාර්ගික මූලපිරුමක් වන ෂැන්ග්හයි සහයෝගිතා සංවිධානය (Shanghai Cooperation Organization- SCO) සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව ඇල්මැරුනු ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. එහි කටයුතු නිරීක්ෂණය කිරීම සහ පූර්ණ සාමාජිකත්වයක් ඉල්ලා සිටීම හැර ඉන්දියාව එහි කිසිදු කටයුත්තකට සහභාගි නොවීය.⁵² සීතල යුද්ධය සමයේ දී ඉන්දියාව කළයුතුව තිබුණේ අමෙරිකානු හමුදාවන් මධ්‍යම ආසියාවෙන් ඉවත් කරගන්නා ලෙස බල කර සිටීම වුවත් ඉන්දියාව එසේ කළේ නැත. ඇෆ්පකිස්ථානයේ සටන් වලින් 2014 වර්ෂය වන විට අමෙරිකානු හමුදා ඉවත් කරගන්නා බවට 2009 වර්ෂයේ දී කරන ලද ප්‍රකාශය ඉන්දියාව බෙහෙවින් කණගාටුවට පත් කරන ලද එකක් විය. ඇෆ්පකිස්ථානය, දකුණු ආසියාව සහ මධ්‍යම ආසියාව සමග සම්බන්ධ කරවන ‘නව සේද මාවතක්’⁵³ ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ඔබාමා පරිපාලනය කළ මූලපිරීම ඉන්දියාවට ප්‍රීතියට කරුණක් වුවත් චීනය සහ රුසියාව ඒ පිළිබඳව වැඩි උනන්දුවක් දැක්වූයේ නැත.

මධ්‍යම ආසියාව තුළ සිය බලපෑම පුළුල් කිරීම පිණිස මොස්කව් පරිපාලනය සමග සහයෝගයෙන් කටයුතු කිරීම ඉන්දියාව මෙන්ම චීනය ද අවශ්‍යයෙන්ම ගත යුතු පියවරකි. එහෙත්, ඔවුන් එකිනෙකාට ඒ සඳහා පවතින හේතු එකිනෙකින් වෙනස් ය. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, ලෝක කටයුතු වල දී ප්‍රමුඛතාවය දැරීම, රුසියාව චීනයට සමීප කරවීමේ හේතුව වුවත් ඉදිරි දශක දෙක තුළ එම දෙරටේ පරස්පර විරෝධීතාවන් ඉබේම මතුවන්නට ඉඩ තිබේ. අනෙක් අතට, කළාපය තුළ රුසියාවේ ආධිපත්‍ය සමග තරඟ කරන්නට හේතුවක් ඉන්දියාවට නැත. ඉන්දියාවේ දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බලනවිට, අමෙරිකාව සහ රුසියාව අතර සහයෝගිතා සම්බන්ධයක් ඇතිවීම කළාපය තුළ චීනයේ බලපෑම පැතිරීම සීමා කරමින් සිය බලාපොරොත්තු ඉටු කරන්නකි. අමෙරිකාව සහ රුසියාව අතර ආතතියක් ඇති වුවහොත් බටහිර රටවල උදහස රුසියාව වෙත එල්ල වී, චීනයට රුසියාව තුළ ඇති පිළිගැනීම ඉහළ නැංවී ආසියාවේ උප කළාපයන් තුළ ක්‍රියාත්මක වීමට චීනයට වැඩි අවකාශයක් නිර්මාණය වනු ඇත.

අමෙරිකානු බලය පිළිබඳව චීන සහ ඉන්දියානු ආකල්ප සීඝ්‍රයෙන් වෙනස් වෙමින් යන ආකාරය දකුණු ආසියානු කළාපය තුළ මැනවින් ප්‍රදර්ශනය වේ.⁵⁴ මධ්‍යම සහ දකුණු ආසියානු කළාප වල කලබලකාරී තත්වයන්ට සැබෑ හේතුව, එනම්, පාකිස්ථාන සහ ඇෆ්පකිස්ථාන දේශ සීමාවේ පෝෂණය වන ඉස්ලාම් අන්තවාදී ගැටළුව, විසඳා ගන්නට නම් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ පූර්ණ සහයෝගය තමන්ට අවශ්‍ය වන බව ඉන්දියාව හොඳින් දනී. සිය රට අනෙකුත් මහා බලවතුන්ගෙන් වෙන් කොට තබා ගැනීම පිණිස අවරෝධක කළාපයක් පවත්වා ගෙන යාම ඉන්දියාව විසින් ඓතිහාසිකවම ගන්නා ලද පියවරකි. ඉන්දස් ගංගාව සහ හින්දු කුෂ් කඳු වැටිය අතර පවතින මෙම කළාපය අමෙරිකාව විසින් දැන් ‘ඇෆ්පකි’ (Af-Pak) නමින් හඳුන්වනු ලැබේ. මධ්‍යම ආසියාව තුළ සිය උපාය මාර්ගික අභිලාෂයන් මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට මෙන්ම දකුණු ආසියානු උප මහාද්වීපය තුළ තමන්ට පෙර හිමිව තිබූ ප්‍රධානත්වය යළි ලබා ගැනීමට ද ඉන්දියාව කළ යුතුව ඇති ප්‍රධානතම කාර්ය වනුයේ අමෙරිකාවේ සහාය ලබා ගත හැකි නම් එය ද යොදා ගනිමින් ඇෆ්පකි කළාපයේ සාමය තහවුරු කිරීමයි.

මධ්‍යම ආසියාවට ප්‍රවේශ වීමට සහ එහි ඇති ස්වාභාවික සම්පත් ලබා ගැනීමට මෙන්ම දෙකඩ වීමෙන් අනතුරුව උප මහාද්වීපය තුළ නිර්මාණය වී මෙතෙක් නොවිසඳුණු ගැටුම් නිමා කරගැනීමට නම්, සිය රටේ වයඹ දිග පර්යන්ත ප්‍රදේශයන්හි යම්කාක් දුරකට සාමයක් සහ පාකිස්ථානය සමග සාමාන්‍ය සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගැනීම, ඉන්දියාවේ අවශ්‍යතාවයකි. ඇෆ්සනිස්ථාන ජාතිය ගොඩ නැගීමට අමෙරිකාව දරන ප්‍රයත්නයන් ඇණහිටීමට ලක්වී අසල්වැසි පාකිස්ථානය දක්වා අන්තවාදීන් දිගින් දිගටම සිය බලය පතුරුවන විට, ඉන්දියාවේ මහා උපායමාර්ගයේ මේ කේන්ද්‍ර ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාවට නැංවීමේ අභියෝගය ඉදිරි දශක දෙක තුළ තව තවත් විශාල වනු ඇත.

ආගමික අන්තවාදය සහ ත්‍රස්තවාදය පිළිබඳ විනයට සහ ඉන්දියාවට එක සමාන ගැටළු පවතී. එහෙත්, කළාපය අස්ථාවර කරවන මේ බලවේගයන් පෙළඹවීමෙහි ලා පාකිස්ථාන හමුදාව සහ බුද්ධි ආයතන විසින් කාර්යභාරයක් ඉටු කරතැයි පිළිගන්නට හෝ එයට විරෝධය දක්වන්නට බිෂං පරිපාලනය කටයුතු කරනු ඇතැයි සිතිය නොහැක. පාකිස්ථාන හමුදාව සමග පවත්වා ගෙන යන දීර්ඝකාලීන සම්බන්ධතාව, අන්තවාදී සහ ත්‍රස්තවාදී බලවේගයන් ගෙන් තමන් ආරක්ෂා කර ගනු ඇතැයි චීනය තුළ දැඩි විශ්වාසයක් තිබේ. එබැවින්, උප මහාද්වීපය තුළ, නව දිල්ලි පරිපාලනයේ බලය තුළනය කිරීම සඳහා ඉස්ලාමාබාද් පරිපාලනය යොදා ගැනීමේ සාර්ථක ප්‍රතිපත්තිය වෙනස් කිරීමට හේතුවක්, චීනය නොදකී.⁵⁵ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමග ඉන්දියාවේ දේශපාලනයික සම්බන්ධතාවය වර්ධනය වීම සහ ආරක්ෂක සහයෝගිතාවය පුළුල් වීම නිසා චීනය හා පාකිස්ථානය අතර බන්ධනය තවත් ශක්තිමත් වන්නට ඉඩ ඇත. චීනයේ ආරක්ෂාවට පවතින තර්ජන මර්දනය කිරීමෙහි ලා පාකිස්ථාන හමුදාව ඵල රහිත වී ගියහොත් චීනයේ මේ චින්තනය වෙනස් වනු ඇත. පාකිස්ථාන දේශසීමාවට යාබදව පිහිටි ෂින්ජියෑන්ග් පළාතේ ආරක්ෂාවට එල්ල විය හැකි තර්ජන මීට උදාහරණ කොට ගත හැක. පාකිස්ථානයේ සහ ඇෆ්සනිස්ථානයේ අස්ථාවරත්වය ඉහළ යාම සහ එය චීනයේ බටහිර ප්‍රදේශ දක්වා පැතිරී යාමේ අවදානම වැනි කරුණු නිසා චීනය, ඉන්දියාපාකිස්ථාන සබඳතාවන් සාමාන්‍ය තත්වයට ගෙන ඒමේ ප්‍රයත්නයන්ට සහයෝගය දීම අරඹා තිබේ.

මේ අතර අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, ඉන්දියාව සහ පාකිස්ථානය අතර ත්‍රිකෝණ සම්බන්ධතාවය ද පරිණාමය වන බව පෙනුන ද එය කවර දිශාවකට ගමන් කරන්නේ ද යන්න නිශ්චිතව කිව නොහැක. බැලූ බැල්මට නම්, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට සහ ඉන්දියාවට ඇෆ්සනිස්ථාන කළාපය තුළ එක හා සමාන ඉලක්කයන් තිබේ. ඒ, පාකිස්ථාන ඇෆ්සනිස්ථාන දේශ සීමාව දෙපස පිහිටා ඇති ගෝත්‍රික බිම් ස්ථාවර කිරීම, පාකිස්ථානයේ සිවිල්හමුදා සම්බන්ධතාවයට නව අර්ථකතනයක් ලබා දීම, පාකිස්ථාන හමුදාවන් සහ අන්තවාදී කණ්ඩායම් අතර දිගු කලක් තිස්සේ පවතින 'සුරතලය' නිමාවට පත් කිරීම සහ පාකිස්ථාන න්‍යෂ්ටික ආයුධ වල වැදගත්කම අඩු කිරීම යි.⁵⁶ එහෙත්, ඇෆ්සනිස්ථානය තුළ තමන් අපේක්ෂා කරන කටයුතු ඉටු කර ගැනීම සඳහා එක්සත් ජනපදය, පාකිස්ථාන හමුදාවේ සහාය ලබාගැනීම, ඇෆ්සනිස්ථානය තුළ ඉන්දියා-අමෙරිකා සම්බන්ධය සීමා කිරීමට හේතුවක්ව ඇත. එක්සත් ජනපද හමුදා, ඇෆ්සනිස්ථානයෙන් ඉවත් කර ගැනීම සිදුවෙමින් පවතිද්දී අමෙරිකාව සහ පාකිස්ථානය අතර සම්බන්ධයේ විශාල බිඳවැටීමක් සිදුවුවහොත් පාකිස්ථාන-අමෙරිකා හිතවත්කම සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව තුළ දීර්ඝකාලයක් තිස්සේ පවතින ප්‍රතිවිරෝධය වෙනස් වීමට ඉඩ තිබේ. අමෙරිකානු විශේෂ හමුදාව විසින්, 2011 මැයි මාසයේ දී, පාකිස්ථානයේ ඕසාමා බින් ලාඩන් සැඟවී සිටි ස්ථානයට පහර දී ඔහු ඝාතනය කිරීමෙන් අනතුරුව, එක්සත් ජනපදය සහ පාකිස්ථානය අතර සබඳතාවය ක්‍රමයෙන් පිරිහී යනු බලා සිටින ඉන්දියාවට, චීනය, පාකිස්ථාන හමුදාවේ ප්‍රධාන ආධාරකරු ගේ ස්ථානය අත් කර ගැනීම ද සලකා බලන්නට සිදු වන කරුණකි.⁵⁷ අමෙරිකාව සහ පාකිස්ථානය අතර සම්බන්ධතාවය ක්‍රමයෙන් පහළ වැටෙද්දී, 2011/2012 කාලය තුළ ඉන්දියාව සහ පාකිස්ථානය අතර සම්බන්ධතාවය සෙමින් උණුසුම් වනු දක්නට ලැබිණ. ජනාධිපති අසෆ් අල් සඩාර් ගේ නායකත්වයෙන් යුතු වූ සිවිල් ආණ්ඩුව, ඉන්දියාව සමග වෙළඳ සබඳතාවන් විවෘත කිරීමේ එඩිතර පියවරක් ගත් අතර නව දිල්ලි පරිපාලනය සමග දේශපාලනයික සබඳතාවය ද වඩා පුළුල් කිරීමට කටයුතු යෙදීය.

නව දිල්ලි, වොෂින්ටන් සහ බීජිං පරිපාලනයන් ගෙන් සැදුණු නව ත්‍රිකෝණයේ කටයුතු, උප මහාද්වීපයේ අනෙක් කොටස් තුළ ද පිළිබිඹු වේ. විසි එක් වන සියවසේ පළමු වන දශකය තුළ දකුණු ආසියා කළාපය තුළ සිදු වූ විශාලතම තනි භූදේශපාලනයික සංසිද්ධිය නම්, චීනය එම කළාපය තුළ ක්‍රියාත්මක වන බලවත් බාහිර ක්‍රියාකාරිකයකු ගේ තත්වයට නැගී ඒමයි. කෙසේවෙතත්, ඉන්දියාවට, දකුණු ආසියා කළාපයේ බලවත් රාජ්‍ය වශයෙන් පිළිගැනීමක් ලබා දීම චීනය සෑම විටම ප්‍රතික්ෂේප කළේය. එමෙන්ම, නව දිල්ලි පරිපාලනයට අමතරව පාර්ශවයන් ද ඇතුළු ඉන්දියාවේ අසල්වැසි රටවල් සමග බාධාවකින් තොරව පූර්ණ සහයෝගිතාවය පවත්වා ගෙන යාම සඳහා තමාට අයිතියක් තිබිය යුතු බව ද චීනය අවධාරණය කළේය. ඒ හැරුණු විට, ඉන්දියාව සිය අසල්වැසි පරිසරය තුළ අසමතුලිත කිරීම සඳහා තුඩු දෙන ප්‍රතිපත්තියක් නිරන්තරයෙන් අනුගමනය කළේය. නව ශතවර්ෂය ආරම්භයේ සිට බීජිං පරිපාලනය විසින් භාවිතයට ගන්නා මෙවලම් වල වෙනසක් සිදු වී තිබේ. දැන් චීනය, වෙළඳ සහකරුවෙකි; ආයුධ සැපයුම්කරුවෙකි; ප්‍රධාන පෙළේ ආර්ථික ආධාර සපයන්නෙකි; යටිතල පහසුකම් අපනයන කරුවෙකි. චීනයේ මේ බලය ඉදිරි දශක දෙක තුළ වඩ වඩාත් ශක්තිමත් වනු ඇති අතර වඩා ප්‍රබල උපාමාර්ගික ප්‍රතිවාරයන් සොයා ගැනීමට ඉන්දියාවට බල කරනු ඇත. කළාපය තුළ සිය ඓතිහාසික ශේෂ්ඨත්වය යළි ලබා ගැනීමේ ප්‍රයත්නයේ එක් කොටසක් වශයෙන්, ඉන්දියාව, දකුණු ආසියාව තුළ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ගෙන යන කටයුතු පිළිබඳව දශක ගණනාවක් තිස්සේ තිබූ අවිශ්වාසය අතහැර දමා වොෂින්ටන් පරිපාලන සමග කළාපීය ආරක්ෂාව පිළිබඳව කතිකාවක් අරඹා තිබේ. සිය අසල්වැසි රටවලට ඒක පාර්ශවික ආර්ථික සහයෝගය ලබා දීම මෙම සාකච්ඡා වල අවධාරණයයි. ඒ හැරුණු විට කළාපීය ආයතන වලට නව ජීවයක් ලබා දී ඇත. සිය කුඩා අසල්වැසි රාජ්‍යයන් සමග සම්බන්ධතාවයන් දියුණු කරගැනීමේ ප්‍රයත්නයනට බුෂ් සහ ඔබාමා පරිපාලනයන් දෙකෙහිම සහයෝගය ඉන්දියාවට ලැබීන. දකුණු ආසියාවේ භූගෝලීය පිහිටීම, ඉන්දියාවට වාසිදායක එකක් බවට සැකයක් නැත. තමන්ට වාසිදායක කරුණු තවදුරටත් සංවර්ධනය කර ගැනීමටත් අසල්වැසි රටවල් සමග

පවතින දේශපාලනයික ගැටළු විසඳා ගැනීමටත් ඉන්දියාව සමග සබඳකම් පැවැත්වීම දීර්ඝකාලීනව එම රටවලට ප්‍රයෝජනවත් බව ඇඟවීමටත්, දකුණු ආසියාවේ කුඩා රටවලට තමා හොඳ හවුල්කරුවකු බව පෙන්වීමටත් උපකාර වන ආරක්ෂක උපායමාර්ග යක් සකස් කිරීමට ඉදිරි කාලය තුළ ඉන්දියාව උත්සාහ දරනු ඇත.

දකුණු ආසියාව තුළ චීනය හා ඉන්දියාව අතර ප්‍රතිවාදීත්වය ඇති වීමට හේතුව, එම කළාපයෙහි ශ්‍රේෂ්ඨත්වය ඉන්දියාවට හිමි බව පිළිගැනීමට චීනය දක්වන අකැමැත්ත වන අතර අග්නි දිග ආසියාතික කළාපයේ චීනය සමග වැඩි ආර්ථික ඒකාබද්ධතාවයක් පවත්වා ගෙන යන රට වල සිය ප්‍රතිරූපය වර්ධනය කිරීමේ උත්සාහයකට ඉන්දියාව අවතීර්ණව ඇත. මේ කළාපීය රටවල් තුළ දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ චීන මෙන්ම ඉන්දීය සංස්කෘතික බලපෑම දක්නට ලැබෙන අතර කළාපයේ සමහර කොටස් ඉතිහාසය පුරාවට පරිණාමය වී ඇත්තේ මහා සංස්කෘතීන් දෙකක් අතර පවතින ඇමුණුම් ලෙසිනි. පසුගිය සියවස මැද භාගයේ දී, චීනය සහ ඉන්දියාව නූතන රාජ්‍යයන් ලෙස නැගී ඒමෙන් අනතුරුව අග්නිදිග ආසියාතික කළාපය තුළ දෙරටේ ක්‍රියාකාරිත්වය සැමවිටම තරඟකාරී එකක් විය.⁵⁹ 1970 සහ 1980 දශකයන්හි දී ඉන්දියාව, කොන්විමකට ලක්ව සිටි හෙයින් සහ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ ජපානය සමග චීනය සම්බන්ධතා අළුත් කරගැනීම නිසා, අග්නිදිග ආසියාතික කළාපය තුළ ඉන්දියාවේ තත්වය චීනයට සාපේක්ෂව දිගින් දිගටම පහළට වැටින. එහෙත්, 1990 දශකයේ මුල් භාගයේ දී 'නැගෙනහිර බැලීම' ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රකාශයට පත් කිරීමෙන් අනතුරුව එම කළාපය සමග සම්බන්ධතා යළි ශක්තිමත් කර ගැනීමට ඉන්දියාව විශේෂ උනන්දුවකින් කටයුතු කළේය. එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස, කළාපය තුළ ඉන්දියාවේ බලපෑම සාපේක්ෂව ඉහළ ගිය ද එය තවමත් පවතිනුයේ චීනයට වඩා බෙහෙවින් පහළිනි.⁶⁰ එහෙත්, මියැන්මාරය තුළ බලපෑම පැතිරවීම සඳහා චීනය සමග තරඟ කිරීමෙන් හෝ විවිධ අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් සමග යුද සහ දේශපාලනයික සහයෝගිතාවය පුළුල් කිරීමේ උත්සාහයෙන් හෝ බල තුලනයේ චීනයේ බර වැඩිවීම වැලැක්වීම සඳහා අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ ජපානය සමග සබඳතා ඉහළ නැංවා ගැනීමෙන් හෝ ඉන්දියාව අධෛර්යය

කරවන්නට එම තත්වය සමත් වූයේ නැත. මේ නැඹුරුව ඉදිරි දශක දෙක තුළ ද දිගටම ක්‍රියාත්මක වනු ඇත. දැනට පවතින තත්වය අනුව, සිය දේශසීමාවන්ට ඉතාම සමීප ප්‍රදේශ වල එනම්, උතුරු මියැන්මාරයේ සහ උතුරු තායිලන්තයේ සිට ඉන්දුචීනය (අග්නිදිග ආසියාව) දක්වා චීනයේ බලපෑම සීඝ්‍රයෙන් වැඩි වනු ඇතැයි උපකල්පනය කළ හැක. කළාපීය බල තුලනය තබා ගැනීම උදෙසා ඉන්දියාව සමග එක්ව වැඩ කිරීමට අග්නිදිග ආසියාවේ සාගර සීමා වලින් යුතු රටවලට මේ තත්වය විසින් බල කිරීමක් සිදු වනු ඇත. නැගෙනහිර ආසියා සමුළුවේ දී ඉන්දියාවේ සාමාජිකත්වයට චීනයෙන් නැගුණු විරුද්ධත්වයට මුහුණ දීම උදෙසා සිංගප්පූරුව සහ ඉන්දුනීසියාව (සහ ජපානය) ඉතා වැදගත් වීම ඉහත දක්වන ලද යථාර්ථය තව දුරටත් තහවුරු කරන්නකි. ඉදිරි දශක දෙක තුළ ආර්ථිකමය සහ හමුදාමය වශයෙන් නොනැවතී ඉහළ නගින ඉන්දියාවක් විසින් සාගර සීමා වලින් යුතු අග්නි දිග ආසියාතික රටවලට මෙතෙක් නොතිබී අවස්ථාවන් නිර්මාණය කෙරෙනු ඇත.

⁶¹ චීනයට ප්‍රතිවිරෝධී, සමාන බලවේගයක් සේ අග්නිදිග ආසියානු කළාපය තුළ තනිව නැගී සිටීමේ සමත් කමක් ඉන්දියාව සතුව නැත. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ ජපානය සමග එකමුතුව ක්‍රියා කිරීමෙන් ද කළාපයේ රටවල් සමග පුළුල් සම්බන්ධතාවකින් කටයුතු කිරීමෙන් ද අග්නි දිග ආසියාව තුළ බල තුලනය ස්ථාවර තත්වයකට ගෙන ඒම සඳහා දායක වීමේ හැකියාව ඉන්දියාවට තිබේ.

පොදු වටපිටාවෙන් ඔබ්බට

සිය දේශ සීමාවලින් ඔබ්බෙහි පවතින දෙරටටම පොදු කළාපයන් සම්බන්ධව චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින තරඟය උග්‍ර වීමත් සමගම අනෙකා සමග සහයෝගී සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගැනීමට සහ එකිනෙකා අතර පවතින මතභේදයන් සාමකාමීව විසඳා ගැනීමට තමන් කැමති බව බීජිං සහ නව දිල්ලි පාලනයන් දෙකම තරයේ ප්‍රකාශ කරයි. දෙරට අතර පුළුල් වන ආර්ථික සහයෝගිතාවය සහ දේශපාලනයික සාකච්ඡා, එයට උදාහරණ ලෙස පෙන්වා දෙනු ලැබේ. ඒ හැරුණු විට, දෙපාර්ශවය අතර ඉදිරියේදී ඇති විය හැකි ගැටුමක අනතුරුදායී

බව තමන් හොඳින් හඳුනා ගෙන ඇති බව දෙරටේම නායකයින් විසින් අවධාරණය කරනු ලබන කරුණකි. චීනය සමග ගැටුමකට යාමෙන් වැඩි හානි ලබනු ඇත්තේ මෙහි දුර්වල පාර්ශවය වන ඉන්දියාවයි. අනෙක් අතට, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමග සමීප සම්බන්ධතාවයක් කරා ඉන්දියාව තල්ලු කිරීමේ ඇති අවදානම සම්බන්ධව චීනය ද දැනුවත් ය. ආර්ථික සහ හමුදාමය කරුණු පිළිබඳව සාකච්ඡා වසර තුනක පමණ කාලයක් සම්පූර්ණයෙන්ම නැවතී තිබීමෙන් අනතුරුව, එකමුතු ප්‍රයත්නයක් වශයෙන් පලදායී සහ සාමකාමී අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතාවක් ගොඩනැගීම සඳහා පවතින කැපවීම සම්බන්ධව 2012 වර්ෂයේ දී දෙරටේම ඉහළම මට්ටමින් සංඥා කරනු ලැබිණ. නව දිල්ලියේ පිහිටි චීන තානාපති කාර්යාලයේ දී පවත්වනු ලැබූ කතාවක දී ඉන්දිය ජාතික ආරක්ෂක උපදේශක සිවගංකර් මෙනන් විසින් ‘ඉන්දියාව සහ චීනය සදාකාලිකව උපායමාර්ගික ප්‍රතිවාදීන්’ වන බවට පවතින අදහස ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබිණ. එවැනි ‘නියතිවාදී’ අදහසක් මෙම අවස්ථාවට නොගැලපෙන බව ඔහු අවධාරණය කළේය.

අප දෙපාර්ශවයේම ප්‍රධාන වුවමනාවන් ඉටු කර ගැනීමේ ප්‍රයත්නයේ දිගටම යෙදීම සඳහා, දෙපාර්ශවය අතර තරඟකාරීත්වය ඇතිවන අංගයන්, එකඟත්වයක් ඇති කර ගත් රාමුවක් තුළ පාලනය කර ගැනීමට අපට හැකි ද යන්න මෙහි පවතින ගැටළුවයි. එය එසේ නොහැකි වීමට හේතුවක් මට නම් නොපෙනේ. එපමණක් නොව, ඉන්දියාව සහ චීනය හා අනෙකුත් රටවල් ද එක්ව ජාත්‍යන්තර කටයුතු වලින් හිතකර ප්‍රතිපල ඇති කිරීම සඳහා ක්‍රියා කිරීමට, ශීඝ්‍රයෙන් වෙනස් වෙමින් පවතින ජාත්‍යන්තර තත්වය විසින් අවස්ථාව නිර්මාණය කරනු ඇතැයි මට කිව හැක.⁶²

ඉන් දින කිහිපයකට පසුව, චීනයේ ජාතික ආරක්ෂක උපදේශකවරයා සහ ප්‍රධානතම රාජ්‍යතාන්ත්‍රික නිලධාරියා වන ඩායි බින්ගුවෝ ඉන්දියානු පුවත් පතක පළ කරන ලද අත්සන් තබනු ලැබූ ලිපියකින් එයට ප්‍රතිචාර දක්වා තිබිණ. චීනය, ඉන්දියාව වෙත දක්වන ‘දැවැන්ත හිතවත් කම පිළිබඳ ඉන්දියාව විශ්වාසය තැබිය යුතු’ බව ඩායි එහි සඳහන් කරයි. චීනය, ඉන්දියාවට තර්ජනයක් නොවන බවට සහතික වන ඔහු ‘ඉන්දියාවට පහර දීම’

හෝ 'ඉන්දියාවේ සංවර්ධනය වැළැක්වීම' වැනි දේ සිදු නොවන බව ද පවසයි. චීන-ඉන්දියා සබඳතාවන් ගේ 'ස්වර්ණමය සමයක්' උදාවන බවට ඔහු එහි අනාවැකි පළ කරයි. ඩායි ගේ ලිපියෙහි තව දුරටත් කියා සිටින්නේ 'අප එකිනෙකා ගේ සංවර්ධනය දෙස ධනාත්මකව බැලිය යුතුය. එකිනෙකා, මිතුරන් සහ ප්‍රධාන පෙළේ හවුල්කරුවන් ලෙස මිස ප්‍රතිවාදීන් ලෙස නොසැලකිය යුතුය. අප සෑම කල්හිම, එකිනෙකා ගේ හොඳ අසල්වැසියා, හොඳ මිතුරා සහ හොඳ හවුල්කරුවා විය යුතුය' යනුවෙනි.⁶³ දේශසීමා අර්බුදය සම්බන්ධව, 2003/2011 පරිච්ඡේදයේ දී සිදු කරන ලද වට 14 කින් යුතු සාකච්ඡාවල දී ද විසඳුමකට එළැඹීමට නොහැකි වූ වාතාවරණයක් තුළ සිටිමින් දෙපාර්ශවයෙන්ම ප්‍රකාශ කරනු ලබන මේ අදහස්, සමහරු හඳුන්වනු ඇත්තේ 'අත්දැකීම පරදා බලාපොරොත්තුව ජය ගැනීමේ ප්‍රතිපලයක්' ලෙසිනි. දෙරට අතර ආරක්ෂක අර්බුදය අවම කිරීමට දරන ලද නවතම ප්‍රයත්නය ද, අප මේ පරිච්ඡේදය ආරම්භයේ දී හඳුනා ගත් චීන-ඉන්දියා සම්බන්ධතාවන් තුළ පවතින පරස්පර විරෝධී ස්වභාවය තුළටම ඇද වැටෙනු ඇත යන්න දේශපාලන යථාර්ථවාදීන් ගේ අදහස වනු ඇත.

එහෙත්, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර හොඳ සම්බන්ධතාවයක් ගොඩ නැගීම සඳහා දරන ලද තවත් ප්‍රයත්නයක් අසාර්ථක වීම, චීනයට, ඉන්දියාවට පමණක් නොව සමස්ත ලෝකයටම දැරිය නොහැකි කරුණක් වනු ඇත යන්න සම්බන්ධව නම් බොහෝ දෙනා එකඟ වනු ඇත. පසුගිය දශක දෙක තුළ චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ගෝලීය කටයුතු විශාල වශයෙන් පුළුල් විය. ඒ සමගම, දෙරටට පොදු අසල්වැසි කළාප වලින් ඔබ්බෙන් පිහිටි අප්‍රිකාව, මැද පෙරදිග සහ බටහිර ශාන්තිකරය දක්වා චීන-ඉන්දියා ප්‍රතිවාදීත්වය ද විහිද යාමේ ශක්‍යතාව ද ඉහළ නැංවිනි. චීනයේ මෙන්ම ඉන්දියාවේ ද ආර්ථිකය ගෝලීයකරණය වීම, දෙරටම සම්පත් සඳහා මෙන්ම සිය නිෂ්පාදන විකුණන වෙළඳපල සඳහා ද සෙසු ලෝකය මත යැපීමක් ඇති වීමට හේතු සාධක විය. මේ අන්තර්යැපීම කළමනාකරනය කිරීම දෙරටේම නායකයන් වෙත තිබූ වැදගත් වගකීමක් විය. මන්ද, චීනයේ මෙන්ම ඉන්දියාවේ ද බිලියනය බැගින් වූ ජනගහනය වෙනුවෙන් උසස් ජීවන තත්වයක්

ලබා දීම ඔවුන් වෙත පැවරී තිබූ හෙයිනි. පරමාදර්ශී තත්වය විය හැකිව තිබුණේ එකිනෙකා අතර මෙන්ම ඔවුන් සහ අනෙකුත් ගෝලීය බලවතුන් අතර වැඩි සහයෝගීතාවයක් පවත්වා ගෙන යාමෙන් මේ අභියෝගය ජය ගැනීමයි. එහෙත්, සැබෑ ලෝකයේ දී ඔවුන් ක්‍රියා කරනුයේ වෙනත් ආකාරයකට ය. දෙරටම, වෙන වෙනම, බලශක්ති ආරක්ෂණය, බලශක්ති සහ බනිජ සම්පත් සහිත රටවල් සමග ද්විපාර්ශවීයව කටයුතු කිරීම සඳහා ක්‍රම යොදා ගැනීම, ආදිය අවධාරණය කරන ජාතික ප්‍රතිපත්ති වලට යොමුව සිටිති. එමෙන්ම, ස්වභාවික සම්පත් වෙත ළඟාවීමට සහ ඒවා ආරක්ෂිතව සිය රටට ගෙන ඒම සඳහා විශාල වූත් නවීන වූත් නාවික හමුදා ගොඩ නැගීමේ යෙදී සිටිති.

චීන මෙන්ම ඉන්දියානු නායකයෝ ද සිය නාවික හමුදාවන් විශාල කිරීම සාධාරණ බව සහ එහි නොවැළැක්විය හැකි බව පිළිබඳව වැඩි වැඩියෙන් කතා කරති. නාවික හමුදා යනු ජාත්‍යන්තර පද්ධතිය තුළ තම තමන් ගේ නැගී ඒමට අවශ්‍ය අනුපූරකයක් බවට දෙපාර්ශවයම අවධාරණය කරන්නට පටන් ගෙන තිබේ.⁶⁴ සමුද්‍රීය කටයුතු අංශයෙහි දෙරටම සමගාමීව උසස් තලවලට පැමිණීම, ඉන්දියානු සාගරය තුළ ඔවුන් ගේ ප්‍රතිවාදීත්වය සඳහා නව වේදිකාවක් නිර්මාණය කිරීමට හේතුවක් වී ඇත. ඉන්දියානු සාගරයේ නැව් මාර්ග මත චීනයේ යැපීම වැඩිවත්ම දැන් 'මලක්කා අර්බුදය' ලෙසින් හැඳින්වෙන ගැටළුව බිඳී පරිපාලනයට විශාල පීඩාවක් බවට පත් වී තිබේ. අප්‍රිකානු සහ මැද පෙරදිග රටවල් සමග සාගරය හරහා සිදු කෙරෙන චීනයේ වෙළඳ කටයුතු බොහොමයක් මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා ගමන් කිරීම අවශ්‍ය ය. සිය බලශක්ති සම්පත් ප්‍රවාහනය කිරීමේ කාර්යයට කිසිදු ආකාරයකින් තර්ජනයක් එල්ල නොවන බවට වග බලා ගැනීම චීනයේ අවශ්‍යතාවයකි. ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීනයේ සමුද්‍රීය කටයුතු ඉහළ යත්ම, චීනය, එම කළාපය තුළ තව තවත් හමුදා කඳවුරු හෝ නාවුක කඳවුරු හෝ අයත් කර ගැනීම වැළැක්වීමට ඉන්දියාවට සිදුවී ඇත්තේ තමා සමුද්‍රීයව වටකරනු ලැබීම වැළැක්වීම පිණිස ය. මේ අතර, බටහිර ශාන්තිකර කළාපයේ ඉන්දියාවේ වෙළඳ සහ අනෙකුත් කටයුතු ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වෙමින් තිබේ. චීනයේ අසල්වැසි රටවල් සමග නව දිල්ලි පරිපාලනය විසින් නාවුක සම්බන්ධතා ඇති කර ගැනීම

ද එනයට ගැටළුවක්ව නිර්මාණය කර ඇත. ආරක්ෂක අර්බුදය යන අදහස චිත්‍ර-ඉන්ද්‍රියා සබඳතාවයේ බොහෝ අංශ වලට මේ වන විට බලපෑම් ඇති කර ඇති අතර අනාගතයේ දී එය සමුද්‍ර බල ප්‍රදේශය කරා ද විස්තාරණය වී ගොස් ඉදිරි දශක කිහිපය ඇතුළත උග්‍ර තත්වයකට පත් වනු ඇත. ඉන්ද්‍රියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන් තුළ නැගී එන සමුද්‍රීය තරඟකාරීත්වය, එය අවම කර ගැනීමේ හැකියාව සහ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ප්‍රතිපත්ති සමග එය ගැටිය හැකි ආකාරය යන යන කරුණු සොයා බැලීමට තුන්වන පරිච්ඡේදය තුළ අපි උත්සාහ කරමු.

03

සාගර බලය සොයා....

ශක්තිමත් සමුද්‍රීය උපායමාර්ගයක සහ බලවත් නාවික හමුදාවක වර්තමාන අවශ්‍යතාවය සාධාරණීකරණය කිරීම පිණිස චිත්‍රයේ සහ ඉන්ද්‍රියාවේ දේශප්‍රේමියෝ බොහෝ විට තම තමන් ගේ ‘ඉසුරුමත්’ සමුද්‍ර කටයුතු සිදුකරන ලද අතීතයන් හුවා දක්වති. විසි වන සියවසේ මැද භාගයේ දී ඉන්ද්‍රියාව නිදහස ලබා ගන්නට මද කලකට පෙර ඉන්ද්‍රියාවේ ආධුනික ඉතිහාසඥයකු, පරිපාලකයකු සහ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික නිලධාරියකු වූ කේ එම් පනික්කාර්, ඉන්ද්‍රියාව සමුද්‍රීය කටයුතු දෙසට යොමු වීමේ අවශ්‍යතාවය විශේෂයෙන් අවධාරණය කර තිබේ. ඉන්ද්‍රියාවට බලවත් නාවික සම්ප්‍රදායක් පැවති බව සහ 16 වන සියවසේ මුල් භාගය පමණ වන තෙක්ම අවට මුහුදේ බලය, ඉන්ද්‍රියාව විසින් රඳවා ගෙන සිටි බව ඔහු සඳහන් කර ඇත.¹ එතැන් පටන් ගත වූ ශත වර්ෂ කිහිපයෙහි ඉන්ද්‍රියාවේ ස්වාධීනත්වය අහිමිව යාමට, සාපේක්ෂ ආර්ථික පරිහානියට සහ ගෝලීය වශයෙන් කොන්වීමට මූලික හේතුව සමුද්‍රීය බලය නොතකා හැරීම බව ඔහු සඳහන් කරයි. අනෙක් අතට, විසි එක් වන සියවස ආරම්භයේ සිට, සිය පැරණි සමුද්‍රීය සම්ප්‍රදායන් සිහි ගැන්වීමට සහ සැමරීමට චීන නායකයෝ දැඩි වෙහෙසක් ගනිමින් සිටිති. බලවත්, නවීන නාවික හමුදාවක් ගොඩනැගීමේ කාර්යයේ යෙදී සිටින අතරම චීන අද්මිරාල් ‘ෂෙන්ග් හේ’ ගේ පළමු වීරෝධාර යාත්‍රා හත නිමාකිරීමේ හයසිය වැනි සංවත්සරය සැමරීමට චීන කොමියුනිස්ට් නායකයින් විසින් 2005 වර්ෂයේ දී

විශේෂ වැදගත්කමක් ලබා දෙන ලදී.² සිය රට තුළ සමුද්‍රීය බලය පිළිබඳ හැඟීම මතු කරලීම සහ චීනයේ නැගීම සාමකාමී සහ අවිහිංසාවාදී එකක් බව පිටස්තර ලෝකයාට සංඥාවක් ලබා දීම යන අරමුණු දෙක සඳහාම මේ සැමරුම් වැදගත් තැනක් හිමිකර ගත්තේය.³ ඒ හැරුණු කොට, චීන සමුද්‍රීය සම්ප්‍රදායන් සහ ඒවා විසින් යුරෝපීය සාගර ආධිපත්‍ය විනාශ කළ ආකාරය ද ලොව පුරා ප්‍රචලිත කිරීමට චීන ආණ්ඩුව විසින් කටයුතු යොදනු ලැබිණ.⁴ ඒ ආකාරයෙන් හුවා දැක් විය හැකි සමුද්‍රීය සම්ප්‍රදායක් ඉන්දියාව සතුව නැතැයි කෙනෙක් තර්ක කරන්නට ඉඩ ඇතත් ඉන්දීය නාවික ඉතිහාසඥයින් පවසන්නේ සමුද්‍රීය කටයුතු පිළිබඳ උදාර වෘත්තාන්ත ඉන්දීය ඉතිහාස මතකයන් ගේ කොටසක් බවයි.⁵ එහෙත්, මේ ශ්‍රේෂ්ඨ ආසියානු ශිෂ්ටාචාරයන් දෙකටම නොකැඩුණු ශක්තිමත් සමුද්‍ර බලයක් නොපැවති බවට ආසියාව සහ එහි ඉතිහාසය පිළිබඳ හදාරන විද්වතුන් අතර පුළුල් එකඟතාවයක් තිබේ. ගෞරවයට පාත්‍ර වූ චීන ඉතිහාසඥයකු වූ වෑන්ග් ගන්ග්වූ පවසන්නේ 15 වන සියවසේ දී පමණ විශාල නාවික හමුදාවක් නිර්මාණය කර ගන්නා ලද්දේ වුව ද චීනය අධිරාජ්‍ය කිසි කළෙකක් මහාද්වීපය සම්බන්ධ සිය වගකීම් පැහැර නොහැරී බවයි. 'සරල සත්‍යය නම් එහි භයානක සතුරන් සැම විටම ගොඩ බිම හරහා පැමිණියා (උතුරින් සහ නැගෙනහිරින්) විනා කිසි විටෙක සාගරය ඔස්සේ පැමිණියේ නැත. එනිසා, ගොඩබිම සහ සාගරය යන දෙක සම්බන්ධව දක්වන ලද සැලකිල්ල සැමවිටම අසමතුලිත විය. බොහෝ චීන පාලකයින් නාවික බලය බරපතල දෙයක් ලෙස සැලකූයේ නැත'.⁶

මහාද්වීපිකත්වයේ ශාපය

මහාද්වීපය තුළ පවතින ආරක්ෂක ගැටළු, චීනය සාගර බලය සොයා යන ගමනට විශාල බාධාවක්ව පවතී.⁷ ඉන්දියාව සම්බන්ධයෙන් ද පවතිනුයේ මේ සමානම තත්වයකි. එහෙත්, සාගරයෙන් සතුරන් නොඑන බව සහතික කර ගැනීම පිණිස සිය වෙරළ තීරය දිගේ බටහිර ගුජරාටයේ සිට නැගෙනහිර කාලිංගය දක්වා විවිධ ප්‍රදේශයන්හි සමුද්‍රයේ බලය පවත්වා ගෙන යාම ඉන්දියාව විසින් දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ සිදු කරන ලද්දකි. අධිරාජ්‍යවාදී පාලනයට යටත් වන තෙක්ම ඉන්දියාව, මධ්‍යධරණී

කළාපය, අප්‍රිකාව, ගල්ෆ් කළාපය, අග්නිදිග ආසියාව සහ ශාන්තිකර කළාපයේ රටවල් සමග සාගරය ඔස්සේ පවත්වා ගෙන ගිය සබඳකම් නූතන විද්වතුන් විසින් වාර්තා ගත කොට ඇත.⁸ එහෙත්, ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක රටාව බොහෝ සෙයින් වයඹ දිග පෙරමුණු වලට සාන්ද්‍රනය වී තිබුනේ යැයි කිව හැක. උතුරෙන් සහ නැගෙනහිරින් පැමිණෙන ආක්‍රමණිකයින් වැලැක්වීම පිණිස චීනය 'මහා ප්‍රාකාරය' ඉදි කළ සේම, ඉන්දියාවේ ප්‍රධාන අධිරාජ්‍යයන්ට වයඹ දිග පෙරමුණෙන් පැමිණෙන ආරක්ෂක තර්ජනයන්ට මුහුණ දීම පිණිස සිය ආරක්ෂක කටයුතු සැලසුම් කිරීමට සිදුවිය. ක්‍රිස්තු පූර්ව 4 වන ශතවර්ෂයේ දී මහා ඇලෙක්සැන්ඩර් වයඹ දිග ද්වාරයෙන් ඉන්දියාවට ඇතුළු වූ තැන් සිට 15 වන සියවසේ දී යුරෝපීය ආක්‍රමණිකයින් සාගරය හරහා පැමිණෙන කාලය වන තෙක් උප මහාද්වීපයට ආක්‍රමණ පැමිණි ප්‍රධාන දොරටුව වූයේ ඉන්ඩස් ගංගාව සහ හින්දු කුෂ් කඳුවැටිය අතර තීරයයි. ඒ අතර, ඉන්ඩස් ගංගාවෙන් එපිට පිහිටි ප්‍රදේශයෙහි නිරන්තරයෙන් කලබල පැවතුනු අතර ගංගා නම් ගං තීරයේ ප්‍රධාන භූමි ප්‍රදේශ වල පිහිටි මධ්‍යගත බලයන් යටතට එම ප්‍රදේශ පහසුවෙන් පත් කර ගත හැකි වූයේ නැත. මධ්‍යම ආසියාවෙන් පැමිණි මෝගල් වරු ඉන්දියාව යටත් කර ගත්තේ පළමුව ඇෆ්ඝනිස්ථානයේ සිය පදනම දමා ගැනීමෙන් අනතුරුව ය. ඔවුන්ට ද, නිරන්තරව වයඹ දෙසින් පැමිණි ආක්‍රමණික පිරිස් පළවා හරින්නට ද ඉන්ඩස් සහ හින්දු කුෂ් අතර කළාපයෙන් මතු වූ ගෝත්‍රික කළහකාරී තත්වයන් මර්ධනය කරන්නට ද සිදු විය. මෝගල්වරුන්ට සාගරය හරහා විහිදුණු බොහෝ සම්බන්ධතා පැවතිය ද සමුද්‍රීය බලය ඔවුන් ගේ ප්‍රමුඛතාවක් නොවිනි. අවසානයේ දී ඔවුන් ගේ රාජවංශය විනාශ කර දමන ලද්දේ සාගරය ඔස්සේ පැමිණි යුරෝපීය අධිරාජ්‍යවාදීන් විසිනි. භූමිය සඳහා බදු අය කිරීම මෝගල් අධිරාජ්‍යයේ ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගය වීම ඔවුන් සමුද්‍රීය බලය පිළිබඳව සැලකිල්ලක් නොදැක්වීමට ප්‍රධාන හේතුව බව ඉතිහාසඥ කුල්කේ සහ රොකර්මන්ඩ් ගේ උපකල්පනයයි.⁹ සමුද්‍රීය කටයුතු වලට යොමු වූ බොහෝ රාජ්‍යයන්ට මෙන් නොව ඉන්දියානු අධිරාජ්‍යයන්ට විදේශ වෙළඳාම පිළිබඳව විශේෂ ආකර්ෂණයක් නොවිනි.

මෙහි දී, ඉතිහාසඥ ජෝන් පෙරී, ජාතීන් සමුද්‍රය දෙසට යොමු වීම පිළිබඳව දක්වා තිබූ සමාන අදහසක් අපට සිහි වේ. 'වෙරළාසන්න රටක් හෝ දිවයිනක් වීම නිසාම එරට වැසියෝ මුහුදු සම්බන්ධ කරගනිමින් කටයුතු නොකරති. ඔවුන් ගොඩබිමටම බැඳී සිටින්නවුන් වීමට ඉඩ තිබේ. මුහුදු යොදා ගනිමින් කටයුතු කිරීම රටේ පිහිටීම මත රඳා පවතින්නක් නොව රටවැසියාගේ තෝරාගැනීම මත සිදුවන්නකි. ගොඩබිමට බැඳී සිටින සමාජයන්ට මුහුදෙහි වැදගත් කමක් නැත; මුහුදට බැඳුණු සමාජ එය වැළඳ ගනිති.....ගොඩබිමට පවතින බැඳීම ඉක්මවා ගොස් මුහුදට ගමන් කරන ජාතීන් එසේ කරනුයේ සංකීර්ණ සංස්කෘතිකමය තීරණ සහ ආකල්ප මාලාවක ප්‍රතිපලයක් වශයෙනි'.¹⁰ මධ්‍යතන යුගයේ දී ඉන්දියානු සමාජයේ ඉහළ කුලයන්හි සාමාජිකයින්ට මුහුදු ගමන් සම්බන්ධව ආගමික තහනමක් පැවතීම ඉන්දියානු සමාජය ගොඩබිමට බැඳුණු එකක් බවට පත් වීමට බොහෝ සෙයින් බලපාන්නට ඇත. මේ සම්බන්ධ, වඩා මූලික හේතුවක් ඉතිහාසඥ ජායන්තා සාකර් විසින් ඉදිරිපත් කර තිබේ. ඒ අනුව, හින්දු ආගම විසින් බෞද්ධාගම පරාජය කර අවශෝෂණය කර ගැනීම නිසා බාහිර සම්බන්ධතා විනාශ වන්නට ඇත. 'ක්‍රිස්තු වර්ෂ 8 වන සියවසේ දී පමණ හින්දු සමාජය යළිත් සංවිධානය වී ඉතා දැඩි ව්‍යුහයක් ඇති කර ගැනීමත් සමග, බෞද්ධාගමේ ආරම්භක යුගයේ දී ඉන්දියාව සහ බාහිර ආසියාතික රටවල් සමග ඇති වූ සම්බන්ධතා නැතිවී යන්නට ඇත. එහි ප්‍රතිපලය වූයේ සිය ස්වභාවික මායිම් වලින් එපිට පිහිටි, ඉදිරියට ගමන් කරන ලෝකයෙන් වෙන්වී ඉන්දියාව හුදෙකලා සහ තමන් දෙස පමණක් බලන තත්වයකට පත්වීමයි'.¹¹ සාගරය ඔස්සේ පැමිණ ඉන්දියාව ග්‍රහණයට ගත් බ්‍රිතාන්‍යයන් පවා, පසු කලෙක, වැඩිම අවධානයක් යොමු කළේ වයඹ දිග උප මහාද්වීපයට යාබද භූමි පෙරමුණු ආරක්ෂා කිරීමේ කටයුතු වලට ය. බ්‍රිතාන්‍යයන් සිය අධිරාජ්‍යය ගොඩ නැගුයේ මෝගල් සංකල්පයට අනුව බව සහ එම අධිරාජ්‍යයන් දෙක අතර සංවිධානය සහ කළමනාකරනය යන දෙඅංශයෙහි සමානතාවක් පවතින බව පිළිගත් කරුණකි.¹² ඉන්දියාව තුලට ඉන් පෙර නොවූ විරූ අභ්‍යන්තර පැහැදිලි බවක් ගෙන එන්නට මෙන්ම එහි භූදේශපාලනික කරුණු පැහැදිලි කරන්නට බ්‍රිතාන්‍යයන් සමත් වුවත් ඔවුහු ද මහාද්වීපිකත්වයට බැඳී සිටියහ.

විසි වන සියවසේ පළමු අර්ධය තුළ ඉන්දියාව සහ චීනය පාලනය කළ නායකයෝ, තමන්ට පෙර විසූ බිෂං සහ නව දිල්ලිය පාලකයින් සාගරය නොතකා හැර කටයුතු කිරීම පිළිබඳව මැසිවිලි නැගූහ. ඔවුන්, අවධාරණය කර සිටියේ ඔවුන් ගේ රටවල් යටත් කරනු ලැබුවේ සහ යටත් විජිත බවට පත් කරනු ලැබුයේ සාගරය ඔස්සේ පැමිණි යුරෝපීයන් බවයි. එහෙත්, බිෂං හෝ නව දිල්ලි හෝ පාලනය භාර ගත් මෙකී නව නායකත්වයන්ට ද එම තත්වය නිවැරදි කිරීම උදෙසා තීරණාත්මක පියවර ගැනීමට හැකි නොවීනි. චීනයේ සිවිල් යුද සමයේ දී '1949 දී කොමියුනිස්ට් පක්ෂයට තීරණාත්මක ජයග්‍රහණයක් ලබා දීමේ දී නාවික හමුදා කිසිදු කාර්යභාරයක් ඉටු කළේ නැත'.¹³ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයෙන් 1950 දී චීනයට සමුද්‍රීය තර්ජන එල්ල වූ අතර ඊට ප්‍රතිචාර වශයෙන් බිෂං පරිපාලනය විසින් සමුද්‍රීය ආරක්ෂක බලයක් ගොඩ නගනු ලැබිනි. ජනතා යුද්ධයක් පිළිබඳව කෙරුණු මාවෝවාදී දේශන වල ප්‍රතිපලයක් ලෙස, තාක්ෂණය යොදා ගනිමින් කටයුතු කළ යුතු හමුදාවක් වූ නාවික හමුදාව පිළිබඳව පැවති උනන්දුව පහත වැටිනි. අනෙක් අතට, ඉන්දියාව සහ රුසියාව සමග මතු වූ දේශසීමා අර්බුදයන් නිසා චීනයේ ජාතික ආරක්ෂක උපායමාර්ගය තුළ ගොඩබිම් පැතිකඩ තව දුරටත් ශක්තිමත් කිරීමට හේතුවක් මතු විය.¹⁴ මාවෝවාදී චීනයට මුහුණ දීමට සිදුවූ ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ එකම අභියෝගය අසල්වැසි රටවල් සමග දේශසීමා අරගලයකට මැදිවීම පමණක් නොවේ. අභ්‍යන්තරයේ මතු වූ කැරලි මැඩ පැවැත්වීම සඳහා මෙන්ම, චීනය විසින් මෙතෙක් අයිතිවාසිකම් කියන ලද විශාලතම බිම් කොටස තුළ සිය ස්වෛරීභාවය තහවුරු කරන්නට ද දැඩි ප්‍රයත්න යොදන්නට ද එයට සිදු විය. දේශසීමාවේ අයිතිය පිළිබඳව මෙසේ වැඩි අවධානයක් යොදන්නට සිදු වීම නිසා, චීන මහජන සමූහාණ්ඩුවේ මුල් දශක කිහිපය තුළ සමුද්‍ර බලයට තිබූ වැදගත් කම අනිවාර්යයෙන්ම ක්ෂය විය.

ඉන්දියාව මුහුණ පෑ අර්බුදය ද මීට සමාන එකකි. පනික්කාර් සහ තවත් අය ඉන්දියාවේ සමුද්‍ර බලය ගැන කමක් පැවසුව ද උප මහාද්වීපය, ඉන්දියාව සහ පාකිස්ථානය වශයෙන් බෙදී වෙන්වීමෙන් අනතුරුව සිය නව දේශසීමාව ආරක්ෂා කර ගැනීම ඉන්දියාවට අතහැරිය නොහැකි වගකීමක් විය. ඉන්දියා-ටිබෙට් දේශ සීමාව

අසල දී කොමියුනිස්ට් චීනයට මුහුණ දෙන්නට සිදුවීම ඉන්දියාවේ තත්වය තවත් නරක අතට හැරවූයේ ය. පාකිස්ථානය සමග යුද්ධ ගණනාවක් (1948/1949, 1965 සහ 1971) කරන්නට සිදුවීම මෙන්ම 1962 දී චීනය සමග කරන ලද සටනේ දී විදින්නට සිදුවූ අන්ත අවමානය ද විසින් ඉන්දියාවේ ජාතික ආරක්ෂක උපායමාර්ගය සමුද්‍ර කටයුතු වලින් තව තවත් ඇතට, මහා හිමාලයානු පෙදෙසේ භූමි පෙරමුණු දක්වා තල්ලු කර දැමිණි.¹⁵ ඊසාන දිග කොටස් වල ද ජම්මු කාශ්මීරයේ ද රටේ දකුණු ප්‍රදේශයේ ද වශයෙන් අභ්‍යන්තර ගැටළු වලට මුහුණ දීමට ඉන්දියාවට ද සිදු වීණි. අධිරාජ්‍යවාදයෙන් නිදහස් වූ ඉන්දියාව තුල, කොටස් වලට කැඩී යාම පිළිබඳව දැඩි බියක් පැවතිණ. එමෙන්ම, පාකිස්ථානය බෙදී යාමෙන් සිදුවූ විනාශයෙන් ගොඩ ඒම, ධනවත් ප්‍රාන්තයන් ඒකාබද්ධ කරගැනීම, මුත්‍යාන්‍යයන් ගෙන් උරුම වූ දේශපාලනික සහ පරිපාලනමය ව්‍යුහයන් හැසිරවීම සහ ඉතා දුරස්ථව පිහිටි හා නොපැහැදිලි සිය දේශ සීමාවන් පැහැදිලි කර ගැනීම වැනි අතිරේක අභියෝගයන් ද ඉන්දියාවේ බිය තව තවත් දැඩි කර විය.¹⁶ චීන මෙන්ම ඉන්දියානු නායකත්වයට ද නාවික හමුදාව කිසිසේත්ම ප්‍රමුඛත්වයක් වූයේ නැත. ඒ පිළිබඳව වර්තමාන නාවික නායකත්වය මෙසේ අදහස් ඉදිරිපත් කරයි. 'මෙම තත්වයෙන් ඉන්දීය නාවික හමුදාව දුර්වල නොවූ අතර, දේශසීමාවන් ගේ ආරක්ෂාව පිළිබඳව ජාතිය තුල නොවෙනස් වන වින්තනයක් පැවතුන ද ඉන්දියාව වැනි විශාල සහ නා ප්‍රකාර වර්ගයන් ගෙන් සැදුම් ලත් රටක් තමන්ට සමුද්‍ර කටයුතු වලින් ගත හැකි ප්‍රයෝජන රාශියක් ඇති බව කෙදිනක හෝ වැටහෙනු ඇතැයි එය තුල විශ්වාසයක් විය'.¹⁷

චීනයට සහ ඉන්දියාවට මුහුණ දෙන්නට සිදු වූ එක්වත් ආකාර ගැටළු නිසා විශ්වසනීය, ශක්තිමත් නාවික ශක්‍යතාවයක් ගොඩනැගීම සඳහා කැපවීමට දෙරට තුලම හදිසි වුවමනාවක් නොතිබිණි. ඔවුන් අනුගමනය කළ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති මේ තත්වයට තවත් රුකුලක් සැපයීය. 1950 ගණන් වල මැද භාගයේ සිට, චීනය සහ ඉන්දියාව ගෝලීය ආර්ථිකයෙන් සිය රටවල ආර්ථිකයන් විසන්ධි කරගැනීම ඇරඹූහ. කොමියුනිස්ට්වාදය, මේ තත්වය ඇති කරගන්නට චීනයට බල කල හේතුව වූ අතර ඉන්දියාව සමාජවාදයේ නමින් ඒ තත්වය නිර්මාණය කර ගත්තේ ය.

දෙරටේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති එකිනෙකින් බෙහෙවින් වෙනස් වුවත්, දෙරටම අභ්‍යන්තරයට නැඹුරු වීම ඇරඹූහ. දේශපාලන ඒකාධිපතිත්වය සහ ස්වයංපෝෂණ ආර්ථික ක්‍රමය දෙරටටම පොදු අනෙක් කරුණු විය. මේවායේ ප්‍රතිපලයක් ලෙස චීනය සහ ඉන්දියාව දෙරටම, ගෝලීය ආර්ථිකයට සම්බන්ධ වීමේ වැදගත් කම අඩු කර දැක්වූ අතර ආනයනයන් ගේ අවශ්‍යතාව අවම කළහ. එපමණක් නොව, ආසියාවේ අනෙකුත් රටවල් සාර්ථක ලෙස පා තබන්නට සූදානම්ව සිටි අපනයන මූලික ආර්ථික වර්ධනය ද මේ දෙරට විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබිණ. ගෝලීය ආර්ථිකයෙන් හිතාමතා දුරස් වීම සහ ජාත්‍යන්තර වෙළඳ කටයුතු අධෛර්යමත් කිරීම නිසා සමුද්‍ර කටයුතු සම්බන්ධ ඉදිරි දර්ශනයකට වැඩි ඉඩක් නොතිබිණ. චීනය සහ ඉන්දියාව පුළුල් සමුද්‍ර කටයුතු උපායමාර්ගයක් පිළිබඳව නැවතත් සිතා බැලීම ඇරඹුවේ සිය දේශසීමා ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් පැවති අසීමිත අවධානයෙන් මිදී ආර්ථිකය ගෝලීයකරණය කිරීමේ ප්‍රතිපත්තියට අවතීර්ණ වීමෙන් අනතුරුව ය.

චීනය, නැවත ගෝලීය ආර්ථිකය සමග සම්බන්ධ කිරීමට ඩෙන් ෂියාම්පිං කටයුතු යෙදීම, ලෝක බලවතුන් සමග සුභද සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගෙන යා යුතුයැයි ඔහු කළ අවධාරණය සහ සාමකාමී වාතාවරණයක් නිර්මාණය කර ගන්නට ප්‍රයත්න දැරීම යනු කරුණු නිසා දේශසීමා ප්‍රදේශයන්හි පැවති ආතතිය අඩු කරලීම සඳහා පදනමක් 1980 දශකයේ මුල් භාගයේ සිටම නිර්මාණය විය. සිය දේශසීමාවන් සම්බන්ධ අර්බුදයන් විසඳා ගන්නට සහ අභ්‍යන්තර ආරක්ෂක තත්වය දියුණු කරගන්නට සමත් වීමත් සමග සමුද්‍රීය අවශ්‍යතාවන් සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය තරම් අවධානයක් යොමු කරන්නට චීනයට අවකාශයක් ලැබිණ. ආර්ථිකය ගෝලීයකරණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ලබා දුන් නව අවධානය ද දේශසීමා ආරක්ෂාවෙන් මෙපිටට අවධානය ඇද ගැනීම තවත් ශක්තිමත් කළේය. 1980 දශකයේ සිටම තිරසාර ආර්ථික වර්ධන වේගයක් පවත්වා ගැනීමට හැකිවීම, සමුද්‍රීය කටයුතු ඉහළ නැංවීමට සාධක වන සාගරය ඔස්සේ කෙරෙන වෙළඳාම කෙරෙහි යොමු වීමට හේතුවක් විය. ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දුන් 1991 වර්ෂයේ සිට ඉන්දියාවේ තත්වය ද මීට සමාන

විය. දේශසීමා ගැටළු සහ අභන්තර අර්බුද මෑත දශක වලදී ද මතු වූ නමුත් ඒ වන විට බලයට පත්වී සිටි තරුණ අගමැති රජීව් ගාන්ධි විසින් 1980 දශකයේ දී හඳුන්වා දෙන ලද පිටතට යොමු වූ උපායමාර්ගයන් සමග ඉන්දියාවේ සමුද්‍ර කටයුතු පුළුල් වීම ද සිදු විය. 1990 දශකයේ සිට, ඉන්දියාව, වඩා අධිජයානශීලීව ආර්ථිකය ගෝලීයකරණය සඳහා කටයුතු කිරීම නිසා ඉහළ වර්ධන වේගයක් අත් කර ගැනීමට හැකි වූවා පමණක් නොව ශක්තිමත් සමුද්‍රීය උපායමාර්ගයක් සකස් කර ගැනීම සඳහා පදනමක් ද නිර්මාණය විය. අතීතයේ සිට භූමිය දෙසට අවධානය යොමු කරගෙන සිටි චීනය සහ ඉන්දියාව දශක දෙකක් වැනි සුළු කාලයක් තුළ පෘථුල සමුද්‍රීය බලයන් බවට පත් වීමට දැඩි උනන්දුවක් දක්වන දෙරටක් බවට පරිවර්තනය වී තිබේ.

ගෝලීයකරණය සහ සාගර බලය

බලවත් සාගර බලයක් ගොඩනැගීම සඳහා බීජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් විසින් දරනු ලබන මහත් වැයම තුළ අමෙරිකානු නාවික විශේෂඥයකු වූ ඇල්ෆ්‍රඩ් තේයර් මාහාන් ගේ අදහස් වල දැඩි බලපෑමක් දිස්වන බව බොහෝ නිරීක්ෂකයින් දරන මතයයි.¹⁸ ‘ආසියාවේ වැඩිම ජනගහනයක් වෙසෙන බලවත් දෙරට තුළ, වර්තමානයේ, මාහාන් බොහෝ සෙයින් අගය කිරීමට ලක්ව තිබේ. එදිරිවාදී බලයන් ගෙන් සිය නැව් මාර්ග ආරක්ෂා කර ගැනීම, චීනයේ උපාමාර්ග සකස් කරන්නන් ගේ වැඩිම අවධානය දිනා ගෙන ඇති කරුණයි. ඉන්දියාවේ අවධානය වැඩියෙන්ම යොමුව ඇත්තේ ඉන්දියානු සාගරයේ සහ අවට කළාපයේ සැරිසරන චීන නාවික බල ඇණි කෙරෙහි ය. මේ දෙරටෙහිම සෑම සමුද්‍රීය උපායමාර්ගයකින්ම මාහාන් ගේ අදහස් එළිදැක්වෙනු දක්නට ලැබේ.’¹⁹ සිය නාවික හමුදාවන් නවීකරණය කිරීම සාධාරණීකරණය කිරීම සඳහා චීන සහ ඉන්දීය නාවික හමුදා නායකයන් මාහාන් දෙසට හැරී ඇතැයි කියන්නට තරම් සමහර විද්වතුන් සාහසික වී තිබේ.²⁰ චීන සහ ඉන්දීය නාවික විශේෂඥයින් මත මාහාන් ගේ අදහස් විසින් ඇති කර ඇතැයි පැවසෙන බලපෑම සමහර විට අතිශයෝක්තියක් වන්නටත් ඉඩ තිබේ. මාහාන් ගේ දර්ශනයෙන් චීනය සහ ඉන්දියාව උකහා ගෙන ඇත්තේ සාගරය මධ්‍යයේ සිදු

කරනු ලබන තීරණාත්මක නාවික සටන් සම්බන්ධ කොටසට වඩා ගෝලීය අවශ්‍යතාවන් සහිත නැගී එන ලෝක බලවේගයක් සහ එහි සමුද්‍රීය උපායමාර්ගය අතර සම්බන්ධය දැක්වෙන කොටසයි.

සිය රටින් පිටත බලමින් සාගරය දෙසට හැරෙන ලෙස මාහාන් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට උපදෙස් ලබා දුන්නේ දහ නම වන සියවසේ දී දීර්ඝ කාලයක් ගත කරමින් සිදු කරන ලද අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ දේශ සීමා පුළුල් කිරීමේ කටයුතු නිමා වීමෙන් අනතුරුව ය. සාගරය ඔස්සේ කරනු ලබන වාණිජ කටයුතු වල වැදගත් කම හා නාවික බලය යොදා ගනිමින් එම කටයුතු පාලනය කිරීම පිළිබඳව මාහාන් ගේ භාරදූර අදහස ඉදිරිපත් වූයේ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ලෝකයේ විශාලතම කාර්මික ජාතිය බවට පත්වීමත් සමගිනි. එහෙත්, ඒ වන විට එක්සත් ජනපදය ගෝලීයකරණය වෙත හෝ සමුද්‍රීය කටයුතු දෙස හෝ යොමු වී තිබුනේ නැත. එපමණක් නොව, 19 වන සියවසේ දී ගෙන ගිය හුදකලා පැවැත්මෙන් සහ පැරණි ලෝකයේ බල දේශපාලනයට සම්බන්ධ වීමට පැවති සාම්ප්‍රදායික නොකැමැත්තෙන් මිදෙන ලෙස ද මාහාන් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට බල කර සිටියේ ය. 19 වන සියවසේ දී, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ආර්ථික ශක්තිය සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන විට, සිය රට, බටහිර අර්ධගෝලයේ කළාපීය කාර්යභාරයක් පමණක් ඉටු කරමින් නොසිටිය යුතු බව මාහාන් ගේ අදහස වූ හෙයින් ඔහු, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට, වැඩි කාර්යභාරයක් ලබා දෙන ක්‍රමෝපායක් සොයමින් සිටියේ ය. සරලව පවසතොත්, මාහාන් යෝජනා කළ සමුද්‍රීය බලය පිළිබඳ උපායමාර්ගය, මැඩපැවැත්විය නොහැකි අන්දමින් නැගී එන බලවත් ජාතියක් පිළිබඳ මෙතෙක් ලෝකය දැරූ මතය වෙනස් කිරීමේ වැඩ පිළිවෙලේ එක් කොටසකි. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ අභ්‍යන්තර කාර්මික ශක්තියට ගෝලීය කාර්යභාරයකට සම්බන්ධ දර්ශනයක් සමග එකතු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව එදා මාහාන් දැක්වූ අවධාරණය අද චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ සිදුවෙමින් පවතින ආර්ථික පරිවර්තනය සමග මොනවට ගැලපේ. අභ්‍යන්තර ආර්ථික දර්ශනයේ සිදුවී ඇති වෙනස්කම් සහ විසි වන සියවස නිමාවීමත් සමගම ගෝලීයකරණයට සම්බන්ධ වීම, චීන සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන්

තුල සමුද්‍රීය කටයුතු පිළිබඳව උනන්දුවක් ඇති කරන්නට තුඩු දුන් ප්‍රධාන සාධකය ලෙස දැකිය හැක. මේ සම්බන්ධයෙන් චීන ලේඛකයකු මෙසේ සඳහන් කර ඇත. 'කිසියම් රටක්, එතෙක් අභ්‍යන්තරයට නැමී තිබුණු ආර්ථිකය පිටතට නැමුණු එකක් බවට පරිවර්තනය කිරීමේ ක්‍රියාදාමය ඇරඹූ විට ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළු ද සමුදුරු දෙසට හැරෙන්නට පටන් ගනී. එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස, රටේ ජනතාව සමුද්‍රීය බලය පිළිබඳව උනන්දුවක් දක්වන්නට පටන් ගනිති. මේ සංසිද්ධිය කෙතරම් බහුලව සිදුවන්නේ ද කිවහොත් එය දැන් විශේෂ තත්වයක් නොව සාමාන්‍ය සිද්ධියකි. එබැවින් වර්තමාන චීනයේ ද එවැනි වෙනසක් සිදුවීම වැලැක්විය නොහැක'.²¹

විසි වන සියවසේ අවසාන කාර්තුව තුල චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ආර්ථිකයන් ගෝලීයකරණය වීමේ ප්‍රතිපලයක් ලෙස එම දෙරටේම ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම විශාල ලෙස පුළුල් විය. 1978 වර්ෂයේ දී චීනයත් 1991 වර්ෂයේ දී ඉන්දියාවත් එතෙක් පසු වූ තමන්ම නිර්මාණය කරගත් හුදෙකලා තත්වයන් ගෙන් මිදීමෙන් අනතුරුව ලෝක ආර්ථික සමග මවුන් ගේ ගනු දෙනු වල විශාලත්වය සහ විෂයපථය සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ නැගිනි. ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම හිතාමතාම අධෛර්ය කළ සහ ආනයන වෙනුවට දේශීය ආදේශන භාවිත කිරීම දිරිමත් කළ තත්වයක සිට, අපනයන වෙළඳාම සිය වර්ධන උපායමාර්ගයේ ප්‍රධානතම කොටස බවට පත් කිරීම දක්වා දුරක් පැමිණි චීනය සහ ඉන්දියාව ආනයන සඳහා පනවා තිබූ බාධක රැසක් ද ඉවත් කළහ. එහි ප්‍රතිපලය වූයේ වෙළඳාම දැවැන්ත වර්ධනයක් වාර්තා කිරීමයි. 1990 වර්ෂයේ දී අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 115 ක් ව පැවති චීනයේ දෙපසට කෙරෙන භාණ්ඩ වෙළඳාම 2010 දී මිලියන 2.9 ක් දක්වා ඉහළ නැංවින. මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුල ඉන්දියාවේ භාණ්ඩ වෙළඳාම අමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 44 සිට 550 ක ආසන්න සංඛ්‍යාවක් දක්වා දැවැන්ත පිම්මක් වාර්තා කළේය. මේ සැබෑ සංඛ්‍යා වලට වඩා වැදගත් කරුණ නම්, විදේශ වෙළඳාම ඒ ඒ රටේ ආර්ථිකයන් තුල සුවිශේෂී ස්ථානයක් අත් කර ගැනීමයි. 1990 වර්ෂයේ දී චීනයේ භාණ්ඩ වෙළඳාම එරට දළ ජාතික නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 32 ක් පමණ වූ අතර ඉන්දියාවේ එම

සංඛ්‍යාව සියයට 13 ක් පමණ විය. චීනයේ එම අගය 2007 වර්ෂයේ දී සියයට 62 ඉක්මවූ අතර 2008 වන විට ඉන්දියාවේ එම සංඛ්‍යාව සියයට 42 දක්වා ඉහළ නැංවී තිබින. ගෝලීය මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන්, මෙකී අගයන් පසු කලෙක පහත බැස තිබුනත් චීන හා ඉන්දියානු ආර්ථිකයන් වැඩි වශයෙන්ම යැපෙනුයේ විදේශ වෙළඳාම මත ය. මාහාන් ගේ කාලයේ සිදු වූවාක් මෙන්ම අද ද ලෝක වෙළඳාමෙන් වැඩි කොටසක් ප්‍රවාහනය වනුයේ සාගරය මගිනි. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ වෙළඳ පරිමාවන් ගෙන් සියයට 90 ක් පමණ සාගරය ඔස්සේ සිදු වේ. දෙරටේ ආර්ථිකයන් ගේ විශාලත්වය, එක් එක් ආර්ථිකය විදේශයන් සමග කරන කටයුතු සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ නැගීම සහ සාගරය ඔස්සේ ප්‍රවාහනය වන සිය වෙළඳ භාණ්ඩයන්ට ආරක්ෂාව සැලසීමේ අවශ්‍යතාවය යන කරුණු, චීනය සහ ඉන්දියාව සිය නාවික හමුදා නවීකරණය මත යොදවනු ලබන ආයෝජනයන්ට වලංගු සාධාරණීකරණයක් සපයයි. ඉන්දියාව දක්වා ඇති පහත අදහස එයට උදාහරණ කොට දැක්විය හැක. 'ඉන්දියාවේ ආර්ථික පුනරුදය විදේශ වෙළඳාමට සහ බල ශක්ති අවශ්‍යතාවයන්ට (වැඩි කොටසක් සාගරය ඔස්සේ ප්‍රවාහනය කෙරෙන) ඍජුවම සම්බන්ධ ය'. ඉන්දියාව සිය සමුද්‍රීය හමුදාමය උපායමාර්ග තුල එම කරුණු දෙකෙහි පැහැදිලි සම්බන්ධතාවයක් පවතින බව මෙසේ දක්වා ඇත. 'අපේ ආර්ථික සමෘද්ධිය සහ අපේ නාවික ශක්තිය එක්ව ජාතියේ විශාල වූත් විවිධ වූත් සමුද්‍රීය අවශ්‍යතාවන් සුරකී'.²³ ගෝලීයකරණ යුගය තුල ජාතික ආර්ථික සංවර්ධනය සහ සාගර බලය අතර ඇති දැඩි සබඳතාවය පිළිබඳව චීන දේශපාලන නායකත්වයට ද මනා අවබෝධයක් ඇති හෙයින් ශක්තිමත් සහ නවීන නාවික හමුදාවක් ගොඩනැගීමේ අධිෂ්ඨානය පුන පුනා ප්‍රකාශ කරනු ලැබේ.²⁴ ගෝලීයකරණය යන හේතුව නිර්මාණය වන්නට පෙර, චීන සහ ඉන්දියානු නාවික හමුදා නවීකරණය කිරීම සාධාරණීකරණය සඳහා වෙනත් හේතු පැවතින. 1996 වර්ෂයේ දී, තායිවානය බිය ගන්වීම සඳහා චීනය කළ ක්‍රියාවන්ට ප්‍රතිචාර දැක්වීම පිණිස තායිවාන් සමුද්‍ර සන්ධියට ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා යවන්නට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය තීරණයක් ගත්තේ ය. අනාගතයේ දී සිදු විය හැකි අමෙරිකානු මැදිහත් වීම් සීමා කිරීම

සඳහා සිය නාවික හමුදා ශක්‍යතාවන් ඉහළ නංවන්නට සහ සමුද්‍රීය උපායමාර්ගයන් වෙනත් අතකට හරවන්නට, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ මේ තීරණය, චීන දේශපාලන නායකත්වයට වටිනා අවස්ථාවක් නිර්මාණය කර දෙන්නට ඇත.²⁵ සාගර කළාපයන්හි සීමාවන් සම්බන්ධව ආසියානු අසල්වැසි රටවල් සමග අර්බුද රැසක් පැන නැගීම, චීන නාවික හමුදාව නවීකරණය කිරීමට තුඩු දුන් තවත් කරුණක් වන්නට ඉඩ තිබේ. මෙවැනි සාගර සීමා අර්බුද ඉන්දියාවට එතරම් සුලභව නොපැවතියත් සිය සුවිශාල ආරක්ෂා ආර්ථික කළාප සහ ප්‍රධාන භූමියට දුරින් පිහිටි සිය දිවයින ආරක්ෂා කර ගැනීම, නාවික හමුදා ශක්තිය පුළුල් කර ගැනීම පිටුපස ඇති ඉන්දියාවේ අභිප්‍රායයි. නව දිල්ලි පරිපාලනය බොහෝ විට පවසන අන්දමට, 1971 ඉන්දියාව සහ පාකිස්ථානය අතර යුද්ධය අවස්ථාවේ දී USS Enterprise ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාව බෙංගාල බොක්ක ප්‍රදේශයේ රඳවා තැබීමට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ක්‍රියාකිරීම ඉන්දියාවට ශක්තිමත් නාවික හමුදාවක් අවශ්‍ය බවට තහවුරු කළ ප්‍රමුඛතම සිද්ධියයි.²⁶

සාගරය ඔස්සේ සිදු කරනු ලබන වාණිජ කටයුතු සහ නාවික හමුදා බලය අතර සම්බන්ධතාව රටාවක් පරිද්දෙන් ජාත්‍යන්තර සබඳතා ඉතිහාසය පුරා දක්නට ලැබුනත් සමුද්‍රීය කටයුතු වල ආරක්ෂාව පිළිබඳව විශේෂ අවධානයකින් කටයුතු කරන්නට චීනයට හා ඉන්දියාවට වර්තමාන සන්දර්භයට විශේෂිත වූ අමතර කරුණු ද පවතී. මෙම අවශ්‍යතාවය ‘සම්පත් ආරක්ෂා කිරීම’ ලෙස කෙටියෙන් දැක්විය හැක. චීනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද, දේශීය ආර්ථික වර්ධනය පෝෂණය කිරීම සඳහා මෙන්ම ජාතියේ සුභසාධනය සඳහා ද විදේශයන් ගෙන් ආනයනය කරනු ලබන සම්පත් මත දැඩි සේ රඳා පවතී. ඒ ඒ රට තුළ බලශක්ති ආරක්ෂාව පිළිබඳව සහ බලශක්ති පරිභෝජනයේ ඉහළ යාමට අදාල දේශීය මෙන්ම විදේශීය පැතිකඩ පිළිබඳව ද සුක්ෂම විශ්ලේෂණයන් සිදු කරමින් ලියැවුණු ලේඛන රාශියක් චීනයේ මෙන්ම ඉන්දියාවේ ද පසු ගිය වසර කිහිපය තුළ ප්‍රකාශයට පත් වී තිබේ. මෙම කෘතිය තුළ සැලකිල්ලට ලක්වන්නේ මේ ආසියානු දැවැන්තයන් දෙදෙනා තමන්ට අවශ්‍ය බලශක්ති සහ ඛනිජ සම්පත් සාධාරණ මිලකට ලබා ගන්නේ සහ සිය රටවල පරිභෝජන මධ්‍යස්ථාන කරා ඒවා

ප්‍රවාහනය කරනු ලබන්නේ කෙලෙස ද යන ගැටළුව පමණකි. 1993 වර්ෂයේ සිටම බලශක්ති උත්පාදනය සඳහා අවශ්‍ය හයිඩ්‍රොකාබන චීනය විසින් ආනයනය කරනු ලබයි. ස්වභාවික ඛනිජ තෙල් සම්පත් දායාදයන් අතින් චීනය තරම් වාසනාවන්ත නොවූ ඉන්දියාව අතීතයේ සිටම ඛනිජ තෙල් ආනයනය කළේය. ආනයනය, තවදුරටත් ඛනිජ තෙල් වලට සීමා නොවන අතර විශාල පරාසයක අනෙකුත් ඛනිජ සම්පත් ද ආනයනය කරන්නට මේ දෙරටටම සිදුවී තිබේ. දෙරටේම ආර්ථික සමෘද්ධිය ඉහළ මට්ටම් වලට ළඟා වීමත් සමගම ආහාර ද්‍රව්‍ය ද වැදගත් ආනයන ලැයිස්තුවේ ප්‍රමුඛතා අතරට එක් වනු ඇත. මේ අනුව, සම්පත් ආරක්ෂා කිරීම, සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන මේ දෙරටටම මුහුණ දෙන්නට වන ප්‍රධානතම අභියෝගය බවට පත්වනු ඇත. සාපේක්ෂව ඉතා ඉහළ නොවන ඒක පුද්ගල ආදායම් මට්ටම් ඇති තත්වයක් යටතේ පවා, ලෝකය පුරා ස්වභාවික සම්පත් මිල දී ගැනීමේ අවස්ථාව තිබීම මත සහ ඒවායේ මිල මට්ටම් මත සැලකිය යුතු පීඩනයක් යොදන්නට චීනයට සහ ඉන්දියාවට හැකියාව තිබේ. ස්වභාවික සම්පත් විශාල ප්‍රමාණ වලින්, විදේශ රටවලින් ආනයනය කිරීමෙන් තොරව සිය වර්ධන අනුපාතයන් ප්‍රමාණවත් මට්ටමින් පවත්වා ගැනීමට හෝ අභ්‍යන්තර සාමය පවත්වා ගෙන යාමට මේ දැවැන්ත ආසියානු රටවල් දෙකට නොහැකි වනු ඇත.²⁷

ආනයනය කරන ලද ස්වභාවික සම්පත් මත යැපෙන්නට සිදුවීම මේ දෙරටේම උපාය මාර්ගික දුර්වලතාවයක් ලෙස වැඩි වැඩියෙන් පෙනෙන්නට පටන් ගෙන තිබේ. එමෙන්ම, එම ගැටළුවට විසඳුම් සොයා ගැනීම බීජිං සහ නව දිල්ලි පාලකයින්ට මුහුණ දෙන්නට සිදුව ඇති ප්‍රමුඛ ජාතික ආරක්ෂක ගැටළුවකි. ලෝකය පුරා රටවල, ස්වභාවික සම්පත් ඇති ස්ථාන සොයා ගැනීමට සහ ඒවා මිල දී ගැනීමට දෙරටේම රජයන් විසින් සිය රටේ සමාගම් වලට විශේෂ අනුග්‍රාහක සහායන් ලබා දී ඇත. 1990 දශක අග භාගයේ සිටම, ලෝකයේ විවිධ ස්ථාන වල පිහිටා ඇති ඛනිජ තෙල් සහ අනෙකුත් ඛනිජ සම්පත් හිමි සමාගම් තුළ යොදවා ඇති චීන සහ ඉන්දියානු ආයෝජන සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ ගොස් තිබේ.²⁸ ඛනිජ සම්පත් සම්බන්ධ වත්කම් වෙනත් රටවලින් මිල දී ගැනීම සම්පත් ආරක්ෂණය පිළිබඳ ගැටළුවේ එක් කොටසක් පමණකි. මෙසේ මිල

දී ගන්නා ඛනිජ සම්පත් ප්‍රවේශම් සහගතව දේශීය වෙළඳපල කරා ප්‍රවාහනය කර ගැනීමට ඒනය සහ ඉන්දියාව දක්වන උනන්දුව දිනෙන් දින ඉහළ යමින් තිබේ. සිය ස්වභාවික සම්පත් සැපයුම් වලට අවහිරතා සිදුවනු ඇත යන හැඟීම මේ රටවල වැදගත් උපායමාර්ගික ගැටළුවක් බවට පරිවර්තනය වෙමින් පවතී. මේ අනාරක්ෂිත හැඟීම, නෞකා ගමනාගමන මාර්ග වලට ආරක්ෂාව සැලසිය හැකි පරිද්දෙන් නාවික බලය තර කිරීමට හේතු සාධක විය. එකිනෙකා ගේ සම්පත් ආරක්ෂණය සහ නාවික බලය එකිනෙක හා ගැටීම පිළිබඳව ඒනය සහ ඉන්දියාව දකින ආකාරය, පසු ගිය වසර ගණනාවක් තුළ වැදගත් අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයක් ලෙස මතු වී ඇත.²⁹

ඒනයේ සහ ඉන්දියාවේ වෙසෙන මිලියන සිය ගණනාවක නව පාරිභෝගික ජනතාවක් ජාත්‍යන්තර වෙළඳපල කටයුතු වලට සක්‍රීයව සහභාගි වීමෙන් ස්වභාවික සම්පත් සැපයීම මත දැඩි පීඩනයක් ඇති කරනු පමණක් නොව සමහර විට එය ගැටුම් වලට පවා තුඩු දිය හැකි බව වටහා ගැනීමට අපහසු කරුණක් නොවේ.³⁰ මේ තත්වය, අනෙක් අතට, ලෝකයේ සෑම තැනකම ඇති හයිඩ්‍රොකාබන සහ අනෙකුත් ඛනිජ සම්පත් ලබා ගැනීම සඳහා එකිනෙකා සමඟ තරඟ කිරීමට ඒනය සහ ඉන්දියාවට බල කර සිටී. ලෝකය පුරාවට ඇති ඛනිජ තෙල් සහ අනෙකුත් ඛනිජ සම්පත් තමන්ට ලබා ගැනීම සඳහා ඒනයට සහ ඉන්දියාවට වැළඳී ඇති මේ රෝගය බටහිර ලෝකයේ බොහෝ පාර්ශවයන් මෙන්ම ජපානය ද දකිනුයේ අනවශ්‍ය ක්‍රියාවක් ලෙසිනි. ස්වභාවික සම්පත් වල පාලනය තම තමන් සතු කර ගැනීමට ප්‍රයත්න නොදරා, වෙළඳපල යාන්ත්‍රණයට සාමාන්‍ය පරිදි ක්‍රියාත්මක වීමට ඒනය සහ ඉන්දියාව ඉඩ සලසන්නේ නම් එම සම්පත් ලබා ගැනීමේ වඩා හොඳ ඉඩ කඩක් පවතින බව ඔවුන් ගේ තර්කයයි. කෙසේවුවත්, සිය රටවල් තුළ වර්ධන වේගය පවත්වා ගෙන යාම පිණිස විදේශ වලින් ලබා ගත යුතු ස්වභාවික සම්පත් මත ඒනයට සහ ඉන්දියාවට දැඩිව යැපෙන්නට සිදුවී ඇත යන නව දේශපාලන ගැටළුව ඉහත තර්කය ඉදිරිපත් කරන්නාවූන් ගේ සැලකිල්ලට යොමුවී නොමැත. බිලියන දෙකක ජනතාවක ගේ සමෘද්ධිය රඳා පවතිනුයේ මේ දෙරට විදේශ වලින් ලබා ගන්නා බලශක්තිය සහ ඛනිජ සම්පත් මතය යන එකම එක සරල යථාර්ථය හේතුවෙන් ඉදිරි දශක දෙකක

පමණ කාලය තුළ මේ ගැටළුව තවත් උග්‍ර වන්නට ඉඩ තිබේ. ඉහළ වර්ධන වේගයේ ගමන් පථයෙන් ඉවතට ගමන් කර දැඩි අභ්‍යන්තර දේශපාලන අර්බුද නිර්මාණය කර ගැනීමේ අවදානම ගන්නට ඒන රජයට හෝ ඉන්දිය ආණ්ඩුවට හැකියාවක් නැත. සම්පත් ආරක්ෂණය යන ගැටළුවට වෙළඳපල පදනම් කර ගත් විසඳුමක් නිර්දේශ කරන බටහිර විවේචකයන්ට, වොෂින්ටනය සහ සවුදි අරාබි රජ පවුල අතර පවතින 'වෙළඳපල මත පදනම්ව නැති විශේෂ සබඳතාවය' ඒනය සහ ඉන්දියාව විසින් මතක් කර දෙන්නට ඉඩ තිබේ. අවශ්‍ය ස්වභාවික සම්පත් ආරක්ෂිතව ලබා ගැනීම මත බොහෝ දේ රැඳී පවතින බැවින් වෙළඳපල යාන්ත්‍රණය ක්‍රියා කරමින් එය සිදු වන තුරු බලා සිටින්නට ඒනය හෝ ඉන්දියාව සූදානම් නොවනු ඇත. එමෙන්ම, බාහිරින් පවතින එම දුබලතාවය නිවරදි කර දෙතැයි ඔවුන් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය මත විශ්වාසය නොතබනු ඇත.³¹

තමන්ට අවශ්‍ය ස්වභාවික සම්පත් ලබා ගැනීම සහතික කර ගැනීමට වෙළඳපල මත නොරැඳුණු යාන්ත්‍රණයක් යොදා ගැනීමට ඒනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද කටයුතු කිරීමෙන් එම දෙරටේ විදේශ ප්‍රතිපත්තීන්හි බොහෝ පැතිකඩ මූලික වශයෙන්ම වෙනස් වීම වැලැක්විය නොහැක්කකි. විදේශයන්ගෙන් ලබා ගන්නා සම්පත් ඔවුන් ගේ ආර්ථිකයට වැදගත් සහ උපායමාර්ගික අවශ්‍යතාවයක් බවට පත් වීමත් සමගම ඒනය සහ ඉන්දියාව විදේශ සබඳතා සම්බන්ධයෙන් මෙතෙක් අනුගමනය කළ 'තෙවන ලෝක' තත්වය අමතක කර දමා ඉදිරි දශක දෙකෙහි දී මහා බලවතුන් ලෙස ක්‍රියා කරනු ඇතැයි උපකල්පනය කිරීම අතිශයින් සාධාරණය. වෙනත් රටවලින් ස්වභාවික සම්පත් ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය විසින්, එම සම්පත් පාලනය කරන, ලෝකයේ විවිධ කළාප වල පිහිටි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල් සමඟ විශේෂ සබඳතා ඇති කර ගැනීමට ඔවුන් පොළඹවනු ඇත. මෙහි දී, ආර්ථික සහනාධාර සැපයීම, ලිහිල් කොන්දේසි මත අවි සැපයීම, හමුදා හට පිරිස් වලට පුහුණුව ලබා දීම, පවතින ආණ්ඩුවලට දේශපාලන රැකවරණ ලබා දීමේ සිට ආණ්ඩු වෙනස් කරන බවට කෙරෙන තර්ජනයන් දක්වා වන නා නා ප්‍රකාර වූ ප්‍රසිද්ධ මෙවලම් භාවිතයට ගැනීමට ඉඩ තිබේ. අප්‍රිකානු මහාද්වීපය තුළ, ඒනයේ සහ ඉන්දියාවේ ක්‍රියාකාරකම්

ඉහළ යාම සමහරුන් දකිනුයේ එම විශාල මහාද්වීපයේ සංවර්ධනය කඩිනම් කිරීමට ලැබුණු හොඳ අවස්ථාවක් ලෙසිනි. ඒ අතරම, තවත් කොටසක්, චීන හා ඉන්දියානු ප්‍රතිපත්ති නවීන අධිරාජ්‍යවාදයේ මුල් සලකුණු ලෙස දකිමින් ඒවාට ප්‍රහාර එල්ල කිරීම අරඹා තිබේ.³² බටහිර ලෝකය විසින් 'තක්කඩින්' ලෙස දකින විවිධ ආණ්ඩු සමග චීනය සහ ඉන්දියාව පවත්වා ගෙන යන සබඳතා බොහෝ පාර්ශවයන් ගේ දැඩි විවේචනයට පාත්‍රව ඇත. වැදගත් වන්නේ මෙම විවේචන වල සත්‍යාසත්‍ය භාවය නොව ඉදිරි දශක කිහිපය තුළ දී චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති කවර ස්වරූපයක් ගනු ඇති ද යන්න ය.

සිය රටවලට බලශක්ති සහ ඛනිජ සම්පත් ලැබෙන මාර්ගයන්හි පවතින දුබලතාවය පිළිබඳව චීනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද හොඳින් දනී. ලෝකයේ අනෙකුත් රටවල් අනුගමනය කරන ප්‍රතිපත්ති, සිය සැපයුම් වලට පීඩනයක් ඇති කරනු ඇතිදැයි මේ දෙරටම පසුවන්නේ දැඩි අවධානයෙනි. ඉන්දියානු සාගරයේ නැව් මාර්ග වැඩි වැඩියෙන් භාවිත කිරීමට සිදුවීමත් සමග 'මලක්කා ගැටළුව'³³ නමින් හැඳින්වෙන තත්වය බිඳී පරිපාලනය කණස්සල්ලට පත් කර තිබේ. ඉන්දියානු සාගරය අසබඩ රටවල් හා යුරෝපය සමග චීනය, සාගරය ඔස්සේ කරන වෙළඳ කටයුතු වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා ගමන් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය ය. සිය රටට බලශක්තිය රැගෙන එන මාර්ගයට කිසිදු තර්ජනයක් එල්ල නොවීම සහතික කර ගැනීම චීනයේ අනිවාර්ය වගකීමකි. මේ සම්බන්ධයෙන් චීන විශ්ලේෂක ඡන්ග් චෙන්යු මෙසේ සඳහන් කර ඇත. 'කිසියම් දිනෙක, එක් රටක් හෝ වැඩි ගණනක්, කිසියම් හේතුවක් මත චීනයට සම්බාධක පැනවීමට තීරණය කළහොත් චීනයට කළ හැකි වන්නේ කුමක් ද? විදේශ වෙළඳාම මත යැපෙන ආර්ථිකයට හෝ බලශක්ති මූලාශ්‍ර සැපයුමට හෝ සිදු වන සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයේ බාධාවක් චීනයට ඉතා අන්තරායකාරී වනු ඇත'. ඔහු තවදුරටත් මෙසේ පවසයි. 'ධනවාදයේ ඉතිහාසය සහ එය ගෝලීයව පැතිරයාම සමගම ජාතික රාජ්‍යයන් අතර කෲර තරගකාරිත්වයක් ඇති වන බව පෙනී ගොස් තිබේ. මෙම තරගයේ දී සෑම විටම පරාජයට පත් වනුයේ ආර්ථික වශයෙන් හෝ තාක්ෂණික වශයෙන් උග්‍ර සංවර්ධිත

තත්වයක පවතින හෝ සංස්කෘතික අතින් පහළ මට්ටමක පවතින රටවල් යැයි කිව නොහැක. පරාජය වන්නේ, බොහෝ විට, සිය ජාතික ශක්තිය, ජාතික ආරක්ෂාව කෙරෙහි එල්ල නොකිරීම නිසා ප්‍රමාණවත් උපායමාර්ගික හැකියාවක් අත් කර ගැනීමට අසමත් වූවන් ය'.³⁴ ජාතික අවශ්‍යතාවන් සුරැකීම උදෙසා ජාතික සම්පත් යොදා ගැනීමේ ඇති කේන්ද්‍රීය වැදගත්කම සම්බන්ධයෙන් බොහෝ ඉන්දියානු විශ්ලේෂකයන් ද ඡන්ග් ගේ අදහස සමග එකඟ වීමට ඉඩ තිබේ. මන්ද, පර්සියානු බොක්ක කළාපයේ දී³⁵ චීන මෙන්ම ඉන්දියානු බලශක්ති සැපයුමේ ආරක්ෂාවට බලපෑමක් විය හැකි 'හෝර්මුස් අර්බුදය' ක් ද ඔවුන් විසින් මෙම තත්වයට එකතු කර තිබෙන හෙයිනි.

නැගී එන ලෝක බලවේගයක් ගෝලීයව සිදු කරන කටයුතු ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා සාගරයේ ආරක්ෂක කටයුතු සිදුකිරීමේ වැදගත් කම සම්බන්ධයෙන් ඡන්ග් දක්වා ඇති අදහසට ද ඉන්දියාව එකඟ වනු ඇත. 'ධනය තිබුන ද නැත ද, ගෝලීය වෙළඳාමට එකතු වීමට සහ සම්පත් ලබා ගැනීමට පවතින හැකියාව සහතික කර ගැනීමට නම් තමන් ගේ වෙළඳාම සහ සම්පත් ප්‍රවාහනය කරන මුහුදු මාර්ග ආරක්ෂා කර ගැනීමට ප්‍රමාණවත් බලයක් රටකට පැවතිය යුතුය. ආන්මාරක්ෂාව සඳහා යොදා ගැනෙන හමුදාමය බලය ගෝලීයකරණය ද ආර්ථික ගෝලීයකරණයේම කොටසකි. මන්ද, ජාතියේ කටයුතු සිදුවන ඕනෑම තැනකට ජාතික ආරක්ෂාව ද ගමන් කළ යුතුය'. ඡන්ග් තවදුරටත් මෙසේ සටහන් කරයි. 'පෙර කාලයේ දී චීනය ගෝලීය කටයුතු වලට ඇදී සිටියේ ඉතා ස්වල්ප වශයෙන් හෙයිනි චීනයේ ජාතික ආරක්ෂාව බොහෝ දුරට එහි දේශසීමාවන්ට පමණක් සීමා වී තිබින. අන් ආකාරයකින් කිවහොත් චීනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ රටේ පැවැත්ම පමණකි. එහෙත් අද, චීනයේ ජාතික ආරක්ෂාවේ අවධානය රටේ පැවැත්ම කෙරෙහි දැඩිව යොමුවී පැවතීමට අමතරව සිය රටේ දේශ සීමාවෙන් ඔබ්බට විහිදුණු පුළුල් සංවර්ධනය ඉලක්ක රැසක් වෙත ද යොමුවී තිබේ. සිය දේශ සීමාවන් ගේ ආරක්ෂාව ඉක්මවා ගිය වඩා පුළුල් ආරක්ෂාවක් පිළිබඳ ඉන්දීය නායකයින් ද දැන් කතා කිරීමට පටන් ගෙන ඇත. අගමැති මන්මෝහන් සිං මහතා 2006 වර්ෂයේ දී මෙවැනි අදහසක් ප්‍රකාශ කළේය.' පසුගිය වසර කිහිපය තුළ ඉන්දියාවේ සිදු වී ඇති පරිවර්තනය කෙතරම් ද යත් ලෝකය

පුරා අපේ කටයුතු සහ ලෝකයේ අනෙක් කොටස් සහ අප අතර අන්‍යෝන්‍ය යැපීම කිහිප ගුණයකින් ඉහළ ගොස් තිබේ. ³⁶ සෙසු ලෝකය සමග සිදු කෙරෙන අපේ සන්නිවේදනය ආරක්ෂා කිරීම යන අදහස තුලට, අපගේ විදේශ වෙළඳ භාණ්ඩ සහ වැදගත් ආනයන එහා මෙහා ගෙන යන මුහුදු ගමන් මාර්ග ආරක්ෂා කිරීම පමණක් නොව වෙනත් වැදගත් සම්බන්ධතා ආරක්ෂා කිරීම ද ඇතුළත්ය'.³⁷ චීනය සහ ඉන්දියාව විසින් ජාතික ආරක්ෂාව යන යෙදුමට මෙසේ පුළුල් අර්ථකථනයන් ලබා දීම, නොකා ගමනා ගමන මාර්ග ආරක්ෂා කිරීම සඳහා නාවික හමුදාව තම සීමාවන් ගෙන් ඔබ්බේ රඳවා තැබීම යන කරුණ වෙත අප රැගෙන යයි.

හමුදා ඉදිරි ස්ථානගත කිරීම

ලෝකයේ විවිධ රටවල්, සිය හමුදා ඉදිරි ස්ථානගත කිරීම් කර තිබීම සහ විදේශීය රටවල සිය හමුදා කඳවුරු ස්ථාපනය කර තිබීම නූතන චීනයේ මෙන්ම ඉන්දියාවේ ද දැඩි නොසතුටට හේතු වූ කරුණකි. කාර්මික නිෂ්පාදන සහ ගෝලීය වෙළඳාම පුළුල් වෙමින් පවතින ලෝකයක, කිසියම් රටක් සහ එහි යටත් රාජ්‍යන් අතර සම්බන්ධතාව ඉතා වැදගත් බව මොහාන් සඳහන් කර තිබේ. තමන්ගේ සංනිවේදන මාර්ග සුරැකීම ද තම පසම්බරන්ගේ සන්නිවේදනයන්ට බාධා කිරීමට අවශ්‍ය ශක්තිය වර්ධනය කර ගැනීම ද, සාගර බලය පිළිබඳ මාහාන් ඉදිරිපත් කර ඇති සංකල්පයේ තවත් කොටසකි. දෙරටක් අතර සන්නිවේදන මුහුදු මාර්ගයේ දිගටම ආරක්ෂක කඳවුරු අත්පත් කර ගැනීමේ වැදගත් කම ඔහු එකල අවධාරණය කර තිබීම සාධාරණය. සිය රටවල් ලෝකයේ කටයුතු සමග සම්බන්ධ කිරීමේ යෙදී සිටින අවස්ථාවේ දී චීන සහ ඉන්දියා නායකයින් ගේ මේ විෂයයට සම්බන්ධ ලෝක දර්ශනය ද මොහාන් ගේ දර්ශනයට හාත්පසින්ම ප්‍රතිවිරුද්ධ වන්නට ඇත. සිය ස්වයං හුදකලාවෙන් අවදිව බලන මේ දෙරටේ නායකයින්ට විදේශ කඳවුරු දර්ශනය වන්නට ඇත්තේ අධිරාජ්‍යවාදයේ සහ නව යටත්විජිතවාදයේ සංකේතයන් ලෙසිනි. අධිරාජ්‍ය විරෝධයට ඔවුන් දක්වන්නේ යැයි පෙනී යන අත්‍යන්ත කැපවීම සහ සමාන තත්වයේ පසුවන සංවර්ධනය වන රටවල යටත්විජිත විරෝධී අරගලයන් සම්බන්ධයෙන් පෙන්නවන සහකම්පනය සලකා බලන විට, බීජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් මහා බලවතුන් විසින් කර

ඇති හමුදා ඉදිරි ස්ථානගත කිරීම් වලට විරෝධය පෑම සාමාන්‍යය. සීතල යුද්ධය සමයේදී අමෙරිකාව සහ රුසියාව අතර ප්‍රතිවාදීත්වය උග්‍රවීම සහ එම ප්‍රතිවාදීත්වය ලෝකය පුරා පැතිර යාමත් සමග මෙවැනි ඉදිරි ස්ථානගත කිරීම් විශාල සංඛ්‍යාවක් සිදු කර තිබිණි. ³⁸ මහා බලවතුන් සිය අවට ප්‍රදේශ වලට ඇඟිලි ගැසීම පිළිබඳව වැඩිම විරෝධතාවය එල්ල වූයේ සංවර්ධනය වන රටවල් අතුරින් විශාලතමයින් වූ චීනයෙන් සහ ඉන්දියාවෙනි. මෙවැනි කඳවුරු පිහිටුවීම සිය මතවාදී ප්‍රතිපත්තීන්ට පරස්පර වීම සහ ඒවායින් සිය රටවල ජාතික ආරක්ෂාවට තර්ජනයක් එල්ල වීම ඔවුන් ගේ විරෝධතා වල පදනම විය.

නොබැඳි ජාතීන් ගේ සමුළුවේ පුරෝගාමියා වූ නව දිල්ලි පාලනය එහි සාමාජිකත්වය සඳහා නිර්ණායකයන් සකස් කිරීම සඳහා ද සහයෝගය ලබා දුන්නේ ය. හමුදා සන්ධානයන්ට එකතු නොවීම සහ විදේශීය හමුදා කඳවුරු සිය රටට අයත් ප්‍රදේශයක නොපිහිටුවීම මෙම නිර්ණායකයන් අතුරින් එකකි.³⁹ ආසියානු කළාපය තුල පිහිටුවා ඇති විදේශීය හමුදා කඳවුරු ඉවත් කර ගන්නා ලෙස චීනය බොහෝ කාලයක් තිස්සේ හඬ නැගූ අතර ඉන්දියානු සාගරයේ පිහිටුවා තිබූ 'කළාපයෙන් බාහිර බලවතුන්' යැයි කියා ගත් කඳවුරු කොට්ඨාශයට ඉන්දියාවෙන් විරෝධතා පළ විය. වෙනත් ජාතියකට අයත් ප්‍රදේශ වල කඳවුරු පිහිටුවීමේ කිසිදු අදහසක් තමන් තුල නැතැයි බීජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලකයෝ ප්‍රකාශ කර සිටියහ. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ලෝක දර්ශනයන් ගේ අනිවාර්ය කොටසක් වූ මේ ප්‍රතිපත්ති, කිසි කලෙක වත් වෙනස් නොවන බවක් ඒ අවස්ථාවේ දී ප්‍රදර්ශනය විය. එහෙත්, විදේශීය හමුදා කඳවුරු වලට දක්වන ලද මේ විරෝධය දේශපාලන සත්‍යයක් බවට පෙරලෙන්නටත් පෙරම නූතන ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය කටයුතු පිළිබඳ විශේෂඥයින්, එවැනි කඳවුරු රටේ දීර්ඝකාලීන නාවික උපායමාර්ගයේ අත්‍යවශ්‍ය කොටසක් බවට පෙන්නවා දුන්නේ කිසිදු ගැටළුවකින් තොරව ය.⁴⁰ කෙසේවෙතත්, ඒ වනවිට, පිටතට යොමුවූ සමුද්‍රීය ප්‍රතිපත්තියක් ඉන්දියාවේ නොපැවතුනු බැවින්, ඉන්දියානු හමුදා ඉදිරි ස්ථානගත කිරීම් පිළිබඳව මුල් කාලයේ දී පැවැත්වුණු සාකච්ඡා සම්පූර්ණයෙන්ම අධ්‍යාපනික අවශ්‍යතාවන්ට පමණක් සීමා විය. ආසියානු කළාපයේ පිහිටුවා තිබූ අමෙරිකානු හමුදා කඳවුරු වලට චීනයේ විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කිරීම තවත් කාලයක් පැවතිය ද රටට ආරක්ෂක අනතුරක් පවතිනුයේ සෝවියට් සංගමය

වෙතින් යැයි හැඟීමක් ඇති විමෙන් පසුව චිනය ඒවා ඉවසා සිටින්නට හුරු විය.

කෙසේවෙතත්, විසි එක් වන සියවසේ මුල් කාලයේ දී රටවල් දෙකම දැරූ මේ මතවාදය සහමුලින්ම විපර්යාසයකට භාජනය විය. දෙරටම, සමුද්‍රය හරහා සිදුවන වාණිජ කටයුතු වල වැදගත් කම අවධාරණය කිරීමටත්, ආනයනය කරනු ලබන සම්පත් ප්‍රවාහනයේ ආරක්ෂාව සලකා ගැනීමට කටයුතු කිරීමටත් සාගරයේ පවතින සිය ආර්ථිකයේ ජීවනනාලියන් ආරක්ෂා කර ගැනීමටත් තම තමන් ගේ ගෝලීය දේශපාලනයික වගකීම් හඳුනා ගැනීමටත් පටන් ගැනීමත් සමග සිය මුහුදු සීමාවන් ගෙන් ඔබ්බෙහි නාවික කඳවුරු පිහිටුවීම සඳහා කැමැත්තක් ඇති බවට ඇඟවීම් කළහ.⁴¹ මෙහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස සිය නැව් මාර්ගයන්හි හමුදා රඳවා තැබීම මෙන්ම හමුදා ඉදිරි ස්ථානගත කිරීම් සම්බන්ධයෙන් දැඩිව සලකා බැලෙන්නට ඉඩ තිබේ. විදේශන්හි හමුදා කඳවුරු පිහිටුවීමට තමන් තුළ අපේක්ෂාවක් නැතැයි බිජිං පරිපාලනය තවමත් දැඩිව පවසතත්, බුරුමයේ විවිධ ස්ථාන වල හමුදා මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම සඳහා චීනය දක්වතැයි පැවසෙන උනන්දුව ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයනයන්ට හොඳ මාතෘකාවක් සපයා දී ඇත.⁴² බුරුමයේ ඉදිරි ආරක්ෂණ හමුදා කඳවුරක් ස්ථාපනය කිරීමට චීනය දක්වන උනන්දුව අසාමාන්‍ය එකක් සේ පෙනේ. ඉන්දියානු සාගරය පුරා නාවික හමුදා පහසුකම් පිහිටුවා ගැනීමට බිජිං පාලනය දරන උත්සාහය පිළිබඳව ද බොහෝ අධ්‍යයනයන් සිදු කර ඇත. ඉන්දියානු සාගරයේ 'මුතු පොටක්' පිහිටුවා ගැනීමට චීනය ප්‍රයත්න දරන්නේය යන අදහස බොහෝ විශ්ලේෂකයින් ගේ විමසුමට ලක් වුවකි. කෙසේවෙතත්, චීනය, දකුණු ආසියානු කලාපයේ සහ වෙනත් කලාප වල සමුද්‍රීය යටිතල පහසුකම් ඉදිකිරීම, හමුදාමය අරමුණක් ඇතිව සිදු කරන්නේ ද යන්න තවමත් ඉදුරාම පැවසීම අපහසු ය.⁴³ ඉන්දීය සාගරයේ කඳවුරු සහ නාවික පහසුකම් පිහිටුවීමට චීනය දක්වන උනන්දුව පිළිබඳව 7 වන පරිච්ඡේදයේ වැඩි දුර සාකච්ඡාවට ගනු ලබයි. චීනය, විදේශ රටවල සහ සාගරයේ හමුදා ඉදිරි ස්ථානගත කිරීම් සිදුකිරීමට පවතින ඉඩ පිළිබඳව සාකච්ඡාවක් මතු වෙමින් පවතින බව පමණක් දැනට සටහන් කිරීම සෑහේ. ඉන්දියාව සම්බන්ධයෙන් ද මේ තත්වය සත්‍ය ය. ඉන්දියාව ද, සිය රටින් පිටත ස්ථානයන්හි සිට හමුදා කටයුතු මෙහෙයවීමේ ශක්තිය ඉහළ නංවන පහසුකම්

අත්පත් කර ගැනීමේ අවස්ථා සොයමින් සිටින බවට හොඳින් පෙනෙන්නට තිබේ.⁴⁴

චීනය සහ ඉන්දියාව, පසු කලෙක විදේශ හමුදා කඳවුරු පිහිටුවා ගත්ත ද නැත ද එම දෙරට මෙසේ සාගරය දෙසට යොමුවීම, ඒවායේ ලෝක දර්ශනයෙහි මූලික වෙනසක් සිදුවී ඇති බවට මනාව පැහැදිලි කරන කරුණකි. ලෝකයේ මහා බලවතකු බවට පත්වීම සහ බලවත් නාවික ශක්තියක් බවට පත්වීම 'සංචේතය' කරුණු දෙකක් බව බිජිං පරිපාලනයේ සමහර කොටස් දරන අදහසයි.⁴⁵ ඉන්දීය උපායමාර්ගික ප්‍රජාව ද සමුද්‍රීය කටයුතු පිළිබඳව මීට සමාන අදහසකට නැඹුරු වෙමින් සිටී. 'අපේ ජාතියේ ආර්ථිකය, අභ්‍යන්තරයට නැඹුරු වූ තත්වයක සිට බාහිරට නැඹුරු වූ තත්වයක් දක්වා යන මහා පිම්ම නිමා කරමින් සිටින අතර සමුද්‍රීය බලය පිළිබඳ උපායමාර්ගයක් තෝරා ගැනීම දැන් හදිසි අවශ්‍යතාවයකි' යනුවෙන් නී ලෙක්සියොන්⁴⁶ විසින් ඉදිරිපත් කර ඇති අදහසට, නව දිල්ලි පරිපාලනය ද එකඟ වනු ඇත. මෙහි අඩංගු තර්කය වටහා ගත් විට, ස්වභාවික සම්පත් ආනයනය, ස්වභාවික සම්පත් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා යොදා ගන්නා උපායමාර්ගය කෙරෙහි දැඩි අවධානයක් දැක්වීම, සාගරය ඔස්සේ සිදුවන වැදගත් ආර්ථික කටයුතු ආරක්ෂා කිරීම සහ හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනය යන කරුණු වලට චීනය සහ ඉන්දියාව ප්‍රමුඛතාවය ලබා දී කටයුතු කිරීම වටහා ගැනීම දුෂ්කර කරුණක් නොවේ. ජාත්‍යන්තර පද්ධතිය තුළ චීනය සහ ඉන්දියාව ඉහළට ගමන් කරන විට ඔවුන් ගේ උපායමාර්ගික හැසිරීම ඕනෑම සම්ප්‍රදායික මහා බලයක හැසිරීමට සමාන වනු ඇත. සිය ජාතීන් ගේ අවශ්‍යතා ඉතා පුළුල් ආකාරයකින් අර්ථකථනය කිරීම බිජිං සහ නව දිල්ලි පාලනයන් දැනටමත් ආරම්භ කොට ඇති අතර ලෝකයේ සතර අතින්ම එම අවශ්‍යතාවයන් සපුරා ගැනීම උදෙසා සිය හමුදා ශක්‍යතාවන් සංවර්ධනය කිරීමෙහි ද යෙදී සිටී. එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස, සිය වෙරළ තීරණයන් ආරක්ෂා කර ගැනීමේ සහ එදිරිවාදී බලවතුන් අසල්වැසි සාගරයන්ට ඇතුළු වීම වැලැක්වීමේ අරමුණින් පිහිටුවා ගන්නා ලද ඔවුන් ගේ නාවික හමුදා දැන් සිය රට වලින් ඔබ්බට බලය පැවැත්විය හැකි මෙවලම් බවට පරිවර්තනය කරමින් තිබේ. මේ පුළුල් විෂයය මිලඟ පරිච්ඡේදය තුළ සවිස්තරාත්මකව සාකච්ඡා කරනු ලැබේ.

04

විවාහ මුහුදේ කටයුතු සමග අෂ්ඨම

විසි එක් වන සියවසේ පළමු වන දශකය අවසාන වන විට වින සහ ඉන්දීය හමුදා සිය වෙරළ සීමාවලින් බොහෝ දුර සාගරයේ එතෙක් කල් ඇතුළු වන්නට නොසිතූ කළාපයන්ට ගමන් කිරීම අරඹා තිබිණ. දෙරටේම නාවික හමුදා, මව්බිමෙන් සැතපුම් දහස් ගණනක් දුර ගමන් කරමින් විවිධ කාර්යයන් ඉටු කිරීමේ යෙදුනහ. දෙරටේ සාම්ප්‍රදායික වින්තකයින් මේ නව කටයුතු, සිය රටවල් මෙතෙක් අනුගමනය කළ විදේශ ප්‍රතිපත්තීන්ට පරස්පර වූ ඒවා ලෙස දකින්නට ඇත. ජාත්‍යන්තර නැව් ගමනාගමනයට පැවති මුහුදු කොල්ලකාර තර්ජන වලට මුහුණ දීම සඳහා සංවිධානය කර තිබූ අන්තර්ජාතික නාවික ප්‍රයත්නයට සහාය වීම පිණිස 2008 වර්ෂයේ දී චීනය සිය නාවික හමුදා බල ඇණියක් ඒවන් බොක්ක ප්‍රදේශයට සහ එතැනින් තවදුරටත් දකුණට, ඉන්දියානු සාගර කළාපයට පිටත් කර හැරියේ ය. මේ අවස්ථාව වන විටත් ඉන්දියානු නාවික හමුදා බල ඇණි මාස කිහිපයක් තිස්සේ එම ප්‍රදේශ වල සමාන රාජකාර ඉටු කරමින් උන්න. ඒවන් බොක්ක ප්‍රදේශයේ සිය නාවික හමුදා ඉටු කරන කටයුතු, විදේශයන්හි බලය යෙදවීමට තමන් තුළ පැවති සාම්ප්‍රදායික නොකැමැත්තෙන් පිටතට පැනීමක් මෙන්ම මහා බලවතුන් විසින් විදේශයන්හි හමුදා කඳවුරු ස්ථාපනය කිරීමට දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ සිය රටවල් දැක් වූ විරෝධතාවයට පරස්පරව ක්‍රියා කිරීමක් බව දෙරටේම පාලකයින් නොදැන සිටියා නොවේ. ඒවන් බොක්ක කළාපයට හමුදා පිටත් කර හරින්නට

පෙර දෙරටේම දේශපාලන නායකත්වය අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් බොහෝ සාකච්ඡා, වාද විවාද පැවැත්විණ. එම කළාපයට සිය හමුදා පිටත් කර හැරිය යුතු බවට නාවික හමුදාව විසින් යොදන ලද පීඩනයට 2008 වර්ෂය පුරාම ඉන්දීය සිවිල් නායකත්වය සිය විරෝධය පළ කරමින් සිටි බව වාර්තා වේ. සෝමාලියාව අවට මුහුදු කළාපයට සිය හමුදා බලය යැවීමට බිෂං පරිපාලනය ද අවසර දී තිබුණේ තරමක වාද විවාද වලින් අනතුරුව ය.² එක්සත් ජාතීන් ගේ අනුග්‍රහය යටතේ හැර, පෙර කිසිම අවස්ථාවක චීනය මෙවැනි කටයුත්තකට සහභාගි වී නොතිබිණ. ඉන්දියාව කිහිප අවස්ථාවක දී මේ ආකාර වූ මෙහෙයුම් වලට සහභාගි වී තිබුණ ද මුහුදු කොල්ලකරුවන්ට විරුද්ධ මේ මෙහෙයුමට සහභාගි වීම ඉන්දීය නාවික හමුදාවේ පිටතට නැඹුරුවූ දර්ශනයේ පරිණතිය ප්‍රකාශයට පත් වූ අවස්ථාවකි. සෝමාලි මුහුදු කොල්ලකරුවන්ට එරෙහිව බලය යෙදවීම පිණිස එක්සත් ජාතීන් ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය ලෝකයේ සියළුම රටවල නාවික හමුදාවන්ට ලබා දී තිබූ අවසරය, සිය නාවික බලය දැක්වීම පිණිස චීනයටත් ඉන්දියාවටත් අත්‍යවශ්‍යව තිබූ ජාත්‍යන්තර සුජාත භාවය ලබා දුන්නේය. ඒවන් බොක්ක කළාපයේ මුහුදු කොල්ලකාර තර්ජනය වී න මෙන්ම ඉන්දියානු නාවික හමුදා නායකයින්ට ද අතහැර දැමිය නොහැකි ආකාරයේ හොඳ අවස්ථාවක් උදාකර දුන් බව කිව යුතුය.

ඒවන් බොක්ක කළාපයේ ආරක්ෂාව සඳහා යවන්නට පෙර සිටම, චීනය, සිය නාවික හමුදා, දශක ගණනාවක් තිස්සේ පසු වූ හුදෙකලා රඳවා තැබීමෙන් මුදා, ක්‍රමයෙන් පිටතට ගැනීම අරඹා තිබිණ. එක්සත් ජාතීන් ගේ සාම සාධක හමුදා වල කටයුතු සඳහා සිය හමුදා සහභාගි කරවීම, බිෂං පරිපාලනයේ ආකල්ප වෙනස් කිරීම පෙන්නුම් කළ හොඳම අවස්ථාවකි. චීනය, 1970 දශකයේ දී එක්සත් ජාතීන් ගේ සංවිධානයට සම්බන්ධ වූවත් එහි සාම සාධක කටයුතු වලට සහභාගි වීමේ කැමැත්තක් දැක්වූයේ නැත. 1950 1953 කාල පරිච්ඡේදයේ දී කොරියානු අර්ධද්වීපය තුල, අමෙරිකාව ප්‍රමුඛ එක්සත් ජාතීන් ගේ බලය ලත් හමුදා සමග යුද වදින්නට චීනයට සිදු විය. මේ කරුණ නිසා, චීනය තුල එක්සත් ජාතීන් ගේ සාම සාධක කටයුතු පිළිබඳව මෙන්ම එහි නීත්‍යානුකූල භාවය පිළිබඳව ද දැඩි සැකයක් පැවතිණි. 1989 වර්ෂයේ දී ප්‍රථම වරට

එක්සත් ජාතීන් ගේ සාම සාධක කටයුත්තක් සඳහා සිය හමුදා විදේශයකට යැවීම, ජාතික සන්නද්ධ හමුදා, සිය දේශ සීමාවෙන් පිටත යුද කටයුතු වල යෙදීම සහ ජාත්‍යන්තර සුජාත භාවය යන කරුණු අතර පවතින සම්බන්ධය පිළිබඳව යළි සලකා බැලීමක් කරන්නට චීනය කල මූලික මට්ටමේ අත්හදා බැලීමක් බඳු විය.³ විසි එක් වන සියවස එළඹීමෙන් අනතුරුව, චීන යුද හමුදා පමණක් නොව පොලිසිය පවා, ලෝකය පුරා සිදු කෙරුණු එක්සත් ජාතීන් ගේ සාම සාධක කටයුතු වලට වැඩි වැඩියෙන් සහභාගි කරවනු ලැබින. මේ තත්වය, චීනය, ජාත්‍යන්තර පද්ධතිය සමග බද්ධ වීමේ සංඥාවක් ලෙස සැලකූ බටහිර රටවලට එය සතුවට කරුණක් විය. සිය සන්නද්ධ හමුදා මෙසේ විදේශ මෙහෙයුම් සඳහා යැවීම වගකීමෙන් යුත් මහා බලවතකු⁴ සතු කාර්යයක් ඉෂ්ඨ කිරීමකැයි බිෂොප් පරිපාලනය ද සිය කාර්යය සාධාරණීකරණය කළේය.

මේ ආකාරයෙන් ජාත්‍යන්තර සාම සාධක ව්‍යාපෘතිය සමග එක්වීම, චීනය සිය දේශ සීමාවලින් ඔබ්බෙහි හමුදා බලය පාවිච්චි කිරීමට අදාල තාක්ෂණික සහ දේශපාලනායික කරුණු රාශියක් වෙත තැබූ භාරදුර මූලික පියවරක් බවට සැකයක් නැත. සන්නද්ධ හමුදා විදේශ සාම සාධක කටයුතු සඳහා යැවීමෙන් ලබා ගත් අත්දැකීම්, ලොව පුරා පිහිටි බනිජ් කෙල් සහ බනිජ් සම්පත් හිමි සමාගම් තුළ ආයෝජනය කිරීමට දිරි ගන්වනු ලැබූ 'පිටතට යාම' උපායමාර්ගය සඳහා ද යොදා ගන්නා ලදී. සම්පත් ආරක්ෂාව සහතික කර ගැනීම උදෙසා, සිය රටට එම සම්පත් ගෙන එන නැව් මාර්ග ආක්ෂා කිරීම පමණක් නොව එම අත්‍යවශ්‍ය සම්පත් උපදවන මූලාශ්‍ර සහ ඒවා පාලනය කරන ආණ්ඩු ද ආරක්ෂා කිරීමට සිදු වී ඇති බව පෙනේ. අත්‍යවශ්‍ය සම්පත් ආරක්ෂා කර ගැනීම උදෙසා, චීනය, නව පරාසයක විහිදුණු විදේශ ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම ද ආරම්භ කළේය. මෙම නව ප්‍රවේශය කවර දිශාවක ගමන් කරනු ඇතිදැයි අනුමාන කිරීම අපහසු නොවේ. 'ආර්ථික ආධාර ලබා දීමට අමතරව, මිතුරු රටවල ආණ්ඩු වෙනුවෙන් යුද සහ ආරක්ෂක හමුදා පුහුණුව සහ ඒවාට අවශ්‍ය උපකරණ ද සමහර විට, නූතන විදුලි සංදේශ ක්ෂේත්‍රයට සම්බන්ධ චීනය සතු දැනුම ද විරෝධතා ව්‍යාපාර මූලික මට්ටමේ දී බිඳ දැමීමට සහ උද්දෝෂණ මර්ධනය කිරීමට චීනය සතු විශේෂඥතාවය ද ලබා දීමේ හැකියාව

චීනයට තිබේ. පවතින ආණ්ඩු ආරක්ෂා කිරීමේ හෝ පෙරළීමේ සහ තොරතුරු රැස් කිරීමේ රහස් මෙහෙයුම් චීන බුද්ධි සේවා විසින් සිදු කරන්නට ද ඉඩ ඇත. ඉහත කී ක්‍රියාමාර්ග කිසිවක් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම සාම්ප්‍රදායික බිෂොප් චින්තනය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නට ඉඩ ඇත.⁵ එහෙත්, නිදහස් මතධාරී අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ද ඇතුළුව ලෝකයේ සියළු මහා බලවතුන් විසින් මේ ආකාර වූ උපායමාර්ග ප්‍රයෝජනයට ගෙන තිබේ. චීන ආර්ථිකය විශාල වීමත් එහි කටයුතු ලෝකය පුරාම සිදුවන්නට පටන් ගැනීමත් සමගම එම කටයුතු ආරක්ෂා කර ගැනීම චීනයේ වගකීමක් බවට පත්වීම, මෙහි පවතින වඩාත්ම වැදගත් කරුණයි. මෙම වගකීම විසින්, ලෝකය පුරාම තර්ජනය සහ බලය පෙන්වීම අවශ්‍යයෙන්ම කළයුත්තක් බවට පත් කරන්නට ඉඩ තිබේ. විදේශයන්හි දී බලය පාවිච්චි කිරීම සම්බන්ධව මෑතක දී චීනයේ ඇති වූ විවාදයක් පිළිබඳව කෙරුණු සමාලෝචනයක මෙසේ සඳහන්ය. 'සිය රටට අයත්, පුළුල් වෙමින් පවතින ගෝලීය කටයුතු, අනෙක් රටවල ඒ ආකාරයේ කටයුතු සමග කවදා හෝ ගැටෙනු ඇති බව සහ චීන මහජන හමුදාව මේ පුළුල් වන ජාතික අවශ්‍යතාවන් ආරක්ෂා කිරීමට සුදානම්ව සිටිය යුතු බව චීන නායකයෝ පිළිගනිති. මේ අරමුණ ඉටු කර ගැනීම උදෙසා, චීනයේ සන්නද්ධ හමුදාව, රටේ ඉහළ යමින් පවතින ජාත්‍යන්තර තත්වයට ගැළපෙන පරිද්දෙන් සකස් විය යුතුව තිබෙන බව සහ රටේ අවශ්‍යතාවන් පවතින්නේ කොතැනක ද අනිවාර්යයෙන්ම එතැනට ගමන් කිරීම මහජන හමුදාවේ මෙහෙවර විය යුතු බව ද ඔවුහු විශ්වාස කරති'.⁶ ලොව පුරා විහිද පවතින, චීනයේ ජාතික ආරක්ෂක අවශ්‍යතාවන් ආරක්ෂා කළ යුතු වේ නම් එවැනි උපායමාර්ගයක් සඳහා වඩාත්ම සුදුසු මෙවලම වන නාවික හමුදාව ශක්තිමත් කෙරෙනු ඇත. සිය රටින් බැහැර කළාප වල මෙහෙයුම් කිරීමේ හැකියාව සිය නාවික හමුදාව සතුව පැවතිය යුතු බව බිෂොප් පරිපාලනය නිල වශයෙන් පිළිගෙන තිබේ. 2009 වර්ෂයේ දී නිකුත් කරන ලද ආරක්ෂාව පිළිබඳ ආණ්ඩුවේ ධවල පත්‍රිකාව; 'නව සියවස ආරම්භයේ සිට..... සියළුම අංශවල සිය ශක්‍යතාවන් දියුණු කර ගැනීම සඳහා නාවික හමුදාව කටයුතු කරමින් සිටී. විවෘත මුහුදේ ඒකාබද්ධ මෙහෙයුම්, උපාය මාර්ගික ප්‍රතිබාධනය, උපාය මාර්ගික ප්‍රතිප්‍රහාර එල්ල කිරීම

සහ දුරස්ථ මුහුදු කළාපයන්හි මෙහෙයුම් සිදුකිරීමේ හැකියාවන් දියුණු කිරීම මීට අයත් වේ' යැයි පවසයි.⁷

චීන නාවික හමුදාව, මෙසේ සැඟවී සිටි තැනින් පිටතට පැමිණ සිටින අතරම ඉන්දියානු නාවික හමුදාව ද එසේම නිදාවෙන් නැගී සිටී. ඒ සම්බන්ධව ඇති වන විවාද, ප්‍රතිපත්ති සංශෝධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් නිකුත් කරනු ලබන නිල ප්‍රකාශන මෙන්ම ඓතිහාසික සහ ආයතනික සන්දර්භයන් මේ දෙරටේ එකිනෙකින් බොහෝ සෙයින් වෙනස් ආකාර ගනී. එහෙත්, මේ ජාතික විවාදයන් දෙකෙහි අඩංගු තර්ක, ඒවායේ ගමන් පථ සහ සිය රටින් බොහෝ දුරින් පිහිටි කළාප තුල දී ජාතියේ අවශ්‍යතාවන් ඉටු කර ගැනීම සඳහා නාවික හමුදාවන්ට ලබා දෙන වැදගත්කම යන කරුණු අතින් දෙරටම එකිනෙකට බොහෝ සෙයින් සමානය. චීනය මෙන් නොව ඉන්දියාව, 1950 ගණන් වල සිටම, එක්සත් ජාතීන්ගේ අනුග්‍රහය යටතේ සිදුවූ සාම සාධක කාර්යයන්ට සක්‍රීයව සහභාගි විය. එහෙත්, නොබැඳි ජාතීන් ගේ සංවිධානය විසින් ඇති කරන ලද හික්මවීම හේතුවෙන් ඉන්දියාව විදේශීය රටක බලය යෙදවීම පිළිබඳව අතිශයින් ප්‍රවේශම් සහගත විය. විශේෂයෙන්ම, කොරියානු අර්ධද්වීපයේ අර්බුදයට එක්සත් ජාතීන් ගේ හමුදා මැදිහත් වීමෙන් නිර්මාණය වූ මතභේදාත්මක තත්වයෙන් පසුව ඉන්දියාව කටයුතු කළේ වඩාත් ප්‍රවේශමිනි. එම සිද්ධියෙන් අනතුරුව, ඉන්දියාව දායක වූයේ එක්සත් ජාතීන්ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය විසින් පැහැදිලිවම අවසර ලබා දුන් අන්තර්ජාතික හමුදා සන්ධාන වලට පමණකි. සීතල යුද්ධය සමයේ දී මහා බලයන් දෙකින් එකකට හෝ සහාය ලබා නොදී සිටීමට ඉන්දියාවට උපකාර වූයේ මෙම ප්‍රතිපත්තියයි.⁸ ඉන්දියානු සාගරය අසබඩ රටවල් බොහොමයක් බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යවාදයට යටත්ව තිබීම නිසා, 1947 වර්ෂයේ දී දෙකඩ වීමට පෙර ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරය දිගේම සිය හමුදා බල ඇණිය යෙදවීමේ භාරදුර කර්තව්‍යයක් ඉන්දියාව විසින් ඉටු කරන ලදී.⁹ ඒ හැරුණු විට, පළමු වන සහ දෙවන ලෝක යුද්ධ වල දී බ්‍රිතාන්‍ය හමුදා සමග එක්ව සටන් කිරීම පිණිස මිලියනයකට වැඩි ඉන්දියානු සොල්දාදුවන් පිරිසක් යවනු ලැබීනි. ¹⁰අධිරාජ්‍යවාදීන් ගේ යුද මෙහෙයුම් වලට ඉන්දියානු සොල්දාදුවන් යැවීම සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියානු ජාතික ව්‍යාපාරය විරෝධය දැක්

වූ අතර එක්සත් ජාතීන් ගේ සංවිධානය විසින් අවසර ලබා දෙන ලද මෙහෙයුම් වලට සහභාගි වීම නිදහස් ඉන්දියාව විසින් සීමා කරන ලදී. නව ශතවර්ෂය එළැඹීමත් සමග එක්සත් ජාතීන් ගේ හමුදා වල කාර්යභාරය වඩා සංකීර්ණ එකක් බවට පරිවර්තනය විය. බොහෝ විට, එය සාම සාධනයෙන් ඔබ්බට ගොස් සාමය ගොඩනැගීම සහ සාමය පවත්වා ගෙන යාම දක්වා දුරකට විහිදිනි. මේ නව තත්වය සමග ඉන්දියාවේ ප්‍රතිපත්ති වලට ද නව අභියෝග යනට මුහුණ දීමට සිදුවිය. මේ අභියෝග වලින් එක් කොටසක් පැන නැගුනේ එක්සත් ජාතීන් ගේ සංවිධානය යටතේ සාම සාධක කටයුතු වල යෙදීම ට අදාලව ය. අනෙක් කොටස එක්සත් ජාතීන් ගේ රාමුවෙන් පිටත ඇති කර ගන්නා ලද සන්ධානයන් යටතේ සිදු කරන ලද මෙහෙයුම් වලට දායක වීමට අදාල විය.

ඉරාකයේ සිදු කරන සිය මෙහෙයුම් වලට සහභාගි වන ලෙස 2003 වර්ෂයේ දී අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, ඉන්දියාවෙන් ඉල්ලා සිටියේය. ඉන්දියාව, මේ ඉල්ලීම බරපතල ලෙස සලකා බැලූව ද, එම මෙහෙයුම පිළිබඳව ගොඩ නැගුණු අභ්‍යන්තර දේශපාලන ගැටළු හේතුවෙන් ඒ සඳහා දායකත්වයක් ලබා නොදෙන්නට තීරණයක් ගන්නා ලදී. එහෙත්, මේ ප්‍රතිපත්තියේ සැලකිය යුතු වෙනසක් කරමින් 2004 වර්ෂයේ දී, ඉන්දියානු සාගරයේ සුනාමී සහන මෙහෙයුම් වල යෙදී සිටි අමෙරිකානු, ජපන් සහ ඕස්ට්‍රේලියානු නාවික හමුදාවන් සමග එක්වන ලෙස ඉන්දියානු නාවික හමුදාවට ආණ්ඩුවෙන් උපදෙස් ලැබින.¹¹ එක්සත් ජාතීන් ගේ රාමුවෙන් බාහිර වූ හමුදා සහයෝගීතාවයකට දොර විවර කරන ආරක්ෂක රාමුවකට, 2005 ජුනි මාසයේ දී අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අත්සන් තැබූහ.¹² ජාතික ආරක්ෂාව සහ විදේශ ප්‍රතිපත්තීන්ට අදාල අරමුණු ඉටු කර ගැනීම උදෙසා ඉන්දියාව සිය රටින් පිටත හමුදා බලය ස්ථානගත කළ යුතුය යන මතය තවමත් රට තුල මතභේදයට තුඩු දී ඇති කරුණකි. එහෙත්, එය දැන් පෙරට වඩා බහුලව සහ විවෘතව කතා බහට භාජනය වේ. කෙසේවුවත්, ඒ සම්බන්ධව දේශපාලනමය විරෝධයක් පවතින බව ද සැබෑවකි. කෙසේවුවත්, ලෝකය තුල සිය බලය ඉහළ නගිත්ම සිය හමුදා යෙදවිය යුතු වන්නේ කොහේ ද කුමන අවස්ථාවේ ද යන ගැටළු වලට මුහුණ දෙන්නට ඉන්දියාවට සිදුවීම

අනිවාර්ය ය.¹³ මේ කරුණ පිළිබඳව ප්‍රසිද්ධ විවාද සිදු නොවුනත් තමන්ට භාර වන නව මෙහෙවර තුළ සිය රටේ දේශ සීමාවලින් බොහෝ ඵ්පිට ප්‍රදේශයන්හි සිදු කරනු ලබන මෙහෙයුම් ද අයත් වන බව ගැන දැනුවත් කමක් ඉන්දියානු නාවික හමුදාවේ කටයුතු වලින් පැහැදිලිව පෙනේ. රටේ සමුද්‍රීය ප්‍රතිපත්තිය, නාවික හමුදා ස්ථානගත කිරීම් සහ විදේශ ප්‍රතිපත්තිවල අරමුණු අතර සම්බන්ධය වීන නාවික හමුදාව මෙන්ම ඉන්දියානු නාවික හමුදාව ද හොඳින් දකී. සිය අරමුණු, ඉන්දියානු නාවික හමුදාව විසින් හොඳින් හඳුනා ගෙන ඇති බව ඉන්දියාවේ සාගර උපායමාර්ග තුළ හමුවන පහත උපුටා ගැනීම මනාව පැහැදිලි කරයි.

විසි එක් වන සියවසේ දී ඉන්දියානු නාවික හමුදාවට පැවරෙන කටයුත්ත වනු ඇත්තේ ජාතියේ විදේශ ප්‍රතිපත්තියට සහයෝගය පිණිස යුද නැව් හැසිරවීම බව සාගර හමුදා ප්‍රතිපත්තිය හොඳින් හඳුනා ගනී. සාමය පවතින දීර්ඝ කාලය තුළ අප, අප සතු බලය විදහා පෙන්විය යුතු අතර අපේ ශක්තිය දැනෙන්නට සැලැස්විය යුතුය; අපේ සමුද්‍රීය ශක්තිය හරහා හවුල්කාරීත්වයන් උත්තේජනය කළ යුතුය; හවුල්/ඒකාබද්ධ මෙහෙයුම් තුළින් සහ ජාත්‍යන්තර සමුද්‍ර කටයුතු වලට අනුග්‍රහයන් ලබා දීම හරහා එකිනෙකාගේ සීමාවන් තුළ ක්‍රියා කිරීමේ හැකියාව නිර්මාණය කර ගැනීම පිණිස වෙනත් පාර්ශවයන් තුළ විශ්වාසය ගොඩනැගිය යුතුය.¹⁴

සිය රටවල සුවිශාල ජාතික අවශ්‍යතාවන් සුරැකීම පිණිස ඉදිරියට යාමට වීන සහ ඉන්දියානු නාවික හමුදාවන් ඉතා උද්යෝග යෙන් පසුවන බව සහ ඔවුන්ට අවශ්‍ය සහයෝගය ලබා දීමට දේශපාලන නායකත්වය ද සුදානම්ව සිටින බව පෙනේ. එහෙත්, මේ නව පරමාර්ථය සහ වර්තමාන යථාර්ථය අතර පවතින අපැහැදිලි ඡායාව ප්‍රශ්න රැසක් මතු කරයි. සමුද්‍රීය කටයුතු සම්බන්ධයෙන් වීනයේ සහ ඉන්දියාවේ පවතින සුවිසල් අපේක්ෂාවන් පූරණය කර ගැනීම පිණිස අවශ්‍ය වන නාවික ව්‍යුහය කෙසේ විය යුතු ද? ඉදිරි නාවික ස්ථානගත කිරීම් සිදුකිරීම සඳහා සහ පවත්වා ගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය වන මානව සහ ආයතනික සම්පත් බිඳී සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් සතුව තිබේ ද? සිය දේශයන් ගේ සීමාවෙන් ඔබ්බට ගිය පෘථුල ජාතික ආරක්ෂක කාර්යභාරයක් සඳහා ඔවුන්

ගේ දේශපාලන නායකත්වයන් සුදානම් ද? චීනය සහ ඉන්දියාව තුළ පවතින මේ ආකාර වූ ප්‍රශ්න වලට පැහැදිලි පිළිතුරු නොමැති වුවත්, දෙරටේම නායකයින්, සිය රටවලින් ඵ්පිටට බලය විදහා සිටීම පිණිස තම තමන් ගේ නාවික හමුදාවන් නවීකරණය කිරීමට සහ ඒවායේ ශක්‍යතාවන් සංවර්ධනය කිරීමට මේ වනවිටත් බොහෝ කටයුතු සිදු කර තිබේ.

නාවික හමුදා නවීකරණය

වීනයේ සහ ඉන්දියාවේ යුද හමුදා නවීකරණ ප්‍රයත්නයන්ට, පසු ගිය දශක දෙක තුළ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් දේශපාලන සහ මූල්‍ය සහයෝගය ලැබුණි. ප්‍රතිපලයක් ලෙස, මේ හමුදා, ගෝලීය හමුදා ධුරාවලියේ මුල් පෙළ දෙසට ආසන්න වෙමින් සිටිති. මේ අතුරින්, නාවික හමුදාවන්ට, නවීන අවි පිහිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය වේදිකාවන් ගේ සිට සටනේ සිටින දෙපාර්ශවයේ කටයුතු පෙන්නුම් කරන පරිගණක මෘදුකාංග වලට අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් දක්වා විශාල පරාසරයක විහිදුනු සියළු ආකාර වූ නවීකරණයන් හඳුන්වා දීමට කටයුතු කර ඇත. මේ නවීකරණ ප්‍රයත්නයන් පුළුල් කොටස් වශයෙන් වෙන් කර ගනිමින් මෙම පරිච්ඡේදය තුළ සමාලෝචනය කිරීම අපේ අරමුණයි.¹⁵ චීනය සිය නාවික හමුදාව නවීකරණය කිරීම ඇරඹුවේ තායිවානය එක්සත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන විශ්වසනීය හමුදාමය විකල්පයක් නිර්මාණය කර ගැනීමේ මූලික අරමුණෙනැගී සාම්ප්‍රදායිකව විශ්වාස කෙරිණි. එහෙත්, එම කාර්යාවලිය තුළ තවත් පරමාර්ථ රාශියක් ද පවතින බව පෙනී යයි.¹⁶ රටේ නැගෙනහිර මුහුදු තීරය දිගේ අර්බුදයට ලක්ව ඇති සාගර සීමාවන් ආරක්ෂා කර ගැනීම, නාවිකකරණයේ නිදහසට තමා විසින් ලබා දී ඇති අර්ථකතනය වලංගු බවට පත් කර ගැනීම, ආර්ථිකයේ දැවැන්ත කොටසක් වන ඉන්දියානු සාගරයේ සිය නැව් ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කර ගැනීම, මහා බලවතකු වශයෙන් නැගී එන චීනයේ එම කාර්යභාරය සහතික කර ගැනීම සහ ඉන්දුශාන්තිකර කළාපයේ වීන බලපෑම ප්‍රවර්ධනය කිරීම වැනි පරමාර්ථ ද නාවික හමුදා නවීකරණය තුළ සැඟවී තිබේ. සිසුයෙන් වර්ධනය වන ආර්ථිකයක, හමුදා නවීකරණය සඳහා අවශ්‍ය මූල්‍ය සම්පත් පැවතීම නිසා සහ දේශපාලන නායකත්වය ද නාවික බලයෙහි වටිනාකම හඳුනා

ගෙන තිබීම නිසා සිය නාවික හමුදාවන් උසස් තත්වයට පත් කිරීම පිණිස චීනය සිය අයවැයෙන් ඉතා විශාල මුදලක් වෙන් කර තිබේ.

චීනයේ නාවික පරිවර්තන කුල දක්නට ලැබෙන ඉතාමත්ම වැදගත් කොටස නම් සබ්මැරීන් බලඇණිය ඉතා වේගයෙන් විශාල කිරීමයි. නැගී එන සිය බලවත් සබ්මැරීන් බලඇණිය, ප්‍රතිවාදීන්ට ප්‍රතිබාධනයක් ලෙස ක්‍රියා කරනු ඇති සේම අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට සහ ජපානයට අයත් වැඩි බලවත් කමකින් යුතු ජල මතුපිට ගමන් කරන නෞකා බලඇණි මැඩපැවැත්වීමට සමත් වනු ඇතැයි ද චීනය බලාපොරොත්තු වෙයි. තායිවානය එක්සත් කිරීම සහ ඒ සඳහා දැරෙන ප්‍රයත්නයක දී අමෙරිකාවේ මැදිහත් වීම චීනයට කෙතරම් වැදගත් ගැටළුවක්දැයි සලකා බලන විට සබ්මැරීන් බලඇණිය වර්ධනය කිරීම උදෙසා බිෂං පරිපාලනය එතරම් වෙහෙසක් ගැනීම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. 1990 දශකයේ මැද භාගයේ සිට මේ වන තුරු, රුසියාවේ නිෂ්පාදනය කරන ලද කිලෝ (Kilo) වර්ගයට අයත් සාමාන්‍ය ප්‍රහාරක සබ්මැරීන් දහයක් චීනය විසින් මිල දී ගෙන ඇත. ඒ හැරුණු විට, Song සහ Yuan පන්තියේ සබ්මැරීන් චීනයේම නිෂ්පාදනය කරනු ලැබේ. සබ්මැරීන් නිෂ්පාදනයේ විප්ලවීය වෙනසක් සිදු කළ AIP තාක්ෂණය ලබා ගැනීමට චීනය උනන්දුවක් දක්වන බවට වාර්තා වී ඇත. ඩීසල් බලයෙන් ක්‍රියාත්මක වන සබ්මැරීන් වලට වායුගෝලයට පැමිණීමෙන් තොරව දීර්ඝ කාලයක් මුහුද යට ක්‍රියාත්මක වීමේ හැකියාව තිබීම මේ තාක්ෂණයේ විශේෂත්වයයි. රුසියාවෙන් මිල දී ගත් Kilo යාත්‍රා දහයට අමතරව, 1995 සිට 2007 අතර කාලයේ දී තවත් සාමාන්‍ය සබ්මැරීන් 23 ක් දේශීයව නිෂ්පාදනය කර සේවයේ යොදවා ඇති අතර මෙය ඉතා විශාල සංඛ්‍යාවක් බව කිව යුතුය. චීනය සබ්මැරීන් නිෂ්පාදනය කරන සීඝ්‍රතාව මෙන්ම ඒවායේ ගුණාත්මක භාවය ද, ඒවායේ ඇතුළත් කර ඇති යුද්ධෝපකරණ ද නිරීක්ෂකයින් විස්මයට පත් කරවන සුළුය. නුදුරු අනාගතයේදී ම, සබ්මැරීන් සංඛ්‍යාව අතින් චීනය, ලෝකයේ ප්‍රමුඛතම නාවික බලය වන අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ඉක්මවා යනු ඇතැයි සැක පහළ කෙරේ.¹⁷ අමෙරිකානු සබ්මැරීන්, තාක්ෂණය අතින් චීනයට වඩා ඉතා උසස් තත්වයක පැවතුන ද චීන මහජන නිදහස් හමුදාවේ නාවික හමුදාවට සාපේක්ෂව

සංඛ්‍යාව අතින් පහළින් සිටීම අමෙරිකාවේ මෙන්ම ආසියාවේ ද බොහෝ දෙනෙකු ගේ කණස්සල්ලට සාධක වී ඇත.

චීනයේ සක්‍රීය ආරක්ෂක නාවික උපායමාර්ගය සඳහා, සබ්මැරීන් බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වුවත් රටේ භාණ්ඩ ප්‍රවාහන නැව් මාර්ගයන්හි ආරක්ෂාව සඳහා එයින් උපකාරයක් ලබා ගත නොහැක. සබ්මැරීන්, මූලික වශයෙන්ම යොදා ගැනෙනුයේ සතුරා ගේ කටයුතු නිෂේධනය කිරීම සඳහා මිස බලය විදහා දැක්වීම සඳහා නොවේ. නිල් දිය නාවික හමුදාවක ශක්‍යතාවය ලබා ගැනීමට පිණිස, සිය වෙරළේ සිට බොහෝ දුරක් ගමන් කිරීමට සහ දිගු කාලයක් සයුරේ ගත කිරීමට හැකි මෙන්ම දිගු දුර ප්‍රහාර එල්ල කිරීමේ සහ සතුරු ප්‍රහාර දැරීමේ ශක්තියෙන් යුත් මතුපිට ප්‍රහාරක නෞකා තැනීමේ අවශ්‍යතාවය චීනය අවධාරණය කර තිබේ. පසු ගිය වසර කිහිපය තුළ, ඩිස්ට්‍රෝයර් සහ ෆ්‍රිගේට් වර්ග වලට අයත් යුද නෞකා රැසක් මිල දී ගන්නට සහ තනන්නට චීනය කටයුතු කර ඇත. මේ අතර රුසියාවෙන් මිල දී ගත් sovremenny පන්තියට අයත් හතරක් ද අළුත්ම පන්තියක් අනුව දේශීයව නිෂ්පාදනය කරන ලද ඩිස්ට්‍රෝයර් පහක් ද නව පන්තියක ෆ්‍රිගේට් හතරක් ද වේ. විවිධාකාර වූත් නවීන වූත් උසස් පෙළේ ව්‍යුහාත්මක ලක්ෂණ මෙන්ම යුද උපාංග හා තාක්ෂණ ද අඩංගු කරමින් මේ නව නෞකා නිෂ්පාදනය කර තිබේ. මව්බිම්න් බොහෝ දුර සිට මෙහෙයුම් සිදු කිරීමේ දී අතිශයින්ම වැදගත් වන ගුවන් ප්‍රහාරයන්ට ඔරොත්තු දීමට ප්‍රමාණවත් ශක්තියක් මේ අංගෝපාංගයන් සියල්ල විසින් එම නෞකාවන්ට ලබා දී ඇත.¹⁸

ජලයේ සහ ගොඩබිම දෙකෙහිම යුද්ධ කිරීමේ හැකියාව දියුණු කර ගැනීම පිළිබඳ චීනය විශාල අවධානයක් යොමු කරයි. මේ දෙආකාරයේම සටන් වල දී යොදා ගත හැකි විශාල නෞකා ඉදිකිරීම මෙහි සඳහන් කළ යුතු විශේෂ කරුණකි. බටහිරින් ලබා ගත් බොහෝ අංග ඒකරාශී කරමින් ඉදිකර ඇති මෙම නැව් යුද උපකරණ ස්ථාපනය කිරීමට මෙන්ම සෙබළුන් ප්‍රවාහනය කිරීමට ද යොදා ගත හැක. තායිවානයට පහර එල්ල කිරීම, මේ වර්ගයේ නෞකා තැනීමේ වර්තමාන පරමාර්ථය වුවත් සිය රටින් බොහෝ දුර කළාපයන්හි විවිධාකාර වූ මැදිහත්වීම් කිරීම සඳහා ඒවා යොදා

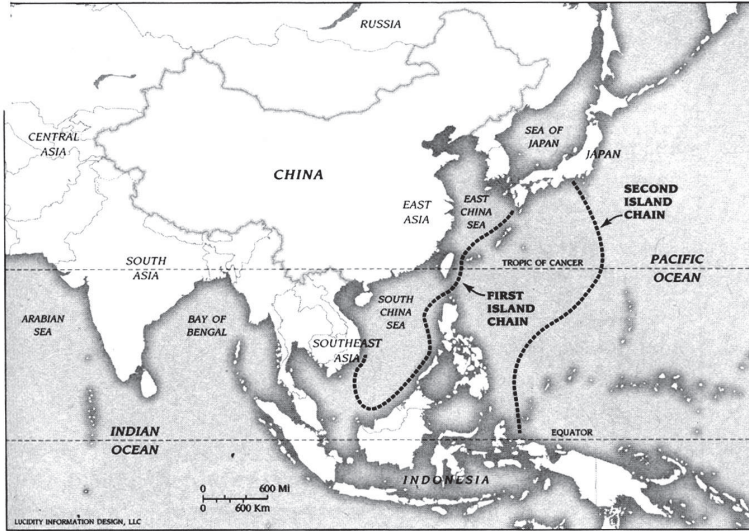
ගැනීමේ අදහස චීනය තුළ පවතින බව සමහර විශ්ලේෂකයින් ගේ විශ්වාසයයි. මුහුදු කොල්ලකරුවන් මැඩ පැවැත්වීම, අනතුරුදායී ස්ථාන වලින් පුද්ගලයින් මුදා ගැනීම, මානුෂීය කටයුතු සහ නාවික රාජ්‍යතාන්ත්‍රීය මෙහෙයුම් වැනි කටයුතු මෙකී මැදිහත් වීම් වලට ඇතුළත් වීමට ඉඩ තිබේ. දීර්ඝ කාලයක් සාගරයේ රැඳෙමින් මෙහෙයුම් කටයුතු සිදුකරන නාවික බලඇණිවලට අවශ්‍ය සැපයුම් සහ නැවත පිරවුම් ලබා ගැනීමේ හැකියාව නිල් දිය හමුදාවක් බවට පත්වීම සඳහා ප්‍රධානතම අවශ්‍යතාවයකි. මේ සඳහා චීනය දැන් සැපයුම් නොමැති ඉදිකරමින් සිටී. මින් සමහරක්, මෑතක දී සෝමාලි වෙරළ තීරයේ මුහුදු කොල්ලකරුවන් මර්ධනය කිරීමේ මෙහෙයුම් සඳහා යොදවනු ලැබීණි. නිල් දිය හමුදාවක හැකියාව සිය නාවික හමුදාව වෙත ලබා දීමේ අභිලාෂය තුළට ගුවන් සහ අභ්‍යවකාශ වේදිකාවන් නාවික මෙහෙයුම් සමග ඒකාබද්ධ කිරීම වැනි ගුවන් හා අභ්‍යවකාශ ශක්‍යතාවන් ද ඇතුළත් කළ යුතු බව චීනයට මනා අවබෝධයක් තිබේ. චීනය මේ අතින් දැනට එතරම් ශක්තියක් නොදැරුවත් එම ශක්තිය ගොඩ නගා ගැනීම සඳහා විශාල සම්පත් ප්‍රමාණයක් වෙන් කර තිබේ. චීනය, සුක්ෂම වන්දිකා නිපදවීමේ සහ යෙදවීමේ කාර්යයේ සෑහෙන දියුණුවක් ලබා තිබේ. එමෙන්ම, තමන්ගේම Beidou වන්දිකා පද්ධතිය කක්ෂගත කිරීම හරහා වන්දිකා සංචලන (satellite navigation) ක්ෂේත්‍රයේ ස්වාධීනත්වය ඇති කර ගැනීම කරා ද ඇදෙමින් සිටී. චීනය විසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන මධ්‍යම සහ අන්තර්-මධ්‍යම පරාසවලට අයත් මිසයිල ලෝකයේ ඒ ඒ පන්ති වල හොඳම මිසයිල අතරට ගැනේ. එමෙන්ම, ඔවුන් ගේ මිසයිල නිෂ්පාදන වේගය බොහෝ රටවල් මවික කරවන සුළුය. චීනය, විශාල වශයෙන් මිසයිල නිෂ්පාදනය කරනවා පමණක් නොව ඒවා භාවිත කරන නවමු ක්‍රම ද හඳුන්වා දෙමින් සිටී. අමෙරිකානු ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නොමැති වලට පහර දීම සඳහා විකරණය කරන ලද කිලෝ ග්‍රෑම් 500 ක ධාරිතාවෙන් යුතු හිසක් සහිත DF-21 මිසයිලය මින් එකකි. මිසයිලයකින් ගැලවී නැවත වායුගෝලය තුළට වැටෙන කොටස හැසිරවිය හැකි තාක්ෂණයක් ද චීනය සතු බව වාර්තා වේ. මෙවැනි මිසයිල සහ තථ්‍යකාල (real time) තොරතුරු ඒකාබද්ධ කිරීමට චීන මහජන හමුදාවට හැකි වුවහොත්, නොමැති නොවන චීන

බැලිස්ටික් මිසයිල වලින් ගැලවීම අමෙරිකාවට අපහසු කරුණක් වන්නට ඉඩ තිබේ.¹⁹

සමස්තයක් වශයෙන් ගෙන බැලූ විට චීන හමුදාවන් අතුරින් වඩාත්ම වේගයෙන් වර්ධනය වනුයේ නාවික හමුදාවයි. 2020 වර්ෂය වන විට, ප්‍රධාන පෙළේ ප්‍රහාරක නොමැති 73 ක් ද න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීන් 12 ක් ඇතුළුව සබ්මැරීන් 78 ක් ද මධ්‍යම සහ බර පන්තියේ උභයකාරී නොමැති 80 ක් සහ නියමු අස්ත්‍රය බෝට්ටු 94 ක් ද සිය බල ඇණියට ඇතුළත් කර ගැනීම චීන නාවික හමුදාවේ අපේක්ෂාවයි. 2020 දක්වා වන කාලය, චීන නාවික හමුදාව නිල් දිය හමුදාවක් බවට පත්වන සංක්‍රාන්ති සමය ලෙස චීන විශ්ලේෂකයෝ දකිති.²⁰ තායිවානයේ සිදු වීමට ඉඩ ඇති සිද්ධීන්ට මුහුණ දීම හැරුණු කොට, පළමුවන දිවයින දාමය නමින් හැඳින්වෙන කොටසින් ඔබ්බෙහි ද තිරසාර නිල් දිය මෙහෙයුම් දියත් කිරීමට අවශ්‍ය ශක්‍යතාවන් නිර්මාණය කර ගැනීමට බීජිං පරිපාලනය අවධාරණයෙන් කටයුතු කරමින් සිටී. චීනයේ වෙරළ තීරයට සමගාමීව දිවෙන කොදෙව් මාලා යොදා ගනිමින් එහි සාගර කළාපය විස්තර කරනු ලැබේ. කුරිල් දිවයින, ජපානය, ඊසාන දිවයින, තායිවානය, පිලිපීනය සහ ඉන්දුනීසියාව දිගේ පළමුවන දිවයින මාලාව ගමන් කරයි. උතුරු-දකුණු රේඛාවකින් ආරම්භ වන දෙවන දිවයින මාලාව, කුරිල්ස් දිවයින වල සිට ජපානය, බොනිස්, මරියානා, කැරොලයින් සහ ඉන්දුනීසියාව හරහා දිවේ. මෙම දිවයින මාලා දෙකේ එකතුවෙන් චීන වෙරළේ සිට නාවික සැතපුම් 1800 ක පමණ සාගර වපසරියක් සෑදේ. එතුළට නැගෙනහිර චීන මුහුදෙන් වැඩි කොටසක් ද නැගෙනහිර ආසියා නැව් මාර්ගය ද අයත් ය (රූපය 1). දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාම සමයේ සිටම මේ දිවයින මාලා දෙකේ ආධිපත්‍ය දැරූයේ අමෙරිකානු නාවික හමුදාවයි. එම ආධිපත්‍යයෙන් නිදහස් වීම නිල් දිය හමුදාවක් බවට පත්වීමට චීනය උත්සුක කරන මූලිකතම අරමුණු වලින් එකකි.

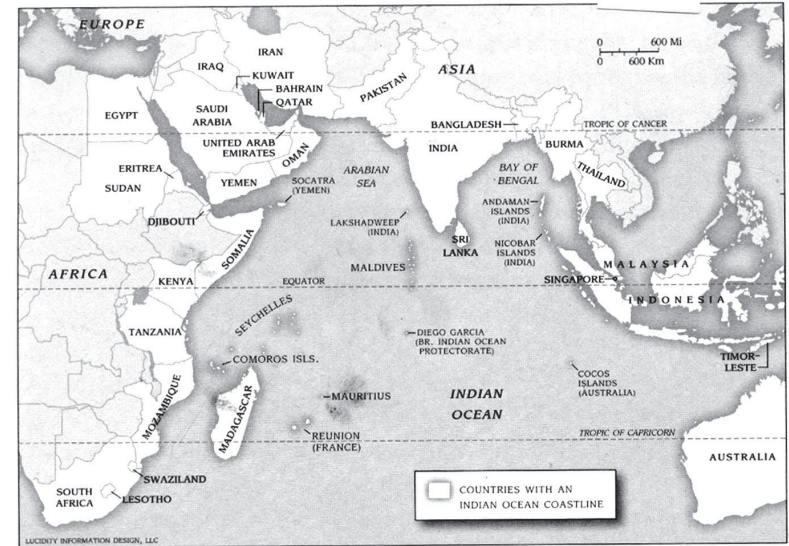
චීනය, පළමුවන දිවයින මාලාව පසු කරමින් ගමන් කළ හමුදා අභ්‍යාසයක් පළමු වරට මෙහෙය වූයේ²¹ 2010 අප්‍රේල් මාසයේ දී ය. නැව් දහයකින් සමන්විත කුඩා නැව් කණ්ඩායමක්, ඔකිනාවා කොදෙව්වේ ප්‍රධාන දූපත සහ මියාකෝ දූපත අතර පිහිටි මියාකෝ සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා ශාන්තිකර සාගරයට ඇතුළු

විය. පළමුවන දිවයින මාලාව ප්‍රදේශයේ සිය ක්‍රියාකාරකම් වැඩි කිරීමෙන් නොනැවතුනු චීනය විවෘත සාගරයට ද අවතීර්ණ වීම කළාපයේ අනෙක් රටවල් මෙන්ම අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ද කලබලයට පත් කළේය.²²

1 වන රූපය : චීනයේ ශාන්තිකර දිවයින මාලය

සමුද්‍රීය කටයුතු වල යෙදීමට චීනයට ඇති අවස්ථාව සීමාසහිත වුවත් විවෘත මුහුදේ කටයුතු කිරීමේ නිදහස ඉන්දියාව රිසිසේ භුක්ති විඳියි. ඉන්දියානු සාගරය මධ්‍යයේ පිහිටීම නමැති භූගෝලීය ආශීර්වාදය ලබා ඇති ඉන්දියාව නාවික ගමනාගමන මාර්ග වලට ඉතාම ආසන්නව සිටීමේ වාසනාව ද ලබා ඇත. විවෘත සාගරයට ඇතුළු වීම පාලනය කරන සියළුම බාධක කපොළ ඉතා ආසන්නයෙන් පිහිටා ඇති නිසා පහසුවෙන් ඒවා හරහා ගමන් කිරීමට හැකි වීමේ වාසිය ද ඉන්දියාවට තිබේ. 2 වන රූපයෙහි දක්වා ඇති පරිදි, බටහිර ශාන්තිකර සාගරය මෙන්ම ඉන්දියානු සාගරය ද වර්තමානයේ පාලනය කරනු ලබන්නේ අමෙරිකා එක්සත් ජනපද නාවික හමුදාව විසිනි.

2 වන රූපය: ඉන්දියාව හා ඉන්දියානු සාගර කළාපය

බලවත් නාවික හමුදාවක් ගොඩනගා ගැනීම හරහා සිය ස්වභාවික භූපිහිටීමෙන් ලැබෙන වාසිය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමේ මාර්ගයේ ඉන්දියාව එතරම් දිගු ගමනක යෙදී නැත. චීනයේ අතිධාවනකාරී නාවික හමුදා නවීකරණය සමග සසඳන විට ඉන්දියානු ප්‍රයත්න ඉතාමත් ලාබාල තත්වයක පවතී. එහෙත් නිරපේක්ෂව සැලකූ කල, බලය විදහා දැක්වීමේ අරමුණ පෙරදැරිව ඉන්දියාව ද නාවික හමුදා නවීකරණය සම්බන්ධ සුවිශාල උපායමාර්ගයක් අනුගමනය කරමින් සිටී. සිය සාගර ක්‍රියාකාරකම් බරපතල තර්ජන වලට මුහුණ දෙන තත්වයක් නොමැති හෙයින් නිල් දිය, සමතුලිත නාවික හමුදාවක් සංවර්ධනය කර ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමට ඉන්දියාවට අවස්ථාව තිබේ. සිය නාවික හමුදාව ඉන්දියානු සාගර කළාපයේ වැදගත් බලයක් බවට පත්කිරීම ඉලක්ක කරගත් වැඩසටහනකට 1990 දශකයේ අග භාගයේ සිටම ඉන්දියාව අත ගසා තිබින.²³ රටේ දේශපාලන නායකත්වය ද නාවික බලයෙහි වැදගත් කම හඳුනාගැනීම මේ කටයුත්තට තවත් රුකුලක් විය. බොහෝ කාලයක් තිස්සේ ඉන්දියානු නාවික හමුදාව හඳුන්වන ලැබුයේ 'සින්ඩරෙල්ලා සේවය'

වශයෙනි. එහෙත්, 1990 දශකයේ දී ඉන්දියාව සිය හුදෙකලාවෙන් පිටතට පැමිණීමත් සමග නාවික හමුදාව තවදුරටත් නොතකා හැරිය නොහැකි විය. නිදහස ලැබීමෙන් පසුව ගත වූ මුල් දශක කිහිපය තුළ නාවික හමුදාව වෙනුවෙන් වෙන් කරන ලද්දේ රටේ ආරක්ෂක වියදමින් සියයට 5 ක් 10 ක් අතර කොටසකි. රජීව් ගාන්ධි අගමැතිවරයා යටතේ 1984/1989 පරිච්ඡේදය තුළ හමුදා පුළුල් කිරීම ඇරඹුනු විට එය සියයට 12 ක් පමණ දක්වා ඉහළ නංවනු ලැබිණ. සුවිශාල විසි පස් අවුරුදු නාවික හමුදා නවීකරණ වැඩසටහනක් 1990 වර්ෂයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද්දේ වුව ද දේශීයව පැන නැගුණු සම්පත් අර්බුදය ද සෝවියට් සංගමයේ බිඳවැටීමේ විදේශීය බලපෑම ද හේතුවෙන් ඒ පිළිබඳ උනන්දුව ඉතා ඉක්මනින්ම හීන වී ගියේය.²⁴ ඉන්දියාව සහ පාකිස්ථානය අතර 1999 දී හටගැනුණු කාර්ගිල් යුද්ධය, ඉන්දීය නාවික හමුදා නවීකරණ ප්‍රයත්නය වැටී තිබුණු තැනින් ඉහළට නංවා ගැනීමට අවශ්‍ය වාතාවරණයක් සපයා දුන්නේය. ඉන්දියාව සිය ආර්ථිකයේ ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් සහ ප්‍රතිසංස්කරණ ඇරඹීමෙන් පසු අනිවාර්යයෙන්ම කරන්නට සිදු වූ පටි තද කර ගැනීමේ කාර්යයේ කොටසක් ලෙස දිගු කාලයක් තිස්සේ ආරක්ෂක වියදම් නොතකා හරිනු ලැබ තිබිණ. එහෙත්, කාර්ගිල් යුද්ධය, එම තත්වය වෙනස් කිරීමට ඉන්දියාවට බල කර සිටි කරුණ විය. 1998 දී බලයට පත් වූ දේශප්‍රේමී භාරතීය ජනතා පක්ෂය, ශක්තිමත් ජාතික ආරක්ෂක වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පොරොන්දුවක් දී තිබුණේ මේ යුද්ධය ඇරඹීමටත් පෙර ය. භාරතීය ජනතා පක්ෂ ආණ්ඩුවේ, ප්‍රධාන පෙළේ උපාය මාර්ගික වින්තකයින් දෙදෙනා වූ විදේශ ඇමති ජස්වන්ත් සිං මෙන්ම ජාතික ආරක්ෂක උපදේශක බ්‍රජේෂ් මිෂ්රා පමණක් නොව ආරක්ෂක ඇමති ජෝර්ජ් ෆර්නන්ඩස් ද ඉන්දියාවේ නාවික ප්‍රතිරූපය ඉහළ නැංවීමට පූර්ණ සහයෝගය ලබා දුන්හ. විසි එක් වන සියවස ආරම්භ වන විට, ඉන්දියාවේ ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණයන්හි ප්‍රතිලාභ ලැබීම ආරම්භ වී තිබූ අතර ආර්ථිකය ඉහළ වර්ධන වේගයක් අත් කර ගෙන තිබිණ. එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස, සියළුම හමුදා නවීකරණ කටයුතු සඳහා වැඩි මුදලක් යෙදවීමට හැකි මට්ටමට ඉන්දියාව ළඟාවී සිටියේ ය. ආරක්ෂක වියදම් සඳහා අයවැයෙන් වෙන් කළ මුදල වැඩි වීමත් සමග නාවික හමුදාව සඳහා වෙන් වූ කොටස ද අනිවාර්යයෙන්ම වැඩි විය. 1999/2000

වර්ෂයේ දී සියයට 14 ක් වූ එය 2008/2009 වන විට සියයට 18.5 ක් දක්වා නැංවිණ. ආරක්ෂක වියදම් සඳහා වූ ප්‍රතිපාදන වැඩි වීමේ සාපේක්ෂ මෙන්ම නිරපේක්ෂ ප්‍රතිලාභියා ද වූයේ නාවික හමුදාවයි. 2004 සහ 2007 දී නාවික හමුදාව සම්බන්ධව සකසා තිබූ මතවාද සහ උපායමාර්ග ලේඛනයන් තුළ දක්වා තිබූ සුවිශාල ඉලක්ක, පැහැදිලිව එක පෙළට තබා ගෙන කටයුතු කිරීමට නාවික හමුදාවේ දුරදර්ශී නායකත්වය විසින් සැලසුම් යොදනු ලැබිණ. නාවික හමුදාව වෙනුවෙන් වෙන් කර තිබූ ප්‍රතිපාදන වලින් සාපේක්ෂව විශාල කොටසක් ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා භාවිත කරන ලදී.

2022 වර්ෂය වන විට සිය බලඇණියේ නැව් සංඛ්‍යාව 160 ක් පමණ දක්වා ඉහළ නංවා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ද දක්වමින් 2000 වසරේ අවසාන භාගයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද හමුදා ව්‍යුහය තුළ නාවික හමුදාවේ අපේක්ෂාවන් හොඳින් පිළිබිඹුව තිබිණි. ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහක නෞකා තුනක්, ප්‍රහාරක ගුවන් යානා 400 ක් ද ඇතුළු ප්‍රධාන පෙළේ ප්‍රහාරක නෞකා 60 ක් මෙම සංඛ්‍යාවට ඇතුළත් වීමට නියමිතය. මේ සියල්ල සම්පූර්ණ වීමෙන් පසුව ඉන්දීය නාවික හමුදාව ලෝකයේ ප්‍රධානතම නාවික හමුදා පහ අතරට එක් වනු ඇත. ඒ අතර කාලයේ දී නාවික හමුදාවට අයත් නෞකා සංඛ්‍යාව පහත වැටෙනු ඇත්තේ නවීකරණ ප්‍රයත්නය බොහෝ සෙයින් ප්‍රමාද කරන ලද හෙයිනි. කෙසේවෙතත්, ඉන්දීය නාවික හමුදාවේ ගුණාත්මක බව සහ සඵලත්වය ඉහළ නැංවී ඇති බව දැන් සිටම ප්‍රදර්ශනය වන බව පිළිබඳව තර්කයක් නැත. චීන මහජන හමුදාවට අයත් නාවික හමුදාව සමග සසඳන විට ඉන්දියානු සබ්මැරීන බලඇණිය ඉතා කුඩා එකකි. 2008 වර්ෂයේ දී ඉන්දියාව සතුව තිබුණේ සබ්මැරීන් යාත්‍රා 8 ක් පමණකි. රුසියානු Kilo පන්තියේ (Sindugosh Class) සහ ජර්මන් 209 වර්ගයේ (Shishumar Class) තමන් සතුව ඇති සබ්මැරීන තත්වයෙන් උසස් කිරීමට සහ විකරණය කිරීමට ඉන්දියාව පියවර ගෙන තිබේ. ඒ හැරුණු විට, මෙතෙක් කල් ප්‍රමාද කරමින් සිටි ප්‍රංශ Scorpene වර්ගයේ සබ්මැරීන හයක නිෂ්පාදන කටයුතු ද අරඹා ඇත. මින් පළමුවැන්න, 2012 වර්ෂයේ දී නිමකරන්නට ඉඩ තිබේ. විදේශ හවුල්කරුවකු සමග එක්වී උසස් ගණයේ ඩීසල් සබ්මැරීනයක් නිපදවීමේ හැකියාව ද ඉන්දියාවේ සැලකිල්ලට ලක්වී ඇති කරුණකි.²⁵

චීනයේ මෙන්ම ඉන්දියාවේ ද මතුපිට යාත්‍රා කරන නෞකා බලඇණිය සීඝ්‍ර වෙනසකට භාජනය වෙමින් තිබේ. ඩිස්ට්‍රෝයර් සහ ග්‍රිගේට් යාත්‍රා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් මෙතෙක් කල් රුසියාව මත රැඳී සිටි ඉන්දියාව දැන් රුසියාව සමග එක්ව එම යාත්‍රා සැලසුම් කර ඉන්දියාවේම නිෂ්පාදනය කරයි. රාජ්පුට් (Kashin) සහ දිල්ලි යන පන්ති වල පැරණි ඩිස්ට්‍රෝයර් යාත්‍රා වෙනුවට වඩා බලවත් කෝල්කටා පන්තියේ යාත්‍රා, මැසගොන් නැව් අංගනයේ ඉදිකරමින් තිබේ. ඒ හැරුණු විට, අළුත්ම වර්ගයේ ග්‍රිගේට් යාත්‍රා මිල දී ගැනීමට ද සැලසුම් කර ඇත. Shivalik පන්තිය නමින් හැඳින්වීමට නියමිත මේ යාත්‍රා, ඉන්දිය නාවික හමුදාවට නව ජවයක් එක් කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. පුළුල් කෝණයකින් බලන විට, මතුපිට නෞකා බලඇණිය නවීකරණය කිරීමට අංග හතරක් ඇතුළත්ය. විශාල නෞකා වන මේවා, දැරීමේ ශක්තිය සහ දුර ගමන් කිරීමේ හැකියාව මත නිල් දිය මෙහෙවර සඳහා වඩාත් සුදුසු වීම පළමු වන අංගයයි. දෙවන වැදගත් අංගය නම් සැඟවුණු විශේෂ අංග ඇතුළත් කර ඒවා සැලසුම් කර ඉදිකිරීමයි. තුන්වනුව, මේ සෑම නෞකාවකම විශාල පරිගණක බලයක් ඇතුළත් කරන බැවින් පරිගණක ජාලයක් ඔස්සේ සිදුකෙරෙන මෙහෙයුම් වල කොටසක් සේ ක්‍රියාකිරීමට ඒවාට හැකි වීමයි. හතරවැන්න, මේවායින් බොහොමයක අතිධ්වනික (supersonic) BrahMo මිසයිල ද ඇතුළුව දිගු දුර ගමන් කරන වඩා විනාශකාරී මිසයිල සවි කර ඇත. මතුපිට යාත්‍රා කරන ප්‍රභා රක නෞකාවන්ට, මේ අමතර අංග නිසා, ඉන්දුශාන්තිකර සාගර තීරයේ විශාල මැදිහත් වීමේ කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීමට ඉඩ ලැබෙනු ඇත.²⁶ මේ අතර, උභයකාරී නෞකාවන් මිල දී ගැනීම කෙරෙහි ඉන්දියාවේ අවධානය යොමු වී තිබේ. 2007 වර්ෂයේ මුල් භාගයේ දී, ඉන්දියාව, අමෙරිකාවෙන් USS Trenton නෞකාව මිල දී ගත්තේය. ඔස්ටින් පන්තියට අයත් මේ නෞකාව, සේනා ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා මෙන්ම බලය විදහා දැක්වීම සඳහා ද යොදා ගත හැක. ඉන්දියාව, උභයකාරී මෙහෙයුම් සඳහාම නිෂ්පාදනය කර ඇති Shardul සහ Magar පන්ති දෙකට අයත් නෞකා ද දිගින් දිගටම මිල දී ගනිමින් සිටී. නෞකා බලඇණි වලට ප්‍රතිසැපයුම් සිදු කරන තෙල් නැව් තුනක් ද ඉන්දිය නාවික හමුදාව සතුය. නාවික හමුදාව තුලට

කුඩා යුද හමුදා කණ්ඩායම් ඇතුළත් කර එක්තරා ආකාරයක සාගර කාර්යසාධක හමුදාවක ආකාරයෙන් ක්‍රියා කළ හැකි කණ්ඩායමක් ද නිර්මාණය කරමින් තිබේ. ඒ හැරුණු විට සමුද්‍ර ආකාශනරණය සහ අනෙකුත් නවීන නාවික තාක්ෂණයන් කෙරෙහි ඉන්දිය නාවික හමුදාවේ දැඩි අවධානය යොමුවී ඇත. නෞකා නිෂ්පාදන කර්මාන්තය ද ඉතා දියුණු අඩියකට පත් වී ඇති අතර ඉන්දියාවේ නැව් නිෂ්පාදන අංගන වලට දස දෙසිත් ඇණවුම් ලැබෙමින් පවතී. අළුතින් ආරම්භ කරන ලද පෞද්ගලික අංශයට අයත් නැව් නිෂ්පාදන අංගනය, ඉන්දියාවේ නැව් නිෂ්පාදන ශක්‍යතාව වඩා ශක්තිමත් කරන්නටත් පුළුල් කරන්නටත් දායක වී ඇත. නෞකා නිෂ්පාදනයෙහි ලා පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධව, වඩා ඵලදායී ප්‍රතිපත්ති සකස් කරන ලෙස ඉන්දියානු ආණ්ඩුවට මේ දිනවල බලපෑම් සිදුවේ.

ප්‍රභා රක ගුවන් යානා ප්‍රවාහක නෞකා

චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ නාවික හමුදා නවීකරණ ප්‍රයත්නයන්, විලාසයෙන් සහ ව්‍යුහයෙන් එකිනෙකට වෙනස් වුවත් එකම දිශානතියක් පෙන්වයි. සිය මාතෘ භූමියෙන් බොහෝ දුර ප්‍රදේශ වල මෙහෙයුම් කිරීමේ සමත් කමින් යුතු විශාල, සමතුලිත සහ බලවත් නාවික හමුදාවන් නිර්මාණය කර ගැනීම දෙරටවීම පරමාර්ථයයි. ප්‍රභා රක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා එවැනි සමත්කමක ප්‍රධාන කොටසකි. චීන සහ ඉන්දියානු නාවික හමුදා නවීකරණය තුල මේ ආකාරයේ නෞකා වලට හිමිවන වැදගත්කම වෙන වෙනම සලකා බැලිය යුතුය. දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමයෙන් අනතුරුව ප්‍රභා රක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාවක් මුල් වරට මිල දී ගත් ආසියානු රට ඉන්දියාවයි. මේ සඳහා තීරණයක් ගැනීම 1950 දශකයේ අග භාගය දක්වා අතීතයට දිවෙන්නකි. බ්‍රිතාන්‍යයේ නිෂ්පාදිත INS Vikrant (මුල් නම HMS Hercules) සහ INS Virat (මුල් නම HMS Hermes) ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා දෙක, 1960 දශකයේ සිටම ඉන්දියාව විසින් මෙහෙයවනු ලැබ ඇත. එහෙත්, ඉන්දියාවේ ජාතික ආරක්ෂක උපායමාර්ගය බෙහෙවින් දුර්වලව පැවතීම සහ එතුල නාවික හමුදාවේ කාර්යභාරය ඉතා සුළු වීම නිසා එම නෞකා වල පූර්ණ ශක්‍යතාවයෙන් ප්‍රයෝජන

ගැනීමට හැකි නොවිනි. පාකිස්ථානය සමග 1971 දී ඇති වූ යුද්ධයේ දී සහ 1999 දී සහ 2001/2002 කාලයේ දී සිදුවූ ගැටුම් වල දී ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා කිසියම් කාර්යභාරයක් ඉටු කළ ද මෙවැනි නෞකාවන් වෙනුවෙන් ආයෝජනය කිරීම පිළිබඳව මහජනතාව ගෙන් මෙන්ම විද්වතුන් ගෙන් ද නිරන්තරයෙන්ම ගැටළු නැගිනි.²⁷ එහෙත්, වර්තමාන සන්දර්භය තුළ, නිල් දියේ මෙහෙයුම් කිරීමේ හැකියාව අවධාරණය කරන බාහිරට යොමු වූ නාවික උපායමාර්ගයේ කොටසක් ලෙසින්, ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා වල වැදගත් කම පෙනෙන්නට පටන් ගෙන තිබේ. ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා මෙහෙයවා පළපුරුද්දක් තිබීම, අනෙකුත් ආසියානු බලවතුන්ට සාපේක්ෂව ඉන්දියාවට විශේෂ වාසිදායක කරුණකි. මන්ද, එවැනි පළපුරුද්දක් ලබා ගැනීම දුෂ්කර කරුණකි. එහෙත්, අවාසනාවකට මෙන්, සිය තෙවැනි ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාව (the Gorshkov) රුසියාවෙන් මිල දී ගැනීම අසාමාන්‍ය ලෙස ප්‍රමාද වූ බැවින් ඉන්දියාවට බොහෝ මෙහෙයුම් සිදු කරන්නට වූයේ ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාවක් නොමැතිව ය. මේ ප්‍රමාදය සමහර කොටස් වල නොඉවසිල්ලට හේතු විය. තමන්ට එම නෞකාව සපයන්නට රුසියාවට උනන්දුවක් නැතිදැයි ඉන්දිය නාවික හමුදාවේ මාණ්ඩලික ප්‍රධානී, අද්මිරාල් සුරේෂ් මේතා, 2007 වර්ෂයේ දී ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රශ්න කර සිටියේ ය.²⁸ ඉන්දියානු විගණකාධිපතිවරයා ගේ 2009 වාර්තාව තුළ අද්මිරාල්වරයා ගේ ප්‍රශ්නයම නැවත නගා තිබිණ.²⁹ එසේ වුවත්, ඉන්දියාවේ අදහස වූයේ මොස්කව් පරිපාලනය සමග පවතින, එතෙක් නොවිසඳුනු ගැටළු විසඳා ගැනීමෙන් අනතුරුව Gorshkov සම්බන්ධ ගනුදෙනුව නිමාවට පත් කිරීමයි.

ඕනෑම අවස්ථාවක දී නෞකා දෙකක් සම්පූර්ණයෙන්ම මෙහෙයුමට සූදානම් තත්වයේ තබා ගැනීම පිණිස, 2020 වන විට ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා තුනක් සතු කර ගැනීම ඉන්දියාවේ නාවික බලඇණි නවීකරණයේ මූලිකතම බලාපොරොත්තුවකි. වික්‍රමාදිත්‍ය (Vikramaditya) ලෙස යළි නම් කරන ලද Gorshkov, ඉක්මනින්ම සක්‍රිය සේවයට යොදා ගැනීමට සහ තවත් නෞකා දෙකක ඉදිකිරීමේ කටයුතු දේශීය අංගනයන් තුළ දිගටම සිදු කිරීමට ඇති හැකියාව මත එම බලාපොරොත්තුව මල් පල ගැන්වීම රඳා

පවතී. එක් ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාවක් ඉදිකිරීමේ කටයුතු 2009 මුල් භාගයේ දී කොචින් නාවික අංගනය තුළ ආරම්භ කෙරිනි. මෙම නෞකාව මුලින්ම ඉදිකිරීමට සැලසුම් කර තිබුනේ ගුවන් ප්‍රහාර වලින් ආරක්ෂාව සලසන නෞකාවක් ලෙසිනි. දැන්, ටොන් 37,000 ක බරකින් යුතුව ඉදිකෙරෙන එය 2015 ට පෙර සේවයේ යෙදීමට හැකි නොවනු ඇත. දෙවැනි සැලසුම, 2017 වර්ෂයේ දී යාත්‍රා කරවීමට අපේක්ෂිත ටොන් 64,000 ක බරකින් යුතු විශාල නෞකාවක් සඳහා වන අතර එතුලට උසස් තාක්ෂණික අංග රාශියක් අන්තර්ගත කිරීමට නියමිත ය. එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර පුළුල් වෙමින් පවතින ආරක්ෂක හවුල්කාරිත්වයේ කොටසක් ලෙස අමෙරිකාවට අයත් USS Kitty Hawk ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාව, අමෙරිකාවේ 7 වන බලඇණියෙන් විශ්‍රාම ගැන්වීමෙන් අනතුරුව ඉන්දියාවට ලබා දීමට යන බවට 2007/2008 පරිච්ඡේදය තුළ බොහෝ ආරංචි පැතිරිණ. අමෙරිකානු වර්ගයේ සුපිරි ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාවක් ලබා ගැනීමට ඉන්දියානු නායකයින් තුළ අකැමැත්තක් තිබෙන්නට නැතත් එවැනි මාරුකිරීමක් සමග සම්බන්ධ වන දෙරටේම බාධකයන් පිළිබඳව නව දිල්ලි පරිපාලනයට හොඳ අවබෝධයක් තිබේ. අමෙරිකානු ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාවක, නැව් තට්ටුව සඳහා ගුවන් යානා 80 ක රඳවනයක් මිල දී ගැනීම පිණිස, ඉන්දිය නාවික හමුදාවට ප්‍රසම්පාදනය (මිල දී ගැනීම) සඳහා ලබා දෙන වාර්ෂික ප්‍රතිපාදනය මෙන් කිහිප ගුණයක මුදලක් වැය කිරීමට සිදුවන්නට ඉඩ තිබිණ. කෙසේවෙතත්, Kitty Hawk ඉන්දියාවට විකිණීමට යන බවට පැතිරෙන ආරංචිවල කිසිදු සත්‍යයක් නැතැයි 2008 වර්ෂයේ දී ඉන්දියාවේ සංචාරයක යෙදුනු අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ එවක විදේශ ලේකම්වරයාව සිටි රොබට් ගේට්ස් පවසා සිටියේ ය.³⁰ Gorshkov සේවයේ යොදවා ගැනීමේ සහ දේශීයව තවත් ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා දෙකක් තැනීමේ කටයුතු වලට ඉන්දිය නාවික හමුදාවට තවත් සෑහෙන කලක් ගත වනු ඇත. මේ ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා තුන සක්‍රීය වූ විට එය ඉන්දිය නාවික හමුදාවේ වර්තමාන ශක්‍යතාවයේ විශාල දියුණුවක් ඇති කරන බව සහ සැබෑ නිල් දිය නාවික හමුදාවක් බවට පත්වීමට අවශ්‍ය ශක්‍යතාවය ද ලබා දෙනු ඇත.³¹ INS Virat නෞකාවට

එක් වරක් ඉන්ධන පිරවීමෙන් පසුව ගමන් කළ හැකි දුර නාවික සැතපුම් 5000 ක් වුවත් වික්‍රමාදිත්‍ය නෞකාවෙහි එම හැකියාව නාවික සැතපුම් 14,000 කි. එහි, MIG-29K ගුවන් යානා 16 ක් ගෙන යා හැකි අතර එම ගුවන් යානාවකට යළි ඉන්ධන පිරවීමෙන් තොරව සැතපුම් 1,430 ක් පියාසර කිරීමේ හැකියාව තිබේ. මේ හැකියාවන් දෙක එකතු වූ කළ පෙර නොවූ විරූ දුරකට ළඟා වීමේ හැකියාවක් ඉන්දියානු නාවික හමුදාවට ලබා දෙයි. දේශීයව නිපදවන ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාවට ද INS Virat ට වඩා වැඩි දුරක් එනම් නාවික සැතපුම් 7,500 ක පමණ ගමන් දුරක් ඇති බව පැවසේ. එමෙන්ම, එහි MIG-29 යානා 12 ක් ප්‍රවාහනය කිරීමේ ධාරිතාවක් සහ STOBAR (short takeoff barrier arrested recovery) සැලසුමක් ද අඩංගු කිරීමට අපේක්ෂිත ය. තුන්වන ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාව, ටොන් 37,000 ක් බරින් යුතු දේශීය නෞකාව අභිභවා, ටොන් 64,000 ක බරකින් යුතු වනු ඇත. දැනට, අමෙරිකා එක්සත් ජනපද සහ ප්‍රංශ නෞකා වල පමණක් දක්නට ලැබෙන, ගුවන් යානා නිකුත් කරන නවතම තාක්ෂණයක් (steam catapult) මේ නව නෞකාවට ලබා දීමට ඉන්දිය නාවික හමුදාව අපේක්ෂා කරයි.³²

ලබන දශකය තුළ ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා 3 ක් සේවයට යෙදවීමට ඉන්දියාව අපේක්ෂා කරන අතර චීනය සිය පළමුවැන්න හඳුන්වා දීමට සැරසෙමින් සිටී. 2011 අගෝස්තු මාසයේ දී එහි ප්‍රථම මුහුදු අත්හදා බැලීම සිදු කරනු ලැබිණ. ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා යෙදවීම, චීන ආරක්ෂක විශේෂඥයින් වසර ගණනාවක් තිස්සේ සාකච්ඡා කරමින් සිටි කරුණකි. එහෙත්, ඒ පිළිබඳ අවසාන තීරණයකට එළැඹෙන්නට ඔවුන්ට හැකි වූයේ 2000 දශකයේ මැද භාගයේ දී ය.³³ ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා හතරක් හෝ හයක් තනන්නට චීනය සැරසෙන බවට හැඟවීම් පවතී. 'එක්, ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාවක් නම්, එය නාවික හමුදා බලයේ සංකේතයක් ලෙස තබා ගැනීමට යොදා ගන්නේ යැයි සැලකිය හැක. එහෙත්, හතරක් හෝ හයක් සේවයේ යෙදවීම නවතම නාවික උපායමාර්ගයකි. සැබවින්ම මෙය, ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාව පිරිවරා ගත් සබ්මැරීන්, ඩිස්ට්‍රෝයර් සහ ෆ්‍රිගේට් යාත්‍රා වලින් සමන්විත 'ප්‍රවාහක සටන්

කණ්ඩායම්' (Carrier Battle Group) කරා චීන මහජන හමුදාවේ දිශානතිය වෙනස් කෙරෙන බවට පෙරනිමිත්තක් වීමට ඉඩ තිබේ. මෙවැනි ප්‍රවාහක සටන් කණ්ඩායම්, තිරසාර, දිගු දුරක් ගමන් කළ හැකි ප්‍රහාරක යුද හමුදාවක් යැයි ප්‍රකට කිරීමට භාවිත කළ හැකි බරපතල යුද මෙවලම් වලින් එකකි.³⁴ යනුවෙන් එක් විශ්ලේෂයකු සඳහන් කර තිබේ.

අනෙකුත් සියළු මහා බලවත් ජාතීන් මෙන්ම, චීනය ද, ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා දෙස බලනුයේ සිය හමුදා බලය විදහා දක්වන කරන සංකේතයක් ලෙසින් සහ මව්බිමෙන් බොහෝ දුර කළාපවල දී, සිය දේශයේ විදේශ සහ ආරක්ෂක ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍රයන්ට සම්බන්ධ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා, ප්‍රායෝගිකව යොදා ගත හැකි මෙවලමක් ලෙසිනි. ඒ අතරම, 'සාමකාමී සංවර්ධනය' යන පුළුල් අදහස විනාශ කර නොගැනීමට ද සිය හමුදා නවීකරණය අනෙකුත් රටවලට තර්ජනයක් නොවන බව සහතික කිරීමට ද චීනය ප්‍රවේශම් වෙයි. 'ගැටළුව, ඔබ සතුව ගුවන් යානා ප්‍රහාරක නෞකාවක් තිබේ ද නැති ද යන්න නොව ඔබ එය යොදා ගනිමින් කුමක් කරන්නේ ද යන්න' යැයි චීන ජනරාල් වරයෙක් වරක් ප්‍රකාශ කොට ඇත.³⁵ ඔහු තවදුරටත් පවසා ඇත්තේ 'අප කෙදිනක හෝ ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාවක් සතු කර ගත්ත ද අනෙක් රටවල් මෙන් නොව ලෝකය පුරා හමුදා ස්ථානගත කිරීමට හෝ ලෝකය පුරා බලය පැතිරවීමට අපි එය පාවිච්චි නොකරමු' යනුවෙනි. එහෙත්, ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාවක් ලබා ගන්නැයි දේශප්‍රේමීන් අතර ද හඬ නැගුමක් පවතී. චීන හමුදාව තුළ සහ රටේ උපායමාර්ග සකසන්නන් අතර මේ පිළිබඳව බොහෝ සාකච්ඡා පැවැත් වේ.³⁶ දේශප්‍රේමී පුවත් පතක් වන Global Times පවසන්නේ චීනයේ නාවික බලය කළාපය අස්ථාවර කිරීමට නොව ස්ථාවර කිරීමට හේතු වන බවයි: 'අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සතුව ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා 11 ක් තිබේ. ඉන්දියාව සහ කොරියාව වැනි අසල්වැසි රටවල්, ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා තැනීම පිණිස යෝධ ව්‍යාපෘති දියත් කර ඇත. නිල් දිය නාවික හමුදාවක් නිර්මාණය කර ගැනීම, සංවර්ධනය වීම සඳහා අපට ඇති මූලික අයිතිය රැක ගැනීම විනා නාවික ආධිපත්‍යයක් බවට පත්වීම නොවේ. ගුවන්

යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය වලින් සහ අනෙකුත් නූතන අවි ආයුධ වලින් සන්නද්ධ චීන නාවික හමුදාව, කළාපීය ස්ථාවර භාවය සහ ගෝලීය සාමය ආරක්ෂා කිරීමේ කටයුතු වලට වැඩි සහායක් ලබා දීමට සමත් වනු ඇත.....ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය ද ඇතුළුව සිය නාවික හමුදාව ගොඩ නැගීමට අනෙක් ඕනෑම රටකට ඇති නීත්‍යානුකූල අයිතිය චීනයට ද තිබේ'.³⁷ 2009 වර්ෂයේ දී ජපාන ආරක්ෂ අමාත්‍ය යසුකජු හමාඩා සමග පැවති හමුවේ දී චීන ආරක්ෂක අමාත්‍ය ලියැන් ගුආන්ග්ලි පවසා සිටියේ 'ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය යොදාගැනීමෙන් සදාකාලිකවම වැලකී සිටීමට චීනයට නොහැකි' බවයි.³⁸ ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය සතු කර ගැනීමේ අයිතිය පිළිබඳව අවධාරණය කිරීම සමබර කිරීමට මෙන් චීන නාවික හමුදාපති ජෙන්ග්ලි පවසා ඇත්තේ 'චීනය, ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය බල ඇණිය සංවර්ධනය කරන්නේ සාමකාමී ආකාරයෙනි. ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය ඉදිකිරීම සම්බන්ධයෙන් අපි විවික්ෂණශීලී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරමු. වෙනත් රටවල නාවික හමුදා විශේෂඥයින් ගේ අදහස් වලට සවන් දීමට සහ අපේ රටේ මතය විමසීමට මා සූදානම් ය'.³⁹

සිය යුද ශක්තියට ගොඩ නැගීමට වඩා, සිය ප්‍රධානතම ප්‍රතිවාදියා වූ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ යුද ශක්තිය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සහ එය ඉලක්ක කිරීමට මෙතෙක් කල් චීනයේ වැඩිම අවධානය යොමු වී තිබිණ. බටහිර ශාන්තිකර සාගරයේ, විශේෂයෙන්ම තායිවානය සම්බන්ධව, ඇති විය හැකි සිද්ධීන් වල දී අමෙරිකානු ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය වලින් ඇති විය හැකි හැකි බලපෑම නෛෂ්‍යයවරෝධී කෘෂි මිසයිල සහ බැලිස්ටික් මිසයිල ප්‍රහාර මගින් දුර්වල කිරීම, වර්තමානයේ සිදු කරමින් පවතින නාවික හමුදා නවීකරණයන්හි ද කේන්ද්‍රීය කොටසකි. 'ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය, විශේෂයෙන්ම චීනය විසින් ඉදිකරමින් පවතින නවීකරණයන් අඩු වර්ගයන් ගේ දුර්වල බව වටහා ගැනීමත් සමග දේශීයව එවැනි නෛෂ්‍යය තැනීමේ කටයුතු ප්‍රමාද කිරීමට ඉඩ ඇත'.⁴⁰ එහෙත්, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට අයත් ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය බටහිර ශාන්තිකර සාගර කළාපයේ නිදහසේ හැසිරීම සීමා කිරීම පිණිස වඩා ශක්තිමත් පියවර ගැනීමත් සමගම විසි එක් වන සියවසේ

දෙවන දශකය ඇරඹෙන විට තමන්ගේ ම ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය තැනීමේ වැඩසටහන කෙරෙහි චීනයේ උනන්දුව තවත් ඉහළ නැගිණි. ඕස්ට්‍රේලියාවෙන්, HMAS Melbourne සහ රුසියානු නාවික හමුදාවේ පාවිච්චියෙන් පසුව මිල දී ගත් Minsk සහ Kiev වැනි පැරණි ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය මිල දී ගන්නට චීනය පොළඹවන්නට ඇත්තේ සැලසුම් පිළිබඳ දැනුම ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයයි. 1998 දී යුක්රේනයෙන් Varyag මිල දී ගැනීම, මෙහෙයුම් දැනුම ලබා ගන්නට කරන ලද්දක් සේ පෙනේ. විශාලතම සහ වඩා උසස්ම සෝවියට් ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යයවත් ගේ සැලසුමට අනුව තනා ඇති Varyag නෛෂ්‍යය නියමුවන් සහ නෛෂ්‍යය සේවකයින් පුහුණු කිරීම සඳහා සහ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සඳහා 'පරීක්ෂණ වේදිකාවක්' ලෙස යොදා ගන්නා ලදී. ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය වල රඳවා ගෙන යන ප්‍රහාරක ගුවන් යානා වර්ගයක් වන Su-33 ප්‍රහාරක ගුවන් යානා රුසියාවෙන් මිල දී ගැනීමට චීනය උනන්දුවක් දක්වා ඇත. මින් එක් ගුවන් යානයක් අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 2.5 ක දක්වා මුදලකට විකිණීම සම්බන්ධව දෙරට සාකච්ඡා පවත්වා තිබේ. මේ සාකච්ඡා ඇණහිට ඇති බවක් පෙනුනත් චීන මහජන හමුදාවට ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය වල ගෙන යන වර්ගයේ ගුවන් යානා මිල දී ගැනීම දුෂ්කර කාර්යයක් විය නොහැක. නියමුවන් 50 දෙනෙකුට, ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යය වල සිට ප්‍රහාරක ගුවන් මෙහෙයුම් සඳහා යාමේ පුහුණුව ලබා දෙන බව ද ඒ සඳහා බ්‍රසීලයේ සහයෝගය ලබා ගෙන ඇති බව ද වාර්තා වේ. ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යයවත් ලෙස Varyag හි ධාරිතාව එතරම් විශාල නොවුවත් එය 'චීන මහජන හමුදාවේ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික, මානුෂීය මෙහෙයුම්, සහ ස්වභාවික ව්‍යසනයන්හි දී සහන සැපයීම යන කටයුතු වල කේන්ද්‍රය වනු ඇත'.⁴¹

ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යයවත් යොදා ගනිමින් චීනය 2011 දී මුහුදේ සිදු කළ අත්හදා බැලීම වැඩි දෙනෙක් බරපතල ලෙස සැලකුවේ නැත.⁴² මෙහි දී සමහරුන් ගේ අදහස වූයේ ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛෂ්‍යයවත් මෙහෙයවීමට අවශ්‍ය නිපුණතා දියුණු කර ගැනීමට චීන මහජන හමුදාවට තව බොහෝ කල් ගත වනු ඇති බවයි. එවැනි නෛෂ්‍යයවත් ආරක්ෂා කිරීමට

අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වන සබ්මැරීන් සටන් ක්‍රම අතින් චීනයේ පවතින දුර්වලතාව තව දිගු කලක් පවතිනු ඇතැයි ද ඔවුහු පෙන්වා දෙති. ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාව යොදා ගනිමින්, මූලික අවස්ථාවේ දී චීනය, සාමාන්‍ය තත්වයේ මෙහෙයුම් කරනු ඇති නමුත් බලය විදහා දැක්වීමේ ශක්‍යතාවන් ප්‍රමාණවත් නොවනු ඇති බව මේ සම්බන්ධයෙන් දැක්වෙන තවත් අදහසකි. ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා තැනීම සහ සේවයට යොදවා ගැනීම මගින් චීනය මහා බලයක් ලෙස නැගී ඒමේ යථාර්ථය තහවුරු කරනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා, බලය විදහා දැක්වීමේ උපායක් ලෙස යොදා ගැනීමට අවශ්‍ය සර්වප්‍රකාර හැකියාවන් චීන මහජන හමුදාව සතුව නැත. ⁴³මේ අතර, ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාවක් දේශීයව තැනීමේ කටයුතු චීනය දිගින් දිගටම ඉදිරියට ගෙන යන බව වාර්තා වේ. පැවසෙන අන්දමට, පළමු වන චීන ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා ටොන් 50,000 ක් 70,000 ක් අතර බර වලින් යුතු වනු ඇත (සම්පූර්ණයෙන්ම බර පටවන ලද තත්වය යටතේ Varyag නෞකාවේ බර ටොන් 58,500 ක් පමණ වේ). ටොන් 50,000 ක් 70,000 ක් අතර බරින් යුත් නව චීන නෞකාවට ගුවන් යානා 30 ක් හෝ ඊට වැඩි ගණනක් ගෙන යන්නට හැකි වනු ඇත. ඒ හැරුණු විට, සිරස්ව ගුවන් යානා ඉහළ නැංවීමේ/ගොඩබැස්වීමේ පහසුකම් මෙන්ම සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමයට ඉහළ නැංවීම් සහ ගොඩබැස්වීම් පහසුකම් ද ඇතුළත් කරන්නට අවකාශ තිබේ.⁴⁴

කඳවුරු ස්ථාපනය කිරීමේ මහා තරඟය

සිය රට තුළ සහ රටින් බොහෝ දුර කළාපයන්හි, වැදගත් යටිතල පහසුකම් ස්ථාපනය කර ගැනීමෙන් තොරව නිල් දිය නාවික හමුදාවකට ස්ථිර පැවැත්මක් තබා ගත නොහේ. පෙර පරිච්ඡේදයන්හි සාකච්ඡා කළ ආකාරයට, නිල් දියේ මෙහෙයුම් සිදු කිරීමේ හැකියාවෙන් යුතු බලවත් නැව් තැනීමේ කටයුත්තෙහි චීනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද නිරතව සිටිති. එහෙත්, ජාත්‍යන්තරව මෙහෙයුම් සිදු කිරීම සඳහා රට අභ්‍යන්තරයේ, අදාළ යටිතල පහසුකම් විශාල වශයෙන් දියුණු කිරීම සහ හමුදාවන්ට බොහෝ දුර මෙහෙයුම් කිරීම සඳහා ඉඩ සලසන විශ්වසනීය ‘ක්‍රමෝපාය කටයුතු’ (logistics)

පද්ධතියක් ද තිබීම අවශ්‍ය ය. අණ දීම සහ සන්නිවේදනය, සක්‍රීය ආරක්ෂාව සැපයීම, නැවතුම් සහ නැංගුරම් පහසුකම්, පුහුණුව, තාක්ෂණික සහ කාර්මික සහයෝගය ලබා දීම, ද්‍රව්‍ය සැපයීම සහ සංස්කෘතිකමය විනෝදාස්වාදය සැපයීමේ හැකියාව වැනි පහසුකම් රට තුළ නිර්මාණය කරනු ලබන යටිතල පහසුකම් සතුව තිබිය යුතුය. මෙයින් අදහස් වනුයේ, චීනය සහ ඉන්දියාව දෙරටම, පද්ධතීන් රාශියකින් සමන්විත වන විශාල පද්ධතියක අවශ්‍යතාවයන් ඉටු කිරීම පිණිස ‘නාවික නගර’ ඉදි කළ යුතු බවයි. බුද්ධි අංශ කටයුතු, නිරීක්ෂණ, ගවේෂණ, සංවලන, සන්නිවේදන, සාගර නිරීක්ෂණ, පර්යේෂණ සහ කාලගුණ විද්‍යාත්මක අනාවැකි පළකිරීම වැනි කටයුතු සඳහා තමන්ට අයත් සාගර ප්‍රදේශ වලින් බොහෝ දුරින් පිහිටි විදේශ දිවයින් වල කඳවුරු වල ස්ථාපනය කර ගත යුතුය. නවීන පන්නයේ නෞකා වල භාණ්ඩ සහ අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය විශාල ප්‍රමාණ වලින් පරිභෝජනය වන බැවින් ඇත මුහුදේ මෙහෙයුම් කිරීමේ දී සැපයුම් සහ ක්‍රමෝපාය කටයුතු වැදගත් ස්ථානයක් හිමි කර ගනී. අනෙක් අතට, ඉන්ධන, යුද්ධෝපකරණ, උපකරණ සහ තාක්ෂණික ආධාර, විදේශ රටක ගොඩබිමෙහි හෝ පාවෙන වේදිකාවක ස්ථාපනය කරන ලද ගබඩා පහසුකම් තුළ සුදානම් කර තැබීමට අවශ්‍ය ආයතන ව්‍යුහයක් ද නිර්මාණය කර ගත යුතු වේ.⁴⁵ සිය භූගෝලීය දායාදයන් නිසි පරිදි සමායෝජනය කර ගැනීම, අවශ්‍ය මූල්‍ය පහසුකම් ලැබීම, ආයතනික සංවිධානයන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කර ගැනීම සහ සාගර ප්‍රතිපත්ති සකස් කර ගැනීම යන කරුණු මත, කිසියම් රටක් ඉහත දක්වන ලද පහසුකම් සිය රට තුළ නිර්මාණය කර ගැනීම පූර්ණ වශයෙන්ම රඳා පවතී. එහෙත්, විදේශ රටක හෝ විදේශ සාගර ප්‍රදේශයක හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයක් සිදුකර ගැනීම, රාජ්‍යතාන්ත්‍රික දක්ෂතාව, විදේශ ප්‍රතිපත්තිය මෙන්ම ජාත්‍යන්තර දේශපාලනය යන සාධකයන් සමග සියුම්ව පැටලී තිබේ.

සාගර බලය පවත්වා ගෙන යනු පිණිස හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයන් සිදුකර ගැනීම අත්‍යවශ්‍යතාවයකි. එහෙත්, අධිරාජ්‍යවාදය නිමා වූ තැන් පටන් මේ කාර්යය ඉතා බලවත් ජාතීන්ට පවා අභියෝගයක්ව තිබේ. හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනය කිරීම හරහා විදේශ මෙහෙයුම් වල යෙදෙමින් සිය රටවලින් බොහෝ

දුර රාජ්‍යයන් පවා යටත් කර ගැනීම 19 වන සියවසේ දී පහසු කාර්යයක් වුවත් විසි වන සියවසේ දෙවන අර්ධය වන විට බලය විදහා දැක්වීම සඳහා වැඩි ප්‍රයත්නයක් දැරිය යුතු විය. යටත් විජිත තත්වයෙන් නිදහස් වීමෙන් පසුව, නිදහස් රටවල ප්‍රමුඛත්වය හිමි කර ගත් දේශප්‍රේමී ව්‍යාපාර, බලවත් රාජ්‍යයන් ගේ හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයන් සිය රට වල පිහිටුවීමට විරෝධය පෑහ. අනෙක් අතට, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ සෝවියට් සංගමය අතර ප්‍රතිවාදීත්වය තීව්‍ර වීම සහ එය ලෝකය පුරා විහිද යාම නිසා එම බලවත් රාජ්‍යයන් ගේ ජාතික ආරක්ෂක උපායමාර්ග තුළ සිය හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයන් අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් විය.⁴⁶ සිය රටවල සාමාන්‍ය ප්‍රතිපත්ති වල අනිවාර්ය කොටසක් වශයෙන් සහ තම තමන් ගේ අසල්වැසි පරිසරයන් තුළ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටළුවක් ලෙස, චීනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද, මහා බලවතුන් විසින් මෙසේ හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයන් සිදුකිරීම කෙරෙහි සාම්ප්‍රදායිකවම දක්වන ලද විරෝධය මෙම පරිච්ඡේදය ආරම්භයේ සමාලෝචනය කෙරින. තමන්ට අයත් ප්‍රදේශ වල මෙන්ම විදේශ රටවල ද මේ ආකාරයේ හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයන් සිදුකිරීම අද, චීනයේත් ඉන්දියාවේත් දිනෙන් දින ඉහළ යන අවශ්‍යතාවයකි.

තමන්ට අයත් උපාය මාර්ගික භූගෝලීය පිහිටීම් වලින් යුත් දිවයින සංවර්ධනය කර ඒවායේ යුද යටිතල පහසුකම් පිහිටුවීමේ කටයුත්තට චීනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද පසු ගිය කාලය තුළ විශාල උනන්දුවක් දක්වා තිබේ.⁴⁷ චීනය, හයිනන් දූපතේ පිහිටුවා ඇති නාවික කඳවුරෙහි වන්දිකා ඡායාරූප, 2008 වර්ෂයේ දී ජාත්‍යන්තර ජනමාධ්‍ය හරහා ප්‍රකාශයට පත්වීමත් සමග සමස්ත ලෝකයේම අවධානය එදෙසට යොමු විය. නවතම වර්ගයේ න්‍යෂ්ටික බලයෙන් ක්‍රියා කරන බැලිස්ටික මිසයිල සබ්මැරීන ද ඇතුළුව සබ්මැරීන 20 ක් පමණ රඳවා තැබීමේ පහසුකම් සහ අනාගතයේ ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා බලඇණි ද රඳවා තැබීමේ පහසුකම් ද මෙම කඳවුර තුළ පවතින බවට බටහිර විශ්ලේෂකයෝ අනාවැකි පළ කරති. ඔවුන්, තවදුරටත් පවසන්නේ, ආසියානු කළාපයේ දිගු කාලයක් තිස්සේ පවතින එක්සත් ජනපද නාවික ආධිපත්‍යයට ඉන් අභියෝගයක් එල්ල කරන බවයි.⁴⁸ රටට බටහිරින් සහ නැගෙනහිරින් පිහිටි සිය දිවයින දශක ගණනාවක් තිස්සේ

නෞතකා හැර තිබුනත් මෑතක සිට ඒවා නව දිල්ලි පාලනයේ අවධානයට ලක්වන්නට පටන් ගෙන තිබේ. නැගෙනහිර දිශාවේ පිහිටි දූපත් යොදා ගනිමින්, ඉන්දියාව, සිය ගුවන් සහ නාවික යටිතල පහසුකම් ශක්තිමත් කර ඇත. අන්දමන් සහ නිකොබා දූපත් ඒකාබද්ධ කරමින් නිර්මාණය කර ඇති කඳවුර ද මීට අයත්ය. ලෝකයේ වඩාත්ම කාර්යබහුල නැව් මාර්ගයන් වැටී ඇති මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය, ඊට ඉතා නුදුරින් පිහිටා ඇති මෙම කඳවුරේ සිට නිරීක්ෂණය කිරීමේ හැකියාව තිබේ. ඉන්දියානු සාගරයේ නැව් මාර්ග නිරීක්ෂණය කිරීම සඳහා මිනිසුන් රහිත යානා ගුවන් ගත කිරීමේ කඳවුරක් ලෙස රටට බටහිරින් පිහිටා ඇති ලැකඩ්වි දූපත් ද යොදා ගැනේ. ඉන්දියාව, සිය ප්‍රධාන භූමියේ කාර්වර් ප්‍රදේශයෙහි INS Kadamba නමින් යුතු විශාල පරිමාණයේ නාවික කඳවුරක් ඉදි කර ඇත. දැනට දැඩි ජනගහන තදබදයකින් යුතු මුම්බායිහි පිහිටා ඇති බටහිර නාවික කඳවුරේ යටිතල පහසුකම්, දකුණේ ඇතට වන්නට පිහිටි මේ නව කඳවුරට මාරු කිරීම ඉන්දියාවේ අපේක්ෂාවයි. ඒ හැරුණු විට, අනාගතයේ දී ඉන්දියාව විසින් මිලට ගැනීමට අපේක්ෂිත න්‍යෂ්ටික බලයෙන් ක්‍රියාකරන සබ්මැරීන බලඇණියේ කොටසක් ද කාර්වාර් හි රැඳවීම බලාපොරොත්තුවයි. මේ හැරුණු විට ගුවන් නිරීක්ෂණය සහ වන්දිකා තාක්ෂණය ඔස්සේ තමන්ට අවශ්‍ය දෙයක් පවතින තැන සොයා ගැනීම වැනි C4ISR (command control communications surveillance and reconnaissance) තාක්ෂණයන්ට සබඳකම් කියන නව තාක්ෂණික පහසුකම් රාශියක් ද ඉදි කර තිබේ.⁴⁹

සිය භූමි ප්‍රදේශයන් තුළ හමුදා යටිතල පහසුකම් නවීකරණය කිරීමේ බරපතල ක්‍රියාදාමයක යෙදී සිටින අතරම සිය විදේශ මෙහෙයුම් සඳහා ප්‍රයෝජනවත් හමුදා ඉදිරි ස්ථාපන සහ පහසුකම් ලබා ගැනීම කෙරෙහි ද චීනය සහ ඉන්දියාව දරන ප්‍රයත්නයන්ට ජාත්‍යන්තර අවධානය විශාල වශයෙන් යොමු වෙමින් තිබේ. සිය රටට බටහිරින් පිහිටා ඇති මුර්සි, සීෂේල්ස්, මැඩගස්කරය, ඕමානය සහ කටාර් යන රටවල ද දකුණින් පිහිටි මාලදිවයන් සහ ශ්‍රී ලංකාව යන දිවයින වල ද ඒ හැරුණු කොට නැගෙනහිරින් පිහිටි බුරුමය, සිංගප්පූරුව සහ වියට්නාමයෙහි ද විවිධාකාර වූ

පහසුකම් (නිරීක්ෂණ, ගමන් මාර්ග සෙවීම, පර්යේෂණ, ඉන්ධන යළි පුරවා ගැනීම සහ භාණ්ඩ අවශ්‍යතා යළි සපයා ගැනීම වැනි) ස්ථාපනය කිරීමට ඉන්දියාව උත්සාහ දරමින් සිටින බවට වාර්තා රැසක් පළ විය. මේවා සියල්ලම සනාථ නොකළ වාර්තා වුවත් හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයන් සහ පහසුකම් පිහිටුවීමට කටයුතු කිරීම ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය කටයුතු සහ නාවික උපායමාර්ගයෙහි අනිවාර්ය අංගයක් බවට දැන් පත්වී ඇති බවට සැක නැත.⁵⁰ හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයන් සිදුකර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ඉන්දියානු නාවික හමුදාව ආරම්භයේ සිටම හඳුනා ගෙන සිටි කරුණකි. වර්තමාන නාවික උපායමාර්ගයට බෙහෙවින් බලපෑම් සිදු කර ඇති කේ එම් පනික්කාර් පසුගිය සිය වස මැද භාගයේ දී විදේශ කඳවුරු පිහිටුවීම පිළිබඳව මෙසේ සඳහන් කර තිබේ.

සුදුසු ස්ථාන වල පිහිටුවන ලද ගුවන් සහ නාවික හමුදා කඳවුරු වලින් ඉන්දියාව වඩා යකඩ වළල්ලක් නිර්මාණය කළ හැකි වේ නම්, නිර්මාණය කරන ලද මේ වළල්ල තුළ සිය රටට අයත් මුහුදු ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කිරීමට ප්‍රමාණවත් නාවික හමුදාවක් නිර්මාණය කළ හැකි වේ නම්, ඉන්දියාවේ ආරක්ෂාවට අතිශය වැදගත් වන මුහුදු ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කර ගැනීමට සහ එය ආරක්ෂිත ප්‍රදේශයක් බවට පරිවර්තනය කර ගැනීමට හැකි වේ. බෙංගාල බොක්කේ පිහිටා ඇති දූපත් ද, සිංගප්පූරුව ද මුරිසි දිවයින ද සොකොට්‍රා දිවයින ද නිසි පරිදි සන්තද්ධ කොට සිය රටට අයත් මුහුදු ප්‍රදේශයන්හි ශක්තිමත්ව කටයුතු කළ හැකි නාවික හමුදාවක් මගින් ආරක්ෂා කළ හැකි වේ නම් ඉන්දියාවට අතිශයින් වැදගත් වන ඉන්දියානු සාගරයේ එම කොටස ආරක්ෂිත තත්වයට පත් කළ හැකි වනු ඇත.⁵¹

මේ කරුණම, ඉන්දියාවේ නාවික උපායමාර්ගය තුළ මෙසේ වෙනස් අයුරකින් සටහන් කර ඇත. ‘අපට අවශ්‍ය ප්‍රදේශයන් අතුරින් වැඩි කොටසක නිරන්තරව රැඳී සිටීම සහතික කර ගැනීම සහ ඉන්දියානු වෙරළෙන් සැලකිය යුතු තරම් දුරක ක්‍රියා කිරීමේ හැකියාව ද අවශ්‍යතාවයකි.....ඉන්දියානු නාවික හමුදාවලට ගමන් කළ හැකි දුර සහ එහි තිරසර බව ඉහළ නැංවීම සඳහා විශාල පරිමාණ ප්‍රයත්නයක් දැන් සිදු කෙරෙමින් පවතී’.⁵²

හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයන් සිදුකිරීම සඳහා තමන් තුළ උනන්දුවක් නැතැයි බීජිං පරිපාලනය දිගින් දිගටම පවසා සිටියත්

බුරුමය, බංගලාදේශය, ශ්‍රී ලංකාව, පාකිස්ථානය, මාලදිවයින, මුරිසි සහ සීෂෙල්ස් යන රටවල සාගර යටිතල පහසුකම් දියුණු කිරීමට චීනය මෑතක දී ප්‍රදර්ශනය කර ඇති උනන්දුව අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව කලබලයට පත් කර ඇත.⁵³ ‘මුතුහර’ ලෙසින් හැඳින්වෙන, ඉන්දියානු සාගරයේ නැව් මාර්ග අසලින් පහසුකම් හෝ කඳවුරු ස්ථාපනය කර ගැනීමට චීනයට ඇතැයි කියන අදහස, බොහෝ ජාත්‍යන්තර විශ්ලේෂකයින් ගේ විමසුමට ලක්ව තිබේ. මේ පහසුකම්, වර්තමානයේ හමුදා කඳවුරු නොවන බව ඔවුන් ගේ තර්කය වෙතත් ඉන්දියාව මේ පිළිබඳව විරෝධය පෑමට පටන් ගෙන තිබේ.⁵⁴ 2008 වර්ෂයේ අග භාගයේ සිට, චීනය විසින් සිදු කරන ලද මුහුදු කොල්ලකරුවන්ට එරෙහි මෙහෙයුම් ප්‍රවේශමින් අධ්‍යයනය කරන විට, සාලාලාන්, ඒඩන්, ජිබූටි සහ සිංගප්පූරු වරායන් වෙත කරන ලද ගමන් වලින් ‘චීන මහජන හමුදාව සිය සාගර ප්‍රදේශ වලින් ඔබ්බට අඩමානයට තබන එහෙත් ඉතාමත් සැබෑ පියවර පෙන්වුම් කරයි’.⁵⁵ මේ අතර, හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයන් සහ විදේශයන්හි මෙහෙයුම් කිරීම පිළිබඳව චීනයේ අභ්‍යන්තර සාකච්ඡාවක් පැන නැගුනේ 2009 වර්ෂයේ අග භාගයේ දී ය. ඒඩන් බොක්ක සමීපයේ ‘දිගු කාලීන සැපයුම් කඳවුරක්’ ස්ථාපනය කිරීමට චීනයට අවශ්‍ය වීමට ඉඩ ඇතැයි චීන ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශ වෙබ් අඩවියේ පළ කරන ලද ලිපියක ඇඟවීමක් දක්නට ලැබීණ. එහෙත්, ජාත්‍යන්තර ප්‍රතිචාරය ක්ෂණිකව නැගී ඒම නිසා බීජිං පරිපාලනය එම අදහසට තමන් ගේ සම්බන්ධයක් නොමැති බව දක්වා සිටියේ ය. ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය නැවත පැහැදිලි කිරීමක සඳහන් කර තිබුනේ ‘සැපයුම් කඳවුරක් විදේශ රටක පිහිටුවීම අනාගතය සඳහා අවශ්‍යතාවක් වන්නට ඉඩ ඇතත් දැනට එවැන්නක් සලකා බැලෙමින් නැති’ බවයි.⁵⁶ වෙනත් රටවල අභ්‍යන්තර කටයුතු වලට මැදිහත් නොවීම යන යළි යළිත් අවධාරණය කෙරුණු චීන ප්‍රතිපත්තිය සහ විදේශ රටවල කඳවුරු පිහිටුවීම සම්බන්ධයෙන් අභ්‍යන්තරව පවතින සාම්ප්‍රදායික විරෝධය, ඉන්දියානු සාගර ප්‍රදේශයේ රටවල් සමග චීන මහජන හමුදාවේ නොආකා සඳහා සැපයුම් කිරීමට කාර්යෝපාය කටයුතු ගිවිසුම් නිල වශයෙන් ඇති කර ගැනීමට බාධාවක් තිබේ. කෙසේවෙතත්, ‘සමහර විට, නිළ ප්‍රතිපත්ති සමග නොගැටෙන

පරිද්දෙන් නීතිය සියුම් ලෙස වෙනස් කරමින් ඕනෑම ගිවිසුමක් සකස් කර ගත හැකි වන්නට ඉඩ තිබේ.....එක් අතකින් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ සාම්ප්‍රදායික ප්‍රතිපත්ති ද අනෙක් අතින් ලෝකය තුළ ඉහළ යමින් පවතින සිය තත්වයට හැඩ ගැසීම ද යන කරුණු දෙක තුළනය කර ගැනීමේ උත්සාහයක නොයෙදෙන්නට කරුණක් හෝ එසේ කරන්නට නොහැකියාවක් වීනට ඇතැයි සිතන්නට හේතුවක් නැත'.⁵⁷ ඉන්දියාව, හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනය සිදුකිරීම සහ එරටේ සාම්ප්‍රදායික විදේශ ප්‍රතිපත්ති සංකල්පය අතර පවතින ආතතිය සම්බන්ධයෙන් ද පැවසිය හැක්කේ එයම ය. ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් සහ කටයුතු ලෝකය පුරා පැතිරී යන විට සහ ඒවා ආරක්ෂා කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ඉහළ යන විට, සිය රටවල් සාම්ප්‍රදායිකව ලෝකය දුටු අන්දම, නිල් දිය නාවික හමුදාවන් නිර්මාණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සමග නොසැසඳෙන බව බීජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන්ට වැටහෙමින් පවතී. එහෙයින්, මහා සාගර බලවේගයන් ලෙස නැගී එන්නට නම්, ඔවුන් තමන් ගේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති කල්පිතයන් වෙනස් කර ගැනීම ඉතාමත්ම වැදගත් ය.

05 සමුද්‍රීය න්‍යෂ්ටික බලය

ඉන්දියාව සහ චීනය අතර මතු වූ බොහෝ මතභේදයන්ට තුඩු දුන් න්‍යෂ්ටික ගැටළු, මේ දෙරට අතර තරඟයේ ස්වභාවය තීරණය කරන්නක් ද විය. චීනය සමග න්‍යෂ්ටික බලයෙන් සමානත්වයට පැමිණීමට ඉන්දියාව තුළ පැවති අධිෂ්ඨානය මෙන්ම න්‍යෂ්ටික සහ මිසයිල හැකියාවන් ලබා දී පාකිස්ථානය ශක්තිමත් කිරීම හරහා ඉන්දියාව පාලනය කිරීමට චීනය දැරූ ප්‍රයත්නයන් ද බොහෝ විට මේ මතභේදයන් ජනිත වීමට හේතු වූ ප්‍රධාන කරුණු ය. ජෝර්ජ් ඩබ්ලිව් බුෂ් ජනාධිපතිවරයා ගේ කාලය තුළ ඉන්දියාව සහ අමෙරිකාව අතර උපායමාර්ගික සබඳතාව සැලකිය යුතු ආකාරයෙන් ඉහළ යාම නිසා එතෙක් පැවති චීන-ඉන්දියා -පාකිස්ථාන න්‍යෂ්ටික රාමුවේ පුළුල් වීමක් දක්නට ලැබිණි. ජනාධිපති බුෂ් විසින් දියත් කරන ලද සිවිල් ජනතා න්‍යෂ්ටික මූල පිරුම විසින් ඉන්දියාව සතු සුවිශේෂී න්‍යෂ්ටික හැකියාව පිළිගැනීම, උසස් වර්ග වල සාම්ප්‍රදායික යුද ආයුධ ඉන්දියාව වෙත ලබා දීම වැනි කරුණු ඇතුළත්ව ඉන්දු-අමෙරිකා යුද සහයෝගීත්වය තීව්‍ර කිරීම, ඉන්දියාවට මහා බලයක් සේ නැගී සිටින්නට සහාය දීමේ තීරණයක් ගැනීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග, දෙරට අතර පුළුල් සහයෝගීතාවයක් පවතින බවට ලෝකයට තවදුරටත් තහවුරු කළේය. අමෙරිකාවේ මේ සියළු ක්‍රියාමාර්ග, චීනයේ නැගී ඒමට බාධා පැමිණවීම පිණිස සිදු කරන ලද බව කිසිවෙකුටත් රහසක් නොවිණි. අනෙක් අතට, අමෙරිකාව ගත් මේ ක්‍රියාමාර්ග තමන්ට එරෙහිව ගන්නා ලද ඒවා

බව චිනය සැලකූ බව සහ ඉන්දු-එක්සත් ජනපද සහයෝගීතාවය තව දුරටත් පුළුල් වීම වලකනු සඳහා නොයෙක් පියවර ගත් බව සම්බන්ධයෙන් ද සැකයක් නොවිනි. න්‍යෂ්ටික සැපයුම්කරුවන් ගේ සංගමය වැනි බහු පාර්ශවික හමුවීම් තුළ දී ඉන්දු-අමෙරිකා සහයෝගීතාවය ගර්භාවට ලක්කිරීම, එයට විරුද්ධව දේශීයව විරෝධතාවයක් ගොඩනැගීම සඳහා ඉන්දියානු කොමියුනිස්ට්වාදීන් දිරිමත් කිරීම සහ ඉන්දු-එක්සත් ජනපද න්‍යෂ්ටික මූලපිරුමට සමාන වූ ගිවිසුමක් පාකිස්ථානය සමග ඇති කර ගැනීමෙන් අවුල් සහගත තත්වයක් නිර්මාණය කිරීමට තැත් කිරීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග චිනය විසින් සිදු කරනු සියළු දෙනාටම දැකිය හැකි විය. සිය රට සතුව න්‍යෂ්ටික අවි ඇතැයි ඉන්දියාව ස්වේච්ඡාවෙන් ප්‍රකාශ කර වසර දහයක් ගත වී තිබේ. මේ කාලය තුළ ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික අවි දියුණු තත්වයකට පත්ව ඇති හෙයින් ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගික අවි, උපමහාද්වීපයට පමණක් අදාළ යැයි සලකා තවදුරටත් නොතකා හරින්නට බිජිං පරිපාලනයට නොහැක. න්‍යෂ්ටික අවි විහිදුවීමේ ක්‍රම, මිසයිල් ප්‍රහාර වලින් ආරක්ෂාව සලසා ගැනීම, යුද හමුදා සහ සිවිල් අභ්‍යවකාශ වැඩසටහන් වැනි අංශ වලින් ඉන්දියාව ලබා ඇති දියුණුව, චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික අවි සමාන තත්වයකට පැමිණෙන බවක් පෙන්නුම් කරන අතර මෙම සංසිද්ධිය තුළ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ද සම්බන්ධයක් ඇති බවක් ද හඟවයි. මෙතෙක් කල් පමාවෙමින් තිබූ ඉන්දියාවේ සාගර න්‍යෂ්ටික ඉදිරිගමන 2009¹ දී ප්‍රදර්ශනය කරනු ලැබින. ඒ සමගම, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර නිර්මාණය වෙමින් පවතින නාවික ප්‍රතිවාදීත්වයට පරමාණුක පැතිකඩක් ද එකතු විය.

‘ඒ සඳහා වසර දස දහසක් ගතවූන ද ඔවුන් න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීනයක් නිෂ්පාදනය කළ යුතු’ බව සභාපති මාමී දශක ගණනාවකට පෙර සිය නාවික හමුදා අණදෙන නිලධාරීන්ට පැවසූ බව වාර්තා වේ. සාමාන්‍යයෙන්, සිය ජාතියේ දේශපාලන බලාපොරොත්තු පිළිබඳව මෙවැනි සෘජු ප්‍රකාශයන් සිදු කිරීම ඉන්දියානු නායකයින් ගේ සිරිත නොවේ. එහෙත්, 2009¹ වර්ෂය අග භාගයේ දී දේශීයව නිෂ්පාදනය කළ, න්‍යෂ්ටික බලයෙන් ක්‍රියා කරන සිය පළමුවැනි සබ්මැරීනය දියත් කළ අවස්ථාවේ දී අගමැති මන්මෝහන් සිං ද චීන පාලකයින් දුටු ආකාරයෙන්ම එය දකින්නට

ඇතැයි සිතිය හැක. Arihant (සංස්කෘත අර්ථය සතුරන් විනාශ කරන්නා) නමින් දැන් නම් කර ඇති මේ න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීනය තැනීමට දශක තුනක පමණ කාලයක් ගත විය. උසස් තාක්ෂණික යාත්‍රාව (ATV - Advanced Technology Vessel) ලෙසින් ප්‍රකටව තිබූ නැව තැනීමේ ව්‍යාපෘතියට දිගින් දිගටම ඇති වූ තාක්ෂණික, ඉංජිනේරුමය සහ ආයතනික ගැටළු වලින් පීඩා එල්ල විය. දේශපාලන නායකත්වයෙන් ලැබුණු අනවරත සහයෝගයන් නාවික හමුදාවේ නොපසුබස්නා උත්සාහයන් නිසා දීර්ඝ කාලයකට පසුව වුව ද ව්‍යාපෘතිය සාර්ථකව නිමා කර ගන්නට හැකියාව ලැබින. Arihant පූර්ණ වශයෙන්ම ක්‍රියාත්මක තත්වයේ ඇති බව ප්‍රකාශ කෙරෙන්නට සහ විශ්වසනීය අවි වේදිකාවක් ලෙස පිළිගන්නට තවත් බොහෝ කටයුතු කළ යුතුව තිබේ. එහෙත්, මේ යාත්‍රාව දියත් කිරීම, ඉන්දියාවේ නාවික න්‍යෂ්ටික කටයුතු අංශයේ දියුණුව සටහන් කරන වැදගත් මං සලකුණක් වගට තර්කයක් නැත. එපමණක් නොව, පසුකාලීනව, මුහුදේ න්‍යෂ්ටික අවි පිහිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය පසුකාලය ද මේ හරහා සැකසිනි. න්‍යෂ්ටික අවි සංඛ්‍යාව ඉහළ යාම වැලැක්වීම සඳහා වන ප්‍රඥප්තිය විසින් න්‍යෂ්ටික අවි සතු රාජ්‍යයන් ලෙස හඳුනා ගත් රටවල් එතෙක් කලක් තිබුණේ පහක් පමණි. මේ සබ්මැරීනය නිෂ්පාදනය කිරීමෙන් ඉන්දියාව විශිෂ්ඨ ගණයේ ජයග්‍රහණයක් අත්පත් කර ගත්ත ද සාමාන්‍ය සබ්මැරීන තැනීම, සමුද්‍රීය න්‍යෂ්ටික ප්‍රතික්‍රියාකාරක දියුණු කිරීම සහ සබ්මැරීන වල සිට නිකුත් කරන න්‍යෂ්ටික හිසක් සහිත බැලිස්ටික් මිසයිල තාක්ෂණය යන අංශ අතින් තමා චීනයට බොහෝ පිටුපසින් සිටින බව ඉන්දියාව හොඳින් අවබෝධ කර ගත් කරුණකි. ඒ අතරම, විශ්වසනීය න්‍යෂ්ටික නාවික හමුදාවක් මෙහෙයවීම අතින් චීනය පසුවනුයේ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට දශක ගණනාවක් පිටුපසිනි. මෑත කාලීනව, ඉන්දියාව තුළ සිදු වූ සමුද්‍රීය න්‍යෂ්ටික සංවර්ධනයන් සමාලෝචනය කිරීම, චීනය ඒ අතින් අත් කර ගත් සංවර්ධනයන් සමග ඒවා සාපේක්ෂව සලකා බැලීම සහ එම අංශයේ සිදු විය හැකි අනාගත පරිවර්තනයන් අනුමානයෙන් විමර්ශනය කිරීම, මෙම පරිච්ඡේදය තුළ සිදු කරනු ලැබේ. ඉන්දියාවේ නැගී එන නාවික න්‍යෂ්ටික ශක්‍යතාවන්, චීන ඉන්දියා නාවික ක්‍රියාකාරකම් වලට මෙන්ම අනෙකුත් බලවත්

ජාතීන් ගේ, විශේෂයෙන්ම අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ, න්‍යෂ්ටික කටයුතු සම්බන්ධ ගණනය කිරීම් වලට බලපානු ඇත්තේ කෙසේ ද යන්න පිළිබඳව මූලික අගැයීමක් ද මෙහි සිදු කෙරේ. චීන සහ ඉන්දියානු න්‍යෂ්ටික ශක්‍යතාවන් ගෙන් ඉන්දියානු සාගරයේ සහ බටහිර ශාන්තිකර කළාපයේ² ආරක්ෂක දේශපාලනය මත සිදුවිය හැකි බලපෑම් ද මෙහි දී විමර්ශනයට ලක්කරනු ලබයි.

මතවාදී සන්දර්භය

පාකිස්ථානය, න්‍යෂ්ටික අවි සතු රටක් බවට පත්වන්නට ඉතා ආසන්න යැයි විශ්වසනීය වාර්තා ලැබෙන්නට වීම නිසා 1970 දශකයේ දී ඉන්දියාව තුළ පරමාණුක අවි පිළිබඳව පුළුල් පරාසයක විහිදුනු වාද විවාද ඇරඹිණි. න්‍යෂ්ටික බලයෙන් යුතු නාවික හමුදාවක් පිළිබඳ අදහස පැන නැගුනේ එම වාද විවාද තුළිනි. න්‍යෂ්ටික බලය පිළිබඳව ඉන්දියාවේ සාකච්ඡා ඇරඹීමට ප්‍රධාන හේතුව වූයේ 1964 වර්ෂයේ දී චීනය විසින් සිදු කරන ලද න්‍යෂ්ටික අත්හදා බැලීමයි. එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස 1974 වර්ෂයේ දී ඉන්දියාව සිය ප්‍රථම න්‍යෂ්ටික අත්හදා බැලීම සිදු කළේය. එහෙත්, 1970 දශකයේ අගභාගය සහ 1980 දශකයේ මුල් භාගය වන තුරුම, නව දිල්ලි පරිපාලනය, න්‍යෂ්ටික උපායමාර්ගයක් සහ ප්‍රතිපත්ති³ කෙරෙහි බරපතල ලෙස අවධානය යොමු කළේ නැත. ඉන්දියාව සතු න්‍යෂ්ටික බලය, ආයුධ බවට පත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය වන තාක්ෂණයන් වෙනුවෙන් යොදවන ආයෝජනය ඉහළ නැංවීමට ගන්නා ලද තීරණ රැසක කොටසක් වශයෙන් න්‍යෂ්ටික බලයෙන් ක්‍රියා කරන සබ්මැරීන් යාත්‍රාවක් නිෂ්පාදනය කිරීමට මෙන්ම ඉන්දියානු නාවික හමුදා සාමාජිකයින්ට පුහුණුව ලබා දීම උදෙසා සෝවියට් සංගමයෙන් න්‍යෂ්ටික බල සබ්මැරීනයක් බද්දට ගැනීමට ද නව දිල්ලි පරිපාලනය විසින් තීරණයක් ගනු ලැබිණ. ඉන්දියාව, සංකලිත නියමු අස්ත්‍රෙය මිසයිල වැඩසටහන (Integrated Guided Missile Program) දියත් කිරීමට කටයුතු කළේ ද මේ කාලපරිච්ඡේදය තුළම වාගේ 1983 වර්ෂයේ දී ය.⁴ ගොඩබිම සිට ගොඩබිම ඉලක්ක වලට පහර දෙන බැලිස්ටික් මිසයිල පිළිබඳව ප්‍රධාන වශයෙන්ම අවධානය යොමු කළ මෙම වැඩසටහන තුළ මුහුදේ වේදිකාවක් මත සිට විහිදුවන මිසයිල

වලට පැවතියේ ඉතාමත් පහළ ප්‍රමුඛතාවකි. ඉන්දියානු නාවික හමුදාවේ න්‍යෂ්ටික පැතිකඩ සංවර්ධනය කිරීම පිණිස ඉහත කී තීරණ තුනම එක්ව ඇති කළේ දැවැන්ත බලපෑමකි. ඉන්දියාව, සිය න්‍යෂ්ටික මතවාදයේ පළමු කෙටුම්පත 1999 දී ප්‍රකාශයට පත් කළ අවස්ථාවේ දී බැලූ බැල්මට එකිනෙක හා පරස්පර සේ පෙනෙන ප්‍රතිපත්ති දෙකකට එතුළ අවධාරණය ලබා දී තිබිණ. සතුරන් පහර දීම වැලැක්වීමට හැකි අවම ප්‍රමාණයට පමණක් සිය න්‍යෂ්ටික අවි ප්‍රමාණය තමන් විසින්ම සීමා කරගන්නා බව සහ වෙනත් රටක් සමග අවි තරඟයකට අවතීර්ණ වන්නට ඉන්දියාවට කිසිදු අදහසක් නැති බවත් සඳහන් ප්‍රතිපත්තිය මින් එකකි. අනෙක් අතට, උසස් ගණයේ තෙයාකාර න්‍යෂ්ටික අවි විදුම් පද්ධති සංවර්ධනය කිරීමට ඉන්දියාව කටයුතු කරන බව ද න්‍යෂ්ටික දර්ශනය තුළ ප්‍රකාශ වී තිබිණි. බෝම්බ හෙළන ගුවන් යානා මගින් න්‍යෂ්ටික අවි හෙළීමේ හැකියාව, ගොඩබිම පිහිටුමක සිට මිසයිල විදීමේ හැකියාව සහ සබ්මැරීන් තුළ සිට මිසයිල විදීමේ හැකියාව මේ තෙයාකාර අවි විදුම් පද්ධති වලට අයත් වන අංග තුනයි. තෙයාකාර වූ විදුම් පද්ධති සහ සතුරු පහර දීම් වැලැක්වීමට අවම න්‍යෂ්ටික අවි තබා ගැනීම යන (විශ්වසනීය අවම සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තනය) ඉන්දියාවේ අදහස් එකිනෙක සමග නොගැලපෙන බව බටහිර බොහෝ විශ්ලේෂකයින් ගේ මතය විය. තෙයාකාර වූ විදුම් පද්ධති අතුරින් වඩාත්ම දුෂ්කර ක්‍රමය වූ මුහුද යට සිට සතුරු ප්‍රහාර වලක්වන හැකියාව ඉන්දියාව විසින් සංවර්ධනය කරන්නේය යන අදහස ඔවුන් ගේ අවඥාවට ද ලක් විය. එහෙත්, ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික අවි දර්ශනය මෙසේ පැහැදිලිව ප්‍රකාශ කරයි. 'ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික බලය ඵලදායී, විරස්ථායී, නා නා ප්‍රකාර සහ නම්‍යශීලී මෙන්ම විශ්වසනීය අවම සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තනය සංකල්පයෙහි එන අවශ්‍යතාවන්ට අදාළව ක්‍රියා කරන්නක් වනු ඇත. මේ න්‍යෂ්ටික බල ගුවන් යානා, ගොඩබිම මත පිහිටි ජංගම වේදිකා සහ සාගරයෙහි පිහිටි වත්කම් මත පිහිටුවනු ලැබේ'.⁵ ඒ වන විට ඉන්දියාව සතු ශක්‍යතාවන් කවර මට්ටමක පැවතිය ද සිය න්‍යෂ්ටික අවි බලය සමතුලිතව පවත්වා ගන්නා බව සහ ජාත්‍යන්තර විවේචනයට බියෙන් සංඛ්‍යාවෙන් අඩු නොකරන බව ඉන්දියාව පැහැදිලිව දක්වා තිබිණ. විශ්වසනීය අවම සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තනය යන රාමුව තුළ සිටිමින් සාගරයේ

පිහිටුවන ලද අවි විහිදුම් පද්ධති සංවර්ධනය කිරීමට තම කැපවීම අවධාරණය කිරීම දක්වාම ඉන්දියාව අනුගමනය කරමින් සිටියේ න්‍යෂ්ටික අවි විකාශය කිරීමේ දී චීනය ගත් ක්‍රියාමාර්ගයන්ට බෙහෙවින් සමාන ක්‍රියාමාර්ගයන්මය.

ආරම්භක කාලයේ දී, න්‍යෂ්ටික අවි හිමිව සිටි බලවතුන් අතර දුර්වලතමයා චීනය විය. එමෙන්ම, ඒ සඳහා යෙදවීමට අවශ්‍ය තරම් සම්පත් එරටට නොතිබිණි. මේ තත්වය යටතේ, විශ්වසනීයත්වය රැක ගැනීම සහ අවම සම්පත් යොදවමින් කටයුතු කර ගැනීම චීනයේ ‘න්‍යෂ්ටික සතුරු ආරක්ෂණ සංකල්පය’ නිර්මාණය කරගැනීමේ දී මෙන්ම සංවිධාන කිරීමෙහි ද කේන්ද්‍රීය අවශ්‍යතාවය විය. සෝවියට් සංගමය සහ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමග ගැටුම් පැවතිය ද සුපිරි බලවතුන් ගේ න්‍යෂ්ටික දර්ශනය අනුගමනය නොකිරීමට හිතාමතාම තීරණය කළ චීනය සැලසුම් කළේ න්‍යෂ්ටික අවි සුළු ප්‍රමාණයක්⁶ පමණක් පවත්වා ගෙන යාමට ය. චීන හමුදා කටයුතු අධ්‍යයනය කරන බටහිර විශ්ලේෂකයින් පවසන අන්දමට බීජිං පරිපාලනයේ න්‍යෂ්ටික තර්කය වෙනස් වීමට පටන් ගෙන ඇත. ඔවුන් පවසන අන්දමට චීනයේ න්‍යෂ්ටික අවි සංඛ්‍යාවේ විශාල වැඩිවීමක් දක්නට ලැබෙනු ඇති අතර එහි න්‍යෂ්ටික මතවාදය, දැනට දැක්වෙන ‘අවම සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තනයක්’යෙහි සිට ‘සීමිත සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තනයක්’ ලෙස හැඳින්වෙන තත්වයක් දක්වා වෙනස් වනු ඇත. කෙසේවෙතත්, නුදුරු කාලයේ දී ම චීන න්‍යෂ්ටික අවි තොගයෙහි ශීඝ්‍ර පුළුල් වීමක් සිදුවීම ගැන පවතින සාක්ෂි සහ තර්ක පිළිබඳව තවත් විශ්ලේෂකයින් කොටසක් සැක පහළ කරති.⁷ දශක ගණනාවක් තිස්සේ චීනය කුඩා න්‍යෂ්ටික අවි තොගයක් මත යැපෙමින් සිටිය ද අනතුරුව එය ප්‍රමාණවත් සංඛ්‍යාවක් දක්වා ඉහළ නංවා ගත්තේ ය. චීනයේ අදහස අනුව, කෙතරම් තාක්ෂණික අභියෝගයන් පැවතුන ද, චීනයේ සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තන හැකියාවේ විශ්වසනීයත්වය නැංවීම සඳහා සහ අනෙකුත් න්‍යෂ්ටික අවි දරන බලවතුන් සමග සම තත්වයට පැමිණීම පිණිස (සංකේතාත්මකව හෝ මානසිකව හෝ) සාගරය පදනම් කරගත් න්‍යෂ්ටික අවි තොග ස්ථාපනය කර ගත යුතුය. එහෙත්, සරලව පැවසුවහොත් අවම සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තනය යැයි කී පමණින්, සිය අපේක්ෂිත තෙයාකාර න්‍යෂ්ටික

අවි විදුම් පද්ධතියේ කිසිම කොටසක් අතහැර දැමීමට චීනය සූදානම් නොවේ. න්‍යෂ්ටික හිසින් යුතු මිසයිල දරමින් ගමන් කරන සබ්මැරීන, සිය තාක්ෂණික දියුණුවේ සංකේතයක් පමණක් නොවන බව සහ කිසිම ආකාරයක න්‍යෂ්ටික තර්ජනයකට යටත් නොවී සිටීමේ හැකියාව බීජිං පරිපාලනයට ලබා දෙන බව චීන දේශපාලන සහ හමුදා නායකයෝ හොඳින් දැන සිටිති.⁸ සාගරයේ පිහිටුවා ඇති න්‍යෂ්ටික අවි, තමන්ට එල්ල වන න්‍යෂ්ටික අවි ප්‍රහාරකය දී පෙරළා පහර දීමේ හැකියාව, චීනයට සහ ඉන්දියාවට ලබා දී ඇත. කවර තත්වයක් යටතේ හෝ චීනය න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීනයක් තැනිය යුතු බවට මාමි විසින් ලබා දී ඇති උපදේශයට හේතුව මෙයයි. ‘න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීනයක් ලබා ගැනීම තුළින්, වඩාත් විශ්වසනීය සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තන හැකියාවක් ලැබෙන බව සහ නාවික හමුදාවට සැබෑ නිල් දිය හැකියාවක් ලබා දෙන බවට මනා අවබෝධයක් ඇතිව සිටින’ සහ ‘න්‍යෂ්ටික අවි දරන සෑම රටකටම සබ්මැරීනයක් තිබිය යුතු’⁹ බව විශ්වාස කරන ඉන්දියාවට ද චීනයේ තර්කය හොඳින්ම ගැලපේ. මේ ප්‍රශ්නය සම්බන්ධයෙන්, ඉන්දියාවේ නිල සමුද්‍රීය කටයුතු උපායමාර්ගය ඉතා පැහැදිලිව අදහස් දක්වයි. ඉන්දියාව සතු න්‍යෂ්ටික අවි තොගයේ කුඩා බව හුවා දක්වමින් ද අවම සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තනයක අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව අවධාරණය කරමින් ද පළමුව පහර නොදීමේ ප්‍රතිපත්තිය ගෙන හැර දක්වමින් ද සමුද්‍රීය උපායමාර්ගය මෙසේ සඳහන් කරයි; න්‍යෂ්ටික පහර දීමක දී පෙරළා පහර දීම සඳහා පවතින වඩාත්ම විශ්වසනීය අවි වනුයේ න්‍යෂ්ටික බල මිසයිල රඳවන ලද සබ්මැරීනයයි.¹⁰

ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික නාවික කටයුතු ගවේෂණය

සිය පළමුවැනි පරමාණුක අත්හදා බැලීමෙන් සුළු කලකට පසුව, ඉන්දියාව, න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීන වැඩසටහනක් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන තාක්ෂණයන් තුනක් සංවර්ධනය කිරීමේ කර්තව්‍යය ආරම්භ කළේ ය. සබ්මැරීන වේදිකාවක් මතට අඩංගු කළ හැකි න්‍යෂ්ටික ප්‍රතික්‍රියකයක්, ජලය යට සිට විහිදුවිය හැකි න්‍යෂ්ටික හිසක් සහිත මිසයිලයක් සහ න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීනයක් මෙහෙවීම සඳහා අවශ්‍ය නිපුණතා ලබා ගැනීම මේ කර්තව්‍යයන් තුනයි. උසස් තාක්ෂණික යාත්‍රාව (ATV) ලෙසින් හැඳින්වූ සබ්මැරීන වේදිකාව තැනීමේ

වැඩසටහන 1970 දශකයේ සිටම සිදුවෙමින් පැවතිනි. ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික උපාය මාර්ගික අපේක්ෂාවන් සහ එරට සතු තාක්ෂණික ශක්‍යතාවන් අතර පවතින විශාල පරතරය පැහැදිලි කරමින් මේ ඉදිකිරීම නිමා කිරීමට දශක තුනකට අධික කාලයක් ගත කර තිබිණි. සබ්මැරීනයකට සවි කිරීමට සුදුසු වනුයේ ප්‍රමාණයෙන් ඉතා කුඩා න්‍යෂ්ටික ප්‍රතික්‍රියකයක් වූ හෙයින් එම ප්‍රතික්‍රියකය සංවර්ධනය කර ගැනීම මෙහි දී මුහුණ දීමට සිදුවූ විශාලතම අභියෝගය විය. ගොඩබිමේ රඳවන ප්‍රතික්‍රියකයක සැලසුමේ පරිමාණයන් කුඩා කිරීමෙන් කුඩා ප්‍රතික්‍රියකය නිෂ්පාදනය කළ නොහැකි අතර ඒ සඳහා විශිෂ්ඨ ගණයේ නූතන ඉංජිනේරු නිපුණතාවන් අවශ්‍ය වේ. ඉන්දියාවේ පරමාණුක බලශක්ති දෙපාර්තමේන්තුව, 1960 දශකයේ සිටම, බලශක්තිය සහ පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා ප්‍රතික්‍රියක නිෂ්පාදනය කරමින් සිටිය ද ATV සබ්මැරීනය සඳහා ප්‍රතික්‍රියකයක් නිර්මාණය කර ගැනීම ඊට හාත්පසින්ම වෙනස් කටයුත්තක් විය. ප්‍රතික්‍රියකය සැලසුම් කළ යුතු වූයේ කුඩා අවකාශයක් තුළ ඉහළ බලශක්ති ඝනත්වයක් දැරීමේ හැකියාව ඇතිව වීම එක් කරුණකි. දෙවැන්න, ප්‍රතික්‍රියකයේ මධ්‍යය (න්‍යෂ්ටික ඉන්ධනය අඩංගු කරන කොටස) කුඩා කිරීම නිසා එය ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වූයේ සපල කරන (enriched) ලද යුරේනියම් යොදා ගනිමිණි. යුරේනියම් වලට ඉහළ සපලතාවයක් ලබා දීමට සාපේක්ෂව, ප්‍රතික්‍රියකයේ ප්‍රමාණය කුඩා කිරීමේ හැකියාව තිබේ. සාම්ප්‍රදායික, ගොඩ බිම සිට ක්‍රියාකරන ප්‍රතික්‍රියක යුරේනියම් ඔක්සයිඩ් යොදා ගෙන නිපදවනු ලැබූව ද නාවික ප්‍රතික්‍රියක සඳහා යුරේනියම්-සර්කෝන් ලෝහ මිශ්‍රණයක් යොදා ගත යුතුය. ඒ හැරුණු විට, නැවත ඉන්ධන සැපයුමකින් තොරව දීර්ඝ කාලයක් ක්‍රියා කිරීමේ හැකියාව ඉලක්ක කරමින් සැලසුම සකස් කරනු ලැබේ. කෙසේවෙතත්, දීර්ඝ ජීවන කාලයක් සහිතව ප්‍රතික්‍රියක මධ්‍යය නිෂ්පාදනය කළ විට මතු වන වෙනත් ගැටළු ද තිබේ. ප්‍රතික්‍රියකය තුළ අඩංගු විවිධ ද්‍රව්‍ය වලට මෙන්ම න්‍යෂ්ටික ඉන්ධන වලට ද විකිරණයෙන් හානි පැමිණි විට ඉරිතැලීම් සිදු වීමට ඉඩ ඇත. නාවික න්‍යෂ්ටියක ප්‍රතික්‍රියක සම්බන්ධ හදිසි අනතුරු සිදුවන්නේ ඉතා කලාතුරකින් වුවත් ඒ සඳහා සාමාන්‍ය ප්‍රතික්‍රියක සම්බන්ධ හදිසි අනතුරු සිදුවනවාට වඩා වැඩි ප්‍රවනතාවක් පවතී. මේ සියළු හේතු කරණ කොට ගෙන

කුඩාවූත්, තැනින් තැන ගෙන යා හැකි වූත් , ප්‍රවේශම් සහිතවූත් පහසුවෙන් භාවිත කළ හැකිවූත් න්‍යෂ්ටික ප්‍රතික්‍රියකයක් නිපදවීම උසස් තාක්ෂණයක් සතු රටවලට පවා අභියෝගයකි. ඉන්දියාවේ පරමාණුක බලශක්ති දෙපාර්තමේන්තුව සහ එහි සහයින් සිය ප්‍රතික්‍රියක සැලසුමේ පැවති නා නා විධ ගැටළු විසඳා ගැනීමට සමත් වූයේ සහ සිය සැලැස්ම පිළිබඳව ඔවුන් තුළ විශ්වාසයක් ගොඩ නැගෙන්නට පටන් ගත්තේ 2000 දශකය ද එළඹුණු පසුව ය.¹¹

ATV සබ්මැරීනයේ සැලැස්ම පදනම් කර ගනිමින් අවම වශයෙන් න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීන පහක් තැනීමට ඉන්දියානු නාවික හමුදාවට අවසරය ලැබී ඇතැයි ස්ථිර නොකළ වාර්තා රාශියක් සඳහන් කරයි.¹² S-2 ලෙස සටහන් කර ඇති Arihant නෞකාවට බලය සපයනු ලබනුයේ කුඩා ප්‍රතික්‍රියකයකිනි. ඉන්දීය පරමාණුක බලශක්ති දෙපාර්තමේන්තුව, ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ ආරක්ෂක පර්යේෂණ සහ සංවර්ධනය ආයතනය සහ නාවික හමුදාවේ ඒකාබද්ධ ව්‍යාපෘතියක් ලෙස නැව ඉදිකර තිබේ. මේ සබ්මැරීනය ටොන් 6000 ක බරකින් යුක්ත වන අතර එයට මෙගා වොට් 85 ක න්‍යෂ්ටික ප්‍රතික්‍රියකයක් මගින් බලය සපයන බව සහ බැලිස්ටික මිසයිල 12 කින් යුතු කට්ටලයක් එහි රැගෙන යා හැකි බව හිටපු නාවික හමුදාපතිවරයෙක් පවසයි.¹³ වෙන්නායි නගරයට පිටතින්, කාල්පාක්කම් ප්‍රදේශයේ පිහිටි පරමාණුක බලශක්ති දෙපාර්තමේන්තු සංකීර්ණයෙහි ස්ථාපනය කර ඇති පරමාණුක පර්යේෂණය පිළිබඳ ඉන්දිරා ගාන්ධි ආයතනය තුළ තැනූ පර්යේෂණය සඳහා යොදා ගන්නා ලද ප්‍රතික්‍රියකය 2004 වර්ෂයේ දී බලශක්තිය නිෂ්පාදනය ආරම්භ කළේ ය. කර්ණාටක ප්‍රාන්තයට අයත් මයිසෝරයේ රත්නහල්ලි ප්‍රදේශයේ ස්ථාපනය කර ඇති දුලබ මූලද්‍රව්‍ය ව්‍යාපෘතිය විසින් ප්‍රතික්‍රියකය සඳහා අවශ්‍ය අධි තත්වයට සළ කරන ලද යුරේනියම් නිෂ්පාදනය කරන ලදී. සළ කරන ලද යුරේනියම් සැපයීමේ දී සිදු වූ පමාව නිසා Arihant නෞකාව දියත් කිරීම පමා කිරීමට සිදු විය. 2009 වර්ෂයේ මැද භාගය වන විට Arihant ව්‍යාපෘතිය සඳහා අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 3¹⁴ ක් වැය වී ඇතැයි ගණන් බලා තිබිණ. ඉන්දියාව, වැදගත් උපායමාර්ගික තාක්ෂණයක විශේෂඥතාවයක් අත් කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් මිස එයට වැය වන මුදල ගැන නොසිතුවා වන්නට ඉඩ තිබේ. අනෙක් අතට

එය, සාගරය මත පිහිටුවන ලද ප්‍රහාර නිවර්තකයන් අතින් විනය සමග සම තැන ගන්නට කළ අධිෂ්ඨානයේ ප්‍රතිපලයකි.¹⁵ ATV ව්‍යාපෘතිය සඳහා රාජ්‍ය මෙන්ම පෞද්ගලික අංශය ද සහභාගි කර ගන්නා ලදී. දේශීයව නෞකා තැනීමේ කර්මාන්තයේ යෝධයකු බවට පත්ව සිටින, ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික අජටාකාශ වැඩසටහන් වලට ද සම්බන්ධව සිටි Larsen and Toubro සමාගම ATV ව්‍යාපෘතිය සඳහා දැවැන්ත දායකත්වයක් ලබා දුන් බව පෙනේ.¹⁶ ATV යාත්‍රාවේ ඉදිකිරීම් කටයුතු වලින් බොහොමයක් දේශීයව, ඉන්දියාවේ දී සිදු කරන ලද නමුදු ඉන්දියාව, රුසියාව සමග න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීනයේ සැලසුම් සහ සංවර්ධන කටයුතු පිළිබඳ ගිවිසුමකට එළැඹී සිටියේ ය.¹⁷

සබ්මැරීන සඳහා යෝග්‍ය න්‍යෂ්ටික හිසක් සහිත මිසයිල පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීම ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය න්‍යෂ්ටික ව්‍යාපෘතියේ දෙවන කොටසයි. සාගරය පදනම් කර ගත් සිය සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තකය සඳහා නාවික මිසයිල පද්ධති ගණනාවක් සංවර්ධනය කිරීමේ කටයුතු වල, ඉන්දියාව යෙදී සිටින බව පවතින වාර්තා අනුව පෙනී යයි.¹⁸ කිලෝ මීටර් 700 (සැතපුම් 435) ක පමණ විහිදුම් දුරකින් යුතු Sagarika හෙවත් K-15 ලෙස නම් කරන ලද බැලිස්ටික මිසයිලයක් 2008 වර්ෂයේ දී ජලය යට සාර්ථකව අත්හදා බලා ඇත. දිගු කාලයක් තිස්සේ ඉන්දියාව අපේක්ෂා කළ සුරක්ෂිත සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තන හැකියාව එයින් ලැබී ඇති බවක් පෙනේ.¹⁹ ඉන්දියාව, Nirbhay ලෙසින් හැඳින්වෙන, මුහුදේ සිට විහිදුවනු ලබන කෘෂ් මිසයිලයක් ද සංවර්ධනය කරමින් සිටින බවක් ද පැවසේ. වාර්තා වන අන්දමට, සබ්මැරීන ද ඇතුළු විවිධ වේදිකාවන්හි සිට විහිදුවිය හැකි මේ මිසයිලය කිලෝ මීටර් 1000 (සැ.621) ක පමණ දුරක් ගමන් කිරීමේ සමත් කමින් යුක්ත ය.²⁰ කෙසේවෙතත්, විනය සතු න්‍යෂ්ටික අවි වලට එරෙහිව පෙරළා පහර දීමේ හැකියාව ලබා ගන්නට නම් ඊට වඩා වැඩි දුරක් ගමන් කරන මිසයිල ඉන්දියාවට අවශ්‍ය වේ.

1988/1991 කාල පරිච්ඡේදය සඳහා රුසියානු Charlie I පන්තියේ සබ්මැරීනය බද්දට ගැනීම ATV යාත්‍රාව නිර්මාණය කර ගැනීමට ඉන්දියාව ලැබූ වැදගත් උත්තේජකයකි. වාර්තා වන අන්දමට, ප්‍රතික්‍රියකය ක්‍රියා කරවා ඇත්තේ රුසියානු නාවිකයින්

විසින්. ඒ හැරුණු විට, න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීනයක් කළමනාකරනය කිරීම සම්බන්ධ වටිනා පුහුණුවක් ඉන්දියානු නාවික සහ විද්‍යාත්මක නිලධාරීන්ට ඔවුන් වෙතින් ලැබී තිබේ.²¹ පුහුණුවට අමතරව, නාවික න්‍යෂ්ටික ප්‍රතික්‍රියකයන්හි සැලසුම්, නඩත්තු සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම් කටයුතු වලට සම්බන්ධ ඉන්දිය හැකියාවන් සංවර්ධනය කිරීමෙහි ලා Chakra වෙතින් විශිෂ්ඨ සේවාවක් ඉටුවී තිබේ. Akula පන්තියට අයත් සබ්මැරීන රුසියාවෙන් බද්දට ගැනීමට ගත් තීරණයත් සමග රුසියාව සහ ඉන්දියාව අතර සහයෝගීතාවයට නව පණක් ලැබිණ. මේ සම්බන්ධ ගනුදෙනුව 2000 දශකයේ මුල් භාගයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. බදු දීම සඳහා යාත්‍රා තැනීමට ඉන්දියාව මුදල් යෙදවිය යුතු බව මෙහි දී හෙළි විය. එක් වාර්තාවක සඳහන් වූයේ ඉන්දියාව වෙනුවෙන් Akula යාත්‍රා දෙකක් ඉදිකිරීමට සහ කාර්යමණ්ඩල පුහුණු කිරීමට අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන දෙකක පමණ මුදලක් වැය වනු ඇති බවයි.²² එහෙත්, එතැන් සිට මේ ගනුදෙනුව සම්බන්ධයෙන් විවිධ දුෂ්කරතා පැන නැගිණි.²³ ඉන්දියාවට එවීමට නියමිතව තිබූ යාත්‍රාව 2008 වර්ෂයේ දී විශාල අනතුරකට මුහුණ පෑම මින් එකකි. අවි සැපයුම් කරුවකු වශයෙන් රුසියාවේ විශ්වසනීයත්වය ගැන නව දිල්ලියේ මතු වූ දේශපාලනමය මතභේදයන් මධ්‍යයේ ඉක්මනින්ම ගනුදෙනුව ක්‍රියාත්මක කිරීමට මොස්කව් සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් අතර එකඟතාවක් ඇති විය. රුසියාව සතු න්‍යෂ්ටික පහරදීම් සඳහා යොදා ගන්නා සබ්මැරීන අතුරින් Akula පන්තිය ශබ්දයෙන් ඉතාමත් අඩු මෙන්ම වඩාත් මාරාන්තික ප්‍රහාර එල්ල කිරීමේ හැකියාව ඇති සබ්මැරීන බව වාර්තා වේ.²⁴ Akula II පන්තියේ ප්‍රථම සබ්මැරීනය, 2012 වර්ෂයේ දී නිල වශයෙන් ඉන්දියාවට භාර දෙනු ලැබිණි.²⁵ INS Chakra ලෙස නව නමකින් හඳුන්වනු ලබන මේ යාත්‍රාව, ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර වෙරළේ විශාකාපට්තම්හි රඳවා තැබෙනු ඇත. වැය කළ මුදලට සරිලන වටිනාකමක් Chakra වෙතින් ලැබෙන්නේදැයි සමහර ඉන්දියානු විශ්ලේෂකයින් ප්‍රශ්න නගනත්, න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීන භාවිතය සම්බන්ධයෙන් එම යාත්‍රාව හරහා ලබා ගත හැකි අත්දැකීම්, පුහුණු කර ගත හැකි කාර්යමණ්ඩල සහ උගත හැකි කළමනාකරන ක්‍රමවේද වල ඇති වැදගත් කම නාවික විශ්ලේෂකයින් විසින් අවධාරණය කරනු ලබයි.²⁶

චිත න්‍යෂ්ටික නෞකා බලඇණිය

Arihant නෞකාව සක්‍රිය සේවයට යෙදවීමෙන් ඉන්දියාව සාගර න්‍යෂ්ටික බලය තුලට ඇතුළු වුවත්, විශ්වසනීය සමුද්‍රීය න්‍යෂ්ටික බලයක් බවට පත් වීමට තව බොහෝ දුරක් ගමන් කළ යුතුව තිබේ. එමෙන්ම, එම අංශයෙන් ඉන්දියාව සිටින්නා වූ විනයට බොහෝ පිටුපසිනි. මේ අතර, ජලය යට තාක්ෂණයන් අතින් අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට දශක ගණනාවක් පිටුපසින් පසුවන විනය එම පරතරය පියවා ගැනීම උදෙසා ප්‍රයත්න දරමින් සිටී. විනය සමූහාණ්ඩුවක් වශයෙන් ප්‍රකාශය පත් කරනවාත් සමගම වාගේ සෙසු ලෝකයෙන් වෙන්ව හුදෙකලාවට පත්වීම, 1950 දශකයේ දී අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමග ඇති වූ ගැටුම්, බටහිර ශාන්තිකර සාගරය තුල ප්‍රමුඛත්වය ගෙන සිටින අමෙරිකා එක්සත් ජනපද සහ ජපාන නාවික හමුදාවන් ගේ විශිෂ්ඨත්වය සහ නැගෙනහිර සහ අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් සමග සාගර මායිම් සම්බන්ධව පවතින ගැටුම් යනාදී හේතු නිසා, සබ්මැරීන් යාත්‍රාවල වැදගත්කම, විනය නිරන්තරයෙන්ම අවධාරණය කළ කරුණකි. මේ අවස්ථාව වන විට, සිය නාවික හමුදා නවීකරණය කිරීමේ කටයුතු කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කර තිබුණ ද උසස් පෙළේ සාම්ප්‍රදායික සබ්මැරීන් විශාල සංඛ්‍යාවක් නිෂ්පාදනය කිරීම විනයේ ප්‍රමුඛතාවන් අතරින් ඉවත් වී නැත.

1964 වර්ෂයේ දී සිදුකල පළමුවන අත්හදා බැලීමෙන් අනතුරුව තමා න්‍යෂ්ටික අවි බලයක් බව විනය ප්‍රකාශ කර සිටියේය. ඉන් අනතුරුව, SSN නමින් හඳුන්වනු ලබන න්‍යෂ්ටික බලයෙන් ක්‍රියාකරන වේගවත් ප්‍රහාරක සබ්මැරීන් මෙන්ම SSBN ලෙසින් හැඳින්වෙන බැලිස්ටික් මිසයිල වලින් සන්නද්ධ සබ්මැරීන් ද නිපදවීම සඳහා විනයේ විශේෂ අවධානය යොමුව තිබිණ. මේ දෙයාකාරයේම සබ්මැරීන් සංවර්ධනයෙහි වැදගත්කම පිළිබඳව විනයේ දේශපාලන න්‍යායකයින් මෙන්ම, නාවික අණදෙන නිලධාරීන් සහ විද්‍යාත්මක කටයුතු සිදු කරන ආයතන ද මනා අවබෝධයකින් පසු වූහ. 1965-1968 කාල පරිච්ඡේදය තුල, අත්හදා බැලීම සඳහා යොදා ගන්නා 091 වර්ගයේ Han පන්තියට අයත් SSBN සබ්මැරීන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා විනය මහජන හමුදාව විශේෂ ප්‍රයත්නයක්

දැරීය. සංස්කෘතික විප්ලවය නිසා ඇතිවූ කැලඹීම් වලින් කිසියම් බලපෑමක් සිදු වුව ද Han පන්තියේ පළමුවන යාත්‍රාව 1971 වර්ෂයේ අග භාගයේ දී දියත් කිරීමට හැකි විය. අනතුරුව එම සැලසුමම භාවිත කරමින් xia පන්තියට අයත් SSBN (092 වර්ගය) යාත්‍රාව තනනු ලැබිණ. විශ්වාස කෙරෙන අන්දමට, xia පන්තියේ SSBN යාත්‍රා දෙකකට වඩා තනා නැත. බටහිර විශ්ලේෂකයින් ගේ අදහස අනුව 1980 දශකයේ මැද භාගයේ සිට ක්‍රියාත්මකව පැවතියේ එක යාත්‍රාවක් පමණකි. 1985 ඔක්තෝබර් මස 15 වන දින xia පන්තියේ සබ්මැරීන් වේදිකාවක සිට විනය, JL-1 මිසයිලයක් අත්හදා බැලුව ද එය වාර්තා වනුයේ අසාර්ථක ප්‍රයත්නයක් ලෙසිනි. විශ්වසනීය තත්වයේ SSBN සබ්මැරීන් සංවර්ධනය කර ගැනීම සඳහා දැඩි ප්‍රයත්නයක් ගනිමින් සිටි 1980 සහ 1990 දශක වල දී, ශක්තිමත් නාවික හමුදාපතිවරයකු ගේ සේවය ලැබීම විනයේ වාසනාවකි. සාගරයේ ප්‍රබල න්‍යෂ්ටික හමුදාවක් නිර්මාණය කිරීම නාවික හමුදාපති, අද්මිරාල් ලියු හ්වක්චින්ග් ගේ දැඩි අධිෂ්ඨානය විය. බොහෝ විට විනයේ මාහාන් ලෙස හඳුන්වනු ලැබූ අද්මිරාල් ලියු 1992-1998 කාල පරිච්ඡේදය තුල සන්නද්ධ හමුදා වල නායකත්වය ද 1989-1997 පරිච්ඡේදය තුල මධ්‍යම හමුදා කොමිසමේ බලවත් උප සභාපති තනතුර ද දැරීය. සන්නද්ධ හමුදාවන්හි භාරකාරීත්වය දැරූ සමය තුල, නවීන වර්ගයේ SSN මෙන්ම SSBN සබ්මැරීන් තැනීම සඳහා පදනම් දැමූ අතර ඒ සඳහා ඔහුට පූර්ණ දේශපාලන සහයෝගය ද ලැබිණ.²⁸

Shang පන්තිය (093 වර්ගය ලෙස ද හැඳින්වේ) නමින් හඳුන්වනු ලැබූ දෙවන පරම්පරාවේ SSN සබ්මැරීන් සක්‍රීය කළ විනය, දෙවන යාත්‍රාව ද ඊළඟ වර්ෂයේ දී දියත් කළේය. එහෙත්, එම නෞකාවන් ගේ ඡායාරූප 2008 වර්ෂය වන තුරුම ප්‍රසිද්ධියේ දක්නට නොලැබිණි. වැඩි වේගයකින් ගමන් කිරීමේ හැකියාවෙන් යුතු, නිශ්ශබ්ද මෙන්ම අතිශයින් භයානක Shang පන්තියේ සබ්මැරීන් ඉන්දියානු සාගරයේ ද ක්‍රියාත්මක වීමේ හැකියාවෙන් යුතුය. මේ අතර, විනය, 095 වර්ගය ලෙසින් හැඳින්වෙන තුන්වන පරම්පරාවේ SSN යාත්‍රාවක් ද සංවර්ධනය කිරීමේ නිරතව සිටින බව දැන ගන්නට තිබේ. මේ වර්ගයේ සබ්මැරීන් පහක් ඉදිරි වර්ෂ කිහිපය තුල විනය සබ්මැරීන් බලඇණියට

එකතු වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.²⁹ චීන නාවික හමුදාවට දැඩි ශක්තියක් ලබා දීමට මේ සබ්මැරීන් සමත් වනු ඇතැයි Jin පන්තියේ (094 වර්ගය) සබ්මැරීන් විසින්, න්‍යෂ්ටික අවි බලයක් ලෙස සිය නැගී ඒම ලොවට විදහා දක්වනු ඇතැයි චීනය බලාපොරොත්තු වෙයි. චීනය, ඉදිරි වසර කිහිපය තුළ Jin පන්තියෙන් පහක් හෝ හයක් හෝ ඉදිකරනු ඇතැයි විශ්ලේෂකයෝ විශ්වාසය පළ කරති. මේ සෑම එකකම බැලිස්ටික් මිසයිල 12 බැගින් රඳවනු ඇත. JL-2 මිසයිල දළ වශයෙන් කිලෝමීටර් 7,200 (සැතපුම් 4500) ක දුරක් ගමන කරන අතර පුපුරන ද්‍රව්‍ය අඩංගු ශීර්ෂ රැසක් ගෙන යාමේ හැකියාව ද තිබේ. Jin පන්තියේ සබ්මැරීන් සමග JL-2 මිසයිල එකතු කරන ලද විට, න්‍යෂ්ටික යුද්ධායුධ වල තාක්ෂණික නවීනත්වය අතින් සහ ප්‍රතිප්‍රහාර දී නොනැසී සිටීමේ ශක්තිය ඇති විශ්වසනීය හමුදාවක් වීම අතින් බ්‍රිතාන්‍ය සහ ප්‍රංශය සමග සම තත්වයට පැමිණෙන්නට චීනයට අවස්ථාව සැලසෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේවෙතත්, SSBN නිෂ්පාදන වැඩසටහන දිගින් දිගටම ගැටළු ඇති කරනු ඇතැයි බටහිර සමහර පාර්ශවයන් ගේ අදහසයි. චීන හමුදා බලය පිළිබඳව එක්සත් ජනපද ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ 2010 වාර්ෂික අගැයීම තුළ මෙසේ සඳහන් වේ; 'නව Jin (094 වර්ගය) පන්තියේ SSBN යාත්‍රාව සූදානම් බව පෙනුනත් ඒ සමග සම්බන්ධ SLBM (submarine launched" nuclear-tipped ballistic missile) මිසයිලය, අවසාන වටයේ අත්හදා බැලීම් කිහිපයක් අසාර්ථක වීමෙන්, ගැටළු ඇති කරන බව පෙනේ. SSBN/JL-2SLBM සබ්මැරීන්/මිසයිල සංයුක්තය දෝෂ රහිතව ක්‍රියාත්මක වන දිනය අවිනිශ්චිතය'.³⁰

මිසයිල වලින් සන්නද්ධ, න්‍යෂ්ටික බලශක්තියෙන් ක්‍රියාකරන චීන සබ්මැරීන් කිසිවක්, සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තනය කරන අන්තරායකාරී පිරික්සුම් ස්ථානයන් පසුකරමින් මුර යාත්‍රා කටයුතු වල කිසිදිනෙකත් යෙදී නැති බව සහ ඔවුන් ගේ මිසයිල නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක තත්වයේ නොපවතින බව බටහිර මූලාශ්‍ර පවසයි. චීනය, සබ්මැරීන් සිය සීමාව තුළම පිහිටුවා තබන ලද්දේ වුවත් ඒවා එක්සත් ජනපද ප්‍රහාර වලට නිරාවරණව පවතින ඒවායින් හානි පැමිණිය හැකි තත්වයක පවතින බව ද විශ්ලේෂකයෝ දක්වා සිටිති. 'එක්සත් ජනපදයේ ගොඩබිම් ප්‍රදේශ වලට ළඟා වන සේ

මිසයිල විදීමට නම්, Jin පන්තියේ SSBN සබ්මැරීන්, අන්තරායකාරී පිරික්සුම් ස්ථානයන් පසු කර ගොස් ශාන්තිකර සාගරයේ හෝ නැගෙනහිර චීන මුහුදේ බොහෝ දුරකින් පිහිටුවා තැබිය යුතු වේ. කලාපීය ඉලක්ක වලට මිසයිල එල්ල කිරීමේ තත්වය මීට වෙනස්ය. මන්ද, සබ්මැරීන්/මිසයිල සංයුක්තයක් යොදා ගනිමින් ගුවාම් ප්‍රදේශයට, සමස්ත ඉන්දියාවටම, මොස්කව් නගරය ද ඇතුළු රුසියාවේ බොහෝ ප්‍රදේශ වලට පහර එල්ල කිරීමේ හැකියාව ඇත'.³¹ SSBN සබ්මැරීන් සමග හොඳ සන්නිවේදනයක් සංවර්ධනය කර ගැනීමේ සහ විධාන ලබා දීම සහ පාලනය සඳහා විශ්වසනීය ක්‍රමවේදයක් නිර්මාණය කර ගැනීමේ ගැටළු චීනයට පවතින බව ද වාර්තා වේ. ඒ සම්බන්ධයෙන් අමෙරිකානු ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය මෙසේ පවසයි; 'චීන මහජන හමුදාවට සාගරයේ ඇති සබ්මැරීන් සමග සිදු කළ හැක්කේ සීමිත සන්නිවේදනයක් පමණකි. සජීවී න්‍යෂ්ටික ශීර්ෂ සවිකල මිසයිල දරමින් සාගරයේ මුර යාත්‍රා කටයුතු වල යෙදෙන SSBN නෞකා බලඇණියක් කළමනාකරනය කිරීමට අවශ්‍ය පළපුරුද්ද චීන මහජන නාවික හමුදාව සතුව නැත. ගොඩබිම පිහිටුවන ජංගම මිසයිල වුව ද, යුද සමයක දී, විධාන දීම සහ පාලනය සම්බන්ධ මේ ආකාරයේ අභියෝගයන් වලට මුහුණ දීමට ඉඩ ඇතත් එය සබ්මැරීන් වල නිර්මාණය වන එම තත්වය තරමට බරපතල නැත'.³²

සමුද්‍රය මත සිදුවන න්‍යෂ්ටික ක්‍රියාකාරකම්

චීනය සහ ඉන්දියාව සිය න්‍යෂ්ටික අවි සමග සාගරයට බැසීම ලෝකයේ අනෙකුත් සුපිරි බලවතුන් ගේ පමණක් නොව කළාපයේම සිටින අනෙකුත් ප්‍රතිවාදීන් ගේ ද උපාය මාර්ගික ගණනය කිරීම් වලට බලපෑම් ඇති කරන්නට පටන් ගෙන තිබේ. Arihant නෞකාව කිසිම රාජ්‍යයකට එරෙහිව සැලසුම් කරන ලද්දක් නොවන වග, එය සක්‍රීය කරන අවස්ථාවේ දී සහතික කරන්නට ඉන්දීය අග්‍රාමාත්‍යවරයා³³ ප්‍රවේශම් වුවත් අවි තරඟයක් ළඟ ළඟ එන බව පාකිස්ථානය එම අවස්ථාවේ දී ප්‍රකාශ කළ අදහස විය. ³⁴ පාකිස්ථානය ද සාගරයේ පිහිටුවන 'සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තකයක්' සංවර්ධනය කර ගැනීමට සැලසුම් සකස් කරමින් සිටින බවක් පෙනී යයි. සිය සමුද්‍රීය සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තකයේ සංවර්ධන

කටයුතු සඳහා බිජිං පරිපාලනයෙන් දායකත්වයක් ලැබෙනු ඇතැයි ඉස්ලාමාබාද් පරිපාලනය තුළ කිසියම් බලාපොරොත්තුවක් පවතින බව ද දිස් වේ. ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික බල සබ්මැරීනය සංවර්ධනය කර ගනු උදෙසා රුසියානු සහයෝගය ලැබීම සහ ඉන්දියාව සහ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය අතර පවතින සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූල පිරීම යන කරුණු නිසා 'න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීනයක් බද්දට ගැනීම හෝ තමන් විසින්ම එවන්නක් සංවර්ධනය කර ගැනීම හෝ මේ කටයුතු දෙකම හෝ සඳහා සාධාරණ හේතු පවතින' බවට පාකිස්ථාන විශ්ලේෂකයෝ තර්ක කරති.³⁵ චීනය සහ පාකිස්ථානය එක්ව 'අවශ්‍ය පුහුණුව ලබා දීමට සහ අනතුරුව න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීනයක් බද්දට ගැනීමට/දීමට සැලසුම් පිළියෙල කළ යුතු'³⁶ බව මේ විශ්ලේෂකයින් තරයේ පවසා සිටින අදහසයි. පාකිස්ථානයේ න්‍යෂ්ටික වැඩසටහන් වලට, පෙර අවස්ථාවන්හි දී චීනය ලබා දුන් සහයෝගය සලකා බලන විට, චීනය සිය න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීනයන් අතුරින් එකක් පාකිස්ථානයට බදු දෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කිරීම සම්පූර්ණයෙන්ම මනඟ්‍රණයක් අදහසකැයි ඉවත ලිය නොහැක. අනෙක් අතට, හමුදා කටයුතු වලට අදාළ න්‍යෂ්ටික ප්‍රවෘත්තිය (propulsion) ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාව ඇති කර ගැනීම, න්‍යෂ්ටික අවි සංඛ්‍යාව ඉහළ නොදැමීම සම්බන්ධ ප්‍රඥප්තියෙහි ද³⁷ තහනම් කර නැත. න්‍යෂ්ටික බලශක්තිය 'පුපුරුවනු නොලබන' හමුදා කටයුතු සඳහා යොදා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව සමග සහයෝගිතාවයෙන් කටයුතු කිරීමට රුසියාව ක්‍රියා කරනුයේ මේ පදනම මත පිහිටිමිනි.

මේ අතර, රුසියානු න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීන තාක්ෂණය ලෝකයේ දැනට ඇති විශිෂ්ඨතම තාක්ෂණය නොවන වග වටහා ගත් ඉන්දියානු නාවික විශ්ලේෂකයින් සමහරක් සිය රට වෙනුවෙන් විශ්වසනීය තත්වයේ න්‍යෂ්ටිකබල සබ්මැරීන බලඇණියක් තනා ගැනීම පිණිස තාක්ෂණය ලබා ගැනීමේ විකල්ප මාර්ග සොයමින් සිටිති. ප්‍රංශයෙන් න්‍යෂ්ටික බල සබ්මැරීන ලබා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව සලකා බලමින් සිටින බව සඳහන් වාර්තා ද පළ විය. එහෙත්, මේ වන තුරු ඒ පිළිබඳව පැරිස් පරිපාලනයෙන් කිසිදු විමසීමක් කර ඇති බවක් දැනගන්නට නැත. එසේ නම්, න්‍යෂ්ටිකබල සබ්මැරීන තාක්ෂණය අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයෙන් ලබා ගත හැකි වේ ද? නමුත්, මේ අවස්ථාවේ දී නම් එසේ කළ හැකි

බවක් පෙනෙන්නට නැත. 2005 වර්ෂයේ දී ජනාධිපති ජෝර්ජ් ඩබ්. බුෂ් විසින් ආරම්භ කරන ලද ඉන්දියා එක්සත් ජනපද න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම නිසා, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයෙන් ඉන්දියාවට ලබා දෙන න්‍යෂ්ටික සහයෝගිතාවය සිවිල් ජනතා කටයුතු වලට සීමා විය යුතුය³⁸ සහ ඉන්දියාවේ හමුදා න්‍යෂ්ටික කටයුතු වලට කිසි විටෙක ආධාර නොදිය යුතුය යන අදහස එක්සත් ජනපද දේශපාලනය සම්මුතිය තුළ තදින් මූල බැස ගෙන තිබේ. එහෙත්, චීනයේ න්‍යෂ්ටික ශක්‍යතාවය සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යාම කරණ කොට ගෙන ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය න්‍යෂ්ටික ව්‍යාපෘතිය සඳහා පසුකාලීනව එක්සත් ජනපදයේ සහාය ලැබෙනු ඇතිදැයි දැනට පැහැදිලිව කිව නොහැක. මතුපිටින් පෙනෙන අන්දමට නම් ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික අවි හැකියාව අමෙරිකාවට තර්ජනයක් යන හැඟීමක් වොෂින්ටන් පරිපාලනය තුළ නැත. මේ සම්බන්ධ සාකච්ඡාවක් වොෂින්ටනය තුළ නිර්මාණය වී නැතිවා මෙන්ම එවැනි සහයෝගිතාවයක් පිළිබඳ ඉල්ලීමක් ඉන්දියාව පාර්ශවයෙන් ද ඉදිරිපත් වී නොමැත. 2008 වර්ෂයේ පැවති ජනාධිපතිවරණයේ දී ජනාධිපති ඔබාමාට පරාජය වූ සෙනෙට් සහිත ජෝන් මැකේන්, 2010 වර්ෂයේ දී සිදු කරන ලද කතාවකින් ඉන්දියාවට න්‍යෂ්ටික බල සබ්මැරීන ලබා දීම අනුමත කළ බවක් පෙනේ. ඉන්දියා-එක්සත් ජනපද ආරක්ෂක සහයෝගිතාවයට වැඩි අර්ථයක් ලබා දෙමින් ජෝන් මැකේන් මෙසේ පවසා ඇත; 'දෙපාර්ශවයෙහිම දේශපාලන කැමැත්ත පවතී නම්, ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන් සඳහා ඒකාබද්ධ ඉන්දු-එක්සත් ජනපද මෙහෙයුම් සංකල්පයක් සංවර්ධනය කර නොගැනීමට හේතුවක් නැත. ගොඩබිම, මුහුදේ, අභ්‍යාවකාශයේ සහ සයිබර් අවකාශය තුළ අප දෙපාර්ශවයටම පොදු උපාය මාර්ගික අභියෝගයන්ට සම්බන්ධ පොදු අදහසක් නිර්මාණය කරගැනීම පිණිස බුද්ධි තොරතුරු හවුලේ බෙදා ගන්නා ජාලයක් තනා ගැනීමට අපිට නොහැකි වීමට හේතුවක් නැත..... න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීන වැනි උසස් ආරක්ෂක හැකියාවන්, ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා, මිසයිල් ආරක්ෂක උපකරණ පහසුකම් සැපයීමෙන් මෙන්ම මෙන්ම නව ප්‍රහාරක ගුවන් යානාවේ (Joint Strike Fighter) සංවර්ධන කටයුතු වල දී ඉන්දියාව ඇතුළත් කර ගැනීමෙන් වැළකී සිටීමට ද හේතුවක් මට නොපෙනේ.'³⁹ චීනයේ

න්‍යායානුකූල හැකියාවන් වර්ධනය වීම, ජලය යට සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තකයක් තැනීම සඳහා ඉන්දියාව ඉදිරි පියවර තැබීම, චීනය තුලනය කර තැබීමට සහ ඉන්දියාව ඔසවා තැබීමට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ප්‍රයත්න දැරීම, ඉන්දුශාන්තිකර කලාපයේ පවතින න්‍යායානුකූල බහුධ්‍රැවීකරණයට තවත් සාධක එකතු වීමක් වනු ඇත.⁴⁰

න්‍යායානුකූල බහුධ්‍රැවීකරණයක් සිදුවීමේ ගැටළු

පරමාණුක දේශපාලනයේ ක්‍රියාකාරකම් ආසියාව දෙසට කල්ලු වීමත් සමග දෙවැනි න්‍යායානුකූල යුගයක් ඇතිවෙමින් පවතින්නේයැයි බොහෝ දෙනෙක් කල්පනා කරති.⁴¹ න්‍යායානුකූල අවි හැකියාව සහිත රටවල් රැසක් ආසියාවේ තුලනය හැඩ ගස්වමින් සිටීමේ යථාර්ථය, මේ නව න්‍යායානුකූල යුගයේ එක් වැදගත් අංගයකි. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ සෝවියට් සංගමය අතර තුලනය වෙනස් කරන්නට බ්‍රිතාන්‍යය සහ ප්‍රංශය සතු න්‍යායානුකූල අවි හේතුවක් නොවූ යුරෝපයේ තත්වය මෙන් නොව න්‍යායානුකූල අවි දරන බලවතුන් රාශියක් සිටීම ආසියාවේ වර්තමාන ක්‍රියාකාරිත්වය හැඩ ගැස්වීමට හේතු වී තිබේ. 1990 දශකයේ සිට අද දක්වා, තමන් සතුව න්‍යායානුකූල අවි පවතින්නේ යැයි ප්‍රකාශ කළ රටවල් සංඛ්‍යාව ද්විගුණ වී තිබේ. ඉන්දියාව සහ පාකිස්ථානය න්‍යායානුකූල බලයන් වශයෙන් සිය තත්වය තහවුරු කර ගෙන ඇත. උතුරු කොරියාවේ න්‍යායානුකූල අවි වැඩසටහන ආපසු හැරවීමට ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව අසමත් විය. ආසියාවේ න්‍යායානුකූල බලය තුලනය කිරීමේ කාර්යයට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, රුසියාව සහ චීනය සමග මේ රටවල් තුන ද එකතු වී සිටිති. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ රුසියාව සිය න්‍යායානුකූල බලය අඩු කරමින් යන විට ආසියානු න්‍යායානුකූල අවි බලවතුන් සිය පරමාණුක අවි, ප්‍රමාණයෙන් සහ නවීනත්වයෙන් ඉහළ නංවමින් සිටින හෙයින් ඉන්දුශාන්තිකර කලාපයේ න්‍යායානුකූල බලය බෙදී ගොස් ඇති ආකාරය සෙමින් වුවත් ස්ථිර වශයෙන්ම වෙනස් වෙමින් පවතී. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ රුසියාව අතර තුලනය ස්ථාවර කිරීම පිණිස සැලසුම් කොට ඇති සාම්ප්‍රදායික න්‍යායානුකූල අවි පාලනයට, ආසියාව තුල න්‍යායානුකූල ස්ථාවරත්වය ඇති කිරීමේ අභියෝගය ජය ගැනීමට කිසිසේත් නොහැකි බව පෙනේ. න්‍යායානුකූල අවි බලවතුන් අතරට

අළුතින් එක් වී සිටින පාකිස්ථානය සහ උතුරු කොරියාව වැනි රටවල්, න්‍යායානුකූල නිවර්තනයේ (nuclear deterrence) සාම්ප්‍රදායික සංකල්පයට අනුව ක්‍රියා නොකරති. මේ නිසා, න්‍යායානුකූල භාවිතය පිළිබඳව ආසියාවේ පවතින විවිධාකාර වූ අදහස් සොයා බැලීමේ අවශ්‍යතාවක් මතු වී තිබේ.⁴² අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර අනෙකුත් සාම්ප්‍රදායික කටයුතු මෙන්ම න්‍යායානුකූල අවි සම්බන්ධයෙන් ද පවතින තුලනය වෙනස් වීමත් සමග ආසියාව තුල එක්සත් ජනපදය විසින් සිදුකරනු ලබන න්‍යායානුකූල නිවර්තනය කිරීමේ කාර්යයේ විශ්වසනීයත්වය පිළිබඳව නව ගැටළු මතු වේ. මෙතෙක් කල්, එක්සත් ජනපදය විසින් සපයන ලද න්‍යායානුකූල ආවරණය හේතුවෙන්, එහි ආසියානු මිතුරන් වන ජපානය, දකුණු කොරියාව, තායිවානය සහ ඕස්ට්‍රේලියාව යන රටවලට තමන්ගේම න්‍යායානුකූල අවි සපයා ගැනීමට එතරම් දිරිගැන්වීමක් නොතිබිණි. එහෙත්, චීනය සහ උතුරු කොරියාව න්‍යායානුකූල බලවතුන් ලෙස නැගී ඒම⁴³ නිසා එක්සත් ජනපදය විසින් ලබා දෙන න්‍යායානුකූල ආවරණය පිළිබඳව සහ ජාතික න්‍යායානුකූල විකල්ප පිළිබඳව ආසියාව තුල පුළුල් සාකච්ඡා නිර්මාණය වෙමින් පවතී. ජපානය, දකුණු කොරියාව, තායිවානය සහ ඕස්ට්‍රේලියාව, තමන්ගේම න්‍යායානුකූල අවි ලබා ගැනීම පිණිස ක්‍රියාත්මක වුවහොත් හෝ එවැනි අවස්ථාවක දී අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය තමන් ලබා දෙන ආවරණය වඩා ශක්තිමත් කොට ඔවුන් න්‍යායානුකූල අවි ලබා ගැනීමෙන් වැලැක්වුවහොත් හෝ චීනයේ න්‍යායානුකූල ගණනය කිරීම වෙනස් වෙනස් වන්නට ඉඩ ඇති අතර මේ තත්වය ආසියාවේ න්‍යායානුකූල ක්‍රියාකාරකම් තවදුරටත් අස්ථාවර කරන්නට ඉඩ තිබේ.⁴⁴ අළුතින් ඇති වූ න්‍යායානුකූල බහුධ්‍රැවීයතාවය නිසා ආසියාවේ මිත්‍ර සන්ධාන වෙනස් ආකාරයකට නැවත සකස් වීමකට මුහුණ දෙනු ඇත. කාලයක් තිස්සේ පැවත ආ සාම්ප්‍රදායික විශේෂ සම්බන්ධතා නොනැසී පැවතුනත් නව සම්බන්ධතා ද නිර්මාණය වන්නට ඉඩ ඇත. චීනය සහ පාකිස්ථානය අතර පවතින න්‍යායානුකූල බැඳුම් ද, උතුරු කොරියාව න්‍යායානුකූල අවි වැඩි කිරීම පිළිබඳ විරෝධය දක්වන්නට චීනය දක්වන පසුබෑම ද, චීනය සහ ඉන්දියාව යන දෙරටටම රුසියාව විසින් සමගාමීව උපායමාර්ගික තාක්ෂණයන් ලබා දීම ද වොෂින්ටන් පරිපාලනය සහ නව දිල්ලි පරිපාලනය

අතර න්‍යෂ්ටික කටයුතු සම්බන්ධයෙන් මතු වී ඇති මිත්‍රශීලී භාවය ද ඊට උදාහරණ කොට දැක්විය හැක.

ඉන්දුශාන්තිකර කළාපයේ න්‍යෂ්ටික ශක්‍යතාවන් පුළුල් වීමට අමතරව ආසියාවේ පවතින න්‍යෂ්ටික අවි ගුණාත්මක භාවයෙන් ද ඉහළ යාම බරපතල කරුණකි. බැලූ බැල්මට පෙනෙන අන්දමට නම්, චීනය, තමන්ට ආරක්ෂාව සලසා ගැනීමේ සහ පෙරළා පහර දීමේ හැකියාව ලබා දෙන විශ්වසනීය තත්වයේ 'දියයට' පවතින සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තකයක් නිෂ්පාදනය කර ගැනීම, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර න්‍යෂ්ටික කටයුතු සම්බන්ධයෙන් පවතින ප්‍රශ්න අවම කිරීමට සමත් විය යුතුය. එහෙත්, සමහර විශ්ලේෂකයින් අනතුරු අඟවන අන්දමට, න්‍යෂ්ටිකබලයෙන් ක්‍රියාකරන සහ බැලිස්ටික් මිසයිල රඳවා ඇති බලවත් සබ්මැරීන් බලකායක් ගොඩනැගීමට චීනය දරන ප්‍රයත්නය නිසා චීනය සහ තායිවානය අතර අර්බුදය උග්‍රවන අවස්ථාවක දී මැදිහත් වීමට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට ඇති අවස්ථාව සීමා කිරීමෙන් තත්වය තවත් සංකීර්ණ වීමට ඉඩ තිබේ.⁴⁵ චීනයේ SSBN සබ්මැරීන් බලකාය සහ එහි ප්‍රවේශ වීමට ඉඩ නොදීමේ උපායමාර්ගය, එක්සත් ජනපදය යොදාගන්නා උපායමාර්ගයට සහ එහි සබ්මැරීන් බලකායට ඍජු සමානකමක් පෙන්වන බව තවත් විශ්ලේෂකයින් කොටසක ගේ අදහසයි. චීනය දියයට පවතින සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තකයක් සංවර්ධනය කර ගැනීම 'චීනය සහ එක්සත් ජනපදය අතර උපාය මාර්ගික ස්ථාවරත්වයට සමස්තයක් වශයෙන් ශුභදායක සේ පෙනුනත් කළාපය තුළ සිදුවන සමුද්‍රීය අන්තර්ක්‍රියාවන්ට එය සහෝපකාරී නොවන්නට ඉඩ තිබේ. අර්ථවත් සතුරු ප්‍රහාර නිවර්තන මූර සංචාරයක් යොදවන්නට චීනයට හැකියාව ලැබීම චීන මුහුදු කලාපයන් සම්බන්ධයෙන් චීනය තුළ ඇති අයිතිවාසිකම පිළිබඳ හැඟීම සහ සැලකිල්ල තව දුරටත් ඉහළ යනු ඇත. එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස නැගෙනහිර ආසියානු වෙරළ තීරයට ප්‍රවේශ වීම වඩාත් අපහසු වනු ඇත'.⁴⁶

එක්සත් ජනපදය සහ චීනය සාගරයේ සිදු කරන න්‍යෂ්ටික කටයුතු වලට සාපේක්ෂව බලන කල ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය න්‍යෂ්ටික හැකියාවන් තවත් වසර ගණනාවක් ගත වන තුරු ඉතා සුළු තත්වයක පවතිනු ඇත. එහෙත්, දකුණු චීන මුහුදට ප්‍රවේශ වීමේ දී

ඉන්දියාවට ගැටළු ඇති විය හැකි අතර බටහිර ශාන්තිකර සාගරයේ ඉහළ යමින් පවතින ඉන්දීය කටයුතු වලට චීනයේ දියයට පවතින සතුරු නිවර්තන ශක්‍යතාවයන් හේතුවෙන් ඇතිවන අවදානම ද සැලකිල්ලට ගැනීමට ඉන්දියාවට සිදු වේ. සාගරයේ ක්‍රියා කරන චීන න්‍යෂ්ටික ශක්‍යතාවන් නිසා ඉන්දියාවේ ආරක්ෂාවට වඩා ඍජු බලපෑම් තිබේ ද? කෙටි කාලීන වශයෙන් ඇති විය හැකි බලපෑම් ඉතා සුළු වන බව සමහර විශ්ලේෂකයින් ගේ මතයයි. එහෙත්, චීනය සහ පාකිස්ථානය සමග අනාගතයේ දී නිර්මාණය වීමට ඉඩ ඇති ගැටුම් හේතුවෙන් ඉන්දියාවට දීර්ඝ කාලීන බලපෑම් ඇති විය හැකි බව ඔවුහු පවසති.⁴⁷ චීන න්‍යෂ්ටිකබල සබ්මැරීන් යාත්‍රා හයින්න් දූපතේ රඳවා තබන බවට 2008 වර්ෂයේ දී පැතිර ගිය ආරංචි ඉන්දීය ජනමාධ්‍ය තුළ දැඩි නොසන්සුන්තාවයක් ඇති කිරීමට හේතු විය.⁴⁸ මාධ්‍ය වාර්තා වලට ප්‍රතිචාර දක්වමින් ඉන්දීය නාවික හමුදාපති අද්මිරාල් සුරේෂ් මේතා පැවසුවේ 'වඩා බරපතල කරුණ චීන නාවික හමුදාව න්‍යෂ්ටිකබල සබ්මැරීන් සේවයට යෙදවීම මිස ඒවා කුමන ස්ථානයක සිට මෙහෙයවන්නේ ද යන්න නොවන' බවයි.⁴⁹ නිර්මාණය විය හැකි ගැටළුකාරී තත්වයන් පිළිබඳව වඩා සමබර අගැයීමක් කරන විශ්ලේෂකයකු ගේ මතයට අනුව; 'චීනයේ SSBN වැඩසටහනේ ඉලක්කය පැහැදිලිවම එක්සත් ජනපදය මිස ඉන්දියාව නොවේ. නමුත් උසස් පෙළේ SSBN යාත්‍රා ප්‍රමාණවත් සංඛ්‍යාවක් (6 ක් පමණ) සේවයට යොදවා ගැනීමත් සමග, සබ්මැරීන් විරෝධී යුද කටයුතු සහ බැලිස්ටික් මිසයිල වලින් ආරක්ෂා වීමට අමෙරිකාව ගෙන ඇති පියවර අවුල් කිරීම පිණිස, ඒවා ඉන්දියානු සාගරය ද ඇතුළුව සෑම තැනකම රඳවා තබන්නට චීනය කටයුතු කරන්නට ඉඩ තිබේ. මෙවැනි තත්වයක් උද්ගතවීම, ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක තත්වය මත අහිතකර බලපෑම් එල්ල කිරීම නියත ය'.⁵⁰ සිය බලශක්ති සහ අනෙකුත් සම්පත් සැපයුමට බාධා සිදුවීම වලක්වනු පිණිස, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය වැනි අනුබාධක ස්ථාන වල SSN යාත්‍රා රැඳවීමට චීනය කටයුතු කරනු ඇතැයි ගුර්ජිට් බුර්ණා සඳහන් කරයි. අනාගතයේ දී උපමහාද්වීපයේ හට ගැනීමට ඉඩ ඇති හමුදා අර්බුදයක දී නව දිල්ලි පරිපාලනයට බලපෑම් කිරීම සඳහා ඉන්දියාවට එරෙහි පෙරමුණක් ලෙසින් චීනය සිය න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීන් යොදා ගැනීමට ඉඩ ඇතැයි ද ඔහු කියා සිටී.

කලාපය තුළ මිසයිල් ආරක්ෂණ පද්ධතීන් පැන නැගීම, හමුදා කඳවුරු පුළුල්වීම, සහ සාම්ප්‍රදායික මිසයිල වල විනාශකාරී බව ඉහළ යාම යන අතිරේක හේතු ද ඉන්දුශාන්තිකර කලාපයේ නිර්මාණය වෙමින් පවතින න්‍යෂ්ටික බහුධූවිකරණයේ සංකීර්ණත්වය මතට එකතු වනු ඇත.⁵¹ ජනාධිපති රොනල්ඩ් රේගන්, 1983 වර්ෂයේ දී අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ මිසයිල් ආරක්ෂණ සැලසුම ලොවට අනාවරණය කළේය. ඒ වන විට පිළිගත් න්‍යෂ්ටික බලයක් බවට පත්ව සිටි චීනය සහ එවැනි තත්වයක නොසිටි ඉන්දියාව මේ අනාවරණයට දැක් වූ ප්‍රතිචාර එකිනෙකට බොහෝපෙයින් සමාන විය. තමා ද ඇතුළු න්‍යෂ්ටික අවි බලවතුන් අතර තිබූ පහරදීම් වැලැක්වීමේ සම්බන්ධතාවය අස්ථාවර කිරීමට එය සාධක විය හැකිය යන තර්කය මත පිහිටා, බීජිං පරිපාලනය මිසයිල් ආරක්ෂණ සැලසුම විවේචනය කළේ ය. එමෙන්ම, චීනය එය දුටුවේ, න්‍යෂ්ටික බලය අතින් සෝවියට් සංගමය අහිභවා උසස් තලයකට පැමිණෙන්නට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය දරන ප්‍රයත්නයේ කොටසක් ලෙසිනි.⁵² අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ සෝවියට් සංගමය අතර අවි තරඟය ප්‍රේරණය කරන්නක් ලෙස මිසයිල් ආරක්ෂණ සැලසුම ඉන්දියාවේ දෘෂ්ටි කෝණය මත පතිත විය. 1980 දශකයේ අග භාගයේ දී එළි දුටු ලද සයජාතික, පස් මහාද්වීපික සාම මූලපිරුමෙන් පිළිබිඹු වෙන පරිදි, අභ්‍යාවකාශයේ යුද අවි තැන්පත් කිරීමට විරෝධය දැක්වීම ඉන්දියාවේ යුද අවි විරෝධී ව්‍යාපාරයේ වැදගත් කොටසක්ව තිබින.⁵³ චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ මේ සමාන දැක්මට ජෝර්ජ් ඩබ්. බුෂ් ජනාධිපතිවරයා දෙවන වරට මිසයිල් ආරක්ෂණ සැලසුම පිළිබඳව සඳහන් කරන අවස්ථාව දක්වා වත් පැවැත්මක් නොතිබින. 2001 මැයි මාසයේ දී බුෂ් ජනාධිපතිවරයා විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මූලපිරුම, මුළු ලෝකයම පමණක් නොව තම රට ද පුදුමයට පත් කරමින්, නව දිල්ලි පරිපාලනය විසින් එකහෙළා අනුමත කරන ලදී. මේ මූලපිරුම පිළිගන්නා ලද්දේ ලෝකයේ රටවල් කිහිපයක් විසින් පමණක් බව සඳහන් කළ යුතු ය. මෙම මූලපිරුමේ වැදගත් කම වටහා දෙනු පිණිස සිය විශේෂ නියෝජිතයින් පිටත් කර හරින්නට බුෂ් ජනාධිපතිවරයා තෝරා ගත් රටවල් කිහිපය අතර ඉන්දියාව ද තිබින.⁵⁴ එතැන් සිට, බොහෝ

පාර්ශවයන් විසින් සැක සංකා පළ කරන ලද්දේ වුව ද ඉන්දියාව, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමඟ ඇති කර ගත් මිසයිල ආරක්ෂණ වැඩසටහනෙන් ලබා ගත හැකි ප්‍රයෝජන මොනවාදැයි සොයා ගන්නට සමත් විය.⁵⁵ මෑත කාලීනව, ඉන්දියාව සහ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය අතර හවුල්කාරිත්වය පරිනාමණය වූ ආකාරය විමර්ශනය කළ පාර්ශවයන්ට අනුව; 'නව දිල්ලි පරිපාලනය මිසයිල ආරක්ෂණ වැඩසටහන පිළිබඳව ගත් තීරණය, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතාවය වෙනස් වූ ආකාරය තුළ දැඩිව පිළිබිඹු වන සහ ඒ සඳහා තදින් බලපෑ කරුණකි'.⁵⁶ ඉන්දියාව, තමන්ගේම මිසයිල ආරක්ෂණ පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීමේ කටයුතු වලට වැඩි අවධාරණයක් ලබා දුන්නේ ය. 2006 අග භාගයේ සිට, වායු ගෝලය තුළ මෙන්ම ඉන් පිටත දී ද මිසයිල ප්‍රහාර වලට බාධා පැමිණවීමේ අත්හදා බැලීම් කිහිපයක්ම ඉන්දියාව විසින් සිදු කරනු ලැබින.⁵⁷ සිය හයවන වටයේ මිසයිල ආරක්ෂණ අත්හදා බැලීම් 2011 වර්ෂයේ දී නිම කිරීමෙන් අනතුරුව ඉන්දිය විද්‍යාඥයින් ප්‍රකාශ කළේ සිය වැඩසටහන පරිණත තත්වයට පත් වෙමින් තිබෙන බවයි.⁵⁸ ඉන්දියාවේ ප්‍රධාන නගර දෙකක් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා, දැනුම් දී ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ ක්‍රියාත්මක වන මිසයිල ආරක්ෂණ පද්ධති ස්ථාපනය කිරීමේ හැකියාව ඇති බව ඉන්දිය ආරක්ෂණ පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ආයතනයේ (DRDO) ප්‍රධානියා, 2012 වර්ෂයේ දී කළ ප්‍රකාශයක සඳහන් වීනි.⁵⁹ දැනට ඉන්දියාවේ අවධානය ප්‍රධාන වශයෙන්ම යොමු වී ඇත්තේ මිසයිල් ආරක්ෂණ පද්ධතිය ගොඩබිම මත පිහිටුවීම කෙරෙහි ය. එහෙත්, ඉන්දුශාන්තිකර වෙරළ තීරය දිගේ පිහිටි රටවල වැඩිවෙමින් පවතින මිසයිල සංඛ්‍යාවට මුහුණ දීමේ අවශ්‍යතාව දැනෙන්නට පටන් ගෙන ඇති හෙයින්, සාගරයේ රඳවා ඇති පදනමක ස්ථාපනය කළහැකි මිසයිල ආරක්ෂණ සංවර්ධනය කිරීම කෙරෙහි යොමු වන්නට ද ඉන්දිය නාවික හමුදාවට සිදු වී තිබේ. සාගර වේදිකාවක ස්ථාපනය කරන මිසයිල ආරක්ෂණ සංවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමඟ මූලික මට්ටමේ සාකච්ඡා පැවැත්වූ බව වාර්තා වේ.⁶⁰

මේ අතර චීනය සතු මිසයිල සංඛ්‍යාව ද සිය මිසයිල බලකායට එරට විසින් පවරා ඇති දේශපාලන දූත මෙහෙවර ද මේ

කටයුතු සඳහා සහාය විය හැකි අභ්‍යවකාශයේ සිදු කරන හමුදා කටයුතු හැකියාවන් ද පෙර නොවූ විරූ අයුරින් ඉහළ ගොස් තිබේ. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සතු ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛමය ඉලක්ක කිරීමේ හැකියාවෙන් යුතු නෛමය නාශක බැලිස්ටික් මිසයිල (ASBM) ඒකය විසින් සංවර්ධනය කර ගෙන තිබීම එක්සත් ජනපදය තුළ කිසියම් බියක් ජනිත කර ඇත. වාර්තා වන අන්දමට, ඒක ASBM මිසයිල මූලික ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හැකියාව අත් කර ගෙන ඇත්තේ 2010 වර්ෂයේ දී ය.^{61 62} දිගු දුර විදින මිසයිල සහ මිසයිලයෙන් ගැලවී වැටෙන කොටස දුර සිට පාලනය කිරීමේ හැකියාව යන දෙක ඒකාබද්ධ වූ විට බටහිර ශාන්තිකර කළාපයේ සාගර ආරක්ෂණ දේශපාලනයේ වෙනසක් ඇති කිරීමේ සමත් කමක් ලැබෙනු ඇතැයි සමහර කොටස් වල අදහසයි. බටහිර ශාන්තිකර සාගරය තුලට වාර කිහිපයක්ම සාර්ථක දිගු ගමන් වල යෙදුනු ඉන්දියානු නාවික හමුදාව මේ පිළිබඳව කණස්සල්ලට පත්වීම අරුමයක් නොවේ. ඒකය සතු නෛමය නාශක බැලිස්ටික් මිසයිල පිළිබඳව නගන ලද පැනයකට පිළිතුරු වශයෙන් ඉන්දියානු නාවික හමුදාවේ ප්‍රධාන මාණ්ඩලික නිලධාරී නිර්මාලී වර්මා පවසා සිටියේ ‘අප මෙහෙයුම් කරන ප්‍රදේශය තුළ ASBM මිසයිල පිහිටුවීමට නියමිත ස්ථාන පිළිබඳව අප සැලකිලිමත් විය යුතුයි. ඒ වර්ගයට සමාන කිසියම් අවියක් අප සතුව අනිවාර්යයෙන්ම තිබිය යුතු අතර අප එය සුදුසු තැනක ස්ථාපනය කළ යුතුය’ යනුවෙනි.⁶³

අමෙරිකා එක්සත් ජනපද නාවික හමුදාව, ඒකයේ සාගර කළාපයට ඇතුළු වීම වලකනු සඳහා ඒකයට ඇති එකම අවිය ASBM මිසයිලය පමණක් නොවේ. තායිවානය සහ බටහිර ශාන්තිකරයේ ඇති අමෙරිකානු කඳවුරු ඉලක්ක කරමින් දැවැන්ත මිසයිල සංඛ්‍යාවක් පිහිටුවා ඇති අතර ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෛමය ද ඇතුළුව එක්සත් ජනපදයට අයත් නෛමය වල ගමන් මාර්ගය සොයා ගැනීමට යොදා ගත හැකි අති නවීන තාක්ෂණයන් රාශියක සහාය ඒකය මේ සඳහා ලබා ගනී. අනිත් අතට, බටහිර ශාන්තිකර සාගර කළාපයේ අමෙරිකානු නාවික හමුදා කටයුතු සීමා කිරීමට ඒකය දරමින් සිටින ප්‍රයත්නයන්ට ප්‍රතිචාර වශයෙන් එක්සත් ජනපදය දැනටමත් පියවර ගනනාවක් ගෙන තිබේ. Aegis වර්ගයට අයත් යුද නැව් කිහිපයක් සහ බැලිස්ටික් මිසයිල

ප්‍රහාරයන්ගෙන් ආරක්ෂා කිරීමේ ශක්තිය ඇති ඩිස්ට්‍රෝයර් වර්ගයේ නෛමය බටහිර ශාන්තිකර සාගරයේ සේවය සඳහා අනුයුක්ත කිරීම මෙහි එක් පියවරකි. ඒ හැරුණු විට, යොකොහුකා, ජපානය සහ පර්ල් වරාය යන නාවික කඳවුරු වල තවත් නැව් සුදානමින් රඳවා ඇත. තවදුරටත්, බැලිස්ටික් මිසයිල වලින් ආරක්ෂාව සැලසිය හැකි SM-3 වර්ගයට අයත් බාධක මිසයිල සැලසුම් කළ සංඛ්‍යාවට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් මිල දී ගැනීම සහ Aegis නෛමයවත් සතුව ඇති, සතුරු මිසයිල අතරමග දී නසා දමන ශක්තාවයට⁶⁴ අමතරව තවත් මිසයිල වර්ග සංවර්ධනය කිරීම සහ මිල දී ගැනීම වැනි පූර්වාරක්ෂක පියවර රාශියක් සමග අමෙරිකාව සුදානමින් සිටී. මිසයිල සහ මිසයිල නාශක අවි අතර, ක්‍රියා සහ ප්‍රතික්‍රියා සංසිද්ධියක් බටහිර ශාන්තිකර කළාපයේ නැගී එමින් පවතී. මේ සංසිද්ධිය සාම්ප්‍රදායික සහ න්‍යෂ්ටික මිසයිල අතර වෙනස බොද කරන්නටත් කළාපය වඩාත් අස්ථාර තත්වයකට ඇද දමන්නටත් හේතු වන්නට ඉඩ ඇත.⁶⁵ දැනටමත් ඒකය සහ අමෙරිකාව වෙළාගන්නට පටන් ගෙන ඇති මේ ක්‍රියාකාරකම් පසුව නැගෙනහිර ඉන්දියානු සාගර කළාපය දක්වා ද විහිදී යන්නට ඉඩ තිබේ.

යුද්ධය අභ්‍යවකාශය දක්වා පැතිරීමේ අවදානම

ඉන්දියාවේ සහ ඒකයේ සමුද්‍රීය කටයුතු පිළිබඳ උපායමාර්ගයන් හැඩ ගැස්වනු ලබනුයේ මිසයිල තාක්ෂණයෙන් පමණක් නොවේ. ඉන් ඔබ්බට ගමන් කරන අභ්‍යවකාශ තාක්ෂණයන් රාශියක් ද ඒ සඳහා දායක වෙමින් ආසියානු දැවැන්තයන් දෙදෙනා අතර පවතින තරඟකාරිත්වය තව තවත් උග්‍ර කරවයි. සිවිල් අභ්‍යවකාශ කටයුතු සඳහා ඒකය සහ ඉන්දියාව, දෙරට විසින්ම සුවිශාල මුදල් ප්‍රමාණයක් ආයෝජනය කරනු ලබයි. බොහෝ දෙනෙක් මෙය දකිනුයේ බීජිං සහ නව දිල්ලි පාලනයන් අතර පවතින ‘තාක්ෂණික දේශප්‍රේමිත්වය’ පිළිබඳ තරඟය පිළිබිඹු කරන්නක් ලෙසිනි.⁶⁶ සිවිල් අභ්‍යවකාශ වැඩසටහන් අතින් ඒකය ඉන්දියාවට වඩා බොහෝ ඉදිරියෙන් පසු වූවත්, මේ ජාතීන් දෙක අතර අභ්‍යවකාශ තරඟයක් ඇති බවට අදහසක් ලොව පුරා පැතිර තිබේ.⁶⁷ 2007 සහ 2010 වසර වල දී ඒකය සිදු කළ වන්දිකා

නාශක අවි අත්හදා බැලීම් වල දී චීනයේ අභ්‍යවකාශ යුද ආයුධ ප්‍රයත්නයේ පුළුල් බව ලෝකයේ බොහෝ දෙනෙක් මවිනයට පත් කිරීමට හේතු වුව ද මේ කණ්ඩායම ම අභ්‍යවකාශ යුද්ධායුධ වැඩසටහන කඩිනම් කරන ලෙස ඉන්දියාවට බල කරමින් සිටිති.⁶⁸ සාගර සමුද්‍රීය කටයුතු ක්ෂේත්‍රයට අදාලව ගත් විට අභ්‍යවකාශ තාක්ෂණය දෙයාකාරයකින් භාවිත කළ හැක. එකක්, නාවික හමුදා නවීකරණ කටයුතු සඳහා සහ සාගරයේ සිදුවන නව ආකාරයේ යුද මෙහෙවර සඳහා අවශ්‍ය අභ්‍යවකාශ සහ අනෙකුත් අදාල තාක්ෂණයන් ඒකරාශී කර ගත හැක; දෙවැනි ආකාරය නම් සිය අනාගත සතුරන් අභ්‍යවකාශ තාක්ෂණය යොදා ගැනීම වැලැක්වීම සහ සීමා කිරීමයි. මේ අවස්ථාවේ දී චීනය සහ ඉන්දියාව විසින් අනුගමනය කරන ප්‍රතිපත්ති මෙහි දැක්වූ පළමු ආකාරය සමග වැඩි සමාන කමක් දක්වන අතර දෙවැනි ආකාරයෙන් තරමක් දුරස්ථ සිටින බව පැවසිය හැක. පළමු ආකාරයට අදාලව, චීන නාවික හමුදාව 'තොරතුරුකරණය' (Informationalizacion) සිය සමුද්‍රීය උපාමාර්ගයේ කේන්ද්‍රික අදහස් වලින් එකක් බවට පත් කර ගත්තේය.⁶⁹ අමෙරිකානු යුද හමුදාවේ විශිෂ්ඨත්වයට සහ ඵලදායී බවට මූලික හේතුව වූයේ තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණ යොදා ගැනීම් සංවර්ධනය කර යොදා ගැනීම බව සිතල යුද්ධය නිමා වූ අවස්ථාවේ පැහැදිලි වූ කරුණකි. එම අංශයෙන්, සිය රට සහ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය අතර පවතින සුවිශාල පරතරය පියවා ගැනීමට චීන දේශපාලන නායකත්වය දැඩි අධිෂ්ඨානයක සිටී. එබැවින් 'තොරතුරුකරණය වූ වාතාවරණයක් තුළ යුද්ධ කිරීම' චීන හමුදාවේ මාර්ග නිර්දේශය බවට පත්විය.⁷⁰ අනතුරුව, චීන නාවික හමුදාව ද විධාන ලබාදීම, පාලනය, සන්නිවේදනය, පරිගණක, බුද්ධි කටයුතු, ප්‍රවීක්ෂණය සහ නැවත පිරික්සා බැලීම (command" control" communications" computers" intelligence" surveillance and reconnaissance or C4ISR) යන අංශ වල සිය හැකියාවන් නවීකරණය කිරීමේ කටයුතු වල අයෝජනය කිරීමට දැඩි අධිෂ්ඨානයකින් ක්‍රියා කරයි. උසස් වර්ගයේ නෞකා, සබ්මැරීන සහ මිසයිල මිල දී ගැනීම වෙනුවට, තම විවිධාකාර වූ අවි පද්ධතීන් සහ විශාල පරාසයක විහිදුනු සංවේදක ඒකාබද්ධ කළ හැකි බහුකාර්ය වේදිකා සතු කර ගැනීම

කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතුව ඇති බව නාවික හමුදා නායකත්වයට ද හැඟී ගියේය. තම C4ISR වැඩසටහනට නව මුහුණුවරක් දීම, එක්සත් ජනපද නාවික හමුදාව බටහිර ශාන්තිකර සාගරයට ළඟා වීම අවම කිරීම හෝ පමා කිරීම සහ චීන මහජන හමුදාවේ නාවික හමුදාව සිය වෙරළ තීරය ඔස්සේ රඳවා තැබීම යන චීනයේ අභිමාර්ථයන් සමග හොඳින් ගැලපේ. අභ්‍යවකාශ තාක්ෂණය, C4ISR සංකල්පයේ මූලික කොටසක් වන හෙයින් සිය අභ්‍යවකාශ යුද අවි වැඩසටහන කඩිනම් කිරීමට සහ එය නාවික හමුදා නවීකරණය සමග ඒකාබද්ධ කිරීමට චීනය තීරණය කළේය. චීනයේ C4ISR වැඩසටහන තුළ පවතින දුර්වලතා, නිරීක්ෂකයින් විසින් දිගින් දිගටම පෙන්වා දෙන නමුත්, එම වැඩසටහන මෑත කාලීනව කැපී පෙනෙන වර්ධයන් අත් කර ගැනීමට සමත්ව ඇති බවට තර්කයක් නැත. එමෙන්ම, ඉදිරි දශක කිහිපය තුළ සිය තාක්ෂණයන් තව තවත් උසස් තත්වයට පත් කර ගැනීමට ඔවුන් සතුව හැකියාවක් පවතින බව ද සත්‍යයකි. පරිගණක ජාල කේන්ද්‍රීයව, මෙහෙයුම් කරන බලයක් ලෙස සිය හමුදාවේ ඵලවත් බව දියුණු කර ගැනීම සඳහා අභ්‍යවකාශ, තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණයන් ගෙන් විපුල ප්‍රයෝජන ලබා ගැනීමේ මහත් අපේක්ෂාවන් ඉන්දියාව තුළ ද තිබේ. සිය නාවික හමුදාව තුළ, සාගරය සහ සාගරයේ සියළු කටයුතු පිළිබඳව දැනුවත් කම ඉහළ නැංවීම සහ එහි සටන් හැකියාව වර්ධනය කිරීම වැනි භාරදුර කර්තව්‍යයන් සඳහා අභ්‍යවකාශ යුද තාක්ෂණය සහ C4ISR තාක්ෂණයන් යොදා ගැනීමේ වැදගත් කම ඉන්දියාවේ සාගර යුද කටයුතු උපායමාර්ගය තුළ අවධාරණය කර තිබේ.⁷¹ C4ISR හැකියාවන් හරහා සාගරය සහ එහි සියළු කටයුතු පිළිබඳ දැනුවත් කම ඉහළ නැංවීම තුළින් 'විධාන දීම සහ පාලනය යන අංශවල අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධය වැඩි වන අතර එතුළින් තීරණ ගැනීමේ හැකියාව සහ ඉතා දුර බැහැර ප්‍රදේශයන්හි සිදුවන සංකීර්ණ හමුදා මෙහෙයුම් සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ විශිෂ්ඨ හැකියාවක් ඇති වන අතර මෙහි අවසාන ඉලක්කය දැවැන්ත හමුදා වාසියක් අත් පත් කරගැනීමය'⁷² යනුවෙන් හිටපු ඉන්දීය නාවික මාණ්ඩලික ප්‍රධානී අරුත් ප්‍රකාශ සඳහන් කරයි.

කෙසේවෙතත්, අභ්‍යවකාශ අවි වල ස්වරූපය, ඒවා ආක්‍රමණශීලී ආකාරයෙන් යොදා ගැනීම සහ අනාගතයේ සතුරු විය හැකි පාර්ශවයන්ට අභ්‍යවකාශයේ වාසි ලබා නොදීම යන කරුණු සම්බන්ධයෙන් චීනය සහ ඉන්දියාව දක්වන ආකල්පයන් එකිනෙකට බෙහෙවින් ප්‍රතිවිරෝධී ය. අභ්‍යවකාශ යුද්ධය සම්බන්ධයෙන් දරන මතවාදය සහ සිය වන්දිකා නාශක මිසයිල (ASAT) අත්හදා බැලීම් පිළිබඳව නොසලකා හැරීමෙන් චීනය සිය ස්ථාවරය පිළිබඳව සංඥාවක් පළ කරයි. ASAT අත්හදා බැලීම්, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට එරෙහිව සිදු කරන අභ්‍යවකාශ උපායමාර්ගයක කොටසක් බව පැහැදිලිව පෙනෙන්නේ යැයි අමෙරිකානු විශ්ලේෂකයින් බොහොමයක ගේ මතයයි.⁷³ අභ්‍යවකාශයේ ආයුධ පිහිටුවීමට විරුද්ධත්වය දක්වමින් තර්ක කර තිබුණ ද චීනයේ අරමුණ වූයේ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය අභ්‍යවකාශයේ යුද අවි පිහිටුවීම වැලැක්වීමයි. අභ්‍යවකාශ අවි වලට විරෝධය පළ කිරීම දැඩි ප්‍රතිපත්ති මත පිහිටා කරන ලද්දක් නොව එක්සත් ජනපදයට පවතින වාසිය උපායශීලීව සීමා කිරීම සහ එයට විරුද්ධව ජාත්‍යන්තර මතයක් ඇති කරවීමයි. කෙසේවෙතත්, ASAT අත්හදා බැලීම් වලින් චීනයේ ස්ථාවරය තහවුරු වන අතර කෙදිනක හෝ බලය ප්‍රදර්ශනය කිරීමට යොදා ගන්නා අවි අතරට අභ්‍යවකාශ අවි ද එක්වුවහොත් චීනය අවාසිදායක තත්වයක නොසිටිනු ඇත. එමෙන්ම, අභ්‍යවකාශ යුද්ධයක් සඳහා සිය උපායමාර්ගය ශක්තිමත් කර ගත යුත්තේ මන්ද යනුවෙන් පැහැදිලි කරන නීතිමය සහ දේශපාලනමය තර්ක රැසක් ද බීජිං පාලනය විසින් සකස් කර ගනු නිසැකය. මේ අතර, අභ්‍යවකාශ අවි සංවර්ධනය කර ගැනීමේ වඩාත් හදිසි අවශ්‍යතාවයක් ද චීනයට තිබේ. අමෙරිකා එක්සත් ජනපද සතු අභ්‍යවකාශ ආධිපත්‍ය, කිසියම් ගැටළුවක් ඇති වූ අවස්ථාවක දී, දුර්වලතාවක් බවට හැරවිය හැකි ක්‍රම සොයා ගැනීම චීනයේ උත්සාහයයි. එක්සත් ජනපදය සතු අභ්‍යවකාශ වත්කම් වලට පහර දිය හැකි ක්‍රම නිර්මාණය කර ගැනීමෙන් අමෙරිකානු සන්නද්ධ හමුදා දුර්වල කිරීමට සහ එහි බලය අඩු කිරීමට චීනයට හැකියාව ඇතැයි තර්ක කෙරේ. මෙවැන්නක් සිදු විය හැකි හොඳම ස්ථානය දෙරට අතර ප්‍රධානම ගැටළුව වන තායිවානයයි. සිය රට සහ තායිවානය අතර මතුවන ගැටුමක දී එක්සත් ජනපද හමුදා මැදිහත් වීම වැලැක්වීම හෝ අවම වශයෙන් සිද්ධිය වන

ස්ථානයට ඔවුන් ගේ පැමිණීම පමා කිරීම චීනයේ උපායමාර්ගික අභිප්‍රායයි. මේ අනුව බලන විට, අභ්‍යවකාශ යුද අවි, සිය ජාතිය ඒකීයකරණය කිරීමේ කටයුත්තේ දී සේම එක්සත් ජනපදය ප්‍රවේශ වීම වැලැක්වීමේ උපායමාර්ගය සඳහා ද චීනයට විශේෂ වැදගත් කමක් දරයි.⁷⁴

අනෙක් අතට, අභ්‍යවකාශය සිවිල් සහ යුද කටයුතු වලට යොදා ගැනීම අතර සම්බන්ධතාවය පිළිබඳ අදහස් දැක්වීමට ඉන්දියාව දෙගිඩියාවක් පෙන්වයි. මේ වන විට ඉන්දියාව සිය අභ්‍යවකාශ වැඩසටහනේ ප්‍රමුඛත්වය ලබා දී ඇත්තේ සිවිල් ජනතා කටයුතු වෙනුවෙනි. සංවලනය, සන්නිවේදනය සහ දුරස්ථ සංවේදනය⁷⁵ වැනි සමහර හමුදාමය කටයුතු සඳහා සිය අභ්‍යවකාශ ශක්තිය යෙදවීමේ ඉන්දියානු උත්සාහයේ වයස දශකයකටත් වඩා අඩු කාලයකි. එහෙත්, මේ උත්සාහයන් අභ්‍යවකාශ හමුදා වැඩසටහනකැයි සෘජුව පවසා ඊට අවශ්‍ය ආයතනික වෙනස් කම් සිදු කර සන්නද්ධ හමුදාවන්ට සහ ආරක්ෂක ආයතන වලට ජාතික අභ්‍යවකාශ වැඩසටහනේ පූර්ණ පංගුකරුවන් බවට පත්වීමේ අවස්ථාව සැලසීමට ඉන්දියානු දේශපාලන නායකත්වය පැකිලීමක් දක්වයි. ගෝලීය න්‍යෂ්ටික යුද අවි හරණය සම්බන්ධයෙන් ද ඉන්දියාව මුල් කාලයේ දී දැක්වූයේ මේ පසුබෑමම ය. සිය න්‍යෂ්ටික බල ශක්තිය, යුද අවි සඳහා යොදා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ද ඉන්දියාව දක්වන්නේ මේ පැකිලීමම ය. අභ්‍යවකාශ යුද අවි සම්බන්ධව ඉන්දියාව දක්වන මේ දෙගිඩියාවෙහි පවතින අනතුරුදායක බව පෙන්වා දෙමින් ඉන්දියාවේ ප්‍රධාන පෙළේ උපාය මාර්ගික වින්තකයෙක් මෙසේ පවසයි; 'අභ්‍යවකාශය තුලට ද යුද්ධය සහ අනතුරුව යුධ අවි ගමන් කිරීම නැවැත්විය නොහැකි සංසිද්ධියෙකැයි ඉන්දීය හමුදාව සිතයි. ආචාරධර්ම සහ සංයමය මෙහි දී ගෙන හැර දැක්විය නොයුතුය. මන්ද, එවිට ආරක්ෂක සුදානම දුර්වල විය හැක. අප, යථාර්ථය සහ පරමාදර්ශී තත්වය මිශ්‍ර කළයුත්තේ කොතැනදී ද? පරමාදර්ශී තත්වය දෙසට වැඩිපුර යොමුවීමෙන්, අප යළිත් න්‍යෂ්ටික අවි සංඛ්‍යාව ඉහළ නොනැංවීම සඳහා වන ප්‍රඥප්තියක් යෝජනා කරන අවස්ථාව දක්වා ආපසු ගෙන යනු ඇත. ඉන් අනතුරුව, න්‍යෂ්ටික අවි නොදරන රටක් ලෙස කොන්වීම වැලැක්වීම සඳහා ඉන් ඉවත්ව සිටීමට සිදු වනු ඇත'.⁷⁶

සදාචාරාත්මක අගයන් පිළිබඳ කතා කරමින්, අභ්‍යවකාශය අවරෝධී අයුරින් මෙන්ම ආක්‍රමණශීලී අයුරින් ද යුද කටයුතු සඳහා භාවිත කිරීම ද අඩංගු වන විශාල යුද අභ්‍යවකාශ වැඩසටහනක් සංවර්ධනය කිරීම පිළිබඳව නිශ්චිත තීරණයක් ගැනීම මගහරිමින් සිටින ඉන්දීය දේශපාලන නායකත්වයට වැඩි කලක් එසේ සිටීමට නොහැකි වනු ඇත. විශේෂයෙන්ම, චීනය ASAT අත්හදා බැලීම සිදුකිරීමෙන් අනතුරුව, නිශ්චිත යුද අභ්‍යවකාශ ප්‍රතිපත්තියක් සංවර්ධනය කර ගැනීම සඳහා සන්නද්ධ හමුදා වලින් නැගෙන පීඩනය ඉහළ යමින් තිබේ.⁷⁷ ආරක්ෂක විද්‍යා කටයුතු වල නිරතව සිටින කණ්ඩායම් පවසන්නේ, දේශපාලන තීරණයකින් ඉඩ ලබා දෙන්නේ නම් ASAT අත්හදා බැලීමක් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය හැකියාව තමන් සතු බවයි.⁷⁸ අභ්‍යවකාශයේ විධාන මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවන ලෙස විවිධ අංශ වලින්, විශේෂයෙන්ම ඉන්දීය ගුවන් හමුදාවෙන් ඉල්ලීම් ලැබීම නිසා, ඒකාබද්ධ ආරක්ෂක මණ්ඩල මූලස්ථානය තුළ කුඩා 'අභ්‍යවකාශ මැදිරියක්' පිහිටුවීමට ප්‍රවේශමිකාරී ආරක්ෂක අංශ ප්‍රධානත්වය කටයුතු යොදා තිබේ.⁷⁹ විවිධ රාජ්‍ය ආයතන විසින් ගෙන යනු ලබන අභ්‍යවකාශයට සම්බන්ධ කටයුතු මෙම මැදිරිය විසින් සම්බන්ධීකරණය කරන අතර අභ්‍යවකාශය යුද කටයුතු සඳහා යොදා ගත හැකි අන්දම පිළිබඳ දර්ශනයක් ඉදිරිපත් කිරීම මෙම මැදිරියෙන් අපේක්ෂා කෙරේ. චීනයේ ASAT අත්හදා බැලීම සම්බන්ධව, ප්‍රධාන පෙළේ ඉන්දියානු අභ්‍යවකාශ විද්‍යාඥයෙක් පහත දැක්වෙන අදහස ඉදිරිපත් කර ඇත:

'මෑතක දී චීනය විසින් කරන ලද අත්හදා බැලීම්, අභ්‍යවකාශයේ ස්ථාපනය කර ඇති සමහර වස්තූන්ට, විශේෂයෙන්ම සූර්ය සමමුහුර්තක කක්ෂයෙහි පිහිටුවා ඇති IRS (Indian Remote Sensing Satellite) වැනි වන්දිකාවන්ට මෙන්ම කිලෝ මීටර් 1000 ක් දක්වා උන්නතාංශයක ඇති අනෙකුත් කක්ෂයන්හි පිහිටුවා ඇති වන්දිකාවන්ට ද තර්ජනයක් හඟවයි. මේ අත්හදා බැලීම හෙළා දුටු ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාව අතර ඉන්දියාව ද වේ. අත්හදා බැලීමෙන් ඉතිරි වූ සුන්බුන් වලින් IRS වන්දිකාවට අහිතකර බලපෑම් ඇතිවේදැයි සැකයක් පවතී. ඉන්දියාව සතු අභ්‍යවකාශ වත්කම් විශාල සංඛ්‍යාවක් ඇති බැවින් සහ ඉදිරියේ දී එම සංඛ්‍යාව තවදුරටත් ඉහළ යාමට ඉඩ ඇති බැවින් ඉන්දියාවට මෙය වැඩි වැදගත්කමකින් යුක්ත කරුණකි. සිය වත්කම් ආරක්ෂා කර ගැනීමට ඉන්දියාවට කළ හැකි වන්නේ

කුමක් ද?..... පැහැදිලිවම ගතහැකි පියවර රාශියක් තිබේ. කක්ෂය වෙනස් කිරීම, ඉහළ උන්නතාංශයක් දක්වා මෙහෙයුම් ගෙන යාම, සිදු විය හැකි අනතුරු හඳුනාගැනීම පිණිස අභ්‍යවකාශ පරිසරය පිළිබඳව විමසිල්ලෙන් සිටීම, සුන්බුන් සහ විකිරණ ආදියෙන් වන්දිකාවලට ආවරණය සැපයීම ගත හැකි පියවර වලින් සමහරකි. අනෙක් විකල්පය, නිවාරක ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමයි. සිය වත්කම් වල ආරක්ෂාව සහතික කරනු සඳහා ආරක්ෂක පියවර සමග සක්‍රීය පියවර ගැනීමට ක්‍රියා කිරීම ද සුදුසු ය.⁸⁰

මෙහි අනතුරු ඇඟවීම පිළිබඳව යොදා ඇති සියළු වදන් පිටුපස, ඉන්දියානු අභ්‍යවකාශ වැඩසටහන වෙනස් කිරීමක දී, මතු වෙමින් පවතින ආරක්ෂක අභියෝග සැලකිල්ලට ගත යුතු බවට සහ චීනය අනුව යමින් ඉන්දියාව ද අභ්‍යවකාශය සම්බන්ධව සක්‍රීය ආරක්ෂක පිළිවෙතක් අනුගමනය කළ යුතු බවට, ඉගියක් පවතී.

කුමන ආකාරයේ වෙනස්කම් සිදු වුව ද, එක් කරුණක් සම්බන්ධව නම් චීනය සහ ඉන්දියාව කිසිදු දිනෙක එකම ආකල්පයක් නොදරනු ඇත. ඒ ගෝලීය පොදු සම්පත් වල (global Commons) වර්තමාන ආධිපත්‍ය දරන අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සම්බන්ධවයි. 1980 දශකයේ සිටම බීජිං පරිපාලනය සමග සම්බන්ධය උච්චාවචනය වෙමින් පැවතුන ද චීනය කිසිම දිනෙක තම රටට තර්ජනයක් නොවනු ඇතැයි වොෂින්ටන් පරිපාලනයේ බොහෝ දෙනෙකු ගේ උපකල්පනය විය. විශේෂයෙන්ම, ජාත්‍යන්තරය තුළ අමෙරිකාවේ ප්‍රධානත්වය දිගු කාලයක් තිස්සේ පැවැත්වීමට හේතු වූයේ යැයි විශ්වාස කෙරෙන, ගෝලීය පොදු සම්පත් සම්බන්ධයෙන් කිසිසේත්ම එවැනි තර්ජනයක් එල්ල වනු ඇතැයි එක්සත් ජනපදය බලාපොරොත්තු වූයේ නැත.⁸¹ 2005 වැනි මෑත කාලයේ දී, අමෙරිකානු උපායමාර්ගික චින්තයින් මේ සම්බන්ධව ඉදිරිපත් කළ අදහස වූයේ; 'නාවික සහ ගුවන් ක්ෂේත්‍ර වලට අයත් ගෝලීය පොදු සම්පත් සම්බන්ධයෙන් චීනය අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට සාර්ථක අභියෝගයක් එල්ල කර නැති අතර ඒ සඳහා ඔවුන්ට හැකියාවක් නැතිවා විය හැක'.⁸² නැගී එන චීනයට, ජාත්‍යන්තර පද්ධතිය තුළ ඉඩ සැලසිය යුත්තේ කවර කොන්දේසි යටතේදැයි තීරණය කරන්නට තමන්ට හැකි වනු ඇතැයි එක්සත් ජනපද ප්‍රතිපත්ති සකස් කරන්නෝ කල්පනා කළහ. ජාත්‍යන්තර පද්ධතියේ කොටස් කරුවකු වීමට නම් චීනය සිය සමත් කම

ඔප්පු කර පෙන්විය යුතුය යනුවෙන් ගෙන ආ යෝජනාවට පදනම් වූයේ ඒ කල්පනාවයි. එහෙත්, චීනයේ සංවර්ධන සිසුතාව සහ ලෝකය ඒකාබද්ධව තත්වයේ පවත්වා ගෙන යාමේ කාර්යය එක්සත් ජනපදයට දුෂ්කර වෙමින් පැවතීම නිසා චීනය තමන්ට තර්ජනයක් නොවේ යැයි එක්සත් ජනපදය තුළ වූ ආත්ම විශ්වාසය සසල වන්නට පටන් ගත්තේ ය. බටහිර ශාන්තිකර කළාපයේ සහ අභ්‍යවකාශයේ චීනය කටයුතු කළ ආකාරය සලකන විට, කෙටි කාලීනව සහ විශේෂිත ක්ෂේත්‍රයන් තුළ එක්සත් ජනපදය සමග සම තත්වයට පැමිණීමේ හෝ එය ඉක්මවා යාමේ හැකියාව තමන්ට ලබා ගත හැකි බවට චීනය ඉගියක් පළ කර තිබේ. 'ශාන්තිකර සාගරයේ, ශාන්තිකර ගුවන් අවකාශයේ සහ අභ්‍යවකාශයේ මෙන්ම සයිබර් අවකාශයේ ද අමෙරිකාවේ උපායමාර්ගික ගමන් බිමන් සහ නිදහස් ප්‍රවේශය සීමා කර ලෝක බල තුලනය චීනය දෙසට නැඹුරු කර ගැනීමේ අරමුණින් චීන හමුදා නවීකරණය සැලසුම් කර ඇත. චීනය ගොඩබිම එහා මෙහා ගෙන යා හැකි නෞකා නාශක මිසයිලයක් සංවර්ධනය කිරීම මෙයට දිය හැකි හොඳම උදාහරණයයි. ප්‍රවේශ වීම වැලැක්වීම සඳහා චීනයට ඇති මේ හැකියාව ලෝකයේ අන් කිසිම තැනක දක්නට නොලැබෙන්නක් වන අතර එයින් අමෙරිකානු නාවික හමුදාවට බොහෝ ගැටළු ඇති කරයි. ආසියානු ශාන්තිකර කළාපය තුළ ගුවන් සහ සාගර ආධිපත්‍යය එක්සත් ජනපදයට අහිමි වෙමින් පවතින්නේ යැයි මේ සියල්ල කැටි කළ විට පැවසිය හැක. මෙය අමෙරිකානු බලපෑම, කළාපීය ආරක්ෂාව මෙන්ම සන්ධාන ගත වීමේ නිදහස ද අනතුරේ හෙළයි'⁸³ යනුවෙන් සමහර අමෙරිකානු විශ්ලේෂකයින් දක්වා ඇත.

අවම වශයෙන් කොන්දේසි තුනක් සම්පූර්ණ වන්නේ නම් එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර උපායමාර්ගික ස්ථාවරත්වයට තර්ජනයක් එල්ල නොවනු ඇතැයි මෑතක් වන තුරුම විශ්වාස කරනු ලැබිණ. විවෘත මුහුදේ අමෙරිකානු ආධිපත්‍යයට අභියෝග කිරීමට චීනය ඉදිරිපත් නොවීම, බීජිං පරිපාලනය ගෝලීයව දරන තත්වයේ සාපේක්ෂ දියුණුවක් ඇතැයි වොෂින්ටන් පරිපාලනය විසින් පිළිගනු ලැබීම සහ තායිවානය සම්බන්ධයෙන් දෙරට අතර ගැටුමක් නොතිබීම,⁸⁴ මේ කරුණු තුනයි. එහෙත්, අප මෙහි සඳහන් කළ පරිදි, චීනය සිය න්‍යෂ්ටික බලවත්කම් නවීකරණය කිරීමට, සාගරයේ න්‍යෂ්ටික හැකියාවන් පුළුල් කිරීමට සහ

අභ්‍යවකාශ හැකියාවන් අත්පත් කර ගැනීමට ක්‍රියාත්මක වීමත් සමග දෙරට අතර සම්බන්ධතාවය පිළිබඳව ඇති පිළිගැනීම් තවදුරටත් වලංගු වේ ද යන ගැටළුව පැන නගී. ගෝලීය පොදු සම්පත් සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජනපදයට පවතින ආධිපත්‍යට හානි කිරීමට චීනයට නොහැකි යැයි සහ චීනය එසේ නොකරනු ඇතැයි පැවැති බලාපොරොත්තුව පිළිබඳව මේ වන විට සැක පහළ වෙමින් තිබේ. ඒ හැරුණු විට, චීනයේ සාගර න්‍යෂ්ටික බලකාය පරිනාමනය වීම, එක්සත් ජනපදයේ මිතුරු සන්ධානයන් මත සහ ආසියා-ශාන්තිකර කළාපය තුළ එරට විසින් සපයනු ලබන සතුරු ආරක්ෂක ආවරණ පිළිබඳව පවතින විශ්වසනීයත්වය මත බලපෑම් ඇති කිරීම ආරම්භ වී තිබේ. මේ තත්වය නිසා, ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපයට සම්බන්ධ නාවික උපායමාර්ගය නැවත සලකා බලන තත්වයට එක්සත් ජනපදය තල්ලු වී ඇති අතර නව ගුවන්-සාගර යුද දර්ශනයක් නිර්මාණය කර ගැනීමට තීරණය වී ඇත.⁸⁵ ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපයේ සිදුවෙමින් පවතින න්‍යෂ්ටික සහ අභ්‍යවකාශ ක්‍රියාකාරකම් හොඳින් නිරීක්ෂණය කිරීමේ දී පෙනී යනුයේ සාගරය මත පවතින සිය ආධිපත්‍යයට චීනයෙන් එල්ලවන අභියෝගයන්ට මුහුණ දීමේ අවශ්‍යතාවය මත ඉන්දියාව සමග හවුල්කාරිත්වය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරගැනීම එක්සත් ජනපදයට දීර්ඝ කාලීන වශයෙන් සුදුසු පියවර බවයි. කෙටි කාලීන වශයෙන් නම්, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර බටහිර ශාන්තිකරයේ පවතින න්‍යෂ්ටික, මිසයිල සහ අභ්‍යවකාශ තරගයට බලපෑමක් කිරීමේ ශක්තිය ඉන්දියාව සතුව නැත. ඉන්දියාව, මෙකී ක්ෂේත්‍ර වලින් ශක්තිමත් වන විට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර සාගර ආරක්ෂාව පිළිබඳව පවතින සහයෝගීතාවය තවදුරටත් පුළුල් වුවහොත් ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපය ආවරණය කරමින් න්‍යෂ්ටික හා අභ්‍යවකාශ ක්‍රියාකාරකම් ද ඒ සමගම පුළුල් වනු ඇත.

චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ සාගර/නාවික ශක්‍යතාවන් දියුණු වූ ආකාරයන් සලකා බැලීමෙන් පසුව ඉන්දියාව ශාන්තිකර සාගරයේ සිදුකරන නාවික කටයුතු සහ චීනය ඉන්දියානු සාගරයේ සිය ප්‍රතිරූපය ගොඩ නගා ගන්නා ආකාරය වෙතට හැරෙමු.

06

ඉන්දියාවේ ශාන්තිකර අපේක්ෂා

බටහිර ශාන්තිකර කළාපයේ බල තුලනයට බලපෑමක් කරන්නට ඉන්දියාවට හැකියැයි පැවසුවහොත්, එය නැගෙනහිර ආසියානු කළාපයේ රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකයින් මෙන්ම කළාපීය විශේෂඥයින් ද පුදුමයට පත් කරවනු පමණක් නොව සිදු විය නොහැක්කකැයි ද ඔවුන් පවසනු නියතය. 'නැගෙනහිර බලමු' ප්‍රතිපත්තිය හෙළි දක්වා දශක දෙකකට ආසන්න කාලයකට පසුව වුව ද බොහෝ දෙනෙකුට ආසියා ශාන්තිකර කළාපයේ ආරක්ෂාව සම්බන්ධව ඉන්දියාව තවමත් නොවැදගත් රටකි. එහෙත්, ඉන්දියාව තුළ සිදු වන ජාත්‍යන්තර සබඳතා සම්බන්ධ විද්වත් පර්යේෂණ සමහරක්, නැගෙනහිර ආසියානු කළාපය සමග වර්ධනය වෙමින් පවතින ඉන්දියාවේ ආර්ථික, දේශපාලනයික සහ හමුදාමය සම්බන්ධකම් වලින් ජනිත වන ප්‍රතිපල සෙවීමේ ප්‍රයත්නයක යෙදී සිටී.¹ ආසියානු බලවතුන් අතරින් දුර්වලතමයා වන ඉන්දියාවට ආසියාශාන්තිකර කළාපයේ ආරක්ෂක කටයුතු වෙනස් කිරීම සඳහා කළ හැකි දේ ඉතාමත් සුළු ය. එහෙත්, නැගෙනහිර ආසියාවේ ආරක්ෂක ක්‍රියාකාරකම් (දේශපාලනය) සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාවේ වැදගත් කම, සෙමින් වුවත්, වර්ධනය වන බව සත්‍යයකි. ඉන්දියාවේ නැගීම සහ ආසියානු සහ ගෝලීය බල තුලන මධ්‍යස්ථාන වලට එයින් සිදු විය හැකි බලපෑම පිළිබඳ සාකච්ඡා, විසි එක් වන සියවසේ පළමු දශකය තුළ සියයට 8 ක පමණ ආර්ථික වර්ධනය

වේගයක් පවත්වා ගෙන යමින් ඉන්දියාව ප්‍රදර්ශනය කර ඇති සුවිශේෂී ආර්ථික කාර්යසාධනය දිගින් දිගටම පවත්වා ගැනීම පිළිබඳ අපේක්ෂාවන් සහ ඒ සම්බන්ධව පවතින විවිකිච්ඡා වටා ගෙවී පවතී. මෙම ආර්ථික වර්ධනය පවත්වා ගෙන යාමට සමත් වුවහොත්, නැගෙනහිර ආසියානු කළාපය මත වැඩි දේශපාලනමය සහ හමුදාමය බලපෑමක් යෙදීමට ඉන්දියාවට හැකි වනු ඇත. ඒ හැරුණු විට, 1990 දශකයේ දී දියත් කරන ලද ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර බලමු ප්‍රතිපත්තිය ද මේ වන විට පරිණතියට පත් වී තිබේ. උපායමාර්ගික සම්බන්ධතා දියුණු කර ගැනීමට සුදුසු කළාපයක් වශයෙන් බටහිර ශාන්තිකරය ද ආවරණය වන සේ සිය නැගෙනහිර බලමු ප්‍රතිපත්තිය, භූගෝලීය විෂය පථයෙන් මෙන්ම හරයාත්මකව ද පුළුල් කිරීම, දැන්, ඉන්දියාව විසින් අරඹා තිබේ. ඉන්දියාවේ වර්ධනය පිළිබඳව පවතින අපේක්ෂා හේතුවෙන්, ආසියාවේ වැඩි බලයක් පතුරුවමින් සිටින අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, චීනය සහ ජපානය සමග ඉන්දියාවේ සබඳතාවයන්ට නව ජවයක් සහ ප්‍රවේගයක් එකතු වී ඇත. මේ නිසා, ඉන්දියාව තව දුරටත් නැගෙනහිර ආසියානු කළාපීය දේශපාලන කටයුතු වල දී හෝ ආසියාශාන්තිකර රංගභූමියේ වින්‍යාසය තීරණය කරන සුපිරි බලවත් වර්ත අතර නොවැදගත් වර්තයක් නොවේ. එහෙත් එහි අදහස, ඉන්දියාව, ආසියාශාන්තිකර ආරක්ෂාව සම්බන්ධව කේන්ද්‍රීය හෝ ප්‍රධාන වර්තයක් බවට පත් වී ඇති බව නොව බටහිර ශාන්තිකරයේ බලය බෙදී යන ආකාරය කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති කරන තත්වයට පැමිණ සිටින බවයි.

නැගෙනහිර ආසියානු සම්ප්‍රදාය හැඩත ගොඩනැගීම

ශාන්තිකර කළාපය තුළ ඉන්දියාවේ කාර්යභාරය ඓතිහාසික ශිෂ්ඨාචාරය පුරා පැවති බැඳීම් ලෙස හුවා දක්වන්නට බොහෝ ඉන්දියානු රචකයින් පෙළඹෙන්නට ඉඩ තිබේ. 'ඉන්දු-චීනය, මැලේසියාව, ටිබෙටය, චීනය සහ ජපානය යන ආසියානු මොන්ගලාහ ජාතීන් සම්බන්ධයෙන් ගත් කළ, එම සංස්කෘතීන් ගේ වැදගත් කොටස්, පූජනීය සහ ගෞරවනීය වූ ඉන්දියාව නමැති මූලාශ්‍රයෙන් ලැබී තිබේ. වසර දහස් ගණනක් තිස්සේ බ්‍රාහ්මණාගම සහ බුද්ධාගම පැතිර යාමෙන් පොහොසත් වූ ඉන්දියාවේ සාරවත්

සංස්කෘතිය, ආසියානු මොංගලාභ රටවල සාහිත්‍යයට, කලාවට, දර්ශනයට සහ ආගමික සංස්ථාවන්ට මූලාකෘතිය සහ ප්‍රබෝධය ලබා දුන් බව² ට ඔවුන් බොහෝ දෙනෙක් එකඟව පිළිගනු ඇත. කෙසේවෙතත්, නැගෙනහිර ආසියානු රටවල් මත ඇති වූයේ යැයි කියන මේ ඉන්දියානු බලපෑම සම්බන්ධව කියැවෙන මත, විසි වන සියවසේ මුල් දශක වල සිටම බොහෝසෙයින් විවාදයට ලක්ව තිබෙන අතර ඒ පිළිබඳව ගැඹුරට යාමට අවශ්‍යතාවයක් මෙහි දී පැන නොනගී.³ එහෙත්, ඉන්දියාව සහ නැගෙනහිර ආසියාව අතර පැවති උපායමාර්ගික බැඳීම්, මෑත ඉතිහාසය දෙස කඩිනම් බැල්මක් හෙළන්නකුට වුව ද පහසුවෙන් දැක ගත හැක. කලාපයන් සේ හැඳින්වෙනුයේ සංකල්පිත ප්‍රජාවන් නම් දකුණු සහ නැගෙනහිර ආසියානු කලාප, භූගෝලීය වශයෙන් විෂම කොටස් ය යන හැඟීම ද මෑතක දී ජනිත වූවකි. 1950 දශකයේ දී ආරම්භ වූ ඉන්දියාවේ ‘අභ්‍යන්තරයට යොමු වූ’ ප්‍රතිපත්ති සහ හිතාමතා ගෝලීයකරණයෙන් පිටස්තරයට වැටීම නිසා ආසියා සහ ශාන්තිකර කලාප තුළ ඉන්දියාව කොන්වීමට හේතු වූ ආකාරය සොයා ගැනීම ඉතාමත්ම පහසු කරුණකි. කෙසේවුවත්, 1990 දශකයේ දී ‘පිටතට යොමුවීමෙන්’ සහ ගෝලීය ආර්ථිකය හා ඒකාබද්ධ වීමෙන් අනතුරුව රටේ ප්‍රමාණාත්මක විශාල බව සහ දැවැන්ත ආර්ථික හැකියාව නිසා ආසියාවේ ආර්ථික සහ ආරක්ෂක පද්ධතිය සකස් කිරීමේ කාර්යයේ වැදගත් සාධකයක් බවට, පසුකාලීනව පත්වීමට ඉන්දියාවට අවස්ථාවක් පවතින බව විශ්වාස කිරීම තර්කානුකූලය.

ආසියානු රටවල් අතර එකමුතු කම ඇති කර ලෝක වේදිකාව තුළ ආසියානු මහාද්වීපයේ නායකත්වය ගැනීමට පෙර අවස්ථා වල දී ගන්නා ලද ප්‍රයත්නයන් අසාර්ථක වීමෙන් පසුව, ඉන්දියාවේ දේශපාලන අවධාරණය දැන් ගෝලීය සහ බහුපාර්ශවික එකකි. නොබැඳි ජාතීන් ගේ සංවිධානයේ නායකත්වය තමන් සතුයැයි ඉන්දියාව කල්පනා කළ අතර සිය පුළුල් අභිලාෂයන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සඳහා ඉන්දියාව, එම ව්‍යාපාරය තුලින් වේදිකාවක් නිර්මාණය කර ගත්තේය. එහෙත්, බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍යය⁴ යටතේ ආසියාවේ සහ ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරයේ රටවල් අතර ඉන්දියාව ලබා ගෙන තිබූ ප්‍රධානත්වය නොබැඳි ජාතීන්

ගේ සංවිධානය සහ අභ්‍යන්තරයට යොමු වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති හේතුවෙන්, තවදුරටත් පවත්වා ගෙන යාමට හැකි නොවිනි. විසි එක් වන සියවසේ පළමු වන දශකය වන විට තත්වය යළිත් පළමු තිබූ තැනටම ළඟා වන්නට ආසන්නව තිබින.

හුදෙකලා වී සිටි ආසියාව විසි වන සියවසේ දී නැවතත් ලෝකයට එකතු වන්නට තීරණය කිරීමත් සමග එහි උප කලාප අතර ඇති දීර්ඝ කාලීන සම්බන්ධතා බලවත් පිරිස් වල කතා බහට ලක්වන්නට විය. සියළුදෙනාම විසින් පිළිගත් භූගෝලීය අර්ථකතනයක් ආසියාවට නොතිබුනත්, ආසියානු අනන්‍යතාව පිළිබඳව මූලිකම හඬ නගන්නට සහ එය ජනප්‍රිය කරවන්නට තැත් කළ කණ්ඩායම් අතර ඉන්දියාව ද පෙරමුණ ගෙන සිටියේ ය.⁵ ‘ආසියානු එකමුතු කම’ පිළිබඳව පළමුවන අදහස මෙන්ම ‘ආසියානු අනන්‍යතාවය’ ට නව අර්ථකතනයක් දීමේ පළමු වන තැන කරලියට පැමිණියේ, ඉන්දීය කවි රබින්ද්‍රනාත් තාගෝර් සහ ජපාන ජාතික විද්වතකු වූ ඔකකුරා ටෙන්මින් අතර ආසියාවේ දෙකොන පිළිබඳව විසි වන සියවසේ මුල් වසර කිහිපය තුළ සිදු වූ සංවාදයක් තුලිනි.⁶ ලෝක මහා සංග්‍රාමයන් දෙක අතර ඉන්දියානු දේශප්‍රේමී ව්‍යාපාරය බොහෝ දෙනෙකු ආකර්ෂණය කර ගන්නට සමත්වීමත් සමග ආසියාව යන ‘නැගෙනහිර සන්ධානය’ තුළ ක්‍රියා කරන නිදහස් ඉන්දියාවක් යන මතයට විශාල සහායක් පළවීම ඇරඹිනි. උපමහාද්වීපය දෙකඩ වීමට පෙර ඉන්දියානු හමුදාව, හටයින් 7,50,000 කින් පමණ සමන්විත වූ අතර ජපන් හමුදා බුරුමයෙන් පළවා හරින්නට ද එම ජයග්‍රහණය අග්නිදිග ආසියාව පුරා ගෙන යන්නට ද සමත් විය. ආසියාව තුළ, ජපන් හමුදා පරදවා මිත්‍ර හමුදා ලැබූ ජයග්‍රහණයට ඉන්දියානු හමුදාව ලබා දුන් දායකත්වය අති විශාල ය.

අගමැති ජවහර්ලාල් නේරු මුල්ම කාලයේ සිදු කළ වැදගත් රාජ්‍යතාන්ත්‍රික කටයුත්තක් වූයේ නූතන ආසියාවේ නායකයින් ගේ සමුළුවක් කැඳවීමයි. 1947 දී ඉන්දියාව නිදහස ලැබීමට මාස කිහිපයකට පෙර සමුළුව පැවැත්විනි. ඒ හැරුණු විට, ආසියානු සහ අප්‍රිකානු රටවල් අතර එකමුතුකමක් ඇති කිරීම සඳහා දරන ලද ප්‍රයත්නයේ දී 1955 වර්ෂයේ පවත්වනු ලැබූ බැන්ඩුන් සම්මේලනයේ

දී කොළඹ බලවතුන් ලෙස හැඳින්වුණු කණ්ඩායමට නායකත්වය ලබා දුන්නේ තේරු ය. ආසියාව වෙනුවෙන් මුලින්ම හඬ නැගීම අරඹන ලද්දේ කොළඹ බලවතුන් විසිනි. මේ කණ්ඩායමට, ඉන්දියාව, පාකිස්ථානය සහ ලංකාව (වර්තමාන ශ්‍රී ලංකාව) යන දකුණු ආසියාතික රටවල් ද ඉන්දුනීසියාව සහ බුරුමය යන අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් ද අයත් විය.⁸ සීතල යුද්ධය සමයේ දී, කළාපය තුළ නිර්මාණය වූ සන්ධානයේ සහ 1954 පිහිටුවා ගන්නා ලද අග්නිදිග ආසියා ගිවිසුම් සංවිධානයේ (SEATO) සංයුතිය දෙස බලන විට දකුණු සහ අග්නිදිග ආසියාවන්, භූගෝලීය වශයෙන් එකිනෙකින් වෙනස් කොට සැලකීම සෑම විටම සිදුවූවක් නොවන බව තහවුරු වේ. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, එක්සත් රාජධානිය, ප්‍රංශය, ඕස්ට්‍රේලියාව සහ නවසීලන්තය හැරුණු විට පාකිස්ථානය, කායිලන්තය සහ පිලිපීනය යන රටවල් ද SEATO සංවිධානයේ සාමාජිකත්වය දැරූහ. කළාප වශයෙන්, පහසුව සඳහා දේශපාලනමය වශයෙන් සිදු කර ගන්නා වෙන් කිරීම්, නව දේශපාලන අවශ්‍යතාවන් මතු වන අවස්ථාවන්හි දී වලංගු භාවයෙන් තොර වී වෙනත් ආකාරයක වෙන් කිරීම් ගොඩනගා ගැනේ.

බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍යයෙන් උරුම වූ ආකාරයෙන්ම, කළාපීය ආරක්ෂාව පිළිබඳ කටයුතු සිදුකිරීම අළුතින් නිදහස ලැබූ ඉන්දියාවේ අභිලාෂය විය. අප්‍රිකාවේ දකුණු කොටසේ, මැද පෙරදිග සහ අග්නිදිග ආසියාව තුළ පෙර කාලයේ දී ඉන්දියාව විසින් සිදු කළ දේශපාලන ක්‍රියාකාරකම්, එහි යුද හමුදාවේ විශාලත්වය සහ විශාල නාවුක හමුදාවක් ගොඩනගා ගැනීමට එතුළ වූ අපේක්ෂාව වැනි සියළු කරුණු, ආසියාව තුළ ඉන්දියාවට ශක්තිමත් කාර්යභාරයක් ඉටු කළ හැකි බවක් පෙන්නුම් කළේය. ‘ඒඩන් සිට මලක්කා දක්වා’ කළාපය ඉන්දියාවේ බලපෑම යටතේ ක්‍රියා කරන්නේය යන අදහස නිදහස් ඉන්දියානු පරිපාලනයන් තුළ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කළ කොටස් තුළ මුල් බැස ගෙන තිබුණි. සීතල යුද්ධයේ මුල් කාලය තුළ ඉන්දියානු විදේශ ප්‍රතිපත්තීන් තුලින් පළ වූ ආත්ම විශ්වාසය සහ බලසම්පන්න හැඟීම කෙතරම් ද යත් ඉන්දියාව ‘ජපානයේ ආසියාතික අධිරාජ්‍යවාදයේ අනුප්‍රාප්තිකයා’⁹ ලෙස නැගී එනු ඇතැයි බටහිර සමහර කණ්ඩායම් තුළ වකිතයක් මතු විනි.

කෙසේවෙතත්, මෙම බිය අනියත බව පසු කාලීනව ඔප්පු විය. උප මහාද්වීපය දෙකඩ වීමෙන් නිර්මාණය වූ දීර්ඝ කාලීන ප්‍රතිවිපාක සහ ටිබෙටයේ දේශ සීමාවන් සම්බන්ධයෙන් චීනය සමග හටගත් ගැටුම් නිසා සිය අසල්වැසි පරිසරය තුළම පැවති ගැටළු සමගම ජීවත් වන තත්වයට ඉන්දියාව පත් විනි. ඉන්දියාව අනුගමනය කරන්නට පටන් ගත් සමාජවාදී අභ්‍යන්තරයට නැමුණු ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති වල ප්‍රතිපලයක් ලෙස එහි ආර්ථික වර්ධනය සාපේක්ෂ පිරිහීමකට ලක් වූවා පමණක් නොව ආසියාවේ අසල්වැසි කළාපයන් සමග ඓතිහාසිකව පැවතුණු වෙළඳ සම්බන්ධතා පවා බිඳ වැටිනි. ආර්ථික පදනමක් නොමැති වීම නිසා අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, යුරෝපය, ජපානය සහ චීනය ඇතුළු සියළු බලවත් රටවල් සමග ඉන්දියාවේ සම්බන්ධතා ද ඉතා අඩු මට්ටමක පැවතිනි. කළාපයේ බල තුළනය උප මහාද්වීපය තුළ රඳවා ගැනීම උදෙසා, ඉන්දියාව සෝවියට් සංගමයට වෙතට සමීප විය. ඉන්දියාව සමග පැවති සාම්ප්‍රදායික සම්බන්ධතාවන් අගය කළ රටවල් තුළ පවා මේ ඉන්දියා-සෝවියට් මිතුරු කම වකිතයක් නිර්මාණය කළේය. උපමහාද්වීපයෙන් පිටත යුද කටයුතු වලට සම්බන්ධ වීමේ දිගු ඉතිහාසයක් තිබූ ඉන්දියානු යුද හමුදාවට ඒ වන විට පැවරී තිබුණේ දේශසීමා ආරක්ෂා කිරීමේ රාජකාරිය පමණකි. නොබැඳි ජාතියක් වශයෙන් අනුගමනය කළ විදේශ ප්‍රතිපත්තියෙන් ද කියැවුණේ සෝවියට් සංගමය ද ඇතුළුව, බාහිර රටවල් සමග සම්බන්ධවීම හෝ සහයෝගය දැක්වීම ඉන්දියානු යුද හමුදාවට අකැප බවයි. ඉන්දියාවේ තුන් වන ලෝක දේශපාලන ක්‍රියාකාරිත්වයට අනුව නම් සියළුම ගෝලීය ප්‍රශ්න සම්බන්ධයෙන් එක් පැත්තක් ගෙන විරෝධය දැක්විය යුතු විය. එහෙත්, මේ විරෝධය දැක්වීම, එක් සුපිරි බලවතකුට හෝ දෙදෙනාටම එරෙහි බවක් යන්නමට පෙන්වා සිටීම පමණක් දක්වා පහත වැටිනි. එපමණක් නොව, තම අසල්වැසි රටවල් සමග ඇතිවන ගැටළුක දී මිතුරු රටවලට සහායට යාමට නොහැකි තත්වයකට ඉන්දියාව පත්විය. ඉන්දු-චීන කළාපය තුළ (වියට්නාමය විසින් කාම්බෝජය ආක්‍රමණය කළ අවස්ථාව වැනි) ඉන්දියාව දැඩි ස්ථාවරයන් ගත් අවස්ථා වල දී සියළු බලවත් රටවල් සමග (රුසියාව හැර) මෙන්ම ආසියානු¹⁰ (ASEAN) සංවිධානය සමග ද ඉන්දියාව, විසංවාදිත කටයුතු කළේය.

සෝවියට් සංගමය බිඳ වැටීමෙන් සහ සීතල යුද්ධය නිමවීමෙන් පසුව ඇති වූ වාතාවරණය විසින්, සිය ජාතික

අවශ්‍යතාවන් සඳහා අනෙකුත් කළාපයන් වෙත යොමු වීමට ඉන්දියාවට බල කරනු ලැබිණ. ඉන්දියාවේ නව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා වෙළඳ සහ වාණිජ සහයෝගීතාවයට අවධාරණය ලබා දෙමින් නිවැරදි එල්ලයක් ඇතිව සම්බන්ධකම් ඇති කර ගැනීම, අවශ්‍යතාවයක් බවට පත් විය. එමෙන්ම, සංවර්ධනය වන රටවල් 77 කින් සැදුම් ලත් G77 සහ නොබැඳි ජාතීන් ගේ සංවිධානය වෙනුවට වෙනත් කළාප වලට අයත් රටවල් සමග සෘජු දේශපාලන සබඳතා සංවර්ධනය කර ගැනීම ද අනිවාර්යයෙන්ම සිදු කළ යුත්තක් විය. සිය විස්තෘත අසල්වැසි පරිසරයට ආසියාවේ විශාල කොටසක් සහ ඉන්දියානු සාගරය අයත් වන බව ඉන්දියාවට වැටහී යන්නට පටන් ගත්තේ සීතල යුද්ධය නිමාවීමෙන් අනතුරුව විදේශ ප්‍රතිපත්ති යළි හැඩගැස්වීමේ කාර්යයට මුල පිරු පසු ය.¹¹ අග්නිදිග ආසියාව, මධ්‍යම ආසියාව, පර්සියන් බොක්ක සහ මැද පෙරදිග කළාප සමග ඉන්දියාවේ සම්බන්ධතා නව ජීවයක් ලබා යළි ක්‍රියාත්මක වීම ඇරඹුනු පසු, ඉන්දියාවේ සිටි බ්‍රිතාන්‍ය ප්‍රතිරාජයා වූ කර්සන් සාම්වරයා ගේ සමයේ තිබූ බ්‍රිතාන්‍ය ඉන්දියාවට සමාන දේශපාලනායික සහ ආරක්ෂක කළාපයක් ඒඩින් සහ මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිත් අතර නිර්මාණය කර ගැනීමේ යටපත්ව තිබූ අදහස නැවත මතු වන්නට පටන් ගත්තේ ය.¹² මේ සම්බන්ධ පළමුවන මුල පිරුම අග්නිදිග ආසියාව දෙසට යොමු වූ අතර එය 'නැගෙනහිර බැලීමේ' ප්‍රතිපත්තිය ලෙස හැඳින්විණ. ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර බැලීමේ ප්‍රතිපත්තියේ මූලාරම්භය සහ ඊට සම්බන්ධ මතවාදී කරුණු අඩංගු විශාල ලේඛන රැසක් අප සතුව තිබේ.¹³ කළාපයේ නව ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සමග සම්බන්ධ වීම සහ ආසියාවේ අනිකුත් කොටස් සමග සීතල යුද්ධය කාලයේ දී ක්ෂය වී ගිය දේශපාලන සබඳතා යළි ගොඩනගා ගැනීම කඩිනමින් කළ යුතුව තිබිණ. ආසියාවේ සියළු උප කළාප සහ ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරය දිගේ පිහිටි කළාප අතරින් රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සහ දේශපාලන වශයෙන් ඉන්දියාවට සුවිශේෂී ආකර්ෂණයක් වූයේ අග්නිදිග ආසියානු කළාපයයි. මධ්‍යම ආසියාවේ, සෝවියට් සංගමයෙන් බිඳී නිදහස් වූ රටවල් සමග ඉන්දියාව යුනුසුළුව සබඳතා ගොඩ නගා ගත්තේ ය. එහෙත්, මධ්‍යම ආසියාවට සෘජු භූගෝලීය ප්‍රවේශයක් නොතිබුනෙන් එහි සිදුවන කටයුතු වලට සම්බන්ධ

වීමට හැකි නොවිණි. ඉන්දියාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රමුඛස්ථානය ගත්තේ ඛනිජ තෙල් සම්පතීන් පොහොසත් පර්සියන් බොක්ක කළාපයයි. එහෙත්, එම කළාපය තුල අමෙරිකානු බලපෑම සෙලවිය නොහැකි තත්වයක පැවති හෙයින් සහ ඉරානය සහ ඉරාකය සමග එක්සත් ජනපදය දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ ගැටෙමින් සිටි හෙයින් ඉන්දියාවට එහි වැදගත් බලපෑමක් කිරීමට අවස්ථාවක් නොලැබිණ. මැද පෙරදිග කළාපයේ ද පැවතුනේ එවැනිම තත්වයකි. අරාබි රටවල් සමග මෙන්ම ඊශ්‍රායලය සමග ද සිය සම්බන්ධතාවන් තර කර ගැනීමට ඉන්දියාව ප්‍රයත්න දැරුව ද එම කළාපයේ ද වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීමට ඉන්දියාවට හැකි වූයේ නැත. අප්‍රිකාව (සහ පසුව ලතින් අමෙරිකාව) ද ඉන්දියාවේ උනන්දුවට භාජනය වූව ද, සිය ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් වී නව අවස්ථාවන් උදාවන තුරු, විසි එක් වන සියවසේ මුල් දශකය පමණ වන තෙක්, එම සම්බන්ධතාවන් වැඩි දියුණු කර ගැනීමේ උත්සාහයන් තාවකාලිකව අත්හිටුවා දමනු ලැබිණි.

එහෙත්, කළාපය තුල ඉන්දියානු රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකත්වය පවත්වා ගෙන යාමට ඉඩ සලසා දුන්නේ මේ කළාපයන් නොව, ආසියාන් (ASEAN) සංවිධානය සමග වැඩි සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගෙන යාම සහ සිංගප්පූරුව වැනි රටවල් විසින් ලබා දෙන ලද සහයෝගයයි. දිගින් දිගටම පුළුල් වන ආර්ථික සබඳතා, කළාපය සමග සහයෝගීතාවයක් ගොඩ නගා ගැනීම පිණිස ඉන්දියාවට නව පදනමක් සකසා දුන්න ද සමස්ත කළාපයේම සියළු කටයුතු වලට සහභාගි වීමට අවස්ථාව සැලසුනේ ආසියාන් සංවිධානය ඉන්දියාව සිය හවුල්කරුවකු ලෙසින් පිළිගැනීමට ඉදිරිපත් වීමෙනි.¹⁴ ඉන්දියාවට ආසියාන් සංවිධානයෙන් 1990 දශකයේ දී ලැබුනේ තාවකාලික සංවාද හවුල්කාරිත්වයකි. එතැන් සිට, 2005 නැගෙනහිර ආසියා සමුළුවට සාමාජිකත්වය දෙන බවට ඇඟවීමක් ලැබෙන අවස්ථාව වන විට, ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තිය දිගින් දිගටම විශාල ප්‍රගතියක් අත් කර ගෙන තිබූ අතර එය, රටේ විදේශ සබඳකම් වල සංවිධානාත්මකම කොටස් අතරින් එකක් ලෙස හඳුනා ගැනිණි. දේශපාලනායික වශයෙන් උසස්ම ගණයේ වටිනාකමක් සැපයීමට අමතරව, ආර්ථික ප්‍රතිසංස්කරණයන් සම්බන්ධයෙන් අභ්‍යන්තරව පැන නැගුණු ගැටළු සමග

පොර බදමින් සිටි ඉන්දියාවට ගෝලීයකරණය පිළිබඳව ආදර්ශයක් ද ආසියාත් සංවිධානය වෙතින් ලැබිණි. නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තිය නිර්මාණය වන අවස්ථාවේ මුදල් අමාත්‍යවරයාට සිට පසුව අගමැති තනතුර දක්වා උසස් වූ මන්මෝහන් සිං මහතා විසින් ආසියාත් සංවිධානයට ඉන්දියාවේ කෘතඥතාවය පැහැදිලිව දක්වා සිටියේ ය. 2006 වර්ෂයේ දී ඔහු ප්‍රකාශ කර ඇති මෙම අදහස් එයට උදාහරණ සපයයි.

ගෝලීයකරණය සම්බන්ධ අපේ චින්තනය නිවැරදිව හැඩගැස්වීම සහ ඒ සඳහා අවශ්‍ය සහයෝගයන් ලබා දීම වෙනුවෙන් මා, අපේ නැගෙනහිර සහ අග්නිදිග ආසියාතික අසල්වැසියන්ට කෘතඥතාවය පළ කල යුතු ය. 1992 ඉන්දිය රජය 'නැගෙනහිර බැලීම' ප්‍රතිපත්තිය දියත් කළේය. එය, නිකම්ම විදේශ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියක් පමණක් නොව ඉන්දියාව ලෝකය දෙස බැලූ ආකාරය සහ විකසනය වෙමින් පවතින ගෝලීය ආර්ථිකය තුළ ඉන්දියාවට හිමි ස්ථානය සම්බන්ධව සිදු කරනු ලැබූ උපාය මාර්ගික වෙනසකි. ඒ සියල්ලටම වඩා, ශිෂ්ටාචාරය පුරාවට අපට සිටි ආසියානු අසල්වැසියන් සමග සම්බන්ධකම් ඇති කර ගැනීමට අවස්ථාවක් අපට එමගින් සැලසිණ.¹⁵

ඉන්දියානු රජය එතෙක් ගිය මග වෙනස් කිරීමට සූදානම්ව සිටි මොහොතක ඉන්දියාවට සහාය ලබා දීමට සහ ඉන්දියාව සමග වඩා පුළුල් ආර්ථික සබඳතාවක් අත්හදා බැලීමට ආසියාත් රටවල නායකයින් පසුබට නොවූවත් නව දිල්ලි පරිපාලනය සමග ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවයකට පැටලීමට, ඔවුන් තුළ පැවැති බිය නව ශතවර්ෂය ඇරඹෙන තුරුත් පහව ගොස් නොතිබිණි. 1990 දශකයේ දී, සිය කලාපීය සමුළුව ආරම්භ කිරීමට සූදානම්ව සිටි අවස්ථාවේ දී, සාමාජිකත්වය ඉල්ලා බල නොකරන ලෙස ආසියාත් රටවල නායකයෝ, ඉන්දියාවට පැහැදිලිවම පවසා සිටියහ. එහෙත්, එම අනතුරු ඇඟවීම නොතකා, සාමාජිකත්වය සඳහා ඉන්දියාව ඉදිරිපත් කළ ඉල්ලීම, ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබිණ.¹⁶ පාකිස්ථානය සහ චීනය සමග ඇති දුෂ්කර ගැටළු පොදිය, ඉන්දියාව තම සංවිධානය තුලට ගෙන එනු ඇතැයි ආසියාත් නායකයින් තුළ බියක් පැවතිණි. 1997 වර්ෂයේ දී පවත්වන ලද ආසියාත් සංවිධානයේ කලාපීය සමුළුවට සහභාගී වීමේ අවස්ථාව ඉන්දියාවට ලබා දෙන ලද්දේ වුව

ද ඉන්දියාව ඒ තුළ කැපී පෙනෙන කාර්යභාරයක් ලබා ගැනීමට උත්සාහ නොකළ යුතු බවට අවධාරණය කෙරිණ. ඒ සමගම, ඉන්දියාව සමග දේශපාලනමය සහ ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවයක් සලකා බලනු ඇත්තේ කලාපය සමග ඉන්දියාවේ ආර්ථික අන්තර්ක්‍රියා වඩා පුළුල් තත්වයකට පැමිණි පසුව බව ද දැනුම් දී තිබිණ. අග්නිදිග ආසියාතික රටවල ඉන්දියාව පිළිබඳව පවතින අවිශ්වාසය ගැන එම කලාපයේ විශ්ලේෂකයෙක් මෙසේ සඳහන් කරයි.

චීනය සහ පාකිස්ථානය නිසා, ඉන්දියාව භූදේශපාලනමය වශයෙන් දකුණු ආසියාව තුළ දැඩිව රඳවා තිබේ. තත්වය මෙසේ පවතින තාක් කල් අග්නිදිග ආසියාව තුළ ඉන්දියාවේ භූදේශපාලනමය බලපෑම සීමිත වනු ඇත. මේ භූදේශපාලන සිරවීමෙන් මිදී පිටතට පැමිණීම සඳහා පිටතට යොමු වූ සක්‍රීය ආර්ථිකය අභ්‍යවශය කරුණක් වුවත් එවැනිත් කිබීම පමණක් නොසෑහේ. පාකිස්ථානය සමග පවතින මතභේදය නිරාකරණය කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය රාජ්‍යතාන්ත්‍රික විවක්ෂණ භාවය සහ දේශපාලන කැමැත්ත යෝග්‍ය අවස්ථාවක යොදා ගැනීම සහ ආගමික භේදයෙන් තොර තත්වයක් තුළ අභ්‍යන්තර දේශපාලන ස්ථාවරභාවය පවත්වා ගෙන යාම ද අදාළ අනෙකුත් වැදගත් කරුණු අතරට ගැනේ.¹⁷

වෙනත් ආකාරයකින් පැවසුවහොත්, ඉන්දියාවේ අභ්‍යන්තර ස්ථාවර භාවය, ආර්ථික බලවේගයක් වශයෙන් නැගී ඒමට පවතින හැකියාව සහ පාකිස්ථානය සහ චීනය සමග එහි ඇති භූදේශපාලනයික බැම්ම යන කරුණු පිළිබඳව අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් තුළ අවිශ්වාසයක් පවතී. එබැවින් අග්නිදිග ආසියාව සහ ඉන්දියාව අතර ආරක්ෂක හවුල්කාරිත්වයක් ඇති වීමට ඇත්තේ අඩු ඉඩකඩකි. චීනය ඒ සම්බන්ධයෙන් දක්වන අකැමැත්ත පිළිබඳව දැන සිටියත්, 2005 වර්ෂයේ දී පවත් වන ලද නැගෙනහිර ආසියා සමුළුවට ඉන්දියාවට ආරාධනය කිරීමෙන් පෙනී යන්නේ ඉන්දියාව පිළිබඳව අග්නිදිග ආසියාවේ පැවති අවිනිශ්චිත හැඟීම යම්තාක් දුරකට පහව ගොස් තිබූ බවයි. ඉන්දියාව විසින් ප්‍රදර්ශනය කරනු ලැබූ විශිෂ්ඨ ආර්ථික කාර්යසාධනය, නව දිල්ලි පරිපාලනය සහ බිජිං පරිපාලනය අතර සම්බන්ධතාවන් දියුණු වීම, බුෂ් පරිපාලනය යටතේ අමෙරිකාව සහ ඉන්දියාව අතර සබඳතාවන්

වර්ධනය වීම සහ විශේෂයෙන්ම අධිෂ්ඨානශීලීව කටයුතු කරන ඉන්දියානු රාජ්‍යතන්ත්‍රය වැනි බොහෝ කරුණු, අග්නිදිග ආසියානු කලාපය, ඉන්දියාව සමග ආරක්ෂක සහයෝගිතාවයක් ඇති කර ගැනීම සම්බන්ධව එතෙක් දැරූ ආකල්පය වෙනස් කර ගැනීමට සාධක විය. දකුණු ආසියාතික රටවල සමුළුවට සහභාගි වීමේ ආරාධනය ලැබෙන්නට සහ කලාපයේ ආරක්ෂක දේශපාලනයේ කොටසක් වන්නට ඉන්දියාවට හැකිය යන මතයට සුජාත භාවයක් ලැබෙන්නට පෙර සිටම ඉන්දියාව, සිය අසල්වැසි පරිසරය පුළුල් කිරීමේ සංකල්පය තුලට ශාන්තිකරය ද ඇතුළත් කර තිබිණ. සිය ආර්ථික කාර්යසාධනය පිළිබඳ ජාත්‍යන්තරයේ අදහස වෙනස් වෙමින් පවතින තත්වය තුළ නව උපායමාර්ගික අවස්ථාවන් තමන් වෙත ළඟා වෙමින් පවතින බව ඉන්දියාවට හඳුනා ගත හැකි විය. ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තිය අග්නිදිග ආසියාවට පමණක් සීමා වූවක් නොවන බව අගමැති අනාල් බහාරි වජ්ජායි ප්‍රකාශ කළේය. 2002 වර්ෂයේ දී පවත්වන ලද සිංගප්පූරු දේශනයේ දී අගමැති වජ්ජායි පැවසුවේ භූගෝලීය සහ දේශපාලනමය කරුණු විසින් ආසියාශාන්තිකර කලාපයේ ප්‍රජාව අතර ඉන්දියාවට වැදගත් කාර්යභාරයක් නිර්මාණය කර දී ඇති බවයි. 'පිළිගැනීම ලබා ගැනීමට හෝ පැවැත්ම සඳහා ඉන්දියාවට කිසිදු කලාපීය සංවිධානයක නිල සාමාජිකත්වය අවශ්‍ය නොවන' බව ඔහු තවදුරටත් පැවසීය.¹⁸

නොබෝ කලකින්ම, වජ්ජායි ආණ්ඩුවේ විදේශ ඇමති, යස්වාන්ත් සිංහ නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තියේ 'දෙවන අදියර' ප්‍රකාශයට පත් කළේය.

නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තියේ පළමු අදියර ආසියාත් සංවිධානයට අයත් රටවල් කේන්ද්‍ර කර ගත් අතර වෙළඳ සහ ආයෝජන සබැඳියාවන් ඇති කර ගැනීම එහි මූලික අවධාරණය විය. මේ ප්‍රතිපත්තියේ නව අදියර 'නැගෙනහිර' යන්න වඩා පුළුල්ව අර්ථකතනය කරයි. එහි දී නැගෙනහිර යනු ආසියාත් සංවිධානයට අයත් රටවල් කේන්ද්‍ර කොට ගෙන ඕස්ට්‍රේලියාවේ සිට නැගෙනහිර දක්වා විහිදෙන්නකි. නැගෙනහිර බැලීම මෙතෙක් කලක් වෙළඳ කටයුතු වලට පමණක් සීමා වී තිබුණත් ඉදිරියේ දී වඩා පුළුල් ආර්ථික සහ ආරක්ෂක කටයුතු දක්වා විහිදී යනු ඇත. නැව් ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කිරීමේ

ඒකාබද්ධ ප්‍රයත්නයන් සහ ත්‍රස්තවාදී විරෝධී කටයුතු ද ඒ තුලට අඩංගු වීමට නියමිතය. ආසියාත් සංවිධානයේ රටවල් සමග 1990 දශකයේ දී ඉන්දියාව ඇරඹූ හමුදා සම්බන්ධතා සහ ඒකාබද්ධ හමුදා අභ්‍යාස මෙතුවක් සුළුවෙන් පැවතුනත් නැගෙනහිර බැලීම දෙවන අදියර යටතේ එය පූර්ණ ශක්‍යතාවයෙන් සිදු වනු ඇත.¹⁹

යස්වාන්ත් සිංහ ගෙන් පසුව විදේශ අමාත්‍ය ධුරයට පත් නට්චාර් සිං, නැගෙනහිර ආසියාව සහ ශාන්තිකරය සම්බන්ධව ඉන්දියාවේ උනන්දුව තවදුරටත් සංවර්ධනය කර පෙන්වීය. 'නැගෙනහිර ආසියාවේ සිදුවන සිද්ධීන් ඉන්දියාවේ ආරක්ෂාවට සහ සංවර්ධනයට සෘජුවම බලපෑම් ඇති කරයි. එනිසා, ආරක්ෂක කටයුතු සම්බන්ධ සාධනීය අන්තර්ක්‍රියාකාරීත්වයක් නිර්මාණය කිරීමෙහි අපි සක්‍රීයව යෙදී සිටිමු. සමූහ සාකච්ඡා අවි සංඛ්‍යාවෙන් ඉහළ යෑම, ත්‍රස්තවාදය, බලශක්ති අර්බුදය, මුහුදු කොල්ලකෑම් ආදිය, අපේ සියළුම රටවලට පොදු ගැටළු ය'.²⁰ 2010 වර්ෂයේ දී ඉන්දියාව ASEAN Defense Ministers Meeting Plus නමින් හැඳින්වෙන ආසියාත් රටවල ආරක්ෂක අමාත්‍යවරුන් ගේ හමුවට සහභාගි විය. ඉන්දියානු නායකයින් මෙය හැඳින්වූයේ 'ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තියේ මූලයෙන්ම සිදුවූ වෙනස් වීමක්'²¹ ලෙසිනි. ශාන්තිකර කලාපයේ ආරක්ෂාව සම්බන්ධව තමන්ට ද කාර්යභාරයක් ඇතැයි ඉන්දියාව පැවසීම එක් කරුණකි. එහෙත්, ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන ආයතන රැසක් දැනටමත් පිහිටි එම කලාපය, එහි ආරක්ෂක අභියෝගයන් කළමනාකරනය කිරීමට ඉන්දියාව සහභාගි කර ගනු තබා, නව දිල්ලි පරිපාලනය එම විෂයයට අදාළ යැයි හෝ පිළිගන්නේ ද යන්න හාත්පසින්ම වෙනස් කරුණකි. 2005 අග භාගයේ දී පවත්වන ලද පළමු වන නැගෙනහිර ආසියාතික සමුළුවට ඉන්දියාවට ආරාධනය කිරීමෙන් එම පිළිගැනීම සහ අදාලත්වය ඉන්දියාවට ලැබිණ. 'නැගෙනහිර ආසියාතික' යැයි ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද සමුළුවට, ඉන්දියාව සහභාගි කරවා ගැනීමේ පෙන්නන නොගැලපෙන භාවය හමුවේ සිංගප්පූරුවේ ජ්‍යෙෂ්ඨ අමාත්‍ය ගොන් වොක් ටොන්ග් විසින් එම තීරණය මෙසේ පැහැදිලි කර තිබිණ.

ඉන්දියාවේ වර්ධනයත් සමගම, දකුණු ආසියාව සහ නැගෙනහිර ආසියාව යනු ඉතා සුළු වශයෙන් පමණක් අන්තර්ක්‍රියාවන්හි යෙදෙන උපාය මාර්ගික වශයෙන් සම්පූර්ණ වෙනස් කලාප දෙකකැයි තව

දුරටත් සැලකීම අපහසුය. එක්සත් ජනපදයවිනය සහ ජපානය අතර සම්බන්ධතාවයේ වැදගත් කම තවදුරටත් පවතිනු ඇත. නමුත්, එක්සත් ජනපදයවිනය සහ ඉන්දියාව යන උපාය මාර්ගික නව ත්‍රිකෝණය ද ඒ මත අධිස්ථාපනය වනු ඇත..... නැගෙනහිර ආසියාව පූර්ණ වශයෙන්ම ප්‍රතිසංකල්පනය කිරීම උපායමාර්ගික අවශ්‍යතාවයකි..... ශිෂ්‍යයන් වර්ධනය වන ඉන්දියාවෙන් දුරස්ථව ගමන් කරන මාර්ගයක් ආසියාත් සංවිධානය විසින් තෝරා ගන්නේ නම් එය අද්‍රුර්දර්ශී මෙන්ම තමන්ටම හානි කර තත්වයක් ද වනු ඇත.²²

මලක්කාවට නැගෙනහිරින්

ආසියාත් සංවිධානයේ අන්තර්ගතය, ප්‍රතිකුලනය කිරීම සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද කරුණු නැගෙනහිර ආසියාවට, ඉන්දියාව සමග කටයුතු කිරීම පිණිස නව පදනමක් නිර්මාණය කළේය. ශාන්තිකර කළාපය තුළ කටයුතු කිරීම සඳහා නව දිල්ලි පාලනය වෙනුවෙන් අනාගත අවස්ථාවන් නිර්මාණය කර දෙනු ලැබූයේ නාවික හමුදාව විසිනි. විසි එක් වෙනි සියවසේ මුල් දශකය පුරාවට ඉන්දියානු නාවික හමුදාව ශාන්තිකරය තුළ නාවික කටයුතු රාශියකට සහභාගි වීමෙන් පෙන්නුම් කළේ කළාපයන් වශයෙන් බෙදීම බුද්ධිමය අභ්‍යාසයක් පමණක් බව තමන් පැහැදිලි කර දීම අනවශ්‍ය බවයි. සාගර අනිවාර්යයෙන්ම එකිනෙක හා සම්බන්ධව පවතින බව සහ ඒවා බෙදා වෙන් කර ඇත්තේ භූගෝලීය පිහිටීම නිසා නොව දේශපාලනමය අවශ්‍යතාවන් නිසා බව හඳුනාගැනීමේ ගැටළුවක් නාවික හමුදාවට නැත. සාගර විශ්වයේ කොටස් එකිනෙක හා සම්බන්ධව තිබීමෙන් ශාන්තිකර සාගරයේ ඉන්දියානු කොඩිය රැගෙන යාත්‍රා කරන්නට සහ නැගෙනහිර ආසියානු වෙරළ තීරයේ පිහිටා ඇති රටවල් සමග දීර්ඝ කාලීන උපාය මාර්ගික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා පදනම දමන්නටත් නාවුක හමුදාවට හැකියාව තිබින. දශක ගණනාවක් තිස්සේ ඉන්දියාව සිය හමුදා සිය රටේ කටයුතු සඳහා පමණක් සීමා කරමින් හමුදා හුදෙකලාවක රැඳී සිටියේය. එම ස්වභාවය නිමා කරමින්, බලවත් රටවල් සමග පමණක් නොව ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරයේ රටවල් සමග පවා හමුදා සේවා හුවමාරු කර ගන්නා තත්වය දක්වා ඉන්දියාව විවෘත විය.²³ අමෙරිකා එක්සත් ජනපද

නාවික හමුදාව සමග ඉන්දිය නාවික හමුදාව පළමු වරට ඒකාබද්ධව කළ කටයුතු විශාල වශයෙන් ජාත්‍යන්තර අවධානයට යොමු විය. එහෙත්, විශේෂ වෙහෙසක් දැරූයේ අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් සමග හමුදාමය සහයෝගිතාවන් ඇති කර ගැනීමට ය. අග්නිදිග ආසියාව සමග නාවික සම්බන්ධතාවයන් වර්ධනය කර ගැනීම වූ කලී, ඉන්දියාව, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සම්බන්ධව අළුතින් ඇති කර ගත් උනන්දුවේ ප්‍රතිපලයක් පමණක් නොව ස්වාධීනව, එම කළාපය සමග ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගැනීමට ඉන්දියාව දැරූ ප්‍රයත්නයේ කොටසක් මෙන්ම ජාත්‍යන්තරව බලය යෙදවීමට තමන්ට ඇති හැකියාව ප්‍රදර්ශනය කිරීමක් ද විනි.²⁴ ඉන්දියාවේ වර්ධනය වන හමුදා බලය, විශේෂයෙන්ම නාවික බලයට අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් ප්‍රතිචාර දැක්වීමට පටන් ගැනීම හේතුවෙන් සිය සාගර කටයුතු පිළිබඳව වර්ධනය වන සැක සංකා වලට 1980 දශකය පුරාම මුහුණ දෙන්නට ඉන්දියාවට සිදුවුනි.²⁵ සෝවියට් සංගමය සමග පවත්වා ගෙන යනු ලබන උපායමාර්ගික සම්බන්ධතාවය නිසා අග්නිදිග ආසියාතික රටවල ඉන්දියාව සම්බන්ධයෙන් ජනනය වී ඇති අවිශ්වාසය මත පදනම් වූ මේ වැරදි සහගත හැඟීම් කඩිනමින් උදුරා දැමිය යුතු විය. ඒ සම්බන්ධයෙන් මෙසේ සඳහන් වෙයි:

ආරක්ෂක අන්තර්ක්‍රියාවන් නිර්මාණය කර ගැනීම පිණිස අග්නිදිග ආසියාතික රටවල ආණ්ඩු සමග සෘජුව සම්බන්ධතා ඇති කර ගැනීම පිණිස එතෙක් කල් පැවති සමහර සම්බන්ධතා මුලින්ම අතහැර දැමීමට නව දිල්ලි පරිපාලනයට සිදුවිය. අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් සමග සම්බන්ධකම් වර්ධනය කර ගැනීම වොෂින්ටන් පරිපාලනය සමග සහයෝගී සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගැනීමේ ප්‍රතිපලයක් ලෙස සලකනු නොලැබේ. එතැන් සිට තනි උපායමාර්ගික අරමුණක් බවට පත් වූ එය, සක්‍රියව ලුහුබැඳ යාම නව දිල්ලි පරිපාලනයේ අපේක්ෂාව විය.²⁶

ඉන්දියානු නාවික හමුදාවට අළුතින් ලැබුණු, පිටතට නැඹුරු වූ දර්ශනය, විශාල පරාසයක් තුළ විහිදුණු ද්විපාර්ශවික සහ බහු පාර්ශවික සම්බන්ධතාවන් රැසක් ද සමග 1990 දශකය පුරාවට ශිෂ්‍ය වර්ධනයක් ලැබීය. අග්නිදිග ආසියාවේ සියළුම රටවල් සමග ඒකාබද්ධ නාවික හමුදා අභ්‍යාසයන් පැවැත්වීම ඇරඹූ ඉන්දියාව

සිය නාවික හමුදාවට අයත් නෞකා කළාපයේ වරාය වලට ගමන් කරන වාර ගණන ද ඉහළ නැංවූ අතර කළාපයේ අනෙකුත් රටවල නාවික හමුදා වලට අයත් නැව් වැඩි වැඩියෙන් සිය වරායන් තුලට පිළිගත්තේය.²⁷ ඒ හැරුණු විට, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය ප්‍රදේශයේ සහ ශාන්තිකරය සඳහා 'සමූහ භාණ්ඩ' නිෂ්පාදනයට සහ නඩත්තුවට දායකත්වය ලබා දීමේ වැදගත් කම ද ඉන්දීය නාවික හමුදාවට වැටහින. 2001 සැප්තැම්බර් 11 සිද්ධියෙන් පසුව මේ අවශ්‍යතාවය වඩාත් උග්‍රව දැනිනි.²⁸

2000 වර්ෂයේ අග භාගයේ දී, ඉන්දීය නාවුක හමුදාව නොබියව දකුණු චීන මුහුදට ගමන් කිරීම, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියෙන් නැගෙනහිර ප්‍රදේශ පිළිබඳව ඉන්දියාව තුළ පවතින උපායමාර්ගික අපේක්ෂාවන් කළාපයේ අවධානයට ලක් වූ ප්‍රථම අවස්ථාවයි. එතුවක් කල්ම, ඉන්දියාව හැසිරුනේ, ඒකීන් සහ මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධි අතරට සිය සාගර අවශ්‍යතාවන් සීමාවී පවතින්නේ යැයි කරන ලද ප්‍රකාශයට අනුකූල වෙමිනි. ඒ නිසා බොහෝ පාර්ශවයන් කල්පනා කළේ ඉන්දියාව සිය කටයුතු ඉන්දියානු සාගරයට පමණක් සීමා කරනු ඇති බව සහ බටහිර ශාන්තිකරයේ විශාල කාර්යභාරයක් ලබා ගැනීම සඳහා එහි අභිලාෂයක් නොමැති බවයි. කෙසේවුවත්, චීනයේ අසල්වැසි රටවලට ඉන්දියාවේ නව හැසිරීම සතුව කැඳවන්නක් වූ අතර ආසියානු සාගර කළාපය තුළ බල තුලනය වෙනස් වනු ඇතැයි ද අදහස් පළ විය. ඉන්දියාව සහ දකුණු චීන මුහුදු වෙරළ තීරයේ පිහිටි රටවල් අතර එකාබද්ධ නාවික අභ්‍යාසයන් රැසක් සිදු කිරීමට අවශ්‍ය පසුබිම ද මෙම ක්‍රියාමාර්ගය තුලින් නිර්මාණය විය.²⁹ ඉන්දියානු නාවික හමුදාව, කළාපය තුළ චීන බලපෑම සමග තරඟ වැදෙන බවක් පෙනුන ද බීජිං පරිපාලනය නොමනාප කර ගැනීමේ අදහසක් නව දිල්ලි පරිපාලනය තුළ නොවූ අතර චීන නාවික හමුදාව සමග ඒකාබද්ධව සරල අභ්‍යාසයන්හි නිරත වීමට දැඩි උනන්දුවක් පළ කර සිටියේය.³⁰ ඇෆ්සනිස්ථානයේ දියත් කරන ලද Operation Enduring Freedom මෙහෙයුම සඳහා මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය ඔස්සේ ගමන් ගත් අමෙරිකානු යුද නෞකා වලට ආරක්ෂාව පිණිස යාමේ බරපතල මෙහෙයුමක් ඉන්දියානු නාවික හමුදාව විසින් භාර ගන්නා ලදී. කෙසේවෙතත්, බුෂ් පරිපාලනයෙන්

ලැබුණු මේ ඉල්ලීම භාර ගැනීමට පෙර, නෞකා ගමන් කරන වෙරළ තීරයේ පිහිටි ඉන්දුනීසියාව, මැලේසියාව සහ සිංගප්පූරුව යන රටවලට ඒ පිළිබඳව දැනුම් දීමට ඉන්දියාව ප්‍රවේශම් සහගත විය.³¹ 2004 වර්ෂයේ දී ඇති වූ සුනාමි ව්‍යසනය අවස්ථාවේ දී ඉන්දීය නාවික හමුදාව වෙනත් පෙළඹවීමක් නොමැතිවම කඩිනමින් සහන කටයුතු සඳහා ඉදිරිපත් වූ අතර පසුව අග්නිදිග ආසියාතික රටවලට සහන සැපයීම පිණිස එක්සත් ජනපද, ජපාන සහ ඕස්ට්‍රේලියානු නාවික හමුදා සමග එක් විය. නෞකා 32 ක් යොදා ගනිමින් ඉන්දියාවේ වෙරළ තීරයට, ශ්‍රී ලංකාවට සහ මාල දිවයිනට සහන සැපයීමේ සුවිශාල මෙහෙයුම් පහක් සිදුකිරීමේ ගෞරවය ඉන්දීය නාවික හමුදාවට හිමි ය. ඉන්දීය නාවික හමුදාව සතුව ඇති මෙහෙයුම් සුදානම සහ අනාගතයේ දී මානුෂික හෝ වෙනත් ආකාරයක හදිසි අවස්ථාවක දී දායකත්වයක් ලබා දීමට එය සතු හැකියාව මේ අවස්ථාවේ පැහැදිලිව පෙනිනි.³²

ඉන්දියාවට අයත් ප්‍රභාෂක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකාව INS Viraat, 2005 වර්ෂයේ දී මුල්වරට අග්නිදිග ආසියාතික රටවලට අයත් වරායන් වෙත සේන්ද්‍ර විය. මැලේසියාවේ ක්ලැන්ක්, සිංගප්පූරුව, ඉන්දුනීසියාවේ ජාකර්තා වරායන් වෙත යාමෙන් අනතුරුව Viraat මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය පසු කර ගියේය. කළාපයේම උනන්දුවට පාත්‍ර වෙමින් නෞකාව උජාරුවෙන් යාත්‍රා කළ ද එය, මහා බලවතකු පරිද්දෙන් කරන පැමිණීමක් නොව වෙරළ තීරයේ රටවල් සමග සහයෝගීතාවය පිණිස පැමිණි ගමනක් බව අවධාරණය කිරීමට තරම් ඉන්දියානු නායකයෝ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික වූහ. බටහිර ශාන්තිකර කළාපයේ දී සිය නෞකාව හමුවීම සඳහා පිටත්වීමට පෙර ඉන්දීය නාවික හමුදාපති අද්මිරාල් අරුන් ප්‍රකාශ් පැවසුවේ 'ඒකපාර්ශවිකව මලක්කා සමුද්‍රසන්ධියේ මුර සංචාරය කිරීමට අදහසක් අපට නැත. සිංගප්පූරු, මැලේසියා සහ ඉන්දුනීසියා නාවික හමුදාවන් සමග අපේ හවුල් වැඩසටහන් ඇති අතර එම හමුදා සමග එක්ව ක්‍රියා කිරීමට අපි බලාපොරොත්තු වෙමු'³³ යනුවෙනි. එතැන් සිට, වෙරළ තීරයේ රටවල නාවික හමුදාවන් සමග සම්බන්ධීකරණයෙන් සිදු කරන මුර සංචාරක කටයුතු, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියේ ආරක්ෂාව පිළිබඳව ඉන්දියාව දක්වන නව උනන්දුව ප්‍රකාශයට පත් කළ ආකාරය විය. එතෙක්

‘හුදෙකලා උයන්පල්ලා’ව සිටි ඉන්දියාව, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියේ ආරක්ෂක වැඩ පිළිවෙල තුළ වැදගත් හවුල්කරුවකු ගේ තත්වය දක්වා ශක්තිමත් නැගීමක් වාර්තා කළේය.³⁴ ඉන්දියාවේ නාවික කටයුතු දිගින් දිගටම පුළුල් වීම පිළිබඳව අවධානයෙන් සිටි චීනය, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියෙන් නැගෙනහිර කළාපය සම්බන්ධව ඉන්දියාවේ පවතින සාගර කටයුතු අපේක්ෂාවන් ගැන සැක සහිතව බලන්නට විය.

දකුණු චීන මුහුදට ඔබ්බෙන් බටහිර ශාන්තිකරයේ ඉහළ කළාපයන් දෙසට සිය නාවික හමුදාව ගමන් කරවන්නට ඉන්දියාවට වැඩි කාලයක් ගත වූයේ නැත. 2007 වසරේ කාලයේ දී, ඉන්දීය නාවික හමුදාව විලැඩ්වොස්ටොක් දක්වා යාත්‍රා කළේය. විලැඩ්වොස්ටොක්, ශාන්තිකරය සඳහා වෙන් කළ රුසියානු නාවික හමුදා බලඇණිය රඳවා තබන වරායයි. මෙහි දී, ඉන්දීය නාවික හමුදාව, එක්සත් ජනපද, ජපාන, රුසියානු, චීන මෙන්ම අනෙකුත් රටවල් රැසක නාවික හමුදාවන් සමග ද්විපාර්ශවික සහ බහුපාර්ශවික නාවික හමුදා අභ්‍යාසයන් පැවැත්වී ය. එක්සත් ජනපදය සමග බටහිර ශාන්තිකර කළාපයේ දී වාර්ෂිකව, ද්විපාර්ශවික මලබාර් නාවික අභ්‍යාසයන්ට සහභාගි වන්නට ඉන්දියාව ගත් තීරණය බිය සැක නැති එක් වුවා පමණක් නොව ගිණිකොන දිග ආසියාවට අයත් සාගර කළාපය තුළ බලපෑමක් ඇති කරන්නට ඉන්දියාව තුළ පවතින අධිෂ්ඨානය ප්‍රදර්ශනය කරන්නක් ද විය. ටෝකියෝ බොක්ක ප්‍රදේශයේ දී එක්සත් ජනපදය සහ ජපානය සමග සිදු කරන ලද පළමුවන ත්‍රයිපාර්ශවික නාවික හමුදා අභ්‍යාසය තුලින් එම තීරණයේ බිය සැක නැති බව දෙගුණ තෙගුණ කරනු ලැබීය. බටහිර ශාන්තිකරයට ඇතුළු වන පිට වන ගමන් අතර තුර සිංගප්පූරුව, වියට්නාමය සහ පිලිපීනය සමග ද ඉන්දීය නාවික හමුදාව ද්විපාර්ශවික අභ්‍යාසයන්ට සහභාගි විය.³⁵ විසි එක් වන සියවසේ පළමු දශකය තුළ ඉන්දීය නාවික රාජ්‍යතාන්ත්‍රික කටයුතු වල උච්චතම අවස්ථාව වූයේ, 2007 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී එක්සත් ජනපදය, ජපානය, ඕස්ට්‍රේලියාව සහ සිංගප්පූරුව සමග බෙංගාල බොක්ක ප්‍රදේශයේ දී සහභාගී වූ විශාල පරිමාණ නාවික අභ්‍යාසයයි.³⁶ ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා තුනක්, මතුපිට යාත්‍රා 28 ක් ගුවන් යානා 150 ක් සහ විසි දහසකට අධික භට සංඛ්‍යාවක්

ද සහභාගී වූ මෙම අභ්‍යාසය දින පහක් තිස්සේ පැවැත්විණි. මෙම හමුදා අභ්‍යාසයන් චීනයේ තෙත ගැටුනේ නම් ඔවුන් ඉන්දියාව තුළ දේශපාලන කැළඹීමක් ඇති කරනු නියත ය. ඒ වන විට, එක්සත් ජනපද-ඉන්දියා සිවිල් න්‍යෂ්ටික වැඩසටහන ද මතභේදයට තුඩු දී තිබිණ. එවැනි වාතාවරණයක් තුළ මේ අභ්‍යාසය, පාලක පක්ෂ සන්ධානයේ කොමියුනිස්ට් හවුල් කරුවන් කුපිත කිරීමට හේතු විණි. මෙම අභ්‍යාස හේතුවෙන්, ‘ආසියානු NATO’³⁷ සංවිධානයක් පිහිටුවා ගැනීමට යන්නේ ය යන අනතුරු ඇඟවීම් පහළ වුව ද එවැනි සන්ධානයක් බිහි කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඉන්දියාව තුළ නොපැවතිණි. එය වූ කලී, සිය අනාගත හැකියාවන් ප්‍රදර්ශනය කිරීමට ජාත්‍යන්තර වේදිකාවක් ලැබීමේ අවස්ථාව දුටු ඉන්දීය නාවික හමුදාවේ වෘත්තීමය ක්‍රියාමාර්ගයක් පමණකි. අභ්‍යාසයට විරුද්ධව කොමියුනිස්ට් පක්ෂ සංවිධානය දියත් කළ විරෝධය නිසා කොංග්‍රස් පක්ෂයට ආත්මාරක්ෂක පිළිවෙතකට යාමට සිදු වූ අතර නාවුක හමුදාවට පසුබාන්තට සිදු විය.³⁸ එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස 2008 මලබාර් අභ්‍යාසයන් එක්සත් ජනපදය සමග ද්විපාර්ශවීය සම්බන්ධතාවය පමණක් දක්වා ආපසු ගමන් කළ, ගාම්හීරත්වයෙන් තොර සිද්ධියක් විය. බහුපාර්ශවිකව පවත්වනු ලබන නාවික අභ්‍යාසයක් හරහා පිටතට යවනු ලබන සංඥා පිළිබඳව නව දිල්ලි පරිපාලනය තුළ ගැටළු පැන නැගීම ද තවත් හේතුවකි. නමුත්, ඉන්දියාව ශාන්තිකරයේ සිදු කළ නාවික කටයුතු වල තාර්කිකත්වය පසු කාලීනව ජය ගනු දක්නට ලැබේ.³⁹ එක්සත් ජනපදය සහ ජපානය සමග ත්‍රයිපාර්ශවික අභ්‍යාසයන්ට සහභාගී වීම පිණිස ඉන්දීය නාවික හමුදාව 2009 ගිම්හාන ඍතුවේ දී නැවතත් ශාන්තිකර සාගරයට ඇතුළු විය. එක්සත් ජනපදයේ නිල පුවත් මූලාශ්‍රයන් පවසන අන්දමට 2009 මලබාර් අභ්‍යාසයන් යොදා ගැනෙනුයේ නාවික හමුදා ත්‍රිත්වයට හවුලේ කටයුතු කිරීමේ හැකියාව වැඩි කිරීම පිණිස සහ ශාන්තිකරයේ කළාපීය ස්ථාවරත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිණිස ය. සතුරා අතර මග දී නැවැත්වීම සම්බන්ධයෙන් මෙහි දී විශේෂ අවධාරණයක් යොමු වීණි.⁴⁰ 2011 අප්‍රේල් මාසයේ දී ජපානයේ ඔකිනාවා වරායේ සිට දියත් කිරීමට නියමිත වූ ඉන්දියාවේ තෙවැනි ත්‍රයිපාර්ශවික නාවික අභ්‍යාසයට නව දේශපාලන පැතිකඩක් ද ඇදීණි. මන්ද, එයට මාස කිහිපයකට

පෙර ජපානය, එක්සත් ජනපදය සහ ආසියාත් සංවිධානයට අයත් රටවල් සමග චීනයේ පැවති සාගර කටයුතු පිළිබඳ ගැටුම් තීව්‍ර මට්ටමකට ළඟා වූ බැවිනි.⁴¹ වොෂින්ටන්, ටෝකියෝ සහ නව දිල්ලිය අතර ත්‍රිකෝණාකර නාවික සහයෝගීතාවය, විෂය පථය මෙන්ම වැදගත් කම අතින් ද පුළුල් වෙමින් පවතින බව චීනයේ අවධානයට ලක් වූ හෙයින් චීනය සමග ද එක්තරා දුරකට සම්බන්ධතාවන් පවත්වා ගන්නට ඉන්දීය නාවික හමුදාව ප්‍රයත්න දැරීය. එහි කොටසක් ලෙස, 2009 කුවින්ඩාගෝහි පවත්වන ලද චීනයේ පළමුවැනි නෞකා බලඇණි ප්‍රදර්ශනයට ඉන්දියාව ද සහභාගි විය. චීන මහජන හමුදා නාවික හමුදාවේ හැට වෙනි සංවත්සරය සමරනු වස් ප්‍රදර්ශනය සංවිධානය කර තිබිණි. නාවික හමුදාවේ මාණ්ඩලික ප්‍රධානී අද්මිරාල් සුරේෂ් මේතා ඉන්දියාව නියෝජනය කරමින් එම උත්සවයට සහභාගි විය.⁴² චීන නාවික හමුදාව සමග ගැඹුරු සාකච්ඡා වලට සහ විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ කටයුතු වලට සහභාගි වීමට ඉන්දියානු නාවික හමුදාව තුළ පවතින කැමැත්ත චීනයට ඇගවීමට අද්මිරාල් මේතා මෙහි දී උත්සුක විය. චීන නාවික හමුදාව පිහිටුවීම සැමරීමට ඉන්දීය නාවික හමුදාවේ ඉහළ පෙළේ නිලධාරියකු සහභාගි වීමට පෙර, එක් රටක නෞකා අනෙක් රටේ වරායන් වෙත පැමිණීම සහ දෙරටේ එකාබද්ධ සුළු පරිමාණ නාවික අභ්‍යාස සිදු කිරීම එම දශකය තුළ කිහිප වරක්ම සිදුවී තිබිණ.

මෙම දශකය තුළ ඉන්දියාවේ සාගර කටයුතු පුළුල් වූයේ දකුණු චීන මුහුදට සහ ශාන්තිකර සාගරයේ ඉහළ කොටසට පමණක් නොවේ. එය ඕස්ට්‍රේලියාව සහ දකුණු ශාන්තිකර කළාපය දක්වා ද විහිදිණි. 1998 මැයි මාසයේ සිදු කරන ලද ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික අත්හදා බැලීම කැන්බරා පරිපාලනයේ දැඩි හෙළා දැකීමට ලක් වූ අතර ඒ සම්බන්ධයෙන් නිර්මාණය වූ ආතතිය කාලයක් තිස්සේ ම පැවතිණි. එහෙත්, ආසියාව තුළ සහ ජාත්‍යන්තරය තුළ ඉන්දියාවේ තත්වය උසස් වීම පිළිගන්නට ඕස්ට්‍රේලියාව මැලි වූයේ නැත.⁴³ ජනාධිපති ජෝර්ජ් ඩබ්ලිව් බුෂ් ගේ පාලන සමයේ දී එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර ඒකාබද්ධ නාවික කටයුතු සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ යත්ම ඒ සමගම ඉදිරියට ගමන් කිරීමට ඕස්ට්‍රේලියාව ද උත්සාහ කළේය.⁴⁴ හවුල් නාවික අභ්‍යාසයන්

සම්බන්ධ ගිවිසුමක් 2005 වර්ෂයේ දී ඕස්ට්‍රේලියාව සහ ඉන්දියාව අතර අත්සන් තැබුණු අතර සාගර ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය පිළිබඳව වඩා පුළුල් අවබෝධතා ගිවිසුමක් 2006 වර්ෂයේ දී නිමා කර ගනු ලැබිණි.⁴⁵ අගමැති කෙචින් රචි 2009 වර්ෂයේ දී ඉන්දියාවේ සංචාරයක යෙදිණි. නාවික කටයුතු වලට ප්‍රමුඛතාවක් දෙමින් සිය ආරක්ෂක අන්තර්ක්‍රියාවන් වඩා පුළුල් තලයකට පමුණුවා ගැනීමට මෙහි දී දෙපාර්ශවයම කැමැත්ත පළ කළහ.⁴⁶ මේ ගැන අදහස් දක්වන ඉන්දියානු විශ්ලේෂකයකු පවසන්නේ ඕස්ට්‍රේලියාව සමග නාවික සහයෝගීතාවයක් ඇති කර ගැනීමෙන් ඉන්දියාවට සීඝ්‍ර පිම්මක් පැනීමේ අවස්ථාවක් ලැබුණු බවයි.⁴⁷ ඉන්දියාව සමග සිය නාවික සහයෝගීතාවය පිළිබඳව සැහීමට පත් වී සිටි එක්සත් ජනපදය ඒ ආකාරයේ සහයෝගීතාවයක් ඕස්ට්‍රේලියාව සමග ද ඇති කර ගැනීමට ඉන්දියාව දිරිමත් කළේය.⁴⁸ කරුණු දෙකක් නිසා ඕස්ට්‍රේලියාව සහ ඉන්දියාව අතර හවුල්කාරිත්වයක් ඇති කර ගැනීමට සාධනීය වාතාවරණයක් නිර්මාණය විය.⁴⁹ පළමුවැන්න, ඉන්දියාවට යුරේනියම් අලෙවි කිරීම සම්බන්ධයෙන් පනවා තිබූ තහනම ඕස්ට්‍රේලියානු කම්කරු රජය විසින් 2011 වර්ෂය අවසානයේ දී ඉවත් කරනු ලැබීමයි. දෙවැන්න, චීනය බලවතකු වශයෙන් නැගී ඒම පිළිබඳව සැලකිල්ලෙන් සිටි ඕස්ට්‍රේලියාව, ඔබ්බා පරිපාලනය ආසියාවේ වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කිරීමට පැමිණීම සතුවත් පිළිගැනීමයි. ඉන්දීය නාවුක හමුදාවේ උනන්දුව ඕස්ට්‍රේලියාවෙන් ඔබ්බට ද විහිදිණි. ඉදහිට ඕෂනියන් දිවයින් රාජ්‍යයන් වෙත යාත්‍රා කළ ඉන්දීය නාවික හමුදාව අන්දමන් මුහුදේ පවත්වන මිලාන් අභ්‍යාසයට සහභාගි වන ලෙස නවසීලන්තයට ආරාධනය කළේය.⁵⁰

ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය පුළුල් කිරීම

1990 දශකයේ දී ආසියාත් සංවිධානය සමග යළි සබඳතා ඇරඹීමෙන් අනතුරුව අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් සමග ආරක්ෂක සබඳතාවය නොනැවතී පුළුල් කර ගැනීමට ඉන්දියාව යුහුසුළු විය. ඉන්දියාව සහ අග්නිදිග ආසියාතික රාජ්‍යයන් අතර දේශසීමා ගැටළු කිසිවක් නොතිබීම සහ කළාපයේ තුලනය පවත්වා ගැනීම පිණිස දායකත්වයක් ලබා දීමේ හැකියාව ඉන්දියාව සතුව ඇතැයි ආසියාත් සංවිධානයට අයත් සමහර රටවල් තුළ හැඟීමක් පැවතීම යන හේතු,

ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයන්ට එළඹීම වඩා පහසු කිරීමට හේතු විය. සීතල යුද්ධය කාලසීමාව තුළ දී ඉන්දියාව සෝවියට් සංගමය වෙත ඇදී යනු පරීක්ෂාකාරීව බලා සිටි ආසියාත් රටවලට එය නිමාවීම නිසා ද්විපාර්ශවික ආරක්ෂක හවුල්කාරිත්වයන් පිළිබඳව යළිත් වරක් සලකා බලන්නට පදනමක් නිර්මාණය වී තිබේ. කෙසේ වෙතත්, හමුදා සම්බන්ධතාවන් ගොඩනගා ගැනීම ක්‍රම ක්‍රමයෙන් සිදු වූවා වනා කිසිවෙක් ඒ සඳහා හදිසියක් දැක්වූයේ නැත.⁵¹ ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තියට සෘජු සම්බන්ධතා තිබූ පුද්ගලයෙක් ඒ පිළිබඳව මෙසේ පවසයි. 'ඉන්දියාව සහ අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් අතර ආරක්ෂක කටයුතු පිළිබඳ සාකච්ඡා සහ ආරක්ෂණ සහයෝගීතාවන් කෙරෙහි වැඩි අවධාරණයක් සහ උනන්දුවක් දැක්විය යුතුව තිබේ. ඒ සම්බන්ධ න්‍යාය පත්‍රයන් තවමත් සැලකිය යුතු තරම් විශාල නැත'. ඉන්දියාව, නැගෙනහිර ආසියානු රටවල් සම්බන්ධයෙන් වැඩි උනන්දුවක් ඇතිව කටයුතු කිරීම ආරම්භ කළ විට රටේ තීරණ ගැනීමේ වගකීම දරන පාර්ශවයන් පැවසුවේ; 'ඉන්දියාව සහ එහි නැගෙනහිර අසල්වැසි අතර සාකච්ඡා වල මූලිකතම අවධානය ආර්ථික කරුණු වුවත්, හමුදාමය සහයෝගීතාවන් ඇති කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ද වැඩි වැඩියෙන් අවධානය යොමු වෙමින් තිබේ. කළාපීය සහ ගෝලීය බල තුලනය සම්බන්ධ කරුණු වල දී ඉන්දියාව වගකීමෙන් කටයුතු කරන, විශ්වසනීය පාර්ශවකරුවෙකැයි යන්න ඔවුන් අතර සාමාන්‍යයෙන් පවතින අදහසයි'.⁵²

මැලේසියාව දශක දෙකක් පමණ කාලයක් තිස්සේ ඉන්දියාව සමග පැවැත්වූ සබඳතා තරමක අක්‍රීය මට්ටමක පැවතුනත් 1993 දී අවබෝධතා ගිවිසුමක් අත්සන් කරමින් දෙරට අතර ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් දියත් කරනු ලැබීණි. දැන්, ආපසු හැරී බලන විට පෙනී යන්නේ මැලේසියාවේ එම පියවර, සැබෑ උපායමාර්ගික අවශ්‍යතාවය මත නොව රුසියාවෙන් ප්‍රහාරක ගුවන් යානාවක් මිල දී ගැනීමට 1990 දශකයේ මුල් භාගයේ දී එරට ගත් තීරණයේ කොටසක් ලෙස ගන්නා ලද ප්‍රයෝගයක් බවයි. එතැන් සිට, ගුවන් නියමුවන් සහ ගුවන් හමුදා නිලධාරීන් පුහුණු කිරීම ප්‍රධානව විශාල කාර්යභාරයක් ඉන්දියාව, මැලේසියාව තුළ සිදු කළේය. යුද උපකරණ නඩත්තු කිරීමේ කටයුතු වල දී ද

ඉන්දියාව මැලේසියාවට සහාය විය. ඉන්දියාව, BrahMos මිසයිල මැලේසියාවට විකිණීමට යන බවට මෑතක දී ආරංචි පැතිරින. ඒ හැරුණු විට, සබ්මැරීන යානා මෙහෙයවීම සම්බන්ධයෙන් පුහුණුව ලබා ගැනීමට මැලේසියාව දැඩි උනන්දුවක් දක්වන බවක් ද කියැවේ. දෙරට අතර ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය ඉහළ නංවා ගැනීමට යොදා ගත හැකි උපක්‍රම, දෙපාර්ශවය විසින්ම සොයා ගෙන තිබේ.⁵³ ඉන්දියාව සමග ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් ඇති කර ගැනීම ක්‍රියා කළ, ආසියාත් සංවිධානයට අයත් මුල්ම රට මැලේසියාව වුව ද සහයෝගීතාවය අතින් වැඩිම දුරක් ගොස් ඇති රට සිංගප්පූරුවයි. සිංගප්පූරු ආරක්ෂක හමුදා සාමාජිකයින්ට ඉන්දියාව විසින් පුහුණුව ලබා දීම දිගින් දිගටම ප්‍රච්ඡේද වූ අතර 2003 දී ද්විපාර්ශවික ආරක්ෂක සහයෝගීතා ගිවිසුමට අත්සන් තැබීමෙන්, සවිස්තරාත්මක වැඩසටහනක් සමග එය මස්තකප්‍රාප්තියට පත් විය. ඉන් අනතුරුව, සිය රටේ පවතින පුහුණු පහසුකම් වලට පිවිසීමේ වැඩි අවස්ථාවක් සිංගප්පූරුවට ඉන්දියාවෙන් ලැබිණ. අග්‍රාමාත්‍ය මන්මෝහන් සිං, 2010 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ක්වාලාලම්පූර්හි කරන ලද සංචාරය අතරතුර දෙරට අතර උපාය මාර්ගික හවුල්කාරිත්වය සඳහා රාමුවක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය තීව්‍ර කිරීම ද එහි අඩංගු කර තිබිණි.⁵⁴

අමෙරිකාවට අනතුරුව, ඉන්දියාවේ සාගර සීමාව තුළ ඒකාබද්ධ අභ්‍යාස කිරීමට ඉන්දියාව විසින් ඉඩ හළ පළමුවන රට සිංගප්පූරුවයි.⁵⁵ කෙසේ වෙතත්, මේ සහයෝගීතාවය, එක් පසෙකට පමණක් ක්‍රියා කරන්නක් නොවිණි. ගෝලීය යුද අවි නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රය තුළ තමන් වෙනුවෙන් විශේෂිත කුඩා අවකාශයක් සොයා ගෙන සිටි සිංගප්පූරුව, ඉන්දිය හමුදා නවීකරණ කටයුතු වලට සහභාගි වීමට මෙන්ම එම සංකීර්ණ ක්‍රියාදාමයෙන් වාසි ලබා ගත හැකි තත්වයක ද පසු විය.⁵⁶ ඉන්දියාවට දීර්ඝ කාලීන වශයෙන් ප්‍රයෝජනවත් විය හැකි, උසස් තාක්ෂණයෙන් යුතු කාල තුවක්කු සහ දියයට භාවිත කළ හැකි ආයුධ නිෂ්පාදනය කිරීමේ හැකියාව ද ඒ වන විට සිංගප්පූරුව විසින් ලබා ගෙන තිබිණ. සිංගප්පූරුව, ශාන්තිකර සහ ඉන්දියානු සාගරයන් මුණ ගැසෙන මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියේ මුවවිටෙහි පිහිටා තිබීම ද සාගර දෙකෙහිම සංචාරය කිරීම සඳහා ඉන්දිය නාවුක හමුදාවන්ට සිංගප්පූරුව විසින් ඉඩ

සැලසීම ද ඉන්දියාවට පවතින තවත් වැදගත් ආකර්ෂණයකි. මේ තත්වය කෙතරම් ප්‍රයෝජනවත් ද කිවහොත් නැගෙනහිර ආසියානු කලාපයේ පිහිටි රටවල් අතුරින් ඉන්දියාවට සම්පතම ආරක්ෂක හවුල්කරුවා බවට පත්වී ඇත්තේ සිංගප්පූරුවයි.⁵⁷

මේ අතර, ආයුධ අපනයනය කිරීමට පවතින හැකියාවන් පිළිබඳව ඉන්දියාව ද සොයා බලමින් සිටී. මේ සඳහා පෙර අවස්ථාවන්හි දැරූ ප්‍රයත්නයන් එතරම් සාර්ථක නොවිනි. අවි සඳහා විශාල ඉල්ලුමක් ඇති වෙමින් පවතින අග්නිදිග ආසියාතික රටවල වෙළඳපල සොයා බැලීම මෙවර ඉන්දියාවේ ඉලක්කයයි. චීනය සිය සන්නද්ධ හමුදා විශාල කරමින් සිටින හෙයින් අග්නිදිග ආසියාවේ බොහෝ රටවල් ද එම පිළිවෙත අනුගමනය කරන්නට පටන් ගෙන තිබේ.⁵⁸ මෙම තත්වය යටතේ, හවුලේ යුද්ධායුධ සහ හමුදා උපකරණ නිෂ්පාදනය කිරීමේ හැකියාව පිළිබඳව ඉන්දියාව සහ ඉන්දුනීසියාව සාකච්ඡා කරන බව අසන්නට ලැබීම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. දෙරටේ ආරක්ෂක ක්ෂේත්‍රයේ නිරත සමාගම් අතර කොටස් බැඳුම් ඇති කර ගැනීම පිණිස සාකච්ඡා සිදුවෙමින් පවතින ද බව වාර්තා වේ. 2001 වර්ෂයේ දී දෙරට අතර අත්සන් තබන ලද ආරක්ෂක සහයෝගිතා ගිවිසුමට අනුව ආරක්ෂාව පිළිබඳ සහයෝගිතාවය ඇති කර ගැනීමට දරන ලද උත්සාහයේ දී මෙම යෝජනා මතු වූ බව පෙනේ. දෙරට අතර අත්සන් තැබුණු උපාය මාර්ගික රාමුව පිළිබඳ ඒකාබද්ධ ප්‍රකාශනයක් 2005 නොවැම්බර් මාසයේ දී නව දිල්ලියේ දී ප්‍රකාශයට පත් වූ අතර ‘ආරක්ෂක හමුදා සැපයුම්, ආරක්ෂක තාක්ෂණය, ඒකාබද්ධ නිෂ්පාදනය සහ ඒකාබද්ධ ව්‍යාපෘති සම්බන්ධයෙන් ඉන්දුනීසියානු ජනරජයේ ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ඉන්දියාව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාව ජනාධිපති යුධෝනෝවෝ විසින් පිළිගන්නා ලදී’ යනුවෙන් එහි සඳහන් වී තිබේ.⁵⁹ ඉන්දුනීසියානු ජනාධිපති යුධෝනෝවෝ, 2011 වර්ෂයේ ජනවාරි මාසයේ දී ඉන්දියාවේ සංචාරයක යෙදුණු අතර දෙරට අතර ක්‍රියාත්මක වන ආරක්ෂක සහයෝගිතාවයේ ප්‍රගතිය පිළිබඳව දෙපාර්ශවයේම සතුට පළ විය. දෙරටේ ආරක්ෂක අමාත්‍යවරුන් අතර වසරකට දෙවරක් පැවැත්වෙන සාකච්ඡා ආයතනීකරණය කිරීම ද මෙම නිවේදනයෙහි අඩංගු වී තිබිණ.⁶⁰

බටහිර ශාන්තිකර කලාපයේ රටවල් අතුරින් ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක රාජ්‍යතාන්ත්‍රික අවධානය දිනා ගත් තවත් රටක් වූයේ වියට්නාමයයි. ඉන්දියානු සහ වියට්නාම් අගමැතිවරුන් දෙපළ විසින් නිකුත් කරන ලැබූ දෙරට අතර උපායමාර්ගික හවුල්කාරිත්වය 2006 ජූලි මාසයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. ‘කලාපයේ ආරක්ෂාව සම්බන්ධව ඉන්දියාවට සහ වියට්නාමයට උර දෙන්නට සිදුව ඇති වැදගත් කාර්යභාරය වටහා ගැනීම නිසා, ආරක්ෂාව සහ ආරක්ෂක කටයුතු පිළිබඳව දෙරට අතර පවතින ද්විපාර්ශවීය බැඳුම් දිගින් දිගටම ශක්තිමත් වීම නායකයින් දෙපළ ගේ සතුටට කරුණකි. ඒ හැරුණු විට, ආරක්ෂක කටයුතු වලට සම්බන්ධ සැපයුම්, ඒකාබද්ධ ව්‍යාපෘති, පුහුණු කටයුතු පිළිබඳ සහයෝගිතාවය සහ බුද්ධි තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීමට එකිනෙකාට ප්‍රතිඥාවක් දෙනු ලැබිණි’ යැයි එහි සඳහන් විය.⁶¹ ඉන්දියානු ආරක්ෂක කටයුතු අමාත්‍ය ඒ කේ ඇන්තනී ගේ 2010 වියට්නාම් සංචාරය අතරතුර ඔහු පවසා සිටියේ ‘වියට්නාමයේ හමුදා සේවාවන් ගේ, විශේෂයෙන්ම නාවික හමුදාවේ, ශක්‍යතාවන් උසස් තලයකට නංවා ගැනීම සඳහා ඉන්දියාව සිය සහයෝගය ලබා දෙන’ බව සහ ‘වියට්නාමයේ ආයුධ වේදිකාවන් වල අළුත්වැඩියා සහ නඩත්තු කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය ශක්‍යතාවන් ගොඩ නගා ගැනීමට ඉන්දියාව උපකාර කරන’⁶² බවයි.

ඉන්දියාව සහ වියට්නාමය, පෙර අවස්ථාවක දී චීනයට එරෙහිව ආරක්ෂක සහයෝගිතාවයක බැඳී සිටි හෙයින් දෙරට අතර පවතින විශේෂ සම්බන්ධතාවය, කලාපයේ මෙන්ම ජාත්‍යන්තරයේ ද අවධානයට ලක්ව තිබේ.⁶³ 1980 දශකයේ දී ඉන්දියාව සහ ආසියාත් සංවිධානය අතර ඇති වූ ගැටළුවට එක් හේතුවක් වූයේ ඉන්දියාව සහ වියට්නාමය අතර පැවති උපායමාර්ගික සබඳතාවයයි. එහෙත්, එතෙක් මෙතෙක් කාලය තුළ බොහෝ දේ වෙනස් වී තිබේ. ආසියාත් සංවිධානයේ සාමාජිකයකු වන වියට්නාමය සහ චීනය අතර සම්බන්ධතාවන් 1980 දශකයේ සිට මේ වන විට විශාල වශයෙන් වර්ධනය වී ඇත. හැනෝයි පරිපාලනය, චීනය සමඟ සම තත්වයට පත්වීමට ඉන්දියාව දරනැයි පැවසෙන ප්‍රයත්නය සම්බන්ධව විශාල කාර්යභාරයක් ඉටු කරන බවට ආසියාවේ කතා බහ පවතී. මෙවැනි කතා බහට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වී ඇත්තේ වියට්නාමය දකුණු චීන මුහුදේ කැම් රන්හ් බොක්කේ (Cam Ranh

Bay) උපායමාර්ගික පිහිටීමක් දැරීමයි.⁶⁴ කැමි රන්ග් ගැඹුරු දිය වරායට ප්‍රවේශ වීමේ අවස්ථාව ලබා, දකුණු චීන මුහුදේ විශ්වසනීය නාවුක බලයක් පිහිටුවා ගැනීම සම්බන්ධව සමහර ඉන්දීය ආරක්ෂක විශ්ලේෂකයින් විශාල උනන්දුවක් දක්වන බව පෙනේ. එවැනිනක් සිදු වුවහොත්, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර දකුණු චීන මුහුදේ දී ගැටුමක් ඇති වෙතැයි කළාපයේ සමහර කොටස් බිය පළ කරති. මේ සම්බන්ධයෙන් සැක පහළ කරන ඕස්ට්‍රේලියානු විශ්ලේෂකයකු පවසන්නේ මේ දශකයේ මුල් භාගයේ දී, ඉන්දීය නාවික හමුදාව කැමි රන්ග් ප්‍රදේශයේ ස්ථාපනය වීම ගැටුම් නිර්මාණය කරන ක්‍රියාවකැයි චීනය සලකනු ඇත. ඊටත් වඩා වැදගත් කරුණ නම්, ආසියාත් සංවිධානයට අයත් රාජ්‍යයන් ද ඒ සම්බන්ධයෙන් කැමැති නොවන්නට ඉඩ තිබීමයි. එය, ඉන්දියාව, චීනය සහ ආසියාත් රටවල් සමග අතීතයේ දී කටයුතු කළ ආකාරයේම හැසිරීමක් වනු ඇත' යනුවෙනි.⁶⁵ විශ්විතාමය සමග ඇති සම්බන්ධතාවයේ උපායමාර්ගික වටිනාකම පිළිබඳව මෙන්ම චීනය සහ විශ්විතාමය අතර සම්බන්ධයේ ඇති සංවේදී භාවය පිළිබඳව ද නව දිල්ලි පරිපාලනයට මනා අවබෝධයක් තිබේ.⁶⁶ ඉන්දියාව සහ විශ්විතාමය අතර සම්බන්ධතාවය තවමත් ගොඩ නැගෙමින් පවතින්නකි. දෙරට අතර ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය නිර්ණය වීමට ඉඩ ඇත්තේ එක් එක් රට සහ චීනය අතර පවතින සංකීර්ණ සම්බන්ධතාවන් කළමනාකරනය කිරීමට අවශ්‍ය වන කරුණු මත ය.⁶⁷ 2010/2011 කාල පරිච්ඡේදය තුළ, දකුණු චීන මුහුදේ දී චීනය සහ විශ්විතාමය අතර ආතතිය ඉහළ නැංවෙන්නට පටන් ගත් විට, එකිනෙකා අතර නාවික සම්බන්ධතාවන් ශක්තිමත් කර ගැනීමට සහ ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය පිළිබඳව වැඩි වැඩියෙන් සාකච්ඡා කිරීමට නව දිල්ලි සහ හැනෝයි පරිපාලනයෝ යුහුසුළු වූහ. ඒ අතරම, දකුණු චීන මුහුදේ නිදහසේ නාවුක ගමනාගමනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මෙන්ම චීනය, තම සාගර ප්‍රදේශයන්ට සම්බන්ධ අසල්වැසියන් සමග පවතින දේශසීමා අර්බුදයන් සාමකාමීව විසඳා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව ද ඉන්දියාව වැඩි වැඩියෙන් කතා කරන්නට විය.

කළාපයේ සියළු සාමාජිකයින් සමග ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවයන් පුළුල් වෙමින් පවතින නමුත් ශාන්තිකර සාගරයේ බල තුලනයට බලපෑමක් ඇති කිරීමට ඉඩ ඇත්තේ

ඉන්දියාව, මහා බලවතුන් සමග පවත්වා ගන්නා ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවයයි. ජෝර්ජ් ඩබ් බුෂ් ජනාධිපතිවරයා ගේ සමයේ දී (2001/2009) අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර හමුදා සහ ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයේ පුළුල් වීම වත්මන් ආසියාවේ සිදු වූ වඩාත්ම වැදගත් සිද්ධීන් ගෙන් එකකි. ඉන්දියාව තුළ දේශපාලන මතභේදාත්මක තත්වයක් නිර්මාණය කිරීමට හේතු වූයේ සහ ලෝකය පුරා රාජ්‍යතාන්ත්‍රික අවධානය යොමු කර ගනු ලැබූයේ අමෙරිකාව සහ ඉන්දියාව අතර ඇති කර ගන්නා ලද සිවිල් න්‍යෂ්ටික මුලපිරුම වුවත් ශාන්තිකර ආසියාව තුළ බලපෑමක් ඇති කළ හැකි සාධකයක් බවට ඉන්දියාව සීඝ්‍රයෙන් පත් කිරීමට උපකාරී වන බවක් පෙනුණු කරන්නේ වැඩි අවධානයක් ලබා නොගෙන දිගින් දිගටම වර්ධනය වූ දෙරට අතර ආරක්ෂක සහයෝගී තාවයයි. 'විසි එක් වන සියවසේ දී ලෝකයේ මහා බලවතුකු වීම සඳහා ඉන්දියාවට උපකාර කිරීම'⁶⁸ සිය අරමුණ බව සිය දෙවන ධුර කාලය ආරම්භයේ දී බුෂ් ජනාධිපති වරයා නොවලහා ප්‍රකාශ කර තිබූ බව මෙහි දී සිහිපත් කළ යුතුය. න්‍යෂ්ටික මුලපිරුම නම් එක්සත් ජනපදයෙන් තැගි ලැබුණු අග්වයා ගේ දත් ගැන බලන්නට, ඉන්දියාවේ සාම්ප්‍රදායික අවිශ්වාසය නිසා, ටික කලක් ගත කරන ලද නමුදු වොෂින්ටන් පරිපාලනය සමග ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය ශක්තිමත් කර ගන්නට නව දිල්ලි පරිපාලනය ද ටිකින් ටික විවෘතව කටයුතු කරන්නට විය. එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර දස අවුරුදු ආරක්ෂක හවුල්කාරිත්වයකට සම්බන්ධ රාමුවකට, 2005 ජුනි මාසයේ දී අත්සන් තබන ලදී. ද්විපාර්ශවීය, බහුපාර්ශවීය මෙන්ම ගෝලීය කටයුතු වල දී ද ක්‍රියාකරන ආකාරයන්ට අදාල සුවිශාල රාමුවක් මෙහි අඩංගු කර තිබින.⁶⁹ හමුදා සහයෝගීත්වයක් සඳහා වන දේශපාලන අරමුණ අර්ථකතනය කරමින් එළඹ ගත් මේ ගිවිසුම, නිදහස් ඉන්දියාව අත්සන් තැබූ ඒ ආකාරයේ ප්‍රථම ගිවිසුමයි. ඉන්දියාවේ වාමාංශික දේශපාලන පක්ෂ වලින් මේ සම්බන්ධව තරමක විරෝධතාවක් නැගුණු අතර ආරක්ෂක හවුල්කරුවකු වශයෙන් එක්සත් ජනපදයේ විශ්වසනීයත්වය පිළිබඳව ඉන්දීය රාජ්‍ය නිලධාරීන් අතර ද සැකයක් පැවතිනි. එහෙත්, සන්නද්ධ හමුදා ද ඇතුළු මේ ගිවිසුමේ ඉන්දීය පාර්ශවයේ ප්‍රමුඛ හවුල්කරුවන්ට, එක්සත් ජනපදය සමග හමුදා

සහ ආරක්ෂක කර්මාන්ත ගිවිසුමකට එළඹීමේ වටිනාකම පිළිබඳව හොඳ අවබෝධයක් තිබිණ.⁷⁰

ඉන්දු-එක්සත් ජනපද ඒකාබද්ධ හමුදා අභ්‍යාස, 2005 වර්ෂයේ සිට තීව්‍රතාවයෙන් මෙන්ම විෂයපථයෙන් ද කඩිනමින් වර්ධනය විය. 2006/2011 කාල පරිච්ඡේදය තුළ, ඉන්දියාව, ආයුධ වේදිකාවන් කිහිපයක්ම එක්සත් ජනපදයෙන් මිල දී ගත්තේ ය. හට පිරිස් ප්‍රවාහනය සඳහා USS Trenton උභයකාර්ය යුද්ධ නෞකාව, C-130J වර්ගයේ යුද හමුදා ප්‍රවාහන ගුවන් යානයක්, සාගර නිරීක්ෂණ කටයුතු සඳහා P-8 වර්ගයේ ගුවන් යානයක් සහ C-17 වර්ගයේ බර ඔසවන ප්‍රවාහකයක් මේ අතර විය. ඉන්දියාවට, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ බහු කාර්ය ප්‍රහාරක ගුවන් යානා සැපයීම සඳහා අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 10 ක් වටිනා දැවැන්ත ගිවිසුමක් දිනා ගැනීමට එක්සත් ජනපදය දැඩි උනන්දුවක් දැක්වීය. මේ සඳහා විවිධාකාර වූ පෙළඹවීම් කරන ලද අතර ජනාධිපති ඔබාමා පවා මේ පෙළඹවීම් වල කොටසක් ලෙස ක්‍රියා කළේය.⁷¹ එහෙත්, මේ කටයුත්ත ඉදිරියට ගියේ ඉතා සෙමිනි. සංවේදී පද්ධතීන් සහ තාක්ෂණයන් ලබා දීම සඳහා අනිවාර්ය නීතිමය අවශ්‍යතාවන් ලෙස පෙන්වා දෙමින් එක්සත් ජනපදය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද සමහර ගිවිසුම් වලට අත්සන් තැබීමට ඉන්දියාව පැකිලීමක් දැක්වීය. රාජ්‍ය ලේකම් හිලරි ක්ලින්ටන් 2009 ජූලි මාසයේ දී කළ ඉන්දියානු සංචාරය අතර තුර, භාවිත කරන්නා නිරීක්ෂණය කිරීමේ ගිවිසුම අත්සන් තැබීමට අවසානයේ දී ඉන්දියාව එකඟ විය. එහෙත්, කාර්යෝපාය සහාය ගිවිසුම (LSA), සන්නිවේදන හුවමාරු කරගැනීමේ සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ගිවිසුම (CIMO) සහ අභ්‍යවකාශ තොරතුරු වලට අදාළ මූලික හුවමාරු සහයෝගීතා ගිවිසුම (BECA) යනා දී වූ අනෙකුත් ගිවිසුම් අත්සන් තැබීමට ඉන්දියාව තවදුරටත් පසුබෑවේ ය.⁷² මේ ආකාර වූ බාධක පැවතුන ද දෙරට අතර යුද අවි පැවරීම සහ ආරක්ෂක කර්මාන්ත සහයෝගීතාවය යන අංශ වල ගනු දෙනු සෙමින් නමුත් නොනැවතීම පුළුල් වීම දක්නට ලැබිණ. මේ හරහා, එක්සත් ජනපදයේ යුද අවි නිෂ්පාදකයින්ට ඉන්දියාවේ දොර විවර වූවාක් මෙන්ම සිය රටට දිගු කාලයක් තිස්සේ අවි සැපයූ රුසියාව, ප්‍රංශය සහ ඉරානය සමඟ හෙට්ටු කිරීමට ඉන්දියාවට තිබූ හැකියාව ද වැඩි විය.⁷³ මේ අතර, එක්සත්

ජනපද සමාගම් සමඟ හවුල් වී එක්සත් ජනපදයේ නිෂ්පාදනය කළ යුද අවි සඳහා ඉන්දියාව තුළ සැපයුම් දාමයන් නිර්මාණය කිරීමට ඉන්දීය පෞද්ගලික අංශය ද බලවත් උනන්දුවක් දක්වයි. කෙටියෙන් කිවහොත්, එක්සත් ජනපද ආරක්ෂක වෙළඳපලට ප්‍රවේශය ලැබීමෙන් ඉන්දීය සන්නද්ධ හමුදාවන් ගේ සහ ආරක්ෂක කර්මාන්තයේ පරිනාමනය වීමේ සීඝ්‍රතාවය ඉහළ නැගීම සඳහා වැඩි ඉඩක් පවතී. එහෙත්, ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක කළමනාකරන සහ යුද අවි ලබාගැනීමේ ක්‍රමවේදයන්හි පවතින දීර්ඝ සහ දුෂ්කර භාවය නිසා සහ උසස් තාක්ෂණය මාරු කිරීම සම්බන්ධයෙන් පවතින එක්සත් ජනපද නීති කරදරකාරී වන හෙයින් දෙරට අතර පවතින ද්විපාර්ශවික ආරක්ෂක සහයෝගීතා ගිවිසුමින් විපුල ඵල නෙලා ගැනීමට නොහැකි වී තිබේ.⁷⁴ සිය දෙරට අතර පවතින ද්විපාර්ශවික ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවයෙන් පූර්ණ වශයෙන්ම ප්‍රයෝජන ගැනීමට අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට සහ ඉන්දියාවට හැකි වේ නම් බටහිර ශාන්තිකර කළාපයේ බල තුලනය ස්ථාවර කිරීමට හැකි තත්වයකට ඔවුන් පත් වනු ඇත. චීනයට අවි අලෙවි කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමේ දී යුරෝපීය මිත්‍ර රටවල් අවි ලබා ගැනීම වැලැක්වීමේ දී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරන අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සිය අවි ගබඩා වල දොරටු ඉන්දියාවට විවෘත කිරීම බිෂ්ං පරිපාලනය නොදන්නා කරුණක් නොවේ.⁷⁵ ඉන්දියාව සහ එක්සත් ජනපදය අතර පුළුල් වෙමින් පවතින ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය පිළිබඳව චීනය කලබලයට පත්ව සිටියේ නම් ජපානය ද ඉන්දියාව සමඟ ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් වනු දැක්ම ඒ කලබලය තවදුරටත් තීව්‍ර කරන්නට හේතුවක් සැපයී ය. නැගී එන බලවතකු වශයෙන් ඉන්දියාවේ ශක්‍යතාවය දකින්නට පමා වූ ලෝක බලවතුන් අතරින් ජපානය ද එකකි. එහෙත්, ජුනිවරෝ කොයිසුම් අගමැතිවරයා ගේ ධුර කාලයේ අවසාන භාගය තුළ සහ ඡින්සෝ අබේ මහතා 2000 දශකයේ මැද භාගයේ දී අගමැති ධුරය දැරූ කෙටි පරිච්ඡේදය තුළ නව ආකාරයක ප්‍රවේශයක් තුළින් ඉන්දියාව සමඟ සමීප වන්නට ජපානය ප්‍රයත්න දැරී ය.⁷⁶ ආසියාව සම්බන්ධව ඇති ජපානයේ සාම්ප්‍රදායික උපකල්පනය තුළට ඉන්දියාව අයත් නොවේ. ආසියාව සම්බන්ධ සිය භූගෝලීය අර්ථකතනය, බටහිර පැත්තෙන් බුරුමයෙන් ඔබ්බට පුළුල් කර ඉන්දියාව උපායමාර්ගික

සබඳතාවක් තුළට ඇද ගැනීම හරහා ආසියාවේ බලය යළි බෙදා හැරෙන තත්වය සමග වඩා හොඳින් හැසිරීමේ අවස්ථාවක් තමාට ලැබෙනු ඇති බව සහ කළාපය තුළ ස්ථාවර බල තුළනයක් ඇති වනු ඇති බව ජපානයේ බලාපොරොත්තුවයි. සහයෝගීතාවය තුළින් දෙපාර්ශවයටම උපායමාර්ගික වාසි අත්වනු ඇතැයි ඉන්දියාවේ අදහසයි. කෙසේවෙතත්, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමග ඉන්දියාවේ සහයෝගීතාවය බොහෝසෙයින් දියුණු වී තිබීම නිසාවෙන් නව දිල්ලි පරිපාලනය සමග නව සබඳතාවයක් ඇති කර ගන්නට ජපානයට වඩාත් පහසු විය. චීන-ජපාන සබඳතාවන් පිළිබඳව ඇතිවෙමින් පවතින අවිනිශ්චිතතාවන් ද ජපානය ඉන්දියාව වෙත අත දිගු කිරීමට තවත් හේතුවකි.⁷⁷ ජපානයේ ඇතිවෙමින් පවතින නව තත්වය පිළිබඳව ඉන්දියාවට ද අවබෝධයක් තිබූ හෙයින් ආසියාවේ ප්‍රධාන පෙළේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටවල් හතර අතර වැඩි දේශපාලන සම්බන්ධීකරණයක් ඇති කර ගැනීම සඳහා අගමැති අබේ ගෙන ආ යෝජනාව ඉන්දියාව සතුටින් භාර ගත්තේ ය.⁷⁸ ජපානයේ පවතින අභ්‍යන්තර බෙදීම සහ චීනය සහ ජපානය අතර ඇති සම්බන්ධතාවයේ ගැඹුර පිළිබඳ හොඳ අවබෝධයක් ඇති ඉන්දියාව, අනාගතයේ දී ජපානය ප්‍රතිපත්ති කැඩීමට ඇති ඉඩ පිළිබඳව විමසිලිමත් ය. ජපානය සමග නැගී එමින් පවතින සම්බන්ධය චීනයට එරෙහිව යොදා ගැනීමේ අභිලාෂයක් ඉන්දියාවට නැතත් ටෝකියෝ පරිපාලනය සමග වඩා පුළුල් සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගැනීමට ඇති කැමැත්ත සහ ඒ පිළිබඳව ජපානයේ ශක්ති ප්‍රමාණයට ගැලපෙන වේගයකින් ඉදිරියටම ඇති දේශපාලන කැමැත්ත පිළිබඳව ඉන්දියාව වෙතින් ඉඟි පළවී තිබේ. දෙපාර්ශවය අතර උපායමාර්ගික සබඳතාවයක් ගොඩනගා ගැනීමට පවතින කැපවීම 2006 දෙසැම්බර් මාසයේ දී අගමැති මන්මෝහන් සිං ජපානයේ කළ සංචාරයෙන් ස්ථිර කරනු ලැබිණි. ජපානය, ඕස්ට්‍රේලියාව සමග 2007 වර්ෂයේ දී අත්සන් තැබූ ආරක්ෂක සහයෝගීතා ප්‍රකාශනයට සමාන ප්‍රකාශනයකට අත්සන් තබමින් අගමැති සිං ඒ සම්බන්ධයෙන් තවත් පියවරක් ඉදිරියට තැබීය. ඕස්ට්‍රේලියාව සහ ඉන්දියාව සමග ඇති කර ගත් මේ ආරක්ෂක සහයෝගීතාවන්, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සමග පවතින මිත්‍රත්වයෙන් පිටත ජපානය ඇති කර ගත් ඒ ආකාරයේ පළමු ගිවිසුම් දෙකයි.⁷⁹ ජපානය සහ ඉන්දියාව අතර

ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය තව දුරටත් වර්ධනය කිරීම සඳහා වන ක්‍රියා සැලැස්මක්, අගමැති යුකියෝ හටෝයාමා 2009 වර්ෂයේ අවසාන භාගයේ දී ඉන්දියාවේ කළ සංචාරය තුළ දී හෙළි දක්වනු ලැබිණි.⁸⁰ මේ ගිවිසුම තුළ දක්නට ලැබූයේ හුදෙක් අනාගතයේ දී ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය ඇති කර ගැනීමට ඉඩ පවතින අංශ ලැයිස්තුවක් සහ ඒවා ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා යාන්ත්‍රණයන් පමණක් වුවත් එය සලකනු ලැබූයේ ජපානය පාර්ශවයෙන් ගත් විශාල ඉදිරි පියවරක් වශයෙනි. මේ ආකාර වූ ප්‍රකාශනයකට ජපානය ඉන් පෙර අත්සන් කර තිබුණේ ඕස්ට්‍රේලියාව සමග පමණකි. ජපානය සහ ඉන්දියාව, ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් ඉදිකර ගැනීමේ මාර්ගයේ සෙමෙන් සෙමෙන් නොනැවතී ඉදිරියට යන බව, එකිනෙකා ගේ සන්තද්ධ හමුදාවන් එකිනෙකට සමීප කරන බව සහ ඉන්දියානු සාගරයේ සහ බටහිර ශාන්තිකරයේ නැව් ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කිරීම උදෙසා ඒකාබද්ධ මෙහෙයුම් සිදු කරන බව සටහන් කිරීම වැදගත් ය.⁸¹ සිය දෙරටේ ආරක්ෂක සහ විදේශ කටයුතු අමාත්‍යාංශයන්හි ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් ගේ හමුවක් **two plus two** නමින් ජපානය සහ ඉන්දියාව විසින් 2010 වසරේ දී සංවිධානය කරනු ලැබිණ. ⁸² සිය ආරක්ෂක සහයෝගීතාවේ දිශානතිය සහ වේගය පිළිබඳව ජපාන සහ ඉන්දීය නායකයින් තෘප්තිය පළ කර තිබුණත් අර්ථවත් ආරක්ෂක සහයෝගීතාවක් ගොඩනගා ගැනීම උදෙසා දෙරටේ දේශපාලන අභිමතය සහ නිලධාරීන් ගේ ධාරිතාව සෑහේ ද යන කරුණු පිළිබඳව තවමත් සැක පළ වේ. විශේෂයෙන්ම, චීනය පාර්ශවයෙන් මේ සම්බන්ධව, අනිවාර්යයෙන්ම මතු වන සැකය සහ එදිරිවාදුකම හමුවේ දරා සිටීමේ ශක්තියක් පවතී ද යන්න ගැන සැක සංකා මතු වේ.⁸³

ජපානය සමග ආරක්ෂක ක්‍රියාකාරකම් පුළුල් කරන අතරතුරම, ඉන්දියාව, දකුණු කොරියාව පිළිබඳව ද උනන්දුවක් දැක්වීම ද ආරම්භ කළේ ය. එකිනෙක සමග සිදුකෙරුණු ආර්ථික කටයුතු ක්‍රමයෙන් පුළුල් වුව ද 2000 දශකය වෙත තෙක්ම දකුණු කොරියාව සහ ඉන්දියාව අතර සබඳතාවය, උපායමාර්ගික උණුසුමකින් තොර එකක් බව ප්‍රසිද්ධ කරුණකි. සීතල යුද්ධය සමයේ දී මෙන්ම ඉන් අනතුරුවත් කොරියානු අර්ධද්වීපයේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව අනුගමනය කළේ මධ්‍යස්ථ ප්‍රතිපදාවකි.

අනෙක් අතට, ඉන්දියාවට වැදගත් වන දේශපාලනමය කරුණු පිළිබඳව උනන්දුවක් දැක්වීමට දකුණු කොරියාවට හේතුවක් නොතිබිණි. එහෙත්, දකුණු කොරියාව, ඉන්දියාවේ ප්‍රධාන පෙළේ ආයෝජකයකු සහ වෙළඳ හවුල්කරුවකු ලෙස, 1990 දශකයේ සිට මතුවන්නට පටන් ගැනීම සහ උතුරු කොරියාව සහ පාකිස්තානය අතර න්‍යෂ්ටික සහ මිසයිල බැඳුම් පිළිබඳව ඉන්දියාව තුළ සැකයක් ජනිත වීම යන කරුණු මත නව දිල්ලි සහ සෝල් පරිපාලනයන් අතර ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් සඳහා නව හේතුවක් නිර්මාණය විය.⁸⁴ දකුණු කොරියානු ජනාධිපති ලී ම්‍යුන්බක් මහතාට, 2010 වර්ෂයේ ඉන්දීය ජාතික දින සැමරුම් උත්සවයේ ගෞරවනීය ආරාධිතයා ලෙස සහභාගි වීමට ආරාධනය කරනු ලැබිණ. දෙරට අතර උපායමාර්ගික සම්බන්ධතාවයක් ඇති වීම පිළිබඳව ප්‍රකාශ කරනු ලැබූයේ මේ අවස්ථාවේ දී ය. ද්විපාර්ශ්වික ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවය ශක්තිමත් කිරීමට සහ සාගර ආරක්ෂාව පිළිබඳ සහයෝගීතාවය වැඩි දියුණු කිරීමට අගමැති මන්මෝහන් සිං සහ ජනාධිපති ලී මෙහිදී එකඟත්වය පළ කළහ.⁸⁵ ඉන්දීය අග්‍රාමාත්‍යවරයකුට, ඉතිහාසයේ පළමුවැනි වතාවට දකුණු කොරියාවේ සංචාරය යෙදීමට මෙයින් මග පෑදුණු අතර එම සංචාරය අතරතුර ආරක්ෂක ගිවිසුම් දෙකකට අත්සන් තැබිණ. එකක්, හමුදා හුවමාරුව පිළිබඳ සුවිශාල වැඩසටහනකට අදාල වූ අතර දෙවැන්න අවි පද්ධති සම්බන්ධ පර්යේෂණ, සංවර්ධනය සහ ඒකාබද්ධ නිෂ්පාදනය සම්බන්ධ වූවකි.⁸⁶

1990 දශකයේ දී, ඉන්දියාව සිය නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තිය දියත් කළ අවස්ථාවේ සිට නැගෙනහිර ආසියාව සමග එහි සම්බන්ධතාවය විශාල වශයෙන් වර්ධනය වී තිබේ. නැගෙනහිර ආසියාවේ කේන්ද්‍රය, ආසියානු සංවිධානය බව පිළිගන්නා අතරම සමස්ත බටහිර ශාන්තිකරයම අන්තර්ගත වන සේ ඉන්දියාවේ උනන්දුව පුළුල්ව තිබේ. ඉන්දියාව සමග නැගෙනහිර ආසියාව පවත්වා ගන්නා සබඳතාවය, එහි අසල්වැසියා වන චීනය සමග පවතින සම්බන්ධතාවයට සැසඳිය හැකි මට්ටමකට කිසි කළෙක වර්ධනය නොවනු ඇතත් ඉන්දියාව අත්පත් කර ගෙන ඇති ඉහළ ආර්ථික වර්ධනය විසින් ආසියා ශාන්තිකර කළාපය සමග සම්බන්ධතාවන් සංවර්ධනය කර ගැනීම සඳහා ශක්තිමත්

පදනමක් සපයා දී ඇත. එක්සත් ජනපදය, ජපානය, ඕස්ට්‍රේලියාව සහ දකුණු කොරියාව සමග උපායමාර්ගික සබඳතාවක් ඇති කර ගැනීමෙන් ද ආසියානු සංවිධානයට අයත් රටවල් සමග ආරක්ෂක හවුල්කාරිත්වයන් ගොඩනගා ගැනීමෙන් ද ප්‍රබල සාගර රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකත්වය සොයා යෑමෙන් ද බටහිර කළාපය නම් වේදිකාව තුළ කටයුතු කිරීම සඳහා යම් ආකාර වූ ඉඩක් තමා සඳහා නිර්මාණය කර ගැනීමේ කටයුත්තට ඉන්දියාව අතගසා ඇත. ශාන්තිකරය අරභයා ඉන්දියාවට ඇති අනාගත සැලසුම එහි වෙරළ තීරය දිගේ චීනයේ හමුදාමය ශක්තිය සමග සම මට්ටමට පැමිණීම නොවේ. බටහිර ශාන්තිකරයේ වෙරළ තීරය දිගේ පිහිටි රාජ්‍යයන්ට මෙතෙක් නොතිබුණු උපායමාර්ගික අවස්ථාවන් නිර්මාණය කිරීම ඉන්දියාවේ අභිප්‍රායයි. සිය ආර්ථික වර්ධනය ඉහළ මට්ටමකම පවත්වා ගෙන යාමට සහ කළාපය තුළ එළා ගන්නා ලද ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය මත තව තවත් ගොඩනැගීමට ඉන්දියාව සමත් වුවහොත් ශාන්තිකර කළාපය තුළ ඉන්දියාවේ බලපෑමෙහි පුළුල් වීමක් විනා අඩු වීමක් සිදු නොවනු ඇත.

සමස්ත ආසියාවේම නායකයා බවට පත්වීම පිළිබඳව තිබූ යථාර්ථවාදී නොවන අතීත අපේක්ෂාවන් අතහැර දැමීමට ඉන්දියාව තීරණය කිරීම, කැපී නොපෙනන වර්තයක් සේ ක්‍රියා කිරීමට හිතාමතා තෝරා ගැනීම, මතවාදී ආකල්පයන්හි එල්ලී සිටීම වෙනුවට ප්‍රායෝගික සහයෝගීතාවය පිළිබඳව අවධාරණයෙන් කටයුතු කිරීම සහ සහයෝගී සාගර උපායමාර්ගය යන කරුණු විසින්, ශාන්තිකර ආසියාවේ රටවල් බොහොමයකට වටිනා ආරක්ෂක හවුල්කරුවකු බවට, ඉන්දියාව පත්වී තිබේ. නැගෙනහිර ආසියාව සහ ශාන්තිකර කළාපය සමග ඉන්දියාවේ හවුල් ආරක්ෂක කටයුතු දිගින් දිගටම ඉහළ නැංවෙමින් පැවතුනත්, මතු වන අවස්ථාවලින් නිසි ප්‍රයෝජන ගැනීමට ඉන්දියාව ප්‍රමාණවත් උත්සාහයක් නොදරන්නේ ය යන කරුණට කළාපය තුළ මෙන්ම ඉන් ඔබ්බෙහින් සැලකිල්ල යොමු වී තිබේ. සිය කළාපය පිළිබඳව ඉන්දියාව දක්වන සැලකිල්ල කලින් කලට මතු වන සහ යට යන එකක් බව ආසියානු රටවල නායකත්වයන් මෙන්ම නිලධාරීන් ද පවසන කරුණකි. එමෙන්ම, ගිවිසුම් වලට ඇතුල් කරගන්නා කරුණු සම්බන්ධයෙන් කඩිනමින් ක්‍රියාත්මක වීමට ඉන්දියාවට

පවතින නොහැකියාව පිළිබඳව ද ඔවුන් ගෙන් මැසිවිලි නැගේ. ආසියාත් කලාපය තුළ චීනයේ තිරසාර ක්‍රියාකාරීත්වය සමග ඉන්දියාවේ කටයුතු සසඳන සිංගප්පූරු රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකයෙක්, 2009 වර්ෂයේ දී එක්සත් ජනපද නිලධාරීන් සමග පවසා සිටියේ 'ඔහු ගේ මෝඩ ඉන්දියානු මිතුරන්, අඩක් ආසියාත් සංවිධානය තුළ සහ අනෙක් අඩ ඉන් පිටත තබාගෙන ජීවත් වන බවයි'.⁸⁷ ඉන්දියාව, නැගෙනහිර සමග කරන කටයුතු වලට ඇත්තේ 'වරින් වර සිදු වන ප්‍රගතියක්' බව සහ කලාපයේ න්‍යාය පත්‍ර සකස් කරන්නකු ගේ තත්වයට පත්වීමට ඉන්දියාවේ පවතින පසුබෑම පිළිබඳව තවත් කොටසක් අදහස් දක්වති. ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තිය 'මෙතෙක් අත්පත් කර ගෙන ඇත්තේ ආසියා ශාන්තිකරය සමග ඉන්දියාවේ කටයුතු ආයතනීකරණය කිරීම සහ තමන් වගකිවයුතු කලාපීය වරිතයක් බවට නව දිල්ලි පරිපාලනය විසින් කරනු ලබන ප්‍රකාශය ශක්තිමත් කර ගැනීම පමණකි. ඒ හැරුණු විට මේ පාරවටු ප්‍රතිපත්තියට එහි පූර්ණ ශක්‍යතාවයෙන් එල ලබා ගැනීමට නොහැකි වී ඇත.⁸⁸ හමුදාමය සහ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික අංශයන්හි ඉන්දියාවට ප්‍රමාණවත් හැකියාවන් නොමැති වීම, ආරක්ෂක රාජ්‍යතාන්ත්‍රික කටයුතු වල දී ඉන්දියාවේ අනවශ්‍ය ප්‍රවේශම් සහගත බව වැනි කරුණු නිසා ශාන්තිකර කලාපයේ ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගික පියසටහන් පැතිරී යනු ඇත්තේ සෙමින් සහ වරින් වර ය. මේ අතර, ඉන්දියානු සාගර කලාපය තුළ චීනයේ කටයුතු නොනැවතී ඉදිරියට යමින් පවතී. හත් වන පරිච්ඡේදය තුළ ඒ පිළිබඳව සාකච්ඡා කෙරේ.

07

චීනය ඉන්දියානු සාගරයට හෙත් හෙළයි

සාගර කටයුතු අතින් චීනයේ වැඩිම අවධානය දිනා ගෙන තිබුනේ බටහිර ශාන්තිකර සාගර කලාපයයි. තායිවානයේ අයිතිය නැවත ලබා ගැනීම, තමන්ට අයිතිය ඇතැයි කියන මුහුදු සීමාවන් ආරක්ෂා කර ගැනීම සහ එක්සත් ජනපදයට පවතින නාවික ආධිපත්‍යය මත බලපෑම් ඇති කිරීම මේ කලාපය තුළ චීනයට සුවිශේෂ වැදගත් කමක් තිබූ කරුණු විය. අද වන විටත්, මේ සියල්ල එදා සේ පවතින අතරම ඉන්දියානු සාගරයට වැඩි හමුදාමය අවධානයක් යෙදවීමට ද චීනයට සිදු වී තිබේ. සමහර විශ්ලේෂකයින් ගේ තර්කය නම්, 'නැගෙනහිර, කහ සහ දකුණු චීන මුහුදේ ඇති ගැටළු සෑහීමකට පත් විය හැකි ආකාරයෙන් විසඳා ගත් පසුව, බීජිං පරිපාලනය එහි නාවික ශක්තිය නැගෙනහිර දෙසට යොමු නොකරනු ඇත. ඒ වෙනුවට, සිය බලශක්ති ආරක්ෂාව සහ ආර්ථික සංවර්ධනය රඳා පවතින දකුණු සහ ගිණිකොන දෙසට එම ශක්තිය යොමු කරවනු ඇත'.¹ මේ අර්ථකතනය සියළු දෙනා විසින්ම පිළිගනු නොගනු ඇති වුවත්, ශාන්තිකර කලාපය සම්බන්ධ අවශ්‍යතාවයන් ගේ පවතින සුවිශේෂී ප්‍රමුඛත්වය එසේම පවතිද්දී, බීජිං පරිපාලනයට, ඉන්දියන් සාගරයේ උපායමාර්ගික වැදගත් කම වැඩිවන්නට පටන් ගෙන ඇති බව බොහෝ දෙනෙක් පිළිගන්නා කරුණක් වනු ඇත.² නැව් මාර්ගවල දීර්ඝ බව, ඉන්දියානු සාගරයට ඇතුළු වීම සහ පිටවීම පාලනය කරන අනුබාධක ස්ථාන, සාගර වෙරළ තීරය දිගේ ආධිපත්‍ය පතුරුවන

එක්සත් ජනපද නාවික හමුදාව සහ ඉන්දීය නාවික හමුදාවේ ශක්‍යතාවය සීඝ්‍රයෙන් වැඩිවීම වැනි කරුණු නිසා ඉන්දීය සාගරය තුළ මෙහෙයුම් කටයුතු කිරීම දුෂ්කර බව චීන විශ්ලේෂකයින් විසින් හඳුනා ගෙන තිබේ.³ චීනයේ සාගර උපායමාර්ග තුළ, ශාන්තිකර සහ ඉන්දියානු සාගරයන්ට ලබා දෙන සාපේක්ෂ වැදගත්කම පිළිබඳ සාකච්ඡා පවතින්නේ, 1990 දශකයේ සිටම ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීනයේ කටයුතු නොනැවතී ඉහළ යමින් පැවතීය. 2008 වර්ෂයේ දී ඒඩින් බොක්ක ප්‍රදේශයේ මුහුදු කොල්ලකෑම් වලට විරෝධී කටයුතු සඳහා නාවික බලඇණියක් යවා, රඳවා තැබීමට චීනය ගත් තීරණය මෙම කටයුතු වල කඩඉමක් ලකුණු කළේය.

චීනය ඉන්දියානු සාගරය තුළ සිදුකරන කටයුතු පිළිබඳව සමස්ත ලෝකයේම අවධානය යොමුවී ඇති හෙයින්, මෙම වැදගත් වෙරළ තීරයට චීනයේ අවධානය යොමු වන්නට පටන් ගත්තේ මෑතක දී බව පැහැදිලිව පෙනේ. එමෙන්ම, සිය රටේ බලශක්ති ආරක්ෂණය සම්බන්ධව ඇති වෙමින් පවතින ගැටළු, ඉන්දියානු සාගර වෙරළ කළාපයේ රටවල පවත්නා ස්වභාවික සම්පත් ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය වැඩි වෙමින් පැවතීම සහ එම රටවල් සහ ඊට ඔබ්බෙන්, යුරෝපය සමග වෙළඳ කටයුතු පවත්වා ගෙන යාම සඳහා නැව් ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය විසින්, එම උනන්දුව ජනිත කළ බව ද පැහැදිලි ය. මේ කරුණු සෑම එකක්ම ඉතාමත් වැදගත් අතර, ඒවා පිළිබඳව මෙහි පසුව සාකච්ඡා කෙරෙනු ඇත. කෙසේ වෙතත්, චීනයේ ඉන්දියානු සාගර උපායමාර්ගය දැකිය යුතු වන්නේ, ස්වකීය වර්ධනය පිළිබඳව චීනය තුළ ඇති හැඟීම සහ තමා ස්වභාවික ගෝලීය බලවතෙකැයි යනුවෙන් ඇති කර ගෙන ඇති උපායමාර්ග ට පරිකල්පනය විසින් ධාවනය කරනු ලබන්නක් ලෙසිනි.⁴ බීජිං පරිපාලනයේ නාවික අභිලාෂයන්ට නීත්‍යානුකූල භාවයක් ලබා දීම සඳහා ඉතිහාසය හුවා දක්වන බව පෙනුනත්, ඉන්දියානු සාගරය සමග චීනයේ ඇති බැඳීම ඉතිහාසයේ බොහෝ කාලයක් ඇතට දිවෙන බව සත්‍යයකි. පහළොස් වන සියවසේ මුල් දශකය කිහිපය තුළ දී අද්මිරාල් සෙන්ග් හේ (Zeng He) සත් වතාවක් ඉන්දියානු සාගරයට ගමන් කළ බව, චීන රජයේ ප්‍රවර්ධකයින් බොහෝ විට පෙන්වා දෙන කරුණකි.⁵ මින්ග් රජ පෙළපත පැවති සමයේ දී සිදු

කෙරුණු මේ ගවේෂණයන් ගෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් ශ්‍රී ලංකාවේ, කේරලයේ, ඉන්දියාවේ නිරිත දිග කළාපයේ, ගල්ෆ් කළාපයේ, සහ අප්‍රිකාවේ නැගෙනහිර වෙරළේ පිහිටි වරාය වල නවත්වා තිබේ. නැවත, වඩා මෑත කාලයේ දී, ඉන්දියානු සාගරය පිළිබඳව චීනයේ උනන්දුව ප්‍රකාශ වන්නට පටන් ගත්තේ 1980 දශකයේ දී එහි නාවික හමුදාව ඉන්දියානු සාගරයට පැමිණීම ඇරඹීමත් සමගිනි. බැලූ බැල්මට, මේ කෙටි නාවුක ගමනට විශේෂ අරමුණක් නොතිබිනි. එහෙත්, ඉන්දියානු සාගර වෙරළ කළාපයේ පවතින උපායමාර්ගික වැදගත්කම පිළිබඳව චීනයට හැඟීමක් ඇති බවට ඉන් සංඥා පළවිය. සීතල යුද්ධය අවසාන භාගයේ දී බීජිං පරිපාලනය සහ එක්සත් ජනපදය අතර යහපත් සම්බන්ධතාවයක් පැවතුනත් ඉන්දියාව සමග චීනයේ හිතවත්කම් වර්ධනය වෙමින් පැවතුනත්, ඒ කිසිවක් නිසා හෝ ඉන්දියානු සාගර කළාපය තුළ එක්සත් ජනපදයේ සහ බටහිර රටවල නාවික ආධිපත්‍යයන් පැවතීම අනුමත කරන්නට හෝ ඉන්දියානු සාගරය වූ කලී ‘ඉන්දියාවේ සාගරය’ය යන අදහස පිළිගන්නට චීනය සූදානම් නැත.

චීන නාවික හමුදාවට අයත් යුද නැව් පළමු වරට ඉන්දියානු සාගරයට පිවිසියේ 1985 වර්ෂයේ අවසාන භාගයේ දී ය. චීන මහජන හමුදාවේ නාවික හමුදාවට අයත්, Luda පන්තියේ නෞකාවකින් සහ නෞකා වලට ප්‍රතිපිරවුම් කරන යාත්‍රාවක් වශයෙන් නෞකා දෙකකින් යුතු වූ බලඇණිය, 1985 නොවැම්බර් මාසයේ සිට 1986 දෙසැම්බර් මාසය දක්වා ඉන්දියානු සාගරයේ දීර්ඝ ගමනක යෙදින. මේ ගමන අතර තුර පාකිස්ථානයේ කරච්චි, ශ්‍රී ලංකාවේ කොළඹ සහ බංගලාදේශයේ චිතගොන් වරායන් වෙතට ද බලඇණිය ගමන් කළේ ය. ඒ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රකාශ වූ එක් මතයක මෙසේ සඳහන් ය. ‘ඉන්දියානු සාගරයේ මෙහෙයුම් සිදු කිරීමට චීන මහජන හමුදාව සතුව පැවති ශක්‍යතාවය 1985 යෙදුණු ගමනින් ප්‍රකාශයට පත් වූ අතරම එම කළාපයේ සාගර භූවිද්‍යාව සහ ජල විද්‍යාව සම්බන්ධව චීන මහජන හමුදාවේ නිලධාරීන් තුළ දැනුවත් බව ඇති කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ආරම්භ විය. ඒ හැරුණු විට, ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරයේ රටවල් සමග සබඳතා පැවත්වීමට චීනයට ඇති අයිතිය නිෂේධනය කරන්නට ඉන්දියාවට ඉඩ නොතබන බවට කරන ලද විදහා පෙන්වීමක් ද

විය'.⁶ 1980 දශකයේ අගභාගයේ දී දෙවන වරට ඉන්දියානු සාගරයට ගමන් කිරීමේ දී, චීන මහජන හමුදාවේ Zeng පුහුණු නෞකාව කැටයම් භටයින් 200 ක් රැගෙන ගිය අතර එය, කරච්චි, මුම්බායි, චිතගොං සහ බැංකොක් වරාය වලට ගමන් කළේ ය. අගමැති රජීව් ගාන්ධි, 1988 චීනයට කළ සංචාරයෙන්, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සබඳතාවන් සාමාන්‍ය අතට හැරවීමේ උත්සාහයට මූල පුරන ලද හෙයින්, Zeng නෞකාව මුම්බායි වරායට ගමන් කිරීම විශේෂ වැදගත් කමකින් යුතු විය. සිය නාවික හමුදා ඉන්දියානු සාගරයට ගමන් කිරීම ඉන්දියාව ඉලක්ක කර ගනිමින් සිදු කරන්නක් නොවන බව ඉන්දියාවට ඒත්තු ගැන්වීමට බීජිං පරිපාලනය තැත් කළ ද ඉන්දියානු නාවික හමුදාව, චීන නාවික හමුදාවේ ක්‍රියා කළාපය සොයා බැලීමට උත්සුක විය. චීන නාවික හමුදාව නිතර නිතර ඉන්දියානු සාගරයට පැමිණීම සාමාන්‍ය සිද්ධියක් බවට පත්වීමත් සමග එයින් ඉන්දියාවේ ආරක්ෂාවට නිර්මාණය විය හැකි දීර්ඝ කාලීන ගැටළු පිළිබඳ සොයා බැලීමට ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගික ප්‍රජාව තුළ අවශ්‍යතාවයක් පැන නැගිනි.⁷

බටහිරට යාම සහ දකුණ සොයා ගැනීම

බලශක්ති සම්පත් මිල දී ගැනීම සඳහා ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරයේ පිහිටි රටවල් මත චීනයේ යැපීම දිගින් දිගටම වර්ධනය වීම සහ වැදගත් නැව් ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කර ගැනීමට චීනයට ඇති අවශ්‍යතාවය, චීනයේ ඉන්දියානු සාගර ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳව ලියැවුණු, බටහිර සහ ආසියානු ලේඛන අතරින් බොහොමයක සාකච්ඡා වී ඇති ප්‍රධානතම කරුණයි. ඉහත සඳහන් කරුණු සත්‍ය වුවත්, චීනය ඉන්දියානු සාගරය වෙත පැමිණෙනුයේ ඊට වඩා පුළුල් අරමුණක් ඇතිව බව ඉන්දියාව දකී. නව දිල්ලිය දකින අන්දමට, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා නැගෙනහිරින් පමණක් නොව, උතුරු දෙසින්ද චීනය ඉන්දියානු සාගරය වෙත පැමිණෙයි. නව දිල්ලි පාලනය වටහා ගන්නා ලෙසට, ඉන්දියානු සාගරය පිළිබඳව චීනයේ වර්තමාන උනන්දුව, ජනනය වනුයේ චීනයේ මහාද්වීපික අභියෝගයන් හේතු කොට ගෙන ය. සිය නැගෙනහිර වෙරළට අයත් පළාත් වල ආර්ථික ප්‍රාතිහාර්යයක් මැවීමේ උත්සාහයක එතෙක් නිරතව සිටි චීනය, 1990 දශකයේ දී

සිය බටහිර වෙරළට යාබද පළාත් වල සංවර්ධනය, ස්ථාවරත්වය සහ ජාතික ආර්ථික ඒකාබද්ධතාවය ඇති කිරීම වෙත අවධානය යොමු කිරීම ආරම්භ කළේ ය. ජනතාවගෙන් කොටසකට (ප්‍රාන්ත වලින් කොටසක්) මුළින්ම ධනවත් බවට පත් වීම ඉඩ හළ යුතු බව, ප්‍රතිසංස්කරණ ආරම්භ කළ අවදියේ දී ඩෙන්ෂියාවෝ පින්ග් පවසා ඇති බව ප්‍රසිද්ධ කරුණකි. ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දීමේ ප්‍රතිපලයක් ලෙස නැගෙනහිර වෙරළබඩ තීරයට අයත් ප්‍රාන්ත විශාල දියුණුවක් ලබා ගන්නට සමත් වූ කළ සිය දුරස්ථ, බටහිර පළාත් වල දැවැන්ත සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන්හි යොදවන්නට චීනයට ඇති තරම් සම්පත් තිබිනි. චීන කොමියුනිස්ට් පක්ෂය විසින් 'බටහිරට යාම' උපායමාර්ගය දියත් කිරීම, එතෙක් උගත සංවර්ධිතව පැවති පළාත් රාශියක් පරිවර්තනය කිරීමට හේතු සාධක විය. මෙයට, Gansu" Guizhou" Qunighai' Saanxi" Sichuan iy Yunan පළාත් ද Guangxi" Inner Mongolia" Ningxia" Tibet iy Xinjiang යන ස්වභවයේ ප්‍රදේශ ද Chongqing මහ නගර සභාව ද අයත් විය. මේ ප්‍රදේශ වල ජනගහනය, චීන මහජන සමූහාණ්ඩුවේ සෘජු පාලනය යටතේ පවතින, චීනයේ ප්‍රධාන භූමියේ ජනගහනයෙන් සියයට 71.4 ක් වුව ද චීනයේ සම්පූර්ණ ජනගහනයෙන් සියයට 28.8 ක් පමණකි.¹⁷ මේ ප්‍රදේශ දුරස්ථ ලෙස සැලකෙනුයේ වර්තමාන දේශපාලනය භූගෝලයට අනුව පමණකි. මන්ද, පුරාණයේ එම ප්‍රදේශ, දකුණු ආසියාව, මැද පෙරදිග සහ මධ්‍යධරණී කළාප සමග චීනය සම්බන්ධ කළ සේද මාවතේ කේන්ද්‍රයව පැවතිනි. සාගර කටයුතු වැඩිවීමත් සමගම මෙම ප්‍රදේශ නොවැදගත් තත්වයකට ඇද දමනු ලැබුවා පමණක් නොව, ඇතුළු ආසියාවේ ප්‍රාන්ත ක්‍රමය ඇතිවීම නිසා ඒවා ගොඩබිමින් වට වූ තත්වයකට ද පත් කරනු ලැබින. එහෙත්, එම ප්‍රදේශ, යළිත් ලෝකය සමග සම්බන්ධ කිරීමට චීනය දැඩි අධිෂ්ඨානයකින් යුතුව කටයුතු කරමින් සිටී.

සිය දුරස්ථ ප්‍රදේශ වල සාර්ථක සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමට නම්, කලබල ඇති වෙමින් පැවති Xingiang, Tibet සහ Yunan පළාත් වල, දශක ගණනාවක් තිස්සේ තමන්ට මුහුණ දෙන්නට සිදු වූ ආරක්ෂක අභියෝගයන් සම්බන්ධව නව ආකාරයකින් සිතිය යුතුව ඇති බව ද චීනය වටහා ගෙන තිබින. මේ සඳහා බීජිං පරිපාලනය ලබා දුන් විසඳුම වූයේ, චීනයේ බටහිර ප්‍රදේශ

වලට, අභ්‍යන්තර මෙන්ම බාහිර වෙළඳපල වෙත සම්බන්ධතාවය ලබා දෙමින් දැවැන්ත යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන වැඩසටහනක් ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි. 'Xingiang', Tibet සහ Yunan ප්‍රදේශ සංවෘත සහ වෙන් වූ තත්වයක පැවති සහ ජාතික සහ වාර්ගික ගැටුම් නිසා දැඩි අන්‍යෝන්‍ය භාවයක් නිර්මාණය කළ ඉහත කාලයට සාපේක්ෂව, ආරක්ෂක සහ නවීකරණය යන දෙආකාරයේම අභියෝගයන්ට පිළිතුරු ලෙස බීජිං පරිපාලනයේ නව ප්‍රවේශය විසින් දකිනු ලබන්නේ ජාතිකව සහ ජාත්‍යන්තරව සම්බන්ධතා ඇති කරන යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ උද්යෝගිමත් විවෘත භාවයකින් යුතු ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමය'.⁹ බටහිර චීනය සංවර්ධනය කිරීමට සහ එය අභ්‍යන්තර සහ බාහිර වෙළඳපල සමග ඇදීමට චීනය දියත් කළ ව්‍යාපෘතිය ලොකයේ මෙතෙක් ක්‍රියාත්මක කළ සුවිශාලතම ව්‍යාපෘති වලින් එකක් බවට පත් විය. චීනයේ 'බටහිරට යාම' උපායමාර්ගය, ඇත නැගෙනහිර සහ සයිබීරියාව දක්වා රුසියාව පුළුල් කිරීමේ ක්‍රියාවලියට සහ 19 වන සියවසේ දී අමෙරිකාව සිය දුරස්ථ බටහිර ප්‍රදේශ විවෘත කිරීමේ කාර්යයට සමාන කිරීමට සමහරු ඉදිරිපත් වූහ. රුසියාවේ මෙන්ම අමෙරිකාවේ ද දේශසීමා පුළුල් කිරීමේ ප්‍රයත්නයන් විසින්, දෙරට, ශාන්තිකර සාගරයේ එකිනෙකට වෙනස් වෙරළ තීරයන් කරා කැඳවා ගෙන ගිය නමුත් බටහිර චීනයේ සියළුම පළාත් ගොඩබිමින් වටවී තිබුණි. මධ්‍යම ආසියාවට අයත්, චීනයේ සමහර අසල්වැසි රටවල් පවා, සියළුම පැතිවලින් වටවී තිබුණේ ගොඩබිමින්ම ය. තවත් සමහර රටවල් සාගරයකට ළඟා වීම පිණිස එකකට වඩා වැඩි රටවල් සංඛ්‍යාවක් පසු කර යා යුතු විය. උපමහාද්වීපයේ දකුණු පස කොටස් වලට, සාගරයට ළඟාවීම සඳහා වඩා හොඳ විකල්ප පැවතිනි. පාකිස්ථානය, ඉන්දියාව සහ බුරුමය යන දකුණු ආසියාතික රටවල පිහිටි වරායයන්, බටහිර චීනයට සම්පතම වරායයන් වූ අතර සාගරයට ළඟාවීම සඳහා වූ කෙටිම මාර්ගයයි. එහෙයින්, Xingiang, Tibet සහ Yunan ප්‍රදේශ, දකුණු ආසියාතික වරායන්ට සම්බන්ධ කරන ප්‍රවාහන මාර්ග ඉදිකිරීම, චීනයේ බටහිරට යාම උපායමාර්ගයේ අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් විය.¹⁰

මෙසේ, සිය රටේ බටහිර ප්‍රදේශ වලින් ආරම්භ වන ප්‍රවාහන මාර්ග ඉදිකිරීමේ චීනයේ දැවැන්ත සංකල්පය, Xingiang, Tibet

සහ Yunan ප්‍රදේශ වල ප්‍රවාහන පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම සඳහා ගත් ක්‍රියාමාර්ගයන්හි තෙවැනි පියවර බවට පත් විය. පළමු අදියර ලෙස, මාම් සේතුං විසින්, 1950 දශකයේ දී මෙම ප්‍රදේශ වල මාර්ග ඉදිකිරීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රමුඛතාවයක් ලබා දීම හැදින් විය හැක. ඊට හේතුව වූයේ කැරලිකාර සුළු වාර්ගික ජන කණ්ඩායම් විසූ එම ප්‍රදේශ ප්‍රධාන භූමියට ආරක්ෂිතව සම්බන්ධ කර තබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ඔහු තුළ පැවති බැවිනි. සිය බලපෑම, දේශසීමා වලින් ඔබ්බට පැතිරවීමේ අවශ්‍යතාවය ඉටු කර ගැනීම සඳහා දේශසීමා හරහා යන විශේෂිත මාර්ග ව්‍යාපෘති දියත් කිරීමට චීනය තීරණය කිරීමේ ප්‍රතිපලයක් ලෙස 1960 සහ 1970 දශක වල දී මාර්ග සංවර්ධනයේ දෙවැනි අදියර පැන නැගිනි. උදාහරණයක් ලෙස, ටිබෙට් ස්වතන්ත්‍ර පාලන ප්‍රදේශයේ ලාසා (Lhasa) නගරය නේපාලයේ කන්මණ්ඩු අගනුවර සමග සම්බන්ධ කරන මිනුත්ව අධිවේගී මාර්ගය ඉදිකිරීම, 1961 වර්ෂයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලැබින. ඒ වූ කලී, නේපාලය, බ්‍රිතාන්‍ය ඉන්දියා බලපෑමෙන් ගලවා ගැනීමට සහ ඉන්දියාවේ, දකුණු ආසියාතික අසල්වැසියන් සමග සැලකිය යුතු දේශපාලන සහයෝගීතාවයක් ගොඩ නගා ගැනීම සඳහා තමන් සතු අයිතිය ලබා ගැනීම සඳහා වූ පුළුල් උපායමාර්ගික ප්‍රයත්නයක එක් කොටසකි.¹¹ මෙම ව්‍යාපෘතිය, ආර්ථික කරුණු වලට වඩා දේශපාලන කරුණු මත පදනම්ව සිදු කරන ලද්දක් වූ හෙයින් දේශ සීමා හරහා ආර්ථික සහයෝගීතාවයක් ගොඩනගා ගැනීමේ උනන්දුවක් චීනයට නොතිබිනි. එසේම, සිය Xingiang පළාතේ සිට පාකිස්ථානය දක්වා කරකෝරම් අධිවේගී මාර්ගය ඉදිකිරීමට ගන්නා ලද තීරණය ද උපායමාර්ගික හේතු මත පදනම් වූවක් විය. පාකිස්ථානය සමග දේශපාලන සබඳතාවය වඩා ශක්තිමත් කිරීම මෙන්ම කාශ්මීර අර්බුදයේ දී ඉන්දියාවට පැවති වාසි අඩු කිරීමේ ඉලක්කය ද ඇතිව එය සිදු කරනු ලැබින.¹² 2000 දශකයේ දී ක්‍රියාවට නංවන ලද ප්‍රවාහන මාර්ග ඉදිකිරීමේ තුන් වන අදියර පෙර අදියර වලට වඩා සංකල්පමය වශයෙන් වඩා විශාල වූවක් පමණක් නොව ආසියාවේ ආර්ථික, දේශපාලනික සහ උපායමාර්ගික අනාගතයට සම්බන්ධ, වඩා බරපතල ප්‍රතිපල නිර්මාණය කරවන්නකි. චීනයේ ආර්ථික ගෝලීයකරණය යන සන්දර්භය තුළ සහ ආර්ථික කළාපීයකරණය හරහා ලබා ගත හැකි

උපාය මාර්ගික අවස්ථා මතු කර ගැනීමේ තීක්ෂණ කල්පනාවෙන් මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාවට නගනු ලබයි. කලබල සිදු කරන සුළු වාර්ගිකයින්, සිය දේශසීමාවලට සමීපව වාසය කිරීම පිළිබඳව විනය දක්වන ආකල්පය තුළ ද නව ආත්ම විශ්වාසයක් ද පෙනෙන්නට තිබේ. අතීතයේ දී, දේශසීමාවට ඔබ්බෙන් එන අහිතකර බලපෑම් වලින් මේ ප්‍රදේශ ආරක්ෂා කර ගැනීමට, විනය දැඩි පියවර ගෙන තිබේ. දේශසීමා වලට ඔබ්බෙන් පවතින දේශයන්හි හොඳ හිත පැතිරවීම තුළින් සිය දේශසීමා ආරක්ෂා කර ගැනීමට උත්සාහ කරන, ඉදිරිය බලන නව පිළිවෙතක් කෙරෙහි දැන් අවධානය යොමු කර ඇත. සිය බටහිර ප්‍රදේශ, ඉන්දියානු සාගරයට අයත් මුහුදු සමග සම්බන්ධ කිරීමෙන් ලැබිය හැකි ප්‍රතිලාභ සැලකිල්ලට ගැනීමත් සමගම, උප මහාද්වීපය සහ එහි කෙලවර කොටස් හරහා දිවෙන ප්‍රවාහන මාර්ග තුනක් නිරුත්සාහයෙන්ම නිර්මාණය වේ. මින් එකක්, ලාසා ප්‍රදේශය කල්කටාව සමග යළි සම්බන්ධ කරයි. පාකිස්ථාන මාර්ගය විසින්, කරකෝරම් අධිවේගී මාර්ගය කරවී හෝ පාකිස්ථානයේ මක්රාන් වෙරළේ පිහිටි ග්වදාර් සමග සම්බන්ධ කරනු ඇත. බුරුමය හරහා ගමන් කරන ඉරව්වි මාර්ගය යුනාන් ප්‍රදේශය බෙංගාල බොක්ක සමග යා කරයි.

ලාසා සිට කල්කටාව තෙක්

දුෂ්කර විවේචි සානුව හරහා ලාසා දක්වා දුම්රිය මාර්ගයක් ඉදිකිරීමට විනය දැවැන්ත ව්‍යාපෘතියක් ඇරඹීමත් සමග ඒ හා සම්බන්ධ ගැටළු රාශියක් වෙත ලෝකයේ අවධානය යොමු වී තිබේ. ස්වකන්ත්‍ර පාලනයක් ලබා ගැනීම සඳහා විවේචය ගෙන යන අරගලය, වින හන් වාර්ගිකයින් විවේචය තුළට සංක්‍රමණය වීමේ පවතින අනතුරුදායක බව, අද්විතීය විවේචි සංස්කෘතියේ විනාශය සිසුවීම හා වින ප්‍රධාන භූමිය සමග එහි ඒකාබද්ධතාවය ඉහළ නැගීම, දුම්රිය මාර්ගය ඉදිකිරීම සඳහා යෙදවෙන සංකීර්ණ ඉංජිනේරු විද්‍යාත්මක ක්‍රම සහ දුර්වල තත්වයක පවතින විවේචයේ පරිසරයට සිදුවිය හැකි බලපෑම මේ කරුණු අතර ප්‍රධාන තැනක් ගනී.¹³ ඉහත කරුණු වල වැදගත් කමක් ඇති මුත් දුම්රිය මාර්ගය නිසා ඇතිවන අනෙකුත් ප්‍රතිපලයන් ද අවධානයට ගැනීම වටී. එනම්, විවේචය සෙසු ලෝකයෙන් හුදෙකලාව සිටි තත්වය නිමා

වනු ඇති අතර උපමහාද්වීපය සහ ඇතුළු ආසියාව අතර පාලමක් ලෙස ක්‍රියා කළ සිය අතීත කාර්යභාරයට නැවත පණ පොවන්නට එරටට සිදු වනු ඇත. දුම්රිය මාර්ගය, පසු ගිය දශක කිහිපය පුරාවට විවේචය තුළ සිදුවෙමින් පැවති යටිතල පහසුකම් පුළුල් කිරීමේ දැවැන්ත ව්‍යාපෘතියේ එක් කොටසකි. 1950 දශකයේ දී විනය විවේචයට පැමිණෙන විට එහි මාර්ග යැයි සඳහන් කළ හැකි කිසිවක් නොතිබිණි. එහෙත්, විසි එක් වන සියවසේ මුල් දශකය වන විට, විවේචයේ අභ්‍යන්තර සබඳතාවයන් ඇති කරන සහ එය අසල්වැසි පළාත් සමග සම්බන්ධ කරන කිලෝ මීටර් 24,000 ක ආසන්න මාර්ග ජාලයක් ඉදි වී තිබිණි.¹⁴ විවේචය, අසල්වැසි පළාත් සමග සම්බන්ධ කිරීම යනු අනිවාර්යයෙන්ම එය උප මහාද්වීපය සමග සම්බන්ධ කිරීමකි. මධ්‍යම ආසියානු රටවල් කිහිපයකට දේශසීමා වලින් සම්බන්ධ වී සිටින ෂින්ජියෑන්ග් සහ බුරුමයට සහ අග්නිදිග ආසියාවට විවෘත වන යුනාන් ප්‍රදේශය මෙන් නොව විවේචයේ සීමාවන් වන්නේ නේපාලය, භූතානය සහ ඉන්දියාවයි.

විවේචයේ වෙසෙන, සාපේක්ෂව කුඩා සංඛ්‍යාවක් වන ජනගහනය, ගංගා නම් ගඟේ තැනිතලා ප්‍රදේශ සමග ආර්ථික වශයෙන් ඒකාබද්ධව තිබූ, සානුවේ නැගෙනහිර දිග කොටසේ ජීවත් වූහ. විසිවන සියවසේ මුල් භාගයේ දී බ්‍රිතාන්‍ය-ඉන්දියාව විසින් විවේචය විවෘත කිරීමෙන් අනතුරුව ආහාර සහ ඉන්ධන ද ඇතුළුව එහි සියළුම මූලික අවශ්‍යතාවයන් ගංගා නදියේ තැනිතලා ප්‍රදේශයෙන් ආනයනය කරනු ලැබිණි. විවේචය සහ හිමාලයේ දකුණු බෑවුම අතර පිහිටි වුම්බි මිටියාවන දිගේ ගමන් කළ ඓතිහාසික සේද මාවත, ලාසා සහ සමීපතම වරාය වූ කල්කටාව සම්බන්ධ කළ, විවේචයට තිබූ එකම බාහිර සම්බන්ධතාවය විය.¹⁵ 1950 දශකයේ අග භාගයේ දී, විවේචය සමග අභ්‍යන්තර සම්බන්ධතාවය ඇති කරන මාර්ග ඉදිකිරීමට විනය කටයුතු කරන තුරුම, විනයට හෝ වේවා ලෝකයේ අනෙක් කවර පාර්ශවයකට හෝ වේවා විවේචය තුළට ගමන් කළ හැකි වූ පහසුම ක්‍රමය වූයේ කල්කටාවට ගොස් එතැනින් උතුරට වුම්බි මිටියාවන වෙත යාමයි. සික්කිම් ප්‍රදේශය ඉන්දියාවට ඇදා ගැනීමෙන් මතු වූ අර්බුදය, 2003 වර්ෂයේ විසඳා ගැනීමෙන් අනතුරුව, බලාපොරොත්තු වූ පරිදිම, මේ මාර්ගය නතුලා කපොල්ලෙන් විවෘත කරනු ලැබිණ.¹⁶

විවෘත කළ මුල් කාලයේ දී, බොහෝ රථවාහන වලට, මාර්ගයේ ගමන් කිරීමට ඉඩ දෙනු නොලැබූව ද චීන සහ ඉන්දියානු ආර්ථිකයන් ගේ සීඝ්‍ර වර්ධනය සහ බටහිර චීනය සහ දකුණු ආසියාව භෞතිකව සමීපව පිහිටීම යන කරුණු හේතුවෙන් මේ කළාප දෙකට එකිනෙක හා සම්බන්ධකම් පැවැත්වීමට හේතු පැවතිනි.¹⁷ විබෙටයේ ජනගහනය ඉතා කුඩා වුවත් බටහිර චීනයේ ජීවත් වන ජන සමස්ත සංඛ්‍යාව මිලියන 300 කි. අනෙක් අතට, නැගෙනහිර ඉන්දියාව සහ බංගලාදේශය ආවරණය වන ගංගා නදියේ තැනිතලාව, ලෝකයේ වැඩිම ජනගහනයක් වෙසෙන කළාප වලින් එකකි. විබෙටය තුළ චීනයේ ප්‍රවාහන යටිතල පහසුකම් පුළුල් වීම සහ නේපාලය සහ චීනය, භූතානය දක්වා මාර්ග සහ දුම්රිය මාර්ග දීර්ඝ කිරීමේ හැකියාවන් ගවේෂණය කිරීම ආරම්භ කළ විට, ඒ සම්බන්ධව ඉන්දියාව තුළ වූ කැළඹීම තීව්‍ර වන්නට විය.¹⁸ චීන මහජන හමුදාවට නිරිත දිග දේශසීමා ප්‍රදේශයේ කටයුතු කරන්නට මේ නව යටිතල පහසුකම් හේතුවක් සපයා දුන් අතර චීන බලපෑම, උපමහාද්වීපය තුළ ගැඹුරට සහ ඉක්මනින් පැතිර යාමේ ඉඩ ප්‍රස්ථාවක් නිර්මාණය විය. චීනය, උතුරු දිගින් උපමහාද්වීපයට ඇතුළු වීමෙන් ඇති විය හැකි ගැටළු පිළිබඳ ඉන්දියාව කලබලයට පත් වූ සේම විබෙටය තුළ නැවත වරක්¹⁹ කලබල ඇතිව තිබූ තත්වය යටතේ හිමාලයට උතුරින් වූ ප්‍රදේශයේ ඉන්දියාවේ බලපෑම දිගින් දිගටම පැවතීම, බීජිං පරිපාලනය වකිතයට පත් කළ කරුණක් විය. විබෙටය සම්බන්ධයෙන්, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ආතතිය නැවතත් පැනනැගීම, ඉන්දියාව සහ විබෙටය වෙන් කරන දීර්ඝ දේශ සීමාවේ සිදුවන සිද්ධීන්ට බලපාන්නට ඉඩ ඇති හෙයින්, ලාසා සහ කල්කටාව යා කරන මාර්ගය යථාර්ථයක් නොවීමට වැඩි ඉඩක් ඇත. කෙසේවෙතත්, විබෙටයේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීමට චීනය ගත් ක්‍රියාමාර්ගය විබෙටි සානුව සහ ගංගා ගඟේ තැනිතලා භූමිය අතර ප්‍රවාහන සම්බන්ධතාවය පුළුල් වීමේ ප්‍රතිලාභ අත් කර දෙන්නට ඉඩ තිබේ. විබෙටයේ සිට ලාසා දක්වා දිවෙන දුම්රිය මාර්ග ජාලය, ෂිගට්සේ දක්වා දීර්ඝ කිරීමේ සැලසුමක්, බීජිං පරිපාලනය විසින් 2012 වර්ෂයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. විබෙටි ස්වකන්ත්‍ර පාලන ප්‍රදේශයටම අයත් ෂිගට්සේ, නේපාලයෙන් සහ ඉන්දියාවෙන් විබෙටය වෙන් කරන දේශ සීමාවන්ට සමීපයෙන් පිහිටා තිබේ.²⁰

මේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් ඉන්දියාව ද විබෙටයට යාබදව පිහිටා ඇති සිය පළාත් තුළ මාර්ග සහ දුම්රිය මාර්ග ජාලයන් ද නවීකරණය කිරීමක යෙදිනි.²¹ ඒ අනුව, කොයි ආකාරයෙන් හෝ විබෙටය ඉන්දියානු සාගරයට සමීප වීමේ මාර්ගයක් ඇති කර ගන්නා බවක් පෙනේ.

කෂ්ගාර් සිට කරවිච් දක්වා

බීජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් අතර පවතින සබඳතාවයේ අවිනිශ්චිතතාවය හේතුවෙන් විබෙටය හරහා බටහිර චීනය, ඉන්දියාත් සාගරය සමග ඇදීම මන්දගාමී බවට පත්වූ බව සත්‍යයකි. එහෙත්, බීජිං සහ ඉස්ලාමාබාද් පරිපාලනයන් අතර ඇති උපායමාර්ගික සම්බන්ධතාවය නිසා ෂින්ජියෑන්ගේ ප්‍රාන්තයේ කෂ්ගාර් සහ පාකිස්ථානයට අයත් වරායයන් අතර මාර්ගයක් ඉදිවීමේ කටයුතු කඩිනම් වී තිබේ. මේ මාර්ගය එක්කෝ කරවිච් හෝ පාකිස්ථානයේ බලුකිස්තාන් ප්‍රාන්තයට අයත් ග්වදාර් කරා ඉදිවීමට ඉඩ තිබේ. දේශසීමාවේ ‘බටහිරට යාම’ උපායමාර්ගයේ කොටසක් ලෙස, සිය ඓතිහාසික කෂ්ගාර් ප්‍රාන්තය, ෂින්ජියෑන්, මධ්‍යම ආසියාව සහ උපමහාද්වීපය සමග සම්බන්ධ කරන වාණිජ සහ ප්‍රවාහන කේන්ද්‍රයක් බවට පත් කිරීමට චීනය තුළ අදහසක් ජනිත වන්නට පටන් ගෙන ඇත.²² විබෙටි දුම්රිය මාර්ගය නිර්මාණය වන්නට බොහෝ කලකට පෙරම, චීනය සිය 9 වන පස් අවුරුදු සැලසුම (1996/2000) යටතේ දකුණේ ෂින්ජියෑන්ගේ දුම්රිය මාර්ගය තනා නිමකර තිබූ අතර චීනයේ ප්‍රධාන භූමිය සහ පිටස්තර ලෝකය ඒකාබද්ධ කරන දැවැන්ත වැඩ සටහනකට ප්‍රාන්තය සුදානම් කර තිබිනි.²³ කෂ්ගාර් නගරය, මධ්‍යම ආසියාව ඉලක්ක කරගත් කේන්ද්‍රයක් බවට පත්කිරීමේ ප්‍රයත්නයේ කොටසක් ලෙස, ෂින්ජියෑන්ගේ දුම්රිය මාර්ග ජාලය, පාකිස්ථානය තුළට ඇතුළු කිරීමට සහ කරකෝරම් කඳු පන්තිය හරහා දිවෙන පැරණි මාර්ග පද්ධතිය, වඩා උසස් තත්වයට පත් කිරීමට සැලසුම් සකස් කිරීම කෙරෙහි චීනයේ අවධානය යොමු වී තිබිනි.

චීනයේ දස වැනි පස් අවුරුදු සැලැස්ම ආරම්භ වූයේ 21 වන සියවසක් සමගිනි (2001/2005). කරකෝරම් අධිවේගී මාර්ගය

ඉදිකිරීම, ග්වදාර හි අළුතින්ම වරායක් තැනීම සහ විශේෂයෙන්ම පාකිස්ථානයේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයට සම්බන්ධ ප්‍රධාන පෙළේ තීරණ කිහිපයක්, එහි අඩංගු වී තිබිණි.²⁴ මෙම ව්‍යාපෘති දෙක, පාකිස්ථානයේ සමස්ත ප්‍රවාහන යටිතල පහසුකම් ජාලය නවීකරණය කිරීමට මෙන්ම කළාපය සමග සහ සෙසු ලෝකය සමග චීනයේ ගමනාගමන සම්බන්ධතාවය පරිවර්තනය කර ගැනීමට චීනය තුළ පැවති දැඩි චුළුමනාව ඉටු කරගැනීමේ ප්‍රයත්නයේ එක් කොටසක් විය. චීනය විසින් සංකල්පනය කරන ලදුව සහ අරමුදලින් වැඩි කොටසක් යොදන ලදුව ඉදිකිරීම් ක්‍රියාත්මක කරන ග්වදාර වරාය ඉදිවනු ඇත්තේ අදියර කිහිපයකිනි. එහි පළමුවන අදියර 2006 වර්ෂයේ දී නිමා කරන ලද අතර දෙවන අදියර මේ වන විට ලඟි ලඟියේ ඉදිකෙරෙමින් පවතින බව වාර්තා වේ. ග්වදාර වරාය ව්‍යාපෘතිය, චීනයේ සුවිශාල හු දේශපාලනයික සංකල්පයක එක් කොටසක් පමණකි. එහි ඉතිරි කොටස යටතේ ග්වදාර සිට පැන නගින නව මහා මාර්ග සහ දුම්රිය මාර්ග ජාලයක් ඇදී ගොස්, තත්වයෙන් උසස් කරන ලද කරකෝරම් අධිවේගී මාර්ගයට සම්බන්ධ වනු ඇත. ඒ හැරුණු විට, ග්වදාරහි සිට උතුර බලා ඉදිකෙරෙන දුම්රිය මාර්ගය ඩල්බන්ඩින්හි දී පාකිස්ථානයේ උතුරුනැගෙනහිර ප්‍රධාන දුම්රිය මාර්ගය සමග සම්බන්ධ වීමට නියමිතය. එසේ, නව වරාය, බටහිරින් ඉරානයේ බන්දාර් අබ්බාස් වරාය සමග ද නැගෙනහිරින් කරච්චි සමග සහ උතුරින් රාවල්පිණ්ඩි සමග ද සම්බන්ධ වනු ඇත. මක්රාන් වෙරළ දිගේ ඉදිවන මංකිරු දෙකේ අධිවේගී මාර්ගය ඉන්ඩස් වැලි මාර්ගය සහ දුම්රිය මාර්ග පද්ධතිය හමුවනු ඇත. තවත් මාර්ගයක් ග්වදාර වෙතින් ආරම්භ වී පාකිස්ථාන-ඇෆ්ගනිස්ථාන දේශ සීමාවේ ක්වෙටා අසල වාමන් ප්‍රදේශය දක්වා දිවේ. ඉන් අනතුරුව, එම මාර්ගය, ඇෆ්ගනිස්ථානයේ සියළුම ප්‍රධාන නගර සහ මධ්‍යම ආසියාව තුලට දිවෙන බිම් තෙරුව යා කරන 'මාලා මාර්ගය' සමග සම්බන්ධ වීමට නියමිතය. මේ සම්බන්ධව, දේශසීමා හරහා සිදුවන ව්‍යාපෘති සම්බන්ධ ප්‍රධාන පෙළේ විශ්ලේෂකයෙක් මෙසේ සඳහන් කරයි: 'පාකිස්ථානයේ දුම්රිය මාර්ග පද්ධතියේ සියළුම නවීකරණය කිරීම් සහ ග්වදාර ව්‍යාපෘතිය එකට සම්බන්ධ වූ විට, සිය බටහිර ප්‍රදේශයේ සිට පාකිස්ථානය හරහා අරාබි මුහුද

දක්වා භාණ්ඩ සහ පුද්ගලයින් ප්‍රවාහනය කිරීමට චීනයට ඇති හැකියාව විශාල වශයෙන් ඉහළ යනු ඇත. ඒ සමගම, ග්වදාර හි සිට මධ්‍යම ආසියාව දක්වා ප්‍රවාහන කටයුතු සිදු කිරීමට ලැබෙන හැකියාව ද ඒ තරමටම වැදගත් ය'.²⁵

පාකිස්ථානය තුළ සහ පාකිස්ථානය හරහා ප්‍රවාහන පහසුකම් දියුණු කිරීම හැරුණු කොට, පාකිස්ථානයේ, ඇෆ්ගනිස්ථානයේ සහ ඉරානයේ ක්ෂේත්‍ර ගණනාවක ආයෝජනය කර ඇති ප්‍රධාන ආයෝජකයකු බවට ද චීනය පත්ව සිටී. මෙම රටවල් තුන තුළම ප්‍රධාන යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති සහ ස්වභාවික සම්පත් (බනිජ තෙල් සහ අනෙකුත් බනිජ ද්‍රව්‍ය) දියුණු කිරීම ඒකාබද්ධ කිරීම සහ විශේෂිත ආර්ථික කලාප ස්ථාපනය කිරීම තුළින්, නිරිත දිග ආසියාවේ සහ මැද පෙරදිග, ප්‍රධාන පෙළේ උපායමාර්ගික ක්‍රියාකරුවෙක් බවට පත්වීමට සහ එම කළාපය බටහිර චීනය සමග දැඩිව බැඳ තැබීමට අවශ්‍ය වන සවිස්තරාත්මක රාමුවක් සංවර්ධනය කර ගැනීමට චීනය සමත්ව ඇති බවක් පෙනේ.²⁶ ඉන්දියාවට දැන් ඇති ආසන්නතම ගැටළුව වනුයේ, අර්බුදයට ලක්වී ඇති සහ පාකිස්ථානයේ පාලනය යටතේ පවතින ජම්මු සහ කාශ්මීර ප්‍රදේශයන් තුළ, චීනය දැවැන්ත ආයෝජනයන් සිදු කිරීමයි. ඉන්දියානු විදේශ අමාත්‍ය එස් එම් ක්‍රිෂ්ණා, මේ ව්‍යාපෘති 'නීති විරෝධී' යැයි ප්‍රකාශ කර තිබිණි.²⁷ ක්ෂ්මාර් සහ ජ්ලෂ්ට් අතර ප්‍රවාහන සම්බන්ධතා, ජල විදුලි ව්‍යාපෘති, දකුණු ඡින්ජියෑන්ග් දුම්රිය මාර්ගය ක්ෂ්මාර් සිට කාෂ්මීරය තුලට සහ එතැනින් ඔබ්බට රාවල්පිණ්ඩි දෙසට ගමන් කර පාකිස්ථානයේ දුම්රිය මාර්ග පද්ධතිය සමග සම්බන්ධ කිරීම පිළිබඳව කර ඇති ශක්‍යතා අධ්‍යයනය මේ ව්‍යාපෘති අතරට ඇතුළත් ය.²⁸ ප්‍රවාහන මාර්ග ඉදිකිරීම හරහා හින්දු කුෂ් කඳුවැටි හරහා ඇති කලබලකාරී ප්‍රදේශ සියතට ගැනීමට මහා ඇලෙක්සැන්ඩර් අධිරාජ්‍යයාගේ කාලයේ සිට බොහෝ බලවතුන් ප්‍රයත්න දරා ඇත ද ඉන් සාර්ථක වූයේ කිහිපයක් පමණකි. මෙම කටයුත්තේ දී චීනයට ද අභියෝග කිහිපයකටම මුහුණ දෙන්නට සිදු වනු ඇත. බලුකිස්ථානයේ පවතින කැරලිකාර තත්වයන්, පාකිස්ථානයේ දේශපාලන අස්ථාවරත්වය, ඇෆ්ගනිස්ථානය තුළ තුනන රාජ්‍ය ව්‍යුහයක් නොපැවතීම, පුළුල් කාන්තාර ඇතුළු දුෂ්කර භූමි භාගයන් හරහා යාමට සිදුවීම සහ ලෝකයේ

හයංකාරතම කඳුවැටි තරණය කරන්නට සිදුවීම මෙම ගැටළු වලින් කිහිපයකි. හත් සහ උරුගුරු ජන කොටස් අතර ශිෂ්ටාචාරයේ හි නැගෙමින් ඇති ආතතිය මේ සියල්ලටම වඩා විශාලතම ගැටළුවයි. මේ දෙකොට්ඨාශය 1990 දශකයේ අගභාගයේ දී මෙන්ම 2009 වර්ෂයේ දී ගැටුම් ඇති කරගනු දක්නට ලැබුණි.²⁹ කෙසේවෙතත්, යුරෝ ආසියාව, බටහිර චීනය සහ ඉන්දියානු සාගරය සම්බන්ධ කරන විශ්වසනීය මහාද්වීපික පාලමක් ඉදිකිරීමේ කටයුත්ත චීනය මේ වනවිටත් සැහෙන දුරකට සිදුකර ඇතිවා විය හැක.

ඉරවඩිඩි ප්‍රවාහන මාර්ගය

චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින අවිශ්වාසය හේතුවෙන් කල්කටා ප්‍රවාහන මාර්ගය යථාර්ථයක් වීමට ඉඩක් නොමැති තත්වයක් තිබුන ද චීනය සහ පාකිස්තානය අතර හවුල්කාරිත්වය තවදුරටත් පුළුල් කරමින් කණ්ඩායම් ප්‍රවාහන මාර්ගයේ කටයුතු ඉදිරියට ගමන් කරයි. එසේම, බුරුමය හරහා යමින් නිරිතදිග චීනයේ යුනාන් ප්‍රදේශය සහ ඉන්දියානු සාගරය යා කරන ඉරවඩිඩි මාර්ගය ද නිර්මාණය වෙමින් තිබේ. ඉරවඩිඩි මාර්ග ව්‍යාපෘතියේ ඉතිහාසය 1980 දශකය දක්වා දිවෙන බව ගාවර් පවසයි.³⁰ මේ කාලය වන විට, චීනය සිය නිරිත දිග සහ බටහිර පළාත් විවෘත කිරීම ආරම්භ කළා පමණි. යුනාන් පළාත සහ බුරුමය අතර දීර්ඝ දේශසීමාවක් පවතින හෙයින් ඉන්දියානු සාගරය වෙත ළඟා වීම සඳහා මාර්ගයක් සොයා ගැනීමට, චීනය, දකුණින් පිහිටි බුරුමය දෙස බැලීම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. එහෙත්, ස්වයංනිර්මිත හුදෙකලාවක සිටි රැන්ගුන් පාලනය, ඒසා විශාල ව්‍යාපෘතියක් සඳහා සූදානම්ව සිටියේ නැත. එහෙත්, 1980 දශකයේ දී බුරුමය තුළ දැවැන්ත දේශපාලන පෙරළියක් සිදුවීම ආරම්භ වූ විට එහි හමුදා නායකයෝ සිය රට සෙසු ලෝකය සමග සම්බන්ධ කිරීමට උත්සුක වූහ.³¹ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා වූ කණ්ඩායම මැඩපැවැත්වීමට බුරුම හමුදා පාලකයින් යොදා ගත් සාහසික ක්‍රියාමාර්ග නිසා බටහිර ජාතීන් විසින් ඔවුන් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබින. එහෙත්, ආසියාත් සංවිධානය, චීනය සහ ඉන්දියාව, බුරුමයේ කෲර අභ්‍යන්තර ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ සඳහනක් නොකොටම එය, අසල්වැසියකු ලෙස හාර ගත්හ.³²

ආසියාවේ අනෙකුත් රටවල් හා එක්ව බුරුමය ද, පිටතට නැඹුරු වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම ඇරඹීමත් සමගම, එරට සතු ව තිබූ ස්වභාවික හු දේශපාලනික වැදගත්කම නැවතත් මතු විය. ඓතිහාසිකව, බුරුමය, ඉන්දියාව සහ අග්නිදිග ආසියානු කළාපය අතර බිම් පාලමක් විය. බුරුමය, චීනයට ඇතුළු වන 'පිටුපස දොර' නොඑසේ නම් 'දකුණු දොරටුව' ලෙස, යුද්ධය, සාමය සහ හු දේශපාලනය උගන්නා ඕනෑම කෙනෙකු ගේ මතකයේ රැඳී තිබේ.³³ දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාම සමයේ දී ජපාන ආධිපත්‍යයෙන් ආසියාව මුදවා ගැනීමට ඉන්දියාව, චීනය සහ අග්නිදිග ආසියාතික රටවලින් සැදි සංගමයට බුරුමය හොඳ රඟහලක් සැපයුව ද එම කරුණ මේ වන විට බොහෝ දෙනෙකු ගේ මතකයෙන් ගිලිහී ගිය 'අමතක වූ යුද්ධයකි'.³⁴ යටත් විජිත යුගය නිමවීමෙන් පසුව, සමාජවාදය පිළිබඳ උනන්දුව, චීනය, ඉන්දියාව සහ බුරුමය විවිධ මට්ටම් වලින් ග්‍රහණය කර ගැනීමෙන් අනතුරුව, එම කළාපයේ උපායමාර්ගික වැදගත්කම, ගෝලීය උපායමාර්ගික සංවාදය තුලින් මැකී යාම ඇරඹිනි. 1980 දශකයේ දී, බීජිං පරිපාලනය, බුරුම නායකයින් සමග සමීප වූයේ, දකුණු පසින් සිටින සිය අසල්වැසියා සමග පවත්වන සම්බන්ධතාවයේ උපායමාර්ගික වැදගත් කම සලකමිනි. එතෙක් මෙතෙක් බුරුමය සමග දීර්ඝකාලීන හවුල්කාරිත්වයක් ගොඩනගා ගැනීමේ නොනවතින ප්‍රයත්නයක බීජිං පරිපාලනය යෙදි සිටී. සිය අවශ්‍යතාවයන් සඳහා චීනයෙන් යදිත්තකු ලෙස බුරුමය දකින්නට බොහෝ දෙනෙකු තුළ පෙළඹවීමක් ඇත. එහෙත්, එවැනි අදහසක් සම්පූර්ණයෙන්ම සාවද්‍ය ය. මන්ද, 1980 දශකයේ සිටම චීනය හා බුරුමය අතර පවතින සම්බන්ධතාවය අන්‍යෝන්‍යව ප්‍රතිලාභදායී එකකි.³⁵ චීනයේ හමුදාමය, ආර්ථික සහ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සහයෝගය ලබා ගනිමින් බුරුම හමුදා පාලනයට, ජාතිය තව තවත් සිය ග්‍රහණයට නතු කර ගැනීමට හැකි විය. එයට ප්‍රතිඋපකාරයක් ලෙස, චීනයට බුරුමයේ ස්වභාවික සම්පත් ලබා ගැනීමේ අවස්ථාව මෙන්ම ඉන්දියානු සාගරයට ළඟාවීමට මාර්ගයක් ද සලසා ගත හැකි විනි. 2007-2008 කාලය තුළ දෙරට අතර ද්විපාර්ශ්වීය වෙළඳාම අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 2.4 ක් දක්වා ඉහළ නැංවින. මෙය බුරුමයේ සමස්ත විදේශ වෙළඳාමෙන් හතරෙන් එකකට සම වූ

අතර වසර තුනකට පෙර පැවති තත්වය සමග සසඳන විට සියයට 60 කින් ඉහළ නැගීමකි. බුරුමයේ, නිෂ්පාදන සහ ආකර කර්මාන්ත වල සේම විදුලි ජනන සහ බලශක්ති උත්පාදන ක්ෂේත්‍රයන්හි දී එන සමාගම් විශාල වශයෙන් ආයෝජන යොදවා ඇත. 2008/2009 කාලය සලකන විට, බුරුමයේ ප්‍රමුඛතම ආයෝජකයා වූයේ චීනයයි. චීනය විසින් එහි යොදවා තිබූ ආයෝජන වල වටිනාකම අමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 856 ක් වූ අතර එය සමස්ත විදේශ ආයෝජන වලින් සියයට 87 කි.³⁶

චීන-බුරුම සබඳතාවයේ හදවත වනුයේ ඉරවඩිඩ් ප්‍රවාහන මාර්ගයයි. මෙය තනි ව්‍යාපෘතියක් නොව, මහා මාර්ග, දුම්රිය මාර්ගමෙන්ම ගංගා දිගේ ගමන් කරන මාර්ග වලින් ද සමන්විත විවිධාකාර වූ ප්‍රවාහන පද්ධතියකි. බුරුමය තුළ ඉරවඩිඩ් ගංගාව දිගේ උතුරේ සිට දකුණට දිවෙන ප්‍රවාහන මාර්ගය ගං මුවදොරේ පිහිටි නව වරාය යටිතල පහසුකම් සමග සම්බන්ධ වන අතර බටහිර වෙරළෙන් එය බෙංගාල බොක්කට විවෘත වෙයි. චීනය, පසු ගිය දශක දෙක තුළ ඉරවඩිඩ් ප්‍රවාහන මාර්ගයේ තැනින් තැන කොටස් වශයෙන් සංවර්ධනය කළේ ය. දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය සමයේ³⁷ දී ජපාන හමුදා සමග යුද වදින චීන ජාතික හමුදාවන්ට සැපයීම් ලබා දෙනු පිණිස ඊසාන දිග ඉන්දියාවේ සිට උතුරු බුරුමය හරහා නිරිතදිග චීනයට අමෙරිකානු ඉංජිනේරුවන් විසින් ඉදිකර තිබූ බුරුම මාර්ගය (Stilwell Road) නවීකරණය සඳහා චීනය ආධාර ලබා දුන්නේ ය. ඒ හැරුණු විට බුරුමයේ දුම්රිය පද්ධතියේ සමහර කොටස් උසස් තත්වයකට පත් කිරීමට ද චීන ආධාර සැපයීනි. ඊට සමගාමීව සිය දුම්රිය මාර්ග ජාලය බුරුම දේශ සීමාව දෙසට දීර්ඝ කිරීමේ කටයුතු වල යෙදුනු චීනයේ අපේක්ෂාව වන්නේ එය බෙංගාල බොක්කේ අරකන් වෙරළ දක්වා පුළුල් කිරීමයි. චීනය තුළ ඉතිරිව ඇති කොටස සහ දැනට බුරුමයේ අවසාන දුම්රිය පොළ කිහිපය ජාත්‍යන්තර ආධාර ලබා දෙන සංවිධාන විසින් නිම කරනු ඇතැයි චීනය අපේක්ෂා කරනුයේ එම කොටස යෝජිත ට්‍රාන්ස් ඒෂියන් දුම්රිය මාර්ගයේ කොටසක් වන බැවිනි. ගංගාවේ මැද තීරුවේ මඩ කැණීම් කර ජලය දිගේ දකුණට කෙරෙන ප්‍රවාහන කටයුතු වලට පහසුකම් සලසනු පිණිස චීනය නොමසුරුව ආධාර කර තිබේ. ඒ හැරුණු විට, චීනය වැදගත්

වරාය දෙකක් ඉදි කරමින් සිටී. එකක්, ඉන්දියානු සාගර වෙරළේ බටහිර ප්‍රදේශයේ ක්‍යායුක්ෆු හි ඉදිකරනු ලබන අතර අනෙක රැන්ගුන් නගරයට කිලෝ මීටර 40 ක් දකුණට ඉරවඩිඩ් දෝණයේ තයිලාවා හි ඉදි කරනු ලබයි. උතුරු-දකුණු ප්‍රවාහන මාර්ගයේ සමහර කොටස් සංවර්ධනය කිරීම නිසා 2000/2001 වන විට චීනයේ සිට සැලකිය යුතු භාණ්ඩ ප්‍රමාණයක් බෙංගාල බොක්කට ප්‍රවාහනය කිරීම ඇරඹී තිබේ. ප්‍රධාන පෙළේ වරායන් දෙකක් ඉදිකිරීම, කර්මාන්ත බහුල සිය නැගෙනහිර වෙරළේ සිට, ඉරවඩිඩ් ගඟ දිගේ උතුරු බුරුමයට සහ එතැනින් නිරිත දිග චීනයට³⁸ භාණ්ඩ ගෙන යාමට චීනයට හැකියාව ඇති කරයි. බුරුමය, නිරිත දිග චීනය සමග බැඳ තබා ගැනීමට චීනය තුළ ඇති අධිෂ්ඨානයට සම කළ හැකි උදාහරණ අද්‍යයන ජාත්‍යන්තර සබඳතා තුළ දකින්නට ලැබෙන්නේ නම් ඒ කිහිපයක් පමණකි. 2011 සිට බුරුමයේ ආරම්භ වූ දේශපාලනමය ප්‍රතිසංස්කරණයන්, චීනය සමග එරට පවත්වන සබඳතාවන්ට අසතුටුදායක ලෙස බලපාන බව පෙනෙන්නට තිබේ. මහජනතාව විසින් යොදන ලද ජීවිතයට ප්‍රතිවාරයක් වශයෙන්, ජල විදුලි ව්‍යාපෘතියක් සඳහා චීනය සමග ඇති කර ගෙන තිබූ ගිවිසුම අවලංගු කරන්නට බුරුම රජයට සිදුවිය. බටහිර රටවල් බුරුමයට සමීප වීමක් සමග චීනයට එරට තුළ තිබූ වරප්‍රසාද ලත් තත්වය අහිමි වනු ඇති බවට අනාවැකි පළ විය.³⁹ බුරුමය ලෝකයට විවෘත වීමත් සමග, විදේශ ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධව විවිධාකාර වූ විකල්ප බුරුම රජයට ලැබී ඇතත්, ඉතිහාසය මෙන්ම භූගෝලය තුළ ද මුල් බැස ගෙන ඇති බුරුම-චීන සබඳතාවය නිකම්ම අහෝසි වී යනු ඇතැයි සිතිය නොහැක.⁴⁰

මලක්කා ගැටළුව

උප මහාද්වීපය තුළ ඉන්දියාව වට කරළීම පිණිස චීනය ප්‍රයත්න දරන්නේය යන සාම්ප්‍රදායික සැකය, නව දිල්ලි උපායමාර්ගික ප්‍රජාව අතුරින් බොහෝ දෙනෙකු තුළ තහවුරු කිරීමට, උපමහාද්වීපය හරහා තැනෙන චීන ප්‍රවාහන මාර්ග හේතු වී තිබේ. බිජිං පරිපාලනයේ අභිප්‍රාය කවරක් වුවත්, උප මහාද්වීපය හරහා ඉන්දියානු සාගරය වෙත ළඟාවීමට චීනය දරන ප්‍රයත්න, සිය බටහිර පළාත් සංවර්ධනය කිරීමේ අරමුණ තුළ පිහිටා ඇති බව

විශ්වාස කරනු ඇත්තේ ස්වල්ප දෙනෙකු පමණකි. උප මහාද්වීපය හරහා චීනය ඉදි කරන ප්‍රවාහන මාර්ග, සිය රටේ අනෙකුත් දේශසීමා කළාපයන්හි සිදු කරන සංවර්ධනයන්ට සමාන බව පුළුල් ලෙස කල්පනා කර බැලූ විට පෙනී යයි. සිය පළාත් අතරින් රැසක ආර්ථික සංවර්ධන කටයුතු නංවාලීම සඳහා, ඒවා යාබද දේශ සීමාවන්ගෙන් එපිට පිහිටි රටවල් සමග සම්බන්ධ කිරීමට චීනය කටයුතු කර තිබේ. දේශසීමා හරහා ගමන් කරන ප්‍රවාහන සම්බන්ධතා සහ චීනය සහ නැගෙනහිර ආසියාවේ විවිධ කොටස් අතර ඇති කර ගන්නා ලද උප කළාපීය ආර්ථික සහයෝගීතාවන් මේ සඳහා යොදා ගන්නා ලද ක්‍රමවේද අතර පවතී. චීනයේ ආර්ථික වර්ධනය සහ අනතුරුව, දේශසීමා හරහා සිදුවූ ආර්ථික ඒකාබද්ධතාවය, වර්තමාන ආසියාවේ භූ-ආර්ථික පරිසරයේම කොටසක් බවට පත්ව ඇත.⁴¹ කළාපීය ආර්ථික ඒකාබද්ධතාවය ඇති කර ගැනීමට චීනය දක්වන අධිෂ්ඨානශීලී කැපවීම තුල, සැලකිය යුතු භූ-දේශපාලනායික තර්ජනයක් ඇති වීමේ ලකුණු පිටස්තර නිරීක්ෂණයින් බොහෝ දෙනෙකු නොදකිති. කළාපයේ මෙන්ම එක්සත් ජනපදයේ ද උපායමාර්ගික ප්‍රජාව, චීනයේ නව ප්‍රතිපත්තිය දකිනුයේ දේශසීමා වලට යාබද පළාත් වලට ආරක්ෂක සහ ආර්ථික ස්ථාවරත්වය ගෙන ඒමේ පරමාර්ථය පාදක කොට ජනිත වූවක් ලෙසිනි. ඒ සම්බන්ධයෙන් කර ඇති එක් විශ්ලේෂණයකට අනුව, චීනයේ කළාපීය මහා මාර්ග සහ දුම්රිය මාර්ග ඉදිකිරීම නිරත දිග ආසියාව ගමන් කරන වේගයට වඩා ඉදිරියෙන් ගමන් කිරීමෙන් පැහැදිලි වනුයේ 'සම්මුතිය සහ අවස්ථාවාදය, තුලනාත්මක බව සහ බිය පරදවා ජය ගන්නා බවයි... චීනය සමග එක්වීමෙන් ලැබෙන වාසි එහි ඇති අවදානම් බවට වඩා වැඩි බව පිළිගැනෙන'⁴² බවයි. සාගරය ඔස්සේ ප්‍රවාහනය කෙරෙන චීනයේ බලශක්ති ආනයන, බීජිං සහ ආසියාවේ අනෙකුත් අග නගර වල දී ආරක්ෂණීකරණය (Securitization) කිරීම ඇරඹූ පසුව මෙම ප්‍රවාහන මාර්ග වල ආරක්ෂාව පිළිබඳව පැවති අදහස බොහෝ සෙයින් වෙනස් විය. නව සියවසේ ආරම්භක දශකය තුල, සමස්ත ලෝකය පුරාම, බලශක්ති ආරක්ෂණය පිළිබඳ සැලකිල්ල ඉහළ යෑම ආරම්භ වූ විට චීනයේ ප්‍රවාහන මාර්ග ඉදිකිරීමේ කාර්යය තුල සාගරය යොදා ගැනීම පිළිබඳව වැඩි උනන්දුවක් පහළ

විය. එහි දී, චීනයේ උපායමාර්ගික ගණනය කිරීම තුල ඉන්දියානු සාගරයට නව වැදගත් කමක් ලැබිණි. චීනයේ මෙම උනන්දුව 'මලක්කා ගැටළුව' වශයෙන් කැටි කර දක්වා තිබේ.

මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය, වසර දහස් ගණනක් තිස්සේම, ශාන්තිකර සාගරය සහ ඉන්දියානු සාගරය අතර නාවික ගමනාගමනයට පහසුකම් සැලසූ ජල මාර්ගයන් ගෙන් එකකි. ග්‍රීක රෝම අධිරාජ්‍යයන් මෙන්ම, ඉන්දියාවේ පැවති රාජධානි බොහොමයක් හා අරාබි වෙළෙන්දෝ ද අග්නිදිග ආසියාතික සහ බටහිර ශාන්තිකර වෙරළේ පිහිටි රටවලට වෙළඳාම සඳහා ගමන් කළේ මෙම ජල මාර්ග යොදා ගනිමිනි. චීනය, ජාවා, සුමාත්‍රා සහ මලයා යන රටවල පිහිටි අධිරාජ්‍යයන්ට සහ රාජධානි වලට මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය සුවිශේෂී වැදගත් කමකින් යුතු මුහුදු මාර්ගයක් විය. සමුද්‍ර සන්ධියේ වෙරළ තීරයේ පිහිටි නැව් තොටු, ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගර අතර කෙරෙන වෙළඳාමෙහි දී, අතරමැදි වෙළඳ කටයුතු කෙරෙන ප්‍රමුඛ ස්ථානයන්ව පැවතින. චීනයේ, ඉන්දියාවේ සහ අරාබි ලෝකයේ පිරිහීම සිදුවී යුරෝපා ජාතීන් වර්ධනය වීම ඇරඹුනු විට, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය, පළමුව පෘතුගීසීන් අතරින් අනතුරුව පිලිවෙලින් ලන්දේසීන් සහ බ්‍රිතාන්‍යයන් ගේ ග්‍රහණයටත් නතු විය. අධිරාජ්‍යවාදය පැවති සමය තුල, යුරෝපය, අප්‍රිකාව, ඉන්දියානු සාගර වෙරළ කළාපීය රටවල් සහ ආසියා ශාන්තිකර කළාපීය රටවල් අතර වෙළඳාමේ දී වැදගත් සම්බන්ධතාවයක් වශයෙන් සමුද්‍ර සන්ධියේ වැදගත් කම තවත් ඉහළ නැංවින. සීතල යුද සමයේ දී, රුසියානු නෞකා සහ සබ්මැරීන්, ඉන්දියානු සාගරයට⁴³ ඇතුළුවීම වලකන අනුබාධක ස්ථානයක් ලෙස සලකන ලදී. ජපානය සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වීම සහ එයටත් වඩා පුළුල් වූ නැගෙනහිර ආසියානු ආශ්චර්ය ලෙස හැඳින්වුනු නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල සංවර්ධනය සිදුවීමෙන් අනතුරුව, ජපානය, දකුණු කොරියාව සහ අනෙකුත් නැගෙනහිර ආසියාතික රටවලට ස්වභාවික සම්පත් රැගෙන ඒමට සහ ඒවායේ සිට අමෙරිකාවට හැර අනෙකුත් ගමනාන්තයන්ට නිෂ්පාදිත කාර්මික භාණ්ඩ රැගෙන යාමට යොදා ගන්නා ලද ආර්ථික ජීවනනාලියක් ලෙස මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියට අතිරේක වැදගත් කමක් ලැබිණි. චීනය ආර්ථික දැවැන්තයකු ලෙස නැගී

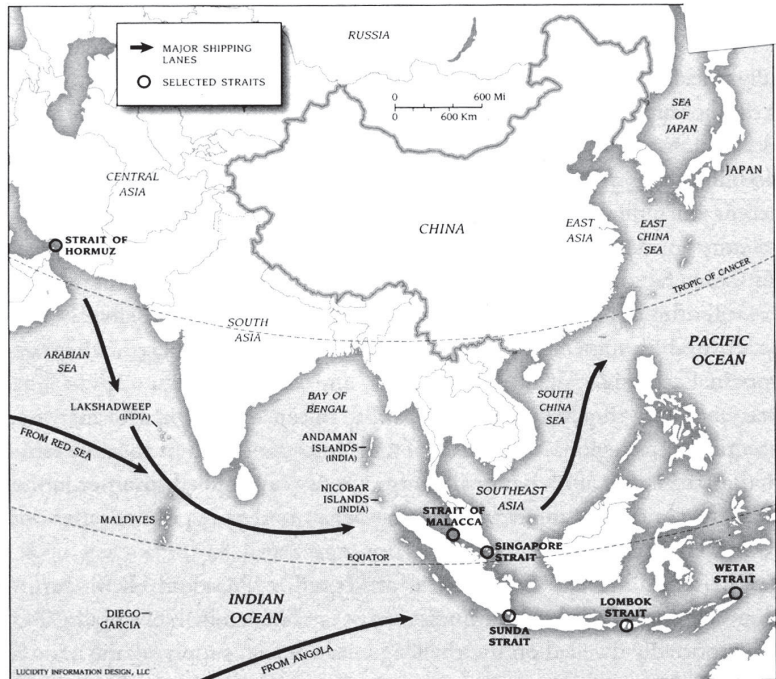
ඒම, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය ප්‍රධාන භූගෝලීය මධ්‍යස්ථානයක් බවට පරිවර්තනය කිරීමට හේතු විය. වර්තමානයේ, ජාත්‍යන්තර වාණිජ කටයුතු වලින් තුනෙන් එකක් පමණ මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා ගමන් කරයි. 2004 වර්ෂයේ දී මෙට්‍රික් ටොන් බිලියන 46 ක පමණ බරකින් යුත් භාණ්ඩ තොග සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා ගමන් කළ අතර මේ ප්‍රමාණය 2020 වන විට මෙට්‍රික් ටොන් බිලියන 6.4 ක් දක්වා වැඩි වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා සිදු කරනු ලබන සුවිශාල ප්‍රමාණයක් වූ වෙළඳ කටයුතු වලට මුහුදු කොල්ලකරුවන් ගෙන් ක්‍රස්තවාදයෙන් සහ ස්වභාවික ආපදා වලින්, මෑත කාලයේ දී, ආරක්ෂක තර්ජන එල්ල විය⁴⁴. සාගරය හරහා ගෙන එනු ලබන බලශක්ති උත්පාදකයන් මත චීනයේ යැපෙනසුළු බව සිසුයෙන් වැඩිවීමේ අභියෝගය දැනෙන්නට පටන් ගැනීමත් සමගම මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියේ සිය දුර්වල ස්ථාන ආරක්ෂණීකරණය කර ගැනීමට චීනය උත්සුක විය. ජපානය, දකුණු කොරියාව සහ නැගෙනහිර අනෙකුත් 'කොටි' ආර්ථිකයන් මෙන් නොව, කළාපයේ සාගර ආරක්ෂාව එක්සත් ජනපදය විසින් සලසා දීම පිළිබඳව, චීනය පූර්ණ විශ්වාසය තැබුවේ නැත. සියයට දහයකට වඩා වැඩි වේගයකින් වර්ධනය වූ චීන ආර්ථිකය තුල, නිරපේක්ෂව මෙන්ම ජාතික බලශක්ති අවශ්‍යතාවයේ කොටසක් වශයෙන් ගත් කළ ද බලශක්ති ආනයනය, කිහිප ගුණයකින් වැඩි විය. බීජිං පරිපාලනය, ඉහළම මට්ටමින් මේ සම්බන්ධව අවධානය යොමු කිරීම ඇරඹුවේ මෙම අවස්ථාවෙහි දී ය.⁴⁵

'මලක්කා ගැටළුව' ගැටළුවක් වශයෙන් මුලින්ම ගෙනහැර දක්වන ලද්දේ ජනාධිපති හූ ජින්ටාවෝ විසිනි. 2003 නොවැම්බර් මාසයේ දී පවත්වන ලද චීන කොමියුනිස්ට් පක්ෂ සම්මේලනය අමතා කරන ලද කතාවේ දී, ආනයනය කරනු ලබන බලශක්තිය මත වැඩි වැඩියෙන් රඳා පවතින ජාතියේ අවශ්‍යතාවයන් සපිරීම සඳහා ආනයනය කරනු ලබන බලශක්ති උත්පාදන ද්‍රව්‍ය ඉන්දියානු සාගරයේ ගමන් කර මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා පැමිණීම සමග බැඳී ඇති ගැටළු පිළිබඳ විස්තර කළ බව වාර්තා වේ. සමුද්‍ර සන්ධියේ බලය අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සතුව පැවතීම සහ එයින් චීනයේ බලශක්ති ආරක්ෂාවට⁴⁶ සිදුවන බලපෑම පිළිබඳව ද ජනාධිපති හූ මෙහි දී සඳහන් කළ බව පැවසේ. මලක්කා ගැටළුව

පිළිබඳව චීනය තුල සංවාදය ආරම්භ වීමත් සමග චීනයට තිබූ එකම ගැටළුව එක්සත් ජනපදය පමණක් නොව ඉන්දියාව ද එතුල තිබූ බව පෙනෙන්නට විය. එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර නාවුක සහයෝගීතාවය දිගින් දිගටම වර්ධනය වීම සහ ඉන්දියාව නාවුක සහයෝගීතාවය හරහා වෙනත් රටවලට සමීප වීම, ඉදිරියට ඇති විය හැකි අනතුර අවධාරණය කරන්නක් ලෙස චීනයට පෙනිනි. එක් චීන පුවත්පතක් පෙන්වා දුන් පරිදි; 'ගල්ෆ් කළාපයෙන් නැව් ගත කරන බනිජ් තෙල්, චීනයට, ජපානයට, සහ කොරියාවට ළඟා වනුයේ ඉන්දියානු සාගරය ඔස්සේ ගමන් කර මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා පැමිණෙමිනි. මේ ජීවනනාලිය, වෙනත් බලවතකු ගේ ග්‍රහණයට හසු වුවහොත් ආනයනය කරන රටවල් තුන එයින් දැඩි පීඩාවකට පත් වනු ඇත. 'තෙල් මාර්ගය', තම බලය යටතට ගැනීම එක්සත් ජනපදයේ උපායමාර්ගය වූ හෙයින්, එම මාර්ගයේ පිහිටි ඉන්දියාව, වියට්නාමය සහ සිංගප්පූරුව යන රටවලට පසු ගිය කාලයේ දී එක්සත් ජනපදය විසින් විශේෂ සැලකිලි ලබා දෙනු ලැබිනි'.⁴⁷ චීන විශ්ලේෂකයින් අතුරින් තවත් සමහරෙකු ගේ තර්කය වන්නේ 'ඉන්දියාව, සිය සාගරයට ඇතුළු වන සහ පිටවන ස්ථාන එනම්, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය, හෝමුස් සහ බැඩ්එල්මැන්ඩේබ්, සුවස් ඇල, සුභ ප්‍රාර්ථනා තුඩුව, ඇගලිගා දූපත් පෙළ යන ප්‍රදේශයන් හි හමුදාමය බලය තහවුරු කර ගැනීමට උත්සාහ කරන බවයි..... චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ද්විපාර්ශවීය සම්බන්ධතාවය පිරිහුනහොත්, ඉන්දියානු සාගරය තුල අසම්මුතියන් ප්‍රදර්ශනය කිරීම තුලින් චීනය දුර්වල තත්වයකට ඇද දැමීමට ඉන්දියාවට හැකියාව ඇත'.⁴⁸

බොහෝ චීන විශ්ලේෂකයින්ට, මෙය එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව වැනි අනාගතයේ දී නිර්මාණය විය හැකි පසම්තුරන් පිළිබඳව ගැටළුවක් පමණක් නොවේ. එය, රට තුල තිරසාර වර්ධනය සහ සමෘද්ධිය පවත්වා ගෙන යාම සඳහා අවශ්‍ය විශ්වසනීය සහ ආනයනික බලශක්ති උත්පාදකයන් බාධාවක් නොමැතිව ලැබෙන බවට වග බලා ගැනීමේ ජාතික අවශ්‍යතාවය පවතින අවස්ථාවේ දී මතුවන දැඩි භූ-දේශපාලනයික දුර්වලතාවයකි. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ සාගර අපේක්ෂාවන් චීනයට එදිරිවාදී නොවන තත්වයක් යටතේ පවා, සිය බලශක්ති ආරක්ෂණය පිටස්තර බලයන්ට

පැවරීමට බිජිං පරිපාලනයට හැකිය යන්න පිළිගැනීමට චීන දේශපාලන නායකත්වයට හැකියාවක් නැත (රූපය 3 බලන්න).

3 වන රූපය: ඉන්දියන් සාගරයේ චීන මුහුදු මාර්ග

චීන ප්‍රතිපත්ති විකසනය වී ඇති ආකාරය විමසන විට, මලක්කා ගැටළුව විසඳා ගැනීම සඳහා කොටස් තුනකින් යුත් ක්‍රියාමාර්ගයක් ගැනීමට ප්‍රයත්න දරන බව පෙනේ: 'බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාවය තුළින් සහ විකල්ප බලශක්ති උත්පාදන මාර්ග සොයා ගැනීම, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය මග හැර යන අයුරින් නල මාර්ග ඉදිකිරීම සඳහා ආයෝජනය කිරීම සහ චීනයේ නැව් ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කිරීමට තරම් බලවත් නාවික හමුදාවක් ගොඩ නගා ගැනීම',⁴⁹ මේ කොටස් තුනයි. විසඳුමේ පළමුවන කොටස අතිශයින් වැදගත් වුවත් එය මෙම කෘතියේ විෂයපථයෙන් ඔබ්බෙහි පවතින්නක් සේම ජාතික බලශක්ති ජනන මිශ්‍රණයට

යොදා ගන්නා ක්‍රම සම්බන්ධව චීනයේ තාක්ෂණික සහ දේශපාලන තෝරාගැනීම් වලට අදාළ සංකීර්ණ කරුණු රැසක් එයට ඇතුළත් ය. බටහිර චීනය සහ උපමහාද්වීපය අතර, චීනය විසින් දැනටමත් ඉදිකිරීම අරඹා ඇති ප්‍රවාහන මාර්ග වල වැදගත්කම, විසඳුමේ දෙවන කොටස විසින් තවදුරටත් තහවුරු කරනු ලබයි. මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියට බටහිරින් ඇති කළාප ලෙසින්, උප මහාද්වීපය සහ බුරුමය, චීනය තුලට සැපයුම් ගෙන යා හැකි ස්වභාවික දොරටු ලෙසින් පෙනී යයි. මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා නෞකා වලින් යාමෙන් තොරව, අග්නිදිග ආසියාවේ ධනික තෙල් සහ ස්වභාවික ගෑස් නිපදවන රටවල් සහ චීනය සම්බන්ධ කළ හැකි ආකාරයක් සොයා ගැනීම සඳහා බිජිං පරිපාලනය අග්නිදිග ආසියාවේ විකල්ප රැසක් සැලකිල්ලට භාජනය කර තිබේ.⁵⁰ මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියට විකල්පයක් ලෙස බෙංගාල බොක්ක සහ බටහිර ශාන්තිකරය යා කරමින් දකුණු කාසියානියාවේ ක්‍රා ඉස්ත්මුස් ඇල මාර්ගය හරහා නැව් ගමනාගමනය කළ හැකි ඇල මාර්ගයක් කැනීම මේ සඳහා කළ හැකි බරපතලම කටයුත්ත වනු ඇත.⁵¹ ක්‍රා ඉස්ත්මුස් හරහා යමින්, ආසියාව වෙනුවෙන් පැනමා ඇලක් කැපීමේ අදහස දහහත් වන ශතවර්ෂය දක්වා අතීතයට ඇදී යයි. මේ යෝජනාව නැවත නැවත ගෙන එන ලද නමුත්, ඒ සඳහා දැරීමට සිදුවන අති විශාල පිරිවැය හේතු කොට ගෙන නැවත නැවතත් ප්‍රතික්ෂේප වී තිබේ. බිජිං පරිපාලනය මෙම යෝජනාව හොඳින් සලකා බලා ඇති අතර ඒ සඳහා අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන විසි පහකට වඩා වැඩි පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවනු ඇති බවට කර ඇති ඇස්තමේන්තුව හමුවේ එය අතහැර දැමූ බව කියැවේ. ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරය අතර අතරමැදි ස්ථානයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීමේ පවතින ප්‍රතිලාභ හඳුනා ගත් කාසියානියාව, නල මාර්ගය පිළිබඳව යෝජනාව ඉදිරිපත් කර ඇත. වර්තමානයේ දී මේ වාසිය අත්විඳිනුයේ සිංගප්පූරුව විසිනි. නල මාර්ගය ද ඉස්ත්මුස් ඇල හරහා යාමට යෝජිත වුවත් ඒ, පොළොව යටිනි. ඇල මාර්ගයට වඩා බෙහෙවින් අඩු පිරිවැයකින් නිම කර ගැනීමේ හැකියාව ඇති නල මාර්ගය, චීනයට පමණක් නොව මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය විශාල වශයෙන් භාවිත කරන අනෙකුත් රටවල් වන ජපානයට සහ දකුණු කොරියාවට ද ආකර්ෂණීය විකල්පයක් වනු ඇත. 'උපායමාර්ගික

බිම් පාලම' ලෙස නම් කර ඇති නල මාර්ගය පිළිබඳව, බීජිං සහ බැංකොක් පරිපාලනයන් අතර මේ වන විට සාකච්ඡා කිහිපයක් පැවැත්වී ඇති බව දැනගන්නට තිබේ.⁵² එහෙත්, ඉහළ පිරිවැයක් දරන්නට සිදුවීම සහ දේශපාලනයික දුෂ්කරතා රැසක් නිසා ව්‍යාපෘතිය ඉදිරියට යාමෙන් වැලකී ඇත.

බෙංගාල බොක්කේ, බුරුමයට අයත්, අරකන් වෙරළ තීරයේ පිහිටි ක්‍රියායුක්තිය ගැඹුරු දිය වරායේ සිට සමගාමීව ගමන් කරන බනිජ් තෙල් සහ ගෑස් නල මාර්ග දෙකක ඉදිකිරීමේ කටයුතු, චීනය, 2010 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී ආරම්භ කළේ ය. මේ නල මාර්ග, චීනයේ යුනාන් ප්‍රාන්තයේ කන්මින්ග් කරා ගමන් කරනු ඇති අතර සමහර විට ඉන් ඔබ්බට ද ඉදිකිරීම් සිදුවන්නට ඉඩ තිබේ.⁵³ කිලෝ මීටර් 1,100 (සැතපුම් 684) ක් දිගින් යුත් නල මාර්ගය දිගේ ප්‍රවාහනය වනු ඇත්තේ, බුරුමය තුළ පිහිටා ඇති, බලශක්ති සම්පතීන් පොහොසත්, ෂේව් (Shew) ගෑස් ආකරයේ නිෂ්පාදනයයි. මේ ගෑස් ආකරය, 2007 වර්ෂයේ දී තිස් අවුරුදු බද්දක් යටතේ චීන සමාගම් සමූහයකට ලබා දී ඇත. බුරුම හමුදා පාලනයේ, දෙවන පෙළ ජනරාල් වරයකු වන මයුන්ග් ආයේ, 2009 වර්ෂයේ දී චීනයේ කළ සංචාරයක් අතරතුර මේ සම්බන්ධ ගිවිසුමට අත්සන් තබන ලදී. දුම්රිය මාර්ග, මහා මාර්ග සහ ජලමාර්ග ඉදිකිරීම මෙන්ම ක්‍රියායුක්තිය හි පිහිටා ඇති වරාය සහ අරකන් ප්‍රාන්තයේ තත්වය උසස් කිරීමේ කටයුතු ද ව්‍යාපෘතියට ඇතුළත් ය. බුරුමයෙන් ගෑස් සැපයුම ලබා ගැනීමට සහ ද්විත්ව නල මාර්ගය ඉදිකිරීමට ගන්නා ලද තීරණ දෙක එක් ව, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය මගහැර යාමට චීනය දැරූ ප්‍රයත්නයන් අතුරින් සාර්ථක වූ පළමුවැන්න බවට පත් වේ. ද්විත්ව නල මාර්ගය ඉදිකිරීම සඳහා අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 2.5 ක පමණ පිරිවැයක් දරන්නට සිදුවෙතැයි අපේක්ෂා කෙරෙන අතර එය චීන සමාගම් විසින් දරනු ඇත. චීනයේ ජාතික බනිජ් සංස්ථාවට අනුව, තෙල් සහ ගෑස් නල මාර්ග වල ඉදිකිරීම් කටයුතු 2013 වර්ෂයේ දී නිමාවට පත් වූ පසු, ක්‍රියායුක්තිය වරායට පැමිණෙන චීන තෙල් නැව්, බටහිර ආසියාවේ සිට අප්‍රිකාව දක්වා දිනකට තෙල් බැරල් මිලියන 0.6 ක් පමණ ප්‍රවාහනය කරනු ඇත. අනෙක් අතට, වාර්ෂිකව වර්ග මීටර බිලියන 12 ක් පමණ ගෑස්,

ගෑස් නල මාර්ගය හරහා කන්මින්ග් වෙත යැවෙනු ඇත. තිස් අවුරුදු පරිච්ඡේදයක් පුරාවට, මේ ව්‍යාපෘති දෙක විසින් බුරුම පරිපාලනයට ලබා දෙන මුදල අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 30 සිට 55 අතර අගයක් ගනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මුල් කාලයේ දී බුරුමයේ අදහස වූයේ, බංගලාදේශය හරහා ඉන්දියාවේ ඊසාන දිග දුරස්ථ ප්‍රදේශ වලට ෂේව් වෙතින් ගෑස් සැපයීමයි. ගෑස් නල මාර්ගය ඉදිකිරීමේ කොන්දේසි පිළිබඳව රටවල් තුන අතර සාකච්ඡා ද පැවැත්වින. නල මාර්ගයේ කොන්දේසි පිළිබඳව, නව දිල්ලි සහ ඩකා පරිපාලනයන් අතර එකඟතාවයක් ඇති කර ගැනීමට නොහැකිව සාකච්ඡා ඇණහිට තිබූ තත්වය තුළ ෂේව් ආකරයේ ගෑස් යුනාන් වෙත ගෙනයාමට සහ ඒ සඳහා ඉදි කළ යුතු වන ද්විත්ව නල මාර්ගයේ පිරිවැය දරා ගැනීමට චීනයෙන් බුරුමයට යෝජනාවක් ඉදිරිපත් විනි.

කෙසේවෙතත්, නල මාර්ග ව්‍යාපෘතිය මානව හිමිකම් සංවිධාන වල මෙන්ම, ව්‍යාපෘතියට විරුද්ධ කණ්ඩායම් වල සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා වන කණ්ඩායම් වල ද විවේචනයට ලක් වී තිබේ. ව්‍යාපෘතිය සම්පූර්ණයෙන්ම නවත්වා දැමීමේ හෝ අවම වශයෙන් එහි කොන්දේසි වෙනස් කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් මේ කණ්ඩායම් චීනයට මෙන්ම ජාත්‍යන්තර ප්‍රජාවට ද පීඩනයක් එල්ල කිරීමට ප්‍රයත්න දරති.⁵⁴ අනෙක් අතට, ගිවිසුම අත්සන් තැබීමෙන් පසුව, චීන බුරුම දේශසීමාවේ හටගත් සිද්ධීන් ද ගිවිසුමට අහිතකර තත්වයක් නිර්මාණය කර ඇත. වාර්ගික බුරුම ජාතිකයින් සහ මධ්‍යම ආණ්ඩුව අතර ගැටුම් රැසක් වාර්තා වූ අතර උතුරු බුරුමයේ සිටි චීන සරණාගතයින් යුනාන් පළාතට පලා යාම බුරුමය සහ චීනය අතර තරමක ආතතියක් නිර්මාණය කිරීමට ද හේතු වී ඇත.⁵⁵ අනෙක් සෑම ස්ථානයක දී ම මෙන්, ජාත්‍යන්තර විවේචනය සහ දේශීය විරෝධතා මධ්‍යයේ වුව ද ප්‍රධාන පෙළේ බලශක්ති ව්‍යාපෘති නොකඩවා ගෙන යාමට තමන්ට ඇති හැකියාව සහ අධිෂ්ඨානය බීජිං පරිපාලනය සහ චීන රජයට අයත් සමාගම් විසින් ප්‍රදර්ශනය කර තිබේ.⁵⁶

මුතු හර

මලක්කා අර්බුදය සම්බන්ධව පවතින චිනයේ නව සංවාදය තුළින් මතු කරන ලද්දේ චිනය පෙලන බලශක්ති අන්තර්ජාතික බව පිළිබඳ ප්‍රශ්නය පමණක්ම නොවේ. චිනයේ සාගර උපායමාර්ගයේ මූලික අරමුණු පිළිබඳව සාකච්ඡාවක් ද මේ තුළින් නිර්මාණය විය. මේ හරහා අප, මලක්කා ගැටළුවට ඉදිරිපත් කරන ලද විසඳුමේ තුන් වන කොටස කරා රැගෙන යයි. මලක්කාවට බටහිරින් ඇති විවිධ ප්‍රවාහන මාර්ග දිගේ ඉදිවන නල මාර්ග, සමුද්‍ර සන්ධිය මත ඇති යැපීම අඩු කරනු ඇති වුවත් සාගරය හරහා බලශක්තිය ප්‍රවාහනය කිරීමේ ඇති දුර්වලතාවය/අනතුර යන ගැටළුව එමගින් ඉවත් නොවනු ඇතැයි චීන විශ්ලේෂකයින් ගේ තර්කයයි.

ක්‍රා ඉස්ක්මුස් ඇල මාර්ගයට හෝ චීනය හා බුරුමය අතර සහ චීනය සහ පකිස්ථානය අතර ඉදිවන නල මාර්ග වලට හෝ ප්‍රධාන බලවතුන් ගේ නාවික හමුදාවන් ගේ බලපෑමෙන් මගහැරීමට හැකි නොවනු ඇත. ඔවුන් ගේ නෞකා බල ඇණි, පරිසියානු බොක්කේ දී හෝ අරාබි මුහුදේ දී හෝ සුවස් ඇල මාර්ගයේ දී හෝ අපේ තෙල් නැව් අවහිර කළහොත් මේ සියළු ව්‍යාපෘති අර්ථ ශූන්‍ය වනු ඇත. එහෙයින්, ඉන්දියානු සාගරයේ ක්‍රියාත්මක වන ප්‍රධාන නාවික බලවේගයන්ට සමාන බලවේගයක් බවට පත්වීමට චීන නාවුක හමුදාවේ සාගර බලඇණි වලට හැකි නොවන තාක් කල් චීනයේ ඛනිජ තෙල් ප්‍රවාහ මාර්ග වල සහ සමුද්‍ර සන්ධි වල පවතින ගැටළු නොවිසඳෙනු ඇත.⁵⁷

ගොඩබිම හරහා නල මාර්ග ඉදිකිරීමට චීනය දරන ප්‍රයත්නය, 'ගෝලීය ඛනිජ තෙල් වෙළඳපල යාන්ත්‍රණය සම්බන්ධ වැරදි වටහාගැනීම්, ආරක්ෂක ගැටළු පිළිබඳ කරන ලද අසම්පූර්ණ තක්සේරු කිරීම්, කලාපීය සහ දේශීය වාණිජ සහ දේශපාලනායික අවශ්‍යතාවන් ගේ පෙළඹවීම් මත දකින 'දවල් හීනයක්' 'බව සමහර බටහිර විශ්ලේෂකයින් ගේ ද අදහසයි. ඔවුන් තවදුරටත් පවසන්නේ 'ගොඩබිම නල මාර්ග, මුහුදේ යන නෞකා වලට වඩා, කඩාකප්පල්කාරී ක්‍රියාවලට සහ හමුදාමය බාධාකිරීම් වලට භාජනය වීමට වැඩි ඉඩ කඩක් ඇත. භාණ්ඩ ගෙන යන නෞකා වලට අනුබාධක ස්ථාන මගහැර යාම සඳහා යෝජනා කර ඇති, බුරුම චීන නල මාර්ගය වැනි ව්‍යාපෘති මිල අධික සේම අවහිර කිරීමට

වැඩි ඉඩ කඩක් ද පවතී. එමෙන්ම, රාජ්‍ය නොවන හෝ වෙනත් කණ්ඩායම් වල භෞතික පහරදීම් වලට ගොදුරු වීමේ අනතුර ද පවතී. එහෙත්, භාණ්ඩ ප්‍රවාහන නෞකා වලට කඩාකප්පල් කිරීම් මගහැර යාත්‍රා කිරීමේ හැකියාව තිබේ'⁵⁸ යනුවෙනි.

සමහර චීන විශ්ලේෂකයින් ද මේ තර්කය පිළිගන්නා අතර, සිය නාවික හමුදාව, ඉන්දියානු සාගරයේ ද මෙහෙයුම් කිරීමේ සමත් සමස්ත සාගරයේම මෙහෙයුම් කළ හැකි නිල් දිය හමුදාවක් බවට පත්වීම පිළිබඳව අපේක්ෂාවෙන් සිටිති.⁵⁹ දුරස්ථ සාගර කලාපයන්හි මෙහෙයුම් සිදුකිරීමේ හැකියාව, විදේශයන් ගේ හමුදා කඳවුරු පිහිටුවා ගැනීම මත රඳා පවතින බව චීන නාවික උපායමාර්ග විශ්ලේෂකයෝ හොඳින් දන්නා කරුණකි. විදේශයන්හි හමුදා කඳවුරු පිහිටුවීම සම්බන්ධව, කොමියුනිස්ට් චීනය, මූලික ප්‍රතිපත්තිමය විරුද්ධත්වයක් දැක්වූව ද වෙනත් රටවල් සමග විශේෂ නාවුක සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීමේ ඇති වැදගත්කම බිෂං පරිපාලනය නොදන්නාවා නොවේ. මේ සම්බන්ධව බිෂං පරිපාලනය විසින් දරන ලද ප්‍රයත්න, නාවික හමුදාවේ ඉහළ නිලධාරියකු විසින් මෙසේ දක්වා තිබින:

[චීනයට] නිරිත දිගින් සාගරයට ප්‍රවේශය ලබා ගැනීම පිණිස, චීනය 1990 දශකය තුළ, නැගෙනහිර ඉන්දියානු සාගරයට අයත් බුරුමයේ වරාය වාප්පු ඉදි කළ අතර මිකොන් ජල මාර්ගය පිරිසිදු කිරීමට කටයුතු කළේය. 2003 වර්ෂයේ දී, රුසියාවේ ඇත නැගෙනහිර වරායක් බදු ගත් අතර ටියුමන් ගංගා ද්වාරය සංවර්ධනය කිරීමේ පරමාර්ථය ඇතිව රුසියාව සමග සාකච්ඡා පවත්වනු ලැබිණි. අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියනයක් ආයෝජනය කරමින් නිරිත දිග පකිස්ථානයේ මක්රන් වෙරළේ ගැඹුරු දිය වරායක් [ග්රේදාර්] ඉදි කරන ලද්දේ මධ්‍යම ආසියානු රටවලට වෙළඳ සහ ප්‍රවාහන කේන්ද්‍රයක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා මෙන්ම චීනයේ භූ-උපායමාර්ගික බලපෑම පුළුල් කරනු පිණිස ය. පසුගිය වසර කිහිපය තුළ දකුණු ශාන්තිකර කලාපයට ආධාර ලබා දීමට චීනය කටයුතු කළ අතර ආර්ථික සහ වෙළඳ සම්බන්ධකම් තහවුරු කර ගත්තේ ය. විශේෂයෙන්ම, ලෝක වෙළඳ සංවිධානයට ඇතුළු වීමෙන් අනතුරුව, අප්‍රිකානු සහ කැරිබියානු කලාපය සමග ආර්ථික සහ වෙළඳ සහයෝගීතාවන් වර්ධනය කර ගන්නා ලදී. චීනයේ, සාගර භූ උපායමාර්ගික සම්බන්ධතාවන් සංවර්ධනය කර ගැනීම සඳහා මේ සියළුම ජයග්‍රහණයන් ගේ දායකත්වය ලැබී තිබේ.⁶⁰

කෙසේවෙතත්, විසි එක් වන සියවසේ පළමු දශකය වන විට චීනයේ හමුදා රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සම්බන්ධතා ලෝකය පුරා තීව්‍ර වෙමින් පැවතිණි. එසේම, විදේශ රටවල හමුදා කඳවුරු පිහිටුවා ගැනීමේ හැකියාව පිළිබඳව ප්‍රසිද්ධියේ සාකච්ඡා කිරීම ද ඇරඹී තිබිණි. 2009 වර්ෂයේ දී චීනය ප්‍රකාශ කළේ 'රටවල් 109 ක හමුදා තානාපති සහායක කාර්යාල පවත්වා ගෙන යාම; වාර්ෂිකව හමුදා දූත පිරිස් 100 ක ට වැඩි සංඛ්‍යාවක් විදේශ රටවලට යැවීම, විදේශ රටවලින් පැමිණෙන හමුදා දූත පිරිස් 200 ක ට වැඩි සංඛ්‍යාවක් පිළිගැනීම, ඉහළ මට්ටමේ උපායමාර්ගික අදහස් විමසීම් සහ වෘත්තීය සහ තාක්ෂණික හුවමාරු වැඩසටහන්, මධ්‍යම සහ කණිෂ්ඨ මට්ටම් වල නිලධාරීන් සඳහා විදේශයන්හි අධ්‍යාපන හුවමාරු වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීම වැනි මූලපිරීම් හරහා චීනය වෙනත් රටවල් සමග හමුදාමය සබඳතාවය බොහෝසෙයින් පුළුල් කරගන්නා'⁶¹ බවයි. විදේශ රටවල හමුදා කඳවුරු ස්ථාපනය කරගැනීමේ අවස්ථාව පිළිබඳව බීජිං පරිපාලනය සොයා බලන බවට එම වර්ෂයේම, පසු අවස්ථාවක දී, චීන නිලධාරීන් පවසා තිබූ බව වාර්තා වූවත්, එම වාර්තා ක්ෂණිකවම ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබිණ.⁶²

විදේශ වල හමුදා කඳවුරු පිහිටුවන ලෙස චීන උපායමාර්ගික ප්‍රජාවේ එක් කොටසක් වෙතින් නැගෙමින් පැවතෙන ඉල්ලීම් සමාලෝචනය කරන සමහර විශ්ලේෂකයෝ, චීන හමුදා කඳවුරු ඉන්දියානු සාගරයේ තැනින් තැන පිහිටුවීම පිළිබඳව පවතින අතිශයෝක්තිය පිළිබඳව මෙසේ පවසති. 'එක්සත් ජනපදය විසින් අත්කර ගෙන ඇති මට්ටමට සමීප මට්ටමක ගෝලීය විද්‍යාමානවීමක් චීන මහජන හමුදාවට ලබා දෙමින්, ලොව පුරා විහිද ගිය හමුදා කඳවුරු ජාලයක් පිහිටුවීමට චීනය අදහස් කරන්නේ යැයි සැක කිරීමට හේතුවක් නැත. එහෙත්, චීනයේ පුළුල් වන දේශපාලන සහ ආර්ථික අවශ්‍යතාවයන්ට සහායක් වීමේ ශක්තියෙන් යුතු යැයි කල්පනා කරන ස්ථාන වල කඳවුරු කිහිපයක් පිහිටුවීමේ අදහසට, සමහර චීන විශ්ලේෂකයින් සහයෝගය දෙන බව පැහැදිලි ය'.⁶³ 2009 වර්ෂයේ දී සෝමාලියා වෙරළ තීරයේ, මුහුදු කොල්ලකරුවන්ට එරෙහිව චීනය සිදු කළ මෙහෙයුම්, දුරස්ථ සාගර ප්‍රදේශ වල දී මෙහෙයුම් කටයුතු තිරසාරව සිදු කිරීමට, චීන නාවික හමුදා වලට ප්‍රමාණවත් සහායක සේවා පැවතීමේ

අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ අවධානය යොමු කරවීමට හේතු සාධක විය. විදේශයන්හි හමුදා කඳවුරු පිහිටුවී යෑම අවධාරණය කරන චීන විශ්ලේෂකයින් පවා, සම්ප්‍රදායික විදේශ ප්‍රතිපත්තීන්ට අනුව බීජිං පරිපාලනය තුළ පවතින සංවේදීතාවයන් ගැන හොඳින් දැනුවත් ය. 'එක්සත් ජනපද ශාන්තිකර බල ඇණිය විසින් 1990 දශකයේ දී ඉදිරිපත් කරන 'කඳවුරු නොවන ස්ථාන' (Places not Bases) උපායමාර්ගය, චීනයට ගැලපෙන විකල්පයක් වනු ඇතැයි චීන විශ්ලේෂකයින් පවසා ඇත. මෙහි දී, ස්ථීර කඳවුරු පිහිටුවා ගැනීමෙන් තොරව, උපායමාර්ගික ස්ථාන වල, අවශ්‍ය ප්‍රධාන පහසුකම් ලබා ගැනීමට හැකි වැඩපිළිවෙලක් සකස් කර ගැනීමට චීනයට හැකි වනු ඇත'. ඔවුන් තවදුරටත් පවසනුයේ:

මේ ආකර වූ 'ස්ථාන' සංවර්ධනය කර ගැනීම හරහා දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පැවත ආ චීන ප්‍රතිපත්ති, මතභේදයට තුඩු දිය හැකි අයුරින් වෙනස් කිරීමෙන් තොරව, ප්‍රධාන කළාපයන්හි බලය ප්‍රදර්ශනය කිරීමේ හැකියාව චීන මහජන හමුදාවට ලබා දෙනු ඇත. මේ 'ස්ථාන' සඳහා යොදවන ප්‍රවේශය, එක්සත් ජනපදය, ඉන්දියාව, ජපානය සහ කළාපයේ වෙනත් බලවතුන්, එතරම් කලබල නොකරවනු ඇතැයි චීන විශ්ලේෂකයින් කල්පනා කරන්නට ඉඩ තිබේ. එයට එක් හේතුවක් වනු ඇත්තේ, මෙම උපකාර මධ්‍යස්ථාන වලින් යුද නොවන මෙහෙයුම් කටයුතු එනම් ආහාර, ඉන්ධන, නඩත්තු සහ අළුත්වැඩියා කිරීම් වැනි සේවාවන් ලබා දීම මිස සම්පූර්ණ ශක්තියෙන් යුතු විදේශ කඳවුරක සාමාන්‍යයෙන් පවතින යුධ උපකරණ සහ විශාල හට කණ්ඩායම් රඳවා තබා ගැනීම සිදු නොවීමයි. මෙම කරුණ නිසාම සත්කාරක රටකට 'ස්ථානයක්' සඳහා ඉඩ ලබා දීම අපහසු නොවනු ඇති හෙයින් උපායමාර්ගික උනන්දුවක් ඇති කළාපයන්හි, ප්‍රධාන රටවල් සමග සිය සම්බන්ධතාවය ඉහළ නංවා ගැනීමට චීනයට ඉඩ ලැබෙනු ඇත.⁶⁴

කෙසේවෙතත්, චීනය, ඉන්දියානු සාගරයේ ස්ථීර කඳවුරු පිහිටුවා ගැනීමට අධිෂ්ඨාන කරගෙන ඇතැයි යන උපකල්පනය පැතිරෙමින් පවතී. විශේෂයෙන්ම, ඉන්දියාව තුළ මෙම මතය තදින් විශ්වාස කෙරේ. සුවිශාල චීන සැලැස්මක් පිළිබඳව පළමුවෙන්ම ඉඟියක් පළ වූනේ එක්සත් ජනපද ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ⁶⁵ අනුග්‍රහය යටතේ හෙළි දක්වනු ලැබූ ආසියාවේ බලශක්ති අනාගත සම්බන්ධ වාර්තාවක් තුළිනි. චීනය ඉන්දියානු සාගරයට පිවිසීමේ අවස්ථාව සෙවීම පිළිබඳව ඉන් පෙර පළවූ වාර්තා, එම ප්‍රයත්නය,

කලබල සහිත සහ දේශසීමාවලට ආසන්න සිය පළාත් වල ආරක්ෂක කටයුතු සංවර්ධනය කර ගැනීම අරමුණු කර ගෙන කරන්නා වූ හානි කර නොවන ප්‍රයත්නයන් ලෙස දැක තිබුණු නමුදු මෙම වාර්තාවෙහි එය දැක තිබුණේ බලශක්ති ආරක්ෂණය සහ සාගර උපායමාර්ගය සම්බන්ධ දෘෂ්ටි කෝණයකිනි. එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස, චීනය, ඉන්දියානු සාගරයේ සිදු කරන කටයුතු, හාත්පසින්ම වෙනස් වූ දෘෂ්ටියකින් දැකීම ඇරඹිනි. එතෙක් කල්, එකිනෙකට සම්බන්ධයක් නොමැති සහ විසිර ගිය ආකාරයකින් පෙනුණු චීනයේ කටයුතු තුල, එතැන් සිට කිසියම් රටාවක් දෘශ්‍යමාන වන්නට විය. ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන්හි චීන නැව් ගමනාගමන මාර්ග දිගේ පිහිටි උපකාරක මධ්‍යස්ථාන පෙළ 'මුතු හර' ලෙස හැඳින්වීම ඇරඹින. කෙටියෙන් කිවහොත්, වරායන්ට සහ ගගන යාත්‍රාංගන වලට ප්‍රවේශ වීමේ අවස්ථාව සෙවීම, විශේෂ රාජකාරික සම්බන්ධතාවයන් ඇති කර ගැනීම, දකුණු චීන මුහුදේ සිට මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය දක්වා සහ ඉන්දියානු සාගරය ඔස්සේ මෙන්ම අප්‍රිකාවේ නැගෙනහිර වෙරළ තීරය දිගේ සහ බටහිර ඉන්දියානු සාගර කළාපයේ ද පිහිටි රටවල හමුදාවන් නවීකරණය කිරීම යනා දී කරුණු තුළින් වර්ධනය වන, චීනයේ භූ-දේශපාලනයික බලපෑම විස්තර කරන විට, 'මුතු හර' යන්න සුලභව භාවිත කෙරෙන යෙදුමක් බවට පත් වී ඇත. 'මුතු හර' ට අයත් සෑම 'මුතු ඇටයක්ම' එක්කෝ චීනයේ භූදේශපාලනයික බලපෑමේ හෝ හමුදා විද්‍යාමානත්වයේ වැදගත් අංගයකි. මෑතකදී උසස් තත්වයට පත් කරනු ලැබූ යුද හමුදාවක් සහිත හයිනන් දූපත 'මුතු ඇටයකි'. වියට්නාමයට නාවික සැතපුම් 300 ක් නැගෙනහිරින් පිහිටා ඇති පැරසෙල් දූපත් සමූහයට අයත්, වූඩ් දූපතේ ළඟදී උසස් තත්වයට පත් කරන ලද ගුවන් ධාවන පථය ද මුතු ඇටයකි. බංගලාදේශයේ චිතගොන්නි පිහිටා ඇති බහාලුම් නැව් ගතකිරීමේ පහසුකම ද මුතු ඇටයකි. බුරුමයේ සිටිට්ටේ හි ගැඹුරු දිය වරායක් ඉදි කිරීම මෙන්ම පාකිස්ථානයේ ග්වදාර්හි නාවික මූලස්ථානයක් ඉදි කිරීම ද මුතු ඇට ය. වරාය සහ ගගන යාත්‍රාංගන ඉදිකිරීම, රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සම්බන්ධතා සහ හමුදා නවීකරණය යන කටයුතු මාලාවකින් චීන 'මුතු හර'⁶⁶ සමන්විත ය. වර්තමානයේ පවතින තත්වය අනුව, මේ පහසුකම් වලින් බොහොමයක් සිවිල්

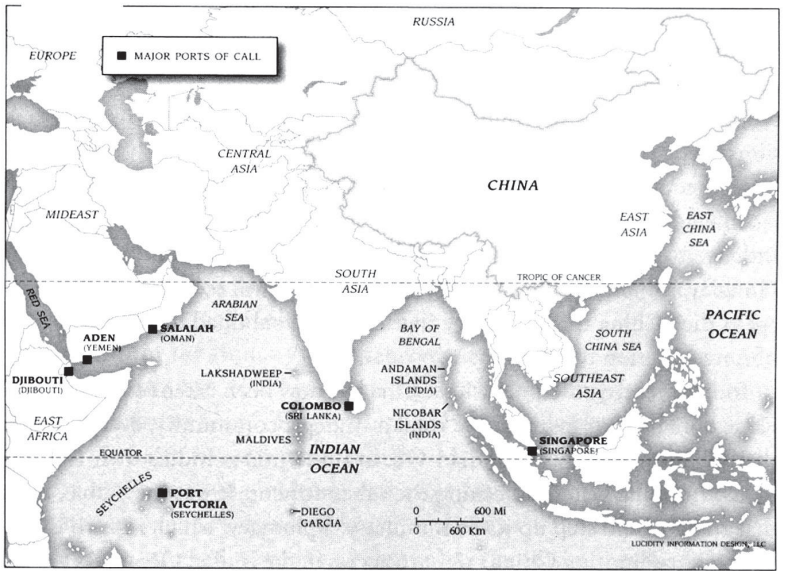
ප්‍රයෝජනය සඳහා යොදා ගැනෙන්නේ වුවත්, චීන මහජන හමුදාවේ හමුදාමය කටයුතු සඳහා සහාය වීමේ හැකියාව ඒවාට තිබේ. එක්සත් ජනපද ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය වෙනුවෙන් බ්‍රිස් ඇලන් හැමිල්ටන් විසින් සිදුකළ අධ්‍යයනයේ දී නිර්මාණය කර ගන්නා ලද 'මුතු හර' සංකල්පය, මාධ්‍ය සිරස්තලයන්හි දී ඉන්දියානු සාගරය තුල චීනයේ සාගර උපායමාර්ගය අර්ථකතනය කරන ප්‍රධාන ආකාරය බවට පත් විය.⁶⁷ සමහර විශ්ලේෂකයින් මෙම රටාව දුටුවේ, දකුණු චීන මුහුදේ සහ ඉන්දියානු සාගරය තුල එක්සත් ජනපදයේ ආධිපත්‍යයට අභියෝග කිරීම, එක්සත් ජනපදය එම කළාපයට ප්‍රවේශ වීමෙන් වැලැක්වීම, එක්සත් ජනපදයේ බලපෑම නිෂේධනය කිරීම සහ සිය දේශපාලනමය කටයුතු සඳහා ඉඩ සලසා ගැනීම පිණිස අසල්වැසි රාජ්‍යයන් තැනි ගැන්වීම යන කරුණු ඉලක්ක කරගත් දීර්ඝ කාලීන උපායමාර්ගයක් ලෙසිනි.

එක්සත් ජනපදයේ සියළු පාර්ශවයන් 'මුතු හර' සංකල්පය නිසා නොසන්සුන් බවට පත්වී නැත. ඉන්දියානු සාගරය තුල චීනය සිදු කරන ක්‍රියාවන් සහ එහි අභිලාෂයන් මේ කණ්ඩායම් ද දකින නමුදු එක්සත් ජනපදය වැනි බලවතකු සතුරු වූ තත්වයක් උදාවුවහොත්, මේ 'මුතු හර' බිඳ නොවැටී ආරක්ෂා කර ගැනීමට හැකි තත්වයට චීනය තවම පත්වී නැතැයි ඔවුන් ගේ විශ්වාසයයි. වඩාත්ම සංවාදයට ලක් වී ඇති, ඉන්දියන් සාගරයේ පිහිටි ග්වදාර් වරාය සම්බන්ධයෙන් විශ්ලේෂණයක් කරන එක්සත් ජනපද විශ්ලේෂකයින් දෙදෙනෙක් පවසන අන්දමට 'බලශක්ති ආරක්ෂණය සහ හමුදා කටයුතු යන අංශ දෙකින් එකක් සම්බන්ධව හෝ ග්වදාර් වරාය තුරුම්පුවක් ලෙස යොදා ගැනීමට චීනයට නොහැක. ගොඩබිම මාර්ගයක් යොදා ගනිමින් එක්සත් ජනපද නාවික මෙහෙයුම් පරදවන්නට/වලක්වන්නට බිෂං පරිපාලනය උත්සාහ කළත් යුද සමයකදී එයම ඔවුන්ට අවාසියක් සේ ක්‍රියා කරනු ඇත. නැව් වලින් ගෙන එන චීනයේ ඛනිජ තොග අතරමැදි දී නැවැත්වීමට වොෂින්ටන් පාලනය සිය නාවික හමුදාවට අණ ලබා දුනහොත්. ග්වදාර් වෙත යැවෙන සහ එතැනින් චීනයට ප්‍රති නැව්ගත කරන නැව් බඩු පාකිස්ථානයේ මුහුදු වරාය වෙත හෝ ළඟා නොවනු ඇත. මේ හේතුව විසින්, බිෂං පරිපාලනයට එම

මාර්ගයේ පවතින උපායමාර්ගික වටිනාකම විශාල වශයෙන් අඩු කරනු ඇත'.⁶⁸

2008 වර්ෂයේ සිට, චීනය ඒඩන් බොක්ක තුළ සිදු කරන ලද නාවික මෙහෙයුම් රටාව, ඉන්දියානු සාගරය තුළ විදේශ කඳවුරු ඇති කර ගැනීමට චීනය යොදන සැලසුම් පිළිබඳ තක්සේරු කර ගැනීමට, 'මුතු හර' සංකල්පයට වඩා යථාර්ථවාදී පදනමක් සපයයි. 2008 වර්ෂයේ අග භාගයේ සිට 2010 වර්ෂයේ මැද භාගය දක්වා, චීන යුද නෞකා එම කලාපයේ වරායන් වෙත කරන ලද ගමන් වලින් පෙනී යන්නේ 'මුහුදු කොල්ලකරුවන්ට එරෙහි මෙහෙයුම් වලට යොදා තිබූ චීන මහජන හමුදාවට අයත් නෞකා ගිමන් හැරීමට සහ ප්‍රතිසැපයුම් ලබා ගැනීමට කලාපයේ වරාය වෙත ගමන් කිරීම, ආරක්ෂක ගිවිසුම් සම්බන්ධ සාකච්ඡා, මිත්‍ර සම්බන්ධතා වෙනුවෙන් කෙරෙන නැව් ගමන් සහ අභ්‍යාස හරහා සිදු කෙරෙන හමුදාමය කටයුතු වලින් පෙනී යනුයේ කලාපීය උපකාරක ජාලයක් දැනටමත් ගොඩනැගෙමින් පවතින බවයි'. ඉදිකිරීම සඳහා චීන මූල්‍ය සහාය ලබා දුන් හෝ සංවර්ධනය කිරීම සඳහා ආධාර ලබා දුන් හෝ සෑම වරායක්ම අනාගත නාවික කඳවුරක් දැයි මුල් අවදියේ දී සැක පහළ කළ ද, ඒ අතුරින් විශේෂිත කිහිපයක් හඳුනා ගැනීමට මේ අධ්‍යයනය උපකාරී විය. සිංගප්පූරුව, කොළඹ, කරච්චි, සාලාන්, ඒඩන් සහ ජබූට්, ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීනයේ නාවික මෙහෙයුම් සඳහා විශාල වටිනාකමක් ඇති වරායන් බව පැහැදිලි වීනි (4 වන රූපය බලන්න). විවිධාකාර වූ සන්නිවේදන රටවල් සමග ඇති කරගන්නා ලද ලිඛිත ගිවිසුම් සහ ඒකාබද්ධ නාවික කටයුතු සිදුකිරීම් හරහා මෙම ස්ථාන වලට නිරන්තරයෙන් ගමන් කිරීමේ හැකියාව චීනය විසින් සහතික කරගන්නා ලදී.

චීනයේ 'මුතු හර' වශයෙන් හැඳින්වෙන සංකල්පය, ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගික ප්‍රජාව අතර කඩිනමින් ජනප්‍රිය බවට පත්වීම පුදුමයක් නොවේ. ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරය දිගේ, චීනයේ නාවික කටයුතු සීඝ්‍රයෙන් වැඩිවීම දෙස, එක්සත් ජනපදය බලන ආකාරයෙන්, සැහැල්ලුවෙන් බලා සිටීමට ඉන්දියාවට හැකියාවක් නැත. සිය සාගර කලාපය තුළ චීනයේ නාවික කටයුතු වර්ධනය වන ආකාරය දෙස සැකය පෙරදැරිව බලන්නට,

4 වන රූපය: ඉන්දියන් සාගරය තුළ චීනයට වැදගත් වරායන්

චීනය සමග පැවති අතීත ගැටුම් සහ එදිරිවාදිකම්, ඉන්දියාව තුළ නැමියාවක් ඇති කර තිබේ. ඒ අතරම, තමන්ට ඉන්දියානු සාගරය තුළ පවතින, භූගෝලීය සහ අනෙකුත් වාසිදායක තත්වයන් පිළිබඳවත්, විශ්වසනීය මෙහෙයුම්කරුවකු බවට පත්වීම පිණිස චීනයට ජය ගත යුතුව ඇති දුර්වලතාවයන් පිළිබඳවත් ඉන්දියානු නාවික නායකත්වයට හොඳ අවබෝධයක් තිබේ. එහෙත්, චීනය, ඉන්දියානු සාගරය තුළ සිය හමුදා රාජ්‍යනාන්ත්‍රිකභාවය ඉහළ නැංවීම ඇරඹූ පසුව, 2009 වර්ෂයේ ගිම්හාන කාලය පමණ වන විට ඒ පිළිබඳව ඉන්දියාවෙන් වැඩි වැඩියෙන් හඬ නැගෙන්නට විය.⁷⁰ ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගික ප්‍රජාවෙන් විශාල කොටසක්, චීනය ඉන්දියානු සාගරය තුළ නාවික කටයුතු වල යෙදීම දුටුවේ 'ඉන්දියාව උපායමාර්ගිකව වට කිරීමට' දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ චීනය දරන ප්‍රයත්නයන් ගේ ම කොටසක් ලෙසිනි. උප මහාද්වීපයේ දේශසීමාවෙහි සහ අවට, චීනය සමග අල්ලමින් සිටින සාම්ප්‍රදායික පොරයට සාගර පැතිකඩක් ද එකතු කරගන්නට දැන් ඉන්දියාවට සිදුවී තිබේ. චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ආතතිය, සාම්ප්‍රදායිකව

ඒකරාශී වූයේ, දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ අර්බුදයට හේතුවක්ව පවතින දෙරට අතර ගොඩබිම් දේශසීමාවන් මත ය. බීජං පරිපාලනය, දකුණු ආසියාතික අසල්වැසියන් සමග සහ විශේෂයෙන් පාකිස්ථානය සමග පවත්වා ගෙන යන මිත්‍රත්වය, චීනය පිළිබඳව නව දිල්ලිය තුළ පවතින සැකය තවදුරටත් තහවුරු කළේ ය. චීනය සමග, හිමාලය අවට ප්‍රදේශයේ දශක හතරක් පමණ තිස්සේ භූදේශපාලනයික පොරපිටියේ සටන් කිරීම ඉන්දියාවට හුරු පුරුදු කර්තව්‍යයකි. දෙපාර්ශවය අතර සම්බන්ධය යහපත් වී තිබූ පරිච්ඡේදය තුළ සැඟවී තිබූ 'චීන අනතුර' පිළිබඳ මතය, දකුණෙන් නැගී එන්නට ඉඩ ඇති තර්ජනයන් සමග නැවතත් හිස එසවූ බවක් පෙනින.

චීනය සමග ඉන්දියාවට පවතින ආරක්ෂක ගැටළුව දැන් සාගරය දක්වා ද විහිදී ගොස් තිබේ. ඉන්දියානු උපායමාර්ගික ප්‍රජාව අතුරින් බොහෝ දෙනෙකුට, චීනය ඉන්දියානු සාගරය ප්‍රදේශයේ තබන සෑම පියවරක්ම, උපමහාද්වීපය අවට සාගරයේ කටයුතු කිරීමට ඉන්දියාවට පවතින නිදහසට තර්ජනයක් එල්ල කිරීමකි. මේ තත්වය යටතේ, ඉන්දියාව ද සිය හමුදා රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකත්වය ශක්තිමත් කිරීම නොවැලැක්විය කරුණක් වූ අතර එම ප්‍රයත්නය බීජං පරිපාලනයට දිස් වූයේ ඉන්දියානු සාගරයට ප්‍රවේශ වීමට චීනයට පවතින අයිතිය සීමා කිරීමක් ලෙසිනි. මෙසේ, අවිශ්වාසය, බීජං සහ නවදිල්ලි පාලනයන් වෙලා ගනිමින් පවතිද්දී, දෙපාර්ශවය අතර නිර්මාණය වන උණුසුම පාලනය කර, සංවාදය තුළට කිසියම් ආකාර වූ බුද්ධිමය එකතුවක් කරන්නට, අත්දැකීම් සපිරි ඉන්දියානු තීරණගන්නන් පිරිසක් උත්සාහයක් දැරූහ. වරක්, ඉන්දියානු තානාපතිවරයා වශයෙන් චීනයේ සේවය කළ මෙන්ම හිටපු විදේශ අමාත්‍යාංශ ලේකම් වරයකු වූ සහ 2010 වර්ෂයේ සිට ජාතික ආරක්ෂක උපදේශක ධුරය දරන ශිවශන්කර් මෙන්න් පවසා සිටියේ ඉන්දියානු සාගරය පිළිබඳව වන නව සංවාදය 'චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින එදිරිවාදු කමට පමණක් කොටුවී තිබීම කණගාටුවට කරුණක්' බවයි. 'මේ තත්වය, චීන හා ඉන්දියානු රජයන් සම්බන්ධයෙන් සත්‍ය නොවුවත් දෙරටේ උපායමාර්ග හසුරුවන්නන් සම්බන්ධයෙන් නම් සත්‍යය. තර්කය ඉදිරිපත් කිරීමට යොදා ගෙන ඇති කරුණු සීමිත වන අතර, රජයයන් ඒ මත පිහිටා ක්‍රියා කළහොත් ඒවා සත්‍ය බවට පත්වනු ඇත. එමෙන්ම, ඒවා

අදාළ රජයයන් ගේ විෂයමූලික අවශ්‍යතාවන් අධ්‍යයනය කිරීම මත පදනම් වී නැත'.⁷¹

චීනයේ බොහෝ දෙනෙකු පවා, චීනයේ බලශක්ති ආරක්ෂණ අභියෝගය දෙස බලනුයේ භූ-දේශපාලනයික නාවික ගමන් මාර්ගය සැලකිල්ලට ගනිමින් නොවේ. බොහෝ විශ්ලේෂකයින් ගේ අදහස වනුයේ මලක්කා ගැටළුවට, සහයෝගිතාවයෙන් විසඳුමක් සොයා ගත යුතු බවයි. චීනයට බලශක්ති ආනයනය කිරීමට සිදුවී තිබීම, දුර්වල ස්ථානයක් ලෙස හෝ තර්ජනයක් ලෙස නොසැලකිය යුතු බව එක් චීන විද්වතෙක් තර්ක කරයි. 'චීනය සහ සෙසු ලෝකය අතර ඇති සම්බන්ධතාවය විස්තර කළ හැකි හොඳම ආකාරය නම්, එය එකිනෙකා මත යැපෙන සම්බන්ධතාවයක් ලෙස හැඳින්වීමයි. 'චීනයට ලෝකය අවශ්‍යය අතර ලෝකයට චීනය අවශ්‍යය' යන කියමන අද, අන් කවරදාටත් වඩා සත්‍ය ය. ද්විපාර්ශවික සහ බහුපාර්ශවික සංවාදයන් සහ සහයෝගිතා යාන්ත්‍රණයන් ස්ථාපනය කරගැනීම, වැඩදායක අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතා නියමාකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක කර ගැනීමට මෙන්ම සහයෝගිතාවයෙන් ක්‍රියා නොකිරීමෙන් දැරීමට සිදුවන වැය හඳුනා ගැනීමට ද උපකාර වනු ඇත. මේ ක්‍රමය සාර්ථක වනු ඇතැයි සහතිකවම කිව නොහැකි වුවත්, ඒ හරහා කෲර තරඟකාරිත්වය සහ හමුදාමය ගැටුම් අඩු කර ගැනීමට හැකි වනු ඇත. ඛනිජ තෙල් රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකත්වය සෑම පක්ෂයටම එක සේ සාධාරණය ඉටු වන්නක් නොවේ'.⁷² නැව් ගමන් මාර්ග සහ ඛනිජ තෙල් වෙළඳපල, ජාත්‍යන්තර පොදු භාණ්ඩ බව පෙන්වා දෙන ඔහු ගේ තර්කය නම් ඒවා පවත්වා ගෙන යාමේ කටයුත්තට දායකත්වය ලබා දීම, චීනයේ ඛනිජ තෙල් ආරක්ෂණයේ වැදගත් කොටසක් බවයි. මලක්කා ගැටළුවට, හමුදාමය විසඳුමක් සෙවීමට උත්සාහ කිරීමේ පවතින අනතුර, තවත් විද්වතුන් විසින් ද පෙන්වා දී තිබේ. වෙනත් බලවතුන් වෙතින් ආපසු පහර වැදීම සහ චීනයේ අසල්වැසි රාජ්‍යයන් තම තමන් වෙනුවෙන් ආරක්ෂාකාරී පියවර වලට එළඹීම නිසා චීනයේ ආරක්ෂක පරිසරයේ ආරක්ෂිත බව තවදුරටත් පහළ යාමට ඉඩ තිබේ.⁷³

'චීනයේ ජාත්‍යන්තර අවශ්‍යතාවන් රැදී පවතිනුයේ ශක්තිමත් නාවික හමුදාවක් මත පමණක් ම නොවේ' යනුවෙන් අදහස්

පළ කරන පුද්ගලයින් වින ආරක්ෂක හමුදාවන් අතර ද සිටිති. ස්වභාවික සම්පත් ලබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය, මලක්කා ගැටළුව සහ නැව් ගමනාගමන මාර්ගයන්හි ආරක්ෂාව සලසා ගැනීම යන විනය ගැටළු වලට පිළිතුර, ජාත්‍යන්තර සම්මුති වලට එළඹීම, මිත්‍රශීලී රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකභාවය සහ රට තුළ ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම යන කරුණු බව ඔවුන් ගේ අදහසයි.⁷⁴ සාගර උපායමාර්ගය පිළිබඳව විනය තුළ පවතින අභ්‍යන්තර සංවාදය පුළුල් ලෙස විශ්ලේෂණය කළ විට, වින මහජන හමුදාවට අයත් නාවික හමුදාවේ නවීකරණ කටයුතු සඳහා මුදල් විශාල ප්‍රමාණයක් වෙන් කරවා ගැනීම පිණිස නාවුක හමුදා විශේෂඥයින් නව ආර්ථික තර්ක ඉදිරිපත් කිරීමට පෙළඹී ඇති බවක් පෙනී යයි. විනයේ ජාතික ආර්ථික සංවර්ධනය ආරක්ෂා කිරීමෙහි සහ ඉහළ නැංවීමෙහි ලා නාවික හමුදාව ඉටු කරන වැදගත් කාර්යභාරය ඔවුහු හුවා දක්වති. 'ධනවත් ආර්ථිකයක්, ශක්තිමත් හමුදාවක්' යනුවෙන් සාමාන්‍යයෙන් පවතින අදහසේ විලෝමය දැන් සත්‍ය වන නැඹුරුවක් තිබේ. විශාල ආර්ථිකයක් තිබීම, ශක්තිමත් හමුදාවක් සඳහා අවශ්‍ය භෞතික ද්‍රව්‍ය සපයන්නට සමත් වන බව සත්‍යයක් බව වින මහජන හමුදාව පිළිගනී. ඒ සමගම, ශක්තිමත් හමුදාවක් නොමැතිව, ශක්තිමත් ආර්ථිකයක් ගොඩනගා ගත නොහැකි බව ද තරයේ ප්‍රකාශ කරයි.⁷⁵

විනයේ ගැටළු මෙන්ම අනෙකුත් බලවත් ජාතීන් වෙත විනයෙන් එල්ලවන අභියෝග වැඩි වශයෙන්ම පවතිනු ඇත්තේ ඉන්දියානු සාගරයේ නොව බටහිර ශාන්තිකර සාගරයේ බව, බටහිර සමහර විශ්ලේෂකයින් ගේ මතයයි. 'පවතින තත්වය අතිශයෝක්තියෙන් දක්වමින් ඉන්දියාව බියට පත් වී සිටියත්, සැලකිල්ලට ගත යුතු වැදගත්ම කරුණ විය යුත්තේ, විනය සතුව දැනට සීමාසහිතව පවතින දුරස්ථ සාගර කළාපවල මෙහෙයුම් කිරීමේ හැකියාව හෝ ඉදිරි කාලයේ දී විනය ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහන නෞකා සංවර්ධනය කර ගැනීම හෝ නොවේ. ගැටුමක් ඇති වූ අවස්ථාවක, නැගෙනහිර ආසියානු මුහුදු වලට ඇතුළුවීමෙන් වලකාලීන් එක්සත් ජනපද ශාන්තිකර බලඇණියේ ප්‍රධානත්වයෙන් යුතු ආරක්ෂක පද්ධතිය අවුල් කිරීමට වින මහජන හමුදාවට ඇති ශක්තිය දිනෙන් දින වැඩිවීම, කලාපීය සාමයට

සහ සාගරයේ සමාදානයට එල්ල විය හැකි විශාලතම තර්ජනයයි'.⁷⁶ බොහෝ විශ්ලේෂකයෝ මේ මතය සමග එකඟතාවය පළ කරති. ඔවුන් පවසන්නේ විනයේ අවශ්‍යතාවන් පුළුල් වෙමින් සහ ජාත්‍යන්තර ස්වභාවයට පත්වෙමින් පවතින බවයි; ඒ අතරම, ශතවර්ෂයක් තිස්සේ පැවති අපකීර්තිමත් භාවයෙන් මිදී නැගී සිටීම සහ දේශීය නීත්‍යානුකූල භාවය සහතික කර ගැනීම, වින නායකත්වයේ ප්‍රධාන ප්‍රමුඛතාවන් අතර තවදුරටත් පවතින බවයි.⁷⁷ ආසියානු කළාපය තුළ සිය හමුදා රැඳවීම් ශක්තිමත් කිරීමට සහ දේශපාලන මිත්‍රත්වය නඟා සිටුවීමට එක්සත් ජනපදය තුළ ඇති කැපවීම, 2011 වර්ෂයේ දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද තත්වය යටතේ විනයේ නාවික කටයුතු වල අවධානය තවදුරටත් බටහිර ශාන්තිකර කළාපය දෙසට යොමුවී තිබෙනු ඇත විනයේ, වර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථික සහ බලශක්ති අවශ්‍යතාවන් ආරක්ෂා කිරීමට සඳහා අවශ්‍ය වන විශ්වසනීය සහ තිරසාර විදේශ කඳවුරු, ඉන්දියානු සාගර කළාපයේ ස්ථාපනය කර ගැනීමේ හැකියාව, විනයේ භූගෝලීය සහ දේශපාලනයික පරිසරයන් නිසා සීමා වන්නට ද ඉඩ තිබේ. මෙය, බටහිර ශාන්තිකර සාගර කළාපයේ ඉන්දියාව දරන තත්වයෙන් බොහෝ සෙයින් වෙනස් වූවක් නොවේ. කෙසේවෙතත්, තම තමන් ගේ සාගර කළාප වලින් ඔබ්බට ඇදෙන, විනයේ සහ ඉන්දියාවේ අවශ්‍යතාවන්, ඉන්දුශාන්තිකර වෙරළ තීරයේ කිසියම් ආකාරයක දේශපාලනයික සහ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික පොරයක් දක්වා ඇදී යාමක් පෙන්නුම් කරයි. 8 වන සහ 9 වන පරිච්ඡේද වල මේ පිළිබඳව අවධානය යොමු කෙරේ.

08

උපායමාර්ගික දිවයින වට කිරීම

ඉන්දියානු සාගරය සම්බන්ධව, බීජිං පරිපාලනයේ උනන්දුව ඉහළ යාම සහ නව දිල්ලි පරිපාලනය ශාන්තිකරය තුළ වැඩි වැඩියෙන් ක්‍රියාත්මක වන්නට තීරණය කිරීම නිසා, විදේශ රටවල කඳවුරු පිහිටුවා ගැනීම සහ උපකාරක පද්ධතීන් ස්ථාපනය කර ගැනීම දෙරටේම නාවික හමුදාවන්ට මතු වූ නව අවශ්‍යතාවයකි. මේ අවශ්‍යතාවය සපුරා ගැනීම පිණිස, වෙනත් රට වලට සමීප වීමට ඒනිය දැරූ උත්සාහය 'මුතු හර' වශයෙන් සෙසු ලෝකය විසින් හඳුන්වන ලද අතර, පසු ගිය පරිච්ඡේදය තුළ ඒ පිළිබඳව සාකච්ඡා කරනු ලැබිණි. සිය සීමාවන්ගෙන් ඔබ්බෙන්, නාවික හමුදා මෙහෙයුම් සිදු කිරීමේ දී සහයෝගය ලබා ගැනීමට, එවැනි පහසුකම් ඇති කර ගැනීමට ඉන්දියාව තුළ ද අකැමැත්තක් නොමැති බව පෙනේ. පිටස්තර ස්ථානයන්හි බලය යෙදවීම (බල ප්‍රදර්ශනය) සහ අධිරාජ්‍යයන් ගොඩ නැගීමේ ක්‍රියාදාමයේ දී, වෙනත් පාර්ශවයන් විසින් පාලනය කරනු ලබන ප්‍රදේශයන්ට ප්‍රවේශ වීමේ සහ ඒවායේ කඳවුරු ගොඩ නගා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය, යුදමය කටයුතු වල දී මෙන්ම රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකව කටයුතු කිරීමේ දී ද, අතීතය පුරාම අතිශය වැදගත් තැනක් හිමි කර ගත් කරුණක් විය. වැදගත් උපායමාර්ගික භෞතික ස්ථානයන්ට ප්‍රවේශය ලබා ගැනීම, ක්‍රිස්තු පූර්ව යුගයේ දී සිදුවූ පෙලෝපෙන්නිසියන් යුද්ධයේ සිට වර්තමානයේ 'තාරකා යුද' යුගය දක්වා ම, බලවත් ජාතීන් ගේ උපායමාර්ගයන්හි අතිශය වැදගත් කොටසකි. ප්‍රධාන ප්‍රවේශ

ස්ථානයන්හි පාලනය තමන්ට නතුව තබා ගැනීම සහ තම එදිරිවාදීන්ට ඒවාට ඇතුළු වීමේ අවස්ථාව ලබා නොදීම, ග්‍රීක, රෝම, පර්සියානු වැනි අතීත ශිෂ්ඨාචාරයන්ට ද බෙහෙවින් වටනා දෙයක් විය. මුල් කාලීන සාගර බලවේගයන් වූ චෙයිසිය, පෘතුගාලය, ස්පාඤ්ඤය සහ ඕලන්දය ද මෙවැනි ස්ථාන අතිශය වැදගත් කොට සැලකූ අතර ඒවායේ පාලනය තමන් සතු කර ගැනීම සඳහා යුද වැදුනහ. කාර්මික යුගය උදාවී, භෞතික දුර ජයගැනීමට මිනිසාට හැකිවීමෙන් පසුව පවා මේ ආකාර වූ කඳවුරු වල වැදගත් කම හීන නොවිණි. ඒ වෙනුවට සිදුවූයේ, එකිනෙකා ගේ උපායමාර්ගයන් ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා, ප්‍රති පිරවුම් ස්ථාන සහ තීරණාත්මක අනුබාධක ස්ථාන වල වැදගත් කම තවදුරටත් ඉහළ යාමයි. 'මූලික වශයෙන් වෙළඳ කටයුතු සඳහා නොව, ආරක්ෂක සහ යුද කටයුතු සඳහා, සුභ ප්‍රාර්ථනා තුඩුව, ශාන්ත හෙළේනා සහ මුරිසි වැනි, මාර්ගය දිගේ නැවතුම් ස්ථාන වල අවශ්‍යතාව; සම්පූර්ණයෙන්ම උපායමාර්ගික නොවිය හැකි වුවත් තරමක උපායමාර්ගික වටිනාකමක් ඇති, ජබ්‍රෝල්ටා, මෝල්ටා, ලුයිස්බර්ග් සහ ශාන්ත ලෝරන්ස් බොක්කේ ප්‍රවේශස්ථානය වැනි මුරපොළ අත්පත් කර ගෙන තිබීම' යන කරුණු වලට මහාන්, අමෙරිකානු උපායමාර්ගික ප්‍රජාව ගේ අවධානය යොමු කර තිබිණ. පිහිටීමේ ස්වභාවය අනුව, යටත් විජිත සහ යටත් විජිත මුරපොළ වලට සමහර විට වාණිජ වටිනාකමක් ද සමහර විට හමුදාමය වටිනාකමක් ද තිබේ. එකම ස්ථානයක්, මේ පැතිකඩ දෙකෙන්ම එකසේ වැදගත් කමක් හිමි කර ගැනීම, සුවිශේෂීතාවයක් වන අතර නිව්යෝක් මෙයට හොඳ උදාහරණයක් විය.¹

දිවයින කඳවුරු වල දීර්ඝකාලීන වැදගත්කම

දහ නව වන සියවසේ දී, ගෝලීය වෙළඳ ක්ෂේත්‍රය සුවිශාල වශයෙන් පුළුල් කිරීමට බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යය සමත් විය. මෙහි දී, අධිරාජ්‍යයේ නාවික බලයට සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වන්නට ඉඩ සැලසූ, ලොව පුරා විසිරුණු තිරසාර කඳවුරු ජාලයක් තිබීම මත, අධිරාජ්‍යයේ ජයග්‍රාහී බව බොහෝ සෙයින් රඳා පැවතිණ.² කෙන්ට් කැල්ඩර් සඳහන් කරන ආකාරයට, 'දහ නව වැනි සහ විසි වැනි සියවස් වල දී, භූ-දේශපාලනික තරඟකාරීත්වය ගෝලීයකරණය

විය. මහා බලවතුන් වීමේ දැඩි අභිලාෂයෙන් පෙළුන ද විශාල කඳවුරු ජාලයක් හිමිව නොසිටී, ජර්මනිය, රුසියාව වැනි රටවලට එහි අහිතකර පලවිපාක විදින්නට සිදු විය. විහිදී ගිය නාවික වරාය, ප්‍රතිපිරවුම් ස්ථාන සහ ගගන යාත්‍රාංගන නොමැති වීම නිසා, යුද උපායමාර්ගඥ කාල් වොන් ක්ලෝස්ට්ට්ස් විසින් ජයග්‍රහණය සඳහා අනුමත කරන ලද වට්ට්ටෝරුව සම්පූර්ණ කර ගැනීමට ඔවුන්ට නොහැකි විය: *Bring Overwhelming force rapidly to bear*³ පසු ගිය ශතවර්ෂයේ මැද භාගය වන විට, අධිරාජ්‍ය ක්‍රමය නැතිවී යාම, විදේශ කඳවුරු හිමිව තිබීමේ වැදගත් කම කිසිදු ආකාරයකින් පහත හෙළීමට හේතු නොවිනි. සීතල යුද සමයේ දී, විදේශ කඳවුරු සහ පහසුකම් ලබා ගැනීම සඳහා එක්සත් ජනපදය සහ රුසියාව එකිනෙකා සමග උග්‍ර තරඟයක යෙදුනහ. විදේශ කඳවුරු වල අවශ්‍යතාවය, සාම්ප්‍රදායික හමුදා බලය ප්‍රදර්ශනය (යෙදවීම) සඳහා පමණක් ම නොවිනි; මහා බලවතුන් දෙදෙනා සතු ගෝලීයව විහිදුණු න්‍යෂ්ටික අවි සහ උපකාරක යටිතල පහසුකම් ඵලදායී අයුරින් රඳවා තැබීමට ද ඒවා අත්‍යවශ්‍ය විය. අමෙරිකාවේ, පශ්චාත් යුද ආරක්ෂක පද්ධතිය තුල, කඳවුරු පිහිටුවීම සඳහා යොදා තිබූ වැඩ පිළිවෙල නිසා, මිත්‍රත්වයන් ශක්තිමත් වූ අතර අත්ලාන්තික් සහ ශාන්තිකර සාගර කළාපයන්හි හමුදාමය බර හවුලේ බෙදාගැනීමට ද කටයුතු සැලසින. මෙම හමුදාමය ව්‍යුහය විසින්, ගෝලීය වෙළඳාම අති විශාල ලෙසින් වර්ධනය වන්නට අවස්ථාව සැලසූ, දීර්ඝකාලීන ස්ථාවරත්වයක් නිර්මාණය කර දුන්නේ ය. සංවර්ධනය වන රට වල සිට, එක්සත් ජනපදයේ කාර්මික මධ්‍යස්ථාන කරා අමුද්‍රව්‍ය සහ බලශක්ති සම්පත් ආරක්ෂාකාරීව ලැබෙන බවට වග බලා ගැනීමේ වැදගත් කාර්යභාරය ද ඉටු කරන ලද්දේ ලොව පුරා පිහිටුවා තිබූ එක්සත් ජනපද හමුදා කඳවුරු පද්ධතිය විසිනි.

සීතල යුද්ධය නිමවීමෙන් අනතුරුව, පර්සියන් බොක්ක ප්‍රදේශයේ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සම්බන්ධ වූ විවිධ යුද්ධ වල දී, එක්සත් ජනපදයේ ජාතික ආරක්ෂාව සඳහා එහි විදේශ කඳවුරු කෙතරම් වැදගත් වන්නේ ද යන්න යළි යළිත් තහවුරු විය. එක්සත් ජනපදය, ඇෆ්සනිස්ථානයේ මැදිහත් වීම කළ සහ හමුදා රඳවා තැබූ කාලය තුල, පාකිස්ථානයේ සහ මධ්‍යම ආසියාවේ

තිබූ ඔවුන් සතු පහසුකම් වලට නිරන්තරව පිවිසීමේ අවශ්‍යතාවය පැවති අතර රටවල් විශාල ප්‍රමාණයකට ඉහළින් පියාසර කිරීමේ අයිතිවාසිකම ද අවශ්‍ය විය. සාම්ප්‍රදායික නොවන යුද හරඹයේ දී ද, මිසයිල ආරක්ෂාව සහ අභ්‍යවකාශ වත්කම් මත හමුදා කටයුතු වල රඳා පැවැත්ම ඇති වීමත් සමග උපකරණ සහ පහසුකම් රාශියක් වෙනත් රටවල රඳවා තැබීම අත්‍යවශ්‍යතාවයක් බවට පත් විය. උසස් තාක්ෂණය නිෂ්පාදනය කර ගැනීම ද විදේශ කඳවුරු වල අවශ්‍යතාවය මගහරවන්නට හේතුවක් නොවිනි. විශේෂයෙන්ම, බල ප්‍රදර්ශනය සහ නවීන නාවික හමුදා මෙහෙයුම් සඳහා ඒවා අවශ්‍ය විය. එහෙත්, සංවර්ධනය වන ලෝකයේ පැන නැගුණු දේශප්‍රේමී ව්‍යාපාර නිසා, අළුතින් නිදහස ලැබූ රටවල් තුල කඳවුරු සහ පහසුකම් පවත්වා ගෙන යාම සංකීර්ණ කටයුත්තක් බවට පත් කරනු ලැබිනි.⁴ ඒ අතරම, යුරෝපයේ සහ ශාන්තිකරයේ පිහිටි, අමෙරිකාවේ ශක්තිමත් මිත්‍රශීලී රටවලින් පවා, විදේශ කඳවුරු සම්බන්ධව එක් එක් ආකාරයෙන් විරෝධතා මතු වන්නට පටන් ගැනිනි. මේ හේතුවෙන්, විදේශ රටවල හමුදා රඳවා තැබීමේ කටයුතු වල සැලකිය යුතු වෙනස්කම් සිදු කරන්නට සිදුවූවත් විදේශ කඳවුරු, අමෙරිකාවේ මූලික යුද උපායමාර්ගය තුලින් ඉවත්ව ගියේ නැත. විදේශ කඳවුරු පිළිබඳව ලියැවුණු වාර්තා බොහොමයක්, අමෙරිකානු විදේශ කඳවුරු සහ පහසුකම් පිළිබඳව සාකච්ඡා කරතත් චීනයට සහ ඉන්දියාවට, අනාගතයේ දී විදේශයන්හි හමුදා පහසුකම් ලබා ගැනීම සඳහා ඇති හැකියාව පිළිබඳව වැඩි අවධානයක් යොමු වී නැත. චීනයේ 'මුතු හර' සහ, ඉන්දියාවේ එතරම් විවෘතව නොපෙනෙන 'දියමන්ති මාලය' පිළිබඳව අප කරන සාකච්ඡාව, එම දෙරට විදේශ කඳවුරු ස්ථාපනය කිරීමට ඇති ඉඩ කඩ පිළිබඳව ඉතා සුළු වටහාගැනීමක් හෝ ඇති කර ගැනීමට මග පාදන මුල්ම අවස්ථාවයි. සම්පත් ආරක්ෂාව සහ පසම්බරත් ගේ සීමාව සම්පයේ ඵලදායී අයුරින් මෙහෙයුම් සිදු කිරීම යන, විදේශ කඳවුරු පිහිටුවා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය මතු කරන ප්‍රධාන වූත්, වැදගත් වූත් කරුණු දෙක චීනයේ මෙන්ම ඉන්දියාවේ ද සාගර කටයුතු පිළිබඳ සංවාදයන්හි වැදගත් තේමාවන් බවට පත්වෙමින් තිබේ.

මුල් කාලීන, ඉන්දීය නාවික විශේෂඥයින්ට, විදේශයන්හි කඳවුරු පිහිටුවීමේ වැදගත්කම දැකිය හැකි විය. සිංගප්පූරුව,

ශ්‍රී ලංකාව, මූර්ති සහ සොකොටිරා දූපත් වල යකඩ වළල්ලක් වැනිව නාවික කඳවුරු පිහිටුවා ගැනීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව කේ එම් පනික්කාර් පැහැදිලිව පවසා ඇත.⁵ යටත්විජිතවාදයෙන් මිදුණු තත්වයේ සිට නැගී එන බලවේගයන් දක්වා පරිවර්තනය වෙන විනයට සහ ඉන්දියාවට, විදේශ රටවල කඳවුරු ස්ථාපනය කර ගැනීමෙන් සහ සිය හමුදා ඒවායේ රඳවා තබා ගැනීමෙන් මතු විය හැකි දේශපාලනමය මතභේදාත්මක තත්වය පිළිබඳව මනා අවබෝධයක් තිබේ. ඒ හැරුණු විට, අප පෙර පරිච්ඡේදයන්හි සාකච්ඡා කළ පරිදි, දෙරට තුලම එවැනි ක්‍රියාවක් සඳහා අභ්‍යන්තර මතවාදී විරෝධයන් පවතී. එහෙත්, විදේශ කඳවුරු සහ පහසුකම් අත්පත් කර ගැනීම අවශ්‍යතාවයක් බව හඳුනා ගැනීම හේතුවෙන්, නව දිල්ලි සහ බීජිං පරිපාලනයන් එම කරුණ සම්බන්ධව තමන් දරන ස්ථාවරය තුලට සියුම් වෙනස්කම් ඇතුළත් කරමින් සිටිති. විදේශ කඳවුරු පිහිටුවා ගැනීම සහ එසේ කළයුත්තේ කවර නියමයන් සහ කොන්දේසි යටතේ ද යන කරුණු පිළිබඳව සංවාදයක් විනය තුළ දැන් පවතින බව පෙනී යයි.⁶ නැව් ගමනාගමන මාර්ගයන් දිගේ හෝ ඉතා වැදගත් අනුබාධක ස්ථාන අවට, ලබා ගත හැකි ඕනෑම තැනකින් එවැනි පහසුකම් ලබා ගැනීමට විනය සහ ඉන්දියාව උනන්දුව දක්වන බවක් පෙනේ. දේශීයව, විරෝධතාවයන් මතු වී, විදේශ කඳවුරු සම්බන්ධ සංකූලතාවයන් නිර්මාණය වීමට ඉඩ ඇති විශාල රටවල් වෙනුවට, පහසුකම ලබා ගැනීමට සහ මෙහෙයවීම පහසු, උපායමාර්ගික පිහිටීමෙන් යුත් දිවයින රාජ්‍යයන් හෝ භූමි ප්‍රදේශ ඔවුන්ගේ අවධානයට ලක්ව තිබේ. ජාතිකවාදය, විදේශ කඳවුරු වලට එරෙහි ය. රටේ ජනතා විරෝධය හේතුවෙන්, පිලිපීනයේ ස්ථාපනය කර තිබූ සිය හමුදා කඳවුර ඉවත් කර ගන්නට 1992 වර්ෂයේ දී එක්සත් ජනපදයට සිදුවූ ආකාරයටම, සත්කාරක රටවලින් පසුකාලීනව විරෝධතා මතුවන්නට ඉඩ ඇති බව බීජිං සහ නව දිල්ලි පාලනයන්ට හොඳ අවබෝධයක් තිබේ. එපමණක් නොව, සිතල යුද්ධය නිමවූ අවදියේ සිටම, එක්සත් ජනපදය, රුසියාව සහ ප්‍රංශය යන රටවල්, හැකි සෑම ස්ථානයකම, හමුදා කඳවුරු, හමුදා පහසුකම් හා ප්‍රවේශය ලබා ගැනීමේ වැඩපිළිවෙල සහ විදේශ කඳවුරු විශ්වසනීය අයුරින් ක්‍රියාත්මක වන බවට සහතික

කෙරෙන භට කණ්ඩායම් මාරු කර ගැනීම සඳහා ඉඩ කඩ සපයා ගැනීමේ ගිවිසුම් ඇති කර ගැනීම සඳහා සෙවිල්ලෙන් පසුවන බව ද නැගී එන මේ ආසියාතික බලවතුන්ට රහසක් නොවේ.⁷ විදේශ කඳවුරු නිර්මාණය වීමට හේතුව, බලවතුන් පීඩනය යෙදීම පමණක් ම නොවේ. දුර්වල රටවල් රැසක් තවදුරටත් විදේශ හමුදා ආධාර බලාපොරොත්තු වෙති. රුසියාවට නාවුක කඳවුරක් ලබා දීමට කැමැති බවට, සිරියාව, 2009 වර්ෂයේ දී ඉඟියක් පළ කළ අතර අබුඩාබි රාජ්‍යය විසින් ප්‍රංශයට කඳවුරක් ලබා දීමට ඉදිරිපත් විය. ජිබූටි වැනි දිළිඳු රාජ්‍යයන් විදේශ හමුදා කඳවුරු සඳහා ඉඩ දීම සලකනුයේ ප්‍රධාන පෙළේ ආදායම් මාර්ගයක් ලෙසිනි.⁸

ඉන්දියානු සාගරයේ ස්ථාපනය කර ඇති විදේශ හමුදා කඳවුරු අතර දියාගෝ ගාමියා වේ පිහිටි එක්සත් ජනපද හමුදා පහසුකමට සම කළ හැකි අන් කිසිවක් නැත. 1970 දශකයේ දී නැගෙනහිර සුවස් ප්‍රදේශයෙන් නික්ම යන බ්‍රිතාන්‍යය වෙතින් අමෙරිකාව, දියාගෝ ගාමියාව ලබා ගත්තේ ය. එහි ඉතා හොඳ වරායක් පිහිටා ඇති අතර නැගෙනහිර බටහිර නැව් ගමනාගමන මාර්ගයට සමීපයෙන් මෙන්ම පර්සියානු බොක්කට පෙනෙන නොපෙනෙන මානයේ පිහිටා තිබේ. කැල්ඩර් පවසන අන්දමට 'අප්‍රසිද්ධියේ තිබූ දියාගෝ ගාමියාව, මේ මහ පොළොව මත පිහිටි උපායමාර්ගික වැදගත් කමක් දරන කඳවුරු වලින් එකක් බවට පත් ව ඇත. එහෙත්, කඳවුරු සම්බන්ධ දේශපාලනයෙන් ඉතාමත් කැපී පෙනෙන සහ අන් කිසිදු ස්ථානයකට නොහැකි වූ අන්දමින් ගැලවී සිටී. බොහෝ කඳවුරු වලට මුහුණ දෙන්නට සිදුවන, කඳවුරු වලට අදාල දේශපාලනය විසින් හමුදා මෙහෙයුම් වලට එල්ල කරන උපද්‍රව වලින් ගැලවෙන මාර්ගයක් ඇති බවට දියාගෝ ගාමියා වේ නැගී ඒම සහ පුළුල් වීම සාක්ෂි දරයි.'⁹ පසු බසිමින් සිටි බ්‍රිතාන්‍යය අධිරාජ්‍යය, 1960 දශකයේ දී, ඉන්දියානු සාගරයේ පිහිටි සිය යටත් විජිතයන්ට නිදහස ලබා දුන්නේ ය. අමෙරිකානු ඩොලර් 8.4 ක මුදලක් වෙනුවෙන් වාගෝස් දූපත් පෙළෙහි අයිතිය අතහරින ලෙස, මේ අවස්ථාවේ දී, මූර්ති රාජ්‍යයට බ්‍රිතාන්‍යයෙන් ඉල්ලීමක් කෙරිනි. 1965 වර්ෂයේ දී මේ දූපත් මාලාව, ෂී ෂෙල්ස් දූපත් වලින් වෙන් කරගන්නා ලද දූපත් තුනක් සමග ඒකාබද්ධ කර ඉන්දියානු සාගරයේ බ්‍රිතාන්‍යයට අයත් භූමියක්

නිර්මාණය කරන ලදී. ඉන්දියානු සාගරය තුළ ආංගලඅමෙරිකානු කටයුතු ආරක්ෂා කිරීම සඳහාමයැයි ප්‍රසිද්ධියේ ම ප්‍රකාශ කරමින් නිර්මාණය කරන ලද දියාගෝ ගාමියාව ද ඇතුළත් මෙම භූමිය අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට ලබා දීමට කටයුතු කරනු ලැබින. එක්සත් රාජධානිය, මුරිසි රාජ්‍යය සහ ඉන්දියාව යන රටවල බොහෝ පාර්ශව වලින් මේ සමස්ත ගනුදෙනුවට ම දැඩි සේ විරෝධය පළ විනි. එහෙත්, දියාගෝ ගාමියා, එක්සත් ජනපදයට අයත් ගෝලීය කඳවුරු ජාලය තුළ වඩාත්ම වැදගත් තැනක් හිමි කර ගත් විට, මතභේදය, ක්‍රමයෙන් පහවී ගියේ ය.¹⁰ දියාගෝ ගාමියාව, සීතල යුද සමයේ දී, ඉන්දියානු සාගරයේ එක්සත් ජනපද සාගර කටයුතු වල මර්මස්ථානය බව¹¹ට පත්ව තිබූ අතර ඉන් අනතුරුව ගත වූ දශක දෙක තුළ ද කඳවුර එම තත්වයම පවත්වා ගනිමින් සිටී. චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සාගරයේ එදිරිවාදිකමක් මතු වී එන හෙයින් ඉන්දියානු සාගරයේ කුඩා දූපත් රාජ්‍යයන්ට නැවතත් වැදගත් තැනක් හිමි වන්නට පටන් ගෙන තිබේ.

මිෂෙල්ස් සහ මුරිසි රාජ්‍යයන්

චීන ජනාධිපති හූ ජින්ටාවෝ, 2009 වසරේ අප්‍රිකානු රාජ්‍යයන් හතරක කළ නිල සංචාරය අතර තුර කෙටි කාලයක් සඳහා මුරිසි රාජ්‍යයට ද ගොඩ බැස්සේ ය. අප්‍රිකානු රටවල් සම්බන්ධව චීනය තුළ පවතින්නේ පුළුල් සම්පත් රාජ්‍යතාන්ත්‍රික බවකැයි පවතින ප්‍රසිද්ධ මතය සමග මුරිසි රාජ්‍යය වෙත කළ මේ කෙටි සංචාරය කොහෙත්ම ගැලපෙන්නක් නොවිනි. චීනය අප්‍රිකාව සමග රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සම්බන්ධකම් සඳහා දක්වන උනන්දුව එම රටවල පවතින ස්වභාවික සම්පත් ඩැහැ ගැනීමේ අටියෙන් පෙන්වන්නකැයි යන මතය නිෂ්ප්‍රභ කිරීමට, ජනාධිපති හූ, මාලි, සෙනගාල්, ටැන්සානියා සහ මුරිසි රාජ්‍යයන් වෙත සංචාරය සැලසුම් කරන අවස්ථාවේ දී, චීන නිලධාරීහූ දැඩි ප්‍රයත්නයක් දැරූහ. චීන ජනාධිපතිවරයා සංචාරය කරන එකදු රටක් හෝ ඛනිජ සම්පත් වලින් පෙහොසත් නොවන වග ඔවුන් ඉදිරිපත් කළ තර්කය විය. ඔවුන් අවධාරණය කළේ 'චීනය අප්‍රිකාව සම්බන්ධයෙන් දක්වන උනන්දුව බලශක්ති සහ සම්පත් වලට සීමා වූවක් නොවන¹²බවයි. ඔවුන් දක්වා සිටි කරුණු එසේම පිළිගැනීමට

නව දිල්ලි පරිපාලනයට විශේෂ හේතුවක් නොවිනි. දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ ඉන්දියාවට සම්පව සිටි මුරිසි රාජ්‍යය සම්බන්ධයෙන් බිෂං පරිපාලනය මේ ආකාර වූ අවධානයක් යොමු කරනුයේ ඇයි ද යන ගැටළුව ද ඔවුන් තුළ පැන නැගුනු බවට සැක නැත. මුරිසි රාජ්‍යය, ස්වභාවික සම්පතින් පොහොසත් නොවුව ද, බටහිර ඉන්දියානු සාගරය තුළ වැදගත් ස්ථානයක පිහිටීම එහි පවතින ආකර්ෂණයයි. කෙසේවෙතත්, චීනය, අප්‍රිකාව වෙත දක්වන සම්පත් රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකත්වය දෙස ඉන්දියාවේ ප්‍රවේශම් සහගත අවධානය එල්ල වී තිබින. ඛනිජ තෙල් ආකර සතු සමාගම් වල කොටස් අයිතිය ලබා ගැනීමට සහ ඛනිජ සම්පත් ලබා ගැනීමට චීනය අප්‍රිකාව ද ඇතුළු සමස්ත ලෝකය පුරා දරන ප්‍රයත්නය පසු පසම ඉන්දියාව ද ගමන් කරන බව රහසක් නොවිනි. චීනය අනුව යමින්, අප්‍රිකානු රටවල් සමග වඩා අර්ථවත් රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සම්බන්ධතාවයන් ගොඩනගා ගැනීමේ කාර්යට ද නව දිල්ලි පරිපාලනය අවතීර්ණ විය. 2006 වර්ෂය අග භාගයේ දී බිෂං නුවර දී පවත්වනු ලැබූ, පළමුවන චීන-අප්‍රිකා සමුළුව අනුගමනය කළ ඉන්දියාව, කුඩා පරිමාණ අප්‍රිකානු සමුළුවක් 2008 අප්‍රේල් මාසයේ දී නව දිල්ලියේ දී පැවත්වීමට කටයුතු කළ අතර එහි අනුබැඳුම් සමුළුව 2011 මැයි මාසයේ දී අඩිස් අබාබා නුවර දී සංවිධානය කළේය. දකුණු ආසියා කළාපයේ සාගර යටිතල පහසුකම් පිහිටුවීමට චීනය දැරූ ප්‍රයත්නය වෙත පුළුල් අවධානයක් යොමු වුව ද බටහිර ඉන්දියානු සාගරයේ කුඩා දිවයින් මත උපායමාර්ගික බලපෑම් ඇති කිරීමට බිෂං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් අතර පවතින තරඟයට ඒ ආකාර වූ අවධානයක් යොමු නොවිනි. ජනාධිපති හූ දෙවරක් අප්‍රිකාවේ සංචාරයේ යෙදුනු අතර එම සංචාර දෙකම නිම කරන ලද්දේ බටහිර ඉන්දියානු සාගරයේ පිහිටි දිවයින් වලිනි. 2007 පෙබරවාරි මාසයේ දී කළ සංචාරය සිෂෙල්ස් දිවයින් නිමා කරන ලද අතර 2009 පෙබරවාරි මාසයේ සංචාරය අවසන් කරනු ලැබුනේ මුරිසි දිවයින්නි. මේ තත්වය යටතේ, බටහිර ඉන්දියානු සාගර කළාපය තුළ චීනයේ උපායමාර්ගික ක්‍රියාකාරකම් තවදුරටත් නොතකා හැරීමට, නව දිල්ලි පරිපාලනයට නොහැකි විය.

ලෝකයේ වැඩිම ජනගහනයක් වෙසෙන රටේ ජනාධිපතිවරයා, කෙටි කාලයක් ඇතුළත, සංචාරයන්හි යෙදීම

සඳහා, කුඩා දිවයින දෙකක් සිෂෙල්ස් (ජනගහනය 85,000) මූරිසි (මිලියන 1.25) තෝරා ගැනීම ඒවායේ උපායමාර්ගික වැදගත්කම පිළිබඳව හඬ නගා පවසන්නක් විය. මෙම දිවයින සහ මැඩගස්කරය, කොමොරෝස්, රියුනියන් සහ ස්කොට්ලාන්තය අනෙක් දිවයින, ඉන්දියානු සාගරයේ නැගෙනහිර සිට බටහිරට මෙන්ම උතුරේ සිට දකුණට ද භාණ්ඩ සහ මගීන් ගෙන යන කාර්යයේ දී වැදගත් සම්බන්ධක වෙති. යටත්විජිත සමය තුල, බලවත් යුරෝපීය ජාතීන්, ඉන්දියානු සාගරයේ නැව් ගමනාගමන මාර්ග පාලනය කිරීමට දරන ලද ප්‍රයත්නයන් අතර එම දිවයින වලට හමුදාමය වැදගත් කමක් ද ලැබිණ. සීතල යුද්ධය සමයේ දී, කළාපය පුරා අමෙරිකානු බල ප්‍රදර්ශනයේ කේන්ද්‍රය මේ දිවයින රාජ්‍යයන් විය. එක්සත් ජනපදයේ සාගර උපායමාර්ගය තුල දියාගෝ ගාෂියාවට හිමිව ඇති වැදගත් ස්ථානය පිළිබඳව මෙම පරිච්ඡේදය මූල දී සඳහන් කරන ලදී. ප්‍රංශය, කොමොරෝස් දිවයිනට නිදහස ලබා දුන් නමුත්, රියුනියන් දිවයින තමන් යටතේම තබා ගත්තේ ය; එක්සත් ජනපදයට පසුව, ඉන්දියානු සාගරය තුල ඇති දෙවන නාවික බලවේගය ප්‍රංශයයි. සීතල යුද්ධය පැවති කාලය තුල, සිෂෙල්ස් දිවයින තමන් වෙත නම්මා ගැනීම සඳහා සෝවියට් සංගමය දිගින් දිගටම උත්සාහයක යෙදින. මෙම දිවයින වලින් බොහොමයක් ඉතාමත් දුර්වල වන අතර, මහා බලවතුන් ගේ මැදිහත් වීම් වලට පමණක් නොව කුඩා කුලී හේවා කණ්ඩායම් වලට පවා පහසු ඉලක්කයන් ලෙස පවතී. බටහිර ඉන්දියානු සාගරය දෙසට, විශේෂයෙන් මූරිසි සහ සිෂෙල්ස් දිවයින වෙත සිදු වූ චීනයේ ගමන දකුණු ආසියානු සාගරය තුල සහ අවට කඳවුරු ලබා ගැනීමේ චීන ප්‍රයත්නය සීමා කිරීමට සුදානම්න් සිටි ඉන්දියාව මවිකටය පත් කරවන්නක් විය.¹³ මේ දිවයින ද්විත්වය සම්බන්ධයෙන්ම චීනය සිදු කළ මූලපිරුම්, චීනයේ අප්‍රිකා ප්‍රතිපත්තිය තුලට ඇතුළු කර පෙන්වන ලද්දේ වුව ද, ඉන්දියාවේ දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බලන විට, සාගර කටයුතු වල දී ඒවායේ වැදගත් කම පැහැදිලිව පෙනෙන්නක් විය. මේ කුඩා දිවයින රාජ්‍යයන් දෙක සමග දේශපාලන සහ ආරක්ෂක සම්බන්ධතා පවත්වා ගෙන ගිය, ඉතිහාසයක් ඉන්දියාවට තිබිණ. එහෙත්, චීනය ඒවා සම්බන්ධව දක්වන උනන්දුව ඉහළ යාම හමුවේ සිය සම්බන්ධතාවයේ වාසිදායක තත්වයට තව දුරටත්

පවත්වා ගෙන යා හැකි වේද යන්න නව දිල්ලි පරිපාලනය ඉදිරියේ පවතින ගැටළුවයි.

චීනය සහ බටහිර ඉන්දියානු සාගරයේ පිහිටි දිවයින රාජ්‍යයන් අතර ආර්ථික සහ දේශපාලනික සහයෝගය තරවීම වැලැක්වීමේ හැකියාවක් ඉන්දියාවට නැත. ඒ අතරම, සියළු අප්‍රිකානු රාජ්‍යයන් සමග ද්විපාර්ශ්වික හමුදා සහ ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයන් ප්‍රවර්ධනය කර ගැනීමේ උනන්දුවක් තමන් තුල පවතින බවට බිෂං පරිපාලනය ප්‍රකාශ කර තිබෙන වග ද නව දිල්ලි පරිපාලනය දැනී.¹⁴ ලොව පුරා ක්‍රියාත්මක වන සාම සාධක කටයුතු මගහරිමින් වසර ගණනාවක් ගත කළ චීනය, අප්‍රිකාව ද ඇතුළු නොයෙකුත් රට වල සිදු කෙරෙන සාම සාධක කටයුතු වලට වැඩි වැඩියෙන් දායකත්වය ලබා දීම අරඹා තිබේ. චීනය, අප්‍රිකානු රාජ්‍යයන් වෙත යුද අවි සැපයීමෙහි යෙදී සිටින බවට ද වාර්තා පළ වේ.¹⁵ මූරිසි සහ සිෂෙල්ස් දිවයින රාජ්‍යයන් සමග දැනටමත් සමීප හමුදාමය සහ ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවය පවත්වා ගෙන යන ඉන්දියාවට, චීනයට පරාජය වීමේ හැකියාවක් නැත.¹⁶ චීනය, සිෂෙල්ස් වෙත යුද අවි සපයනු ඇතැයි යන හැඟීම නිසා, ඉන්දියාව ඊට පෙර ක්‍රියාත්මක විය. ඉන්දියානු නාවික හමුදාවේ අධිපති, අද්මිරාල් අරුන් ප්‍රකාශ් විසින්, 2005 මුල් භාගයේ දී, INS Tarmugli නම් වූ වේගප්‍රහාරක නෞකාව, සිෂෙල්ස් වෙරළ ආරක්ෂක හමුදාව වෙත ත්‍යාගයක් ලෙස ලබා දෙන ලදී. සිෂෙල්ස් රාජ්‍යයෙන් ලැබුණු ඉල්ලීම කෙතරම් හදිසියැයි ඉන්දියානු නාවික මූලස්ථානය තීරණය කළේ ද යත්, සිය බලඇණිය තුලින් ඉවතට ගෙන සිෂෙල්ස් වෙත ලබා දුන්නේ සේවයට යොදවා වසර තුනක් වත් ඉක්ම නොගිය නෞකාවකි.¹⁷

කෙසේවුවත්, දැනට ඉන්දියාව සහ සිෂෙල්ස් රාජ්‍යය අතර ඉතා ශක්තිමත් ආර්ථික සහ ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් පවතී. සිෂෙල්ස් රාජ්‍යයට අයත් හමුදා සහ පොලිස් හට පිරිස් රාශියකට ඉන්දියාව විසින් පුහුණුව ලබා දී ඇත. එවකට සිටි, උප ජනාධිපතිවරයා වූ භායිරන් සිං ෂෙකාවට්, 2003 වර්ෂයේ දී සිෂෙල්ස් රාජ්‍යයේ සංචාරයෙහි යෙදුණු අවස්ථාවේ, දෙරට අතර ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය සම්බන්ධ අවබෝධතා ගිවිසුමකට අත්සන් තබනු ලැබිණ. පසු ගිය වසර ගණනාව පුරා, හෙලිකොප්ටර්

යානා කිහිපයක් ද ඉන්දියාවෙන් සිෂෙල්ස් රාජ්‍යය වෙත ලබා දී තිබේ. ඉන්දීය නාවික හමුදාවට අයත් නැව්, නිරන්තරයෙන්ම සිෂෙල්ස් වෙත ගමන් කරති. ඉන්දියානු සහ සිෂෙල්ස් නායකයන් දෙරටේ සංචාරය කිරීම නිතර සිදුවන්නකි. 1981 තරම් ඈත කාලයේ දී, අගමැතිනි ඉන්දිරා ගාන්ධි පවා, සිෂෙල්ස් වෙත සංචාරය කර තිබේ. ඉන්දියාව සහ සිෂෙල්ස් රාජ්‍යය අතර දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ කෙතරම් බැඳීම් පැවතුන ද, සිෂෙල්ස් මත ඉහළම මට්ටමේ දේශපාලනය අවධානයක් පිරිනමන්නට චීනය දැන් සුදානම්ව සිටී. සිෂෙල්ස් ජනාධිපති ජේම්ස් මිෂෙල්, පළමුවන චීන-අප්‍රිකා සමුළුවට සහභාගි වීම පිණිස, 2006 නොවැම්බර් මාසයේ දී බීජිං වෙත පැමිණියේ ය. ඉන් තුන් මසක් ගත වන්නටත් පෙර, ජනාධිපති හූ පෙරළා සිෂෙල්ස් දිවයිනේ සංචාරයක යෙදින. 2010 ගිම්හාන කාලයේ දී පවත්වන ලද ෂැන්හයි එක්ස්පෝ ප්‍රදර්ශනය පැවැත් වූ කාලපරිච්ඡේදය තුළ ද ජනාධිපති හූ ගේ කාලයෙන් කොටසක් සිෂෙල්ස් වෙත ලබා දීමට කටයුතු යෙදින. ප්‍රදර්ශනය පැවැත්වූ කාලයේ දී චීන ජනාධිපතිවරයා හමුවන්නට අවස්ථාව ලද්දේ රාජ්‍ය නායකයින් කිහිප දෙනෙක් පමණක් වූ අතර මිෂෙල් ද ඒ අතර විය. ජනාධිපති මිෂෙල් ගේ සිහිනය වනුයේ, සිෂෙල්ස් රාජ්‍යය, චීනය සහ අප්‍රිකාව අතර ‘පාලමක්’ බවට පත් කිරීමයි.¹⁸

සිෂෙල්ස් ආර්ථිකයේ කුඩා බව සහ එහි අවශ්‍යතාවන් ගේ සීමාසහිත බව සලකන විට සිය බලපෑම මේ කුඩා දිවයින් රාජ්‍ය මත පැතිරවීම චීනයට එතරම් දුෂ්කර කාර්යයක් නොවේ. බීජිං පරිපාලනය විසින් සිෂෙල්ස් රාජ්‍යය තුළ සිදුකරන සෑම කටයුත්තක්ම, නව දිල්ලි පරිපාලනය ඉතා හොඳින් නිරීක්ෂණය කරමින් සිටී. දිවයිනට අයත් මුහුදු කළාපයේ ඛනිජ තෙල් හෝ ස්වභාවික වායු ගවේෂණය කරනු ඇති ද යන්න ඉන්දියාවේ විශේෂ සැලකිල්ලට යොමු වී ඇති කරුණකි. සිෂෙල්ස් දිවයිනේ වර්ග ප්‍රමාණය වර්ග මීටර 435 (වර්ග සැතපුම් 168) ක් පමණක් වුව ද වර්ග කිලෝ මීටර මිලියන 1.3 ක (වර්ග සැතපුම් 5,02,000) වර්ග ප්‍රමාණයකින් යුතු අනන්‍ය ආර්ථික කළාපයක් දිවයින සතු ය. අවට මුහුදේ හයිඩ්‍රොකාබන පවතිදැයි ජාත්‍යන්තර සමාගම් කිහිපයක් මේ වන විට ද සොයා බැලීමේ යෙදී සිටිති. නව දිල්ලියේ දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බලන විට වඩාත්ම වැදගත් වනුයේ සිෂෙල්ස් වෙත

අවි විකිණීමෙන් සහ දිවයින තුළ සවන් දීමේ මධ්‍යස්ථාන හෝ අධීක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීමෙන් චීනය වලකාලීමයි. චීනය සැරසෙනුයේ එවැනි කටයුත්තකට බව සිෂෙල්ස්හි දේශපාලන කණ්ඩායම් අතර මතයක් පැතිර පවතී.¹⁹ චීනය, සිෂෙල්ස් රාජ්‍ය වෙත දක්වන හිතවත්කම වැඩිවෙත්ම ඉන්දියාව ද සිෂෙල්ස් සමග සිය සම්බන්ධකම් තව තවත් තහවුරු කර ගැනීමට, 2010 වර්ෂයේ සිට කටයුතු යොදමින් සිටී. ජනාධිපති මිෂෙල්ට 2010 ජුනි මාසයේ දී ඉන්දියාවට ආරාධනය කරන ලද අතර එහි දී දෙරට අතර සහයෝගිතාවය ආරක්ෂක අංශ ද ඇතුළුව සියළු පැතිකඩ වලින් වර්ධනය කර ගැනීමේ වැදගත් කම පිළිබඳව අවධාරණය කරනු ලැබිණි.²⁰ අනතුරුව සති දෙකක කාලයක් ඇතුළත, ඉන්දීය විදේශ ඇමතිවරයා සහ ආරක්ෂක ඇමතිවරයා වෙත වෙනම සිෂෙල්ස් වෙත සංචාරය කළහ. ආරක්ෂක ඇමති, ඒ කේ ඇන්තනිගේ සිෂෙල්ස් සංචාරය, ඉන්දීය ආරක්ෂක ඇමතිවරයකු එහි සංචාරය කළ පළමු අවස්ථාව වන අතර දිවයිනේ ආරක්ෂාව පිළිබඳව ඉන්දියාවේ පවතින කැපවීම මෙහි දී සහතික කරනු ලැබිණ. එම සංචාරය අතර තුර, සිෂෙල්ස් දිවයිනේ ආරක්ෂක ව්‍යාපෘති සඳහා අමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 5 ක පමණ වටිනාකමින් යුතු ආධාර ද ලබා දෙන ලදී. ඒ හැරුණු විට දිවයිනේ සාගර නිරීක්ෂණ කටයුතු වැඩි දියුණු කිරීම පිණිස Donier වර්ගයේ නව ගුවන් යානාවක් සහ Chetak වර්ගයේ හෙලිකොප්ටර් යානා දෙකක් ද පරිත්‍යාග කෙරිණ. ඒ හැරුණු විට, සිෂෙල්ස්හි සාගර හැකියාවන් සංවර්ධනය කිරීම උදෙසා වැඩි දායකත්වයක් ලබා දීමට සහ එහි ආරක්ෂක අංශ නිලධාරීන් පුහුණු කිරීමට ද ඉන්දීය ආරක්ෂක අමාත්‍යවරයා ඒ අවස්ථාවේ දී පොරොන්දුවක් ලබා දුන්නේ ය. සිෂෙල්ස් දිවයිනේ හමුදා ශක්‍යතාවය නංවාලීම සඳහා දායකත්වයක් ලබා දීමට චීනය ද දක්වන ලද්දේ දැඩි උනන්දුවකි. ඉන්දියාවේ පරිත්‍යාගශීලීත්වයට දෙවෙනි නොවෙමින්, මුහුදු කොල්ලකරුවන්ට එරෙහි මෙහෙයුම් වල දී යොදා ගැනීම සඳහා සහ දිවයින් අතර ගමනාගමනය සඳහා Y-12 වර්ගයේ ගුවන් යානා දෙකක් 2011 ජුනි මාසයේ දී සිෂෙල්ස් වෙත යවනු ලැබිණි.²¹ ඉන්දීය ආරක්ෂක ඇමති ඇන්තනි ගේ සංචාරයෙන් වැඩි කාලයක් ගතවීමට මත්තෙන්ම, 2011 දෙසැම්බර් මාසයේ දී චීන ආරක්ෂක ඇමති ලියැන්ග් ගුආන්ග් ලී සිෂෙල්හි

සංචාරයක යෙදිනි. කඳවුරු පහසුකමක් සඳහා චීනයට අවස්ථාව ලබා දීමට සීමිත කැමැති වූ බවට දින කිහිපයකට පසුව වාර්තා පළ විය. කෙසේවෙතත්, කඳවුරක් ලබා දීමට කැමත්ත පළ කිරීමේ ප්‍රවෘත්තිය ප්‍රතික්ෂේප කළ චීන නිලධාරීන් පවසා සිටියේ සිය නාවික හමුදාවට ප්‍රතිසැපයුම් සහ පහසුකම් ලබා දීමට සීමිත වෙතින් ඉදිරිපත් වූ යෝජනාව පිළිබඳව තම රට සලකා බලමින් සිටින බවයි.²³ 2012 වර්ෂයේ මුල් භාගයේ දී නව දිල්ලියට පැමිණි ජනාධිපති මිෂෙල් අගමැති මන්මෝහන් සිං හමුවී සහතික කර කියා සිටියේ සීමිත කුල චීනයේ කඳවුරක් ස්ථාපනය කිරීම සඳහා ඉඩක් නැති බවයි. ඉදිරියටත්, සිය දිවයිනේ ප්‍රධාන සංවර්ධන හවුල්කරු වනු ඇත්තේ ඉන්දියාව බව ඔහු තවදුරටත් තහවුරු කර කියා සිටියේ ය.²⁴ මේ අවස්ථාවේ පළ වූ ඉන්දියානු වාර්තාවකට අනුව අප්‍රිකාවේ අනෙකුත් රටවල් මෙන්ම සීමිත දේ 'චීනය සහ ඉන්දියාව තුළනය කිරීමෙන් ලබා ගත හැකි ප්‍රීතිය භුක්ති විඳින' බවයි.²⁵

ඉන්දියාව, මුරිසි දිවයින සමග පවත්වන සම්බන්ධතාව, සීමිත සමග පවතින සම්බන්ධයට වඩා තරමක් ගැඹුරින් වැඩි එකකි. මුරිසි රාජ්‍යය සමග පවත්වන තරමේ සමීප සම්බන්ධතාවයක් ඉන්දියාවට ලෝකයේ වෙනත් රටවල් සමග ඇත්තේ නම් ඒ ඉතා ස්වල්පයකි. එහි ජනගහනයෙන් සියයට හැට අටකට කිට්ටු සංඛ්‍යාවක් ඉන්දියානු සම්භවය ඇත්තවුන් වන අතර සිය මව් රට සමග සම්බන්ධතා පවත්වා ගැනීම එම වැසියෝ ඉතා අගය කොට සලකති. මුරිසි ජනතාව ගේ ජීවිතයේ සෑම පැතිකඩක් සමගම ඉන්දියානුකම විශාල වශයෙන් බැඳී ඇති අතර එය ඉතා පැහැදිලිව පෙනෙන්නකි.²⁶ අනෙක් අතට චීනයට ද මුරිසි දිවයින සමග ඓතිහාසික බැඳීම් තිබේ. චීන සම්භවයක් සහිත 30,000 ක් පමණ ජනතාවක් මුරිසියේ වෙසෙති. පෝට් ලුවී පරිපාලනය සමග සබඳතා තර කර ගැනීමට චීනය අධිෂ්ඨාන කර ඇති බවක් පෙනේ. 2009 පෙබරවාරි මාසයේ දී ජනාධිපති හූ එහි සංචාරය කිරීම ඒ සඳහා පවතින දේශපාලන අභිමතය ප්‍රකාශ කරන්නකි. චීන රාජ්‍ය නායකයකු මුරිසි රාජ්‍යයේ සංචාරය කළ පළමුවන අවස්ථාව එය වූ අතර පෝට් ලුවී ගුවන් තොටුපලේ පුළුල් කිරීමේ සහ නවීකරණය කිරීමේ කටයුතු සඳහා අමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 260 ක ණයක්

ලබා දෙන බව, ජනාධිපති හූ මෙහි දී ප්‍රකාශ කළේ ය. ඒ හැරුණු විට, අමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 730 ක වටිනාකමින් යුතු, විශේෂිත ආර්ථික කළාපයේ ඉදිකිරීම් කටයුතු කඩිනම් කරන බවට ද පොරොන්දු විය.²⁷ මෙහි සඳහන් කළ කරුණ, දිවයින රාජ්‍යයේ යටිතල පහසුකම් වලින් කොටසක් ලබා ගැනීමේ අවියෙන් කරන ලද්දේ නම් දෙවැන්න සිදු කරනු ලබන්නේ අප්‍රිකාවට ඇතුළු වන දොරටුවක් ලෙස මුරිසියෙන් පූර්ණ වාසිය ලබා ගැනීමේ පරමාර්ථයෙනි. මේ දැවැන්ත ආර්ථික කළාපය, චීනය අප්‍රිකාව තුළ සිදු කරන වාණිජ කටයුතු වල කේන්ද්‍රය ලෙස ක්‍රියා කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මුරිසියට ලැබුණු විශාලතම තනි ආයෝජනය වන මෙම ආර්ථික කළාපය හරහා නව රැකියා අවස්ථා 40,000 ක් පමණ නිර්මාණය කරනු ඇතැයි ද අමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 200 ක පමණ වටිනාකමින් යුතු වාර්ෂික භාණ්ඩ අපනයනයක් ජනනය කරනු ඇතැයි ද අපේක්ෂා කෙරේ.²⁸ මුරිසිය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින වෙළඳ සහ ආර්ථික සහයෝගීතාවය චීනය සමග පවතින එකී සහයෝගීතාවයට වඩා ගැඹුරු සහ විශාල එකක් වුවත් ජනාධිපති හූ මුරිසියේ කළ සංචාරයෙන් ප්‍රදර්ශනය වන්නේ එම වාසිය ඉන්දියාවට තවදුරටත් නිතරගයෙන්ම ලබා දීමේ අදහසක් ඔවුන් තුළ නොමැති බවයි.

මුරිසිය තුළ චීනයේ කටයුතු සීඝ්‍රයෙන් වැඩිවත්ම, පෝට් ලුවී හි ප්‍රධාන ආරක්ෂක හවුල්කරුවා වශයෙන් සිය කාර්යභාරය ශක්තිමත් කර ගැනීමට, පුළුල් කිරීමට සහ ආරක්ෂා කර ගැනීමට අවශ්‍ය වන ඕනෑම දිරිගැන්වීමක් ලබා දීමට ඉන්දියාව සූදානම් ය. නිදහස ලබා සුළු කාලයකින්ම, සිය සුවිශාල සාගර දේපළ ආරක්ෂා කර ගැනීම පිණිස, මුරිසි රාජ්‍ය ඉන්දියාවේ පිහිට පැති ය. මුරිසි වෙරළාරක්ෂක හමුදාව ස්ථාපනය කරනු ලැබුයේ ඉන්දියාවේ සහයෝගය ලබා ගනිමිනි. 1974 වර්ෂයේ දී අත්සන් තබන ලද ආරක්ෂක සහයෝගීතා ගිවිසුමකට අනුකූලව, එම හමුදාවට අවශ්‍ය නෞකා සහ හෙලිකොප්ටර් වැනි උපකරණ මෙන්ම නිලධාරීන් ද නිරන්තරයෙන් සපයනු ලැබුයේ ඉන්දියාවයි. මුරිසි රාජ්‍ය වෙනුවෙන් එහි මුහුදු කළාපය තුළ Hydrographic surveys සිදු කරනු ලබන්නේ ද ඉන්දියානු නාවික හමුදා නෞකා විසිනි. ඇගලීගා නමින් හඳුන්වනු ලබන සිය දිවයින දෙකක් බදු ගෙන සංචාරක යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කිරීම පිණිස වන

ව්‍යාපෘතියක් ඉන්දියාවට ලබා දීමට මූර්සිය යෝජනා කළ බව මෑතක දී වාර්තා පළ විය. ඉන්දියානු සාගරයේ ඉතාමත් වැදගත් ස්ථානයක සිය පහසුකමක් පිහිටුවා ගැනීමට, මෙම ව්‍යාපෘතිය විසින් ඉන්දිය නාවික හමුදාවට ඉඩ සලසනු ඇතැයි බොහෝ දෙනෙක් මත පළ කරති.³⁰ වෙරළ නිරීක්ෂණ රේඛාර් ජාලයක් සැපයීම පිණිස වන අවබෝධතා ගිවිසුමක් මූර්සි රාජ්‍ය සමග අත්සන් කිරීමට ඉන්දියාව මෑතක දී පෙලඹුණේ සිය බලපෑම පිළිබඳ හැඟීම වැඩි දියුණු කිරීමේ ප්‍රයත්නයේ තවත් කොටසක් වශයෙනි. එම ගිවිසුමට අනුව, එවැනි පද්ධතීන් 8 ක් මූර්සි රාජ්‍යය තුළ ස්ථාපනය කිරීමට ඉන්දියාව එකඟ විය. ඉන් පහක් ප්‍රධාන දිවයින සඳහා වන අතර රොඩ්‍රිගුස්, ඇගලීගා සහ ශාන්ත බ්‍රැන්ඩන් යන දිවයින් සඳහා එක බැගින් සවි වේ.³¹ 2011 අප්‍රේල් මාසයේ දී රේඛාර් පද්ධති ක්‍රියාත්මක භාවයට පත් කරන ලදී. ඒ සඳහා වැය වූ මුදල මෙන්ම සපයන ලද Dhruv හෙලිකොප්ටරයේ වටිනාකම ද මූර්සියට ලබා දෙන ණය සීමාව විසින් ආවරණය කරන ලදී. මූර්සි රාජ්‍යයේ අගමැති නව්චන්ද්‍ර රාමුලුආම්, 2012 වර්ෂයේ මුල් භාගයේ දී නව දිල්ලි නුවර සංචාරයක යෙදින. එම සංචාරය අතරතුර දෙපාර්ශවය, 'විශේෂිත ආර්ථික කළාප, නිරීක්ෂණ මෙහෙයුම්, තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම්, ශක්‍යතා වර්ධනය සහ මුහුදු කොල්ලයන්ට එරෙහි සාධනීය නීතිමය රාමුවක් සකස් කර ගැනීම යන අංශ වලින් ඒකාබද්ධව ගිවිස ගන්නා ලද වැඩසටහන් හරහා ඉන්දිය සාගර කළාපය තුළ ආරක්ෂාව පුළුල් කිරීම සඳහා සහයෝගය ශක්තිමත් කිරීමට එකඟ වී'³² තිබේ. අමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 250 ක් වටිනා නව ණය සීමාවක් මූර්සි රාජ්‍යයට ලබා දෙන බව ද මෙම අවස්ථාවේ දී ඉන්දියාව නිවේදනය කළේ ය. ඉන්දියාව, මූර්සි රාජ්‍යය සමග සිදු කරන කටයුතු ඉහළ නංවා ඇති අතරම, චීනය සමග පවතින ද්විපාර්ශවික සබඳතාවයේ සීග්‍රතාව, කාර්යක්ෂමතාව සහ අධිෂ්ඨානපූර්වකත්වය පිළිබඳව මූර්සි රාජ්‍යය බෙහෙවින් සතුටට පත්වී සිටී.³³

මාල දිවයින සහ ශ්‍රී ලංකාව

සිෂෙල්ස් සහ මූර්සි රාජ්‍යයන් ගෙන් තරමක් දුරස්ථව පිහිටා ඇති සහ චීන-ඉන්දියානු ප්‍රතිවාදීත්වය සම්බන්ධ සංවාදයන්

තුළ එතරම් අවධානය ලක් නොවන්නේ වුව ද මාල දිවයින සහ ශ්‍රී ලංකාව යන දිවයින් රාජ්‍යයන්ට අදාලව, බීජිං සහ නව දිල්ලි පාලනයන් අතර සාගර බල තරඟය ඉතාම පැහැදිලිව ප්‍රදර්ශනය වන්නකි. මේ දිවයින් දෙකම, දකුණු ආසියානු කළාපීය සහයෝගීතා සංවිධානයේ (SAARC) කොටස්කරුවන් වන අතර දේශපාලන වශයෙන් මෙන්ම ඓතිහාසික වශයෙන් ද ඉන්දියාව සමග දැඩි සමීප සම්බන්ධතාවන් පවත්වා ගෙන යයි. ඊටත් වඩා වැදගත් කරුණ නම්, ඉන්දියානු දෘෂ්ටි කෝණයෙන්, මේ කුඩා දිවයින් රාජ්‍යයන් පිළිබඳව තමන් වෙත වගකීමක් පැවරී ඇතැයි යන හැඟීම නව දිල්ලි පරිපාලනය තුළ පැවතීමයි. 1988 වර්ෂයේ දී මාල දිවයින් රජයට විරුද්ධව දියත් කරන්නට සැලසුම් කළ කුමන්ත්‍රණය, ඉන්දියානු හමුදා මැදිහත්වීමකින් ව්‍යර්ථ කර දැමීම සහ අවසානයේ අසාර්ථකව නික්ම යන්නට සිදුවූව ද ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් ගැටුම් වල දී සාමය ඇති කිරීමේ මැදිහත් කරුවකු වශයෙන් කටයුතු කිරීමට 1987 සිට 1990 දක්වා දිගු කාලයක් සිය හමුදා රඳවා තැබීමට කටයුතු කිරීම යන කරුණු, ඉන්දියාව තුළ මේ දිවයින් සම්බන්ධව පවතින වගකීමෙන් බැඳී සිටීමේ ආකල්පය පැහැදිලි කරයි. සීතල යුද්ධය නිමාවට පත්වීම, කළාපීය ආරක්ෂාව සලසන්නා වශයෙන් යටත් විජිත බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍යය තුලින් උරුම වූ බර දීර්ඝ කාලීන වශයෙන් දරා සිටින්නට සිදුවීම, පරමාදර්ශයන් සහ යථාර්ථයන් අතර පවතින වෙනස්කම් සහ අපේක්ෂාවන් සහ සම්පත් අතර පවතින පරතරය යන සියල්ල මැද වුව ද, ඉන්දියාව ප්‍රධාන බලයක් ලෙස නැගී ඒමේ අපේක්ෂාව, කෙටි කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ සිදු කරන ලද මේ මැදිහත්වීම් නිසා, හිස ඔසවන්නට විය.³⁴ 1990 දශකයේ අග භාගයේ දී ආරම්භ වූ චීනයේ නැගීම විසින් උපමහාද්වීපය වෙලා ගැනීමට පටන් ගැනීම සහ ඉන්දියානු සාගරය සම්බන්ධව චීනයේ උනන්දුව ඉහළ යාම යන කරුණු හේතුවෙන්, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර හිමාලයා ප්‍රදේශයේ, පාකිස්ථානයේ සහ බංගලාදේශයේ දශක ගණනාවක් තිස්සේ පැවති ආ සාම්ප්‍රදායික බල අරගලයෙහි කොටසක් බවට ශ්‍රී ලංකාව සහ මාල දිවයින ද පත් වී ති. අප්‍රිකාවේ සහ පර්සියානු බොක්කේ රටවල සිට පැමිණෙන නැව් ගමනාගමන මාර්ගයන්හි එක් පසෙකින් ශ්‍රී ලංකාව සහ මාල දිවයින පිහිටීම සහ අනෙක් පසින් චීනයේ නැගෙනහිර

වෙරළ පිහිටීම, චීනයට සිය බලශක්ති ආරක්ෂාව සම්බන්ධව කේන්ද්‍රීය වැදගත් කමක් විය. අනෙක් අතට, ඉන්දියාව මේ නැව් ගමනාගමන මාර්ග මත පිහිටා තිබීම නිසා, මාල දිවයින සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ, බීජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් තරඟකාරීව කටයුතු කිරීම වැලැක්විය හැක්කක් නොවේ.

මාල දිවයින් රාජ්‍යය සතු 1200 ක් පමණ වන, බොහොමයක් ජනයාගෙන් ශුන්‍යය, දූපත්, ඉන්දියානු සාගරයේ නැව් ගමනාග මන මාර්ගය හරහා පවතින ඉතා විශාල සහ වටිනාකමින් වැඩි බිම් කොටස් ය. මේ දූපත් අතරින්, පදිංචිය සඳහා සුදුසු තත්වයක පවතිනුයේ ස්වල්පයක් පමණක් වුව ද ඉන්දියානු සාගරයේ ප්‍රධාන වෙළඳ මාර්ග හොඳින් නිරීක්ෂණය කිරීමට හැකි ස්ථානයක් ලෙස යටත් විජිත සමයේ දී සාගර බලයන් ගේ අවධානය ඒවා වෙතට යොමු විය. ඉන්දියානු සාගරය හරහා, පෘතුගීසි, ලන්දේසි සහ ඉංග්‍රීසි වශයෙන් අධිරාජ්‍යවාදය මාරුවෙමින් ගිය ආකාරය, මේ දිවයින් විසින් ද අත්විඳි අතර, අවසානයේ දී දහ නව වන සියවසේ දී ඉංග්‍රීසින් විසින් යටත් විජිත රාජ්‍යයක් බවට පත් කරනු ලැබින. එහෙත්, බ්‍රිතාන්‍ය කඳවුරක් එහි පිහිටුවා තිබුනේ නැත. දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය සමයේ දී, බ්‍රිතාන්‍ය රාජකීය නාවික හමුදාව, එහි ගුවන් බලඇණි ශාඛාවේ ප්‍රයෝජනය පිණිස මාල දිවයින් වලට අයත් ගැන් දිවයිනේ ගඟන යාත්‍රාංගනයක් ඉදි කළේ ය. 1957 වර්ෂයේ දී, රාජකීය ගුවන් හමුදාව මේ යාත්‍රාංගනය පවරා ගෙන බ්‍රිතාන්‍ය සහ ඔවුන්ගේ ඇත නැගෙනහිර ගුවන් හමුදා මූලස්ථානය වූ සිංගප්පූරුව අතර ගුවන් ගමන් වල දී අතර මැද නැවතුම් ස්ථානයක් ලෙස භාවිත කළේ ය. මෙසේ, මාල දිවයින, බ්‍රිතාන්‍ය සාගර කටයුතු ජාලයේ වැදගත් කොටසක් බවට පත් විය.³⁵ සුවස් වලට නැගෙනහිරින් පිහිටි ප්‍රදේශයෙන් බ්‍රිතාන්‍යය ඉවත් වූ පසුව, ඇතුළත නැඹුරු වූ ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කළ ඉන්දියාවට සහ එහි වෙරළාරක්ෂක හමුදාවට මාල දිවයින සම්බන්ධව උපායමාර්ගික උනන්දුවක් නොපැවතිනි. ඔවුන් එය සැලකුයේ දකුණු ආසියාව තුළ සිය බලපෑමට යටත්ව සිටින දිවයින් රාජ්‍යයක් ලෙස පමණකි. බ්‍රිතාන්‍ය සමයේ දී පැවතුනු ආකාරයටම, මාල දිවයින තවමත් ඉන්දියාවේ යටත් විජිතයක් ය යන්න අප්‍රකාශිත උපකල්පනය විය. 1988 වර්ෂයේ දී රාජ්‍ය විරෝධී කුමන්ත්‍රණය

මර්ධනය කිරීම සඳහා මාල දිවයින් රජය කළ ඉල්ලීමට ඉන්දියානු රජය දැක්වූ ප්‍රතිචාරය මෙම උපකල්පනයේ සත්‍ය උරගා බැලීමට උදාවූ අවස්ථාවයි. ඉන්දියානු ත්‍රිවිධ හමුදාවේම දායකත්වයෙන් ක්‍රියාත්මක වූ Operation Cactus, කඩිනමින් සහ තීරණාත්මක අයුරින් මාල දිවයින නැවත සාමාන්‍ය තත්වයට පත් කළේ ය. ඉන් අනතුරුව, ඉන්දියාව සහ මාල දිවයින අතර ද්විපාර්ශවික සම්බන්ධතාවය, ආරක්ෂක සහ ආර්ථික ඇතුළු විශාල පරාසයක විෂයයන් ඇතුළත් වන පරිද්දෙන් පුළුල් විය.

මාල දිවයින සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාවට ඇතැයි උපකල්පිත විශේෂ ප්‍රමුඛතාවය අභියෝගයට ලක් වන අයුරින් ක්‍රියාකරන්නට චීනය සහ පාකිස්ථානය පෙළඹීමත් සමග මාල දිවයිනේ පැවති සාමාන්‍ය සන්සුන්කමට පළුදු වන්නට විය (අවම වශයෙන් ඉන්දියානු දෘෂ්ටි කෝණයෙන්). SAARC සංවිධානය ආයතනගත වීම සහ කළාපීය සහයෝගීතාවය පිළිබඳ රාමුව නිර්මාණය වීමත් සමග පාකිස්ථානයට මාල දිවයින සමග සමීපවී දෙරටට පොදු වූ ඉස්ලාම් හක්තිය මත සබඳතා ගොඩනගා ගන්නට නව අවස්ථාවන් විවෘත විය. ඒ අතරම, 1990 දශකයේ දී චීනය, දකුණු ආසියාව දෙසට සිය කටයුතු විහිදුවා හැරීම ආරම්භ කර ඉන්දියානු සාගරය දෙසට තෙත් හෙළන විට, මාල දිවයින බීජිං පරිපාලනයේ අවධානයට හසුවීම වැලැක්විය නොහැක්කක් විය. 2001 වර්ෂයේ දී, චීන අගමැතිවරයා මාලේ නගරයේ සංචාරයක යෙදීමෙන් ප්‍රකාශ වූනේ චීනයේ උපායමාර්ගික ගණනය කිරීම තුළ මාල දිවයින ඉහළ ස්ථානයක් අත් කර ගෙන ඇති බවයි. ඒ අතර, මාල දිවයින අභ්‍යන්තර නොසන්සුන්තාවයන් වලින් ද පීඩා විඳීමට පටන් ගත්තේ එහි දීර්ඝ කාලීන පාලකයා වූ ජනාධිපති මයුමුන් අබ්දුල් ගයුම්, ඒකාධිපති ලක්ෂණ ප්‍රදර්ශනය කරන්නට වීම සහ දශකය මැද භාගය වන විට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ඉල්ලා සිටින පිරිස් හඬ නැගීමට පටන් ගැනීමත් සමග ය.³⁶ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය වෙනුවෙන් හඬ නැගූ කොටස්, සිය පැමිණිලි ඉන්දියාව වෙත ගෙන යාමෙන් අනතුරුව, දේශපාලන සම්මුතියක් ඇති කර ගැනීම පිණිස ගයුම් පොළඹවන ලෙස ඉන්දියාවට බලපෑම් එල්ල වන්නට විය. එහෙත්, මේ වන විට, මින් පෙර නොතිබූ විකල්ප සංඛ්‍යාවක් ගයුම් වෙත පැවතිනි. භූමියෙන් සම්බන්ධ වී ඇති සිය අසල්වැසියන්, ගැටළුවක් ඇති

වූ අවස්ථාවල දී චීනය සමග පවතින සිය සබඳතා ඉදිරියට දමා පෙන්නවීම, ඉන්දියාවට මේ වන විට සාමාන්‍ය කරුණක් බවට පත්වී තිබේ. සාගරයෙන් වෙන්වී සිටින අසල්වැසියන් ද එම ක්‍රියාව ම කරන්නට සූදානම් වන අවස්ථාවකට මුහුණ දෙන්නට ඉන්දියාවට මේ අවස්ථාවේ දී සිදුවිය. මාල දිවයින් සමූහය අතරින් දිවයින් කිහිපයක් බදු ක්‍රමය යටතේ ලබා ගෙන ඒවා නාවික කඳවුරක් බවට හරවන්නට චීනය සැරසෙන බවට වාර්තා පළවීමත් සමග ඉන්දියාව ක්‍රියාත්මය වීම ඇරඹීය.³⁷ චීනය සහ පාකිස්ථානය සමග කරන ආරක්ෂක ‘සෙල්ලම’ අයෝග්‍ය බව අවධාරණය කළ නව දිල්ලි පරිපාලනය, මාල දිවයින් ආරක්ෂක අවශ්‍යතාවන් කවරක් වුවත් ඒවා සපිරීමට තමා සූදානම් බවට ඇඟවීමක් සිදු කර සිටියේ ය. 2006 අප්‍රේල් මාසයේ දී ඉන්දිය ආරක්ෂක ඇමති ප්‍රනාබ් මුකර්ජි මාලේ නුවරට ගියේ, මාල දිවයින්ට සිය සාගර ප්‍රදේශ වල මුර සංචාරය දියුණු කිරීම පිණිස නවීන, ටොන් 260 සීඝ්‍ර ප්‍රහාරක යාත්‍රාවක් භාර දීම පිණිස ය. ප්‍රනාබ් මුකර්ජි ගේ මාලේ සංචාරයට පෙර නිකුත් කරනු ලැබූ ප්‍රවෘත්ති නිවේදනයක, මාල දිවයින් රාජ්‍යය, ඉන්දියාවට කෙතරම් වැදගත්දැයි විස්තර කර තිබිණි: ‘ඉන්දියාව සහ මාල දිවයින්, වාර්ගික, භාෂාත්මක, සංස්කෘතික සහ වාණිජ බැඳීම් වලින් ඓතිහාසිකවම බැඳී සිටී. ඉන්දියානු සාගර කළාපයේ සාමාජිකයකු සහ හවුල්කරුවකු වන මාල දිවයින්, මේ කළාපයේ උපායමාර්ගික නැව් ගමනාගමන මාර්ග මත පිහිටා තිබේ. අවශ්‍ය පුහුණුව සහ ආරක්ෂක උපකරණ ලබා දීමෙන් ඉන්දියාව මාල දිවයින් ආරක්ෂක අධිකාරීන්ට සහාය සපයයි’.³⁸ මාල දිවයින් සමග ‘වාසිදායක සම්බන්ධතාවයක්’ පවත්වා ගෙන යාමට ඉන්දියාව තුල ඇති අධිෂ්ඨානය, සිය සංචාරය නිමාවට පත් කරමින් මුකර්ජි විසින් හෙළි කරනු ලැබිණි.³⁹

ඉන්දියානු හමුදා ගයුම් ගේ සහායට පැමිණීම, මාල දිවයින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා හඬ නැගූ ව්‍යාපාරයේ විවේචනයට ලක් විය. ඉන්දියාවට එරෙහිව චීන තුරුම්පුව පෙන්නීමෙන්, ගයුම් ලැබූ ජයග්‍රහණය පිළිබඳව ඔවුන් පසුවුනේ කණස්සල්ලෙනි. එහෙත්, 2008 වර්ෂයේ දී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා වූ ව්‍යාපාරයේ ශක්තිය වැඩිවන්නට පටන් ගැනීමත් සමග, ඉන්දියාව අනෙක් පසට නැඹුරු වන බවක් පෙනෙන්නට තිබූ අතර ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා ගයුම්ට

බල කල කර සිටියේ ය. 2008 වසර අවසාන වන විට, සිද්ධිය පරිසමාප්තියට පත් වූයේ, මැතිවරණයේ දී ගයුම් පරාජය කරමින් විරුද්ධ පක්ෂය ජයගැනීම සහ මොහොමඩ් නමිඩ් වෙත සාමකාමීව බලය පවරා දීමත් සමගිනි.⁴⁰ මාල දිවයින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය කරා ගිය ගමන වඩා පහසු කිරීමට කිසියම් කාර්යභාරයක් ඉටු කළ ඉන්දියාව, නව නායකත්වය පිළිගැනීමට සහ වඩා ශක්තිමත් හවුල්කාරීත්වයක් ගොඩ නගා ගැනීමට කඩිනම් විය. 2008 නොවැම්බර් මාසයේ දී පවත්වන ලද මාල දිවයින් නව ජනාධිපතිවරයා දිවුරුම් දීමේ උත්සවයට සහභාගි වීම සඳහා ඉන්දිය උප ජනාධිපති හමීඩ් අන්සාරි යවනු ලැබිණි. හිතමිතුරු, මාලේ නව ආණ්ඩුව කෙරෙහි උණුසුම් ලැදියාවක් පෙන්නූ ඉන්දියාව, නව දේශපාලන පද්ධතිය යටතේ, මාල දිවයින් සමග වූ ආරක්ෂක සහයෝගිතාවය වඩාත් ශක්තිමත් කර ගැනීමට තීරණය කළේ ය. ඉන්දියාවේ ඉහළම පන්තියේ රාජ්‍ය නිලධාරීන් වූ ජාතික ආරක්ෂක උපදේශක එම් කේ නාරායනන්, විදේශ ලේකම් ශිවශන්කර් මෙනන් සහ ආරක්ෂක ලේකම් විජේ සිං, 2009 ජූලි මාසයේ දී මාල දිවයින් සංචාරයක යෙදුනේ ආරක්ෂක හවුල්කාරීත්වය සඳහා නව රාමුවක් සකස් කර ගැනීම පිණිස ය. ඉන්දිය ආරක්ෂක අමාත්‍ය ඒ කේ ඇන්තනි, ඉන් අනතුරුව එළැඹුණු මාසයේ දී කළ, මාල දිවයින් සංචාරය අතරතුර මේ බව ලෝකයට දැනගන්නට ලැබිණි. මාල දිවයින් අවට මුහුදු කළාපයේ නිරීක්ෂණ කටයුතු වඩා හොඳින් සිදු කිරීම සඳහා ඉන්දියාව, හෙලිකොප්ටර් දෙකක් එහි නවතා තබන බව සහ මාල දිවයින්ට අයත් හිරිගල් දිවයින් 26 මතම රේඩාර් පද්ධති පිහිටුවා ඒවා ඉන්දියාවේ වෙරළාරක්ෂක රේඩාර් පද්ධතිය සමග ඒකාබද්ධ කරන බව මෙන්ම එම පද්ධතීන් ක්‍රියාකරවන ආකාරය පිළිබඳව මාල දිවයින් ආරක්ෂක අංශ පුහුණු කරවන බව මෙම අවස්ථාවේ දී නිකුත් කරන ලද ඒකාබද්ධ නිවේදනයක සඳහන් විය.⁴¹ ගැන් දිවයින් පිහිටි ගුවන් ධාවන පථය යළි ක්‍රියාත්මක තත්වයට පත් කිරීමට සහ මාල දිවයින් තුල ස්ථිර හමුදා රැඳවුමක් සිදුකිරීමට ඉන්දියාව ප්‍රයත්න දරන බවට ස්ථිර නොකළ වාර්තා පළ විය.⁴² මෙයින් නිර්මාණය වූ අභ්‍යන්තර දේශපාලන ප්‍රතිචාරය විසින් මාල දිවයින් ජාතික ආරක්ෂාව නව දිල්ලි පරිපාලනයට භාර නොදෙන ලෙස, නව ජනාධිපතිවරයාට අනතුරු ඇඟවීමක් සිදු කෙරුණු විට,

ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය ගොඩ නගනු ලබන්නේ දෙපාර්ශවය 'සම තත්වයේ' ලා සලකමින් බවට කඩිනම් පැහැදිලි කිරීමක් කිරීමට ඉන්දීය ආරක්ෂක අමාත්‍යවරයා යුහුසුළු විය.⁴³ පසුව, 2011 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සාර්ක් සමුළුවට සහභාගි වීමට මාල දිවයිනට ගිය අග්‍රාමාත්‍ය මන් මෝහන් සිං, සමුළුව අවසාන වීමෙන් අනතුරුව මාල දිවයින සමග සවිස්තරාත්මක උපායමාර්ගික හවුල්කාරිත්ව ගිවිසුමකට අත්සන් තැබී ය. නව දිල්ලි සහ මාලේ පරිපාලනයන් අතර පුළුල් වෙමින් පවතින සහයෝගීතාවය, තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම මේ ගිවිසුමින් අපේක්ෂා කෙරින. ඉන්දීය සාගරයේ, රාජ්‍යයන් දෙක පිහිටා ඇති 'සම කළ නොහැකි භූගෝලීය පිහිටීම' පිළිබඳව සඳහන් කරන ගිවිසුමේ 5 වැනි වගන්තිය, 'සම්බන්ධීකරණය කළ මුර සංචාර සහ ගුවන් නිරීක්ෂණ, තොරතුරු හුවමාරු කිරීම, එලදායි නීතිමය රාමුවක් නිර්මාණය කර ගැනීම සහ අන්‍යෝන්‍යව එකඟත්වයක් ඇති කරගන්නා අනෙකුත් කටයුතු හරහා' ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය පුළුල් කරගන්නා බව පවසයි. ඒ හැරුණු විට 'පොලීසියේ සහ ආරක්ෂක හමුදාවල ශක්‍යතා නැංවීම සහ පුහුණුව ලබා දීම යන අංශ වලින් ද සහයෝගීතාවය තව දුරටත් ඉදිරියට ගෙන යන'⁴⁴ බවද සඳහන් කරයි.

සාක් සමුළුවෙන් පිටත, මාල දිවයින සහ ඉන්දියාව විසින් අත්සන් තබන ලද මේ ගිවිසුම ලෝකයට හෙළි කරනු ලබද්දී, බීජිං නුවර මාල දිවයින් තානාපති කාර්යාලයක් විවෘත කරන බව චීනය ප්‍රකාශ කළේ ය.⁴⁵ මෙම සිද්ධීන් දෙක එකම අවස්ථාවේ දී සිදු වූවත්, මාල දිවයින් තුල සිය අවශ්‍යතාවන් තවදුරටත් ප්‍රවර්ධනය කරන්නට බීජිං පරිපාලනය ක්‍රියාත්මක වන බවට සැකයක් නැත. ගයුම් සහ ඔහුගේ ප්‍රතිවාදීන් අතර තරඟයේ දී මෙන්ම මාලේ සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් අතර සම්බන්ධතාවයේ දී ද චීනය යන ගැටළුව නිරන්තරයෙන්ම මතු වූවක් බව පැහැදිලිය. මාල දිවයිනේ, සාමකාමී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී බලය මාරුවීම, එරට සමග පවතින විශේෂ ආරක්ෂක සබඳතාවය තවදුරටත් ගැඹුරු කර ගැනීමට ඉන්දියාවට උපකාරයක් විය.⁴⁶ එහෙත්, මාල දිවයින සමග ආර්ථික කටයුතු වල යෙදීමට සහ දීර්ඝ කාලීන හමුදාමය සහ ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් ගොඩ නගා ගැනීමට චීනය තවදුරටත් උත්සාහ නොකරනු ඇතැයි යන්න මෙයින් අදහස් නොවේ. ඉන්දියාව සමග

පවතින ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවන් ගැඹුරු කිරීමට කටයුතු කරන අතරම, මාල දිවයින් නව ආණ්ඩුවේ ආරක්ෂක අමාත්‍යවරයා,⁴⁷ 2009 මුල් භාගයේ දී බීජිං නුවර සංචාරයක යෙදුනේ මාල දිවයින, චීනයට එරෙහි නැති බවට සංඥාවක් කරමිනි. 2009 වර්ෂයේ අග භාගයේ දී නව දිල්ලි නුවර සංචාරයක යෙදුනු මාල දිවයින් ජනාධිපති මොහමඩ් නෂීඩ් පවසා සිටියේ ආරක්ෂක කටයුතු සම්බන්ධ කරුණු වල දී, ඉන්දියාවට එරෙහිව තුරුම්පුවක් ලෙස චීනය යොදා නොගන්නා බවයි. ඒ අතරම, චීනය සමග ආර්ථික හවුල්කාරිත්වයක් ඇති කර ගැනීමට තමා තුල අකැමැත්තක් නැති බව පැහැදිලි කළ ඔහු, මාලේ පරිපාලනය චීනය සමග පවත්වා ගන්නේ සිවිල් සහයෝගීතාවයක් ද ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් ද යන්න හඳුනා ගැනීමට ඉන්දියාවට හැකියාව තිබිය යුතු බව ද කියා සිටියේ ය.⁴⁸ චීනය සමග ඇති ආර්ථික සහයෝගීතාවයේ ආකර්ෂණීය බව නෂීඩ් පෙන්වා දුන්නේ ඉන්දියාවට ද එවැන්නක් සිදු කළ හැකි බවට ඉඟියක් පළ කරමිනි. චීනය තුරුම්පුවක් ලෙස භාවිත කිරීම ගැන, නෂීඩ්, ගයුම් පිළිබඳව අප්‍රසාදය පළ කළ ද මාල දිවයින් තුල චීනය තව දුරටත් නොසලකා හැරිය හැකි සාධකයක් නොවන බව පැහැදිලිව පෙනේ. චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ප්‍රතිවාදිත්වය නිසා පැන නැගුණු ආරක්ෂක ගැටළුව යථාර්ථයකි. එපමණක් නොව, මේ දෙරට එකිනෙකට එරෙහිව යොදා ගනිමින් නොයෙක් ආකාර වූ ආර්ථික වාසි ලබා ගැනීමේ හැකියාව ද, එම තත්වය විසින් කුඩා ජාතීන්ට විවෘත කර දෙනු ලබයි. 2012 පෙබරවාරි මාසයේ දී, නෂීඩ්, තෙරපා හරිනු ලැබීමෙන් පසුව පත් වූ නව ජනාධිපති මොහමඩ් වහීඩ්ට ද සහාය ලබා දීමට ඉන්දියාව නොපමාවම ඉදිරිපත් වූ විට නෂීඩ් පවසා සිටියේ, චීනය සමග ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් අත්සන් කිරීමට තමා වෙත දැඩි පීඩනයක් එල්ලවූ විට තමා එය ප්‍රතික්ෂේප කළත්, නව පරිපාලනය, චීනය දෙසට නැඹුරු වීමට ඉඩ ඇති බවයි. එහෙත්, ඒ සමගම, ඉන්දියාව සමග මාල දිවයිනේ පවතින විශේෂ සම්බන්ධතාවය නැවත තහවුරු කළ ඔහු, බීජිං පරිපාලනය සමග මාලේ ආණ්ඩුවේ තබා ගන්නා බැඳීම් පිළිබඳව ඉන්දියාව කණස්සල්ලට පත් නොවිය යුතු බව ද පැවසීය.⁴⁹ ඉන්දියාවේ සියළුම පාර්ශවයන්, මාල දිවයිනේ දේශපාලන කලබැගැනිය සංසිදුවීමේ කටයුත්ත කළමනාකරනය කර ගැනීම

සඳහා උපකාර කිරීම සහ එහි අස්ථාවර බවක් ඇතිවීම වලකනු සඳහා ආණ්ඩුව සහ විපක්ෂය අතර මැදිහත් වීමේ වගකීම ද භාරගත් බැවින්, මාල දිවයින මත ඉන්දියාවට සිදු කළ හැකි බලපෑම මේ අර්බුදය නිසා පැහැදිලිව පෙනීයන. දේශපාලන සහයෝගීතාවය ඒකරාශී කිරීම සඳහා නමිඩ්, 2012 අප්‍රේල් මාසයේ දී නව දිල්ලි නුවරට පැමිණි අතර වහීඩ් ද වහාම, 2012 මැයි මාසයේ දී එහි පැමිණියේ ය. චීනයේ නැගී ඒම කෙතරම් වැදගත් කොටසක් වුවත්, මාල දිවයිනේ එකිනෙක හා තරඟ කරන කණ්ඩායම්, ඉන්දියාව සමග හොඳ හිත වර්ධනය කර ගැනීමට ක්‍රියා කරනුයේ කෙසේ ද යන්න ද මේ සිද්ධියෙන් පැහැදිලි වූ තවත් කරුණකි. මාල දිවයිනේ අර්බුදය සමනය කිරීම පිණිස එක්සත් ජනපදය ද ඉන්දියාව සමග සමීපව කටයුතු කළේ ය.⁵⁰

චීනය හා ඉන්දියාව අතර පවතින ප්‍රතිවාදීත්වය සහ ඉන්දියානු සාගරයේ පිහිටි දිවයින් රාජ්‍යයන් ගේ අභ්‍යන්තර කටයුතු මෙන්ම විදේශ ප්‍රතිපත්ති නැඹුරුතාවන් ද එකිනෙක හරහා ගමන් කරන ආකාරය මාල දිවයින සම්බන්ධයෙන් දක්නට ලැබුණි. මෙය ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් ද ඒ ආකාරයෙන්ම සත්‍යයකි. දශක දෙකකට අධික කාලයක් තිස්සේ ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති කුරුමර සිවිල් යුද්ධය, 2007 වර්ෂය වන විට තීරණාත්මක තත්වයකට ළඟා වූ පසුව, ඉන්දියාව ද එතුලට ඇදී ඒම වැලැක්විය නොහැකි කරුණක් බව පැහැදිලිව පෙනීයන. එහෙත්, ශ්‍රී ලංකාවේ අභ්‍යන්තර කටයුතු වල දී චීනය කෙතරම් දුරට තීරණාත්මක සාධකයක් වේ ද යන කරුණ වැඩි අවධානයකට ලක්ව නොතිබිණි. පරාජය කළ නොහැකි යැයි එතෙක් පෙනී ගිය දෙමළ ඊළාමයේ නිදහස් කොටි (එල්ටීටීඊ) සංවිධානය, එක් ප්‍රදේශකට සිරකර පරාජය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා යුද හමුදාව, 2009 ගිම්හාන කාලයේ දී, ඔවුන් හමා යන විට, චීන හමුදා සහාය සහ ශ්‍රී ලංකාවට චීන යුද අවි විකිණීම, මෙම කාර්යයෙහි ලා ප්‍රධාන සාධකයක් වූ බවට බොහෝ අංශ වල මතයක් පැතිරිණි.⁵¹ සාගර කටයුතු සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට ප්‍රවේශයක් ලබා ගැනීමට චීනය තුල වූ අභිප්‍රාය, කොළඹ සහ බීජිං අතර ඇති වූ ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයට මූලික හේතුව සේ බොහෝ දෙනෙකු විසින් දක්නා ලදී. මෙහි දී දක්වන ලද මතය වූයේ, ශ්‍රී ලංකාවේ දකුණු වෙරළ තීරයේ පිහිටි හම්බන්තොට, වරායක්

ඉදිකිරීමට චීනයට ඉඩ හැරීම හරහා ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව, බීජිං පරිපාලනයේ සාගර උපායමාර්ගයට දායකත්වය සපයන බවයි. මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය සහ පර්සියන් බොක්ක යන දෙකට සමදුරින් පිහිටි හම්බන්තොට, චීනය, ඉන්දියානු සාගරයේ ගොඩ නගන්නට ප්‍රයත්න දරන 'මුතු හර'ට එකතු කළ හැකි වැදගත් පුරුකක් සේ පෙනිණි. අනෙක් අතට, ශ්‍රී ලංකාවේ අභ්‍යන්තර සාමයට පැවති ප්‍රධාන තර්ජනය පරාජය කිරීම පිණිස තීරණාත්මක සහායක් ලබා දීමට චීනය ඉදිරිපත් වූයේ ඉතා කැමැත්තෙනි. තවත් අතකින්, වෙනත් බලවේගයක් සමග, සැලකිය යුතු හමුදා සහයෝගීතාවයකට යාමෙන් ශ්‍රී ලංකාව වලකා ලීමට ඉන්දියාවට ඇතැයි උපකල්පනය කරන ලද සාම්ප්‍රදායික නිෂේධ බලය අහෝසි කර දමන්නට, චීනය, පාකිස්ථානය සමග එක්ව කටයුතු කරන බවක් ද පෙනුණි.⁵² එහෙත්, කොළඹ සහ බීජිං දැඩිව ප්‍රකාශ කර සිටියේ හම්බන්තොට වරාය සම්පූර්ණයෙන්ම සිවිල් පහසුකමක් වන බව සහ ශ්‍රී ලංකාවේ චීන නාවික කඳවුරක් පිහිටුවීමේ ප්‍රශ්නය කිසිසේත් පැන නොනගින බවයි.⁵³ චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සාගර කටයුතු ප්‍රතිවාදීත්වයක් ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති වන බව සහ තමන් ගේ ම බලපෑම් කළාපය තුල ඉන්දියාව චීනයට පරදින්නට යන බවට නිර්මාණය වූ මතය උපුටා දමන්නට ඉහත කී ප්‍රතික්ෂේප කිරීම් සමත් වූයේ නැත.⁵⁴

ශ්‍රී ලංකාවේ ආරක්ෂක කටයුතු සම්බන්ධව තමන් සතු කාර්යභාරය, ඉන්දියාව සෑම විටම බරපතල ලෙස සැලකූ කරුණකි. ඉන්දියාවේ අදහසට අනුව, කොළඹ පරිපාලනය තවමත් ඉන්දියාවේ රාජධානි උරුමයේ කොටසකි. එහෙත්, භූතානය සම්බන්ධයෙන් සිදු කළ හැකිව තිබූ ආකාරයට හෝ නේපාලයට බලපෑම් කළ හැකිව ඇති ප්‍රමාණයට හෝ ශ්‍රී ලංකාව මත සිය ආධිපත්‍යය පතුරුවාලීම ඉන්දියාවට කවර අවස්ථාවක දී හෝ පහසු කරුණක් නොවිණි. ලෝක සිද්ධීන් සම්බන්ධව තම රට දරන මතය මැනවින් ප්‍රකාශ කිරීමේ ශක්තියෙන් යුත් ප්‍රභූ/උගත් පන්තියක් ශ්‍රී ලංකාව සතු විය. බුරුමය, ඉන්දියාව, ඉන්දුනීසියාව සහ පාකිස්ථානය ද අයත් වන කොළඹ බලයන් ගේ කොටසක් වශයෙන් හිඳිමින්, නිදහසින් පසු සමය තුල, ආසියාවේ වැඩි කොටසක් පිළිබඳව අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට ඉදිරිපත් වූයේ ශ්‍රී ලංකාවයි. කොමියුනිස්ට් විරෝධී සහ බටහිරට කැමති කොටස සහ නොබැඳි ජාතියක්ව සිටීමේ කතාවේ

දී සහ තුන්වැනි ලෝකය සම්බන්ධ රැකියාදායකයේ දී ඉන්දියාව පසු කර ඉදිරියට ගිය කොටස වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රභූ පන්තිය තුළ පැහැදිලි බෙදීමක් දක්නට ලැබේ.⁵⁵ ශ්‍රී ලංකාව ගමන් කරන මාර්ගය පිළිබඳව, තරමක් අපහසුතාවයට පත් වුව ද නව දිල්ලි පරිපාලනයට, සමීප සාප්ත ආරක්ෂක තර්ජනයක් නොමැති හෙයින් ඉන්දියාවට කලබලයට පත්වීමට තරම් කරුණක් නොතිබින. දිවයිනේ වෙසෙන දමිළ සුළුතරය පිළිබඳව මතු වූ ගැටළු හේතුවෙන්, නිදහස ලැබීමෙන් පසුව ගත වූ මුල් දශක කිහිපය තුළ ශ්‍රී ලංකාව සමග ඉන්දියාවේ සම්බන්ධතාවය තරමක් දුරස් වූ තත්වයක පැවතිනි. ඉන්දියාව තුළ විශාල දමිළ ජනගහනයක් වාසය කිරීම ඉන්දිය සහ ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩු අතර සම්බන්ධය වෙනස්ම ආකාරයේ එකක් බවට පත් කර තිබිනි. මේ කරුණ මතම, රටේ ප්‍රතිපත්ති වලට මදුරාසියේ සහ තමිල්නාඩුවේ හැඟීම් වල බලපෑම තදින් දැනින. නිදහසින් අනතුරුව, දිවයිනේ සිංහල බහුතරය සහ දමිළ සුළුතරය අතර ඇති වූ ආතතිය, සිවිල් යුද්ධයක් කරා වර්ධනය වන විට, ඉන්දියාවට එහි තිබුණේ අභ්‍යන්තර සහ ද්විපාර්ශවික වැදගත් කමක් පමණකි. වෙනත් පාර්ශවයක් සම්බන්ධ වීම පිළිබඳව නව දිල්ලි පරිපාලනයට කිසියම් උනන්දුවක් තිබුණේ නම් ඒ බ්‍රිතාන්‍යය සහ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය ශ්‍රී ලංකාව තුළ කරන කටයුතු සීමා කිරීමේ වුවමනාව පමණකි. යුද්ධයෙහි නිරතව සිටින ජන කොට්ඨාශයන් අතර සාම ගිවිසුමක් පිළිබඳව සාකච්ඡා කිරීම සඳහා නව දිල්ලි පරිපාලනයේ සහාය ලබා දුන් අතර 1987 දී මෙම ගිවිසුමට අත්සන් තබන ලදී. මෙම මැදිහත් වීම සහ සාම සාධක හමුදාවක් ලෙස තම හමුදා එවීම තුළ, අන් පාර්ශවයන් මෙම ගැටළුවට සම්බන්ධ වීම ගැන ඉන්දියාව තුළ පැවති නොකැමැත්ත පැහැදිලි වේ. කිසිම තුන්වැනි පාර්ශවයකට දිවයින තුළ කඳවුරක් පිහිටුවා ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දීම ගිවිසුමින් පැහැදිලිවම සපුරා තහනම් කර තිබිනි. ඒ හැරුණු විට, ඊශ්‍රායලය විසින් ශ්‍රී ලංකාවට අවි සැපයීම පිළිබඳව ද ඉන්දියාව ශ්‍රී ලංකාවෙන් ප්‍රශ්න නගා ඇත.⁵⁶

කොළඹ සහ බීජිං ආණ්ඩු අතර සම්බන්ධතාවය දශක ගණනාවක් ඉතිහාසයට දිවෙන්නකි. ඉන්දියාව දුටු ආකාරයට එම සබඳතාවය උපායමාර්ගික එකක් හෝ තමාට තර්ජනයක් එල්ල කරන්නක් නොවිනි. එහෙත්, විසි වන සියවසේ අන්තිම දශකය

වන විට, චීනය, ශ්‍රී ලංකාව ද ඇතුළු දකුණු ආසියාතික රටවල් සමග සබඳතා තර කර ගැනීම ආරම්භ කිරීමත් සමග මේ සියල්ල වෙනස් අතකට පෙරළින.⁵⁷ ශ්‍රී ලංකාව සමග චීනයේ කටයුතු ඉහළ නැංවුණේ, සමස්තයක් වශයෙන් සෙසු ලෝකයට සමීප වීමේ චින ප්‍රයත්නයේ කොටසක් වශයෙන් වුවත් නව ශතවර්ෂයේ මුල් දශකය වන විට එම සබඳතා වලට නව ගැඹීමක් එක් විය. බීජිං පරිපාලනය, ශ්‍රී ලංකාව සමග පවත්වා ගෙන යන ආර්ථික කටයුතු වල උපායමාර්ගික ඵලවිපාක වලට මෙන්ම දකුණෙන් පිහිටි සිය අසල්වැසි රට තුළ චීනයේ ආධාරයෙන් සිදුවන දැවැන්ත යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සම්බන්ධව ද ඉන්දියාව අවදි වූයේ දශකයෙන් අඩක් පමණ ගත වීමෙන් අනතුරුව ය. හම්බන්තොට ව්‍යාපෘතිය පිළිබඳව වාර්තා ප්‍රසිද්ධ වීමත් සමග ඉන්දියාව තුළ ඒ සම්බන්ධයෙන් බලවත් නොසන්සුන් කමක් හටගැනිනි. ව්‍යාපෘතිය සහ ඒ හා සම්බන්ධ යටිතල පහසුකම් කොළඹ පරිපාලනයේ ආකල්පය පිළිබඳ ගැටළු මතු කළේය. ඊට අමතරව, මෙම ව්‍යාපෘතිය සහ දකුණු ආසියාව තුළ චීනය විසින් සිදුකරමින් සිටින, පාකිස්ථානයේ ග්වදාර් සහ බුරුමයේ සිටිට්ටේ⁵⁸ ඇතුළු අනෙකුත් වරාය ඉදිකිරීම් එක්ව නිර්මාණය කරන දැවැන්ත සැලසුමක් ද පෙනෙන්නට විය. 2007 වර්ෂයේ අග භාගයේ දී අත්සන් තබන ලද චීනයේ හම්බන්තොට ව්‍යාපෘතියට, ගල්ෆ් කලාපයේ සිට නැගෙනහිර ආසියානු නැව් ගමනාගමන මාර්ගයට උතුරෙන් ස්ථාපනය වන, වරාය පමණක් නොව, විදුලි බල ව්‍යාපෘතියක්, නැව් වල විශාල අළුත්වැඩියා කිරීමට පහසුකමක්, නවීන ප්‍රතිනැව්ගත කිරීමේ පද්ධති, බන්ජි තෙල් පිරිසිදු කිරීමේ පහසුකමක් සහ තෙල් ගබඩාවක් ඉදිකිරීම යන සියල්ලම ද ඇතුළත් විය. ඒ හැරුණු විට, සමීපයේ පිහිටි වීරවිල ප්‍රදේශයේ ජාත්‍යන්තර ගුවන් තොටුපලක් ඉදිකිරීම, ජාත්‍යන්තර සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවක් ඉදිකිරීම, හම්බන්තොට සහ දිවයිනේ සෙසු ප්‍රදේශ යා කෙරෙන මාර්ග පද්ධතිය නවීකරණය කිරීම සහ නව දුම්රිය මාර්ග යක් ඉදිකිරීම ද අයත් විය. ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂ ගේ ඡන්ද කොට්ඨාශය ඇතුළත් මේ ප්‍රදේශයේ කෙරෙන සංවර්ධන කටයුතු බොහොමයකට, චීනය, සහන කොන්දේසි යටතේ සැපයෙන ණය හරහා අරමුදල් සපයනු ඇත.⁵⁹

කොළඹ පරිපාලනය විසින්, මේ ව්‍යාපෘතිය පළමුව ඉන්දියාවට ඉදිරිපත් කළ බව සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයට ආවේණික සංවිධානයක් නොමැති අලස ස්වභාවය නිසා ප්‍රතිපලයක් නොලත් තැන එය චීනයට ඉදිරිපත් කරන්නට ශ්‍රී ලංකාවට සිදු වූ බවට පළවූ වාර්තා වලින් ඉන්දියානු උපායමාර්ගික ප්‍රජාවේ ඉහළ තැන්වල අකාර්යක්ෂමතාවය හෙළි විය.⁶⁰ නව වරායක් ඉදිකිරීම සඳහා ඉන්දියාව ආයෝජන යොදවන්නේ නම් එය සතුටින් පිළිගන්නා බව පැවසීම තුලින් ජනාධිපති රාජපක්ෂ ඉහත කරුණු තවදුරටත් තහවුරු කර සිටියේ ය. ඔහු පවසා සිටි තවත් කරුණක් වූයේ හම්බන්තොට වරාය තමන් ගේ සංකල්පයක් මිස චීනයේ අදහසක් නොවන බවයි.⁶¹ ඉන්දියානු සාගරයට සම්බන්ධ චීන සාගර උපායමාර්ගය තුළ ශ්‍රී ලංකාවට හිමි වූ වැදගත්කම දැන ගැනීමෙන් ඉන්දියාව පුදුමයට පත්වූ බවක් පෙනෙන්නට තිබුණ ද, මේ හරිත වර්ණ දිවයින පිළිබඳව චීනයේ උනන්දුව බොහෝ ඈතට දිවෙන්නකි. ශේෂ්ඨ චීන නාවිකයකු වූ අද්මිරාල් සෙන්ග් හේ ඉන්දියානු සාගරයේ කළ සියළුම ගවේෂණයන් අතර තුර ශ්‍රී ලංකාවේ වරායන් වෙත ළඟා වූ බව පෙන්වා දීමට චීන විද්වත්හු කිසිවිටෙක අමතක නොකරති. අනෙක් අතට, ඉන්දියානු සාගරයේ, සාගර සේද මාවතේ සිය දිවයින පිහිටා ඇති වැදගත් ස්ථානය ගැන මෙන්ම බුද්ධාගම ප්‍රචාරණය කිරීමෙහි ලා සිය රට සිදු කළ කාර්යභාරය සම්බන්ධව ද ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවට විශාල වටිනාකමක් තිබේ.⁶² ක්‍රිස්තියානි සමයේ මුල් ශතවර්ෂයන්හි දී ලෝකයේ ප්‍රධාන පෙළේ වරායක්ව පැවති ගොඩවය ආසන්නයෙන්ම හම්බන්තොට පිහිටා ඇති බව ඔවුහු පෙන්වා දෙති. දිවයිනේ නාවික කටයුතු ඉතා සීමිත තත්වයක පැවති, පශ්චාත් යුද සමයේ දී පවා ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින වැදගත්කම පිළිබඳව චීනයට මනා අවබෝධයක් තිබිණි. 1963 වර්ෂයේ දී, චීනය, ශ්‍රී ලංකාව සමග සාගර ප්‍රවේශය සම්බන්ධව ගිවිසුමක් අත්සන් කළ අතර ඒ අනුව එකිනෙකාට රටට අයත් වරාය වල සිට දෙරටට මෙහෙයුම් කටයුතු කළ හැකි විය.⁶³ මෙම ගිවිසුම සම්බන්ධව, නව දිල්ලියේ මෙන්ම බ්‍රිතාන්‍ය තුල ද ගැටළු ඇති වූ අතර, රටේ සවේරිභාවය චීනය වෙත පවරා දෙන්නේ යැයි විපක්ෂය, ආණ්ඩුවට වෝදනා කිරීම නිසා අභ්‍යන්තර ගැටළු ද නිර්මාණය විය. මේ කාලය වන විටත්

බ්‍රිතාන්‍ය ඉන්දියානු සාගරය තුළ සක්‍රියව කටයුතු කරමින් සිටි හෙයින්, ලන්ඩන් පරිපාලනය, චීන නැව් ශ්‍රී ලංකාවේ වරාය වලට ප්‍රවේශ වීමට අවසර ලබන මෙම ගිවිසුම දුටුවේ අප්‍රීතාව තුළ සිය ක්‍රියාකාරකම් යළි ඇරඹීම සඳහා අතරමැදි නාවික නැවතුම් ස්ථානයක් ලබා ගැනීමට චීනය ක්‍රියාත්මක කරන උපායමාර්ගයේ කොටසක් ලෙසිනි.⁶⁴ එම සැක පහළ කිරීම වල එකල තරමක අතිශයෝක්තියක් පැවතුනත් ඒවා අද යළිත් දෝංකාර නංවන්නට පටන් ගෙන තිබේ. 1970 මුල් භාගයේ දී, අධිවේගී මුර සංචාරක යාත්‍රා හයක් චීනය ශ්‍රී ලංකාවට ලබා දුන්නේ භෞතික සම්පත් සහ උපායමාර්ගික අවශ්‍යතාවන් පවතී නම් තමන්ට සංවර්ධනය කර ගත හැකි හමුදාමය රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකත්වයේ ස්වභාවය පිළිබඳව ඉඟියක් පළකරමිනි. 1980 දශකයේ මුල් භාගය වන විට, සෙසු ලෝකය සමග නැවත ඒකාබද්ධ වෙමින් සිටි චීනයට, ශ්‍රී ලංකාව වෙත සම්ප වීම සඳහා ඕනෑ තරම් හේතු සොයා ගත හැකි විය. මේ කාලයේම වාගේ, දිවයිනේ වාර්ගික අර්බුදය තීව්‍ර වන්නට ගත් විට, ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳව චීනය දැක්වූ උනන්දුව තවත් ඉහළ ගියේ ය. 'ශ්‍රී ලංකාව තුළ කඳවුරක් ස්ථාපනය කර ගැනීමේ අයිතිය ලබා ගැනීම චීනයේ අදහස විය හැකි වුවත්, චීනය ක්‍රියා කරනුයේ මහා බලවතුන්ට එම අයිතිය ලැබීම වැලැක්වීම සඳහා වීමට වැඩි සම්භාවිතාවයක් තිබේ. ඉන්දියානු මැදිහත් වීම, මහා බලවතුන් විසින් කුටෝපාය යෙදවීම සහ ජාත්‍යන්තර ස්ථාවරත්වය අවුල් වීමට ඇති ඉඩකඩ චීනයේ මූලික සැලකිල්ලට බඳුන් වූ කරුණු ය'.⁶⁵ විසි එක් වන සියවසේ මුල් දශකය වන විට, සාගරය දෙසට යොමුවූ චීනය, සමස්ත සාගරයේම මෙහෙයුම් සිදුකිරීමේ ශක්‍යතාවය ලබා ගැනීමේ ප්‍රයත්නයක යෙදී සිටි හෙයින් ඉන්දියාව සමග එහි පවතින නාවික තරඟකාරිත්වයේ කොටසක් බවට, ශ්‍රී ලංකාව පත්වීම අනිවාර්ය කරුණකි.

ඉන්දියාව පාර්ශවයෙන් බලන විට, ශ්‍රී ලංකාව තුලට චීනය උපායමාර්ගිකව ඇතුළුවීම සම්බන්ධයෙන් කළ හැකි කටයුතු, කරුණු දෙකක් නිසා අවුල් වී ගොස් තිබිණි. ඒ, 2002 වර්ෂයේ දී දියත් කරන ලද සාම ක්‍රියාදාමය බිඳවැටීම සහ ශ්‍රී ලංකා රජයේ හමුදා 2007 වර්ෂයේ දී දමිළ කොටින් වෙත ආක්‍රමණශීලී ප්‍රහාරයක් ආරම්භ කිරීමයි. හමුදා මෙහෙයුම් නවතා දමිළ කැරලිකරුවන් සමග

නැවතත් සාම සාකච්ඡා වලට එළඹෙන ලෙස ශ්‍රී ලංකා රජයට බල කර සිටින මෙන් තමිල්නාඩුවෙන් කෙරෙන බලපෑම් එක් අතක විය. අනෙක් අතින්, අගමැති රජීව් ගාන්ධි ඝාතනය සඳහා සාර්ථකව සැලසුම් කළ සහ ඉන්දිය ආණ්ඩුව විසින් ත්‍රස්තවාදී සංවිධානයක් ලෙස නම් කරනු ලැබූ දමිළ කොටි සම්බන්ධයෙන් නව දිල්ලි පරිපාලනය තුළ කැමැත්තක් පැවතියේ ද නැත. එසේම, පාකිස්ථානයෙන් සහ චීනයෙන් ආයුධ ලබා ගැනීමට පෙළඹුනු ශ්‍රී ලංකාවට, නව දිල්ලියේ බලපෑම සීමා කිරීමට අවශ්‍ය නව විකල්පයන් ලැබීම සම්බන්ධව නව දිල්ලි පරිපාලනය දැඩි සේ නොසන්සුන් විය. කෙසේවෙතත්, මේ දුෂ්කර දේශපාලන බන්ධනය හමුවේ සිය අවශ්‍යතාවයන් ආරක්ෂා කර ගැනීමට නව දිල්ලි පරිපාලනය දැඩි අධිෂ්ඨානයක පසු විය. ඉන්දියාවේ මොන්රෝ මතවාදය, යළි සනාථ කරමින් ඉන්දිය ජාතික ආරක්ෂක උපදේශක එම් කේ නාරායනන් පැවසුවේ, ඉන්දියාවේ සංවේදීතාවයන්ට ශ්‍රී ලංකාව ගරු කළ යුතු බවයි. 'මේ කළාපයේ විශාල බලවතා වනුයේ අපයි. මෙය අපි පැහැදිලිව පවසමු. ඔවුන් චීනය හෝ පාකිස්ථානය හෝ වෙනත් රටක් වෙත යාම පිළිබඳව අපේ කැමැත්තක් නැත'. ආඥාවක් ලෙස පෙනෙන මේ ප්‍රකාශය ඉන්දිය ආරක්ෂක උපදේශකවරයා විසින් කරන ලද යෝජනාවෙන් තරමක් දුරට විකරණය කරනු ලැබිණ. 'ශ්‍රී ලංකා රජයේ අවශ්‍යතාවය කුමක් වුවත් ඔවුන් ඒ සඳහා අප වෙත පැමිණිය යුතු බව අපි දැඩිව විශ්වාස කරමු. ඔවුන්ට අවශ්‍යයැයි අපට හැඟෙන දේ ඔවුන්ට දීමට අපට හැක'.⁶⁶ 2009 ඉන්දියාවේ මහ මැතිවරණය පැවැත්වෙන අතරතුර ශ්‍රී ලංකාවේ සිවිල් යුද්ධය නිමාවට පත් වන අවස්ථාව වන විට සිය ප්‍රතිපත්ති මත දැරෙන ප්‍රතිවිරෝධී පීඩනයන් විවක්ෂණ භාවයකින් යුතුව සාර්ථකව කළමනාකරනය කර ගැනීමට නව දිල්ලි පරිපාලනයට හැකියාවක් ලැබිණි. සංයමයකින් කටයුතු කරන ලෙස ශ්‍රී ලංකාවට බල කර කියා සිටිය ද දමිළ කොටින් පරාජය කිරීමේ කටයුත්තට ඉන්දියාවේ දායකත්වයක් ඇති බව නොපෙනෙන සේ කඩිනමින් එය ඉටු කිරීම ඉන්දියාවේ සතුටට හේතු වූයේ තමිල්නාඩුවෙන් මතු විය හැකි විරෝධයන් හේතුවෙනි. එහෙත්, පෙනෙන්නට ඇති සාධක අනුව, යුද නැව් සහ රේඩාර් සැපයීම, බුද්ධි තොරතුරු බෙදා ගැනීම, කැරලිකරුවන්ට ප්‍රතිසැපයුම්

කෙරෙන මුහුදු මාර්ග අවහිර කිරීම ආදී විවිධාකාර වූ හමුදාමය උපකාර සැපයීම හරහා නව දිල්ලි පරිපාලනය ශ්‍රී ලංකාවට සහයෝගය දක්වා තිබේ. එහෙත්, මේ කාර්යභාරය ප්‍රසිද්ධියට පත් කිරීමට හෝ දෙමළ කොටින් පැරදවීමට සහයෝගය ලබා දීමේ ගෞරවය ලබා ගැනීමට ඉන්දියාවට අවශ්‍ය නොවී ය. තමන් ශ්‍රී ලංකාවේ දී, ත්‍රස්තවාදයට එරෙහි ඉන්දියාවේ යුද්ධය සිදු කළ බව පවසමින් ශ්‍රී ලාංකික නායකයෝ, නව දිල්ලි පාලනය අපහසුවට පත් කිරීමෙන් තොරව ඉන්දියාවට සියුම් ලෙස සිය ස්තුතිය පළ කළහ.

ඉන්දියාවේ අභ්‍යන්තර සීමාවීම් වටහා ගත් ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුව, කැරලිකරුවන්ට එරෙහිව යුද වැදීම සඳහා චීනය ලබා දුන් ආධාර අගය කළහ. චීනය, ශ්‍රී ලංකාවට ලබා දුන් යුද ආධාර අතර, වෙඩි උණ්ඩ, යුද ටැංකි නාශක ගයිඩඩ් මිසයිල, රොකට් ලෝන්චර්, බිම සිට අහසට විදින මිසයිල, ගැඹුරට දිවෙන බෝම්බ සහ රොකට්, මෝටාර් උණ්ඩ, රාත්‍රී පෙනීම ලබා දෙන උපකරණ, ආරක්ෂක උපකරණ, යුද ටැංකි, F7G ජෙට්, නාවික යාත්‍රා, රේඩාර්, සන්නිවේදන උපකරණ ඇතුළු තවත් නොයෙක් දේ වූ බව වාර්තා වේ. ස්ටොක්හෝම් ජාත්‍යන්තර සාම පර්යේෂණ ආයතනයේ 2009 වාර්ෂික වාර්තා පොතට අනුව '2002 වර්ෂයේ මැද භාගයේ සිට 2007 වර්ෂයේ මැද භාගය දක්වා අමෙරිකානු ඩොලර් මිලියන 140 ක් පමණ වටිනා යුද උපකරණ, ශ්‍රී ලංකාව චීනයෙන් ලබා ගෙන ඇත. මෙයින් වැඩි ප්‍රමාණයක් වෙඩි උණ්ඩ විය හැකි නමුත්, සංඛ්‍යාවෙන් වැඩි කරන ලද ශ්‍රී ලංකා හමුදාවන් වෙනුවෙන් ලබා ගත් කුඩා අවි ද මේ අතර තිබුණා වන්නට ඉඩ තිබේ'.⁶⁷ ශ්‍රී ලංකාව සමග විශාල පරාසයක විහිදුනු ආර්ථිකමය සහ දේශපාලනමය සබඳතාවයක් ගොඩනගා ගන්නට ඉදිරිපත් වූ චීනය, එහි භෞමික අධිෂ්ඨතාවය රකින්නට උපකාර වූ විරයෙක් බවට පත් විය. එහෙත්, ඉන්දියාව මෙන් නොව චීනය, ශ්‍රී ලංකාවේ අභ්‍යන්තර කටයුතු වලට මැදිහත් වන බවක් පෙනෙන්නට නැත. අනෙක් අතට, හම්බන්තොට ඒකාබද්ධ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය වැනි උපායමාර්ගික වැදගත් කමකින් යුතු සුවිශාල ව්‍යාපෘති, සංකල්පන, ප්‍රවර්ධනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කටයුතු වල දී නව දිල්ලි පරිපාලනය නොදක්වන සෘජු නිර්භය කමක් බිෂ්ං පරිපාලනය විසින් දක්වනු ලබයි. ශ්‍රී ලංකාවට බලපෑම් සිදු කිරීමට තමන්ටම සීමා වූ අයිතියක්

ඇතැයි අවධාරණය කිරීමේ නැඹුරුවක් ඉන්දියාවට ඇතත් ඡන්තය සහයෝගීතා සංවිධානය වෙත ආරාධනය කිරීමෙන්, රිසි පරිදි ක්‍රියා කිරීමට ශ්‍රී ලංකාවට විශාල දේශපාලනමය ඉඩක්, චීනය විසින් සකස් කර දී තිබේ.⁶⁸ දමිළ සුළු ජාතිය පිළිබඳව කටයුතු කිරීමේ දී මානව හිමිකම් කඩ කරන ලදැයි, එක්සත් ජනපදය, එක්සත් රාජධානිය සහ යුරෝපීය රටවල් ශ්‍රී ලංකා රජය පීඩනය පත් කළ අවස්ථාවේ දී චීනය අනුගමනය කළ ගැටළුවට මැදිහත් නොවීමේ ප්‍රතිපත්තිය සහ ජාත්‍යන්තර වේදිකාවන්හි දී ලබා දුන් සහයෝගය ශ්‍රී ලංකාවට අතීතය වැදගත් එකකි. මීට පිළිතුරු ලෙස, දිවයිනේ දකුණේ පිහිටි වටිනා ප්‍රදේශයකට ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව සහ ශ්‍රී ලංකාව සහ දකුණු ඉන්දියා වෙරළ තීරය වෙන් කරන මන්නාරම් බොක්ක ප්‍රදේශයේ බනිජ තෙල් සහ ස්වභාවික ගෑස් ගවේෂණය කිරීමේ අයිතියත් සමගම, චීනය, කොළඹ පරිපාලනය තුළ විශිෂ්ඨ වැදගත් කමක් අත් කර ගෙන තිබේ.

ඉහත සිද්ධීන් සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව තුළ ඇති වූ ප්‍රසිද්ධ විරෝධතාවන්, ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉන්දියාව විසින් පසුගිය දශකයක පමණ කාලයක් තුළ කරන ලද කටයුතු සහ එහි බලපෑමෙහි වැදගත් කම, කිසියම් ආකාරයකින් සැඟවී ඇත. 2000 වර්ෂයේ දී ඉන්දියා ශ්‍රී ලංකා නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම අත්සන් තැබීමෙන් අනතුරුව දෙරට අතර වෙළඳාම විශාල වශයෙන් ඉහළ ගොස් ඇත. වඩා සවිස්තරාත්මක ආර්ථික හවුල්කාරිත්ව ගිවිසුමක සැලසුම් කටයුතු හෙමි හෙමින් අවසන් වෙමින් පවතී. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉන්දියාව සිදු කරන කටයුතු බොහොමයකි. ඉන්දියාව විසින් වෙනත් කිසිදු රටකට ලබා නොදෙන ආකාරයේ පහසුකම් ශ්‍රී ලංකාවට ලබා දී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ බනිජ තෙල් හා ආශ්‍රිත නිෂ්පාදන බෙදාහරින්නන් අතරට ඉන්දියානු සමාගම් ද එක් වී තිබේ. ත්‍රිකුණාමල වරායේ තෙල් ටැංකි ඉදිකිරීමේ සහ මෙහෙයවීමේ කොන්ත්‍රාත්තුවක් දිනා ගන්නට ඉන්දියාව සමත් වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාව සමග ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක සබඳතා තවදුරටත් ගැඹුරු කරනු වස් රාමුවක් සකස් කර ඇතත් අභ්‍යන්තර ගැටළු නිසා එය වලංගු භාවයට පත් කර ගැනීමට නොහැකි වී තිබේ. එහෙත්, දෙරට අතර බිම් මට්ටමින් හමුදා සහයෝගීතා කටයුතු ක්‍රියාවට නැංවීමට, ගිවිසුමක් නොමැති කම බාධාවක් වී නැත. සිය දිවයින තුළ ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගික කටයුතු සිදුවීම සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුවේ විරෝධතාවයක්

නොපවතී. නමුත්, එම අංශ වලින් ඉදිරියට යාමෙන් නව දිල්ලි පරිපාලනය වලකාලන හේතුව චීනය දිවයින තුළ සක්‍රීය වී සිටීම නොව තමිල්නාඩුවේ අභ්‍යන්තර දේශපාලනයයි. එම අවහිරය මැද සිට ක්‍රියාත්මක විය හැකි ප්‍රමාණයට, ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉන්දියාව කටයුතු කර ගෙන යන නමුත් මේ වන විට ජාත්‍යන්තර පරිසරයේ සිදුවී ඇති වෙනස් කම්, විශේෂයෙන්ම චීනයේ නැගී ඒම, හේතුවෙන් ශ්‍රී ලංකාවට බලපෑම් කිරීමේ පරම අයිතිය ඉන්දියාව සතුයැයි පවතින මතය තිරසාර එකක් නොවනු ඇත. ඉන්දියානු සාගරය සම්බන්ධව චීනය තුළ නිර්මාණය වී ඇති නව උනන්දුව නිසා, නව දිල්ලි පරිපාලනයේ ඇඟිලි ගැසීම වලින් තොරව කටයුතු කිරීමේ විශාල ඉඩක් ශ්‍රී ලංකාවට ලැබී තිබේ. මෙහි දී, චීන තුරුම්පුව ප්‍රයෝජනවත් වන නමුත් එය අනවශ්‍ය ප්‍රමාණයට යොදා නොගැනීමට ශ්‍රී ලංකාවේ නායකයින් ප්‍රවේශම් වනු ඇත.⁶⁹ මන්ද, ඉන්දියාව සහ ශ්‍රී ලංකාව අතර පවතින භූගෝලීය සම්පතාවය වෙනස් කළ හැක්කක් නොවන හෙයිනි. දෙමළ ඊළාම් කොටි සංවිධානයට එරෙහිව ශ්‍රී ලංකා හමුදාව ජයග්‍රහණය කරා මෙහෙයවූ ජනරාල් සරත් ෆොන්සේකා, ජනාධිපතිවරයාට එරෙහිව හමුදා කුමන්ත්‍රණයකට අර අදින බව සහ සිය සහායට පැමිණෙන ලෙස ඔහු ඉන්දියානු හමුදාවෙන් ඉල්ලා සිටි බවට, 2009 නොවැම්බර් මාසයේ දී වාර්තා පළ විය. මෙම වාර්තා, සනාථ කර නැති නමුත්, ශ්‍රී ලංකාවේ ආරක්ෂක රටාව තුළ ඉන්දියාවට පවතින වැදගත් කම එයින් පැහැදිලි වේ.⁷⁰ 2010 වර්ෂයේ දී, ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂ නව දිල්ලියේ සංචාරයේ යෙදුනු අවස්ථාවේ දී ඔහු උණුසුම් අයුරින් පිළිගත් ඉන්දියාව ශ්‍රී ලංකාව තුළ තමන්ට පවතින විශේෂ ස්ථානය තවදුරටත් රැක ගැනීමට ඇති කැපවීම පිළිබඳව සපථ කළේ ය.⁷¹ මෙම අවස්ථාවේ දී දෙපාර්ශවය විසින් නිකුත් කළ ඒකාබද්ධ නිවේදනය තුළ, ශ්‍රී ලංකාවේ යටිතල පහසුකම් ඉදිකිරීම් කටයුතු වලට සක්‍රීයව සහභාගි වීමට සහ ද්විපාර්ශවික ආරක්ෂක සහයෝගීතාව ස්ථාපනය කර ගැනීමට ඉන්දියාව තුළ පවතින කැපවීම අවධාරණය කර තිබින.⁷² 2007/2009 කාල පරිච්ඡේදය තුළ ඇති වූ ගැටුමට මැදිහත් වීමේ සහ දිවයින තුළ චීන බලපෑම සීමා කිරීමේ හැකියාවට, දමිළ සාධකය විසින් ඉන්දියාවට බාධා කරනු ලැබූ ද තමන්ට කිසි කළෙක තනිව කර ගත නොහැකිව සිටි සිය අභිමතාර්ථයන් අතරින් එකක්

ඉටු කර ගැනීමට, එනම්, දම්ල කොටි සංවිධානය විනාශ කිරීමට, බිජං සහ ඉස්ලාමාබාද් පරිපාලනයන් උපකාර වීම ගැන නව දිල්ලි පරිපාලනයට සැහීමට පත් විය හැක.

උපායමාර්ගික දිවයින සම්බන්ධ වීන ඉන්දියා තරගකාරීත්වය, මෙම පරිච්ඡේදය තුළ සාකච්ඡා කරන ලද රාජ්‍යයන් හතර මුරිසි, සිෂෙල්ස්, මාල දිවයින සහ ශ්‍රී ලංකාව ට සීමා වී නැත. දෙරට විසින්ම සිය බලපෑම් පැතිරවීමට ප්‍රයත්න දරන මැඩගස්කරය දක්වා ද එම තරගකාරීත්වය පැතිරී ගොස් තිබේ. මැඩගස්කර දිවයිනේ ස්වභාවික සම්පත් ගවේෂණය කිරීමේ කටයුතු වල විනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද සුවිශාල ආයෝජනයක් යොදවමින් සිටී. උතුරු මැඩගස්කරයේ, සවන් දීමේ මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවීමට ඉන්දියාව කටයුතු කර ඇති අතර, මෙය ඉන්දියානු නාවික හමුදාව තුළ සිය සාගර බල ප්‍රදේශය සම්බන්ධ දැනුවත් භාවය ඉහළ නංවනැයි අපේක්ෂා කරන අතර ඉන් ඉන්දියානු සාගරයේ නැව් ගමනාග මන මාර්ග ආරක්ෂා කිරීම සඳහා වඩා හොඳ දායකත්වයක් ලබා දීමට හැකියාව ලැබෙනු ඇත. සිය සීමාවෙන් ඔබ්බෙහි, ඉන්දියාව විසින් ස්ථාපනය කරන ලද මේ ආකාරයේ පළමුවැන්න ලෙස මෙම මධ්‍යස්ථානය හැඳින් වේ.⁷³ මැඩගස්කරයෙන්, 2006 වර්ෂයේ දී දිවයිනක් බඳු ගත් දින සිට මේ දක්වාම, ඉන්දියාව එහි රේඩාර් මධ්‍යස්ථානයක් ඉදි කරමින් සිටී. මෙය, ඉන්දියානු සාගරය වටා රේඩාර් පද්ධතියක් ඉදි කර එය ඉන්දියාවේ සාගර අධීක්ෂණ පහසුකමට සම්බන්ධ කිරීමට සකස් කර ඇති සැලසුමේ එක් කොටසකි.⁷⁴ නම් නොකරන ලද ඉන්දීය නිලධාරියකු උපුටා දක්වමින් පළ කර තිබූ මාධ්‍ය වාර්තා වලට අනුව 'ඕමානයේ නෞකා නවත්වා තැබීමේ අයිතිය ද මැඩගස්කර, මුරිසි, කොටි, සහ මුම්බායි යන ස්ථානවල අධීක්ෂණ පහසුකම් ද සහිත වූ විට කළාපයම වට කර, මොසැම්බික් සහ සුභ ප්‍රාර්ථනා තුඩුවේ සිට ඕමාන් බොක්ක දක්වා නැව් ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කිරීමේ හැකියාව නාවික හමුදාවට ලැබේ'.⁷⁵ මුහුදු කොල්ලකරුවන් සහ ත්‍රස්තවාදීන් ගේ ගමනාගමනය අධීක්ෂණය කිරීමේ කටයුතු සඳහා නිරන්තරයෙන් යුද නැව් යෙදවීම හරහා අප්‍රිකාවේ වෙරළ තීරය දිගේ සිය දෘශ්‍යමාන බව දැනවීමට ඉන්දියානු නාවික හමුදාව මේ වන විටත් සමත් වී සිටී. දැවැන්ත මොසැම්බික් වෙරළේ සිට, වරින් වර මුර සංචාර ආරම්භ කිරීම පිණිස, 2006 වර්ෂයේ දී, ඉන්දියාව

මොසැම්බික් රාජ්‍යය සමග ගිවිසුමකට එළැඹිනි. 2003 වර්ෂයේ දී මොසැම්බික්හි පවත්වනු ලැබූ අප්‍රිකානු සංගමයේ සමුළුවට මුහුදු ආරක්ෂාව සලසනු ලැබුනේ ඉන්දියාව විසිනි.⁷⁶ ඉන්දියානු සාගරයේ පිහිටා ඇති දිවයින රාජ්‍යයන් සමග ඉන්දියාව පවත්වා ගෙන යන නාවික රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සම්බන්ධතා සමග විනය සම තත්වයට පැමිණෙමින් සිටින විට ශාන්තිකර සාගරයේ පිහිටි දිවයින තුළ ඉහළ යමින් පවතින විනයේ කටයුතු සමග සැසඳීම සඳහා කටයුතු කිරීමට ඉන්දියාවට සිදුවී තිබේ. පසුගිය ශතවර්ෂ ගණනාවක් තුළ, දිවයින රාජ්‍යයන් සමග පුළුල් පරාසයක පැතිරුණු වාර්ගික, සංස්කෘතික සහ ඓතිහාසික සබඳකම් ඉන්දියාවට පැවතිය ද එම දූපත් අතර සිය බලපෑම පැතිරවීමේ ප්‍රයත්නයන් තුළින් තත්වය වෙනස් කිරීම අරඹන ලද්දේ විනය විසිනි.⁷⁷ බටහිර විශ්ලේෂකයින් අතුරින් කොටසක්, කළාපය තුළ නිර්මාණය වන වින බලපෑම, හානිකර නොවන්නක් ලෙස දකින නමුත් එක්සත් ජනපදය, ප්‍රංශය, ජපානය, ඕස්ට්‍රේලියාව සහ නවසීලන්තය යන රටවලට, කළාපයේ රටවල් මත බලපෑම් කිරීමට පැවති සම්ප්‍රදායික හැකියාව පහත වැටීම සහ විනයේ වැදගත්කම වර්ධනය වීම සෙසු විශ්ලේෂකයින් ගේ බලවත් අවධානයට යොමු වී තිබේ.⁷⁸ දකුණු ශාන්තිකර දිවයින තුළ හමුදා පහසුකම් ස්ථාපනය කිරීමේ අවස්ථා ලබා ගැනීමට විනය කටයුතු කරන බවට පැතිරෙන සමහර කතා වල සත්‍යයක් නැතුවා වන්නට පිළිවන. එහෙත්, එම කතා හේතුවෙන්, ඉන්දියානු වාර්ගික සුළුතරයක් වෙසෙන ෆිජි දිවයින කෙරෙහි දැක්වෙන සාම්ප්‍රදායික අවධානයෙන් ඔබ්බට, දකුණු ශාන්තිකරයේ කටයුතු පිළිබඳව සක්‍රීය අවධානයක් යොමු කිරීමට ඉන්දියාව පොළඹවා ඇත. මේ නව උනන්දුව, ඒ ඒ රාජ්‍යයන්හි පරිපාලනයන් සමග ගැටුම් දක්වා දුර දිග යාමට ඉඩ ඇත්තේ, ෆිජි දූපතේ දේශීය ජනගහනය සහ ඉන්දියානු ප්‍රජාවන් අතර අභ්‍යන්තර ආතතිය ඇති වූ අවස්ථාවල දී නව දිල්ලි පරිපාලනය එයට නිරන්තරයෙන්ම මැදිහත් වූ බැවිනි. ⁷⁹දකුණු ශාන්තිකරය තුළ වින කටයුතු සහ බලපෑම සීඝ්‍රයෙන් වැඩි වන බව වටහා ගැනීමත් සමග,⁸⁰ එම කළාපය සමග පවතින එකම සම්බන්ධකම, තම රටින් ගොස් එහි පදිංචිව සිටින්නන්ගේ ගැටළු විසඳීමට පමණක් සීමා නොකොට, කළාපය දෙස උපායමාර්ගිකව බැලීමේ වැදගත් කම ඉන්දියාවට වැටහින. 1990 දශකයේ මැද භාගයේ සිට, සිය රාජ්‍යතාන්ත්‍රික නියෝජිතයින්

දකුණු ශාන්තිකරයට අයත් රටවලට යැවීම ඉන්දියාව විසින් පුළුල් කර තිබේ. ශාන්තිකර දිවයින සමුළුවට සහභාගිවීම පිණිස, 2002 වර්ෂයේ දී ඉන්දියාවට ආරාධනා ලැබුණු අතර එතැන් සිට නව දිල්ලි පරිපාලනය එම කළාපයට සමීප වීමේ ප්‍රයත්නයක් ගත් අතර එයට, ඉන්දියානු නාවික හමුදාවට අයත් නැව්, කළාපයේ රටවල වරායන් වෙත ගමන් කිරීම ද ඇතුළත් විය.⁸¹ 18 වන සියවස තරම් ඈත ඉතිහාසයේ දී පවා, නැගෙනහිර ඉන්දියා සමාගමේ කටයුතු හරහා ඉන්දියාව, දකුණු ශාන්තිකර කළාපයේ රටවල ආරක්ෂක දේශපාලනයට සම්බන්ධ විය.⁸² ඉන්දියානු නාවික හමුදාවට සමස්ත සාගරයේම මෙහෙයුම් කිරීමේ හැකියාව ලැබීමත් සමග එය, දකුණු ශාන්තිකර කළාපය තුළ සක්‍රීය ක්‍රියාකාරිත්වයකට යාම නොවැලැක්විය හැක්කකි.

අනාගතය දෙසට නෙත් යොමන විට, ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන්හි උපායමාර්ගිකව පිහිටා ඇති දිවයින මත සැලකිය යුතු බලපෑමක් කිරීමේ අවස්ථාව ලබා ගැනීම හෝ එය පවත්වා ගෙන යාම සඳහා වන ප්‍රයත්නයන් විනය මෙන්ම ඉන්දියාව විසින් ද ඉහළ නංවනු ඇතැයි පැවසීම සාධාරණ වනු ඇත. මේ සඳහා විනය අනුගමනය කළ ක්‍රියාමාර්ගය වූයේ ඉන්දියානු සාගරයට දීර්ඝ කාලීන ප්‍රවේශයකට ඉඩ සලසන දැවැන්ත ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමයි. කුඩා දිවයින රාජ්‍යයන් සමග ඇති කර ගනු ලබන පුළුල් ආර්ථික සහ දේශපාලනමය කටයුතු පිළිබඳ රාමුවක් තුළට මේ ව්‍යාපෘති ඇතුළත් කරන්නට බිෂං පරිපාලනය ක්‍රියා කර ඇත. මෙම දිවයින වලට අයත් සන්නද්ධ හමුදා සමග මෙහෙයුම් සහයෝගිතාවන් ප්‍රවර්ධනය කර ගැනීමට අවධානය යෙදවීම ඉන්දියාව යොදා ගත් ක්‍රමවේදයයි. එම දිවයින සමග පවතින ඓතිහාසික සම්බන්ධතාවන් මත ගොඩනගමින්, දිවයින වලට අයත් කුඩා සහ පරිණත වෙමින් පවතින නාවික හමුදාවන් සමග අන්තර්මෙහෙයුම් හැකියාව ගොඩනගා ගැනීම, ඔවුන්ට නාවුක උපකරණ සැපයීම සහ ඉන්දියානු සාගරයේ නාවුක දැනුවත්කම් වැඩි කර ගැනීම සඳහා ඉන්දියාව විසින් ගොඩනගමින් පවතින ජාලය තුළට ඔවුන් ද සම්බන්ධ කර ගැනීම වැනි කටයුතු ඉන්දියාව විසින් සිදුකර තිබේ. ද්විපාර්ශවීය සම්බන්ධතා වලින් ඔබ්බට යමින් මාල දිවයින සහ ශ්‍රී ලංකාව සමග සාගර ආරක්ෂක කටයුතු පිළිබඳව ත්‍රේය පාර්ශවික කටයුතු වලට

එළඹීමට ද ඉන්දියාව ප්‍රයත්න දරන බව වාර්තා වේ. ඉන්දියාව පාර්ශවයෙන්, එහි ජාතික ආරක්ෂක උපදේශක මෙම කාර්යයේ නායකත්වය දරයි.⁸³ මූලික වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව සහ බංගලාදේශය මෙන්ම අග්නිදිග ආසියාතික රටවල සහභාගිත්වයෙන් පැවැත්වූ මිලාන් නාවික අභ්‍යාසය තුළට ඇතුළු වීම සඳහා, 2012 වර්ෂයේ දී, ප්‍රථම වරට, මුරිසි, සීෂෙල්ස් සහ මාල දිවයින රාජ්‍යයන්ට ද ඉන්දියාව අවස්ථාව ලබා දුන්නේ ය.⁸⁴

ඉන්දියාව, මේ දිවයින රාජ්‍යයන් සමග පවත්වා ගෙන යන ආකාරයේ සුවිශේෂී සම්බන්ධතාවයන් ගොඩනගා ගැනීමට චීනයට ද අවශ්‍ය වනු ඇතැයි උපකල්පනය කිරීම අසාධාරණ නොවනු ඇත. චීනය එම රාජ්‍යයන් තුළ සිය බලපෑම වැඩි ගැනීමට කරන උත්සාහය සහ ඉන්දියාව ඒවා සමග විශේෂිත ආරක්ෂක හවුල්කාරිත්වයන් තවදුරටත් ගැඹුරු කර ගැනීමට දරන ප්‍රයත්නය එකිනෙක හා ගැටෙනු ඇත්තේ කවරාකාරයකින්දැයි අපැහැදිලිය. උපායමාර්ගික අවශ්‍යතාවන් සඳහා මිතුරු කර ගන්නා ලද රාජ්‍යයන් ගේ අභ්‍යන්තර ගැටුම් වලට වොමිනටන් සහ මොස්කව් පරිපාලනයන් ඇදී ගිය අයුරින්ම බිෂං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් ද මෙම කුඩා දිවයින රාජ්‍ය වල මතුවෙමින් පවතින සිය අවශ්‍යතාවන් ආරක්ෂා කිරීම පිණිස, ඒවා තුළ එකිනෙකා වටා ගමන් කරමින් සිටිනු ඇතැයි සිතිය හැක. මේ රාජ්‍යයන් තුළ අභ්‍යන්තර බල පෙරළි සිදුවීම හරහා විනය හෝ ඉන්දියාව සමග පවත්වා ගෙන යන ආරක්ෂක සබඳතාවය වෙනස්වීම හෝ මින් එක් දිවයිනක් හෝ මේ බලවතුන් දෙදෙනා එකිනෙකාට එරෙහිව යොදා ගැනීම පමණ ඉක්මවා සිදු කිරීම හෝ මත වින-ඉන්දියා සම්බන්ධතාවන් මුහුණ දෙන ඉතාමත්ම නරක අවස්ථාව උදා වන්නට ඉඩ තිබේ. එවැනි සීමාව ඉක්මවා යන අවස්ථා ඉන්දියා ශාන්තිකර වෙරළ තීරයේ විශාල රටවල සිදුවන්නට ඇති ඉඩකඩ අඩු වුවත් භූ දේශපාලනයික සහ සාගර කටයුතු අංශ වලින් තමන් දරන තත්වය තවදුරටත් දියුණු කරගන්නට විනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද දැඩි අධිෂ්ඨානයක් දරා සිටී. දිවයින රාජ්‍යයන් ගෙන් ඔබ්බට යමින්, අරාබි මුහුද, බෙංගාල බොක්ක සහ දකුණු චීන මුහුද යන ප්‍රදේශවල, වින-ඉන්දියා තරඟකාරිත්වය පවත්නා ආකාරය 9 වන පරිච්ඡේදය තුළ සාකච්ඡා කෙරේ.

09

වෙරළ තීරය සඳහා තරඟ වැදීම

ඉන්දු ශාන්තිකර වෙරළ තීරයේ විවිධ කළාපයන්හි, චීන සහ ඉන්දියානු ප්‍රතිපත්තීන් එකිනෙක ගැටෙමින් ක්‍රියා කරන ආකාරය විවිධාකාර වන අතර එම විවිධත්වය ඇති වීමට හේතුවන කරුණු කිහිපයකි. චීනය හා ඉන්දියාව එම කළාපයන් සමග, ඉතිහාසයේ සිට පවත්වා ගෙන ආ සම්බන්ධතා, එම කළාපයන් තුළ පවතින අභ්‍යන්තර ගැටුම් වල ස්වභාවය සහ ඒ ඒ කළාප තුළ වෙනත් මහා බලවතුන් (විශේෂයෙන්ම එක්සත් ජනපදය) ගේ කාර්යභාරය මේ අතරින් ප්‍රධාන තැනක් ගනී. බටහිර ශාන්තිකර කළාපයේ ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගික ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ යාම සහ චීනය, ඉන්දියානු සාගර කළාපය තුළ උපායමාර්ගික කටයුතු වැඩි වැඩියෙන් සිදුකිරීම සම්බන්ධව අපි 6 වන සහ 7 වන පරිච්ඡේදය තුළ විමසා බැලුවෙමු. මේ පරිච්ඡේදය, අරාබි මුහුද, බෙංගාල බොක්ක සහ දකුණු චීන මුහුද යන විශේෂිත උප කළාපයන් කෙරෙහි සැලකිල්ල යොමු කරනුයේ චීනය සහ ඉන්දියාව අතර එකී කළාපයන් තුළ පවතින තරඟකාරිත්වය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගනු පිණිස ය. චීනයට සහ ඉන්දියාවට එකසේම වැදගත් කමක් ඇති බලශක්ති මූලාශ්‍ර පවතින අරාබි මුහුදු ප්‍රදේශය නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් දෙරට අතර ඉදිරියේ දී ඇතිවීමට ඉඩ ඇති ගැටුම් පිළිබඳව පෙරනිමිති දැක ගත හැකි වනු ඇත. එහෙත්, කළාපය තුළ පවතින අමෙරිකානු දේශපාලන සහ නාවික ආධිපත්‍යය සහ පර්සියන් බොක්ක සහ අරාබි මුහුදු කළාපය තුළ සිය සමුද්‍රීය බලය ශක්තිමත්

කර ගැනීමට මේ දෙරටටම, ගමන් කිරීමට තවත් බොහෝ දුරක් තිබෙන හෙයින් මේ පෙරනිමිති තවමත් නිහඬ තත්වයක පවතී. බෙංගාල බොක්ක මුහුදු ප්‍රදේශයේ, ඉන්දියාවට සාම්ප්‍රදායිකව හිමි වූ මූලිකත්වයක් ඇති හෙයින් සහ එම තත්වයට අභියෝග කිරීමට හැකි තත්වයකට චීනය ළඟාවෙමින් සිටින හෙයින් මෙන්ම මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය භාවිත කිරීමට චීනයට වැඩි වැඩියෙන් අවශ්‍ය වෙමින් පවතින හෙයින් දෙරට අතර තරඟකාරිත්වය, ඒ ප්‍රදේශයේ දී වඩාත් තීව්‍ර ය. දකුණු චීන මුහුදු ප්‍රදේශයේ පවතිනුයේ මෙහි විලෝමයයි; එනම් චීනයට ස්වභාවික වාසිදායක තත්වයක් ඇති කළාපයට ඇතුළු වී සිය බලය පතුරුවා ගැනීමට ඉන්දියාව ප්‍රයත්න දරයි. ඉන්දියාව බටහිර ශාන්තිකර කළාපයට ඇතුළුවීම, චීනයට මෙතෙක් ඍජු බලපෑමක් කර නැත. එහෙත්, සාගරයෙන් වෙන්ව සිටින සිය අසල්වැසියන් සමග සහ බටහිර ශාන්තිකර කළාපයේ දශක ගණනාවක් තිස්සේ ප්‍රධාන බලය වශයෙන් සිටින එක්සත් ජනපදය සමග ඇති චීනයේ සබඳතාවය පිරිහීමකට ලක් වුවහොත් සහ එක්සත් ජනපදය සහ ජපානය සමග වඩාත් ගැඹුරු සාගර හවුල්කාරිත්වයක් ඇති කර ගැනීමට නව දිල්ලි පරිපාලනය සූදානම් වුවහොත් ඉන්දියාවේ ශාන්තිකර සංචාර වලින් කිසියම් බලපෑමක් සිදුවීමට ඉඩ තිබේ.

අරාබි මුහුද

බනිජ තෙල්, ලෝක ආර්ථිකය ධාවනය කරන බලවේගය බවට පත් වූ දින සිට, අරාබි අර්ධද්වීපය සහ එහි හයිඩ්‍රොකාබන සම්පත් ආරක්ෂා කිරීම, දිගු කලක් තිස්සේ ජාත්‍යන්තර දේශපාලනයේ ඉහළ තලයේ පසුවන ආංගල අමෙරිකානු බලවේගයේ මූලික සැලකිල්ල හිමි කර ගෙන ඇති කරුණයි. බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යය, අවනතියට පත්වෙමින් 1967 වර්ෂයෙන් පසුව, සුවස් ප්‍රදේශයෙන් නැගෙනහිර පිහිටි සියළුම උපායමාර්ගික වගකීම් අතහැර දැමීමත් සමග එක්සත් ජනපදය එම කාර්යයන් සියතට ගෙන ගල්ෆ් කළාපයේ ප්‍රමුඛ බලය බවට පත්විය. දහ නම වැනි ශතවර්ෂයේ දී Great Game නමින් හැදින්වූනු මෙහෙයුම හරහා, ගල්ෆ් කළාපයේ තිබූ බ්‍රිතාන්‍ය ආධිපත්‍යය අභියෝගයට ලක්කරන්නට රුසියාව ක්‍රියා කළ ආකාරයෙන්ම, සීතල යුද්ධයේ අවසාන දශක වල දී,

ගල්ෆ් කලාපයේ අමෙරිකානු ආධිපත්‍යයට අභියෝග කරන්නට සෝවියට් සංගමය උත්සාහයක් දැරීය. මේ කාර්යය සඳහා, සීමිත කාලයකට වැදගත් මිතුරන් කිහිපදෙනෙක් එකතු කර ගන්නට, මොස්කව් පරිපාලනය සමත් වුවත් කලාපයේ පැතිර පැවති එක්සත් ජනපදයේ මූලිකත්වයට තර්ජනයක් එල්ල කිරීමට හැකියාවක් නොලැබිණි. සීතල යුද්ධයේ නිමාවෙන් පසුව, කලාපය තුළ එක්සත් ජනපද ආධිපත්‍යය නොසෙල්විය හැකි තත්වයකට ළඟා වූ බව පෙනෙන්නට තිබුණු අතර අන් කිසිදු බලවේගයකට කලාපයට බලපෑමක් කිරීම අතින් එක්සත් ජනපදය සමීපයට වත් පැමිණිය නොහැකි විය. එහෙත්, සීතල යුද්ධය අවසන් වී දශක දෙකක් ඉක්ම ගොස් ඇති තැන, දීර්ඝකාලයක් සහ විශාල මුදලක් වැය කරමින් 2000 දශකය තුළ ඇෆ්සනිස්ථානයේ සහ ඉරාකයේ සිදු කරන ලද යුද්ධ වලින් පසු වොෂින්ටන් පරිපාලනය දේශපාලනයික සහ හමුදාමය වශයෙන් හෙම්බත් වූ බවක් පළ කරයි. ඒ අතරම, ගල්ෆ් කලාපයෙන් අපනයනය කරනු ලබන බනිජ් කෙල් මත එක්සත් ජනපදයේ යැපීම ද නව සියවසේ දී පහත වැටිණ. සිය අභ්‍යන්තර සම්පත් සහ අරාබි මුහුදු ප්‍රදේශයේ පවතින බාහිර කටයුතු ප්‍රතිසංවිධානය කර ගත් එක්සත් ජනපදය බටහිර ශාන්තිකර සාගර කලාපයේ පවතින අභියෝගයන් වෙත වැඩි අවධානයක් යොමු කරන්නට විය. ඒ සමගම, චීනය සහ ඉන්දියාව, අරාබි මුහුදේ වෙරළ තීරය තුළ වැඩි වැඩියෙන් උපායමාර්ගික ක්‍රියාකාරකම් වල නිරතවීම ආරම්භ කළහ. බොර කෙල් ආනයනය කරන, ලෝකයේ ප්‍රධානතම දෙරට බවට පත්වූ චීනය සහ ඉන්දියාව, විසි එක් වැනි සියවසේ දී ගල්ෆ් කලාපය තුළ සිය රාජ්‍යතාන්ත්‍රික ශක්තිය වැඩි වැඩියෙන් මුදා හරින්නට තීරණය කිරීම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. මේ අතර, ගල්ෆ් කලාපයේ රටවල් ද 'නැගෙනහිර බැලීම' ප්‍රතිපත්තියක් පිළිබඳව කතා කරන්නට පටන් ගත්හ. ආංගල අමෙරිකානු බලවතුන් සමග සහ බටහිර යුරෝපා රටවල් සමග පමණක් පවත්වා ගෙන ගිය සාම්ප්‍රදායික ආර්ථික හා දේශපාලනයික සම්බන්ධතා විවිධාංගීකරණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඔවුන් තුළ මතු වී තිබිණ. 2006 ජනවාරි මාසයේ දී, සවුදි අරාබියේ අබ්දුල්ලා රජු චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ සංචාරයන්හි යෙදීම මෙම කරුණ වෙසෙසින් අවධාරණය කරන ලද අවස්ථාවක් විය. මෙය සවුදි රජෙකු,

ඉතිහාසයේ ප්‍රථම වතාවට චීනයට ගිය අවස්ථාව වූ අතර වසර පනහකට පසු සවුදි රජෙකු ඉන්දියාවේ සංචාරය කළ අවස්ථාව ද විය. අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය සහ එහි මිත්‍ර බටහිර රටවල් අරාබි මුහුදේ ආධිපත්‍යය තවමත් හිමි කර ගෙන සිටිනත් ගල්ෆ් කලාපීය රටවල් සමග ආර්ථිකව ඒකාබද්ධවීමෙන් සහ වෙරළ තීරයේ ප්‍රධාන රටවල් සමග උපායමාර්ගික හවුල්කාරිත්වයන්ට එළැඹීමේ අවස්ථාවන් ගවේෂණය කරමින්, කලාපය තුළ හිස එසවීමට චීනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද ප්‍රයත්න දරමින් සිටී.

චීනයට මෙන්ම ඉන්දියාවට ද පර්සියාව සහ අරාබි අර්ධද්වීපය සමග ඓතිහාසික සම්බන්ධතාවයන් පවතී. මෑත ශතවර්ෂයන්හි දී, කලාපය තුළ, වැඩි බලපෑමක් ඇති කටයුතු වල යෙදී සිටියේ ඉන්දියාවයි. යටත් විජිත සමයේ දී, අරාබි අර්ධද්වීපය සහ පර්සියානු බොක්ක² කලාපයේ පැවති රාජ්‍ය ක්‍රමයේ සංවිධායකයා මෙන්ම ආරක්ෂකයා ද වූයේ ඉන්දියාවේ පිහිටුවා තිබූ බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍යයයි. ගල්ෆ් කලාපයෙන් ඔබ්බේ, රතු මුහුද, ඒඩින් බොක්ක, සහ නැගෙනහිර අප්‍රිකා වෙරළ තීරය ඇතුළත් (ඉන්දියානු සාගරයේ වයඹ දිග හතරෙන් එක) වැදගත් කලාපය යටත් කර ගැනීම සඳහා, දහ නම වන සියවසේ දී සහ විසි වන සියවසේ මුල් භාගයේ දී, මිනිසුන් සහ උපකරණ සපයන ලද්දේ එංගලන්තය විසින් නොව ඉන්දීය රජය විසිනි. මෙම කලාප වලින් බොහොමයක්ම, ඉන්දියාවේ පිහිටුවා තිබූ බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍යයේ³ සෘජු පරිපාලන අධීක්ෂණය යටතේ පැවතිණි. පසු කලක දී, පාකිස්ථානය සමග නිම නොවන ගැටුමක යෙදී සිටින්නට සිදුවීම නිසා පර්සියානු බොක්කක්⁴ සහ මැද පෙරදිග නායකත්ව කාර්යභාරය දිගටම පවත්වා ගෙන යාමට ඉන්දියාවට නොහැකි විය.

චීනය සහ ගල්ෆ් හා මැද පෙරදිග කලාපයන් අතර සබැඳියාව ශත වර්ෂ කිහිපයක් අතීතයට දිව යන්නකි. චීන අධිරාජ්‍යයේ සමෘද්ධිමත්ම කාල පරිච්ඡේදය තුළ, ගොඩබිම් සහ සමුද්‍ර මාර්ග යන් ඔස්සේ මේ සම්බන්ධතාවයන් ද උච්චස්ථානයකට පැමිණ තිබිණි. පසු කාලයක දී චීනය පරිහානියට පත්වීමත් සමග එම කලාපයන් සමග පැවති සම්බන්ධතාවන් ද වියැකී යාම වැළැක්විය නොහැක්කක් වීණි. යුරෝපා රටවල සමුද්‍රීය ශක්‍යතාවන් චීනය සහ

මැද පෙරදිග රටවල් සම්බන්ධ කළ සේද මාවතේ වටිනාකම පහත හෙළීමට සාධක වූ අතර යුරෝපය, සාගරයේ බලවත්කම සියතට ගැනීමත් සමගම චීනය සහ ගල්ෆ් කලාපය අතර සාගරය ඔස්සේ සබඳකම් පවත්වා ගෙන යාමට තිබූ අවස්ථාව ද සම්පූර්ණයෙන්ම අහෝසි වී ගියේ ය. 1949 සිදු වූ කොමියුනිස්ට් විප්ලවයෙන් අනතුරුව, ගල්ෆ් සහ මැද පෙරදිග කලාපයන්හි පවතින උපායමාර්ගික වටිනාකම දැකීමේ අපහසුවක් චීනයට නොවී ය. එම කලාපය සහ චීනය අතර මතවාදී වශයෙන් දැවැන්ත වෙනස්කම් පැවතුන ද, එහි කටයුතු වලට සම්බන්ධ වීම උදෙසා, රාමුවක් සංවර්ධනය කර ගැනීමට චීනය යුහුසුළු විය. අනෙක් අතට, චීනය සහ පාකිස්ථානය අතර පැවති සුවිශේෂී සම්බන්ධතාවය ද මෙහි දී බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් කාර්යභාරයක් ඉටු කළේ ය. භූ-දේශපාලනික බල කුලනය පිළිබඳ කරුණු, මහා බලවතුන් ගේ ක්‍රියාකාරකම් වලට සාර්ථකව මුහුණ දීම සහ එම ක්‍රියාකාරකම් චීනයේ නිරිත දිග මායිම් ප්‍රදේශයන්ට සිදු කරන බලපෑම් වැනි කරුණු විසින්, ගල්ෆ් කලාපය සමග සම්බන්ධතා තර කර ගැනීමේ උත්සාහය වෙත චීනය විශාල වශයෙන් පොළඹවනු ලැබිණි.

චීනය සහ ඉන්දියාව දෙරටම, ගල්ෆ් කලාපයෙන් ආනයනය කරනු ලබන බනිජ තෙල් මත දැඩිව යැපෙමින් සිටින අතර එම යැපීම දිනෙන් දිනම උග්‍ර තත්වයට පත්වෙමින් පවතී. මෙම දෙරටින් එක් රටක් කරා හෝ ගෙන යාමට පෙර, බනිජ තෙල්, ගල්ෆ් කලාපයේ සිට හෝර්මුස් සමුද්‍ර සන්ධිය හරහා අරාබි මුහුද කරා ගෙන ආ යුතුව තිබේ. මේ තත්වය මත, 'හෝර්මුස් ගැටළුව' වශයෙන් නම් කරන ලද උපායමාර්ගික ගැටළුවක්, පර්සියන් බොක්ක ප්‍රදේශය තුළ චීනයට සහ ඉන්දියාවට නිර්මාණය වී තිබේ. දැනට පවතින තත්වය අනුව, හෝර්මුස් සමුද්‍ර සන්ධියෙහි සහ සමස්ත ගල්ෆ් කලාපයෙහිම ආරක්ෂාව, එක්සත් ජනපදය සහ එහි නාවික හමුදාව අතර පවතී. එහෙත්, හෝර්මුස් ගැටළුව විසඳා ගැනීම පිණිස ගල්ෆ් කලාපයට සමීප වීමට සහ බලපෑම් කළහැකි තත්වයට පත්වීමට තම හැකියාව දියුණු කර ගැනීමට චීනයට මෙන්ම ඉන්දියාවටත් වුවමනාවක් ඇති බවට සැකයක් නැත. බලශක්ති ආරක්ෂණය යන කරුණ, දෙරටෙම ජාතික ආරක්ෂක න්‍යායපත්‍රයන්හි ඉහළින්ම පවතින හෙයින් ගල්ෆ් කලාපයේ රටවල්

සමග සම්බන්ධතා සංවර්ධනය කර ගැනීම සඳහා රාජ්‍යතාන්ත්‍රික, ආර්ථික සහ දේශපාලනික ශක්තිය විශාල වශයෙන් යෙදවීමට නව දිල්ලි සහ බීජිං පරිපාලනයන් කටයුතු කිරීම පුද්ගලයට කරුණක් ලෙස සැලකිය නොහැක.⁷

1990 දශකයේ දී, අග්නිදිග ආසියාව එල්ල කොට ගෙන සාර්ථක ලෙස සංවර්ධනය කර ගන්නට සමත් වූ 'නැගෙනහිර බැලීම' ප්‍රතිපත්තියට සමානව, ගල්ෆ් කලාපය දෙසට යොමුවූහු 'බටහිර බැලීම' ප්‍රතිපත්තියක් ඉන්දියාවට අවශ්‍යව ඇතැයි, ඉන්දියාවේ සමහරු තර්ක කරන්නට පටන් ගෙන තිබේ.⁸ එම කලාපය සමග ආර්ථික සහ වාණිජ කටයුතු ඉහළ නංවන ලෙසට අග්‍රාමාත්‍ය මන් මෝහන් සිං මහතා, 2005 වර්ෂයේ දී සිය අමාත්‍ය මණ්ඩලය වෙත පවසා සිටීමෙන්, ඉන්දියාව, ඒ ආකාරයේ ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාවට නැංවීමේ සිය අභිප්‍රාය නිල වශයෙන් නිවේදනය කළේ ය:

අග්නිදිග ආසියාව, දකුණු ආසියාව මෙන්ම, ගල්ෆ් කලාපය ද අපේ ස්වභාවික ආර්ථික කලාපයේම කොටසකි. වඩා පුළුල් ආසියාතික අසල්වැසි පරිසරයක් තුළට අයත් වන අපේ අසල්වැසි රටවල් සියල්ලක් සමගම සමීප ආර්ථික සම්බන්ධතා වගා කර ගැනීම උදෙසා අප ප්‍රයත්න දැරිය යුතු ය. අග්නිදිග ආසියාවේ රටවල් සමග සමීප වීම පිණිස 'නැගෙනහිර බැලීම' ප්‍රතිපත්තිය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කර ගැනීම ඉන්දියාවට හැකි විය. ඒ ආකාරයෙන්ම, බටහිරින් සිටින ගල්ෆ් කලාපයට අයත් අසල්වැසි රටවලට සමීප වීමට අප කටයුතු කළ යුතුය'.⁹

ගල්ෆ් කලාපයේ ප්‍රධාන රටවල් සමග ද්විපාර්ශවීය නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම් ඇති කර ගැනීමට සහ රටවල් හයකින් සැදුම් ලත් (බහරේන්, කුවේට්, ඕමාන්, කටාර්, සවුදි අරාබිය සහ එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය) ගල්ෆ් කෝපරේෂන් කවුන්සිලය (GCC) සමග බහුපාර්ශවීය නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුමක් ඇති කර ගැනීම සඳහා සාකච්ඡා දියත් කිරීම මෙහි දී අවධාරණය ලබා දුන් කරුණ විය. ඉන්දියාව සහ GCC කවුන්සිලය අතර වෙළඳාම, විසි එක් වන සියවසේ පළමු දශකය තුළ වැඩි වේගයක් අත් කර ගෙන තිබිණි. ඉන්දියාවට බලශක්තිය සපයන ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය වීම හැරුණු

කොට, GCC කවුන්සිලය, සමූහයක් වශයෙන් එක්ව ගත් කළ, චීනය, එක්සත් ජනපදය සහ යුරෝපා සංගමය යන සියල්ලටම වඩා බොහෝ සෙයින් ඉදිරියෙන් සිටිමින් 2010/2011 වර්ෂ වල ඉන්දියාවේ විශාලතම වෙළඳ හවුල්කරු (අ.ඩො. බිලියන 103 පමණ) බවට පරිවර්තනය විය. ගල්ෆ් කලාපයේ සේවය කරන ඉන්දියානු සංක්‍රමණික සේවක සංඛ්‍යාව මිලියන 6 ක් පමණ වන අතර එය එහි සිටින එක් රටකට අයත් විශාලතම සේවක සංඛ්‍යාවයි. ඉන්දියාවේ විදේශ සම්ප්‍රේෂණ වලට මෙම සංක්‍රමණික සේවකයින් වෙතින් විශාල දායකත්වයක් ලැබේ. ගල්ෆ් කලාපීය රටවල, විශාල වශයෙන් ආයෝජනය කිරීම සඳහා ඉන්දියාවේ පෞද්ගලික අංශය ද උනන්දුවක් දක්වන්නට පටන් ගත්තේ ය. මේ කරුණු සියල්ල එකතුව, GCC කවුන්සිලය සමග උපායමාර්ගික සංවාදයක් සඳහා නව සන්දර්භයක් නිර්මාණය වී තිබේ.¹⁰ චීනය, ගල්ෆ් කලාපය සමග සාර්ථකව ඇති කර ගත් බල ශක්ති රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සම්බන්ධතාවය විසින් ගල්ෆ් කලාපය සමග ඇති කරගනිමින් තිබූ ඉන්දියාවේ කඩිනම් සම්බන්ධතාවය, හදිසි අවශ්‍යතාවයක් බවට පෙරළන ලදී. අනෙක් අතට, ඉන්දියාවේ 'බටහිර බැලීමේ' ප්‍රතිපත්තියේ පවතින වැදගත්කම ඉක්මනින්ම හඳුනා ගැනීමට චීනය සමත් විය.¹¹

ගල්ෆ් කලාපය සමග නව දිල්ලි පරිපාලනය ආරම්භ කළ සම්බන්ධතාවය පරිණත අවස්ථාවකට පත් වන්නට බොහෝ කලකට පෙර ම, එම කලාපයේ රටවල් සමග සමුද්‍රීය කටයුතු හරහා සම්බන්ධ වීමේ වැදගත් කම, ඉන්දියානු නාවික හමුදාව විසින් හඳුනා ගනු ලැබීණ. බාහිර රටවලට සම්ප වීමට දරන සාමාන්‍ය උත්සාහයේ කොටසක් ලෙසින් සහ 1990 දශකයේ දී, හමුදා හුදෙකලා භාවය අතහැර දැමීමෙන් පසුව, ඉන්දියානු නාවික හමුදාව ගල්ෆ් කලාපයේ රටවල් සමග ඇති කරගන්නා නාවික අන්තර්ක්‍රියාවන්හි ගුණාත්මක බව මෙන්ම තීව්‍රතාවය ද ඉහළ නැංවී ය. නාවික හමුදා නෞකා නිරන්තරයෙන් කලාපයේ රටවල වරායන් වෙත ගමන් කිරීම, ඒකාබද්ධ නාවික අභ්‍යාස, කලාපයේ නාවික බලයන් සමග සම්බන්ධතා ස්ථාවර කර ගැනීම සහ GCC කවුන්සිලයට අයත් රටවල් සමග දීර්ඝ කාලීන ආරක්ෂක සහයෝගීතා ගිවිසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම වැනි ක්‍රියාකාරකම් වලට එහි දී අවධාරණය යොදනු ලැබීණි. ඉන්දියානු කොඩිය ප්‍රදර්ශනය

කරමින්, 1999 මාර්තු මාසයේ දී ගල්ෆ් කලාපයට ප්‍රථම වරට ඇතුළු වූයේ INS Viraat නෞකාවයි. එතැන් සිට, 2000 දශකය පුරා, ඉන්දියානු නෞකා එම කලාපයට නිතර නිතර ගමන් කළහ. 2004 සැප්තැම්බර් සහ ඔක්තෝබර් මාස වල දී ඉන්දියාව විසින් ගල්ෆ් කලාපය වෙත සංවිධානය කළ නාවික හමුදා සංචාරයට විශාල යුද නැව් හතක් එක්කරන ලද අතර ඒවා, ඕමානය, බහරේනය, ඉරානය සහ එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යය යන රටවල වරාය වෙත ගමන් කළහ. චීන ජනමාධ්‍ය මෙය විස්තර කළේ, සංවේදී ගල්ෆ් කලාපය තුළ සිය නාවික බලය ප්‍රදර්ශනය කිරීමට නව දිල්ලි පරිපාලනය ගත් උත්සාහයක් ලෙසිනි.¹² එක් පාර්ශවයක් පවසන අන්දමට, 2005 2007 කාල පරිච්ඡේදය තුළ, නාවික යාත්‍රා 40 ක් ගල්ෆ් කලාපය වෙත පිටත් කර හරින්නට ඉන්දියාව කටයුතු කර තිබේ.¹³ නෞකා පහකින් සමන්විත තවත් කුඩා නාවික බලඇණියක්, 2005 අගෝස්තු මාසයේ දී ගල්ෆ් කලාපය වෙත පිටත් කර හරින ලද අතර එය මස්කට් (ඕමාන්), අබුඩාබි (එක්සත් අරාබි එමීර්), මනමා (බහරේන්) සහ අල් ජුබෙයිල් (සවුදි අරාබිය) වරායන් වෙත ගමන් කළේ ය. ¹⁴ 2007 මුල් භාගයේ දී, නාවික හමුදාව භාර ගත් අද්මිරාල් සුරේෂ් මේතා, නාවික හමුදාවේ මාණ්ඩලික ප්‍රධානියා ලෙස කළ සිය ප්‍රථම විදේශ ගමන ගල්ෆ් කලාපයට යාමට තෝරා ගත්තේ ය. ප්‍රධාන බලවතුන් ගේ මෙන්ම කලාපීය සාමාජිකයින් ගේ ද සහාය ඇතිව, ඉන්දියානු සාගරයේ අනුබාධක ස්ථාන හරහා කෙරෙන ඛනිජ තෙල් ප්‍රවාහනය සහ වෙළඳ කටයුතු සුරැකීමේ කාර්යයට ලැබී ඇති නව වැදගත් කම ඔහු අවධාරණය කළේ එසේ ය.¹⁵

ජාතික ආරක්ෂාවේ කොටසක් ලෙස බලශක්ති ආරක්ෂණ ගැටළුව පැන නැගෙමින් එන විට, ප්‍රධාන පෙළේ ගල්ෆ් රාජ්‍යයන් සමග ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් ඇති කර ගැනීම සඳහා ඉන්දියාව සූදානම් විය. ඉන්දියාවේ බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍යය පැවති සමයේ දී, බොම්බායේ පළාත් ආණ්ඩුව, ඕමාන සුල්තාන් රාජ්‍යය සහ සැන්සිබාරය භාරව කටයුතු කරන කාලයේ ඇති වූ සම්බන්ධතාවන් නිසා, ගිවිසුමක් සඳහා මුල්ම තෝරා ගැනීම වූයේ ඕමානයයි. 2009 වර්ෂයේ දී නිකුත් කරන ඉන්දියානු රජයේ ප්‍රවෘත්ති නිවේදනයක මෙසේ සඳහන් විය: 'ඉන්දියාව නිදහස ලබන තුරුම, බ්‍රිතාන්‍යය විසින්, ඕමාන් සුල්තාන් රාජ්‍යයට ඉන්දියාවේ සිට හමුදාමය සහ

ආර්ථික ආධාර සපයනු ලැබිණ. ඕමානයට අවශ්‍ය යුද අවි සහ උණ්ඩ සියල්ලම ඉන්දියාවේ යුද අවි නිෂ්පාදන කර්මාන්තශාලා වලින් නොමිලයේ ම සපයනු ලැබිණි. 1972 වර්ෂයේ දී, මූලික ගිවිසුමක් අත්සන් කැබිමෙන් ඉන්දියාව සහ ඕමානය අතර හමුදා සම්බන්ධතාවය යළි පණ ගන්වනු ලැබිණ. මේ හරහා, 1973 වර්ෂයේ දී ඉන්දිය නාවික හට පිරිසක් ඕමාන නාවික හමුදාවේ සේවය පිණිස යැවීමට මග පෑදිණි.¹⁶ ඉන්දියාව, 1970 දශකයේ දී අභ්‍යන්තරයට යොමු වූ ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම ඇරඹීමත් සමග, පුළුල් ඉන්දියානු වෙරළ තීරයට ආරක්ෂාව ලබා දීමට ඉඩ ලබා ගනු පිණිස බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍යයෙන් එයට උරුම වූ කාර්යයන් රැසක්ම අතහැර දමන ලද හෙයින්, ඕමානය සමග පැවති ආරක්ෂක සබඳතාවන්ට ද ලබා දෙන ලද්දේ අඩු වැදගත්කමකි. එහෙත්, 1990 දශකයේ මුල් භාගයේ සිට, ඕමානය සමග අර්ථසුරුණ ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගැනීමට ඉන්දියාව උත්සාහ කළ අතර ඕමානයෙන් ද ඊට දැඩි උනන්දුවකින් යුතුව ප්‍රතිචාර ලැබිණ. ඉන්දියාව, 2003 වර්ෂයේ දී ඕමානය සමග ඒකාබද්ධ නාවික අභ්‍යාසයන් ආරම්භ කළ අතර කාලයා ගේ ඇවෑමෙන් මේ නාවික අභ්‍යාස ඉතා දියුණු තත්වයක් අත් කර ගත්තේ ය. ඊට අමතරව, දෙරටේ ගුවන් හමුදා අතර, 2006 වර්ෂයේ දී හුවමාරු කර ගැනීමක් සිදු කරනු ලැබිණ. ‘නැගෙනහිර පාලම’ ලෙස හඳුන්වනු ලැබූ, පළමුවැනි ඉන්දියා-ඕමාන් ගුවන් හමුදා අභ්‍යාසය 2009 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ඕමානයේ දී පැවැත්විණ.¹⁷ ඒකාබද්ධ ගුවන් හමුදා අභ්‍යාසයට වසරකට පෙර, 2008 නොවැම්බර් මාසයේ දී අගමැති සිං ඕමානයේ සංචාරයක යෙදුනු අතර, දෙරට අතර ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය තවදුරටත් ගැඹුරු කර ගැනීම සඳහා කැපවීමක් ඇති කර ගන්නා ලදී. ඕමාන හමුදාවට ඉන්දියාව විසින් පුහුණුව ලබා දීමේ කටයුතු පුළුල් කිරීම සහ ඕමානය සමග අවි අලෙවිය ඉහළ නැංවීම තුළ මෙම කැපවීම පිළිබිඹු වේ. මීට ප්‍රතිචාර ලෙස, ඉන්දියානු ගුවන් හමුදාවේ යානා සඳහා ප්‍රතිසැපයුම් පහසුකම් ලබා දීමේ යෝජනාවක් මස්කට් පරිපාලනය වෙතින් ඉදිරිපත් විය. මේ පහසුකම නිසා, ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරයේ විවිධ මෙහෙවර සඳහා ගමන් කරන ඉන්දියානු ගුවන් යානා වලට ගමන් කළ හැකි දුර සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් වර්ධනය විණි. අරාබි මුහුදේ

මෙහෙයුම් සිදුකරන (ආසන්නතම අවස්ථාව, 2008 ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට ඒඩින් බොක්ක ප්‍රදේශයේ මුහුදු කොල්ල විරෝධී මෙහෙයුම්) ඉන්දිය නෞකාවන්ට නවතා තැබීමේ පහසුකම ලබා දීමට ඉදිරිපත් වීම පිළිබඳව, ඉන්දිය අගමැතිවරයා ගේ සංචාරය අතර තුර මස්කට් පරිපාලනයට සිය නොමඳ ස්තුතිය පළ කරන්නට නව දිල්ලි පරිපාලනය පෙළඹුනු බව වාර්තා වේ.¹⁸ දෙරට අතර ඇති කර ගන්නා ලද ප්‍රවේශ වීමේ අයිතිය ලබා දීමේ ගිවිසුම ඒපීර් කරමින් 2009 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ඕමාන තානාපතිවරයා ඉන්දිය ජනමාධ්‍ය වෙත පැවසුවේ: ‘මුහුදු කොල්ලකරුවන්ට එරෙහිව කරන සටන සඳහා ඉන්දියාවට සහාය වීමට ඕමානය කැමැත්තෙන් සිටී. මුහුදු කොල්ල වලට එරෙහිව සටන් කිරීම අපේ පොදු ඉලක්කය වන හෙයින්, අපගේ හමුදාවන් ගේ ඇති සීමාසහිත භාවය වටහා ගනිමින් ඉන්දියාවට උපකාර විය හැකි සෑම සහයෝගයක්ම අපි ලබා දුන්නෙමු’.¹⁹

කළාපයේ අනෙකුත් රටවල් ද ඉන්දියාව සමග ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය පුළුල් කර ගැනීමට උත්සාහ දැරූහ. ඉන්දියාව සමග ආරක්ෂක සහ නාවික සහයෝගීතාවන් වැඩි දියුණු කර ගැනීමට ඉරානය ඉදිරිපත් වූයේ තමන්ටම ආවේණික විශේෂ හේතු නිසාවෙනි. එහෙත්, මෙම කරුණෙහි දී, වොෂින්ටන් පරිපාලනයේ සංවේදීතාවය වටහා ගත් ඉන්දියාව, ඉරානය සමග නාවික හුවමාරු, හිතාමතාම සීමා කර තිබිණ. 2003 සහ 2006 වර්ෂවල දී ඉන්දියාව, ඉරානය සමග ඒකාබද්ධ නාවික අභ්‍යාස පැවැත්වී ය. ‘මෑතක දී සිදු කරනු ලැබූ නාවික හුවමාරුව, කොංග්‍රස් මණ්ඩලයේ තරමක විවේචනයට ලක් විය. එහෙත්, බුෂ් පරිපාලනය මෙන්ම ඉන්දියානු නිලධාරීන් ද අවධාරණය කර සිටියේ එම හුවමාරුව සිදු කරන ලද්දේ අන්‍යෝන්‍ය ක්‍රීඩා සහ විනෝදාස්වාද කටයුතු පිණිස විනා හමුදා ශිල්පීය ක්‍රම සඳහා නොවන බවයි’.²⁰ සවුදි අරාබිය සමග ද හමුදා සහ නාවික සහයෝගීතාවය තවදුරටත් දියුණු කර ගැනීම සඳහා ඉන්දියාව සුදානම් වෙයි. සවුදි නැව්. නිරන්තරයෙන්ම, පාකිස්ථානයේ වරාය වෙත පැමිණෙන නමුත් කිසිවිටෙක ඉන්දියානු වරායකට ළඟාවී නැත. එහෙත්, 2008 වර්ෂයේ දී සවුදි අරාබි නාවික හමුදා නෞකාවක් මුම්බායි වරායට පැමිණීමත් සමග මේ තත්වය වෙනස් විය. පිළිතුරු වශයෙන්, ඉන්දිය නෞකා, 2009 වර්ෂයේ දී මිත්‍ර සංචාරයක් සඳහා ජේදා වරායට සේන්ද්‍ර වූ අතර එහිදී සුළු

PASSEX අභ්‍යාසයක් ද පවත්වනු ලැබිණි.²¹ සවුදියේ අබ්දුල්ලා රජු, 2006 ජනවාරියේ දී ඉන්දියාවේ කළ ඓතිහාසික සංචාරය අතරතුර, දෙරට අතර හමුදා හුවමාරු කිරීම් වැඩි කර ගැනීම සඳහා ඇති කරගන්නා ලද අවබෝධතාවයේ ප්‍රතිපලයක් ලෙස මෙම හුවමාරු ක්‍රියාකාරකම් සිදු කරනු ලැබිණ. 2012 පෙබරවාරි මාසයේ දී, ඉන්දිය ආරක්ෂක ඇමති ඒ කේ ඇන්තනි රියාද් නුවර සංචාරය කල අතර මෙය ඉන්දියානු ආරක්ෂක අමාත්‍යවරයකු සවුදි අරාබියට ගිය පළමුවන අවස්ථාවයි. වඩා පුළුල් ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් සඳහා සවිස්තරාත්මක රාමුවක් සංවර්ධනය කර ගැනීමට මෙහි දී දෙපාර්ශවය එකඟතාවක් ඇති කර ගත්හ.²² දෙරට අතර දශක ගණනාවක් තිස්සේම පැවති සීතල සම්බන්ධතාවය කෙළවර කරමින් අනාගතයේ දී වැදගත් ප්‍රතිපල ලබා දීමට ඉඩ ඇති නව සම්බන්ධතාවයක්, රියාද් සහ නව දිල්ලි පාලනයන් අතර ගොඩනැගීම මෙසේ ආරම්භ විය.

ඉන්දිය අග්‍රාමාත්‍යවරයා, 2008 නොවැම්බර් මාසයේ දී කටාර්හි සිදුකළ සංචාරයේ දී දෙරට අතර ආරක්ෂක ගිවිසුමකට අත්සන් තබනු ලැබිණ. ජනමාධ්‍ය විසින් මෙය හඳුන්වන ලද්දේ විශේෂ මංසලකුණක් ලෙසිනි. ගිවිසුමේ අන්තර්ගතයන් පිළිබඳව නිල වශයෙන් කිසිවක් ප්‍රකාශ නොකරන ලද නමුදු ඉන්දිය ප්‍රවෘත්ති ආයතන පැවසුවේ, මේ කුඩා ගල්ෆ් රාජ්‍යය සමග ඇති කර ගත් පුළුල් පරාසයක විහිදුනු ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය තුළ අඩංගු නොවන්නේ ‘ඉන්දිය හමුදා එරටෙහි රඳවා තැබීම පමණක්’ බවයි. පුළුල් පුහුණු වැඩසටහන්, බුද්ධි තොරතුරු බෙදා ගැනීම් සහ සමුද්‍රීය ආරක්ෂාව සම්බන්ධ සහයෝගීතාවය²³ ගිවිසුම තුළට අඩංගු බව ආරංචි මාර්ග සඳහන් කරයි. ඉන්දිය ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශ නිලධාරියෙක් පවසා සිටියේ, වඩා පුළුල් අවබෝධතාවයක් දෙසට ගමන් කිරීමට කටාර් රාජ්‍යය උනන්දුවෙන් පසුවන බව සහ ඉන්දිය නාවික බලඇණි සහ ආරක්ෂක හමුදා එම කුඩා රාජ්‍යයට අයත් සාගර ප්‍රදේශයේ අර්ධානිත්‍ය මට්ටමින් රඳවා තැබීම ද ගිවිසුම තුළට ඇතුළත් වීමට ඉඩ ඇති බවයි. කෙසේවෙතත්, සෑම විටම අති ප්‍රවේශම් සහගත ඉන්දියාව, කළාපයේ අනෙකුත් රටවල් කලබලයට පත්වන පියවර ගැනීමෙන් වැලකී, මේ සහයෝගීතාවය සම්බන්ධ ඉදිරි පියවර ගනු ලබන්නේ ද ඉතා සෙමිනි.²⁴

ඉන්දියාව, හමුදා නාවික කඳවුරු පිහිටුවා ගැනීමට හෝ ඒ පිළිබඳ ප්‍රසිද්ධියේ සංවාද කිරීමට හෝ පැකිලෙන නමුත්, දුරස්ථ සාගර කළාපයන්හි මෙහෙයුම් සිදුකිරීම සඳහා වෙනත් රටවල වරාය වලට ප්‍රවේශ වීමේ සහ ප්‍රතිසැපයුම් ලබා ගැනීමේ පහසුකම් වල වැදගත් කම, එහි වර්තමාන සමුද්‍රීය උපායමාර්ගය තුළ හඳුනා ගෙන තිබේ. 2008 ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට, ඒඩින් බොක්ක ප්‍රදේශයේ මුහුදු කොල්ලකරුවන්ට එරෙහි මෙහෙයුම් වැඩි කීව්‍යතාවයකින් සිදුකිරීම ආරම්භ කිරීමත් සමග විදේශ වරායන්ට ප්‍රවේශ වීමේ පහසුකම් තිබීමේ වටිනාකම වැඩි වැඩියෙන් දැනෙන්නට විය. ඕමාන් සහ කටාර් රාජ්‍යයන් සමග ඉන්දියාව ඇති කර ගත් ආරක්ෂක සහයෝගීතා ගිවිසුම් මෙම අංශයට නැඹුරුවක් දක්වයි. නව දිල්ලිය සහ ගල්ෆ් කළාපයේ රටවල් සංවර්ධනය කර ගත් ගිවිසුම් තුළ අඩංගු පුළුල් සහයෝගීතාවය තුළ, ප්‍රතිසැපයුම් සහ අනෙකුත් අවශ්‍යතා ලබා ගැනීමේ පහසුකම් ද අනිවාර්යයෙන්ම අඩංගු වී ඇත. ඒඩින් බොක්කේ බොහෝ ඇතුළට වන්නට පිහිටි සහ රතු මුහුද සහ ඉන්දියානු සාගරය අතර අනුබාධක ස්ථානයක් වන බැබිළුමැන්ඩේබ් සමුද්‍ර සන්ධියේ මුළු විටෙහි පිහිටා ඇති ජිබුටි රාජ්‍යය සමග සහයෝගීතාවය වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා ද ඉන්දියාව උනන්දුවක් දක්වා තිබේ. යටත් විජිත සමයේ ජීවත් වූ, යුරෝපීය නාවික උපායමාර්ගයේ ජිබුටි දිවයිනේ භූ-දේශපාලනයික වැදගත්කම බොහෝසෙයින් අගැයූහ.²⁵ එමෙන්ම, සීතල යුද්ධ සමයේ දී, ජිබුටි තමන් කරා නමා ගැනීමට, එක්සත් ජනපදය සහ සෝවියට් සංගමය තරඟ වැදුණු බවක් පෙනිණ. මේ වන විට ද, එක්සත් ජනපදයට සහ ප්‍රංශයට අයත් නාවුක පහසුකම් දිවයින තුළ පිහිටා ඇත. පසුගිය වසර කිහිපය තුළ ඉන්දියානු නාවික හමුදා නෞකා, ජිබුටි වෙත ගිය ගමන් වාර සංඛ්‍යාව වැඩි කෙරිණ.²⁶ ඒඩින් බොක්ක ප්‍රදේශය තුළ මුහුදු කොල්ලකාර තර්ජන වැඩි වීමත් සමගම, මේ ප්‍රදේශයේ මෙහෙයුම් සඳහා පැමිණි ඉන්දියානු සහ චීන ඇතුළු විදේශීය නාවික හමුදාවන්ට ජිබුටි දිවයිනේ ආකර්ෂණය ඉහළ ගියේ ය. ජිබුටි වරායේ පහසුකම් මේ නාවික හමුදාවන් සඳහා විවෘතව පැවතිණ. ජපානය, සිය නාවික හමුදා නෞකා වලට සහ මුර සංචාරක යාත්‍රාවලට ජිබුටිහි වරායට ප්‍රවේශ වීමට ඉඩ සලසන ගිවිසුමකට, 2009 වර්ෂයේ දී අත්සන්

තැබිය. එයට ප්‍රති උපකාර වශයෙන්, සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයේ ආර්ථික ආධාර ජපානයෙන් එම දිවයිනට ලැබින.²⁷

ඉන්දියාව, ජිබූටි දිවයිනෙන් ඔබ්බට, ඒඩින් බොක්කේ සහ රතු මුහුදේ ද සිය කටයුතු වර්ධනය කරමින් ඉදිරියට ගමන් කළේ ය. නිතර නිතර නාවික අභ්‍යාසයන්ට සහභාගි වීම මෙහි දී දක්නට ලැබිණි. INDRA නමින් හඳුන්වනු ලැබූ නාවික අභ්‍යාස මාලාවක් රුසියාව සමග ඒකාබද්ධව පවත්වන ලද අතර ප්‍රංශය සමග එක්ව පවත්වනු ලැබූ නාවික අභ්‍යාස හැදින්වුණේ Varuna නමිනි. යේමනය සහ එහි, රතු මුහුදේ පිහිටි ඒඩින් වරාය, නූතන ඉන්දියාවේ පරිනාමනයෙහි විශේෂ තැනක් හිමි කර ගනී. යේමනය, බ්‍රිතාන්‍ය යටතේ පවතිද්දී, ඉන්දියාවේ පිහිටි බ්‍රිතාන්‍යය රාජ්‍යයේ ඉන්ධන පිරවුම් ස්ථානයක් සහ අතරමැදි වෙළඳ මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස ඒඩින් සංවර්ධනය කරන ලදී. ඒඩින්, 1937 වන තුරුම බ්‍රිතාන්‍ය ඉන්දියාවේ කොටසක්ව පැවතිණි.²⁸ ඉන්දියානු වෙළෙන්දු බොහෝ දෙනෙක් ඒඩින්හි ව්‍යාපාර කටයුතු සිදු කළහ. වර්තමාන ඉන්දියාවේ විශාලතම සමාගම වන රිලයන්ස් ඉන්ඩස්ට්‍රීස්හි නිර්මාතෘ, ධිරුහායි අම්බානි සිය ව්‍යාපාර ආරම්භ කළේ ඒඩින් වලිනි. අධිරාජ්‍යවාදී ක්‍රමය යටතේ ඇති වූ මේ කටයුතු වලින් බොහොමයක් ඉන්දියාව නිදහස් රාජ්‍යයක් බවට පත්වීමත් සමග අහෝසි වී ගියේ ය. එතෙක් පැවති ආරක්ෂක වගකීම්, නිදහස ලැබීමෙන් පසුව අනහර දමන විට යේමනය සමග ඉන්දියාවේ තිබූ විශේෂ සම්බන්ධතාවය ද පිරිහීමට පත් විය. ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය අභිලාෂයන්, රතු මුහුදේ දකුණු කොනට පමණක් සීමා වූයේ නොවේ. සුවස් ඇල දිගේ ගමන් කර නැගෙනහිර මධ්‍යධරණී කලාපය තුලට සිය මෙහෙයුම් ගෙන යාමට, 2000 දශකයේ දී ඉන්දියානු නාවික හමුදාව උත්සාහ කළේ ය. ඒඩින් බොක්ක තුල ස්ථාපනය වීමෙන් අනතුරුව, ඉන්දියානු නාවික හමුදා යාත්‍රා හතරක්, ඊජිප්තුව, ඊශ්‍රායලය, සයිප්‍රසය සහ තුර්කිය යන රටවල වරායන් වෙත යාත්‍රාවක යෙදුණි. එහෙත්, ජාත්‍යන්තර අවධානය දිනා ගත්තේ 2006 ජූලි මාසයේ දී ඉන්දියාව විසින් දියත් කරන්නට යෙදුණු Operation Sukoon (හින්දි භාෂාවෙන් සහන) මෙහෙයුමයි. මෙහි දී, ඊශ්‍රායලේ හමුදා සහ හිස්බ්ලල්ලා සංවිධානය අතර ඇවිලුණු ගැටුමට මැදි වූ ඉන්දියානු සහ වෙනත් දකුණු ආසියානු ජාතිකයින් විශාල සංඛ්‍යාවක් මුදවා

ගැනීම සඳහා ලෙබනන් වෙරළ දක්වා නෞකා පහක් යවනු ලැබින. අර්බුදයට මැදි වූ සිවිල් වැසියන් ඉවත් කර ගැනීමට තමන් දියත් කළ විශාලතම මෙහෙයුම පිළිබඳව නව දිල්ලි නාවික මූලස්ථානය සාධම්බරයෙන් මෙසේ සඳහන් කරයි: 'රටේ අවශ්‍යතාවයන් සඳහා අවශ්‍ය වූ වහාම ඒවා යෙදවිය හැකි වන්නේ, (ඉතා දුර බැහැර කලාප දක්වාම) ඉන්දිය නාවික හමුදා නෞකා, නිරන්තරයෙන්ම ඒ ඒ ප්‍රදේශ වල රැදී සිටින හෙයිනි. මේ දර්ශනය අනුව යමින්, කලාපීය රැදවීම් රටාවේ කොටසක් ලෙසින් එම ඉන්දිය නාවික හමුදා නෞකා හතර ද සිද්ධිය වූ කලාපය අසල රඳවා තිබිණි. එසේ රඳවා තැබීම ඉන්දිය නාවික හමුදාවේ නිත්‍ය පිළිවෙතක් බවට පත්වෙමින් තිබේ'.²⁹ 2011 මුල් භාගයේ දී ලිබියානු අර්බුදය ඇති වූ අවස්ථාවේ දී එහි සිටි ඉන්දියානු ජාතිකයින් 15,000 ක් පමණ එරටින් මුදවා ගෙන ඒම සඳහා ඉන්දිය නාවික හමුදාව Operation Safe Homecoming ක්‍රියාවට නැංවී ය.³⁰

2008 වර්ෂයේ අග භාගයේ සිටම, ඒඩින් බොක්ක ප්‍රදේශයේ සිය නාවික හමුදා නෞකා රඳවා තැබීමට චීනය කටයුතු යොදා තිබීම, බොහෝ ආකාරවලින් ඉතිහාසගත වන කටයුත්තකි. බීජිං පරිපාලනයේ සමුද්‍රීය කටයුතු නැමියාව, නාවික උපායමාර්ගය සහ දර්ශනය යන අංශ වල ගමන් මග වෙනස්වීමට අදාලව එහි වැදගත්කම අපි 7 වන පරිච්ඡේදය තුල සාකච්ඡා කළෙමු. කෙසේවෙතත්, අරාබි මුහුදේ, රතු මුහුදේ සහ ඒඩින් බොක්ක ප්‍රදේශයේ ඉන්දියානු නාවික හමුදාව දැනට සිදු කරමින් සිටින පුළුල් මෙහෙයුම් කටයුතු සමග සම තත්වයට පත්වීමට චීනය විසින් තවත් කළයුතු වන දෑ බොහෝ ය. අරාබි මුහුදු වෙරළ තීරයට අයත් රටක් වශයෙන් පර්සියන් බොක්ක සහ අරාබි අර්ධද්වීපය සමග භූගෝලීය, ඓතිහාසික සහ සංස්කෘතික බැඳුම් ඉන්දියාවට තිබේ. මෙම අංශ වලින් ගල්ගේ කලාපය තුල තමන්ට පවතින අවාසිදායක තත්වය මග හැර ගැනීමට චීනය උත්සාහ දරන්නේ සිය ආර්ථික ශක්තිය හා හයිඩ්‍රොකාබන රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකත්වය යොදා ගනිමින් සහ එම කලාපයේ ප්‍රධාන රටවල් සමග උපායමාර්ගික සම්බන්ධතාවන් ගොඩනගා ගැනීමට දැඩි දේශපාලන අධිෂ්ඨානයකින් යුතුව ක්‍රියා කිරීමෙනි. 2008 වර්ෂයේ දී, සිය නාවික හමුදා ඒඩින් බොක්ක ප්‍රදේශයට යැවීමෙන් අනතුරුව, එම කලාපයට අයත් වරායන්ට, චීන

නාවික හමුදා ගමන් කළ වාර ගණන අධ්‍යයනය කර බැලූවිට පෙනී යන්නේ, ඉන්දියානු සාගරයේ හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයන් පිහිටුවා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් චීනය තුළ පවතින සංවාදය න්‍යායාත්මක එකක් පමණක් නොවන බවයි. අරාබි මුහුදේ සහ ගල්ෆ් කලාපයේ කටයුතු කරන චීන නාවික බලඇණි, ඕමානයේ සාලාලාහ්, යේමනයේ ඒඩින් සහ ජබුවි වරායයන් වෙත වැඩිම වාර ගණනක් ගමන් කර ඇති බව පෙනේ. අධ්‍යයනයෙහි සඳහන් අන්දමට: 'සිය නැව්වලට ප්‍රතිසැපයුම් සහ ඒවායේ කාර්යමණ්ඩල වලට විවේකය ලබා ගැනීමට, චීන මහජන හමුදාව මේ වරායයන් ප්‍රිය කරනවා පමණක් නොව, අවශ්‍ය වන අවස්ථාවක දී එම කටයුතු සඳහා නිල වැඩ පිළිවෙලක් ඇති කර ගැනීමට ද ඉඩ ඇති ස්ථාන වේ'. එම අධ්‍යයනය තවදුරටත් පවසන්නේ 'ගල්ෆ් කලාපයට යොදවා ඇති චීන නාවික හමුදා, අන් කිසිම වරායකට වැඩි වාර ගණනක් සලාලාහ් භාවිත කර තිබේ. නිල වශයෙන් නම් කර නැතිමුත් එය, චීන නාවික හමුදාවට ප්‍රතිසැපයුම් සපයන 'ස්ථානය'ක් බවට පත්ව ඇත'.³¹ ගල්ෆ් රටවල් අතරින් ඉන්දියාවට වඩාත්ම සමීප රාජ්‍යය වන ඕමානය සමග, ඉදිරියේ දී තවදුරටත් වර්ධනය කර ගැනීමේ ඉඩ කඩ පවතින සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගැනීමට චීනය සමත්වීම, ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීනයේ සාගර කටයුතු සීමාකිරීමට නව දිල්ලි පාලනය දරන ප්‍රයත්නයන්ට මුහුණ දෙන්නට සිදුවන දුෂ්කරතා පැහැදිලිව පෙන්වා දෙන කරුණකි.

චීනය, අරාබි මුහුද කලාපයට සමීපවීමෙන් සිදුවී ඇති විශේෂ වැදගත් කමක් දරන කරුණ ලෙස ඉරානය සමග දිගින් දිගටම වර්ධනය වෙමින් පවතින එහි ගනුදෙනු හඳුන්වා දිය හැක. දිනෙන් දින පුළුල් වෙමින් පවතින මේ සම්බන්ධතාවය තුළ, ඉරාන බලශක්ති ක්ෂේත්‍රය වෙනුවෙන් දැවැන්ත චීන ආයෝජන යෙදවීමේ සිට මිසයිල සහ අනෙකුත් යුද උපකරණ විකිණීම දක්වා පුළුල් පරාසයක කටයුතු අන්තර්ගතය. ඒ හැරුණු විට, Shanghai Corporation Organization හරහා සිදු කරනු ලබන කලාපීය සම්බන්ධීකරණයේ සිට එක්සත් ජාතීන් ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය ද ඇතුළු බහුපාර්ශවීය වේදිකාවන්හි දී බටහිර බලවේගයන්ගෙන් ඉරානයට ආරක්ෂාව සැපයීමට ඉදිරිපත් වීම ද ඊට ඇතුළත් ය.³² ටෙහෙරාන් පරිපාලනය බටහිර සමග ඇති කරගන්නා ගැටුම උග්‍ර

වෙමින් පවතින තත්වයක් යටතේ චීනය, ඉරානය තම පියාපත් යටතට ගන්නා ලද්දේ හමුදා කඳවුරක් පිහිටුවීම සඳහා ඉඩ ලබා දීමට ඉරානය ඉදිරිපත් වූ හෙයින්දී ආරංචි පැතිර යන නමුත් එහි සත්‍යාසත්‍ය භාවය පිළිබඳව දැන්ම කිසිවක් කිව නොහේ.³³ චීනය, ඉරානයට විශේෂ සැලකිල්ලක් දැක්වූව ද, අරාබි අර්ධද්වීපය තුළ පිහිටි එහි අසල්වැසි රටවල් නොසලකා හැර නැත. අප්‍රිකාවේ සිදු කරන ලද ආකාරයෙන්ම, මැද පෙරදිග අරාබි ලෝකය සමග ද සියළු අංශ ඇතුළත් වන සහයෝගීතාවයකට සම්බන්ධ රාමුවක් සංවර්ධනය කර ගැනීමට චීනය කටයුතු කර තිබේ. කයිරෝ නුවර පිහිටුවා ඇති අරාබි ලීගයේ සහයෝගයෙන් චීන-අරාබි සහයෝගීතා සමුළුවක් ගොඩ නගා ගන්නා ලදී. 2004 වර්ෂයේ දී ස්ථාපනය කර ගන්නා ලද මේ සමුළුව, බලශක්ති, ආර්ථික සහ දේශපාලනික සහයෝගීතාවය සිසුයෙන් ආයතනීකරණය කර ගනු පිණිස, ජ්‍යෙෂ්ඨ නිලධාරීන් ගේ සහ අමාත්‍යවරුන් ගේ මට්ටම් වලින්, මේ වන විට කිහිප වරක්ම රැස්වීම් පවත්වා ඇත. ³⁴ උපකලාපීය මට්ටමින් සලකා බැලූ විට, උපායමාර්ගික සංවාද පවත්වා ගෙන යාමට GCC කවුන්සිලය විසින් තෝරා ගන්නා ලද රටවල් කිහිපය අතුරින් චීනය ද එකකි. සාම්ප්‍රදායිකව, බටහිර සමග පවත්වා ගෙන යන සම්බන්ධතාවයෙන් ඔබ්බට ගොස් සිය ආර්ථික සම්බන්ධතා විවිධාංගීකරණය කිරීමට GCC කවුන්සිලයට අයත් රටවල් ද ප්‍රයත්න දරන හෙයින් එම රටවල් සහ චීනය අතර වෙළඳ සම්බන්ධතාවය දැවැන්ත ඉදිරි පිම්මක් වාර්තා කර තිබේ. නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුමකට එළඹීම පිණිස GCC කවුන්සිලයට අයත් රටවල් සහ චීනය අතර පැවැත්වෙන සාකච්ඡා ප්‍රගතියක් අත් කර ගනිමින් ඇති බව වාර්තා වේ.³⁵ සවුදි අරාබිය සහ චීනය අතර වේගයෙන් පුළුල් වෙමින් පවතින සම්බන්ධතාවය, ලෝකයේ ද්විපාර්ශවික සබඳතාවන්ට අදාළව සිදුවූ, වඩාත්ම වැදගත් සිද්ධීන් අතරින් එකක් සේ හැදින්විය හැක. දිගු කාලයක්, රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සම්බන්ධතාවයන් පවා නොමැතිව සිටි සවුදි අරාබිය සහ චීනය අතර සම්බන්ධතාව සිසු වර්ධනයක් වෙත එළැඹුණේ 2006 වර්ෂයේ දී අබ්දුල්ලා රජු බිෂං නුවර සංචාරයේ යෙදීමෙන් අනතුරුව ය. ජනාධිපති හු ජන්ටාවෝ, 2006 සහ 2009 වර්ෂවල සවුදි අරාබියේ සංචාරයන්හි යෙදින. මැද පෙරදිග රටවල් අතරින්, චීනයේ විශාලතම

වෙළඳ හවුල්කරුවා වන්නේ සවුදි අරාබියයි. 2008 වර්ෂයේ දී දෙරට අතර අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 42 ක වටිනාකමින් යුත් වෙළඳ කටයුතු සිදු විය. එතෙක් කල්, සවුදි අරාබියේ තෙල් මිල දී ගන්නා විශාලතම පාරිභෝගිකයා වූයේ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය වුවත්, 2009 වර්ෂයේ දී චීනය එම ස්ථානය ලබා ගත්තේ වෙනස් වෙමින් පවතින එම කළාපයේ ඛනිජ තෙල් දේශපාලනයට සහනයක් ගෙන එමිනි.³⁶ සිය බලශක්ති ආරක්ෂණය සඳහා ඉතාමත්ම වැදගත් වන කළාපයක් තමන් වෙත නම්මා ගැනීමට චීනය උත්සාහ දැරීම පහසුවෙන් වටහා ගත හැක. එහෙත්, පැහැදිලිව කිව නොහැක්කේ, චීනය ඒ සඳහා දරන ප්‍රයත්නයන් ලෝකයේ අනෙකුත් බලවතුන්ට කවර බලපෑමක් ඇති කරනු ඇති ද යන්නයි. 2009 වර්ෂයේ දී චීනය ඒ ඒවා බොක්ක ප්‍රදේශයේ කටයුතු සඳහා සහභාගි වීමට ගිය අවස්ථාවේ දී එක්සත් ජනපදය විසින් උණුසුම් පිළිගැනීමක් ලබා දී සහයෝගය ද ලබා දීමට ඉදිරිපත් වුව ද අරාබි මුහුද, රතු මුහුද සහ පර්සියන් බොක්ක ප්‍රදේශ වල දී චීනය, මිතුරෙක් ද සතුරෙක් ද යන සැකය බටහිර ලෝකය තුළ දිගටම පවතී.³⁷

චීනය, අරාබි මුහුද දක්වා සිදුකළ නාවික ගමන්, ජාත්‍යන්තර අවධානයට විශාල වශයෙන් ලක් වුව ද කළාපය තුළ එහි ප්‍රධානතම සමුද්‍රීය සගයා වන්නේ පාකිස්ථානයයි. ඉන්දියාව සහ පාකිස්ථානය අතර 1999 වර්ෂයේ දී හටගත් කාගිල් ගැටුම අවස්ථාවේ දී අරාබි මුහුදේ තිබූ සිය නාවික බලඇණි සියල්ලම කැඳවන්නට ඉන්දියාව කටයුතු කළේ ය. එතැන් සිට, සියළුම අංශ වලින්, නාවික සහයෝගය තර කර ගැනීමට චීනය සහ පාකිස්ථානය දැඩි අවධාරණයක් යෙදූහ. උසස් ගණයේ නාවික හමුදා ආයුධ ලබා දීම ද මෙයට අයත් විය. පාකිස්ථානය වෙනුවෙන් චීනයේ නිෂ්පාදනය කරන ලද F-22 frigate යාත්‍රා හතර අතරින් පළමුවැන්න 2009 ජූලි මාසයේ දී දියත් කරනු ලැබින.³⁸ ඒ හැරුණු විට, පාකිස්ථානයට අයත් වෙරළ තීරයන් පුරාම සමුද්‍රීය යටිතල පහසුකම් දියුණු කර ඒවා රට මැද ස්ථාන සමග සම්බන්ධ කිරීමේ කාර්යයට ද චීනය ආයෝජන යෙදවී ය. අරාබි මුහුදේ දී, පාකිස්ථාන නාවික හමුදාවේ සංවිධානත්වයෙන් පවත්වනු ලබන වාර්ෂික අමාත් නාවික අභ්‍යාසයන්ට චීන නාවික හමුදාව ද සහභාගි වෙයි. චීන මහජන හමුදාවේ නාවික හමුදාවට අයත් යුද නැව්, කරවිච්චි වරායට නිරන්තරයෙන්ම පැමිණෙන අතර

එය අනාගතයේ දී චීනය සඳහා වැදගත් ‘පහසුකමක්’ වන්නට ද ඉඩ තිබේ. බටහිර විශ්ලේෂකයින් පවසන අන්දමට ‘ග්වදාර් සම්බන්ධයෙන් කුමන ආකාරයේ ප්‍රචාර ගෙන යනු ලැබුවත්, සිය හමුදා සඳහා පාකිස්ථානයන් ආධාර ඉල්ලා සිටින අවස්ථාවක් උදාවුවහොත්, චීනය සිය යුද නැව් යවනු ඇත්තේ පාකිස්ථානයේ විශාලතම වරාය සහ නාවික මූලස්ථානය වන කරවිච්චි වෙතට ය’. එම විශ්ලේෂකයා තවදුරටත් පවසා සිටින්නේ, ඉන්දියානු සාගරයේ සිදුකරන චීන නාවික මෙහෙයුම් සඳහා කාර්යෝපාය සහ නඩත්තු සහායන් සැපයීමට කරවිච්චි වරාය හොඳින් සුදානම් බවයි.

වියලි නෞකාගාර පහසුකම් ද ඇතුළත්ව, නෞකා ඉදිකිරීමට සහ අළුත්වැඩියා කිරීමට අවශ්‍ය විශාල පරිමාණ පහසුකම්, පාකිස්ථාන නාවික නැව් කටාංගනය සහ කරවිච්චි ෂිප්යාර්ඩ් සහ ඉන්ජිනියරින් වර්ක්ස් සමාගම සතුව පවතී. චීනයේ නිෂ්පාදනය කරනු ලැබූ සිය F22P පන්තියේ frigate යාත්‍රා නවතා තැබීමට පාකිස්ථාන නාවික හමුදාව විසින් යොදා ගනු ලැබ ඇත්තේ ද කරවිච්චි වරායයි. චීන මහජන හමුදාවේ නාවික හමුදාවට අයත් frigate යාත්‍රා සමග, කිසියම් ආකාර වූ සමානතාවයක් දක්වනු ඇති මේ යුද නැව් සහ කරවිච්චි සතු විශාල පරිමාණ අළුත්වැඩියා පහසුකම් නිසා ඉන්දියානු සාගරයේ කෙරෙන මෙහෙයුම් වල දී සිය නෞකා වලට හානියක් වුවහොත් ඒවා අළුත්වැඩියා කර ගැනීම සඳහා චීනය විසින් තෝරා ගන්නට ඉඩ ඇති හොඳම මිත්‍රශීලී වරාය බවට කරවිච්චි පත් කරයි.³⁹

අරාබි මුහුදේ වඩා පුළුල් වෙරළ තීරය දිගේ චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සාගර තරඟය පැන නගින අතරම, පාකිස්ථානු වෙරළ, මේ ආසියානු දැවැන්තයන් දෙදෙනා අතර සාගර තරඟකාරිත්වයට හොඳ තෝතැන්නක් බවට පත්වන්නට ඉඩ තිබේ.⁴⁰

අරාබි මුහුදු කළාපයේ සිය කටයුතු වර්ධනය වෙත්ම, කළාපය තුළ වැඩිවෙමින් පවතින පරස්පර විරෝධීතාවයන්ට සාර්ථකව මුහුණ දීමේ අපහසුව චීනයට මෙන්ම ඉන්දියාවට ද ඇතිවෙමින් පවතී. ඉරානයේ න්‍යෂ්ටික අවි වැඩසටහන සම්බන්ධයෙන් වොෂින්ටන් සහ ටෙහෙරාන් පරිපාලනයන් අතර නිර්මාණය වන ගැටුම හේතුවෙන් එක්සත් ජනපදයෙන් තරමක දුරස්ථ බවක් පවත්වා ගෙන යාමට, බටහිර නොවන බලයන් වශයෙන් චීනය සහ

ඉන්දියාව ප්‍රවේශම් වූහ. මෙම ගැටළුවට රාජ්‍යතාන්ත්‍රික විසඳුමක් සොයා ගත යුතුයැයි දෙරටම අවධාරණය කළහ. ඉරාන ඛනිජ තෙල් වලට අදාළව එක්සත් ජනපදය සහ යුරෝපය විසින් පනවන ලද ඒකපාර්ශවික සම්බාධක තවදුරටත් පුළුල් වුව ද ටෙහෙරාන් පරිපාලනය සමග ඇති සම්බන්ධතාවන් අත්හිටුවන ලෙස බටහිර බලවේගයන් විසින් යොදන ලද පීඩනයට ඉන්දියාව මෙන්ම චීනය ද හිස නැමුවේ නැත. ඉරානය සමග බලශක්ති සහයෝගිතාවය පවත්වා ගෙන යාම මත බොහෝ දේ රැඳී පැවතුනත්, ඒ මත, එක්සත් ජනපදය සමග අනවශ්‍ය ගැටුමක් ඇති කර ගැනීමට බේජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් සූදානම් නැත.⁴¹ තවදුරටත් පුළුල් වෙමින් යන සවුදි අරාබිය සහ ඉරානය අතර බෙදීමට සහ ඉරානයේ වෙසෙන ෂියායිට් සහ කලාපයේ අනෙක් ප්‍රදේශ වල ජීවත් වන සුන්නි අරාබිවරුන් අතර තවදුරටත් නරක තත්වයට හැරෙමින් පවතින ගැටුම් සහගත තත්වය තුළ ක්‍රියා කිරීමට අනිවාර්යයෙන්ම සිදුවන වාතාවරණය තුළ, චීනයට සහ ඉන්දියාවට මුහුණ පෑමට සිදුවන දේශපාලනායික සහ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික අභියෝගයන් වඩාත් බරපතල වනු ඇත. දෙපාර්ශවය සමගම ඛනිජ තෙල් මත බැඳුණු සබඳතාවන් පවතින අතර එක් පාර්ශවයක් ගැනීමට චීනයට සහ ඉන්දියාවට බල කෙරෙන තත්වයක් උදාවී තිබේ. මැද පෙරදිග කලාපයේ සංකීර්ණතාවය, සෑම කල්හිම මහා බලවතුන්ට ගැටළු නිර්මාණය කළ අතර එම කලාපයෙන් තම අවශ්‍යතා ඉටු කරගන්නට තැත් කිරීමේ අභිනකර ප්‍රතිපල අත්විඳින්නට චීනයට සහ ඉන්දියාවට ද සිදුවී තිබේ.

බෙංගාල බොක්ක

නැගෙනහිර ඉන්දියානු සාගරය සහ බටහිර ශාන්තිකර සාගරය සම්බන්ධ වන අනුබාධක ස්ථානය වන මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියේ මුවදොර අසල බෙංගාල බොක්කේ සහ අන්දමන් මුහුදේ, ලෝකයේ වඩාත්ම කාර්යබහුල නැව් ගමනාගමන මාර්ග කිහිපයක් පිහිටා තිබේ. අන්දමන් සහ නිකොබා දූපත් එක්ව සාදන දිගු උතුරු-දකුණු බිම්කඩ නැගෙනහිර ඉන්දියානු සාගරයේ ආධිපත්‍ය පැතිරවීම සඳහා සුදුසු නැවතුම් ස්ථානයක් නිර්මාණය කර දෙයි. චීනය, ඉන්දියාව සහ බුරුමය අභ්‍යන්තරයට

යොමු වූ ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරන තාක් කල් බෙංගාල බොක්ක නොගලන දියක් බවට පත්ව තිබූ අතර ඒ දෙස වැඩි උපායමාර්ගික අවධානයක් යොමුවූවේ නැත. බෙංගාල බොක්කේ නැගෙනහිර පැත්තේ පිහිටි තායිලන්තය සහ ඉන්දුනීසියාව, 1970 සිටම අග්නිදිග ආසියාවේ කලාපීය ඒකාබද්ධතාවය ඇති කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් උනන්දුවෙන් පසු වූහ. 1971 වර්ෂයේ දී පාකිස්ථානය බෙදීමකට ලක්වීම සහ ඉන් නිර්මාණය වූ බංගලාදේශය සාපේක්ෂව දුර්වල රටක් වීම, බෙංගාල බොක්කේ වෙරළ තීරයේ පිහිටි රටවල් සෙසු ලෝකයෙන් කොන්ට්‍රි යාම සම්පූර්ණ කිරීමට දායක විය. චීනය ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම අරඹා දශකයක් ගත වීම, අගමැති රජීව් ගාන්ධි යටතේ ඉන්දියාව අභ්‍යන්තරව මෙන්ම බාහිරව ද ක්‍රියාශීලී වන්නට පටන් ගැනීම සහ අභ්‍යන්තර දේශපාලනායික අර්බුද පවතිද්දී වුවත් බුරුමය හුදෙකලාවෙන් මිදී ඒම වැනි ක්‍රියාදාමයන් සිදුවෙමින් පැවති 1980 දශකයේ දී මේ තත්වය වෙනස් වන්නට පටන් ගැනිනි. චීන සහ ඉන්දියානු ප්‍රතිපත්ති අතර, සෑම ක්‍රියාවකට එරෙහිවම ප්‍රතික්‍රියා සිදුවීම, බෙංගාල බොක්ක ප්‍රදේශයේ දී දැඩිව සිදු වූ අතර එය ක්‍රම දෙකකින් ප්‍රකාශයට පත් වනු දක්නට ලැබින. එකක් බුරුමය නම්මා ගැනීමට දෙපාර්ශවය තරඟ වැදීමයි. දෙවැන්න බෙංගාල බොක්ක සාගරයේ වාසිදායක තත්වයකට පත්වීම පිණිස කරන කටයුතු වලින් දෙපාර්ශවය අතර එදිරිවාදිකම් තීව්‍ර වීමයි.

මහා බ්‍රිතාන්‍යය විසින් නැගෙනහිර ඉන්දියානු සාගරය සහ බටහිර ශාන්තිකර සාගරය සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ අධිරාජ්‍යවාදී ආරක්ෂක පද්ධතිය, එක්සත් මහාද්වීපයක පැවති දැවැන්ත සම්පත් ප්‍රමාණයක් මත විශ්වාසය තබමින් කරන ලද්දක් බව, නැගෙනහිර ආසියාවේ ආරක්ෂාව පිළිබඳව අද පැවැත්වෙන සංවාදයන්හි දී අමතකව යන කරුණකි. උදාහරණයක් ලෙස, 1943/1945 කාල පරිච්ඡේදය තුළ, ජපානය අග්නිදිග ආසියාව ආක්‍රමණය කරන විට, ඔවුන් ආපසු හරවා යැවීමට මෙන්ම යුද්ධය අවසාන වීම සමගම එළැඹුණු කාලයේ නැගෙනහිර සාමය පවත්වා ගැනීමට ඉන්දියානු හමුදාව තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කළේ ය. ඉන්දියාව දෙකඩ වීමේ ගමනෙහි යෙදී සිටින විට, ආසියාව සඳහා සකස් කර තිබූ ආංගල ඇමෙරිකානු සීතල යුද උපායමාර්ග

යට සහාය දීම කොංග්‍රස් පක්ෂ දේශප්‍රේමීන් විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබිණ. අනෙක් අතින්, ලන්ඩනයේ සිට ක්‍රියාත්මක වූ අධිරාජ්‍යවාදී ආරක්ෂක සැලසුම් සකස්කරන්නෝ පාකිස්ථානය සහ එහි හමුදාව මත විශාල ලෙස ආයෝජනය කළහ. යුද්ධයෙන් අනතුරුව, උතුරු ස්ථරය (Northern Tier) ලෙසින් හඳුන්වනු ලැබූ කළාපයේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා පාකිස්ථානයේ තිබූ වැදගත්කම, මධ්‍යම ගිවිසුම් සංවිධානය (CENTO) ස්ථාපනය කිරීමට පාදක වූ හේතුව විය. පාකිස්ථානය, අග්නිදිග ආසියාවේ ආරක්ෂක රාමුව තුළට ගෙන ඒමට, අධිරාජ්‍යවාදී හමුදා උපාමාර්ගඥයෝ, මේ අවස්ථාවේදීම තීරණය කළහ. එවකට බෙදී නොතිබුණු පාකිස්ථානය මධ්‍යම ගිවිසුම් සංවිධානය තුළට ඇතුළත් කර ගැනීම, අග්නිදිග ආසියාවේ ආරක්ෂාව සම්බන්ධව සිදුකරන ලද ආංගල ඇමෙරිකානු ගණනය කිරීම් තුළ පාකිස්ථානයට, අවම වශයෙන් එහි නැගෙනහිර කොටසට, වැදගත් තැනක් හිමිව තිබූ බව අවධාරණය කරන කරුණකි.⁴² 1971 වර්ෂයේ දී, නැගෙනහිර පාකිස්ථානය (බංගලාදේශය) වෙන් කිරීම සහ 1970 දශකයේ දී සමස්ත උපමහාද්වීපයම ආසියාවෙන් කොන් කර දැමීම යන කරුණු වලින් පෙන්නුම් කරන්නේ ඉන්දියානු සාගරයේ ආරක්ෂක දේශපාලනය තුළ බංගලාදේශයට වැදගත් තැනක් නොතිබුණු බවයි.⁴³ 1990 දශකයේ දී, බිජිං පරිපාලනය දකුණු ආසියාව සමග සිය ගනුදෙනු ඉහළ නංවන්නට බොහෝ කලකට පෙර සිටම බංගලාදේශය තුළ චීන බලපෑම ලියලා වැඩෙන්නට පටන් ගෙන තිබුණි. මේ වන විට, බංගලාදේශය නිදහස් කිරීම සඳහා ඉන්දියාව ලබා දුන් සහායේ උණුසුම ද තිබුණේ වියැකී යමිනි. බංගලාදේශය නිර්මාණය කිරීම සම්බන්ධයෙන් බිජිං පරිපාලනය මුල දී විරෝධය පළ කළ ද අනතුරුව එහි සියළුම දේශපාලන කොටස් වලට සමීප වන්නට චීනය කටයුතු කළ අතර තම රට සමග ද්විපාර්ශවික සම්බන්ධතා ගොඩනගා ගැනීම සඳහා බංගලාදේශයේ දේශපාලන පක්ෂ දෙකෙහිම සහයෝගය ඒකරාශී කරගන්නට ද සමත් විය. තුන් පැත්තකින් ඉන්දියාවේ දේශසීමා වලින් සිරුම් ලබමින් සිටි බංගලාදේශයට, චීනය සමග ගනුදෙනු කිරීම ආරම්භ කිරීමෙන් නිදහසේ කටයුතු කිරීමට ඉඩක් ලැබිණි. බංගලාදේශය නිර්මාණය වූයේ පාකිස්ථානය දෙකඩ වීමෙන් බැවින් ඉන්දියාව සමග සාමාන්‍ය

සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගෙන යාම සම්බන්ධව රට තුළ සෑම විටම සැලකිය යුතු විරෝධතාවයක් නැගෙන්නට ඉඩ ප්‍රස්ථාව තිබිණි. අනෙක් අතට, ඉන්දියාවට එරෙහිව චීන තුරුම්පුව භාවිතා කිරීමට කුමන පරිපාලනයක් විසින් වුව ද පෙළඹීම වටහා ගත හැකි කරුණකි.⁴⁴

චීනය සහ බංගලාදේශය අතර සහයෝගීතාවය, 1990 දශකය පුරා දිගින් දිගටම පුළුල් වී තිබේ. අවි සැපයීම ද ඇතුළුව විශාල පරාසයක විෂයයන් මේ සහයෝගීතාවය තුළ අඩංගු විය. බංගලාදේශය චීනය සමග පවත්වා ගෙන යන ශක්තිමත් සම්බන්ධය සහ ඉන්දියාව සමග ද්විපාර්ශවික සහයෝගීතාවයකට එළඹීමේ කටයුතු ඉදිරියට ගෙන යාමට එහි පැවැති නොකැමැත්ත ඉන්දියාවට නුරුස්සන්නක් වුවත් බිජිං පරිපාලනය බංගලාදේශයට සමීප වීමේ පැවති දීර්ඝකාලීන උපායමාර්ගික අරුත ඉන්දියාවට වැටහුණේ සෑහෙන කලක් ගතවීමෙන් අනතුරුව ය. බංගලාදේශය සමග පැවති දේශ සීමා ගැටළු වලට ඉන්දියාවේ වැඩි අවධානය යොමු වී තිබිණ. ඊට අමතරව, අන්තවාදී මුස්ලිම් කණ්ඩායම් වලට බංගලාදේශය සුරක්ෂිත ස්ථානයක් බවට පත්වෙමින් තිබිණ. දේශසීමාව හරහා බංගලාදේශයෙන් සිදුවන සංක්‍රමණ ඉහළ යමින් පැවතීම ද ඉන්දියාවට ගැටළුවක් විය. එපමණක් නොව, ඉන්දියාවේ ඊසාන දිග ප්‍රදේශයන්හි ක්‍රියාකාරීව සිටින සන්නද්ධ කොටස් බංගලාදේශයට ගොස් සැඟවීම ද ඉන්දියාව ප්‍රකෝප කරවන කරුණක් විය. කෙසේ වෙතත්, ඉන්දීය විදේශ අමාත්‍යාංශය තුළ බංගලාදේශය සම්බන්ධව කටයුතු කරන පිරිස් පවසා සිටියේ මේ සම්බන්ධව වඩා උපායමාර්ගික ප්‍රවේශයක් යොදා ගත යුතු බවයි.⁴⁵ කාලයාගේ ඇවෑමෙන්, බංගලාදේශය සහ චීනය අතර ආර්ථික සහයෝගීතාවය, බංගලාදේශය සහ ඉන්දියාව අතර පැවති වාණිජ කටයුතු ඉක්මවා ඉහළට නැගිණි. එතෙක් බංගලාදේශයේ විශාලතම වෙළඳ සහකරු වශයෙන් සිටි ඉන්දියාව පරදවා පෙරමුණ ගන්නට 2004 වර්ෂයේ දී චීනය සමත් වූ අතර එතැන් සිට දිගින් දිගටම ඉදිරියෙන් සිටී.⁴⁶ චීනය සමග බංගලාදේශයේ වෙළඳ ශේෂයන් ඉන්දියාව සමග පැවති වෙළඳ ශේෂයන්ට වඩා සෑම විටම විශාල වුවත්, දෙරටේ සම්බන්ධකම තහවුරු කර ගන්නට බිජිං පරිපාලනය විසින් නිබඳවම කටයුතු කිරීම සහ

‘ඉන්දියානු ආධිපත්‍යය’ට එරෙහිව නැගී සිටීමට බංගලාදේශයට පවතින වුවමනාව වෙළඳ කටයුතු පුළුල් කර ගැනීමට ඉන්දියාවට පවතින ඉඩ කඩ සීමා කරයි. ඩකා පරිපාලනය, බීජිං පරිපාලනය සමග සැහැල්ලු සබඳතාවක් පවත්වා ගෙන යාමට සහ නව දිල්ලි පරිපාලනය සමග ඇති සම්බන්ධතාවය ආතතියකින් යුතු වීමට හේතුව කවරක් වුවත් බංගලාදේශය තුළ ඉන්දියාවට ඇති ස්වභාවික භූගෝලීය වාසිය මැඩපවත්වා ගන්නට චීනයට හැකි වූ බවක් පෙනේ. චීනයට සහ බංගලාදේශයට දේශසීමා සම්බන්ධතාවයක් නැත. එහෙත් ඉන්දියාව සහ බංගලාදේශය කිලෝමීටර් 4,096 (සැතපුම් 2,545) ක් දිග දේශසීමාවක් හවුලේ භුක්ති විඳිති. 1947 වන තුරුම බංගලාදේශය ඉන්දියාවේ ආර්ථික අවකාශයේ කොටසක්ව පැවති අතර බෙංගාලයෙන් බෙදී ගිය කොටස් සහ ඒ වටා ඇති ඉන්දියාවට අයත් පළාත් සත්‍ය වශයෙන්ම එකිනෙකා මත යැපීමක් දක්වති. එහෙත් බංගලාදේශය තුළ, දැවැන්ත යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති තුළ ආයෝජනය කිරීමෙන් සහ එරට, නිරිත දිග චීනය සමග යා කරන මාර්ග පද්ධති සංවර්ධනය කිරීමෙන් කළාපීය ආර්ථික භූගෝලයට වෙනස් හැඩතලයක් දෙන්නට චීනය ප්‍රයත්න දරමින් සිටී.⁴⁷ මේ සියල්ලම හැරුණු කොට, චීනය සහ බංගලාදේශය අතර පුළුල් වෙමින් පවතින හමුදාමය කටයුතු පිළිබඳව සහ 2005 වර්ෂයේ දී චීන අගමැති වෙන් ජියබාවෝ බංගලාදේශයේ සංචාරය කළ අවස්ථාවේ දී දෙරට අතර අත්සන් තැබුණු සිවිල් න්‍යෂ්ටික සහයෝගීතාවය පිළිබඳව සැලකිලිමත් වීමට ඉන්දියාවට සිදුවී ඇත.⁴⁸

හමුදා හට පිරිස් වලට පුහුණුව ලබා දීම, හමුදාවට අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය, උපකරණ සහ යුද්ධායුධ නිෂ්පාදනය සහ තත්වයෙන් උසස් බවට පත්කිරීම ඇතුළත් හමුදා ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් චීනය සහ බංගලාදේශය අතර පවතී. යුද ටැංකි, සැහැල්ලු යුද ටැංකි, ෆ්‍රිගේට් යාත්‍රා, මුරසංචාරක යාත්‍රා සහ ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ද ඇතුළුව, බංගලාදේශයේ යුද, නාවික සහ ගුවන් හමුදාවන් විසින් භාවිත කරන හමුදා දෘඩාංග වලින් වැඩි කොටසක් චීනයේ නිෂ්පාදනය කර තිබේ.⁴⁹ මේ අංශ වල සහයෝගයට අදාළ ගිවිසුම් රාශියකට පසු ගිය වසර ගණනාව තුළ දෙරට විසින් අත්සන් තබා ඇත. එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස, බංගලාදේශයට යුද උපකරණ සහ

සන්නද්ධ හමුදාවන්ට පුහුණුව සපයන ප්‍රධානතම සහ වඩාත් වැදගත්ම රට, චීනය බවට පත්ව තිබේ.⁵⁰ මේ යුද අවි සැපයීමේ සබඳතාවය, වසර ගණනාවක් තිස්සේ දෙරට විසින් වරින් වර අත්සන් තබන ලද ගිවිසුම් විසින් නිර්මාණය කරන ලද පුළුල් ද්විපාර්ශවීය ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක එක් කොටසකි. දෙරටේ හමුදාවන්හි ඉහළ පෙළේ නායකයින් ගේ හුවමාරු සංචාර තුලින් ආරක්ෂක අංශයේ පවතින සහයෝගීතාවය තවදුරටත් අවධාරණය කෙරේ. සමහර ඉන්දියානු විශ්ලේෂකයින් ගේ මතය අනුව චීනයත් බංගලාදේශයත් අතර පවතින මේ හමුදා සහයෝගීතාවය තමන්ට තර්ජනාත්මක එකක් නොවේ. එහෙත්, එම මතයට එකඟ නොවන පිරිස අනතුරු හඟවන්නට පටන් ගෙන ඇත. මෙහි දැක්වූ පළමුවන කණ්ඩායම පවසන අන්දමට ‘චීනය සහ බංගලාදේශය අතර ආරක්ෂක බැඳුම් ක්‍රමයෙන් ඉහළ යමින් පැවතුනත් එය ඉන්දියාවට සෘජු තර්ජනයක් වීමට ඉඩක් නැත. එහෙත්, එම දෙරටේ අවශ්‍යතාවන් ඒකරාශී වීම, ඉන්දියාවට නොසලකා හැරිය හැකි කරුණක් නොවේ.’⁵¹ දෙවන කණ්ඩායම, මේ නිසා ඇතිවිය හැකි වඩා උග්‍ර ගැටළු දකිති. ‘ඩකා පරිපාලනය විසින් චීනයට කඳවුරු පහසුකමක් ලබා දෙනු ඇතැයි ද එයින් ඉන්දියාවේ ඊසාන දිග ප්‍රදේශයේ ආරක්ෂාව අවුල් සහගත තත්වයකට ඇද දමනු ඇතැයි ද ඉන්දීය හමුදා ආයතන අතර බියක් පැවතීම පළමුවන කරුණයි. දෙවැන්න, චිතගොං වරාය, සංවර්ධනය කටයුතු සඳහා චීනයට ලබා දෙනු ඇතැයි පවතින ගැටළුවයි. මෙහි, ප්‍රකාශිත අරමුණ වාණිජ කටයුතු වුවත් චීනය සතු නාවුක වත්කම් රඳවා තැබීම සඳහා ද එය භාවිත කළ හැකි වනු ඇත. මෙය සිදුවනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ හැක්කක් වන අතර එම තත්වය පාකිස්ථානයේ ග්වදාර් සහ ශ්‍රී ලංකාවේ හම්බන්තොට සමග සම කිරීම සාධාරණ වනු ඇත. තුන්වැනි කරුණ වන්නේ, ඔරිස්සා ප්‍රාන්තයේ බැලසෝර් අසල වන්දිපුර්හි සිදුකරනු ලබන ඉන්දියාවේ මිසයිල අත්හදා බැලීම් මෙන්ම බෙංගාල බොක්කේ පිහිටි අන්දමන් සහ නිකොබා දිවයින් වල ඉන්දියාව සිදුකරන නාවික කටයුතු ද නිරීක්ෂණය කිරීමට චීනයට හැකියාව ලැබීමයි.’⁵²

මෙහි ඇති සමහර වකිතයන් අතිශයෝක්තියෙන් දක්වන බවක් පෙනිය හැකි නමුත් මට්ටම් දෙකකින් ප්‍රතිචාර දක්වනු විනා

කළ හැකි වූ අන් දෙයක් ඉන්දියාවට නොතිබින. මින් පළමුවැන්න, චීනයේ නැගී ඒම සිදුවන අවස්ථාවේ දී, කළාපය සඳහා වන සිය ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රතිනිර්මාණය කර ගැනීමයි. අසල්වැසි රටවල් සමග දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පැවත එන දේශපාලන මතභේද විසඳා ගැනීම සඳහා සහ කළාපීය ආර්ථික සහයෝගීතාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා අසල්වැසින් සමග හොඳින් ක්‍රියාකරන ප්‍රතිපත්තියක අවශ්‍යතාවය බොහෝ ඉන්දියානු නිදහස් මතධාරීන්ට 1990 දශකයේ සිටම පෙනී ගොස් තිබින. 1996/1998 පරිච්ඡේදය තුළ විදේශ ඇමති සහ අගමැති තනතුරු දැරූ ඉන්දිරා කුමාර් ගුජරාල් විසින් මේ මතය අවධාරණයෙන් ප්‍රකාශ කරන ලද අතර ඔහුගෙන් පසුව පත්වූ අගමැතිවරුන් වෙතින් ද එයට විශාල සහයෝගයක් පළ විය. භාරතීය ජනතා පක්ෂයේ අනාල් බිහාරි වජ්පායී සහ කොන්ග්‍රස් පක්ෂයේ මන්මෝහන් සිං අග්‍රාමාත්‍යවරු 'ගුජරාල් දර්ශනය' ලෙසින් හැඳින්වූනු මෙම අදහසට සහයෝගය දැක් වූහ.⁵³ සාමය සහ මිත්‍රශීලීත්වය හරහා අසල්වැසින්ට සමීප වීමේ ප්‍රවේශය විශ්වාස කළ ගුජරාල් මෙන් නොව මන්මෝහන් සිං බලයට පත්වන කාලය වන විට, මේ 'හොඳ අසල්වැසියා' ප්‍රතිපත්තියේ අරමුණු අතරට ආර්ථික සහ උපාමාර්ගික අරමුණු ද එකතු වී තිබිණි. ඉන්දියානු ආර්ථිකය සීඝ්‍ර වර්ධනයක් වාර්තා කරන්නට පටන් ගැනීමත් සමගම කළාපය ඒකාබද්ධ කිරීමේ තර්කයට, වඩා ප්‍රායෝගික පදනමක් ද සම්බන්ධ විය. අසල්වැසි රටවල් සමග පවත්වා ගෙන සබඳතාවයේ ස්වරූපය වෙනස් කරන්නට ඉන්දියාව තුළ ඇති අසමත් කම විසින් ඉන්දියාවේ සාම්ප්‍රදායික ප්‍රත්‍යාත්මයන්ට සහ සාම්ප්‍රදායිකව තම අදහසට නැමී පැවති රටවලට ඇතුළු වන්නට චීනයට වැඩි ඉඩක් සැලසීමට හේතු වන බව ගුජරාල් දර්ශනය පිළිබඳව මූලින් සැක පහළ කල ඉන්දියාවේ ස්ථිර නිලධාරී පන්තියට අයත් සමහර කොටස් වලට ද වැටහෙන්නට පටන් ගත්තේ ය. චීනය සිය කළාපයට ඇතුළුවීම පිළිබඳව ඉන්දියාවේ වකිතය කෙතරම් වේදැයි කිවහොත් උපමහාද්වීපය තුළ චීනය නිල කාර්යභාරයක් ඉටු කළ යුතුයැයි පාකිස්ථානය තදින් කියා සිටි විට සාක් සංවිධානයේ කළාපීය සමුළුව සඳහා නිරීක්ෂණ මට්ටමින් බටහිර බලවතුන් රැගෙන එන්නට ඉන්දියාව සක්‍රීය උත්සාහයක යෙදිණි. සාමකාමී පර්යන්තයක් නිර්මාණය කර ගැනීමේ අදහසක්

දැන් ඉන්දියානු විදේශ අමාත්‍යාංශය විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබයි. මෙහි දී, ඉන්දියානු වෙළඳපලට පිවිසීමේ අවස්ථාව අසල්වැසි රටවලට ලබා දීමට සහ අවශ්‍ය නම් ඒක පාර්ශවික ආර්ථික සහන ද ලබා දිය යුතු බවට ද යෝජනා කෙරේ. ඉන්දියාව සමග කටයුතු කිරීම අසල්වැසි රටවලට පහසුවක් බවට පත් කිරීමේ 'වගකීම' පවතින්නේ ඉන්දියාව සතුව බව එහි අවධාරණය කර ඇති අතර බිජං පරිපාලනය සමග එම රටවල් පවත්වන ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවලට විරෝධතා දැක්වීමේ පමණක් ම නොයෙදී අසල්වැසි රටවල් සමග උපායමාර්ගික සම්බන්ධතා තවදුරටත් ගැඹුරු කර ගැනීමට ක්‍රියා කළ යුතු බව ද පවසයි.⁵⁴

ඉන්දියාවේ මේ නව දැක්ම, බංගලාදේශය සම්බන්ධයෙන් යථාර්ථයක් බවට පත් කර ගැනීම පහසු කාර්යයක් නොවේ. මුල් බැස ගෙන ඇති බෙදීම. දේශපාලන අවිනිශ්චිත භාවය, සහ දෙකඩ වීමෙන් නිර්මාණය වූ රටක් නිසා ඇතිවූ දීර්ඝ කාලීන ගැටළු වලින් පිරී ඇති බංගලාදේශය සමග ඉතා අවම ද්විපාර්ශවික බැඳීමක් ඇති කර ගැනීම සඳහා වුවත් ඉතා විශාල වැඩ කොටසක් ඉටු කරන්නට ඉන්දියාවට සිදු වනු ඇත. බංගලාදේශය සමග පවතින සිය බැඳීම් වල ස්වරූපය වෙනස් කර ගන්නට 2000 දශකයේ මැද භාගයේ සිටම නව දිල්ලි පරිපාලනය අධිෂ්ඨාන පූර්වක උත්සාහයක නිරත විය. දේශපාලන ප්‍රවණිකත්වය සුවිශාල ලෙසින් පැතිරී ගිය තත්වයක් මැද, මැතිවරණ ක්‍රියාදාමය අත්හිටුවීම පිණිස බංගලාදේශ යුද හමුදාව හදිසි නීතිය ප්‍රකාශයට පත් කළ විට ඉන්දියාව එම ක්‍රියාව හෙළා දැකීමෙන් වැලකී සිටියේ ඩකා පරිපාලනයේ සාම්ප්‍රදායික හිතවතුන්, සිද්ධියට මැදිහත්වන මෙන් ඉන්දියාවෙන් කළ ඉල්ලීම් පවා නොතකා හරිමිනි. ඒ වෙනුවට, බලයේ සිටින කවර පාර්ශවයක් හෝ සමග කටයුතු කිරීමට සූදානම් බවට ඉන්දියාවෙන් ඉඹි පළ වූ අතර බංගලාදේශ මැතිවරණයේ දී ජය ගත යුතු පාර්ශවයන් කවුරුන්දැයි තීරණය කිරීමට ඉන්දියාව තුළ තවදුරටත් බලාපොරොත්තුවක් නොමැති බව ද පැහැදිලිව පෙන්නවනු ලැබිණි. බංගලාදේශ යුද හමුදාව සමග, සම්බන්ධතාවන් යළි ගොඩ නගා ගැනීමට, මේ සම්පූර්ණ කාලය පුරාවටම ඉන්දියාව විශේෂ උත්සාහයක් දැරීය. 2008 මාර්තු මාසයේ දී බංගලාදේශ යුද හමුදා ප්‍රධානියා ඉන්දියාවේ සංචාරයක යෙදුනු අතර එම වසරේම

අගෝස්තු මාසයේ දී ඉන්දීය යුද හමුදා ප්‍රධානියා බංගලාදේශයේ සංචාරය කළේ ය.⁵⁵ දෙරටේ ගුවන් හමුදා ප්‍රධානීන් දෙදෙනා, 2009 වර්ෂයේ දී ඒ ආකාරයෙන්ම සංචාර හුවමාරු කර ගත්හ. බංගලාදේශයට සම්පවීමේ වැදගත්කම හඳුනාගැනීම අතින් ඉන්දීය නාවික හමුදාව පසුපුනේ අනෙක් හමුදාවන් දෙකට වඩා ඉදිරියෙනි. ඉන්දියාවේ නව නාවික රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සම්බන්ධතාවය තුලට සහ ඉන්දියානු සාගරයේ බහුපාර්ශවීය නාවික අභ්‍යාසයන් තුලට බංගලාදේශය ද ඇතුළු කර ගැනීමට ඉන්දීය නාවික හමුදාව යුහුසුළු විය. ඉන්දීය නාවික හමුදාපතිවරයා 2005 වර්ෂයේ දී මෙන්ම 2011 වර්ෂයේ දී ද ඩකා නුවරට ගියේ බංගලාදේශ නාවික හමුදාව සමග සමුද්‍රීය කටයුතු සහයෝගිතාවයක් සංවර්ධනය කර ගැනීම උදෙසා නොනැවතී කරනු ලැබූ ප්‍රයත්නයේ කොටසක් වශයෙනි.⁵⁶

අන්තවාදී සංවිධානයන් ගේ ආධාර ඇතිව ආයුධ සන්නද්ධ බලවේගයන් ගේ කොටසක් විසින්, 2009 මාර්තු මාසයේ දී බංගලාදේශයේ දියත් කරන ලද කැරැල්ල අසාර්ථක විය. සිය දේශසීමාව තුළ අන්තවාදී සංවිධානයන්ට නිදහසේ සැරිසරන්නට ඉඩ හැරීමේ බරපතලකම සිවිල් නායකයින්ට මෙන්ම යුද හමුදාවට ද වටහා දුන් අවස්ථාව මෙය විය. කළාපය තුළ ක්‍රියාත්මක වන ත්‍රස්තවාදී සංවිධානයන්ට එරෙහිව ක්‍රියා කරන්නට, මේ සිද්ධිය නිසා බංගලාදේශයෙන් වඩා අර්ථවත් සහයෝගයක් ලැබෙනු ඇතැයි ඉන්දියාව අපේක්ෂා කළේ ය. 2010 ජනවාරි මාසයේ දී අගමැති ෂික් හසීනා නව දිල්ලියට පැමිණි අවස්ථාවේ දී ඇයට ලබා දුන් උණුසුම් පිළිගැනීම තුළ මේ කරුණ හොදින් පිළිබිඹු විය. නායකයින් දෙපළ විසින් නිකුත් කරන ලද නිවේදනය තුළ, නොවිසඳී පවතින ගැටළු විසඳාගැනීමට සහ කල් පවතින හවුල්කාරිත්වයක් සඳහා පදනම දැමීමට කැපවන බව සඳහන් කර තිබිණ.⁵⁷ ඉන්දීය අගමැති මන්මෝහන් සිං 2011 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී කළ පිළිතුරු සංචාරයේ දී, දෙරටේ බරපතල ගැටළු රැසක් විසඳනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරිණ. බංගලාදේශයට අවශ්‍ය වූ, ගංගා දිය හවුලේ බෙදාගැනීම සහ වෙළඳපළට ප්‍රවේශය ලැබීම, ඉන්දියාවේ ප්‍රධාන අවශ්‍යතාවයක් වූ ගොඩබිම හරහා යාමේ අවස්ථාව යන ගැටළු සම්බන්ධව ඉදිරි පියවර තබා ගැනීම එහි ඉලක්කය විය. එමෙන්ම, දෙපාර්ශවයටම යහපතක් සැලසෙන,

අර්බුද වලින් තොර දේශසීමාවක් ඒ හරහා ලැබෙනු ඇතැයි බලාපොරොත්තුව පැවතිනි. එහෙත්, ඉන්දීය පාර්ශවය තුළ ඒ සම්බන්ධ ඒකමතිකතාවයක් ඇති කර ගැනීමට අසමත් වීම නිසා ටීස්ටා සහ ෆෙති ගංගා දෙකේ ජලය දෙරට විසින් හවුලේ බෙදා ගැනීම පිළිබඳව ගිවිසුමක් ඇති කර ගැනීම කල්දමනු ලැබිණ. ගොඩ බිම හරහා ගමන් කිරීමේ අවස්ථාව ලබා දෙන ගිවිසුමට අත්සන් නොකැබුනේ බංගලාදේශයේ අභ්‍යන්තර සැක සංකා හේතුවෙනි. බංගලාදේශයෙන් අපනයනය කරනු ලබන රෙදි පිළි වර්ග වලට බදු රහිත වෙළඳපල ප්‍රවේශයක් ඉන්දියාව විසින් ලබා දෙන ලද අතර දෙරට අතර හවුලේ තිබූ දේශසීමාව පිළිබඳව නොවිසඳී පැවති සියළු ගැටළු විසඳා ගන්නා ලදී. ඒ හැරුණු විට, සියළු අංශ වලට අදාල, පුළුල් රාමුවක් සම්බන්ධ ගිවිසුමකට ද දෙපාර්ශවය විසින් අත්සන් තබනු ලැබිණ.⁵⁸ සංචාරයෙන් බලාපොරොත්තු වූ සියළු අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට නොහැකි වුව ද බංගලාදේශය සමග සබඳතාවය වෙනස් අතකට හරවා ගැනීමට ඉන්දියාව තුළ තිබූ දේශපාලන අධිෂ්ඨානය ඒ තුළ කැපී පෙනුනි. බංගලාදේශය තුළ චීන හමුදාවේ බලපෑම සීමා කිරීම, ඉන්දියාවේ එකම අරමුණ නොවූන ද නව දිල්ලි පරිපාලනයට එය ඉතාමත්ම වැදගත් කරුණකි. මන්ද, පකිස්ථානයේ සිදු කළ පරිද්දෙන්ම ඉතා සාර්ථක හමුදා රාජ්‍යතාන්ත්‍රික භාවයක් බංගලාදේශය තුළ ද ගොඩනගන්නට චීනයට හැකියාව ඇති බව ඉන්දියාව දනී. බංගලාදේශයට, න්‍යෂ්ටික අවි හෝ මිසයිල සපයන්නට චීනය කටයුතු නොකරනු ඇති වුවත් බීජිං සහ ඩකා පරිපාලනයන් අතර ඇතිවන සීමිත හමුදා සහයෝගිතාවයකින් පවා ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක පරිසරය සංකුලතාවයට පත් වන්නට ඉඩ තිබේ.

බංගලාදේශය සමග රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සබඳතාවන් සංවර්ධනය කර ගනු වස් චීනය ගෙන යන ක්‍රමානුකූල වැඩ පිළිවෙල, ඉන්දියාවට එරෙහිව උපායමාර්ගික වාසි රැසක් ලබා ගන්නට එරටට ඉඩ සලසයි. මියැන්මාරයට අයත් කොකෝස් දූපතේ පිහිටුවා ඇති සවන්දීමේ පද්ධති සහ බංගලාදේශයේ සවන්දීමේ පද්ධති සම්බන්ධ කිරීමෙන් ඉන්දියාවේ නාවික මිසයිල ක්‍රියාකාරකම් අධික්ෂණය කිරීමේ හැකියාව චීනයට ලැබේ. ඉන්දීය සහ බංගලාදේශ නාවික හමුදාවන් අතර සටන් ශක්තියෙන් පවතින දැවැන්ත පරතරය හේතුවෙන් ඉන්දීය නාවික

හමුදාවට මුහුණ දීමේ ශක්තිය ඇති නාවික හමුදාවක් සොයා යාමේ දී ඒක මහජන හමුදාවේ නාවික හමුදාවට සිය පහසුකම් විවෘත කිරීමට බංගලාදේශයට අනිවාර්යයෙන්ම සිදුවනු ඇත. උතුරු අන්දමන් මුහුදේ ඒක නෞකා සහ සබ්මැරීන් යාත්‍රා ක්‍රියාත්මක වීම ඉන්දීය නාවික හමුදාවේ බලය විහිදුවීමේ ශක්‍යතාවය මත බරපතල ප්‍රතිච්චාක ඇති කරනු ඇත. එවිට එම තත්වයට ඉන්දීය නාවික හමුදාවෙන් ප්‍රබල ප්‍රතිචාර දැක්වෙනු නියත ය. මෙහි දී සිදුවන්නට ඉඩ ඇත්තේ චිතගොංහි රඳවා ඇති ඒක නාවික වත්කම් අවහිර කිරීම සහ ඒවා සමග පැටලීමක් ඇති කර ගැනීමයි.⁹⁹

මෙය වූ කලී, එවැනි අවස්ථාවක දී නිර්මාණය විය හැකි නරකම තත්වයයි. එහෙත්, චීනය බංගලාදේශයට සමීප වීමේ පරිමාණය සීමාකිරීමට නව දිල්ලි පරිපාලනය කිසියම් ක්‍රියාමාර්ගයක් නොගතහොත් එයින් නිර්මාණය විය හැකි සුවිශාල අභියෝගය පිළිබඳව දැන් දැන් ඉන්දියාවට වැටහී යමින් තිබේ. බංගලාදේශය සමග කරන හමුදාමය කටයුතු වලට වැඩි ශක්තියක් එකතු කිරීමට ඉන්දියාව දැනටමත් පෙළඹී සිටී. මේ අතරම, බුරුමය තුළ, චීන සමුද්‍රීය සහ නාවික කටයුතු වල බලපෑම සමග තරඟ වැදීම උදෙසා ද නව දිල්ලි පරිපාලනය විශාල ලෙස ආයෝජනය කර ඇත.

පාකිස්ථානය සහ බුරුමය හරහා බටහිර චීනයේ සිට ඉන්දියානු සාගරය දක්වා ප්‍රවාහන මාර්ග සංවර්ධනය කර ගැනීමට චීනය දරන ප්‍රයත්නය පිටුපස ඇති තර්කනය, අපි 7 වන පරිච්ඡේදයේ දී සොයා බැලුවෙමු. බලශක්ති සම්පතීන් පොහොසත් පර්සියානු බොක්කේ මුවදොරෙහි සහ මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියේ බටහිර කෙළවරෙහි රැඳී සිටීමට චීන යුද නාවික බලඇණි වලට ඉඩ ලැබීම, ඉන්දියාවට ඉතා විශාල ගැටළු නිර්මාණය කරයි. කෙසේවෙතත්, සාගරය තුළ ඇතිවෙමින් පවතින, චීන පාකිස්ථාන උපායමාර්ගික සහයෝගිතාවයේ ක්‍රියාකාරකම් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් වෙනස් කිරීමේ ශක්තිය තමන්ට නැති බව ද ඉන්දියාව දනී. එපමණක් නොව, ගල්ෆ් කළාපයේ වැඩිවෙමින් පවතින චීන නාවික කටයුතු වලට, එම කළාපයේ පිහිටි තම අවශ්‍යතාවන් දැඩිව රැකවල් කරගැනීමේ නිරතව සිටින එක්සත් ජනපදය ද ඇතුළු, අනෙකුත් මහා බලවතුන් විසින් ප්‍රතිචාර දක්වනු ඇති බව

ද ඉන්දියාව හොඳින් දනී. එහෙත් බුරුමය පිළිබඳ තත්වය ඊට හාත්පසින්ම වෙනස් ය. චීනය මෙන්ම ඉන්දියාව සමග ද දීර්ඝ දේශසීමා සම්බන්ධයක් පවතින බුරුමය තුළ චීනය හා තරඟයට නොඑළඹීමට ඉන්දියාවට කිසිදු හේතුවක් නැත. බුරුමය සම්බන්ධව තමන්ට උපායමාර්ගික උනන්දුවක් නැතැයි එක්සත් ජනපදය සහ යුරෝපය ඉඟි කර තිබේ. ඔවුන් පවසා ඇත්තේ බර්ලින් තාප්පය සහ සෝවියට් සංගමය බිඳවැටීමෙන් පසුව, බුරුමයට අදාළව තමන් තුළ පවතින්නේ මානව අයිතිවාසිකම් වලට අදාළ ගැටළු පමණක් වන බවයි. එහෙයින්, බුරුමය තුළ ඇති වන තරඟය, වැඩි වශයෙන්ම, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ද්විපාර්ශවික එකක් වනු ඇත. මේ ආසියානු දැවැන්තයන් දෙදෙනා බුරුමය දෙස බලනුයේ භූ-දේශපාලන දෘෂ්ටිකෝණයෙනි. බුරුමයේ භූගෝලීය පිහිටීම මේ දෙපාර්ශවයටම අතිශයින්ම වැදගත් වන්නකි. චීනයට, බුරුමය හරහා ඉන්දියානු සාගරයට පිවිසිය හැකි අතර බුරුමය, නැගෙනහිර ආසියාවට සහ බටහිර ශාන්තිකරයට ඇතුළුවීම සඳහා ඉන්දියාවට බිම් පාලමක් නිර්මාණය කර දෙයි. දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාම සමයේ දී, චීනයේ පැවති ජපාන ආධිපත්‍යයට එරෙහිව නැගී සිටි චීන ජාතික ව්‍යාපාරයට, සියළුම මිත්‍ර රටවල් ඉන්දියාවේ සිට සහයෝගය ලබා දුන්හ. චීනයේ යුනාන් ප්‍රදේශය, උපමහාද්වීපයේ නැගෙනහිර කොටස සමග සම්බන්ධ කළ, ජනරාල් ජෝසෆ් ස්ටීල්වෙල් ගේ නායකත්වයෙන් යුතු අමෙරිකානු හමුදා ඉන්ජිනේරුවන් විසින් තනන ලද, සුප්‍රකට බුරුම මාර්ගය ද එම සහයෝගයන් ගේ කොටසකි. ඒ හැරුණු විට, උපමහාද්වීපයේ ඊසාන දිග කොටසේ සිට, චීන ජාතික ව්‍යාපාරයට උපකාර ලබා දෙමින්, මිත්‍ර රටවල් ගුවන් මෙහෙයුම් ද දියත් කළහ.

දහ නම වන සියවසේ දී, ඉන්දියාවේ පිහිටුවා තිබූ බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍ය යටතට පැමිණි බුරුමය, 1937 දී එම රාජ්‍ය ඉන්දියාවෙන් ඉවත්ව ගිය පසුව ද ඉන්දියාව විසින් ආරක්ෂා කරනු ලැබූ රාජ්‍යයක්ව පැවතිනි. එහෙයින් බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍යයට පැවති ප්‍රධානත්වය, බුරුමයේදී ඉන්දියාවට උරුම වනු ඇතැයි උපකල්පනය කිරීම සාධාරණ ලෙස පෙනෙන්නට ඉඩ තිබේ. බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍යයේ බලපෑම තවදුරටත් රඳවා ගන්නට හැකි වූයේ විසි වන සියවසේ මුල් භාගය තුළ චීනය දුර්වල තත්වයෙන් පැවතීම නිසා බව

කේ එම් පනික්කාර් වැනි ප්‍රත්‍යක්ෂඥාණයෙන් යුතු විශ්ලේෂකයින්, 1940 දශකයේ අග භාගයේ දී තැබූ සටහන් තුළ පවා හඳුනාගෙන තිබිණ. එමෙන්ම, 1937 දී, බුරුමය, ඉන්දියාවෙන් වෙන් කිරීම යළිත් ආපසු හැරවිය නොහැකි ක්‍රියාවක් බව ද ඔහු තුළ වැටහීමක් තිබූ හෙයින් ඔහු නිර්දේශ කර ඇත්තේ රැන්ගුන් පරිපාලනය සමග ශක්තිමත් උපායමාර්ගික සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගත යුතු බවයි. චීනය නැගී එන දිනයක් එළඹුණු විට, බුරුමය තුළ, චීනය සහ ඉන්දියාවට අතර තරඟකාරිත්වයක් හට ගනු ඇතැයි 1940 දශකයේ මුල් භාගයේ දී පනික්කාර් සඳහන් කර තිබේ. 'බුරුමයේ දේශසීමාව අසල, විශිෂ්ඨ හමුදා බලයක් සේ චීනයේ පිහිටීම, බුරුම මාර්ගයට සහ රැන්ගුන් වෙත ළඟාවීමට චීනය ලබා දෙන වැදගත්කම සහ බුරුමයට සහ මලයාවට අදාළ චීන ජනගහන ගැටළු සම්බන්ධ කටයුතු, ඉන්දියාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති දැඩි සංකුලතාවයකට පත් කරනු ඇත'.⁶⁰ දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාම සමයේ දී, බුරුමය සිය ග්‍රහණයට ගැනීමට ජපානය ක්‍රියා කිරීම, ඉන්දියාවේ මෙන්ම අග්නිදිග ආසියාවේ ද ආරක්ෂාවට බුරුමයේ පවතින සුවිශේෂී උපායමාර්ගික වැදගත් කම පෙන්වා දීමක් බව ද පනික්කාර් තර්ක කරයි.

ගුවන් සහ නාවික බලයන් නවීනත්වයට පත්ව ඇති නූතන වාතාරණය තුළ, බුරුමය වෙනත් ලෝක බලයක් අතට පත්වීම ඉන්දියාවට විශාල කරදරයක් බවට පත්වනු ඇත. නැගෙනහිර ආසියාවට අයත් අනෙක් රටවලට මෙන්ම ආත්මාරක්ෂාව සලසා ගැනීමට හැකි තත්වයක් බුරුමයට ද නැත. එහි ආරක්ෂක ගැටළු ද ඉන්දියාවට අදාළ කළ යුතු අතර ඉන්දියානු ආරක්ෂක ප්‍රශ්න පාර්ශවයෙන් ඒවා ගැන සලකා බැලිය යුතු වේ. බුරුමයේ ආරක්ෂා වීම ඉන්දියාව ආරක්ෂා වීම වේ. එබැවින් එහි දේශසීමා උල්ලංඝනය නොවන බවට වග බලා ගැනීම බුරුමයේ තරමටම ඉන්දියාවේ ද මූලික වගකීමකි. ඇත්ත වශයෙන්ම, බුරුමය ආරක්ෂා කර ගැනීම යන විෂයයේ දී දැරීමට සිදුවන කවරාකාර වූ වගකීමක් වුව ද තමන්ට විශාල වැඩියැයි ඉන්දියාව නොසැලකිය යුතු ය.⁶¹

නැගී එන ආසියාවේ පොහොසත්ම රටවල් අතුරින් එකක් වූ බුරුමය, ආසියාවේ නව හඬක් සේ කටයුතු කිරීම ඇරඹී ය. පාකිස්ථානය, ඉන්දියාව, සිලෝන් (දැන් ශ්‍රී ලංකාව) සහ ඉන්දුනීසියාව ද සමග 'කොළඹ බලයන්' පහට එක්ව සිටි අනෙක් රට බුරුමයයි.

1950 දශකයේ පිහිටුවා ගන්නා ලද 'කොළඹ බලය' ආසියානු රටවල් අතර මූලිකම පිහිටුවා ගන්නා ලද කණ්ඩායමයි.⁶² බුරුමය තුළ පැවති දැඩි ජාතිකත්ව හැඟීම, රැන්ගුන් රජය, ඉන්දියාව සහ චීනය සමග නිතර ගැටළු වලට පටලැවීමට හේතුවක් විය. ගෝත්‍රික ජනකොටස් රාශියක් වාසය කළ සහ කිසිදු සංවිධිත රාජ්‍යයක යටතට නිසි පරිදි අයත් නොවූ, රටවල් තුන හමුවන තුන්මත් හන්දියේ පිහිටි විශාල ප්‍රදේශ, නිතරම ගැටුම්කාරී විය. එසේ ඇතිවූ වාර්ගික ගැටුම්, දේශසීමාවන් හරහා ද විහිදී ගිය කළ රටවල් තුන අතර අන්‍යෝන්‍ය ගැටුමකට අවශ්‍යය පදනම ද නිර්මාණය විය. චීනය උතුරු බුරුමය තුළට ඇතුළු වීම සහ කැරලිකරුවන් පෙළඹවීම පිළිබඳව රැන්ගුන් පාලනය තුළ සැකයක් පැවතිණි.⁶³ ඒ සමගම, බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍යය යටතේ රට තුළට ගෙනැවිත් තිබූ ඉන්දියානු වැසියන් පිළිබඳව බුරුමය තුළ විශාල නොකැමැත්තක් පැවති අතර පසුව ඔවුන් අතරින් වැඩි කොටසක් පිටුවහල් කරනු ලැබිණ.⁶⁴ එහෙත්, ජනරාල් නේ වින් විසින් මෙහෙයවන ලද හමුදා කුමන්ත්‍රණයෙන් අනතුරුව 1960 දශකයේ දී, බුරුමය ද අභ්‍යන්තරයට නැඹුරු වූ ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරන්නට වූ තැන් සිට, එවැනිම ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම අරඹා සිටි ඉන්දියාවේ මෙන්ම චීනයේ ද උපායමාර්ගික ගණනය කිරීම් තුළ බුරුමයට හිමි වූයේ අවිශේෂී ස්ථානයකි. සිය අසල්වැසියන් සමග යළි සබඳතාවන් ගොඩනගා ගැනීමට, 1970 දශකයේ දී බුරුමය දෙගිඩියාවෙන් යුතුව උත්සාහ දැරීමත් සමග මේ තත්වය වෙනසකට භාජනය විය.⁶⁵ චීනයේ පාලනය භාර ගත් ඩෙන්ග් ෂියාඕ පින්ග්, සිය රට ලෝකයට විවෘත කිරීමට සූදානම් වෙමින් සිටි අවස්ථාවේ දී, 1978 වර්ෂයේ අග භාගයේ දී බුරුමයේ සංචාරයක යෙදුණු අතර රැන්ගුන් පරිපාලනය සමග පුළුල් සබැඳියාවක් ඇති කර ගැනීම සඳහා පදනම නිර්මාණය කර ගත්තේ ය. 1980 දශකයේ දී ඉන්දියාව නව මාවතකට අවතීර්ණ කරවීමට කටයුතු කළ අගමැති රජීව් ගාන්ධි ද බුරුමයට සමීපවීමේ ප්‍රයත්නය යෙදුණි. බුරුමයේ අභ්‍යන්තර මෙන්ම බාහිර සන්දර්භය ද විශාල වශයෙන් වෙනස්වීමට තුඩු දුන්නේ 1988 දී පවත්වන ලද මැතිවරණය සහ ඉන් අනතුරුව පැන නැගුණු තත්වයයි. අවුත් සාන් සුකි ගේ මෙහෙයවීමෙන් යුක්ත වූ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා වූ කණ්ඩායම මැතිවරණයේ දී විශිෂ්ඨ ජයග්‍රහණයක් අත් කර ගැනීමට

සමත් විය. එහෙත්, මැතිවරණ ප්‍රතිපල පිළිගැනීමට නොකැමති වූ හමුදාව නැවතත් හමුදා පාලනය ස්ථාපිත කළේ ය. ඉන් ටික කලකට පසු, චීනයේ ටියැනාමෙන් වතුරග්‍රයේ හටගත් කලබැරැනියෙන් අනතුරුව, බටහිර රටවල් චීනයට එරෙහිව සම්බාධක පැනවූ අතර එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර වූ සබඳතාවයේ උණුසුම ද අහෝසි වී තිබේ. එහි දී ඇති වූ තත්වය, සීතල යුද්ධයේ අවසාන වසර කිහිපය තුළ සෝවියට් සංගමයට එරෙහිව ගැටුමක් දක්වා ද පැතිර ගියේ ය. ලෝකය විසින් මෙසේ දේශපාලන වශයෙන් හුදෙකලා කරනු ලැබීම නිසා බිජිං සහ ඊනාන් පාලනයන් එකිනෙක වෙත ඇදී ගියා විය හැකි ය. අනෙක් අතට, 1980 දශකයේ දී ඉන්දියාව බුරුම හමුදා රජයට සම්පූර්ණයෙන්ම එරෙහි විය. අවුත් සාන් සුකි සහ ඇයගේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා වූ ව්‍යාපාරයේ බලවත්ම බාහිර ආධාරකරුවා බවට ඉන්දියාව පත්කිරීමට අගමැති රජීව් ගාන්ධි කටයුතු යෙදූ විට බුරුම හමුදා රජයේ වටිනාම සහකරු බවට පත් වූයේ චීනයයි. 1990 දශකයේ දී, බිජිං පරිපාලනයේ බලපෑම බුරුමය තුළ සීඝ්‍රයෙන් පැතිර යනු බලා සිටි නව දිල්ලි පරිපාලනය ඊනාන් සමග පවතින සිය එදිරිවාදිකම් පිළිබඳව යළි සලකා බලන තත්වයට පත් වී තිබේ. ටික කලකට පසුව, ඊනාන් හමුදා පාලනය සමග සාකච්ඡා පැවැත්වීමේ ප්‍රතිපත්තියක් ඉන්දියාව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන නමුදු එම පාලනය විසින් රට අභ්‍යන්තරයේ ගෙන යන කුෂර පාලනය අනුමත කළේ නැත. රටේ ඊසාන දිග ප්‍රදේශයේ පවතින කැරලිවලින් ආරක්ෂාවීම සහතික කර ගැනීම සඳහා බුරුම පාලනයේ සහයෝගිතාවය අවශ්‍ය බව සහ අග්නිදිග ආසියාවට ගමන් කිරීමට ගොඩබිම් මාර්ගයක් ලෙස බුරුමයේ පවතින වැදගත් කම මේ ප්‍රතිපත්තිය වෙත සයෝජනා කළ කණ්ඩායම විසින් හුවා දක්වන ලද නමුදු එය පිටුපස වූ සැබෑ හේතුව වූයේ බුරුමය තුළ චීනය තුළනය කිරීමයි.⁶⁶

බුරුමය තුළ, ඉන්දියාව සඳාචාර දේශපාලනය වෙනුවට ප්‍රතිපත්ති දේශපාලනය ගෙන යන්නට දරන වැයම ඉන්දියාවේ සියල්ලන් විසින්ම අනුමත කරන ලද්දේ නොවේ. 1990 දශකයේ දී, ඉන්දියාව ඊනාන් පරිපාලනය වෙත සමීප වෙමින් සිටින අවස්ථාවේ දී, ජාත්‍යන්තර වැටහීම සම්බන්ධයෙන් පිරිනැමෙන ජවහර්ලාල් නේරු සම්මානය, 1993 වසර සඳහා පිරිනමනු ලබන්නේ අවුත් සාන් සුකි වෙත බව ජනාධිපති කේ ආර් නාරායනන් ප්‍රකාශයට පත්

කළේ ය (ජනාධිපති නාරායනන් විවාහ වී සිටියේ බුරුම සම්භවයක් සහිත කාන්තාවක් සමගින්). ඉන්දියානු සහ බුරුම සන්තද්ධ හමුදා අතර කැරලි මර්දනය පිළිබඳ සාකච්ඡා වටයක් ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතිද්දී සිදුකරන ලද මේ ප්‍රකාශය, නව දිල්ලි පරිපාලනයේ අභිප්‍රායන් පිළිබඳව ඊනාන් පරිපාලනය තුළ තිබූ අවිශ්වාසය යළි අවදි කිරීමට හේතුවක් විය. ජාතික ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සන්ධානය නම් විශාල සන්ධානයේ කොටසක් වශයෙන් දක්ෂිණාංශික භාරතීය ජනතා පක්ෂය 1998 දී බලයට පත්විය. ඉන් අනතුරුව නව දිල්ලි පරිපාලනය තුළ පැවති බොහෝ ව්‍යාකූලතාවන් විසඳනු ලැබීණි. වඩා ශක්තිමත් විදේශ සහ ජාතික ආරක්ෂක ප්‍රතිපත්ති සකස් කර ගැනීමේ අභිලාෂයෙන් ක්‍රියාත්මක වූ අගමැති වජ්‍යපායී ගේ උපදේශකයින්ට, බුරුමය තුළ තිබූ චීන බලපෑමට සම විය හැකි ඉන්දියානු බලපෑමක් නිර්මාණය කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය, වැඩි උපායමාර්ගිකත්වයකින් යුතු ප්‍රවේශයක් සකස් කර ගැනීමේ සහ සිය පරිපාලනයේ එම ප්‍රවේශය, අධිෂ්ඨානශීලීව ක්‍රියාවට නැංවීමේ දුෂ්කරතාවයක් පැවතුනේ නැත. චීනය විසින් බුරුමය තුළ දියත් කර තිබූ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතීන්ට සමාන ව්‍යාපෘති සඳහා සහයෝගය ලබා දීමට, 1990 දශකයේ අග භාගයේ සිට, ඉන්දියාව දැඩි උනන්දුවකින් ඉදිරිපත් විය. උතුර සහ දකුණ යා කරන ප්‍රවාහන මාර්ග ඉදිකිරීමට චීනයේ උනන්දුව පැවති අතර ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර ප්‍රදේශ, බුරුම භූමිය හරහා අග්නිදිග ආසියාව සමග යා කරන නැගෙනහිර-බටහිර ප්‍රවාහන මාර්ග ඉදිකිරීම ඉන්දියාවේ අවශ්‍යතාවය වී තිබේ. 1990 දශකයේ දී දෙගිඩියාවෙන් ආරම්භ කරන ලද සම්බන්ධතාවය මෙන් නොව, දෙපාර්ශවය අතර ඉහළ මට්ටමේ දේශපාලන හුවමාරු සිදුකිරීම වජ්‍යපායී ආණ්ඩුවේ අපේක්ෂාව වූ අතර දෙපාර්ශවයට අයත් ඉහළ මට්ටමේ ක්‍රියාකාරීන් දෙරටේ අගනුවර වල සංචාරයන්හි යෙදීම ඉක්මනින්ම ආරම්භ කරනු ලැබීණි.⁶⁷

බුරුමය තුළ ඉහළ යමින් පැවති චීන ක්‍රියාකාරකම් වලට ඉන්දියාවෙන් ප්‍රතිචාර දැක්වූනේ වාණිජ, ආර්ථික සහ දේශපාලනය කටයුතු හරහා පමණක්ම නොවේ. එහි හමුදාමය කොටසක් ද අඩංගු විය. 1980 දශකයේ දී, බුරුමයට අවි සපයන විශාලතම

සැපයුම්කරු ගේ තත්වයට චීනය පත් වූ විට, එයට ප්‍රතිචාර ලෙස, වඩා විශාල හමුදා කටයුත්තක් බුරුමය වෙනුවෙන් සිදුකිරීම ඉන්දියාවට අනිවාර්යයෙන්ම සිදුවිණි. යුද ටැංකි, ප්‍රහාරක ගුවන් යානා, පුහුණු සහ භාණ්ඩ ප්‍රවාහන ගුවන් යානා, රේඩාර්, රොකට් විදින යනාදී දේ චීනය විසින් බුරුමය වෙත සපයන ලද හමුදා උපකරණ වලට අයත් විය. ඒ හැරුණු විට, නාවික අංශය සඳහා මුර සංචාරක යාත්‍රා සහ ග්‍රිගේට් යාත්‍රා කිහිපයක් ද සපයා තිබිණ. ප්‍රතිචාර වශයෙන් ඉන්දියාව කළ සැපයුම් අතර 'Islander' නිරීක්ෂණ ගුවන් යානා, සැහැල්ලු කාලතුවක්කු සහ මාරාන්තික නොවන උපකරණ රාශියක් ද පැවතිණි. මේ සැපයුම්, චීනයෙන් ලබා දී තිබූ ආධාර සමග, පරාසයෙන් හෝ ප්‍රමාණයෙන් හෝ සැසඳිය හැකි නොවිණි. බුරුම සන්නද්ධ හමුදාව විසින් රුසියාවෙන් ලබා ගෙන තිබූ සමහර යුද උපකරණ සේවා (නඩත්තු) කිරීම ද සිදු කළේ ඉන්දියාවයි. චීනය සහ බුරුමය අතර, යුද අවි සැපයුමේ සම්බන්ධතාවය ඉහළ යමින් පැවතුන ද රටවල් තුන සම්බන්ධ වන ඊසාන දිග ප්‍රදේශයේ, ඉදිරියේ දී සිදුවිය හැකි බලකුලනය වෙනස් වීම පිළිබඳව ඉන්දියාව කලබලයට පත්ව සිටි බවක් නොපෙනිණ. ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගය, බුරුමයට, යුද තාක්ෂණය, ආයෝජන සහ උපකරණ සපයන බාහිර සපයන්නකු බවට පත්වීම චීනා චීනය වෙනුවට විකල්පයක් බවට පත්වීම නොවන වගක් ද පෙනිණ. බුරුම සන්නද්ධ හමුදා සමග දීර්ඝකාලීනව පවතින සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගැනීම, ඉහළ පෙළේ හමුදා හුවමාරු සිදුකිරීම, පුහුණුව ලබා ගැනීම සහ යල් පැන ගොස් තිබූ බුරුම හමුදාව නවීකරණය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය අනෙකුත් මෙහෙයුම් සහයෝගයන් ලබා දීම කෙරෙහි ඉන්දියාව අවධාරණයක් යොදවා තිබිණි.⁶⁸ බුරුමය සමග හමුදා සහයෝගිතාවයක් ගොඩ නගා ගැනීමෙන් ඉන්දියානු ආරක්ෂක සැලසුම් කරුවන් අපේක්ෂා කළේ ඉන්දියාවේ ඊසාන දිග කලබල සහිත ප්‍රදේශයන්හි ක්‍රියාත්මක වන කරුළිකාර කණ්ඩායම් වලට ආරක්ෂිත ස්ථානයක් ලැබීම වැලැක්වීම සහ දේශසීමා කළමනාකරනය පිළිබඳව සහයෝගිතාවයක් ගොඩ නගා ගැනීමයි. එහෙත්, ඉන්දියානු ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයේ මෙන්ම ජනතාව අතර ද වැඩි අවධානය දිනා ගන්නා ලද්දේ මෙන්ම ඉන්දියානු පාර්ශවයෙන් උපායමාර්ගික ප්‍රතිචාරයක්

ඉපිදවීමට සමත් වූයේ ද බුරුමය සහ චීනය අතර සාගරයේ පැවති සහයෝගිතාවයයි.

චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය අවශ්‍යතාවයන් බෙංගාල බොක්ක ප්‍රදේශය තුළ එකිනෙක ගැටෙමින් පැවතුන ද සාගරය පිළිබඳව එතරම් උනන්දුවක් බුරුමය තුළ පැවතියේ නැත. රැන්ගුන් පාලනය පාර්ශවයෙන් සලකා බලන විට දශක ගණනාවක් තිස්සේම ජාතික ආරක්ෂාවට මූලික වශයෙන්ම තර්ජන එල්ල වෙමින් පැවතුනේ රට තුළ වෙසෙන කලබලකාරී සුළු ජාතික කණ්ඩායම් වෙතිනි. සටන් බිම් වල දී ඔවුන් හා සටන් වැදීමේ සහ ඔවුන් ජාතිය තුළ ඒකරාශී කර ගැනීමේ කටයුත්තට දශක ගණනාවක් තිස්සේම බුරුම හමුදාවේ අවධානය යොමුවී තිබිණි. එහෙයින්, ශක්තිමත් නාවික හමුදාවක් ගොඩ නගා ගැනීම සම්බන්ධ අදහසක් ඔවුන් තුළ පහළ වී තිබුනේ නැත. එහෙයින්, යල් පැන ගොස් තිබූ සිය නාවික හමුදාව සංවර්ධනය කර ගැනීම සඳහා චීනය සහ ඉන්දියාව අතර නැගී එමින් පවතින සමුද්‍රීය එදිරිවාදිකමින් ප්‍රයෝජනට ගැනීම බුරුමයට ලැබුණු හොඳ අවස්ථාවක් විය.⁶⁹ චීනය, රැන්ගුන් පාලනය වෙත නාවික උපකරණ සැපයීම ආරම්භ කළ විට, ඉන්දියාවේ ප්‍රධානතම ගැටළුව වූයේ බෙංගාල බොක්ක කළාපයේ සටන් හැකියාව අතින් තමන් සිටින ස්ථානය ඉහළ හෝ පහළ යාම නොව, චීන මහජන හමුදාවේ නාවික හමුදාව දීර්ඝ කාලීන වශයෙන් කළාපය තුළ ස්ථාවර වීමට අවස්ථාවක් ලබා ගැනීමයි. අන්දමන් සහ නිකොබා දිවයින් මාලාවට උතුරින් පිහිටි කොකෝස් දූපත තුළ, බුද්ධි තොරතුරු එක්රැස් කිරීමට හෝ අවි රඳවා තැබීමට කඳවුරු පහසුකමක් පිහිටුවීම සඳහා චීනය ක්‍රියා කරන්නේය යනුවෙන් දිගින් දිගටම වාර්තා පළවීම 1990 දශකයේ සිටම ඉන්දීය නාවික සහ සමුද්‍රීය කටයුතු පිළිබඳ සැලසුම් සකස් කරන්නවුන් කැලඹීමට පත් කිරීමට හේතු වූ කරුණ බව පෙනී ගියේ ය. කළාපය පුරාම මෙම වාර්තා පැතිරී ගිය නමුදු ඒ සම්බන්ධව සම්පයෙන් අධ්‍යයනය කිරීමෙන් පෙනී ගියේ එම වාර්තා විශ්වසනීය සාක්ෂි මත පදනම් වී නැති බවයි. 'ඉන්දීය රජය සතුවට පත් කරමින්, කොකෝස් දූපතේ චීන කඳවුරු පිහිටා නැති බව සහ සමහර විට එවැන්නක් කෙදිනකවත් එහි නොපැවති බව 2005 වර්ෂයේ දී සැක හැර දැන ගැනීමට හැකි විය. කරුණු එසේ වුවත්,

එවැන්නක් ඇතැයි නිර්මාණය වූ මිථ්‍යාව තවමත් සජීවීව පවතිමින් බුරුමයේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව කෙරෙන විශ්ලේෂණ මෙන්ම ආසියා ශාන්තිකර සාගරයේ උපායමාර්ගික පරිසරය ද විකෘති කරයි'.⁷⁰ කෙසේවෙතත්, බුරුමයේ අරකන් වෙරළේ සහ ඉරවඩ්ඩි ඩෙල්ටාව තුළ සමුද්‍රීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කරමින් චීනය ප්‍රසිද්ධියේ සිදු කරන කටයුතු නැතැයි කිව හැකි දේ නොවේ. මෙය, නව නාවික රාජ්‍යතාන්ත්‍රික ක්‍රමවේදයක් සමගින් බුරුමය වෙත යොමුවීමට ඉන්දියාව පෙළඹවී ය.

බුරුමය තුළ සිදුකෙරෙන, චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය කටයුතු පිළිබඳව සම්පව සමීක්ෂණය කිරීමෙන්: 'ඉන්දියානු සාගරය පිළිබඳව වන එකිනෙකා ගේ අභිලාෂයන් මුදුන් පමුණුවා ගැනීම අතින්, චීනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද බුරුමය තුළ සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයේ වාසි අත්පත් කර ගෙන ඇති බවක් පෙනේ. එහෙත්, මෑත අවුරුදු වල දී, ඉන්දියාව, චීනයට වඩා වැඩි වාසි ලබාගන්නට සමත්ව ඇති බවක් ද පෙනේ'. ඉන්දියාවට ලැබී ඇති ප්‍රධාන වාසි තුනක් මෙම අධ්‍යයනය විසින් පෙන්වා දෙනු ලබයි ඒ: 'ඉන්දියානු වාණිජ යාත්‍රා හෝ යුද නැව් නවතා තැබීමේ පහසුකම් සහ ඒවාට ඉන්ධන ලබා ගැනීමේ පහසුකම්; බුරුම නාවික හමුදාව සමග එක්ව නාවික අභ්‍යාස පැවැත්වීම; සොයා ගත් විට නිෂේධනයට කටයුතු යෙදීම පිණිස බුරුම වෙරළ ප්‍රදේශවල චීනය කරන කටයුතු පිළිබඳව තොරතුරු සොයා ගැනීමට හැකිවීම'⁷¹ යි. බුරුමයේ ස්වභාවික සම්පත් වලට සහ එහි වෙළඳපලට ප්‍රවේශ වීමට වරප්‍රසාදලාභී තත්වයක් චීනයට ඇතත් චීනය විසින් බුරුමය තුළ සංවර්ධනය කරන ලද යටිතල පහසුකම් ඔවුන් ගේ කටයුතු සඳහාම සීමා කර නැත. උදාහරණයක් ලෙස, ඉරවඩ්ඩි ඩෙල්ටාවට නැගෙනහිරින්, චීනය විසින් සංවර්ධනය කරන ලද තිලවා වරාය වෙනත් රටවල් විසින් ද භාවිත කරනු ලැබේ. සිය වරායන්ට ඇතුළු වීමේ දී චීන යාත්‍රාවන්ට විශේෂ වරප්‍රසාද ලබා නොදීමට බුරුම පාලකයින් ප්‍රවේශම් සහගත වී ඇත. බුරුම වරාය වලට ප්‍රවේශ වීමට සහ ප්‍රතිසැපයුම් සහ අනෙකුත් පහසුකම් ලබා ගැනීමට ඉන්දියාව බුරුමය සමග ගිවිසුමක් ඇති කර ගත් බව පෙනී ගිය 2002 වර්ෂයේ සිට ඉන්දියානු යාත්‍රා නිරන්තරයෙන්ම බුරුම වරාය වලට ප්‍රවේශ වී තිබේ. ඒ හැරුණු විට, දෙරටේ නාවික හමුදා

විවිධාකාර වූ ඒකාබද්ධ නාවික කටයුතු සිදු කර ඇත. එමෙන්ම, අන්දමන් දූපතේ පිහිටුවා ඇති, ඉන්දියාවට අයත් පහසුකම් මධ්‍යස්ථානය වෙත බුරුම නැව් ද පැමිණි බවට වාර්තා වේ. ඒඩින් බොක්කේ මුහුදු කොල්ලකරුවන්ට එරෙහි මෙහෙයුම් වලට ගිය කාර්යසාධක හමුදාවේ කොටසක් වූ චීන මහජන හමුදාවේ නාවික හමුදාවට අයත් යුද නැව් දෙකක්, 2010 වර්ෂයේ තිලවා වරායට පැමිණි අවස්ථාවේ දී එයට බුරුමයෙන් ලැබුණු උණුසුම් පිළිගැනීම චීනය සහ බුරුමය අතර නාවික කටයුතු වල විශාල ඉදිරිපිම්මක් ගැනුණු අවස්ථාවක් විය.⁷² කෙසේවෙතත්, චීන-බුරුම සහ ඉන්දියා-බුරුම නාවික සම්බන්ධතාවල දී චීනයට වාසිදායක වන අයුරින් පැවති අසමමිතිකත්වය අවසානයකට ළඟා වෙමින් පැවතී.

බෙංගාල බොක්ක ප්‍රදේශයේ සිදුවන චීනයේ නාවික කටයුතු, නව මානයන් කරා ළඟාවීමත් සමගම, අන්දමන් සහ නිකොබා දූපත් වල උපායමාර්ගික අගය නැවතත් වැඩි වැඩියෙන් දිස්වන්නට පටන් ගැනී. ඉන්දියාව නිදහස ලබා ගන්නටත් පෙර, කේ එම් පනික්කාර් මෙසේ පවසා තිබී. 'විවාහව පවතින දිගු ඉන්දියානු වෙරළ තීරය මෙන්ම, සාගරයේ සක්‍රීය පාලනය ද ලබා ගැනීමට හැකි වන්නේ සුදුසු දිවයිනක උසස් කඳවුරු මූලස්ථාන පවත්වා ගැනීමෙන් පමණකි. අන්දමන් සහ නිකොබා දිවයින් වල අයිතිය, නැගෙනහිර වෙරළ තීරයට ආරක්ෂාව සලසනු ඇති අතර ඒ හරහා බෙංගාල බොක්ක ප්‍රදේශයේ ප්‍රමාණවත් පාලනයක් ද පවත්වා ගත හැක'.⁷³ රටට නැගෙනහිරින් පවතින දූපත් සම්බන්ධව ඉන්දියාව දක්වන නොසැලකිල්ලෙන් මිදෙන ලෙස පනික්කාර් ඉන්දියාවට බල කර තිබේ: 'දේශපාලන වරදකරුවන් සහ අපරාධකරුවන් යැවීමට සුදුසු තැනක් පමණක් ලෙස, තවදුරටත් අන්දමන් දූපත් නොසලකා හැරිය හැකි නොවේ. ඉන්දියානු නාවික හමුදාව සඳහා යෝග්‍ය ගුවන් සහ නාවික කඳවුරු ලෙස ඒවා සංවර්ධනය කිරීම සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කර ජනාවාස බවට පත් කිරීම ඉන්දිය නාවික ප්‍රතිපත්තිය තුළ අඩංගු විය යුතු අත්‍යවශ්‍යම අංග ය'.⁷⁴ පනික්කාර් ගේ මේ අනාවැකි මොනවා වුවත්, නිදහසින් පසු පළමු දශකය තුළ ඉන්දියාව, අන්දමන් දූපත් නොකකා හැරියා විනා ඒ සම්බන්ධව වෙනත් යමක් සිදු කළේ නැත. බලය පවරා දීම පිළිබඳව සිදුවූ වාද විවාද පැවැත්වෙමින් සහ අන්දමන් සහ

නිකොබා දූපත් තමන් වෙතම තබා ගැනීමට ලන්ඩන් නුවර නොහොඳා බලස්ථානය උනන්දුවක් පෙන්නවීමත් සිටි අවස්ථාවේ දී, මේ දිවියත් සමූහයේ වැදගත්කම පිළිබඳව දැනුමක් හෝ උනන්දුවක් නව දිල්ලි පරිපාලනයට නොතිබිනි. එහෙත්, දූපත් සමූහය ඉන්දියාව සතුව පවත්වා ගත යුතු බව සහ බ්‍රිතාන්‍ය ඒවා භාවිත කළයුතු වන්නේ කවර කොන්දේසි මත ද යන්න සාකච්ඡා කොට තීරණය කළ යුතු බව, එවකට ඉන්දියාවේ බ්‍රිතාන්‍ය ප්‍රතිරාජයා වූ මවුන්ට්බැටන් සාම්වරයා තරයේ ප්‍රකාශ කොට සිටියේ ය.⁷⁵ ඒ වන විට ඉන්දියාව දෙකඩ වීමේ පෙර නිමිති පහළ වෙමින් තිබුණු අතර ඒ හරහා නිර්මාණය වන නව දේශසීමා කළමනාකරනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව අවධානය යොමු වෙමින් පැවතුණු හෙයින්, අන්දමන් සහ නිකොබා දූපත් වල වටිනාකම තවදුරටත් පහළ වැටිනි.

1999දී ඇති වූ කාර්ගිල් යුද්ධය සහ ඒ හා සමගම වාගේ ජාතික ආරක්ෂක පද්ධතියට හඳුන්වා දෙන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ හේතුවෙන් සමුද්‍රීය කටයුතු පිළිබඳව දැඩි උනන්දුවක් දැක්වීම ඇරඹූ භාරතීය ජනතා පක්ෂ ආණ්ඩුව, නිකොබා සහ අන්දමන් දූපත් වල ආඥා මූලස්ථානයක් පිහිටුවන ලෙසට අණක් ලබා දුනි. කළාපයේ, ගුවන්, නාවික සහ ගොඩබිම් හමුදාවන් මත අණසක පැතිරවීමට සමත් වන, ඉන්දියාවේ පළමුවැනි ඒකාබද්ධ හමුදා ආඥා මූලස්ථානය මෙසේ නිර්මාණය විය. අවි ආයුධ සහ මත්ද්‍රව්‍ය ප්‍රවාහනය කිරීම මර්දනය කිරීම, මුහුදු කොල්ලකෑම් වැලැක්වීම, ඉන්දියාවට පමණක් අයත්, නාවික සැතපුම් 200 ක ට වඩා වැඩි අනන්‍ය ආර්ථික කළාපය තුළ අධිකාරිය ස්ථාපනය කර පවත්වා ගෙන යාම ආඥා මූලස්ථානයට පැවරුණු කාර්යයන් අතරින් ප්‍රධාන විය. 1998 වර්ෂයේ දී න්‍යෂ්ටික අන්වදා බැලීම් සිදු කිරීමෙන් හා තමන් න්‍යෂ්ටික අවි හිමි රටකැයි ඉන්දියාව විසින් ස්වයං ප්‍රකාශයක් කිරීමෙන් අනතුරුව ස්ථාපනය කරන ලද හෙයින් ඉන්දියාවේ න්‍යෂ්ටික නිවර්තක කටයුතු ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ද අන්දමන් සහ නිකොබා ආඥා මූලස්ථානය වැදගත් බව පෙනිනි. 'සාගරය පදනම් කර ගත් ඕනෑම ආකාරයක ඉන්දියානු න්‍යෂ්ටික නිවර්තකයක් පිහිටුවීම සඳහා හමුදා ඉදිරි ස්ථාපනයක් ලෙස භාවිත කිරීමට අන්දමන් සහ නිකොබා දූපත් වල ඇති වැදගත් කම හැරුණු කොට, චීනයට එරෙහිව පිහිටුවනු ලබන,

ගුවන් පදනමක් ඇති න්‍යෂ්ටික නිවර්තකයන්, ඉදිරි කාලයේ දී වැඩි දියුණු කිරීම සම්බන්ධයෙන් ද මෙම දිවියත් වල වැදගත් කමක් තිබේ. මහා නිකොබා දූපතේ පිහිටි කැමිස්බෙල් ගුවන් තොටුපල ඉන්දියාවේ අන් ඕනෑම ගුවන් තොටුපලක් තරමටම, චීනයේ ප්‍රධාන භූමියේ ජනතාව පදිංචිව සිටින කොටස් වලට සමීපයෙන් පිහිටා ඇත. එහි සිට දකුණු චීන මුහුද මතින් ගුවන් යානා මාර්ගයක් වැටී ඇති අතර එය, හිමාලය කඳු වැටි හරහා චීනයට ගමන් කළ හැකි මාර්ගයන් සමග සසඳන විට රැකවලින් තොර ය'.⁷⁶ අන්දමන් සහ නිකොබා ආඥා මූලස්ථානය ස්ථාපනය කිරීමේ අප්‍රකාශිත ප්‍රධාන අරමුණක් වූයේ කළාපයේ ඉහළ යමින් පවතින චීන නාවික කටයුතු අධීක්ෂණය කිරීම සහ ඒවාට බාධා පැමිණවීමයි. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් විට, අන්දමන් සහ නිකොබා දූපත්, නැගෙනහිර ඉන්දියානු සාගර කළාපය තුළ ඉන්දියාවේ නාවික බල ප්‍රදර්ශනය සඳහා, මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියේ මුව විට ප්‍රදේශයේ නැව් ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කිරීම සඳහා මෙන්ම ඉන්දියාවේ නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තියට නාවික අනුසූරකයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීම සඳහා ද වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. නාවික නිලධාරියකු විසින් ප්‍රකාශ කර ඇති අන්දමට: 'දුර බැහැරින් පිහිටි දිවයින් මාලාවට අයත් සුවිශාල ආර්ථික කළාපයන් පවත්වා ගෙන යාමේ කටයුතු නිසි පරිදි සිදු කිරීම සඳහා 'අන්දමන් සහ නිකොබා ආඥා මූලස්ථානයේ ශක්‍යතාවන් වැඩි දියුණු කිරීම අත්‍යවශ්‍යය'. ඔහු තවදුරටත් පවසන්නේ 'චීනය අධෛර්ය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ද එයට ප්‍රධාන හේතුවක් වන්නට ඉඩ තිබේ'⁷⁷ යනුවෙනි. අන්දමන් සහ නිකොබා දූපත් වල පවතින වැදගත් කම පිළිබඳව නව දිල්ලි පාලනය තුළ මනා අවබෝධයක් පවතින නමුත්, එය, රටේ සමුද්‍රීය උපායමාර්ගය තුළට ඇතුළත් කිරීමට තව කළ යුතුව ඇති දේ බොහෝ ය. අන්දමන් සහ නිකොබා ආඥා මූලස්ථානය පිහිටුවන ලද්දේ වුව ද එහි නාවික හෝ ගුවන් වත්කම් ස්ථිර වශයෙන් රඳවා තැබීමට තීරණය නොකෙරිනි; එමෙන්ම දූපත් මාලාව සඳහා වන භූ-ආර්ථික දැක්මක් ද නව දිල්ලි පාලනය විසින් පැහැදිලිව දක්වා සිටියේ නැත. නමුත් එවැන්නක් ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා චීනය බලපෑම් කරන්නට ඉඩ තිබේ⁷⁸.

ඉදිරි කාලය තුළ, බෙංගාල බොක්ක සහ අන්දමන් මුහුද, චීනයේ මෙන්ම ඉන්දියාවේ ද සමුද්‍රීය ක්‍රියාකාරකම් ගණනය කිරීම් වල දී අතිශය වැදගත් කමක් හිමි කරගන්නට ඉඩ තිබේ. නැගෙනහිර ඉන්දියානු සාගරය සහ දකුණු චීන මුහුද අතර සම්බන්ධයක් සාදන බෙංගාල බොක්කේ ජල තලය, ඉන්දු ශාන්තිකර නැව් ගමනාගමන මාර්ගයන්හි ආරක්ෂාවට අදාළව අතිශය වැදගත් කමක් හිමි කර ගනු ඇත. බුරුමය සමග ද්විපාර්ශවික සම්බන්ධතා පවත්වා ගෙන යාම අතින් අනෙකා පරදවා ඉදිරියට යාම සඳහා චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින තරඟය ඉදිරි කාලයේ දී තීව්‍ර වනු ඇත. ඒ අතරම, 2011 වර්ෂයේ දී බුරුමය දේශපාලන වශයෙන් විවෘත වීම සහ එරට සමග සමීප වීමට බටහිර රටවල් දරන උත්සාහය යනා දී කරුණු විසින් නිර්මාණය කරන ලද සංකීර්ණ කලාපීය පරිසරයකට, චීනය මෙන්ම ඉන්දියාව ද මුහුණ දෙමින් සිටී. බුරුමය, දේශපාලන වශයෙන් හුදෙකලා තත්වයක සිටින තාක් කල්, ඉන්දියාවට සහ චීනයට එරට තුළ උපායමාර්ගික වශයෙන් සහ ආර්ථික වශයෙන් ද වරප්‍රසාද ලත් තත්වයන් හිමිව තිබිණි. එහෙත්, බටහිර රටවල් සමග සීඝ්‍රයෙන් සම්බන්ධතා වර්ධනය කර ගනිමින් සිටින අතරම ආසියාව තුළ මෙන්ම සමස්ත ලෝකය තුළ ද තමන්ට පෙර හිමිව තිබූ තත්වය යළිත් ලබා ගැනීමේ අධිෂ්ඨානයකින් කටයුතු කරන, බාහිරයට නැඹුරු ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරන බුරුමයක් බිෂ්ං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් ගේ උපායමාර්ගික ගණනය කිරීම් අවුල් කරලනු ඇත. විශාල අසල්වැසි රටවල් ලෙස, චීනයට සහ ඉන්දියාවට බුරුමය තුළ සැමවිටම වැදගත් තැනක් හිමිවීම පිළිබඳව ගැටළුවක් නැත. එහෙත්, ආසියාව හරහා ගමන් කරන මාර්ග මුණ ගැසෙන ස්ථානයේ සහ ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන් සම්බන්ධ කරන ස්ථානයේ පිහිටා ඇති බුරුමයට, එහි භූගෝලීය පිහිටීමේ පවතින වැදගත්කම නිසාම, බිෂ්ං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් සමග තමන් කටයුතු කරන්නේ කවර කොන්දේසි යටතේ දැයි තීරණය කිරීමේ අවස්ථාව ලැබෙනු ඇත.⁷⁹

දකුණු චීන මුහුද

මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියට නැගෙනහිරින් දකුණු චීන මුහුදේ සහ වඩා පුළුල් බටහිර ශාන්තිකර සාගරයේ සිදුකෙරෙන ඉන්දීය

නාවික හමුදා කටයුතු පිළිබඳව, 6 වන පරිච්ඡේදය තුළ අපි තරමක් දුරට විමසා බැලුවෙමු. බටහිර ශාන්තිකර සාගරය තුළ පවතින තත්වය ඉන්දියානු සාගරයේ තත්වයෙහි ප්‍රතිබිම්බයක් ලෙස බැලූ බැල්මට පෙනෙන්නට ඉඩ ඇත. මෙම සාගර දෙකෙහිම සමුද්‍රීය ආධිපත්‍යය දරනුයේ එක්සත් ජනපදය වන අතර ඉන්දියානු සාගරය මධ්‍යයේ පිහිටා තිබීම නිසා ඉන්දියාවට ස්වභාවිකවම උරුම වූ බොහෝ වාසිදායක තත්වයන් පවතී. ඉන්දියානු සාගරය සඳහා සකස් කරනු ලබන චීන නාවික උපායමාර්ගය, මේ යථාර්ථයට මුහුණ දිය යුතුය. එසේම, සාගරයට ඇතුළුවීම සඳහා ඇති සියළුම ප්‍රධාන ප්‍රවේශයන්හි පිහිටා ඇති අනුබාධක ස්ථාන පසු කර යාමේ අත්‍යවශ්‍යතාවය වැනි භූගෝලීය දුෂ්කරතාවන් පවතින අතර ඒවා පසුකර යාම සඳහා දීර්ඝ කාර්යෝපාය ක්‍රියාවලීන් අනුගමනය කිරීමට සිදුවීම ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීන නාවික බලයේ සපලත්වය සීමා කරයි. මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියෙන් නැගෙනහිර කලාපයේ සමුද්‍රීය කටයුතු සඳහා වාසිදායක තත්වය පවතිනුයේ චීනයට වන අතර බටහිර ශාන්තිකර සාගරයට ඇතුළුවීමේ සිටම එහි විශ්වසනීය පැවැත්මක් ඇති කර ගැනීම දක්වා සියළු දේ ඉන්දියාවට දුෂ්කර කාර්යයන් ය. එහෙත්, දකුණු චීන මුහුදේ හා බටහිර ශාන්තිකරයේ පිහිටා ඇති, සිය සාගර අසල්වැසි රටවල් සමග නොවිසඳුනු දේශසීමා ගැටළු පැවතීම, චීනයේ එම වාසිය තරමක් දුරට නිෂේධනය කරන්නට හේතු වී තිබේ. දකුණු චීන මුහුදේ සහ ජපානය සමග අර්බුදයට හේතු වී ඇති මුහුදු ප්‍රදේශයේ 2010 වර්ෂයේ දී චීනය ප්‍රදර්ශනය කළ බලපූළුවන්කාර හැසිරීම, කලාපයේ දැඩි දේශපාලන දෝෂ දර්ශනයට ලක්වීමත් සමග, එම දේශසීමා ගැටළු සාමකාමීව විසඳාගැනීමට තිබූ ඉඩ කඩ හීන විය.⁸⁰ දකුණු චීන මුහුද පිළිබඳව තම රටේ විශේෂ උනන්දුවක් පවතින බව චීනය ප්‍රකාශ කිරීමත් සමගම, 2010 වර්ෂයේ දී හැනෝයි හි දී පැවැත්වුණු ආසියාත් කලාපීය සමුළුව අමතමින්, එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය ලේකම් හිලරි ක්ලින්ටන්, ගැටළුවට එක්සත් ජනපදය ද ඇඳුවේ දකුණු චීන මුහුදේ යාත්‍රා කිරීමේ නිදහස පිළිබඳව පැන නැගී ඇති ගැටළුවට සාමකාමී විසඳුමක් සොයා ගැනීම පිළිබඳව එක්සත් ජනපදය උනන්දුවක් දක්වන බවට ප්‍රකාශයක් කරමිනි. ඒ අනුවම යමින් ජනාධිපති බරක් ඔබාමා ද, 2011 නොවැම්බර්

මාසයේ දී බාලි දූපතේ දී පවත්වන ලද නැගෙනහිර ආසියා සමුළුවේ දී චීන අගමැති වෙන් ජයබාවෝ වෙතින් මේ පිළිබඳව ප්‍රශ්න කරන්නට ඉදිරිපත් විය. එම ගැටළුවට, තුන්වැනි පාර්ශවයක මැදිහත් වීමේ අවශ්‍යතාවයක් නැතැයි මෙහි දී පවසා සිටි චීනය, එක්සත් ජනපදය ඇතුළු අනෙකුත් බලවතුන්ට අවවාද කර සිටියේ දකුණු චීන මුහුදු පිළිබඳව පැනනැගී ඇති ප්‍රශ්නයට ඇඟිලි ගැසීමෙන් වැලකී සිටින ලෙසයි. එතැන් සිට ඉතා කෙටි කාලයක් ඇතුළත, 2011/2012 කාල පරිච්ඡේදයේ දී දකුණු චීන මුහුදු පිළිබඳ ගැටළුව, එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර මතභේදයට තුඩු දුන් ප්‍රධානතම කරුණ බවට පත් විය.⁸¹

දැඩි ආතතියකින් පිරුණු මෙම පරිසරය තුළ ඉදිරියට පැමිණීමට ඉන්දියාව තීරණය කළ බවක් පෙනිනි. දකුණු චීන මුහුදේ ගැටළුව පිළිබඳව අදහස් දැක්වූ ඉන්දියාව, එහි යාත්‍රා කිරීමේ නිදහස පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තියට දැඩි සහයෝගයක් පළ කර සිටියේ ය. එමෙන්ම, එක්සත් ජනපදය සිදු කළ ආකාරයෙන්ම, ගැටළුවට සාමකාමී විසඳුමක් සොයා ගත යුතු බවට ද අවධාරණය කර සිටියේ ය. 2011 නොවැම්බර් මාසයේ දී බාලි දූපතේ දී පවත්වන ලද නැගෙනහිර ආසියා සමුළුවේ දී මෙම ගැටළුව මතු නොකරන ලෙස වෙන් ජයබාවෝ, අගමැති මන් මෝහන් වෙතින් ඉල්ලීමක් කර තිබූන ද දකුණු චීන මුහුදේ ගැටළුව පිළිබඳව කණස්සල්ල පළ කළ අති විශාල බහුතරයට ඉන්දියාව ද එක් විය.⁸² දකුණු චීන මුහුදු සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාවට ඇති උනන්දුව කුමක්දැයි වෙන් ජයබාවෝ නැගූ පැනයට පිළිතුරු වශයෙන්, එය සම්පූර්ණයෙන්ම වාණිජ අවශ්‍යතාවයන් මත පැන නැගුනක් බව සහ සාගරය සම්බන්ධ අර්බුද ජාත්‍යන්තර නීතියට අනුව විසඳාගැනීමට චීනය කටයුතු කළ යුතු බව සිං පැවසූ බවට වාර්තා වේ.⁸³ බාලි හි දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද රාජ්‍යතාන්ත්‍රික ස්ථාවරය හැරුණු කොට, බේජිං සහ හැනෝයි පරිපාලනයන් අතර ආතතිය වර්ධනය වෙමින් පැවති කාලය වූ නැගෙනහිර ආසියා සමුළුවට සති කිහිපයකට පෙර, වියට්නාම් ජනාධිපති ට්රූමන් ටෑන් සෑන්ග් සිය රටේ දී ඉතා උණුසුම්ව පිළිගැනීම හරහා දකුණු චීන මුහුදු සම්බන්ධව ඉන්දියාව තුළ නිර්මාණය වී ඇති නව උනන්දුව පැහැදිලිව ප්‍රකට විය. වියට්නාමය සමග පවතින ආරක්ෂක හවුල්කාරිත්වය වඩා

උසස් තත්වයට නංවා ගැනීම පිණිස ඉන්දියාව කැපවී සිටින බව ට්රූමන් වෙත සහතික කරන ලදී. ඒ හැරුණු විට, හයිඩ්‍රොකාබන අංශයට අදාළව පුළුල් පරාසයක විහිදුණු සහයෝගිතාවයක් සංවර්ධනය කර ගැනීම සඳහා තමන් තුළ විශේෂ කැමැත්තක් පවතින බව ද නව දිල්ලි පරිපාලනය වියට්නාම් අගමැතිවරයා වෙත දැනුම් දුන්නේ ය.⁸⁴ වියට්නාමයට අයත් සාගර ප්‍රදේශය තුළ ඛනිජ තෙල් ගවේෂණය කිරීම සඳහා ඉන්දියාව දරන ප්‍රයත්නය, චීන ජනමාධ්‍ය තුළ දැඩි විවේචනයන්ට ලක් විය. මින් සමහරක සඳහන් වූයේ චීනය, ඉන්දියානු සාගර කළාපය තුළ සිදු කරන කටයුතු වලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් ඉන්දියාව මේ ක්‍රියාමාර්ගයට එළඹුණු බවයි.⁸⁵ චීනයේ කටයුතු වලට ප්‍රතිරෝධය දැක්වීම සඳහා, ඉන්දියාව, දකුණු චීන මුහුදේ සහ බටහිර ශාන්තිකරයේ කළ හැකි කටයුත්තක් සොයමින් සිටින්නේය යන්න අළුත් දෙයක් නොවේ. 1990 දශකයේ දී ඉන්දියාව සිය නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තිය දියත් කළ අවස්ථාවේ සිටම, සීතල යුද්ධයෙන් පසු ඉන්දියාව විසින් දියත් කරන්නට යෙදුණු පළමුවන මූලපිරුමට අදාළ 'චීන සාධකය' සම්බන්ධව නොයෙකුත් මත පළවෙමින් තිබින. නැගෙනහිර ආසියාවේ සහ ශාන්තිකරයේ වැඩි වැඩියෙන් කටයුතු කරන්නට ඉන්දියාව පෙළඹෙන්නේ චීනය සමග සම තත්වයට පැමිණීමේ අවශ්‍යතාව මත බව මෑතකදී සිදු කරන ලද විශ්ලේෂණයන් තුළ ද සඳහන් ය.⁸⁶ ඉන්දියාවේ ශාන්තිකර උපායමාර්ගය වූ කලී චීනය 'ප්‍රතිරෝධීව වැලැක්වීම' සඳහා සකස් කර ඇත්තක්ය යනුවෙන් තර්ක කිරීමට පවා මින් සමහර විශ්ලේෂකයෝ පෙළඹී සිටිති. එවන් එක් විශ්ලේෂණයක් පවසන අන්දමට:

ඉන්දියාව ආසියාත් සංවිධානය සමග කටයුතු කිරීම, චීන බලපෑම ඇති ප්‍රදේශවලට එරෙහිව වියට්නාමය පවුරක් ලෙස යොදා ගැනීම, ඕස්ට්‍රේලියාව සහ ජපානය සමග හමුදා සම්බන්ධතාවයන් ගොඩනගා ගැනීම සහ විශේෂයෙන්ම, මොංගෝලියාව තුළට කරන ලද නාවික ගමන් යන සියල්ලම එකම දිශාවක් වෙතට, එනම් සිය අසල්වැසියා වන චීනය 'ප්‍රතිරෝධීව වැලැක්වීමට' සැලසුම් කරනු ලබන සුවිශාල ඉන්දියානු ප්‍රතිපත්තිය වෙතට යොමුවීමක් පෙන්නුම් කරයි.⁸⁷

සමීපව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී, ප්‍රතිරෝධීව වැලැක්වීම යන සංකල්පයෙහි, අර්ථයක් නැති බව පෙනී යන නමුත් දකුණු චීන මුහුදේ ආරක්ෂක දේශපාලන කටයුතු දෙසට ඉන්දියාව ඇද ගනු ලැබීම වැඩිවෙමින් පවතී. බීජිං පරිපාලනයේ කටයුතු වැලැක්වීමට වියට්නාමය දරන ප්‍රයත්නයෙහි කොටසක් වශයෙන්, දකුණු චීන මුහුදේ වැඩි කාර්යභාරයක් ඉටුකිරීමට ඉන්දියාව පොළඹවා ගැනීමේ උත්සාහය හැනෝයි පරිපාලනය විසින් ඉහළ නංවා තිබේ.⁸⁸ ඒ හැරුණු විට, බටහිර ශාන්තිකරය තුළ ඉන්දියාව විශාල කාර්යභාරයක නිරත වනු දැක්ම එක්සත් ජනපදයේ ද අපේක්ෂාවයි. ආසියා-ශාන්තිකර වෙරළ කළාපයේ රටවල් සමග ඉන්දියාව ශක්තිමත් හවුල්කාරීත්වයක් පවත්වා ගෙන යාම පිළිබඳව එක්සත් ජනපදය තුළ පවතින කැමැත්ත, ආසියාත් සංවිධානයේ කළාපීය සමුළුවට සහභාගි වීම සඳහා ඉන්දියාවේ සිට අග්නිදිග ආසියාවට යන අතරමග දී හිලරි ක්ලින්ටන් විසින් අවධාරණය කරනු ලැබින. 'අප, අපේ රටවල් අතර සහ අපේ අනෙකුත් හවුල්කරුවන් සමග වැඩි වැඩියෙන් වෙළඳ කටයුතු වල යෙදීම සහ ආයෝජනය කිරීම, ගෝලීය වාණිජ්‍ය සහ සමාදායී තුළ ආසියා ශාන්තිකර කළාපයට හිමි වන වැදගත් කම ඉහළ නැංවීමට හේතු වන අතර ඉන් ස්ථාවරත්වය සහ ආරක්ෂාව පවත්වා ගැනීම සඳහා අප දෙරට තුළ උනන්දුව ද ඉහළ යනු ඇත. සමුද්‍රීය ආරක්ෂාව සහ යාත්‍රා කිරීමේ නිදහස නැතිවීමෙන් අපට බොහෝ දේ අහිමි වන තත්වයට පැමිණි විට සමුද්‍රීය ආරක්ෂාව සහ යාත්‍රා කිරීමේ නිදහස ඇති බව සහතික කර ගැනීම කෙරෙහි අප අපේ කැපවීම යොමු කළ යුතු ය'.⁸⁹

දකුණු චීන මුහුද කෙරෙහි ඉන්දියාව තුළ අළුතින් නිර්මාණය වී ඇති උනන්දුව බොහෝ දෙනෙකු ගේ අවධානයට යොමු වී ඇතත් වෙරළ තීරයේ රටවල්, අතීතයේ සිටම ඉන්දියාවට අමුත්තන් නොවේ. චීනය ලෝක දර්ශනයෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම සැඟවී ගොස් සිටි 1940 දශකයේ දී පවා, අනාගතයේ දී එයින් ඉන්දියාවට එල්ල විය හැකි අභියෝගයන් පිළිබඳව ඉන්දියාවේ මුල් කාලීන නාවුක විශේෂඥයින් පැහැදිලිව දකින්නට සමත්ව තිබිණි. එහෙත්, මෙම ගැටළුව දක්වා තිබුණේ, ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක කළාපය බටහිර ශාන්තිකරය සහ දකුණු චීන මුහුද දක්වා පැතිරී ගිය තත්වය යටතේ නිර්මාණය වන්නක් ලෙසිනි. උදාහරණයක් ලෙස,

ඉන්දුචීනයේ වෙරළ තීරය දිගේ මෙහෙයුම් සිදු කිරීමේ හැකියාවක් සහ මලක්කා සමුද්‍රසන්ධිය මත පිහිටා ඇති මලයානු අර්ධද්වීපය සහ සිංගප්පූරුව මත යම් ප්‍රමාණයක පාලනයක් යෙදවීමට ඉන්දියානු නාවික හමුදාවට හැකියාවක් නොමැති නම් ඉන්දියානු සාගරය ආරක්ෂා කර ගැනීමේ කටයුත්ත ඉන්දියාවට කළ නොහැකි වනු ඇතැයි, කේ එම් පනික්කාර් තර්ක කර තිබිණි. බටහිර ශාන්තිකරයෙන් ජනනය වන ප්‍රහාර වලින් ඉන්දියානු සාගරය රැක ගැනීමට කරනු ලබන කටයුතු 'ඉන්දුචීනයේ සහ තායිලන්තයේ වෙරළ තීරය, මිත්‍ර බලවේගයන් අත පවතින බව මත පදනම් විය යුතු ය. මෙම ප්‍රදේශයන්හි පාලනය එක් නාවික බලවේගයක් විසින් පාලනය කරන තත්වය ඇතිවීමට ඉඩ හැරීම බ්‍රිතාන්‍යය හෝ ඉන්දියාව කෙදිනකවත් නොකළ යුතු ය. සුවිශාල ජනගහනයක් සහිත චීනය, ජයග්‍රාහීව යළි නැගී සිටීමින්, ටොන්කින් සිට සිංගප්පූරුව දක්වා දකුණට ගමන් කරන තත්වයක් උදා වූ විට, සිය බලය පවතින ස්ථානයේ සිට බොහෝ දුරක් ගමන් කරන නාවික ගමනාගමන මාර්ග හිමි ජපානයෙන් එල්ල වන තර්ජනයටත් වඩා විශාල තර්ජනයක් ඉන්දියානු සාගරයේ ආරක්ෂාවට එල්ල කරනු ඇත'.⁹⁰

නිදහසින් පසුව එළඹුනු කාලයේ දී, ඉන්දියාව කළාපීය කටයුතු වලින් වෙන්වී හුදෙකලා වන්නට තීරණය කළ විට, ඉන්දියාවේ උනන්දුව හිමි කරගන්නා ආරක්ෂක කළාපය ඒඩින් සිට මලක්කා දක්වා විහිදෙතැයි යන අදහස පවසන්නට ඉතාමත්ම නිර්භය උපායමාර්ගඥයකු පවා ඉදිරිපත් නොවන්නට ඉඩ තිබිණි. 1960 දශකයේ දී, ඉන්දියාව සහ චීනය නොමනාප වූ පසුව, ඉන්දුචීන ප්‍රදේශයේ චීනය තුලනය කර ගැනීම ඉන්දියානු විදේශ ප්‍රතිපත්තියේ මෙන්ම වියට්නාමයට සහ ඉන්දු චීනයට සමීප වන්නට නිර්මාණය කර ගත් ප්‍රතිපත්තියේ ද විශේෂ අවශ්‍යතාවයක් විය. ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය අවශ්‍යතාවයන් 'අරාබි මුහුදේ සිට දකුණු චීන මුහුද දක්වා විහිදෙන' බව එවකට ආරක්ෂක අමාත්‍යවරයාව සිටි ජෝර්ජ් ෆ්‍රැන්කෝව්ස් විසින් 2000 වර්ෂයේ දී ප්‍රකාශ කර තිබිණි. ඉන්දියාව සහ වියට්නාමය එක්ව, ප්‍රථම වරට දකුණු චීන මුහුදේ නාවික අභ්‍යාසයක් සිදු කරන ලද්දේ ද එම වර්ෂයේ දී ය. ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය අවශ්‍යතාවය පවතින මූලික කළාපය නිර්මාණය

වනුයේ සිංගප්පූරුව සහ මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය එක් වීමෙන් බව සහ දකුණු චීන මුහුද අයත් වනුයේ දෙවන පෙළ අවශ්‍යතාවයන් සඳහන් ලැයිස්තුවට බව, ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය උපායමාර්ග ලේඛනයේ ද සඳහන්ව තිබේ.⁹¹

ඉන්දියානු නාවික හමුදාව දකුණු චීන මුහුද තුළට නිතර ගමන් කිරීම ආරම්භ කිරීමත් සමගම, 'ශාන්තිකරයේ සැබෑ මධ්‍යධරණිය' ලෙස පනික්කාර් විසින් හඳුන්වන්නට යෙදුණු සමුද්‍ර ප්‍රදේශය පිළිබඳව ඉන්දියාවේ උනන්දුව ඉහළ යාම පිළිබඳව ඉන්දීය නාවික හමුදා උපායමාර්ගය, හේතු කිහිපයක් අවධාරණය කර පෙන්වන්නට පටන් ගත්තේ ය.⁹² නැගෙනහිර ආසියාව සමග සිදුවන වෙළඳ ගනුදෙනු, යුරෝපය, මැද පෙරදිග සහ අප්‍රිකාව සමග පවතින වෙළඳ ගනුදෙනු ඉක්මවා යාමත් සමග ඉන්දියානු සාගරයේ පමණක් නොව බටහිර ශාන්තිකරයේ ද නැව් ගමනාග මන මාර්ග වල වැදගත්කම ඉන්දියාවට වැටහෙන්නට පටන් ගැනීම, මෙහි දී දක්වන ලද පළමුවන කරුණයි. විශාල පරාසයක විහිද ගිය අපේක්ෂාවන් සහිත පුළුල් වන නාවික හමුදාවක් වශයෙන් බටහිර ශාන්තිකර සාගරයට අයත් ගැඹුරු මුහුදු කළාප වල ද යාත්‍රා කිරීමේ නිදහස පවත්වා ගැනීමේ වැදගත්කම ඉන්දියානු නාවික හමුදාව දකී. ඉන්දියානු සාගරයේ නැව් ගමනාගමන මාර්ගයන් ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජනපදයේ හෝ ඉන්දියාවේ හෝ හොඳ හිත මත යැපෙන්නට වීන ය නොකැමති සේම බටහිර ශාන්තිකර සාගරයට සම්බන්ධ සිය සමුද්‍රීය අවශ්‍යතාවන් සඳහා එක්සත් ජනපදය හෝ චීනය මත පූර්ණ වශයෙන්ම යැපෙන්නට ඉන්දියාවේ ද කැමැත්තක් නැත. සිය දේශසීමා අයිතිවාසිකම් බලහත්කාරයෙන් තහවුරු කර ගැනීම හරහා දකුණු චීන මුහුද 'චීන තටාකයක්' බවට පත් කරන්නට බීජිං පරිපාලනය කටයුතු යොදා ගැනීමේ අනතුර පිළිබඳව ඉන්දියාවේ අවධානය යොමුවී තිබීම තුන් වැනි කාරණයයි. වියට්නාමය සමග ඇති කරගත් ගිවිසුමක් මත ඉන්දියානු සමාගම් විසින් සිදු කරන තෙල් ගවේෂණ කටයුතු වලට චීනය දැක්වූ විරෝධතාවන්ට ඒ වන විටත් ඉන්දියාව මුහුණ දී තිබින.⁹³ සිව්වන කරුණ නම්, සියළුම සමුද්‍රීය අවශ්‍යතාවන්ට අදාළව, මහා සාගරය පිළිබඳව මනා දැනුවත්කමක් පැවතීම ඉන්දියානු නාවික හමුදාවේ ප්‍රමුඛත්වයක් බවට පත් වී

තිබෙන හෙයින් එහි ආරක්ෂාවට තර්ජනයක් විය හැකි යමක් සිදුවන්නේදැයි විමසිල්ලෙන් සිටීම සඳහා ඉන්දීය නාවික හමුදාව අවශ්‍ය ස්ථාන වල රැඳී සිටිය යුතු වීමයි.⁹⁴ ප්‍රතිවාදීන් අධෛර්ය කිරීම සඳහා විදේශ නාවික කඳවුරු සහ නාවික හවුල්කාරිත්වයන් ගේ වැදගත් කම, ඉන්දීය නාවික හමුදා උපායමාර්ගය තුළ අවධාරණය කර ඇති අවසාන කරුණයි. මෙයට උදාහරණයක් ලෙස, දකුණු චීන මුහුදේ සහ බටහිර ශාන්තිකර සාගරයේ, චීනයේ කටයුතු දක්වා ඇත. ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය හමුදා උපායමාර්ගය සඳහන් කරන අන්දමට, 'වඩා බලවත් ප්‍රතිවාදියකු සමග කටයුතු කිරීමේ දී, හවුල්කාරිත්වයන් හෝ සන්ධානයන් පිහිටුවා ගැනීම හරහා හවුල්කාරුවන් ගේ සාගර හමුදාවන් ඒකාබද්ධ කිරීමෙන් හෝ එක්සත්කම පිළිබඳව දර්ශනයක් පෙන්වීමෙන් ප්‍රතිවාදියා අධෛර්ය කළ හැක'.⁹⁵

දකුණු චීන මුහුදේ කටයුතු කරන නාවික හමුදාවන් සමග කළාපීය හෝ ගෝලීය හවුල්කාරිත්වයන්ට එළඹීම, ඉන්දියාව අති විශාල වැදගත්කමක් දෙන කරුණක් නොවුවත් තිරසාරව පවතින අරමුණකි. ඒ සමගම, දැනට තමන් සතුව පවතින ශක්‍යතාවන් යොදා ගනිමින් ආරක්ෂා කර ගැනීමට අසමත් කටයුතු දකුණු චීන මුහුදේ ආරම්භ කිරීමේ ප්‍රතිපල පිළිබඳව ද ඉන්දියානු නාවික විශේෂඥයින්ට මනා අවබෝධයක් තිබේ. 2011 වර්ෂයේ දී දකුණු චීන මුහුද තුළ ඉන්දියාව කටයුතු කිරීම ආරම්භ කළ අවස්ථාවේ දී, හිටපු ඉන්දීය නාවික ප්‍රධානී අරුත් ප්‍රකාශ පවසා සිටියේ 'ඉන්දියාව විසින් ගනු ලැබූයේ බොහෝ කලකට පෙර ගත යුතුව තිබූ ප්‍රතිපත්තිමය ස්ථාවරයක් වුවත් එසේත් නොමැති නම් චීනයට එරෙහිව නිර්භය ස්ථාවරයක් වුවත්, මෙය ඉන්දියාවේ සාගර ශක්තිය හෝ වෙනත් ශක්තීන් ප්‍රදර්ශනය කිරීමට සුදුසු ස්ථානයක් නොවේ'.⁹⁶ ඉන්දියාවේ ප්‍රමුඛ පෙළේ ජාත්‍යන්තර ධනිජ තෙල් සමාගමක් වන OVL (Oil and Natural Gas Commission Videsh Ltd) සමාගම විසින් දකුණු චීන මුහුදේ සිදු කරන ධනිජ තෙල් ගවේෂණ ආරක්ෂා කිරීමට ඉන්දියාවට පවතින නොහැකියාව, ඔහු මෙහිදී අවධාරණය කර පෙන්වීය. ප්‍රකාශ තවදුරටත් ප්‍රකාශ කළේ 'OVL සමාගම දකුණු චීන මුහුදේ සිදුකරන හයිඩ්‍රොකාබන ගවේෂණය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා, මව් රටින් නාවික සැකසුම් 2500 ක් දුරින් නාවික රැඳවුමක් පිහිටුවා

තැබීම පිළිබඳව සලකා බැලීම, මේ අවස්ථාවේ, අනුවණ ක්‍රියාවක් වනු ඇත' යනුවෙනි. චීනයට සමීපයෙන් පිහිටි මුහුදු ප්‍රදේශයක, බීජිං පරිපාලනය සමග ජය ගත නොහැකි ගැටුමකට මැදිහත් වීමේ පවතින අනතුර ඉන්දියානු ආරක්ෂක ප්‍රතිපත්ති සැලසුම්කරුවෝ ද හොඳින් දනිති. දකුණු චීන මුහුදු කළාපයෙන් තමන් වෙත පැමිණෙමින් ඇති රාජ්‍යතාන්ත්‍රික වාසිය ඔවුන් අගය කරන නමුත් බීජිං පරිපාලනයට එරෙහිව අනවශ්‍ය පියවරක් ගැනීමට ඔවුන් පෙළඹෙනු ඇතැයි සිතිය නොහැක.⁷⁷ මතභේදයට තුඩු දී ඇති චීන මුහුදේ සිය තෙල් ගවේෂණ කටයුතු සිදු කළ යුත්තේ උපායමාර්ගික කරුණු මත නොව වාණිජමය කරුණු මත පිහිටා බව ඉන්දියාව පැහැදිලිව දනී. කැණීම් සිදුකිරීමෙන් සෑහීමකට පත් විය හැකි ප්‍රතිපල නොලද හෙයින්, විශ්වාසයෙන් ලබා ගත් අංක 128 දරන කොටස, OVL සමාගම විසින් 2012 වර්ෂයේ දී අතහැර දමන ලදී. බීජිං පරිපාලනයෙන් එල්ල වන බලපෑමට ඉන්දියාව යටත් වූ බවක් මින් අදහස් නොවේ. මන්ද, අර්බුද සහිත දකුණු චීන මුහුදේ තෙල් ගවේෂණ කටයුතු දිගටම සිදුකිරීමට බලාපොරොත්තු වන බව නව දිල්ලි පරිපාලනය පැහැදිලිව පවසා තිබේ.⁸

දකුණු චීන මුහුදේ ඉන්දියාව විසින් සිදු කරන කටයුතු පිළිබඳව චීන ජනමාධ්‍ය විවේචනාත්මක වුවත් බීජිං පරිපාලනයේ නිල ප්‍රකාශයන් සහ ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ ප්‍රජාව විසින් දක්වනු ලබන අදහස් දැක්වීම් ප්‍රවේශම් සහගතව සිදුකෙරින. බටහිර ශාන්තිකර සාගරය තුළ බල තුලනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ එක්සත් ජනපදය, ජපානය සහ ඉන්දියාව යන රටවල් සමග සමීප වීමට අග්නිදිග ආසියාතික රටවලට ස්වභාවික අවශ්‍යතාවයක් ඇති බවට සමහර චීන විශ්ලේෂකයින් තුළ අවබෝධයක් තිබේ. ෂාම් ගැන්ෂෙන් පවසන අන්දමට 'කළාපය තුළ ඉන්දියානු හමුදා ගැවසීම ආසියාත් සංවිධානයට අයත් රටවල් උණුසුම් අයුරින් පිළිගන්නේ යැයි හෝ අගය කරන්නේයැයි යන අදහසට කිසිදු වලංගු භාවයක් නැත. ආසියාත් රටවල ආකල්පයට පාදක වී ඇත්තේ බල තුලනය පිළිබඳ තර්කනයයි. ආසියාත් හි ආරක්ෂක පද්ධතියේ මූලික හරය වන්නේ කළාපයක් වශයෙන් එහි ස්වෛරීත්වය සහ ස්වාධීනත්වය පවත්වා ගෙන යාමයි. ඊට අමතරව, අනෙකුත් බලයන් කළාපයේ ආරක්ෂක කටයුතු වලට සම්බන්ධවීම ගැන ඔවුන් තුළ කැමැත්තක්

ඇති නමුත් එක් බලයක ආධිපත්‍යය සිය කළාපය වසා ගනු දැකීම ඔවුන්ගේ අපේක්ෂාව නොවේ'.⁹⁹ බටහිර ශාන්තිකරය තුළ ඉන්දියාව වැදගත් කටයුතු සිදු කරන නමුත්, චීනය 'ප්‍රතිරෝධීව වැලක්වීම' ලෙස එම කටයුතු හැඳින්වීම අතිශයෝක්තියකි. ඒ වෙනුවට, ඉන්දියාවේ බාහිර මෙන්ම අභ්‍යන්තර සීමාවන් සහ බටහිර ශාන්තිකරයේ බල තුලනයට දායක වීමේ හැකියාව පිළිබඳව, යථාර්ථවාදී විශ්ලේෂණයක් මෙසේ පෙන්වා දෙයි.

චීනය සමග අතීතයේ සිටම ගැටළු සහගත සම්බන්ධතාවන් පවතින විශ්වාසය, ඉන්දුනීසියාව, ජපානය සහ එක්සත් ජනපදය වැනි රටවල් සමග උපායමාර්ගික සබඳතාවන් තර කර ගැනීමෙන් නව දිල්ලි පරිපාලනය එහි හමුදාමය සහ ආර්ථික බලය, කළාපීය ආරක්ෂක තත්වය වෙත දායක කරයි. එමගින් ආසියාවේ ස්ථාවරත්වය දියුණු කර, චීනයට ව්‍යුහාත්මක බාධක රාශියක් නිර්මාණය කිරීමෙන් චීනයේ නැගීමෙන් ඇති වූ අහිතකර ප්‍රතිපල නිෂේධනය කරන්නට සහ කළාපයේ ආධිපත්‍ය පැතිරවීමට චීනය දරන ප්‍රයත්න සාර්ථක නොවනු ඇති බවට චීනයට තහවුරු කර පෙන්වන්නට ඉඩ තිබේ.

ආසියානු වෙරළ තීරය දිගේ චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ඇතිවන අන්තර්ක්‍රියාකාරකම් විමසීමේදී බලා සිටියහොත් පුළුල් නැඹුරුතාවයන් කිහිපයක් පැහැදිලිව විද්‍යමාන වනු ඇත. විසි එක් වන සියවසේ පළමුවන දශකය තුළ දී, චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය අවශ්‍යතාවයන් මෙන්ම නාවික කටයුතු වල ද වැඩිවීමක්, අරාබි මුහුද, බෙංගාල බොක්ක, දකුණු චීන මුහුද සහ බටහිර ශාන්තිකර යන සාගර කළාපයන්හි දක්නට ලැබුණි. ඔවුන් ගේ ආර්ථිකයන් සහ නාවික ශක්‍යතාවන් තවදුරටත් වර්ධනය වන විට මේ නැඹුරුතාවය තවදුරටත් පුළුල් වනු ඇත. චීනයේ සමුද්‍රීය බලපෑම ඉන්දියාවේ සමුද්‍රීය බලපෑමට වඩා සීඝ්‍ර වර්ධනයක් දක්වන බව පිළිබඳව තර්කයක් නැත. දෙරටේම විශාල අවශ්‍යතාවයක් වන බලශක්ති මූලාශ්‍ර පවතින අරාබි මුහුදු කළාපය තුළ, බීජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් වෙත වෙනම සම්බන්ධකම් ගොඩනගා ගැනීම ආරම්භ කර තිබේ. චීනය සහ පාකිස්ථානය අතර පවතින උපායමාර්ගික සහයෝගීතාවය ඉන්දියාවට හුරු පුරුදු කරුණක් වුවත්, ග්වදාර් වරාය පිළිබඳව ඉන්දියාවේ සැලකිල්ල තිබඳව යොමු වී තිබුණත් එම සහයෝගීතාවය මහා සාගරය දක්වා

ව්‍යාප්ත වීමෙන් නිර්මාණය විය හැකි ප්‍රතිපල හරිහැටි අධ්‍යයනය කර නැත. කෙසේවෙතත්, දෙරටේ නැඹුරුතාවයන් සැලකිය යුතු අයුරින් එකිනෙක හා ගැටී නැත. බීජිං පරිපාලනය ඩකා පරිපාලනය සමග සමීපවීමට කටයුතු යොදමින් සිටීම සහ මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියේ බාධකය නිසා තමන් සිරවී සිටින තත්වයට පිළිතුරු සොයා චීනය බුරුම වෙරළ තීරයේ ස්ථාපනය වෙමින් සිටීම යන කරුණු හේතු කොට ගෙන බෙංගාල බොක්ක ප්‍රදේශයේ, ඉන්දියාවට මුහුණ දීමට සිදු වී ඇති ගැටළු වර්ධනය වෙමින් පවතී. ඒ අතර, දකුණු චීන මුහුදේ සහ ශාන්තිකර සාගරයේ ඉන්දියාවේ ක්‍රියාකාරකම් ඉහළ ගොස් ඇතත් චීනයේ අවශ්‍යතාවන්ට තර්ජන එල්ල කිරීමට තරම් ඒවා විශාල නොවේ. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ බලය, ඉන්දු-ශාන්තිකර සාගරයන්ට බලපෑම් ඇති කරන්නට පටන් ගැනීම සහ එකිනෙකා ගේ නාවික ක්‍රියාකාරකම් එකිනෙක හරහා ගමන් කරන්නට පටන් ගත් විට ඉන්දියාව සහ චීනය අතර පවතින අන්‍යෝන්‍ය සැකය තවත් ඉහළ යන්නට ඉඩ තිබේ. මෙම පරිච්ඡේදයේ විස්තර කර ඇති පරිදි, චීනය ඉන්දියානු සාගරයට සහ ඉන්දියාව බටහිර ශාන්තිකරයට ඇතුළු වන්නට පටන් ගැනීමත් සමග චීන-ඉන්දියා ප්‍රතිවාදීත්වය සමග දිගු කලක් තිස්සේ බැඳී ඇති එකිනෙකා වටකිරීම යන මතය නැවතත් මතුවී ඇත. අනාගතයේ දී ඇති විය හැකි, සමුද්‍රීය කටයුතු සම්බන්ධ ගැටුමක් වලක්වා ගැනීම සඳහා චීනයට සහ ඉන්දියාවට ගමන් කළ හැකි මාර්ග, 10 වෙනි පරිච්ඡේදය තුළ ගවේෂණය කෙරේ.

10 ආරක්ෂක ගැටළුව අවම කිරීම

චීනයත් ඉන්දියාවත් අතර ප්‍රතිවාදීත්වය වඩා පුළුල් ප්‍රදේශයක් පුරා පැතිර යාම පිළිබඳව 8 සහ 9 වන පරිච්ඡේද වල දී විමර්ශනය කරනු ලැබිණි. අතීතයේ දී මේ දෙරට අතර තරඟකාරීත්වය, බොහෝසෙයින් උපමහාද්වීපය තුලට සීමා වී තිබූ අතර ගැටුම වැඩි වශයෙන්ම පැවතුනේ නිරන්තරව මතභේද නිර්මාණය කළ සහ දෙරට අතර දේශසීමාව සටහන් කළ මහා හිමාලයානු කඳුවැටිය දිගේ සහ ඒ හරහා ය. පාකිස්ථානය, සම්බන්ධ කර ගනිමින් ආසියානු දැවැන්තයන් දෙදෙනා තුළ නිර්මාණය වන ආතතිය බොහෝ ගැටුම් වලට සාධක විය. මෙම ප්‍රතිවාදීත්වය, ඉන්දියානු සාගරයේ වෙරළ තීරය දිගේ පිහිටි රටවල් දක්වා ද පැතිර යන ආකාරය ජෝන් ග්‍රේවර්, 1990 දශකයේ දී ලියූ සිය වාර්තාවක මෙසේ සඳහන් කරයි. '1985 සහ 2001 අතර කාලය තුළ, චීනය සෙමින් සෙමින් ඉන්දියානු සාගරය දෙසට ඇදී යාම, ඉන් පෙර කාලයේ දී පාකිස්ථානය සමග ගිවිසුම් මාලාවකට එළඹ තිබීම සමග හෝ චීනය සහ බුරුමය අතර ඇති කරගත් උපායමාර්ගික හවුල්කාරීත්වය සමග හෝ සම්බන්ධතාවයක් තිබිය හැක. ඉන්දියානු සාගරයේ සිය නාවික හමුදාවන් රැඳවීමට චීනය සිරුවෙන් සිදුකරන මේ ප්‍රයත්නය තුළ පවතින්නේ එහි ඇතුළු වී එය සාමාන්‍ය තත්වය බවට පත් කර ගැනීමයි. චීනයේ මේ ක්‍රියාමාර්ගයට ඉන්දියාව විරෝධතාවය දක්වනුයේ, චීනය, පාකිස්ථානය සහ බුරුමය

සමගින් හවුල්කාරිත්වයන් ගොඩනගා ගත් මුල් අවස්ථාවේ දී මෙන් කලබලයකින් යුක්තව නොව ක්‍රමානුකූලව ය'.¹ අප විසින් ද සඳහන් කරන ලද පරිදි, එතැන් සිට, චීන-ඉන්දියානු තරඟකාරිත්වය වැඩි තීව්‍රතාවයකින් විශාල කළාපයක් කරා පැතිර ගියේ ය. ඉන්දියානු සාගරයේ පිහිටා ඇති සියළුම ප්‍රධාන පෙලේ දිවයින රාජ්‍යයන් මෙන්ම අරාබි මුහුදේ දෝණි සහ බෙංගාල බොක්ක ද දැන් මේ තරඟකාරිත්වය තුලට ගොනු වී තිබේ. විසි එක් වෙනි සියවසේ පළමු දශකය තුල, මේ දෙරටේම ආර්ථික ශක්තිය මෙන්ම හමුදා සම්පත් ද සීඝ්‍රයෙන් ඉහළට නැංවිණි. ඒ සමගම, ලෝකයේ මහා බලවතුන් බවට පත්වීමේ සහ සමස්ත සාගරයේම මෙහෙයුම් කිරීමේ ශක්තියෙන් යුතු (නිල් දිය) නාවික හමුදාවක් බවට පත්වීමේ අභිලාෂය ද ඉහළට නැංවිණි. ආසියානු වෙරළ තීරයේ දැවැන්තයින් දෙදෙනා මෙසේ වඩා වඩා ශක්තිමත් වෙමින් ඉදිරියට ගමන් කරන විට, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර නොවැලැක්විය හැකි ගැටුමක් නිර්මාණය වේ ද සහ එම තත්වය වැලැක්වීම සඳහා ගත හැකි කිසියම් පියවරක් වේ ද යන ගැටළුව පැන නගී.

උභතෝකෝටික ආරක්ෂක ගැටළුව

එක් රටක් විසින් ආරක්ෂාව තර කිරීම සඳහා ගනු ලබන කවර පියවරක් හෝ අනෙක් රට කලබලයට පත් කරනු ලැබීම යන දේශපාලනය තත්වය විසින් මේ ආරක්ෂක ගැටළුව නිර්මාණය කර තිබේ. එක් රටක්, දුරදර්ශී ලෙස දිස්වන යම් පියවරක් ගතහොත් අනෙක් රට ද ඊට සමානම කටයුත්තක් සිදු කරයි. මෙවැනි ක්‍රියා, දෙරටේ අනෙකුත් ආතතිය සහ අවි තරඟය ඉහළ නැංවීමට හේතු වී ඇති අතර වඩා සරළව පවසන්නේ නම් දෙරටේම ආරක්ෂාව පහළ හෙළීමට හේතු වී තිබේ. රටක අභ්‍යන්තර දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය තුල, ප්‍රවණ්ඩත්වයේ ඒකාධිපති අයිතිය රජයට පවතින අතර නීති සකස් කරනු ලබන්නේ සහ විවිධ කණ්ඩායම් අතර ගැටුම් නිර්මාණය වූ කල අතරමැදියකු ලෙස ක්‍රියා කරන්නේ ද එම රටේ රජයයි. එහෙත්, ජාත්‍යන්තර වේදිකාව තුල සෑම රජයක්ම තනිව තම ගැටළු විසඳා ගත යුතු ය. ආරක්ෂක ගැටළුවකට සිරවී සිටින රටවල පවතින දේශපාලනික ස්වභාවය මත එවැනි ගැටළුවක් ඇතිවීම රඳා නොපවතී. සාමාන්‍යයෙන්

මධ්‍යස්ථ මතධාරී, සමාදානයට කැමැති රටකට පවා, ප්‍රමුඛත්වය ලබා ගැනීමට සහ හමුදාමය විජයග්‍රහණයක් සඳහා අවි ආයුධ රැස් කිරීමෙන්, අනෙකුත් රටවල් තුල බියක් ජනිත කිරීමේ හැකියාව පවතී. එවැනි අවස්ථාවල අනෙකුත් රටවල් ද ඒ ආකාරයෙන්ම ක්‍රියා කිරීමට පෙළඹෙන නිසා එතැන, තරඟකාරිත්වයෙන් සහ අවි තරඟයෙන් සෑදි විෂම වක්‍රයක් නිර්මාණය වන අතර සමහර විට ගැටුම් ද ඇති වීමේ හැකියාව තිබේ.²

සීතල යුද්ධයේ ආරම්භක කාලයේ දී, ආරක්ෂක ගැටළුවේ ඇති මේ උභතෝකෝටික ස්වභාවය හඳුනා ගැනීම නිසා තරඟකාරිත්වයට එළැඹී ඇති රටවල් අතර දේශපාලන සහයෝගීතාවයක් ඇති කර ගැනීමේ අවස්ථාවන් සහ ඒ සඳහා පවතින සීමාවන් ගවේෂණය කිරීමට විශේෂ වෙහෙසක් ගනු ලැබිණි. ඒ ආකාර වූ උභතෝකෝටික ගැටළුවක් පවතින අවස්ථාවක දී, සහයෝගීතාවය ඇති කිරීම, දේශපාලන වශයෙන් මෙන්ම මානසික වශයෙන් ද අත්‍යන්තයෙන් දුෂ්කර බව සමහර විද්වතුන් විසින් පෙන්වා දී ඇත.³ එහෙත්, ලෝකයේ දැනට පවතින තත්වය යටතේ, එවැනි ආරක්ෂක ගැටළුවක් අවම කර ගැනීමට සහ ඉක්මවා යාමට යොදා ගත හැකි ක්‍රම, තවත් කොටසක් විසින් ලෝකයේ අවධානයට යොමු කරවනු ලැබිණි.⁴ අපට වඩාත්ම වැදගත් කරුණ නම්, පසුගිය ශත වර්ෂයේ මැද භාගයේ සිට, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින සබඳතාවය පිළිබඳව කරන ලද අධ්‍යයනයන් විසින්, දැනට උභතෝකෝටික ආරක්ෂක ගැටළුවක් මතු වී තිබෙන බවට බොහෝ සාක්ෂි ලබා දී තිබීමයි. අළුතින් නිර්මාණය වූ නිදහස් රාජ්‍යයන් ලෙස, චීනය සහ ඉන්දියාව, 1940 දශකයේ අග භාගයේ ප්‍රථම වරට හමු වූ තැන් සිට දෙරට අතර පැවති සම්බන්ධතාවයේ ඉතිහාසය තුලින් උකහා ගත් ඉතා වැදගත් සාක්ෂි ජෝන් ගාවර් විසින් සපයා තිබේ. චීනය පිළිබඳව අනාරක්ෂිත හැඟීමක් ඇති වන්නට ඉන්දියාවට මූලික වශයෙන්ම හේතු වී ඇත්තේ 1962 දී චීනය හැසිරුණු ප්‍රවණ්ඩකාරී ආකාරය සහ උප මහාද්වීපය තුල ඉන්දියාව තුලනය කිරීම පිණිස, න්‍යෂ්ටික අවි සහ මිසයිල ඇතුළු ආධාර දිගින් දිගටම පාකිස්ථානයට වෙත ලබා දීමයි. කෙටියෙන් කිවහොත්, උප මහාද්වීපය තුල ඉන්දියාවට පවතින ප්‍රධානත්වය බිඳ දැමීමට චීනය නොනැවතී කරන ප්‍රයත්නයන් සහ හිතාමතාම

ගෙනයන 'වටකිරීමේ' ප්‍රතිපත්තිය ඉන්දියාව කුපිත කිරීමට හේතු වී ඇත. ගාවර් පවසන අන්දමට චීනය, ඉන්දියාව සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කරනුයේ ඒ හා සමානම ආත්මාරක්ෂාකාරී පිළිවෙතකි. ටිබෙටය තුළ චීන පාලනයේ ස්ථාවරත්වය සහ ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීනයේ නැව් ගමනාගමන මාර්ග වල ආරක්ෂාව, ඉන්දියාව සම්බන්ධයෙන් අනාරක්ෂිත තත්වයක් චීනය තුළ ඇති වීමට හේතුකාරක වී තිබේ. සිතල යුද සමය තුළ එක්සත් ජනපදය සහ සෝවියට් සංගමය අතර පැවති තරඟකාරීත්වය සමග චීන-ඉන්දියානු ප්‍රතිවාදීත්වය, ගාවර් මෙසේ සංසන්දනය කරයි.

සිතල යුදධ සමයේ දී, අන්‍යෝන්‍ය න්‍යෂ්ටික හීනිකාවෙන් පෙලෙමින් සිටි සෝවියට්-එක්සත් ජනපද සම්බන්ධතාව විස්තර කිරීම සඳහා යොදා ගන්නා ලද බෝතලයක් තුළ සිටින ගෝනුස්සන් දෙදෙනෙකු ගේ උපමාව, වර්තමානයේ චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින සම්බන්ධතාවය පැහැදිලි කිරීමට ද ඉතාමත් යෝග්‍ය ය. දෙරට අතර පවතින, ගැලවී යා නොහැකි භූගෝලීය සම්පතාවය සහ සිය හිතවතුන් සමග එක්ව අනෙක් රටට විශාල හානියක් සිදු කිරීමට දෙරටටම හැකියාවක් පැවතීම නිසා ඔවුහු එකිනෙකා කෙරෙහි බියෙන් පසුවෙති. චීන-ඉන්දියා සම්බන්ධතමේ දැන් පවතින තත්වය නම්, චීනයේ, හමුදා හා ආරක්ෂක කටයුතු වලට දකුණු ආසියා ඉන්දියානු සාගර කළාපය දෙසට, කෙලවරක් නොමැතිව විහිදී යාමට විරෝධයක් නොමැතිව ඉඩ දීමට ඉන්දියාවට බල කර සිටින තත්වයක් ඇති කිරීම සඳහා චීනය පීඩනය ඒකරාශී කරමින් සිටී. දකුණු ආසියානු-ඉන්දියානු සාගර කළාපය තුලට කිඳා බැස ඇති සහ තවදුරටත් වර්ධනය වෙමින් පවතින චීන හමුදා කටයුතු අත්හිටුවීමට හෝ අකුලා ගැනීමට චීනයට බල කෙරෙන ප්‍රති පීඩනයක්, නැගෙනහිර බැලීම ප්‍රතිපත්තිය හරහා, ඉන්දියාව ඒකරාශී කරමින් සිටී.⁵

දැනට, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින තත්වය, උභතෝකෝටික ආරක්ෂක ගැටළුව යන පදයෙන් හොඳින්ම විස්තර වන බවට සැකයක් නැත. උභතෝකෝටික ආරක්ෂක ගැටළුව යන න්‍යාය ගොඩනැගූ කණ්ඩායම් එය 'විසඳීම දුෂ්කර බව හඳුනාගෙන' ඇතත්, එය කළ නොහැක්කක් බව පවසා නැත. ඔවුන් පවසන්නේ 'වඩා සාමකාමී සම්බන්ධතාවයක් ඇති කිරීමට

සාධක වන ප්‍රතිපත්ති'⁶ යොදා ගනිමින් එම ගැටළුවේ තීව්‍රතාව අඩු කළ හැකි බවයි. ආරක්ෂක ගැටළුව අනිවාර්යෙන්ම විවෘත ගැටුමක් බවට පත්වීම අවම කිරීමට සමත් වන සාධක ද සොයා ගැනීමේ හැකියාව තිබේ. දේශපාලන තීරණ ගන්නා පුද්ගලයින් ආත්ම සංයමයෙන් කටයුතු කිරීම, දෙපාර්ශවයම එකිනෙකා සමග සමාන රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සම්බන්ධතා පවත්වා ගැනීම, ගැටුම් වලට සාමකාමීව විසඳුම් සොයා ගැනීම සහ කළාපීය සහ ජාත්‍යන්තර සමූහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ ආයතන මේ සාධක වලින් සමහරකි. චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතාවය ක්‍රියා කරන ආකාරය සමීපව අධ්‍යයනය කරන විට පෙනී යන්නේ මින් සමහරක් සාධක දැනටමත් ක්‍රියාත්මක වීම ආරම්භ වී ඇති බවයි. ඇත්ත වශයෙන්ම, 1980 දශකයේ ආරම්භ කරන ලද, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධය සාමාන්‍ය අතට හැරවීමේ ප්‍රයත්නය ගොඩනැගුනේ ආන්‍යෝන්‍යව කරන කටයුතු ඉහළ නැංවීම තුලින් ගැටුම් අඩු වනු ඇතැයි සහ දීර්ඝකාලයක් තිස්සේ පැවති දේශසීමා ගැටළු විසඳා ගැනීමට ආධාර වනු ඇතැයි යන උපකල්පනය මත පිහිටිනි. එහෙත්, දශක දෙකක් ගතවීමෙන් අනතුරුව ද, දෙරට අතර ද්විපාර්ශවික සහයෝගීතාවය විශාල වශයෙන් පුළුල් වී ඇතත් අතීත ගැටුම් තවමත් එසේම පවතින අතර දෙරටම ආසියාවේ සහ ලෝකයේ ඉහළ ස්ථර දක්වා නැඟීම හේතු කොට ගෙන නව ආතතීන් ද නිර්මාණය වී තිබේ.

2008/2011 කාල පරිච්ඡේදය තුළ, චීන-ඉන්දියා සබඳතාවන්හි දක්නට ලැබුණු පරිහානිය, දෙරට විසින් යළි ඇති කරගන්නා ලද මිත්‍ර සම්බන්ධය කෙතරම් බිඳෙනසුළු දැයි පැහැදිලි වූ අවස්ථාවක් විය. තමා අනෙකාට තර්ජනයක් නොවන බව, චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ඉහළම පෙළේ දේශපාලන නායකයින් විසින් යළි යළිත් පවසා තිබේ. ජනාධිපති හූ ජින්ටාවෝ, 2006 වර්ෂයේ දී ඉන්දියාවේ සංචාරය කළ අවස්ථාවේ නිකුත් කරන ලද ඒකාබද්ධ නිවේදනය මේ බව තහවුරු කරයි:

ලෝකයේ, දැනට සංවර්ධනය වෙමින් පවතින විශාලතම දෙරට වන ඉන්දියාව සහ චීනය අතර පවතින සම්බන්ධතාවය ගෝලීය වශයෙන් මෙන්ම උපායමාර්ගික වශයෙන් ද වැදගත් කමක් ගන්නා බව දෙපාර්ශවයම පිළිගනී. සිය රටේ සංවර්ධනය සඳහා සුවිශේෂී

වූ අවස්ථාවන් ප්‍රයෝජනයට ගැනීම දෙරටේම බලාපොරොත්තුවයි. එකිනෙකා ගේ සංවර්ධනය, එකිනෙකා විසින් සාධනීයව දකින අතර කුමන පාර්ශවයක හෝ සංවර්ධනය, ආසියාවේ මෙන්ම සමස්ත ලෝකයේ ද ස්ථාවරත්වයට සහ සමෘද්ධිය සාධනීය දායකත්වයක් සපයන බව ද දෙපාර්ශවය විසින්ම සලකනු ලැබේ. දෙරටටම පොදු සංවර්ධනයක් අත් කර ගැනීම උදෙසා අනාගතයේ ඉඩක් පවතින බව සහ දෙරට එකිනෙකා ගේ ප්‍රතිවාදීන් හෝ තරඟකාරීන් නොව අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිලාභ වෙනුවෙන් ක්‍රියාකරන හවුල්කරුවන් බව දෙපාර්ශවයම දරන අදහසයි. එකිනෙකා ගේ ගැටළු සහ අභිලාෂයන්ට සංවේදීත්වයක් පවත්වා ගන්නා අතරම, දෙරටටම එක්ව සංවර්ධනය වීම සඳහා සහ කළාපය තුළ සහ ඉන් ඔබ්බෙහි එකිනෙකා ගේ කාර්යභාරය ඉටු කිරීමට ප්‍රමාණවත් ඉඩකඩ පවතින බවට දෙපාර්ශවයම එකඟ වේ.⁷

එහෙත්, මේ නිවේදනය නිකුත් කිරීමෙන් අනතුරුව ගත වූ කාලය තුළ, දෙපාර්ශවය අතර ද්විපාර්ශවීය සම්බන්ධතාවන් කළමනාකරනය කරගැනීම ඉතා සංකීර්ණ වූත් අභියෝගාත්මක වූත් කාර්යයක් බවට පරිවර්තනය වී ඇත. ඉන්දියාවේ හිටපු විදේශ ලේකම්වරයකු සහ අග්‍රාමාත්‍ය උපදේශකයකු වූ ශ්‍යාම් සරන්, චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ සමගාමී වර්ධනය පිළිබඳව අදහස් දක්වමින් කියා සිටියේ ‘එකිනෙකා ගේ අවශ්‍යතාවයන් ඡේදනය වන ස්ථානයන්හි දී චීනය සමග ගැටුමක් ඇති කර ගැනීම වලක්වා ගනිමින්, අපේ රටේ වර්ධනය සහතික වන ආකාරයකින්, එනම් අපට පවතින විකල්ප පරාසය ඉහළ යන ආකාරයකින් අපේ අසල්වැසි පරිසරයේ සහ ඉන් ඔබ්බෙහි පවතින රටවල් සමග සම්බන්ධතාවයන්’ සකස් කර ගැනීම අභියෝගයක් බවයි. සරන් තවදුරටත් පවසා සිටින්නේ ‘අපේ උපායමාර්ගික අවකාශය පුළුල් කර ගැනීමට උත්සාහ කිරීමේ දී පවා, කුපිත කිරීමෙන් වැලකී සිටීමට අප කටයුතු කළයුතු ය. ඉක්මන් කලබලයකින් සිදුකෙරෙන තර්ජනයක් නිසා අනෙක් පාර්ශවයෙන් එවැනිම ප්‍රතික්‍රියාවක් කැඳවීමට සහ ඔවුන් තුළ එදිරිවාදී හැඟීම් ජනනය කිරීමට ඉඩ ඇත. චීනය සමග ගැටුමක් ඇති කර ගැනීම වැලැක්වීමට නොහැකියැයි කිසිසේත් කිව නොහැක’.⁸ සරන් ගේ අනුප්‍රාප්තිකයා වූ ශිව්ෂන්කර් මෙනන්, මහා සාගරය තුළ පවත්නා චීන-ඉන්දියා සම්බන්ධතාවය

පිළිබඳව අදහස් දක්වා ඇත. ‘සංවාදයන් ගෙන් බොහොමයක, චීන-ඉන්දියා ප්‍රතිවාදීත්වය පිළිබඳව පමණක් අවධානය යොමු කර තිබීම’ කණගාටුවට කරුණක් බව ඔහු ප්‍රකාශ කර තිබිණ. ‘මේ තත්වය, චීන හා ඉන්දියානු රජයන් සම්බන්ධයෙන් සත්‍ය නොවූවත් දෙරටේ උපායමාර්ග හසුරුවන්නන් සම්බන්ධයෙන් නම් සත්‍ය ය. තර්කය ඉදිරිපත් කිරීමට යොදා ගෙන ඇති කරුණු සීමිත වන අතර, රජයයන් ඒ මත පිහිටා ක්‍රියා කළහොත් ඒවා සත්‍ය බවට පත්වනු ඇත. එමෙන්ම, ඒවා, අදාළ රජයයන් ගේ විෂයමූලික අවශ්‍යතාවන් අධ්‍යයනය කිරීම මත පදනම් වී නැත’⁹ මහා සාගරය තුළ සිදුකෙරෙන කටයුතු වල දී දෙරට අතර ඇති විය හැකි ගැටුම් සීමා කර ගැනීමේ මාර්ගයක් සොයා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව ඉන්දියානු සහ චීන රජයයන් තුළ වර්ධනය වෙමින් පවතී. මේ හා සම්බන්ධව සිදුකෙරෙන කුමන ආකාරවූ හෝ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික ප්‍රයත්නයක්, 1980 දශකයේ අගභාගයේ සිට ක්‍රියාත්මක වූ දෙරට අතර විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලියෙන් ලද අත්දැකීම් මත අනිවාර්යයෙන්ම පදනම් විය යුතු ය.

චීන-ඉන්දියා විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ග

චීනය සහ ඉන්දියාව යන දෙරටින් එකක් හෝ, 1980 දශකය වන තෙක්ම, ජාතික ආරක්ෂාව සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්තියේ මෙවලමක් ලෙස විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ග යොදා ගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කරන්නට ඉඩ තිබිණ. එක්සත් ජනපදය සහ සෝවියට් සංගමය මෙන්ම උතුරු අත්ලාන්තික් ගිවිසුම් සංවිධානය (NATO) සහ වොර්ෂෝ ගිවිසුම ද, සංහිදියාව පවතින කාලසීමාවන්හි දී විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරනු මේ දෙරට බලාසිටින්නට ඉඩ තිබුණේ ඔල්වරසන් දෙමින් නොව අවඥා සහගතව ය. දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමයෙන් අනතුරුව සහ නිදහස දිනා ගැනීමෙන් පසුව, සාමය සහ ආරක්ෂාව සම්බන්ධව ඇති වූ ගෝලීය සංවාදයන්ට ඉන්දියාව සක්‍රියව සහභාගි විය. බටහිර මෙන්ම නැගෙනහිර රටවල් විසින් ද සාමය සහ ආරක්ෂාව සම්බන්ධව ඉන්දියාව ප්‍රකාශ කළ අදහස් වලට වැදගත් කමක් දෙනු ලැබිණි. ‘පොදු සහ පරිපූර්ණ නිරායුධකරණය’ ඉන්දියාව අවධාරණය කළ අදහසයි. අවි පාලන ගිවිසුම් ඉන්දියාව විසින්

විවේචනය කරන ලද්දේ ඒවා, සියළුම වර්ගවල අවි අහෝසිකිරීම යන සැබෑ ඉලක්කයෙන් අවධානය වෙනතකට යොමු කරවන අසම්පූර්ණ සහ අසතුටුදායක ක්‍රියාමාර්ග ලෙස හඳුන්වමිනි. 1960 දශකයේ දී, අවි පාලනය සම්බන්ධයෙන් චීනයේ ස්ථාවරය ඊටත් වඩා ඔබ්බට ගිය පරමාදර්ශී එකක් විනි. චීනය මහා බලවතුන් ගේ අවි පාලනයට එරෙහිව දේශපාලනික ප්‍රහාරයක් සංවිධානය කළේ එය ඔවුන් ගේ ආධිපත්‍යවාදී අභිලාෂයන් පිළිබිඹු කරන්නක් සේ දක්වමිනි. එහෙත්, 1980 දශකයේ දී, අනෙකුත් බලවත් රටවල් සමග ප්‍රතිවාදීත්වය සීමා කිරීමේ දී මෙන්ම සිය ආරක්ෂාව කළමනාකරනය කර ගැනීමේ දී ද, විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ගවල පවතින වටිනාකම දකින්නට දෙරටම සමත්වීමෙන් අනතුරුව, ඔවුන් තුල තිබූ ඒ පැරණි ආකල්ප වෙනස් වන්නට විය. සිය ආරක්ෂක ප්‍රතිපත්ති වල කොටසක් ලෙස විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ක්‍රමානුකූලව යොදා ගැනීම දෙරට විසින්ම ආරම්භ කරනු ලැබිනි.¹⁰ රටේ ආරක්ෂාවට සම්බන්ධ ආයතන වල පැවති සාම්ප්‍රදායික චින්තනය මේ විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන්හි ප්‍රයෝජනයක් ඇතිදැයි ප්‍රශ්න නැගූ බැවින්, මේ අනුවර්තනය වීම මුල් කාලයේ දී සිදු වූයේ ඉතා මන්දගාමීව ය. කෙසේවෙතත්, 20 වන සියවසේ අගභාගය වන විට ඒ ආකාර වූ ක්‍රියාමාර්ග බිඳී සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් දෙකෙහිම ආරක්ෂක සැලසුම් වල අනිවාර්යයෙන්ම අන්තර්ගත වූ කොටසක් බවට පත්වී තිබින. චීන-ඉන්දියා සබඳතාවන් ගත් කල, 1962 දී ඇති වූ දේශසීමා යුද්ධයෙන් ඇති වූ එදිරිවාදිකම්, දෙරට අතර දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේම පැවතිනි. අගමැති රජීව් ගාන්ධි 1988 දී චීනයේ සංචාරය කිරීම, දෙරට අතර ද්විපාර්ශවීය සබඳතා ප්‍රති විමර්ශනයකට ලක්කිරීමට උදා වූ වැදගත් අවස්ථාවක් විය. දේශසීමා අර්බුදය සමථයකට පත් කර නොගෙන, දෙරට අතර ද්විපාර්ශවීය සබඳතා සාමාන්‍ය තත්වයකට ගෙන ඒමට හැකි නොවේ යන තමන් දැරූ මුල් ස්ථාවරය ඉන්දියාව විසින් වෙනස් කර ගන්නා ලදී. අර්ථාන්විත ද්විපාර්ශවික සාකච්ඡාවන්ට මුල පිරීමට සහ ඊට සමගාමීව ද්විපාර්ශවික සබඳතාවයන් සාමාන්‍ය තත්වයට ගෙන ඒම පිණිස කටයුතු කිරීමට මෙන්ම හමුදාමය විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන් මාලාවක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට

දෙපාර්ශවය එකඟතාවයකට එළැඹුනහ. මෙම නව ප්‍රවේශයෙන්, ද්විපාර්ශවික හමුදාවීම්, සන්නිවේදනය සහ සහයෝගිතාවයන් නොනැවතී පුළුල් කරගැනීම සඳහා අවස්ථා විවෘත විය. මෙහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස, 1990 දශකයේ දී පහළ මට්ටමේ මෙන්ම සීමිත හමුදා හුවමාරු කර ගැනීම් විධිමත් කරනු ලැබින. ෂැන්හයි සහ මුම්බායි නගර වල දෙරටේ දූත කාර්යාල දෙකක් විවෘත කිරීමට දෙපාර්ශවය තීරණය කළේ, 1991 වර්ෂයේ දී චීන අගමැති ලී පෙන් ගේ ඉන්දියානු සංචාරය අතරතුර දී ය. ඒ හැරුණු කොට, මතභේදයට තුඩු දී ඇති දේශසීමාවේ සහ තම තමන්ට අයත් භූමියේ ගිවිස ගත් ස්ථාන වලින් දේශසීමා හරහා වෙළඳාම යළි ආරම්භ කිරීමට සහ දෙරටේ අභ්‍යවකාශ වැඩසටහන් අතර සහයෝගිතාවය වර්ධනය කර ගැනීමට ද එම අවස්ථාවේ දී එකඟතාවයන් ඇති කර ගැනිනි. ඉන් අනතුරුව, දෙරට අතර ප්‍රධාන පෙළේ හමුදා විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ගිවිසුම් දෙකක් අත්සන් තබන ලදී. මින් පළමුවැන්න, අගමැති නරසිම්හ රාඕ ගේ බිජිං සංචාරය අතරතුර අත්සන් තබන ලද අතර දෙවැන්න චීන ජනාධිපති ජියැන්ග් ෂෙමින්, 1996 දී නව දිල්ලි නුවරට පැමිණි අවස්ථාවේ දී අත්සන් තබන ලදී. පළමුවැනි ගිවිසුමෙහි අඩංගු වූයේ දේශසීමාවට අදාළ ගැටළු විසඳා ගන්නා තුරු දේශසීමාවේ සාමය සහ සමාදානය ඇති කර ගැනීමට ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ දල සටහනකි.¹¹ හමුදාව හික්මවා ගැනීම, අදාළ ප්‍රදේශ වල ආඥාපතිවරුන් අතර නිරන්තර සංනිවේදනය සහ හමුදාව දේශසීමා ප්‍රදේශයෙන් රට තුලට ආපසු ගැනීම යන කරුණු මෙහි අන්තර්ගත විය. මුල් ගිවිසුම තුල අඩංගු වූ දල සටහන 1996 දී අත්සන් කරන ලද ගිවිසුම තුලින් සවිස්තරාත්මක කරනු ලැබිනි. දේශසීමාවෙන් හමුදාව ඉවත් කර ගැනීම, ආක්‍රමණකාරී අවි ඉවත් කර ගැනීම, හමුදා අභ්‍යාස අවම කිරීම සහ ඒ පිළිබඳ පූර්ව දැනුම් දීම සිදුකිරීම වැනි කරුණු සම්බන්ධව ගනු ලබන පියවර පිළිබඳව විස්තරාත්මක කරුණු එහි අඩංගු විය.¹² දෙරටේ ආරක්ෂක ආයතන වල මධ්‍යම සහ පහළ මට්ටමින් සම්බන්ධතා ඇති කර ගැනීම සහ සන්නිවේදන කටයුතු සඳහා ඉහත සඳහන් කරන ලද පියවර ඇත්ත වශයෙන්ම ප්‍රයෝජනවත් ය. කෙසේවෙතත්, හමුදාව, භූමියේ රඳවා තැබිය යුතු ස්ථාන වැනි කරුණු සම්බන්ධයෙන් පැවති අපැහැදිලි බව නිසා

විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ගිවිසුම තුළ අඩංගු වී තිබූ අවි සහ හමුදා දේශසීමාවෙන් ඉවත් කර ගැනීම වැනි වැදගත් කොටස් ක්‍රියාවට නැංවීමට නොහැකි විය. ඉන්දියාව සහ චීනය අතර, භූමිය මත බල පැවැත්වෙන දේශ සීමාව පිළිබඳව පැහැදිලි කිරීමකින් තොරව සහ දේශසීමාව පිළිබඳ අර්ථකතනයක් නොමැතිව, බල පැවැත්වෙන දේශසීමාවට අදාළ කර ඇති විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාවට නැංවීම කෙසේවත් කළ හැක්කක් නොවිනි. එහෙත්, 1990 දශකයේ දී දෙරට අතර සමස්ත සම්බන්ධය හොඳ මට්ටමක පැවතීම නිසා ඉහත දක්වන ලද කරුණ වැදගත් වූයේ නැත. සිය අභ්‍යන්තර ප්‍රතිසංස්කරණ දෙස දෙරටේම ප්‍රධාන අවධානය යොමුවී තිබූ අතර ආර්ථික වර්ධනයට හිතකර වන සාමකාමී වාතාවරණයක් පවත්වා ගැනීමට ඔවුන් තුළ දැඩි උනන්දුවක් පැවතිනි. අනෙක් අතට, 1990 දශකයේ අගභාගය වන විට දෙරට අතර වෙළඳාම සැලකිය යුතු අයුරින් ඉහළ යාම ආරම්භ වී තිබිනි.

අගමැති අනාල් බිහාරි වජ්ජායී ගේ පාලන සමයේ දී සික්කිම් ප්‍රාන්තය, ඉන්දියාව සමග ඒකාබද්ධ කිරීම, දෙරට අතර ද්විපාර්ශවික සම්බන්ධතාවන් මත පැවැති විශාල බරක් ඉවත් කිරීමක් බඳු විය. පෙර අවස්ථාවල දී මෙන් නීතිමය සහ ඓතිහාසික කරුණු අවධාරණය කරමින් දේශසීමා වලට අයිතිවාසිකම් කීමෙන් තොරව දේශසීමා අර්බුදය විසඳා ගැනීම උදෙසා දේශපාලන කතිකාවතකට එළඹීමට ද දෙපාර්ශවය අතර එකඟත්වයක් ඇති කර ගැනිනි. ඉන්දීය ආරක්ෂක අමාත්‍ය ජෝර්ජ් ෆ්‍රැන්කෝගේ 'චීනය තර්ජනයකි' යන න්‍යාය හේතුවෙන් බිජිං පරිපාලනය තුළ වරක ඔහු සලකන ලද්දේ සතුරකු වශයෙනි. එහෙත්, 'චීනයට ඇම දමන්නකු' ලෙස පැවති සිය සෘණාත්මක ප්‍රතිරූපය වෙනස් කර ගනු වස්, ෆ්‍රැන්කෝ ස් SARS රෝගය පැතිර යාමේ උච්චතම අවස්ථාවක් මැද, 2003 වර්ෂයේ දී චීනයේ සංචාරයක යෙදිනි. දේශසීමා අර්බුදය විසඳීම පිණිස නිරන්තරව හමුවී සාකච්ඡා කිරීම සඳහා, දේශපාලනායික වශයෙන් බලය පවරා දෙන ලද, විශේෂ නියෝජිතයින් පත් කිරීම, සංවර්ධනය වෙමින් පැවති යහපත් තත්වය තුළ සියළු දෙනාගේම අපේක්ෂාවන් ඔසවා තබන්නක් විය. මේ නව යාන්ත්‍රණය කඩිනම් ප්‍රතිපල ගෙන දුන්නේ ය. වෙන් ජියබාවෝ, 2005 අප්‍රේල් මාසයේ දී නව දිල්ලියේ සංචාරය කළ අවස්ථාවේ දී, දේශ සීමා අර්බුදය

විසඳීම සඳහා වන දේශපාලන සීමාවන් සහ නියමු ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධ එකඟතාවයකට එළැඹීමට හැකි විය.¹³ දේශසීමා අර්බුදය සම්බන්ධව බිජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් අතර ඇති කර ගන්නා ලද පළමුවන විධිමත් එකඟතාවය මෙයයි. මේ සංචාරය අතර තුර, දෙරට අතර උපායමාර්ගික සහයෝගිතාවයක් ඇති කර ගැනීම සම්බන්ධව කරන ලද ප්‍රකාශය, දේශපාලන ප්‍රවේශයක් තුළින් සහ ද්විපාර්ශවීය සම්බන්ධතාවයේ සීඝ්‍රයෙන් පුළුල් වෙමින් පදනම් තුළින් දේශසීමා අර්බුදය විසඳා ගැනීමේ හැකියාව පිළිබඳව ශුභවාදී ආකල්ප ජනනය කිරීමට සමත් විය. වසරක් ඇතුළත, 2006 මැයි මාසයේ දී, ඉන්දීය ආරක්ෂක අමාත්‍ය ප්‍රනාබ් මුකර්ජි බිජිං අගනුවර සංචාරයක නිරතව සිටින අතරතුර, දෙරට අතර හමුදා කටයුතු ගැඹුරු සහ පුළුල් කරවන වැදගත් ගිවිසුමකට අත්සන් තබන ලද බව ප්‍රකාශයට පත් කෙරිනි.¹⁴ හමුදාවේ සියළුම මට්ටම් වලට අදාළ හුවමාරු වැඩසටහනක් සඳහා කලින් දින වකවානු නියම කර ගැනීම, උප අමාත්‍ය මට්ටමින් සහ වාර්ෂිකව, ආරක්ෂක කතිකාවතක් පැවැත්වීම, එම ගිවිසුමට ඇතුළත් විය. ඉතිහාසයේ ප්‍රථම වරට දෙරට අතර ඒකාබද්ධ හමුදා අභ්‍යාසයන් වෙනුවෙන් හඳුනාගත් විශේෂිත මෙහෙවර, මෙහි ඇතුළත් කර තිබූ තවත් වැදගත් කරුණකි. මෙම විශේෂිත මෙහෙවර අතරට, මුහුදු කොල්ලකරුවන්ට එරෙහි කටයුතු, ත්‍රස්ත්‍රවාදයට විරෝධී කටයුතු, සෝදිසි සහ ගලවාගැනීමේ මෙහෙයුම් සහ දෙරටටම පොදු තවත් විෂයයන් අඩංගු කර තිබිනි. මේ යටතේ, 2007 වර්ෂයේ දී දෙරට අතර වැදගත් හමුදා අභ්‍යාසයන් ආරම්භ කරනු ලදී. දෙරටේ ආරක්ෂක අමාත්‍යවරුන් විසින් නිකුත් කරන ලද නිවේදනයෙන් කියැවුනේ, 'ආරක්ෂක ක්ෂේත්‍රයෙහි එලදායි සම්බන්ධතා වර්ධනය කර ගැනීම, දෙරටේ සන්නද්ධ හමුදාවන් අතර අන්‍යෝන්‍ය විශ්වාසය සහ වටහා ගැනීම පුළුල් කර ගැනීම, ඔවුන්ට සිය ජාතික සංවර්ධන අරමුණු ඉටු කළ හැකි සාමකාමී පරිසරයක් පවතින බවට සහතික කිරීම සහ කළාපයේ මෙන්ම සමස්ත ලෝකයේ ද සාමය සහ ස්ථාවරත්වය පවත්වා ගෙන යාම යන පරමාර්ථ ඉටු කර ගැනීමෙහි ලා මෙම ගිවිසුම අතිශයින්ම වැදගත් ය' යනුවෙනි.

ආපසු හැරී බැලීමේ දී පෙනී යන්නේ, පුළුල් වෙමින් ගිය මේ ආරක්ෂක ගිවිසුම් විසින් මිශ්‍ර ප්‍රතිපල ලබා දුන් බවයි. ටිබෙටය

නිසා දෙරට අතර ආතතිය ඉහළ යාම සහ 2008-2010 කාලයේ දී දේශසීමාවේ සාමය සහ සමාදානය පවත්වා ගැනීමට දුෂ්කර වීම යන කරුණු, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර දේශපාලන සහ ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවන්හි පවතින පහසුවෙන් බිඳෙනසුළු බව ප්‍රත්‍යක්ෂ කරයි. අනෙක් පාර්ශවය, විශාල තර්ජනයක් ලෙස හුවා දක්වමින්, කුපිත කරවන ආකාරයේ ජාතිමමත්වයකින් ලිපි ලියු ඉන්දිය මාධ්‍ය සහ චීන බ්ලොග් ලියන්නන් විසින් තත්වය වඩාත් නරක අතට හරවනු ලැබිණි. දශක දෙකක් තිස්සේ ඉතා ප්‍රවේශමින් ගොඩනගන ලද චීන-ඉන්දියා සබඳතාවන් සාමාන්‍යකරණය කිරීමේ ප්‍රයත්නය, මේ අවස්ථාවේ දී අස්ථාවර වූ බවක් පෙනී ගියේ ය. දෙරට අතර පවතින අන්‍යෝන්‍ය දේශපාලන අවිශ්වාසය සහ දේශ සීමා ආතතිය යළි ඉපිදවීම වැලැක්වීමට හමුදා තාක්ෂණික විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ග පමණක් නොසැහෙන බව 2010 වර්ෂය වන විට පැහැදිලි විය. චීනය සහ ඉන්දියාව, දශක දෙකක් පුරාවට, සකස් කරගන්නා ලද ආකාරයේ විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ තාක්ෂණික ක්‍රම, සාධනීය දේශපාලන සම්බන්ධතාවයක් සහ ස්ථාවර හමුදා වාතාවරණයක් පවතින සන්දර්භය තුළ ඉතා හොඳින් ක්‍රියා කරනු ඇත. 1980 දශකයේ අගභාගයේ සිට 2000 දශකයේ මැද භාගය දක්වා, චීන-ඉන්දියා සබඳතාවන් ගේ තරමක ස්ථාවරත්වයක් සහ නියමිත එටාවක් දක්නට ලැබිණි. විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ හමුදාමය ක්‍රියාමාර්ග වලින් (ඉතා උසස් තත්වයේ නොවූවත්) මෙම සාධනීය තත්වයට දායකත්වයක් ලැබිණි. එහෙත්, 2000 දශකයේ දී, මේ සම්බන්ධතාවය පිරිහෙන්නට පටන් ගත් විට, එම අවගමනය වැලැක්වීමට විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන් සමත් වූයේ නැත.

2000 වර්ෂයේ දී, දෙපාර්ශවය අතර ද්විපාර්ශවීය සම්බන්ධතාවය, සැලකිය යුතු අන්දමින් අස්ථාවර කරන්නට හේතුකාරක වූ සාධක හතරකි. එකක්, චීන ප්‍රවාහන සහ සන්නිවේදන යටිතල පහසුකම් නවීකරණය කිරීමයි. ලාසා දක්වා දුම්රිය මාර්ගය සහ 1990 දශකයේ අග භාගයේ සිටම, දේශසීමා ප්‍රදේශ වල චීන මහජන හමුදාවේ කාර්යෝපාය පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීමට සහාය වූ, ටිබෙටය සහ ශින්ජියාන්හි පළාත පුරා දිවුනු මාර්ග ජාලය ද මෙයට අයත් විය. ඉන්දියාව විසින් කරන ලද තක්සේරු කිරීම්

අනුව මේ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය නිසා බලඇණි දෙකකින් යුතු ආක්‍රමණයක් සංවිධානය කර ගැනීමට චීන මහජන හමුදාවට ගත වන කාලය සති දෙකේ සිට සතිය දක්වා අඩු වූ අතර බල සේනා දෙකක් සහිත ප්‍රහාරයක් දියත් කිරීමට ගත වන කාලය සති හතරක සිට සති දෙක දක්වා අඩු විය. එමෙන්ම, සේනාංක දෙකක් සටන් සඳහා ඒකරාශී කර ගැනීමට ගත වන කාලය දින 90 ක සිට දින 20 ක් දක්වා අඩු විය.¹⁵ ඉන්දියාව මේ අභියෝගයට මුහුණ දීමට ප්‍රසිද්ධියේම සැරසුනේ ය. ප්‍රතිචාර වශයෙන් තම පාර්ශවයේ දේශසීමා යටිතල පහසුකම් වැඩි දියුණු කිරීමට සැලසුම් සකස් කරන ලදී. චීනය සමග පවතින දේශ සීමාව දිගේ මාර්ග ඉදි කළ අතර. ගුවන් ධාවන පට යළි සක්‍රීය කිරීම සහ අළුතින් හට කණ්ඩායම් බඳවා ගැනීම කරනු ලැබිණි. දේශසීමාව දිගේ පැතිරවීමට අපේක්ෂා කළ සාමය සහ සමාදානය පිළිබඳ හැඟීම වෙනුවට පැතිරී ගියේ හමුදා තරඟකාරිත්වයයි. චීන මහජන හමුදාවේ යටිතල පහසුකම් දියුණු වීම නිසා දේශසීමාව දිගේ මුර සංචාරක කටයුතු වැඩි වැඩියෙන් සිදු වන්නට පටන් ගැනීම දෙවන කරුණයි. දේශසීමා සම්බන්ධව හැකි ස්ථාන වල දී එකඟතාවයන් ඇති කර ගන්නට ඒ වන විට සාකච්ඡා පැවැත්වෙමින් තිබුණු හෙයින් චීනය පාර්ශවයෙන් මෙය සාධාරණ ලෙස පෙනෙන්නට ඇත. චීන මුර සංචාරක කටයුතු මෙසේ වැඩි කිරීම ඉන්දියාව අර්ථ දැක්වූයේ බල පැවැත්වෙන දේශසීමාව හරහා සිදු කරනු ලබන ‘ආක්‍රමණයක්’ ලෙසිනි. බල පැවැත්වෙන දේශසීමාව සම්බන්ධව දෙපාර්ශවය විසින් ඇති කරගන්නා ලද එකඟතාවයක් නොවූ බැවින් තම තමන්ට කැමැති පරිදි එම සීමාව තීරණය කරගන්නා ලද අවස්ථා වල දී ඒවා එකපිට එක වැටුණු හෙයින් ‘බලහත්කාර ප්‍රවේශ’ නිරන්තරයෙන්ම සිදු විය. බලහත්කාර ප්‍රවේශ වීම්, මාධ්‍ය විසින් නිතර නිතර හුවා දක්වන්නට පටන් ගැනීම තත්වයේ ආතතිය වැඩි කළා විනා වෙනත් සේවයක් සිදු කළේ නැත. 2008 වර්ෂයේ දී, ටිබෙටයේ ඇති වූ සම්පූර්ණයෙන්ම අනපේක්ෂිත කැරැල්ල, චීන-ඉන්දියා සබඳතාවය තවදුරටත් සසල කරන්නට 2000 දශකයේ අගභාගයේ දී එකතු වූ සිද්ධියයි. ටිබෙටයේ අභ්‍යන්තර තත්වයට චීන-ඉන්දියා සබඳතාවය සැමවිටම සංවේදී වීනි. ටිබෙටය සන්සුන්ව පවතින තාක් කල් චීන-ඉන්දියා සබඳතාවන් ද සන්සුන් ය. ටිබෙටයේ

කලබල ඇති වීම ඇරඹුනේ 2008 ඔලිම්පික් උළෙල ඇරඹෙන්නට ඉතාමත් සමීප අවස්ථාවක දී ය. එහි බලපෑම සීමා කරනු වස්, චීනය ලෝකය පුරාම දැඩි ආක්‍රමණකාරී ස්වරූපයකින් කටයුතු කරන්නට විය. සිය රටින් පිටුවහල්ව ක්‍රියාත්මක වන ටිබෙට් ආණ්ඩුවට රැකවරණ සලසන ඉන්දියාව ද එම ආක්‍රමණශීලී කටයුතු කිරීමට හසු වී තිබේ. එතැන් සිට, ද්විපාර්ශවීය කටයුතු වල දී පමණක් නොව, බහුපාර්ශවීය වේදිකා වල දී ද, අරුත්වාල් ප්‍රාන්තය සම්බන්ධයෙන් තමන්ට ඇති අයිතිය, චීනය වඩා ප්‍රබලව ප්‍රකාශ කරන්නට පටන් ගත්තේ ය. අරුත්වාල් ප්‍රාන්තයේ ව්‍යාපෘති, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ සහයෝගය ඉල්ලා තිබූ අතර, එහි රැස්වීමක දී ද චීනය සිය අයිතිය ප්‍රකාශ කර තිබේ. එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම, 2008 සිසිර සෘතුවේ දී පැවති න්‍යෂ්ටික සැපයුම්කරුවන් ගේ කණ්ඩායම් රැස්වීමේ දී අනුමත වීමෙන් වලකන්නට ද චීනය ප්‍රයත්න ගැනීමෙන්, චීනය විසින් ගෙන යන ලබන එදිරිවාදි ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳව ඉන්දියාවට බරපතල ලෙස දැනෙන්නට වී තිබේ. අනෙක් අතට, චීනය නිරන්තරයෙන්ම මේ න්‍යෂ්ටික ගනුදෙනුව දුටුවේ, ආසියාව තුළ චීනයේ බලපෑම සීමාකිරීමට, එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව නිර්මාණය කරගන්නා ලද විශාල උපායමාර්ගික හවුල්කාරිත්වයක එක් කොටසක් වශයෙනි. ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන්, පාකිස්ථානය සමග ඒ ආකාරයේම ගනුදෙනුවක් ඇති කර ගන්නට මූල දී උත්සාහ ගත් චීනය අනතුරුව, ඉන්දියානු දේශපාලනය තුළ සිටින සිය හිතවත් කණ්ඩායම් යොදා ගනිමින්, අධිරාජ්‍ය විරෝධී සටන් පාඨයක් යොදා ගනිමින් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම බිඳ දමන තැනක් දැරී ය.

ටිබෙටයේ දේශපාලන සහ හමුදා යථාර්ථයන් වෙනසකට භාජනය වීම, හිමාලයානු පෙරමුණේ දේශසීමා අර්බුදය යළිත් හිස එසවීම සහ එක්සත් ජනපදය ද සම්බන්ධ වීම නිසා බල තුලනය වරින් වර වෙනස් වෙනස් වීම වැනි කරුණු නිසා, 2009 ගිම්හාන කාලය වන විට දෙරට අතර ආතතිය තවදුරටත් ඉහළ නැංවී තිබේ. දළයි ළාමා තුමා, 2009 නොවැම්බර් මාසයේ දී මතභේදයට තුඩු දී ඇති අරුත්වාල් ප්‍රාන්තයේ සංචාරයෙහි යෙදුන අවස්ථාවේ දී, චීනය වෙඩි ප්‍රහාර එල්ල කිරීම, ආතතිය උච්ච වූ අවස්ථාව ලෙස හැඳින්විය හැක.¹⁶ දෙරට අතර තීව්‍ර වී පැවති ආතතිය, විවිධාකාර වූ

විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රමවේදයන් ගෙන ඒම තුළින් පහළ හෙළා ගැනීමට දැඩි ප්‍රයත්නයන් දරනු ලැබී තිබේ. විවිධ ජාත්‍යන්තර සමුළුවල දී රාජ්‍යතාන්ත්‍රික සන්නිවේදන සහ දේශපාලන සම්බන්ධතා ඇති කර ගැනීමට අවස්ථාව ලැබීම නිසා, තම තමන්ගේ වඩා පුළුල් දේශපාලන අභියෝගයන් පිළිබඳව අවධානය පවත්වා ගන්නට දෙපාර්ශවයටම හැකි විය. හමුදාව පාර්ශවයෙන් ද, දේශසීමාවේ පවතින උණුසුම්කාරී තත්වය සමනය කිරීම උදෙසා දේශසීමා භාරව සිටින හමුදා නායකයින් එකිනෙකා මුණ ගැසීම සඳහා යවනු ලැබී තිබේ.¹⁷ ඉන්දීය ආරක්ෂක ලේකම්වරයා 2010 වර්ෂයේ දී බීජිං නුවර සංචාරයෙහි යෙදුනු අවස්ථාවේ දී දෙරටහි ආරක්ෂක මූලස්ථාන අතර ද සාකච්ඡා පැවැත්වී තිබේ. අනෙකුත් විශ්වාසය යළි ගොඩනැංවීම සඳහා දෙරටට හමුදාවන් අතර සම්බන්ධතාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා දෙපාර්ශවයේම පවතින කැපවීම මෙම සාකච්ඡාවේ දී අවධාරණය කරනු ලැබී තිබේ.¹⁸ එහෙත්, 2010 අගෝස්තු මාසයේ දී, චීනය සමග හමුදා හුවමාරුකිරීම් නවතාලන්නට ඉන්දියාව තීරණය කළ අවස්ථාවේ දී චීන-ඉන්දියා විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ප්‍රයත්නයේ තුළ පවතින දේශපාලන කැපවීමෙහි සීමිත බව ප්‍රදර්ශනය විය. ඉන්දියාව මේ පියවර ගත්තේ ජම්මු සහ කාශ්මීර් ප්‍රාන්තය ඇතුළත් උතුරු ආඥා කළාපය භාරව සිටි ඉන්දියානු ජනරාල් වරයාට 'ඇමුණු විසා' ලබා දෙන්නට චීනය ගත් තීරණයට ප්‍රතිචාර වශයෙනි.¹⁹ ඉන් වසර දෙකකට පෙර සිටම, ජම්මු සහ කාශ්මීර් වැසියන්ට විදේශ ගමන් බලපත්‍රය මත අලවන ලද විසා ලබා දීම චීනය ප්‍රතික්ෂේප කරන බව ඉන්දියාවට අවබෝධ වන්නට පටන් ගෙන තිබී තිබේ. ඒ වෙනුවට, විසා බලපත්‍රය වෙනම කඩදාසියක මුද්‍රණය කර විදේශ ගමන් බලපත්‍රයට ඇමුණුම් කටු වලින් අමුණා ලබා දෙන ලදී. අනිත් අතට, ඇමුණු විසා සහිත මගීන්, චීනයට ගමන් කිරීම සඳහා ගුවන් යානා වලට ගොඩවීමෙන් වැලැක්වීමට ඉන්දියානු ආගමන විගමන නිලධාරීහු ද කටයුතු කළහ. ඉන්දියාවේ පිහිටි චීන තානාපති කාර්යාලයෙන් හෝ කොන්සල් කාර්යාලවලින් ඇමුණු විසා පිළිනොගන්නා ලෙස ජම්මු සහ කාශ්මීර් ප්‍රාන්තයේ වැසියන්ට රජයෙන් අවවාද කෙරිණි. 'වාර්ගිකත්වය සහ/හෝ විදේශ ගමන් බලපත්‍රය නිකුත් කරන ලද ස්ථානය පදනම් කර ගනිමින් සමහර ඉන්දියානු වැසියන්ට, නව

දිල්ලියේ පිහිටි චීන මහජන සමූහාණ්ඩුවේ තානාපති කාර්යාලයෙන් සහ මුම්බාය සහ කෝල්කටා නගර වල පිහිටි එහි කොන්සල් කාර්යාල වලින් වෙනම කඩදාසියක මුද්‍රණය කර විදේශ ගමන් බලපත්‍රයට ඇමුණුම් කටුවලින් අමුණන ලද (සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයට අනුව, එහි ඇලවීම වෙනුවට) විසා බලපත් නිකුත් කරන බව ඉන්දිය ආණ්ඩුවේ අවධානයට ලක් වී තිබේ. එසේ විදේශ ගමන් බලපත්‍රයට ඇමුණුම් කටු වලින් අමුණන ලද විසා බලපත්‍ර රටින් බැහැර ගමන් සඳහා වලංගු නොවේ' යනුවෙන්, 2009 නොවැම්බර් මාසයේ දී, නව දිල්ලියෙන් නිකුත් කරන ලද සංචාරක උපදෙස් නිවේදනයක සඳහන් විය. මෙය, බීජිං පරිපාලනය විසින් සිදුකරනු ලබන කුපිත කිරීමකැයි නව දිල්ලිය කල්පනා කළ ක්‍රියාවකට එරෙහිව ගත් අභ්‍යන්තර පරිපාලනමය පියවරකි.²⁰ එහෙත්, චීනයේ ඇමුණු විසා ප්‍රතිපත්තිය, ඉන්දියානු හමුදාවේ ඉහළම මට්ටමේ නිලධාරියකුට ද බලපෑ විට තවදුරටත් නිහඬව සිටින්නට ඉන්දියාවට නොහැකි විය.

අර්බුදය ඉහළ නැංවීමට ඉන්දියාව හිතා මතා කටයුතු කිරීම පිළිබඳ විනය පුද්ගලයට පත් වූ බවක් පෙනුනත් එසේ ක්‍රියා කිරීම සඳහා නව දිල්ලි පරිපාලනයට වලංගු හේතුවක් පැවතීනි, ඇමුණු විසා නිකුත් කිරීම, ඉන්දියාව දුටුවේ ජම්මු සහ කාශ්මීර ප්‍රාන්තය සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව සහ පාකිස්ථානය අතර පවතින ගැටළුවට විනය දක්වන්නේ යැයි පෙනෙන මධ්‍යස්ථභාවයෙන් නිකුත්මක් ලෙසිනි. ජම්මු සහ කාශ්මීර ප්‍රාන්තයෙන් කොටසක් විනයට ලබා දීමට පාකිස්ථානය 1963 දී කටයුතු කළ අවස්ථාවේ දී පවා ද්විපාර්ශවික ගිවිසුමෙන් ප්‍රකාශ වූනේ එම භූමියේ අවසාන පවරාදීම, නව දිල්ලි සහ ඉස්ලාමාබාද් පරිපාලනයන් අතර ඇති කරගන්නා ගිවිසුමක් මත පදනම් වනු ඇති බවයි.²¹ ඉන්දියාව යටතේ සහ පාකිස්ථානය යටතේ පවතින ජම්මු සහ කාශ්මීර ප්‍රදේශ වලට විනය සලකන්නේ එකිනෙකට වෙනස් අයුරින් බව විනයේ ඇමුණුම් කටු විසා නිකුත් කිරීමෙන් පැහැදිලිව පෙනීනි. ජම්මු සහ කාශ්මීර ප්‍රාන්තයේ ජීවත් වන පාකිස්ථාන විදේශ ගමන් බලපත්‍ර හිමිකරුවනට සාමාන්‍ය ආකාරයේ විසා නිකුත් කිරීමෙන්, පාකිස්ථාන පාලනය යටතේ පවතින එම ප්‍රාන්තයේ කොටස් සම්බන්ධයෙන් අර්බුදයක් නැති බව සහ ප්‍රාන්තයේ ඉන්දියාවේ පාලනය ප්‍රශ්න සහගත බව පවසන්නට විනය උත්සාහ කරන බවක්

පෙනීනි. ජම්මු සහ කාශ්මීරය පිළිබඳ ප්‍රශ්නය කෙතරම් වේදනා සහගත වී ද යත් බීජිං පාලනය සමග එය සෘජුවම පැවසීම හැර වෙනත් විකල්පයක් ඉන්දියාවට නොතිබිනි. බීජිං පරිපාලනයේ ඉහළම දේශපාලන මට්ටමින් මේ පිළිබඳව විමසන්නට ඉන්දියාව කටයුතු කිරීම ඇරඹීය. 2010 වර්ෂයේ දී වෙන් ජයබාවෝ ගේ නව දිල්ලි සංචාරයේ දී සාකච්ඡාවට ගත් න්‍යාය පත්‍රයේ ඉහළින්ම පැවතියේ කාශ්මීර විසා ගැටළුවයි. වෙන් සහ මත් මෝහන් සිං සමග පැවති සාකච්ඡාවෙන් අනතුරුව, එම ගැටළුව ඉතා ඉක්මනින් විසඳීමට වෙන් විසින් ලබා දෙන ලද පොරොන්දුව අනුව විනය ක්‍රියා කරනු ඇතැයි ඉන්දියාව අපේක්ෂා කළේ ය.²² එහෙත්, 2011 අප්‍රේල් මාසයේ දී, හයිනන් දූපතේ පැවැත්වුණු BRICS (Brazil" Russia" India" China" South Africa) සමුළුවේ දී සිං අගමැතිවරයා චීන ජනාධිපති හූ ජින්ටාවෝ හමුවන අවස්ථාවේ දී කාශ්මීර විසා ගැටළුව පසෙක තබා ආරක්ෂක හුවමාරු නැවත ඇරඹීමට තීරණයක් ගනු ලැබිනි.²³ ජම්මු සහ කාශ්මීරය සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්තිය, විනය යළි සැලකිල්ලට ගත්තේ ද යන්න පිළිබඳව සහතික කර කිව හැකි සාක්ෂි නැතත් එතැන් සිට ඉන්දියානු පුරවැසියනට ඇමුණුම් විසා නිකුත් කිරීම නවතා දමන ලදී. විනයට ලැජ්ජාවෙන් ගැලවීමට උපකාර කරනු වස්, ඉන්දියාව, 2011 ජුනි මාසයේ දී හමුදා දූත කණ්ඩායමක් විනයට යැවී ය. එම දූත කණ්ඩායමට නායකත්වය දෙනු ලැබුයේ 2010 වර්ෂයේ දී, විනය විසින් සාමාන්‍ය විසා නිකුත් කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කළ ප්‍රධාන ආඥාපතිවරයාට ජනරාල්වරයාට එක් ශ්‍රේණියකින් කණ්ණියේ උතුරු ආඥා ප්‍රදේශයේම ජනරාල්වරයෙකි.

කෙසේවෙතත්, චීන-ඉන්දියා විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ග දේශසීමා අයිතිය පිළිබඳ ගැටළු හමුවේ පහසුවෙන් බිඳ වැටීමට ඉඩ ඇති තත්වයක පවතින බව මේ සම්පූර්ණ ක්‍රියාදාමය විසින් පැහැදිලි කරන කරුණයි. දෙරට අතර හමුදා හුවමාරු කිරීම සිදු කරගනු ලබන්නේ, එකිනෙකෙහි දේශසීමා අයිතිය පිළිබඳ හැඟීම් වලින් අගතියට පත් නොවී, දෙරටේ හමුදාවන් අතර විශ්වාසය සහ එකිනෙකෙහි ආත්ම විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ප්‍රධාන අරමුණෙනි. එහෙත්, එම ප්‍රතිපත්තිය පවත්වා ගෙන යාමේ පවතින දුෂ්කරතාවය කාශ්මීර විසා

සම්බන්ධයෙන් චීනය කටයුතු කළ ආකාරයෙන් සහ එයින් නිර්මාණය වූ දේශපාලනමය ප්‍රතිපල තුළ පැහැදිලිව පෙනේ. 'දේශසීමා වලට අදාළ කටයුතු සම්බන්ධව අදහස් විමසීමේ සහ සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ ක්‍රියාත්මක යාන්ත්‍රණයක්' ස්ථාපනය කර ගැනීමට හයිනන් දූපතේ දී සිං සහ හූ එකඟත්වයකට පැමිණියහ. සාමය සහ ආරක්ෂාව පවත්වා ගෙන යාම පිළිබඳ සියළු කටයුතු සහ දේශසීමා ප්‍රදේශ වල දී සහයෝගීතාවය තර කරගන්නා නව ක්‍රමවේද ගවේෂණය, මෙම යාන්ත්‍රණය විසින් හසුරුවනු ඇතැයි ඉන්දීය ජාතික ආරක්ෂක උපදේශක මෙන් ප්‍රකාශ කළේ ය.²⁴ මෙම යාන්ත්‍රණය, 2010 ජනවාරි මාසයේ දී නිල වශයෙන් විවෘත කරනු ලැබිණ. එක් අතකින්, දේශසීමාවන්හි සාමය සහ සමාදානය පවත්වා ගෙන යාම පිණිස දෙරටේ පරිපාලනයන් තුළ දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පවතින දේශපාලන කැපවීම සහ අනෙක් අතින්, දේශසීමාවේ ඇති වන සිද්ධීන් නිසා නිර්මාණය වන පහළ මට්ටමේ ආතතිය අතර පරතරය පියවීමට මෙම යාන්ත්‍රණය කටයුතු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.²⁵

නාවික හමුදා අතර විශ්වාසය ගොඩනැගීම-ද්විපාර්ශවීය ක්‍රියාමාර්ග

එකිනෙක මත පටලැවෙන දේශසීමාවන්ට අයිතිවාසිකම් දැක්වීමක් නොමැති හෙයින්, බැලූ බැල්මට පෙනෙනු ඇත්තේ හිමාලය ප්‍රදේශයේ මෙන් නොව නාවික විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ග වඩා පහසු වනු ඇති බවයි. 2000 දශකය තුළ, ඉන්දියානු සාගරය තරඟ බිමක් බවට පත්වෙමින් පවතින විට දෙරටේ සාගර සහ නාවික ප්‍රජාවන් අතර විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ව්‍යුහයක අවශ්‍යතාවය දෙරටේම රජයන්ට වැටහිනි. අද්‍යතන ජාත්‍යන්තර සබඳතා ක්ෂේත්‍රය තුළ, නාවික විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ කටයුතු වලට දීර්ඝ සම්ප්‍රදායක් පවතී. අද අප දන්නා පරිදි, අවි පාලනයේ මුල්ම කාලීන ආකෘතියක් 1921/1922 කාලයේ පවත්වන ලද වොෂින්ටන් නාවික සමුළුව දක්වා අතීතයට දිවේ. ඒ හරහා, පළමුවන ලෝක සංග්‍රාමයෙන් පසුව නාවික අවි තරඟයකට එළඹීම වැලැක්වීම සඳහා, අද ප්‍රධාන බලයන්ව සිටින බ්‍රිතාන්‍ය, අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, ප්‍රංශය, ජපානය සහ ඉතාලිය යන රටවල් පහ අතර ගිවිසුමක් නිර්මාණය විය.²⁶ නාවික

විශ්වාසය ගොඩනැගීම, භූමිය මත පිහිටි හමුදාවන් අතර විශ්වාසය ගොඩනැගීමට වඩා වෙනස් කාර්යයකි. නාවික හමුදාවන්ට, ජංගමතාවය, නම්‍යශීලීත්වය, දුර සිට මෙහෙයුම් කිරීමේ හැකියාව සහ සමහර විට සමස්ත ලෝකය පුරාම ගමන් කිරීමේ හැකියාව යන විශේෂ ලක්ෂණ පැවතීම ඊට හේතුවයි. ජාත්‍යන්තර සාගරයේ මෙහෙයුම් කරන ඔවුන් ජාතික දේශසීමාවන් විසින් වෙන් කර නොමැත. මූලස්ථානය විසින් දැඩිව පාලනය කරනු ලබන, දේශසීමා වල රඳවා ඇති හමුදාවන් ගේ මෙන් නොව, සාගරයේ සිටින අණ දෙන නිලධාරියාට සුදුසුයැයි හැඟෙන පරිදි ක්‍රියා කිරීමට සහ නායකත්වය ලබා දීමට වැඩි ඉඩ කඩක් ලබා දී තිබේ. සාගරයේ, වාණිජ සහ නීතිය සහ සාමය පිළිබඳ අවශ්‍යතාවයන්ට මුහුණ දීමට ද නාවික හමුදාවන්ට සාමාන්‍යයෙන් සිදු වේ. මේ සියළු කරුණු නිසා නාවික හමුදාවන් අතර සම්බන්ධතාවයන් ඇති වීමට සහ සන්නිවේදන කටයුතු වැඩි වීමට වැඩි අවස්ථාවන් සැලසේ. නාවික හමුදාවන්ටම ආවේණික වූ ලක්ෂණ හේතුවෙන් දුෂ්කරතාවයන් රැසකට මුහුණ දීමට ද ඒවාට සිදු වේ.

චීන සහ ඉන්දියානු නාවික හමුදා, විවිධාකාර වූ විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රමවේදයන් සලකා බැලීමට පටන් ගත්හ. එක් පාර්ශවයකට අයත් නැවක් අනෙක් පාර්ශවයේ වරායන් වෙත යැවීම මේ අතරින් දෙපාර්ශවයටම වඩාත්ම පහසු ක්‍රියාමාර්ගය විය. ඉන්දියානු නැවක් පළමු වරට චීන වරායකට ගමන් කළේ, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතාවය ඉතාමත් හොඳ තත්වයක පැවැති 1958 දී ය. පළද වූ සම්බන්ධතාවය යළි ගොඩනැගීමේ උත්සාහයේ කොටසක් ලෙස 1980 දශකයේ දී එවැනි ගමනක් දෙවැනි වරට සිදු කරනු ලැබිණි.²⁷ මීට පිළිතුරු වශයෙන් සහ චීන නෞකා නිතර නිතර ඉන්දියානු සාගරයට පැමිණීම ආරම්භ කළ පසුව, 1980 දශකයේ අග භාගයේ සිට චීන නෞකා ද ඉන්දියානු වරාය වෙත පැමිණෙනු දක්නට ලැබිණි. 2000 දශකයේ දී දෙරටේ නාවික හමුදාපතිවරු එකිනෙකා ගේ රට වල සංචාරය කළහ. එකිනෙකා ගේ සාගර ප්‍රදේශ වලට සමීපව කුඩා පරිමාණයේ ඒකාබද්ධ නාවික අභ්‍යාසයන් ද සිදු කිරීම, 2003 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කරන ලදී. චීන නාවික හමුදාවේ හැට වන සංවත්සරය, 2009 වර්ෂයේ දී ක්වින්ග්ඩාම් වරායේ දී පැවැත් වූ අවස්ථාවට

සහභාගිවීම සඳහා ඉන්දියානු නාවික හමුදාපතිවරයා චීනයට ගියේ ය. ඔහු සමග එම අවස්ථාවට සහභාගි වූ ඉන්දියානු නාවික හමුදා බලඇණිය, කුවින්ග්ඩාම් වරායේ පැවත්වූ බලඇණි සංදර්ශනයේ දී, විශේෂ අවධානයක් දිනා ගැනීමට සමත් විය.

චීන සහ ඉන්දියානු නාවික හමුදාවන් ගේ මේ ක්‍රියාමාර්ග, නාවික විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන්හි ඉතා මූලික අවස්ථාවක් පමණකි. 'මුහුදේ සිදුවන සිද්ධීන් පිළිබඳව ගිවිසුමක්' අත්සන් කර ගැනීම මෙවැනි ක්‍රියාමාර්ගයක දී වැදගත් ජයග්‍රහණයක් විය හැක. විවිධ නාවික බලයන් අතර වර්තමානයේ සාකච්ඡා කෙරෙන මෙවැනි ගිවිසුම් එක්සත් ජනපදය සහ සෝවියට් සංගමය අත්සන් තබා ඇති මොඩලය මත පදනම්ව තිබේ. 1972 වර්ෂයේ දී අත්සන් තබන ලද එක්සත් ජනපද-සෝවියට් මුහුදේ සිදුවන සිද්ධීන් පිළිබඳ ගිවිසුම, සංහිදියාව පැවති සමයේ දී දෙරට අතර ඇති කරගන්නා ලද අවි පාලනය පිළිබඳ උච්චතම අවස්ථාවයි. සෝවියට් නාවික හමුදාව විශ්වසනීය බලයක් බවට පත්වී බලය ප්‍රදර්ශනය සඳහා පවතින හැකියාව පෙන්වීමට පටන් ගැනීමත් සමග එය සහ එක්සත් ජනපද නාවික හමුදාව අතර සාගරය තුළ නිරන්තර හමුවීම් ඇතිවන්නට විය. නාවික හමුදාවන් දෙක අතර තරඟකාරිත්වය, සාගරයේ ආතතියක් නිර්මාණය කිරීමට සාධක වීනි. දෙරටේ නාවික හමුදාවන් සාගරයේ මුණ ගැසුනු අවස්ථා වල දී සිදුවන සිද්ධීන් පිළිබඳ තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීමේ අවස්ථාව එක්සත් ජනපද-සෝවියට් සාගරයේ සිදුවන සිද්ධීන් පිළිබඳ ගිවිසුම විසින් සලසා ඇත. එමෙන්ම, වාර්ෂිකව හමුවන ඒකාබද්ධ කමිටුවක් විසින් එම සිද්ධීන් පිළිබඳ සමාලෝචනය කිරීමේ අවස්ථාව සහ අන්‍යෝන්‍ය අවබෝධයක් ඇති කර ගැනීම සඳහා රාමුවක් සකස් කිරීම ද එම ගිවිසුමට ඇතුළත් වේ. බොහෝදෙනා ගේ මතය අනුව, එම ගිවිසුම සාර්ථක ප්‍රතිපල ගෙන දීමට සමත් වූවකි.²⁸ සාගරයේ සිදුවන සිද්ධීන් පිළිබඳ ගිවිසුම සාර්ථක වීමට දායක වූ විශේෂිත කරුණු රැසක් පවතින බව සමහර නාවික විශ්ලේෂකයින් ගේ අදහසයි. අවශ්‍යතාවයේ පවතින අන්‍යෝන්‍ය බව, එක් රජයේ ආයතනයක් පමණක් සම්බන්ධ වී සිටීම (නාවික හමුදාවන් දෙක අතර පමණක්), දේශපාලනයේ සම්බන්ධයක් නොමැති කම, වැඩ පිළිවෙලේ පවතින ක්‍රියාත්මක

කිරීමේ හැකියාව සහ ද්විපාර්ශවීයත්වය ඔවුන් දක්වා ඇති එම විශේෂිත කරුණයි.²⁹

වොෂින්ටනය සහ මොස්කව් අතර, සීතල යුද සමයේ දී ඇති කර ගන්නා ලද නාවික විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ග හෝ සීතල යුද්ධයෙන් අනතුරුව චීනය සහ එක්සත් ජනපදය ආරම්භ කළ ආකාරයේ ක්‍රියාමාර්ග, සැලකිල්ලට ගැනීමට තරම් චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින තත්වය තවම පරිණත වී නැතැයි, මේ පිළිබඳව සැක පහළ කරන කණ්ඩායම් දරන මතයයි. සීතල යුද්ධය සමයේ දී, සෝවියට් සහ එක්සත් ජනපද නාවික හමුදා මෙහෙයුම් සිදු කළ කළාපය, යුරෝපාසියා භූමිතලය වටාම, විශේෂයෙන්ම උතුරු අත්ලාන්තික, මධ්‍යධරණී, කළු මුහුද සහ උතුරු ශාන්තිකර සාගරයන්හි දී බරපතල ලෙස එකිනෙක මත පැටලුනි. න්‍යෂ්ටික නිවර්තක පිළිබඳව සීතල යුද්ධයේ දී ඇති වූ කතා බහ නාවික තත්වය තවදුරටත් සංකීර්ණ බවට පත් කළේ ය. දෙරට අතර නාවික ගැටළු තව දුරටත් උග්‍ර කිරීම වැලැක්වීමට අවශ්‍ය වටනා මෙවලමක් මුහුදේ සිදුවන සිද්ධීම් පිළිබඳ ගිවිසුම හරහා නිර්මාණය කර දෙනු ලැබීනි. වර්තමානයේ දී, එක්සත් ජනපද සහ චීන නාවික හමුදා, බටහිර ශාන්තිකර සාගරය තුළ දී නිතර එකිනෙක හමුවෙති. 2008-2009 පරිච්ඡේදය තුළ ඔවුන් අතර සිද්ධි මාලාවක් හටගැනීම, බීජිං සහ වොෂින්ටන් පරිපාලනයන් අතර මුහුදේ සිදුවන සිද්ධීම් සම්බන්ධ ගිවිසුමක ආකාරයේ වැඩපිළිවෙලක අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කරයි. දෙරට, 1998 දී හමුදා සාගර උපදේශන ගිවිසුමකට අත්සන් තැබූ අතර දෙරටේ හමුදාවන් අතර සංවාදය 2009 වර්ෂයේ සිට යළි ඇරඹා ඇත.³⁰ එක්සත් ජනපද-සෝවියට් සහ එක්සත් ජනපද-චීන නාවික හමුදාවන් අතර තත්වය මෙන් නොව, චීන සහ ඉන්දියානු නාවික හමුදා මෙහෙයුම් කළාපයන් එක මත එක යාම, තවමත් සීමාසහිත තත්වයක පවතී. ඉන්දියානු නාවික හමුදාවේ මෙහෙයුම් වලින් වැඩි කොටසක් ඉන්දියානු සාගරය තුළ පවතින සේම චීන නාවික හමුදාවේ ප්‍රධාන මෙහෙයුම් කළාපය බටහිර ශාන්තිකර සාගරයයි. එහෙත්, නාවික හමුදාවන් දෙක අතර, විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන් සිදු කිරීමේ හදිසි අවශ්‍යතාවයක් නැතැයි පැවසිය හැකි නොවේ. ඉන්දියා නාවික හමුදාව, දකුණු චීන මුහුදට සහ බටහිර ශාන්තිකරයට ගමන්

කරන වාර සංඛ්‍යාව වැඩි වීම සහ චීන නාවික හමුදාවේ යාත්‍රා, ඉන්දියානු සාගරය තුළ වැඩි කාලයක් ගත කිරීම ඇරඹීමත් සමග ඔවුන් ගේ මෙහෙයුම් කළාපයන් එකිනෙක මත වැටීමට පවත්නා අවස්ථා ද අනිවාර්යයෙන්ම ඉහළ නගිනු ඇත. මෙසේ කළාපයන් එකිනෙක මත වැටීමෙන් ඇති වන ප්‍රතිපල එතරම් උග්‍ර නැතත්, නාවික හමුදාවන්, වැඩි වාර සංඛ්‍යාවක් එකිනෙක මුණ ගැසීමට ඉඩ තිබේ. 2009 වර්ෂයේ මුල් කාලයේ දී සිදු වූ නාවික සිද්ධියක්, චීන සහ ඉන්දියානු නාවික හමුදාවන්ට මුහුණ පෑමට සිදුවීමට ඉඩ ඇති අනතුරක් පිළිබඳ සංඥා කරයි.

2008 වර්ෂයේ දී, ඒඩින් බොක්ක තුළ වැඩි කාලයක් ගත කරමින් චීනය දියත් කළ පළමුවන නාවික මෙහෙයුමින් ටික කලකට පසුව, චීන ජනමාධ්‍ය විසින් සිද්ධියක් වාර්තා කර තිබිණි. චීන ප්‍රධාන භූමියේ මාධ්‍ය උපුටා දක්වමින් වාර්තාවක් පළ කල හොංකොහි ප්‍රකාශයට පත්වන South China Morning Post පුවත් පත සඳහන් කළේ 2009 ජනවාරි 15 වැනිදා, චීන නාවික ඒකකයක් සහ ඉන්දියානු ප්‍රහාරක සබ්මැරීනයක්, ඒඩින් බොක්කේ පිහිටි, බැබිඑල්මැන්ඩෙස් අසල සාගරයේ දී 'එකිනෙක සමග අවුලක් ඇති කරගත්' බවයි.³¹ තරමක වෙහෙසක් ගැනීමෙන් අනතුරුව Kilo පන්තියට අයත් ඉන්දිය සබ්මැරීන් නෞකාව බලහත්කාරයෙන් මතුපිටට ගැනීමට හැකි වූ බව ද වාර්තාවේ සඳහන් විය. වාර්තාව තවදුරටත් පැවසුවේ 'සාගරයේ තවත් ගැඹුරට යාම තුලින්, චීන යුද නැව මගහැර යන්නට සබ්මැරීනය තැත් කළේ ය. නමුත්, සබ්මැරීනය දිගටම හඹා යන්නට යුද නැව් සමත් විය. යුද නැව් වල සෝනාර් පද්ධතිය අවහිර කරන්නට තැත් කළ සබ්මැරීනය ඇති ස්ථානය සොයා ගැනීම උදෙසා සබ්මැරීන් විරෝධී හෙළිකොප්ටර් යානයක් යුද නැව් විසින් පිටත් කර හරිනු ලැබිණි. කෙසේවෙතත්, ඩිස්ට්‍රෝයර් යාත්‍රා දෙකක් විසින් වට කර ගත් සබ්මැරීනයට මතුපිටට එන ලෙස බල කරන්නට හැකි විය. සෝමාලියාවට යාම සඳහා ඉන්දියානු සාගරයට ඇතුළු වූ අවස්ථාවේ සිටම, චීන නෞකා පිටුපස සබ්මැරීනය පැමිණ තිබේ'.³² එහෙත්, මෙම ජයග්‍රාහී වාර්තාව, බලාපොරොත්තු වූ ලෙසම නව දිල්ලිය විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබිණි. ඉන්දිය නාවික හමුදා මූලස්ථානය පැවසුවේ, තමන්ට අයත් කිසිදු සබ්මැරීනයක් එඩින් බොක්කේ දී මතුපිටට නොපැමිණි

බවයි. 'ජාත්‍යන්තර සාගර ප්‍රදේශයේ දී කිසිවකු බලහත්කාරයෙන් මතුපිටට ගැනීමට කිසිවකුට නොහැකි'³³ බව ද ඉන්දිය නාවික හමුදා මූලස්ථානය අවධාරණය කර තිබිණි. කෙසේවෙතත්, තමන් පුරුද්දක් වශයෙන්, ඉන්දියානු සාගරයට අයත් සාගර කළාප වලට පැමිණෙන නැව් අධීක්ෂණය කරන බව නව දිල්ලියේ ජ්‍යෙෂ්ඨ නාවික නිලධාරියෙක් ප්‍රකාශ කළ බව වාර්තා විය. නැගෙනහිර සහ දකුණු චීන මුහුදු වලට පැමිණෙන ආගන්තුක නැව් සම්බන්ධයෙන් චීනය ද එසේම ක්‍රියා කරනවා ඇත. චීන සහ ඉන්දියානු නාවික හමුදා අතර සිදු වූයේ යැයි කියන සිද්ධියෙහි සත්‍යාසත්‍ය භාවයට (බොහෝ දෙනෙක් එම කරුණ පිළිබඳව ප්‍රශ්න නගා ඇත) වඩා එම සිද්ධිය ඒඩින් බොක්ක ප්‍රදේශයේ සිදුවී යැයි වාර්තා වීම වැදගත් කමක් ගනී.

අන්‍යෝන්‍ය විශ්වාසය සහ සැක රහිත බව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ මෙවැනි සිද්ධීන් දෙරට අතර ද්විපාර්ශවීය සම්බන්ධතාවන්ට බලපාන බරපතල ගැටළු බවට පත්වීම වැලැක්වීම සඳහා නාවික හමුදා දෙක අතර විශ්වසනීය ක්‍රමවේදයන් පැවතීමේ අවශ්‍යතාවය මෙම සිද්ධිය විසින් තවදුරටත් අවධාරණය කරයි.³⁴ 2011 ජූලි මාසයේ දී තවත් සිද්ධියක් වාර්තා විය. එහි දී, වියට්නාම් වෙරළ කරා යාම සඳහා ගමන් ආරම්භ කළ ඉන්දියානු නෞකාවකට දකුණු චීන මුහුදේ දී, චීනයට අයත් සාගර ප්‍රදේශයට ඇතුළු නොවන සේ අනතුරු අඟවා තිබේ.³⁵ කතා කළ පුද්ගලයා තමන් චීන නාවික හමුදාවෙන් බව දන්වා ඇතැයි පැවසේ. ඉන්දිය නාවික හමුදාව, ගැටුමක් ඇතිවීම ගැන පළ වූ වාර්තා ප්‍රතික්ෂේප කළත් චීන නාවික හමුදාවෙන් යැයි හඳුන්වා ගත් රේඩියෝ ඇමතුමක් ඉන්දියානු නෞකාවට ලැබුණු බව ස්ථිර කළේ ය. ඉන්දිය පාර්ශවයෙන් ලැබුණු වාර්තා අනුව නැව, කිසිදු අවහිරයක් නොමැතිව හයිෆොන්ග් වෙත ළඟා වී තිබේ. එම සිද්ධිය නිෂ්ප්‍රභ කරන ලද නමුත් 'දකුණු චීන මුහුද ද ඇතුළුව ජාත්‍යන්තර සාගර කළාපයන්හි නිදහසේ යාත්‍රා කිරීමට සහ පිළිගත් ජාත්‍යන්තර නීති රීති අනුව ගමන් කිරීමේ අයිතිය' ඉන්දියාවට පවතින බව සහ 'එම ප්‍රතිපත්ති වලට සියළු දෙනාම ගරු කළ යුතු බව'³⁶ නව දිල්ලි පරිපාලනය තරයේ පවසා තිබිණි. මෙම සිද්ධීන් අතිශයෝක්තියෙන් වාර්තා වූවා වන්නට ඉඩ ඇතත් දකුණු චීන සාගරයේ කටයුතු කිරීමට ඉන්දියාව තුළ

පවතින අභිලාෂයට එරෙහිව චීනය නිකුත් කළ අනතුරු ඇඟවීමක් වන්නට ද ඉඩ තිබේ. ඒ හැරුණු විට, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සාගර විශ්වාසය ගොඩ නැගීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය මෙම සිද්ධීන් නිසා තවදුරටත් තහවුරු වේ.³⁷

උපායමාර්ගික සාගර කටයුතු සංවාදයක් කරා

අනෙක් රටේ වරායන් වෙත ගමන් කිරීම, ඉහළ මට්ටමේ නාවික නිලධාරීන්ට හුවමාරු සංචාර ලබා දීම සහ ඒකාබද්ධ නාවික අභ්‍යාස හරහා වැදගත් සංනිවේදන නාලිකා නිර්මාණය කරනු ලැබේ. එහෙත්, ගැටුම්කාරී තත්වයන් පිළිබඳව අවංකව සාකච්ඡා කිරීමට අවශ්‍ය දේශපාලන අවකාශ හෝ අන්‍යෝන්‍ය ගැටළු සහ වැරදි වැටහීම් විසඳාගැනීමට අවශ්‍ය සම්පත් ඒවායින් නොලැබේ. තමන් එකිනෙකාට තර්ජනයක් නොවන බව සහ ඔවුන්ගේ අභිලාෂයන්ට සහ එක්වර සංවර්ධනය වීමට අවශ්‍ය තරම් ආසියාව විශාල බව දෙරටේ දේශපාලන නායකත්වය පුන පුනා පැවසුව ද දෙරටේම උපායමාර්ගික ප්‍රජාවන් එකිනෙකා පිළිබඳව චිත්‍රනය කර ඇත්තේ ප්‍රතිවාදී ප්‍රතිරූපයන් ය. දෙපැත්තේම බිය උපදවන අදහස් චීන මෙන්ම ඉන්දියානු ජනමාධ්‍ය විසින් විශාල කර දැක්වීම නිතර දක්නට ලැබෙන්නකි. දෙපාර්ශවයේ කුඩා කණ්ඩායම් දෙකක් විසින් සිදු කරනු ලබන සංකේතවලින් පිරි සංනිවේදනය ඇතුළත් සාම්ප්‍රදායික රාමුව, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතාව කළමනාකරනය කිරීම සඳහා, අප්‍රමාණවත් වූයේ බොහෝ කලකට කලිනි. ජනතා ආකල්ප හැඩ ගැස්වීමට තබා, දෙපාර්ශවයේ ඉහළ මට්ටමේ දැක්ම පවා කළමනාකරනය කරන්නට මෙම රාමුව අසමත් වී තිබේ. 'මුතු හර' ආකල්පය, චීනයේ අනුමානික සාගර කටයුතු ප්‍රතිවාදීත්වයේ සංකේතය බවට, නව දිල්ලිය තුළ කෙතරම් කඩිනමින් මුල් බැස ගත්තේ ද යන්න මෙහි දී උදාහරණයට ගත හැක. ඒ ආකාරයෙන්ම, එක්සත් ජනපදය සමග ඉන්දියාව පවත්වා ගෙන යන සාගර කටයුතු සහයෝගිතාවය පිළිබඳව අදහස් චීනය තුළ මුල් බැස ගෙන තිබේ. බීජිං වෙත ප්‍රවාහනය කරනු ලබන බලශක්ති මූලාශ්‍ර මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධියේ දී අවහිර කිරීම සඳහා ඉන්දියාව, එක්සත් ජනපදය සමග එකතු වනු ඇතැයි යන අදහස, සමහර චීන විද්වතුන් ප්‍රශ්න කිරීමකින් තොරව

පිළිගන්නා කරුණකි. ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපය තුළ එකිනෙකා ගේ උපායමාර්ගික අපේක්ෂාවන් පිළිබඳව දිනෙන් දින වර්ධනය වන වැරදි වටහා ගැනීම් නිවරද කර ගැනීම උදෙසා, සාගර ආරක්ෂාව පිළිබඳ සංවාදයක් දියත් කිරීම චීනය සහ ඉන්දියාව එකඟත්වයක් ඇති කර ගන්නා ලද්දේ චීන විදේශ අමාත්‍ය යැන්ග් ජිව්, 2012 අප්‍රේල් මාසයේ දී ඉන්දියාවේ කළ සංචාරය අතර තුර දී ය.³⁸

එහි ස්වභාවය සහ එයට හිමිවන බලය කාලයත් සමග වෙනස් වනු ඇතත්, චීන-ඉන්දියා සාගර කටයුතු පිළිබඳව සලකා බලන යාන්ත්‍රණය විසින් දෙආකාරයක වූ වැදගත් ගැටළු කණ්ඩායම් දෙකක් විසඳා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු වේ. උප මහාද්වීපය තුළ ඉන්දියාවට ප්‍රධානත්වය හිමිය යන අදහස නව දිල්ලි පාලනය තුළ විශේෂ බලයක් ඇත්තකි. විශේෂයින්විය පිළිබඳ මේ අදහස භූමියට පමණක් සීමා වී නැති අතර එය ඉන්දියානු සාගරය දක්වා ද පැතිරී යයි. ඉන්දියානු සාගරයේ ඉන්දියාවේ ප්‍රධානත්වය පැවතීම යන අදහස, කේ එම් පනික්කාර් වැනි මුල් යුගයේ ඉන්දිය නාවික විශේෂයින් දක්වා අතීතයට දිවයන්නක් වන අතර බ්‍රිතාන්‍ය රාජ්‍යයෙන් උරුම වූ මේ අදහස එක්සත් ජනපදයේ මොන්රෝ දර්ශනයට සමාන කර දක්වනු ලබන්නකි.³⁹ මෙම දර්ශනයන් දෙකෙහි සන්දර්භය සහ වාතාවරණය එකිනෙකට වෙනස් වුව ද ඉන්දියානු සාගරය තුළ අනෙකුත් බලයන් ගේ බලපෑම සීමා කළයුතු ය යන මතය නිදහසින් පසුව ඇති වූ නාවික සංවාදය තුළ විරාත් කාලයක් තිස්සේ පවතින්නකි. ඉන්දියාවේ අවශ්‍යතාවයන්, අරාබි මුහුදේ වයඹ දිග කෙලවර සිට දකුණු චීන මුහුද දක්වාම විහිදේය යනුවෙන් සිය අයිතිවාසිකම ඉන්දියාවේ ප්‍රථම අගමැතිවරයා වූ ජවහර් ලාල් නේරු ගේ සිට, ඉතාමත් මෑතක දී පත් වූ ඔහුගේ අනුප්‍රාප්තිකයා දක්වාම අගමැතිවරුන් සියළු දෙනා විසින්ම ප්‍රකාශ කොට තිබේ.⁴⁰ මේ ආකාර වූ දර්ශනයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඉන්දියාවට ශක්තියක් තිබේ ද නැද්ද යන කරුණ කෙසේ වෙතත්, ඉන්දියානු සාගරය තුළ සිය අවශ්‍යතාවන් හඹා යාමට ඉන්දියාව විරුද්ධය යන ගැටළුව ඉන්දියාවේ එම ප්‍රකාශිත දර්ශනය නිසා බීජිං පරිපාලනය තුළ ඇති වී තිබේ. එබැවින්, කළාපය තුළ ඉන්දියාවේ ප්‍රධානත්වය අහිමි කිරීමට උත්සාහ දැරීම චීනය විසින් කළයුතු වන තර්කානුකූල කාර්යය වෙතත්, එම උත්සාහයන් නව දිල්ලි පරිපාලනය තුළ අනතුරු ඇඟවීම් හඬවන්නට හේතු වී ඇත.

තමන් ගේ ම මොන්රෝ දර්ශනයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට උත්සාහ කරන බව පෙනෙන එකම රට ඉන්දියාව පමණක් නොවන බව පෙනේ. බිජිං පරිපාලනය විසින් අනුගමනය කරන ප්‍රතිපත්ති වලින් පෙනී යන්නේ නැගෙනහිර ආසියාවේ සහ බටහිර ශාන්තිකරයේ චීන මොන්රෝ දර්ශනයක් ද නැගී එමින් පවතින බවයි. 'ආසියාව ආසියානුවන් සඳහා' යනුවෙන් චීනය තුළ පැවති දීර්ඝ කාලීන අවධාරණය සහ කලාපය තුළ වෙනත් බලවතුන් ගේ බලපෑම සීමා කිරීමට චීනය දරන උත්සාහය බැලූ විට එහි මොන්රෝ දර්ශනයට වඩා වැඩි වෙනසක් නැති විය හැක. බටහිර ශාන්තිකර සාගරය තුළ එක්සත් ජනපද නාවික හමුදාවේ කටයුතු දුර්වල කිරීම ඉලක්ක කොටගත් අන් පාර්ශවයන්ට ප්‍රවේශය ලබා නොදීමේ චීන උපායමාර්ගය සහ දකුණු චීන මුහුදේ අයිතිය ප්‍රකාශ කරමින් ප්‍රදර්ශනය කරන බලහත්කාර ආකල්පය, සමහරුන් විසින් දකිනුයේ ආසියාවේ ආධිපත්‍යය ලබා ගැනීමට චීනය තුළ පවතින අභිලාෂයේ ප්‍රදර්ශනයක් ලෙසිනි. බොහෝ දෙනෙක් මෙම අදහසට එකඟ නොවන අතර තවත් සමහරුන් ගේ අදහස නම් එය චීනයේ බලය නිසා නිර්මාණය වන ස්වභාවික ප්‍රතිපල බවයි. 'එක්සත් ජනපදය විසින්, යුරෝපීය මහා බලයන් බටහිර අර්ධගෝලයෙන් ඉවතට තල්ලුකර දැමුවා සේම, දිනෙන් දින බලවත් වන චීනය, එක්සත් ජනපදය ආසියාවෙන් ඉවතට තල්ලු කර දැමීමට උත්සාහ කිරීමට ඉඩ තිබේ. 1930 දශකයේ දී ජපානය සිදු කළ ආකාරයෙන්ම, චීනය ද මොන්රෝ දර්ශනයේ තමාගේ ම අනුවාදයක් ගෙන එන්නට ඉඩ තිබේ.....එක්සත් ජනපදය, සිය දොරකඩ සිටීම, ආරක්ෂාවට හේතුවක් යැයි චීනය සිතිය යුතු වන්නේ මන් ද? මොන්රෝ දර්ශනයේ තර්කයට අනුව බැලූවිට, අමෙරිකානු හමුදා ආසියාවෙන් ඉවතට තල්ලු කිරීම, චීනයේ ආරක්ෂාවට වඩා ගුණදායක නොවනු ඇති ද?'⁴¹ යනුවෙන් මියර්ෂිම්ප් තර්ක කරයි. සාගර කටයුතු වලට සම්බන්ධ සිය දර්ශන, අමෙරිකානු මොන්රෝ දර්ශනයට අනුකූලව අර්ථ දක්වා ගන්නට, චීනය සහ ඉන්දියාව දරන ප්‍රයත්නයේ දී අනෙක් පාර්ශවය කෝප ගන්වන්නට ඉඩ තිබේ. 'මහා බලවතුන් ගේ දේශපාලනයෙන් විසුකි වූ එකම නාවික බලයක් වර්ධනය වූ, 19 වන සියවසේ බටහිර අර්ධගෝලයේ පැවති තත්වය මෙන් නොව, මෙහි දී, මොන්රේවියානු චින්තනය

අනුගමනය කරන්නට උත්සාහ කරන බලයන් දෙකට අර්බුදයට තුඩු දී ඇති දේශසීමාවක් පමණක් නොව වරින් වර ඇතිවන ගැටුම් සහ යුද්ධ වලින් සලකුණු වූ අතීතයක් ද තිබේ'.⁴² තත්වය මෙසේ පවතින හෙයින්, සිය අසල්වැසි පරිසරය තුළ ආධිපත්‍යයක් සොයා යාමට තමන් තුළ අපේක්ෂාවක් නැතැයි චීනය සහ ඉන්දියාව නිරන්තරයෙන්ම එකිනෙකා වෙත සහතික වෙමින් සිටිය යුතු ය. තම තමන් ගේ රටවලට යාබද මුහුදු කලාපයන්හි තමන්ටම විශේෂිත වූ බල ප්‍රදේශයක් සකස් කර ගැනීමට බිජිං හෝ නව දිල්ලි පරිපාලනය දරන උත්සාහය අනෙක් පාර්ශවයෙන් මෙන්ම අනෙකුත් මහා බලවතුන් ගෙන් ද ප්‍රතිචාර ගෙන එනු ඇති අතර එම රටවල සන්ධානයන් නිර්මාණය වී එකී අපේක්ෂාවන්. ව්‍යර්ථ කරනු ඇත.

මෙය, අප මෙහි ආරම්භයේ දී සඳහන් කළ ගැටළු කණ්ඩායම් දෙකින්, දෙවැන්න වෙත ගෙන යයි. එනම්, අනෙකා ගේ අවශ්‍යතාවන්/කටයුතු පිළිබඳව වැරදි හැඟීම් ගොඩනැගීම සීමා කර අනෙක් පාර්ශවයේ ගැටළු පිළිබඳව කිසියම් ආකාර වූ සංවේදීතාවයක් පෙන්වීමයි. උප මහාද්වීපය තුළ සහ ඉන්දියානු සාගර කලාපය තුළ චීනයට නීත්‍යානුකූලව හිමි කටයුතු සහ අවශ්‍යතාවන් ඇතැයි යන අදහස පිළිගැනෙන අවස්ථා, ඉන්දියාව තුළ සිදුවන සංවාදයන්හි දී දැකිය හැකි වන්නේ ඉතා කලාතුරකිනි. බොහෝ. සාකච්ඡා තුළ දක්නට ලැබෙන්නේ, චීනයේ ප්‍රතිවාදී චේතනා, කරුණු සාණාත්මක ලෙස අර්ථකතනය කිරීමට දක්වන නැඹුරුව සහ චීනය විසින් ඉන්දියාව උපායමාර්ගික බවට කරනු ඇතිය යන බිය යළි තහවුරු කිරීමට හේතුවන කරුණු ය. චීනයේ සම්පත් ආරක්ෂණ අවශ්‍යතාවන් සහ ඒ හා බැඳුණු නාවික කටයුතු මාලාව සම්බන්ධව කරුණු දැක්වීමට ඉන්දියානු සංවාදය තුළ උත්සාහයක් නැති තරම් ය. මෙය අනිත් අතට, චීනයේ ඉන්දියානු සාගරයට ප්‍රවේශ වීමේ අවස්ථාව ඉන්දියාව විසින් සෑම විටම වලකන බව විශ්වාස කරන බොහෝ චීන විශ්ලේෂකයින් තුළ සාණාත්මක දෘෂ්ටිකෝණය ජනිත කිරීමට හේතු වේ. නව දිල්ලියේ වර්තමානයේ සිදුවන නාවික කටයුතු පිළිබඳ සංවාද මෙන් නොව, ඉන්දියාව නිදහස ලැබූ මුල් අවදියේ දී, ඉන්දියාවට අති විශාල නාවික දැක්මක් සකස් කර ගැනීම සඳහා පදනම දැමූ කේ එම්

පනික්කාර්, චීනයේ නැගීම නිසා ඇති විය හැකි ගැටළු පිළිබඳව අනාගත දර්ශනය දැකීමට සමත් විය. එමෙන්ම ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීනයේ නීත්‍යානුකූල අවශ්‍යතාවන් ඉටු කර ගැනීමට ඉන්දියාව විසින් ඉඩ හැරීමේ අවශ්‍යතාවය ද පනික්කාර් සඳහන් කර තිබිණි. 'චීනයේ නැගී ඒම දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය නිසා ඇති විය හැකි අනිවාර්ය ප්‍රතිපලයන් අතුරින් එකක්' බව සහ 'කාලයත් සමග ලෝක කටයුතු තුළ චීනයේ තත්වය තවදුරටත් ඉහළ නැංවෙනු ඇති'⁴³ බව ද පනික්කාර් සඳහන් කර තිබිණි. ලෝක සංග්‍රාමයෙන් පසුව, ඉන්දියානු සාගරය සහ ආසියාව සම්බන්ධව මහා බලවතුන් විසින් තහවුරු කරනු ලබන කළාපීය වැඩ පිළිවෙල ගැන කතා කරන පනික්කාර්, සඳහන් කර ඇත්තේ; චීනයට 'ඉන්දු-චීනයේ සහ තායිලන්තයේ ආරක්ෂාව පිළිබඳව විශේෂ වගකීමක් පවතිනු ඇත. බුරුමය සම්බන්ධව චීනයේ උනන්දුව රැන්ගුන් වරාය නිදහස් වරායක් ලෙස පාවිච්චි කිරීමේ හැකියාවට බුරුම මාර්ගය ජාත්‍යන්තර අධිවේගී මාර්ගයක් ලෙස නඩත්තු කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයට පමණක් සීමා වනු ඇත. සිංගප්පූරුවේ ආරක්ෂාව යන කරුණ, අනෙකුත් මහා බලයන් සමග හවුලේ බෙදා ගැනීමට චීනයට සිදුවනු නිසැකය'.⁴⁴

මෙහි ඇති ගැටළුව, චීන අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධව පනික්කාර් ගේ තක්සේරුව සහ ඉන්දු ශාන්තිකර කළාපයේ තිරසාර තත්වයක් ඇති කර ගැනීම පිණිස එම අවශ්‍යතාවයන් ඒකාබද්ධ කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව ඔහු පැවසූ කරුණු අදටත් වලංගු වන්නේ ද යන්න නොවේ. චීනයට එවන් අවශ්‍යතාවයන් ඇති බව ඉන්දියාව පිළිගැනීම සහ ඒවා සම්බන්ධව සංවේදීව කටයුතු කිරීම වඩාත්ම වැදගත් කරුණයි. ඉන්දියාවේ, තිරණ ගන්නා තල වල සිටින සමහරු, නිල වශයෙන් නිකුත් කරන ප්‍රකාශයන් තුළ, ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීනයට පවතින අවශ්‍යතාවන් පිළිබඳව වටහා ගැනීමක් ප්‍රදර්ශනය කරන්නට පෙළඹෙන බවක් පෙනේ. චීනය සමග කටයුතු කර බොහෝ අත්දැකීම් ලබා ගත් ශිවශන්කර් මෙන්,⁴⁵ 2009 වර්ෂයේ දී, දෙරට අතර ආතතිය තවදුරටත් වර්ධනය වෙමින් පැවති තත්වය මැද පවත්වන ලද කථාවක දී, චීනය දැනටමත් ඉන්දියානු සාගරය තුළ කඳවුරු පිහිටුවා ඇතැයි යන අදහස ප්‍රතික්ෂේප කර සිටියේ ය. චීනයට, සිය බලශක්ති

ආරක්ෂණය සඳහා ඉන්දියානු සාගරයේ නැව් ගමනාගමන මාර්ග විවෘතව තබා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතින බව මෙහි දී පිළිගත් ඔහු සියළු බලවත් රටවල එකතුවෙන් ආරක්ෂක වැඩ පිළිවෙලක් ක්‍රියාත්මක කළයුතු බවට යෝජනා කළේ ය.

චීනයේ අවශ්‍යතාවන් ද මෙහි අඩංගු වේ. ඉන්දියාවට ජපානයට මෙන්ම චීනයට ද එහි බලශක්ති ආරක්ෂණය සහ ඉන්දියානු සාගරයේ නැව් ගමනාගමන මාර්ග විවෘතව තබා ගැනීම ඉතා සම්පව බැඳුණු කරුණු දෙකකි. බලශක්ති මූලාශ්‍ර ප්‍රවාහනයට තර්ජන පවතිනුයේ ඉන්දියාව, චීනය. එක්සත් ජනපදය, සහ ජපානය වැනි බලවත් රටවලින් නොවේ. මෙම නැව් ගමනාගමන මාර්ග විවෘතව තබා ගැනීම සඳහා ඉහත කී සෑම රටකටම පොදු උනන්දුවක් තිබේ.වහාම විසඳා ගත යුතු ගැටළු ඇතිවනුයේ අභ්‍යන්තර අස්ථාවරභාවය නිසා සහ අනුබාධක සහ සමහර වෙරළ තීරයන්හි පවතින ගැටළුකාරී තත්වයන් හේතුවෙනි. විශේෂයෙන්ම, හොර්මුස් සමුද්‍ර සන්ධිය සහ අප්‍රිකාවේ අග වැනි ස්ථාන වල මෙවැනි ගැටළු පවතී. අප්‍රිකාවේ අග ප්‍රදේශයේ සිදුවන මුහුදු කොල්ලකෑම් මෙන්ම අනෙක් ගැටළු ද හමුදා පිඩනය යෙදීමෙන් පමණක්ම විසඳා ගත හැකි නොවේ. මෙය වූ කලී, අප එකිනෙකා ගේ නැණවත් බව තීරණය කිරීම සඳහා වන අවස්ථාවක් වන අතර ගැටළුවේ කොටසක් බවට පත්වනු වෙනුවට විසඳුමේ කොටසක් බවට පත්වීමට චීනයට හැකියාව තිබේ. එහෙයින්, මා නගන ප්‍රශ්නය නම්, ගැටළුව පවතින්නේ බලශක්ති සහ වෙළඳ භාණ්ඩ ප්‍රවාහනය සහ ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් නම් අදාළ බලවතුන් එක්ව සමූහ ආරක්ෂක වැඩ පිළිවෙලක් සකස් කරගැනීම පිළිබඳව සංවාදයට නොඑළඹෙන්නේ ඇයි ද යන්න ය.⁴⁶

ඉන්දීය රජය තුළ සිටින සමහර කොටස්, ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීනයට පැවතිය හැකි අවශ්‍යතාවයන් වටහා ගැනීමට ඉතාමත් යථාර්ථවාදී දෘෂ්ටිකෝණයකින් බලන්නට පටන් ගෙන ඇතත්, ඒ පිළිබඳව පවතින ප්‍රසිද්ධ සංවාදය තුළ ප්‍රධාන වශයෙන්ම පවතිනුයේ සෘණාත්මක මෙන්ම ප්‍රතිවාදී හැඟීම් ය. ඉන්දියාවේ නාවික ශක්‍යතාවන් ද ඉහළ යන්නට පටන් ගැනීමත් සමග චීනයේ හමුදා ප්‍රජාව ඒ පිළිබඳව වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම අරඹා ඇති අතර ඔවුන් විසින් දක්වන ලබන අදහස් ද බොහෝ

විට සාමාන්‍යමත බව පෙනේ. PLA Daily සහ Modern Navy යන ප්‍රකාශන දෙකෙහි 1990 දශකයේ සිට 2006 දක්වා පළ වූ අන්තර්ගතයන් විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී, ඉන්දියානු නාවික හමුදාවේ සංවර්ධනය පිළිබඳ සඳහන් බොහෝසෙයින් ඉහළ ගොස් ඇති බව දැකිය හැක. ඉන්දියානු සාගරයේ ආධිපත්‍ය පැනවීමට ඉන්දියාවට ඇතැයි සිතන අපේක්ෂාව, එක්සත් ජනපද නාවික හමුදාව සමග සහයෝගිතාවය දිගින් දිගටම ඉහළ යාම සහ ඉන්දියාව සමග සාගර කටයුතු පුළුල් කර ගැනීමට අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් දක්වන සාපේක්ෂ විවෘත භාවය චීනයට ගැටළු ඇති කරන කරුණු බව පෙනී යයි.⁴⁷ එක්සත් ජනපදය සමග එක්ව, චීනයට තෙල් සැපයෙන මාර්ග අවහිර කිරීමට ඉන්දියාව ක්‍රියා කිරීමට ඇති ඉඩ අනෙකුත් සමාලෝචනයන් තුළ අවධාරණය කර තිබේ. 'චීනයට තෙල් ප්‍රවාහනය කරනු ලබන වැදගත්ම නැව් ගමනාගමන මාර්ගය මත ඉන්දියාව පිහිටි තිබීම, චීන නිරීක්ෂකයින් තුළ කණස්සල්ලක් ඇති කරන කරුණකි. ඉන්දියානු නාවික හමුදාවේ සංවර්ධනය පිළිබඳව චීන නාවික සහ සාගර කටයුතු ප්‍රකාශන දැඩි අවධානයෙන් පසු වේ. විශේෂයෙන්ම, නාවික ගුවන් කටයුතු අතින් ඉන්දියාව අත් කර ගෙන ඇති දියුණුව ඔවුන් මවිත කරවන සුළු ය. එවැනි බලයක් තිබීම නිසා වෙනත් මහා බලයක් ඉන්දියානු සාගරයට ඇතුළුවීම සාර්ථකව වලක්වාලීමට ඉන්දියාව සමත් වනු ඇතැයි ඔවුන් තුළ බියක් පහළ වී ඇත'. එම සමාලෝචනය තවදුරටත් පවසන්නේ 'නැගෙනහිරට බලය ප්‍රදර්ශනය කිරීමට ඉන්දියාවට ඇති හැකියාව වර්ධනය වීම', අන්දමත් සහ නිකොබා අණ දෙන කඳවුර පිහිටුවා ගැනීම, 'අන්දමත් මුහුදේ සහ මලක්කා සමුද්‍ර සන්ධිය ප්‍රදේශයේ වැඩිවෙමින් පවත මෙහෙයුම් ශක්තිය සහ එක්සත් ජනපද නාවික හමුදාව සමග අභ්‍යාසයන් ඉහළ යාම' දක්නට ලැබෙන බවයි. 'එක්සත් ජනපදයට, ජපානයට සහ ඉන්දියාවට අයත් නෞකා බලඇණි එක්ව, චීනයේ තෙල් සැපයුම මත දැඩි පීඩනයක් ඇති කිරීමට සමත් බලයක් අනිවාර්යයෙන්ම නිර්මාණය කරනු ඇති බව'⁴⁸ චීන නිරීක්ෂකයින් කණස්සල්ල පළ කරන බව එම සමාලෝචනය තවදුරටත් පවසයි.

චීනයට ගෙන එනු ලබන තෙල් සැපයුම් වලට බාධා පැමිණවීම කෙතරම් දුෂ්කර කරුණක් දැයි සිදුවීමට ඉඩ ඇති

සිද්ධීන් පිළිබඳව හොඳින් අධ්‍යයනය කර බැලීමෙන් පෙනේ. 'දුරස්ථ ප්‍රදේශයක දී (පර්සියන් බොක්කේ යැයි සිතමු) නාවික බලය යොදා ගනිමින්, අඩු හෝ මධ්‍යම මට්ටමේ අවදානමකින් තෙල් ප්‍රවාහනයට අවහිර කිරීමට හැකියාව තිබේ. එහෙත්, විකල්ප මුහුදු මාර්ග යොදා ගනිමින් හෝ වෙනත් නමකට ලියන ලද නෞකා බලයක් යොදා ගනිමින් හෝ තුන් වන පාර්ශවයක් හරහා චීනය වෙත තෙල් ප්‍රවාහනය කිරීම නැවතීමට හැකි නොවන්නට ඉඩ තිබේ. චීනය සිය බලය, රටේ මුහුදු ප්‍රදේශයෙන් බොහෝ බැහැර වූ කළාපයන් දක්වා විහිදවීමත් සමග සහ එහි නාවික සහ ගුවන් හමුදාවන් ගේ මාරාන්තික බව ඉහළ යාමත් සමග එවැනි අවහිර යෙදීමේ සම්භාවිතාවය තවදුරටත් පහළ බසිනු ඇත. චීනයේ සාගර ප්‍රදේශයට සම්පයෙන් ඒ ආකාර වූ බාධකයක් යෙදවීමට නම් නෞකා විශාල සංඛ්‍යාවක් යෙදවීමට සිදු වේ. එම නැව් වලට මෙහෙයුම් කිරීමට සිදු වනු ඇත්තේ, ප්‍රවේශ වීම වැලැක්වීම සඳහා චීන මහජන සමූහාණ්ඩුව විසින් සංවර්ධනය කර ගෙන ඇති මාරාන්තික අවි වලට ඉතා සම්පයෙන් හිඳිමිනි. එවිට ඔවුන්ට දිගින් දිගටම පහර කැමේ අවදානමට මුහුණ දීමට සිදු වනු ඇත. නෞකා බලඇණි යොදා ගනිමින් අවහිර කිරීම සඳහා ද නැව් විශාල සංඛ්‍යාවක් යොදා ගැනීමට සිදු වේ. සැපයුම් කරුවන් ගේ පාර්ශවයෙන් චීනයට තෙල් සැපයීම අවහිර කිරීමට උත්සාහ කිරීමෙන් සිදුවනු ඇත්තේ ගෝලීය තෙල් පාරිභෝගිකයින් සඳහා මිල ඉහළට තල්ලු කිරීම පමණකි'.⁴⁹ බාහිර පාර්ශවයක් විසින් සිය තෙල් සැපයුම අවහිර කරනු ඇතැයි යන බිය, චීන රජය තුළ සිටින විවිධාකාර දේශපාලනයන් සහිත නිලධාරී කණ්ඩායම් වලට ප්‍රයෝජනවත් වන බව පැහැදිලි ය. ගොඩ බිම් නල මාර්ග ඉදිකිරීම සඳහා නව ආයෝජන සොයා ගැනීමට අපේක්ෂා කරන කණ්ඩායම් ද නාවික හමුදාවේ ප්‍රමාණය පුළුල් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ඇති කණ්ඩායම් ද වැඩි බලයකින් යුතු නාවික රාජ්‍යතාන්ත්‍රික බවක් ඇති කර ගැනීමට උත්සාහ කරන කණ්ඩායම් ද යන සියල්ලන්ටම, මලක්කා ගැටළුව නිසා සිය රටේ බල ශක්ති සැපයුම කපා හැරෙනු ඇතැයි අවධාරණය කිරීමෙන් වාසි ලැබෙන වග පැහැදිලිව පෙනේ. චීනයට හාණ්ඩ ප්‍රවාහනය කරන මුහුදු ගමන් මාර්ග වලට පවතින තර්ජනය අනවශ්‍ය පමණ හුවා දැක්වීම සම්බන්ධව තවත් කොටසක්

අනතුරු අඟවන බවක් පෙනේ. සාගරය තුළ චීනයේ නාවික හමුදාව අවශ්‍ය පමණට වඩා රඳවා තැබීමේ අනතුරුදායක බව ඔවුහු පෙන්වා දෙති. නෞකා ගමනාගමන මාර්ග පිළිබඳව චීනයේ පවතින සංවාද සම්බන්ධයෙන් කෙරෙන සමාලෝචනයක සඳහන් අන්දමට;

නැව් ගමනාගමන මාර්ග සඳහා වඩා පුළුල් ආරක්ෂාවක් සැලැස්වීමට චීන මහජන හමුදාව කටයුතු කිරීමෙන්, චීනයේ අසල්වැසි රටවල සහ එක්සත් ජනපදයේ සහභාගිත්වයෙන් නිර්මාණය විය හැකි තුළනය කිරීමේ ප්‍රතික්‍රියාව නිසා චීනයට විය හැකි පාඩුව සමහර චීන විශ්ලේෂකයින් විසින් හඳුනා ගෙන තිබේ. වඩා බලවත්, වැඩි දුරක ගොස් මෙහෙයුම් කළ හැකි චීන නාවික හමුදාවක බලයට පිළිතුරු වශයෙන් කළාපයේ නාවික හමුදාවන් වැඩි දියුණු කිරීම සහ සන්ධාන ඇති කර ගැනීම වැනි දේ ඉන්දියානු සාගරය සහ බටහිර ශාන්තිකරයේ වෙරළ තීරය අස්ථාවර කිරීමට හේතු විය හැකි ප්‍රධාන උපායමාර්ගික පටලවිලි සේ හැඳින්විය හැක. ඉන්දියාව, ජපානය, එක්සත් ජනපදය, ඉන්දුනීසියාව, මලයාසියාව සහ ඕස්ට්‍රේලියාව, සිය නාවික හමුදා වඩා ශක්තිමත් කර ගැනීමට කටයුතු යොදනු ඇති අතර චීනය සීමා කර තැබීම සඳහා වන ආරක්ෂක ව්‍යුහයක් ඇති කර ගැනීම සඳහා ක්‍රියා කිරීමට ඉඩ තිබේ.⁵⁰

බලශක්ති සහ සම්පත් ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් සහ නැව් ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් වෙනත් බලයන් සමග එක්ව කටයුතු කිරීමේ වැදගත්කම සමහර විශ්ලේෂකයින් විසින් අවධාරණය කර ඇති බව විශ්ලේෂණයෙහි තවදුරටත් සඳහන් ය. චීන විශ්ලේෂකයකු උපුටා දක්වමින් එහි සඳහන් වන්නේ 'පර්සියානු බොක්කේ ඇති වන අස්ථාවරතාවනට, චීනයේ අවශ්‍යතාවනට දැඩි බලපෑමක් එල්ල කිරීමේ හැකියාව තිබේ. බලශක්තිය සම්බන්ධ කරුණු වල දී ඉන්දියාව, දකුණු කොරියාව සහ ජපානය (එසේ නැතහොත්, කිසියම් ගැටුමක් ඇති වූ අවස්ථාවක දී ඔවුන් චීනයට එරෙහිව එක්සත් ජනපදය සමග එකතු වනු ඇත) සමග වුවත් චීනය සම්ප සහයෝගීතාවයෙන් කටයුතු කළ යුතුය.⁵¹ නැව් ගමනාගමන මාර්ග ආරක්ෂා කිරීම චීනය තුළ බරපතල ලෙස සංවාදයට තුඩු දී ඇති එහෙත් නිගමනයකට එළඹ නැති මාතෘකාවක් බව පැහැදිලිය. සංවාදයේ අනුමානයිලී

බවක් නොතිබීම නිසා ඉන්දියාව සමග සාගර ආරක්ෂාව පිළිබඳ සාධනීය සංවාදයකට ඉඩක් පවතී.

ඉන්දියාවේ සහ චීනයේ ආර්ථික අවශ්‍යතාවයන් සාගරය තුළ නොනැවතී පුළුල් වෙමින් පවතින හෙයින්, සහ දෙපාර්ශවයම තම තමන් වෙනුවෙන් බලවත් නාවික හමුදාවන් ගොඩ නගා ගැනීමේ යෙදී සිටින හෙයින් දෙරටේ ආරක්ෂක ආයතන අතර සාගර සහ නාවික කටයුතු පිළිබඳ සීමාවන් නොපැනවූ සංවාදයක් ඇරඹීම හදිසි අවශ්‍යතාවයක් බවට පත් වී තිබේ. චීනය විසින් වටකරනු ලැබීම පිළිබඳව ඉන්දියාවේ බිය ද චීන සම්පත් ප්‍රවාහනය අවහිර කිරීමට ඉන්දියාව, එක්සත් ජනපදය සමග එක් වනු ඇතැයි චීනය තුළ පවතින බිය ද විසින් මෙහෙයවනු ලබන ප්‍රසිද්ධ විවාදය සම්පූර්ණයෙන් පැහැදිලි සහ එදිරිවාදී හැඩයක් ගෙන ඇති නමුදු, සහයෝගීතාවයකට කෙසේවෙතත්, අවම වශයෙන් සංවාදයකට ප්‍රමාණවත් ඉඩ පවතින බව අපේ විශ්ලේෂණය තුළ පෙන්වා දෙන ලදී. 2010 දෙසැම්බර් මාසයේ දී චීන අගමැති වෙන් ජියබාවෝ නව දිල්ලි නුවර යෙදුනු සංචාරය අතර තුර ඉන්දියානු සාගරය තුළ දෙපාර්ශවයටම පොදු අවශ්‍යතාවන් පවතින බව සහතික කරන ලද අතර ඒඩින් බොක්ක ප්‍රදේශයේ මුහුදු කොල්ලකෑම් වැලැක්වීම සඳහා සහයෝගීතාවයෙන් කටයුතු කිරීමට ද එකඟතාවයක් ඇති කර ගන්නා ලදී.⁵² ඉන්දියාව සහ චීනය ඒකාබද්ධව, සාගර කටයුතු ආරක්ෂාව පිළිබඳ සහයෝගීතාවයක් ඇති කර ගැනීම ගැන ඒකාබද්ධව කතා කළ මුල්ම අවස්ථාව මෙය වන්නට ඉඩ තිබේ.

තම දෙරට අතර අනාගතයේ දී ඉන්දියානු සාගරය තුළ ඇතිවන්නට ඉඩ ඇති ගැටුම් කළමනාකරනය කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය චීනය සහ ඉන්දියාව හඳුනාගත් හෙයින්, 2000 දශකයේ අග භාගය වන විට සාගර කටයුතු වල දී විශ්වාසය ගොඩ නැගීම වඩාත් හදිසියෙන් කළ යුතු කාර්යයක් බවට පත් විය. 2010/2011 පරිච්ඡේදයේ දී චීනය එක් පසෙකින් ද එක්සත් ජනපදය, ජපානය සහ ආසියානු සාමාජික රටවල් අනෙක් පසින් ද සිටින නාවික සිදුවීම් රැසක් වාර්තා වීම, සාගර ආරක්ෂාව පිළිබඳව අර්බුදයක් ඇතිවෙමින් පවතින බවට සහ කළාපය තුළ විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන් වැඩි වැඩියෙන් අවශ්‍ය බවට ද අවධාරණය කර පෙන්වන්නක් විය.⁵³ ඉන්දු-ශාන්තිකර සාගර කළාපය තුළ විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවන් වැඩි වැඩියෙන් සිදු

කිරීමේ සහ එක්ව කටයුතු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පැවතුනත් විශ්වාසය ගොඩගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ග සිදුකිරීමෙන් පමණක් සෑහීමකට පත් විය හැකි ප්‍රතිපල අත් කර ගත නොහැකි වනු ඇත. ආසියාවේ සාගර ආරක්ෂක පද්ධතිය පිළිබඳව සිදු කරන ලද පුළුල් තක්සේරුවක දී පෙන්වා දී ඇත්තේ විශ්වාසය ගොඩනැගීම යන සංකල්පය සම්බන්ධයෙන්ම, ප්‍රධාන බලයන් තුළ පවතින අදහස එකිනෙකට බෙහෙවින් වෙනස් ස්වරූපයක් ගන්නා බවයි. 'බටහිර විද්වතුන්, නායකයින් සහ රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකයින් විසින් බොහෝ විට යෝජනා කරනු ලබන ආකාරයේ සාගර කටයුතු සහයෝගිතාවන්ගෙන් සහ විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ කටයුතු වලින්' ඉන්දු-ශාන්තිකර සාගරයේ නැගී එමින් පවතින ආරක්ෂක තර්ජනයන් 'බොහෝ සෙයින් අඩුවී යාමට ඇති ඉඩකඩ අඩුය. 'එබැවින්, ඇතිවන නරකම තත්වය යටතේ සිය පාඩු අවම කර ගැනීම සඳහා තම තමන්ගේ ශක්‍යතාවන් නංවා ගැනීමට සහ හවුල්කාරිත්වයන්ට එළැඹීමට (මෙම ප්‍රවේශය සමග එන ආරක්ෂක ගැටළු ඇතිවීමේ අවදානම පවතිද්දී පවා) රට වල ආණ්ඩු ක්‍රියා කිරීම වටහා ගත හැක්කකි'.⁵⁴ මේ තත්වය, අප නැවතත්, ආරම්භ කළ තැන දක්වාම ආපසු ගෙන යයි. සරලව පැවසුවහොත්, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර මතුවෙමින් පවතින සාගර ආරක්ෂාව පිළිබඳව උභතෝකෝටික ගැටළුව, ද්විපාර්ශ්වීය විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රමවේදයන් යොදා ගනිමින් පමණක් විසඳා ගත හැකි නොවේ. චීන-ඉන්දියා සාගර ක්‍රියාකාරකම්, තීරණය කරනු ලබන එකම සාධකය, බීජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් එකිනෙකා එල්ල කරමින් සිදුකරන කටයුතු පමණක් නොවේ. ඉදිරි කාලයේ දී, චීනය සහ ඉන්දියාව තෝරා ගන්නා නාවික ප්‍රතිපත්ති සහ ගන්නා තීරණ, හැඩගැස්වීමට ඉඩ ඇත්තේ ඉන්දු-ශාන්තිකරයේ වඩා විශාල උපායමාර්ගික පරිසරය විසිනි.

11 ඉන්දු-ශාන්තිකරය පාලනය කිරීම

චීනය සහ ඉන්දියාව, තම තමන් ගේ රටවලට හිමි සාගර ප්‍රදේශ වලින් ඔබ්බට ගමන් කිරීමත් සමග ඔවුන් එම ප්‍රදේශයන්හි සිදු කරන කටයුතු, එකිනෙක මත වැටී පැටලීම පිළිබඳව පසුගිය පරිච්ඡේද කිහිපයෙහි අපි සාකච්ඡා කළෙමු. ආරක්ෂක උභතෝකෝටිකයක් ලෙස පෙනෙන්නට තිබෙන, දෙරට අතර නැගෙමින් එන සාගර කටයුතු වලට සම්බන්ධ ආතතිය සහ එය අවම කිරීමට යොදා ගැනීමට හැකි ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳව ද අපි සමීප විමර්ශනයක යෙදුනෙමු. මතුවෙමින් පවතින චීන-ඉන්දියා සාගර කටයුතු එදිරිවාදිත්වයේ හැඩ රුව හඳුනාගන්නට එම විමර්ශනය උපකාර වූ නමුදු එය තවදුරටත් වෙනස් වෙමින් ඉදිරියට යන ආකාරය රැඳී පවතින්නට ඉඩ ඇත්තේ වෙනත් සාධකයන් මත ය. පුළුල්, සාගර අසල්වාසී පරිසරයක් මත, සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරන්නට චීනයට මෙන්ම ඉන්දියාවට ද හැකියාව ලැබී ඇත්තේ ශතවර්ෂ ගණනාවකින් අනතුරුව ය. මෙසේ මේ දෙරටේ නැගී එම සම්බන්ධයෙන්, ඔවුන්ගේ අසල්වාසී පරිසරයන්, ලෝකයේ අනෙකුත් මහා බලවතුන්, ඔවුන්ගේ මිත්‍ර රටවල් සහ විවිධාකාර වූ ස්වාධීන ක්‍රියාකාරිකයන් බරපතල ප්‍රතිචාර දක්වනු ඇත. ආසියාව සහ එයට අයත් සාගර ප්‍රදේශයන් අනාගතයේ දී පවතින ආකාරය තීරණය කරනු ඇත්තේ මෙකී අන්තර්ක්‍රියාකාරකම් විසිනි. බොහෝ දෙනෙකුට හුරුපුරුදු භූ-දේශපාලනයික සංකල්පයන්, චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ නැගීමත් සමගම වෙනස්වීම ඇරඹුනු

ආකාරය පිළිබඳව අගැයීමක් සමග මෙම පරිච්ඡේදය ආරම්භ වේ. බොහෝ දෙනෙකු විසින් දැනට ඉන්දු-ශාන්තිකරය ලෙස හඳුන්වනු ලබන නව භූ-දේශපාලන වේදිකාවේ උපත ඉදිරිපත් කිරීමෙන් අනතුරුව, කළාපය තුළ අනාගතයේ දී නිර්මාණය වීමට ඉඩ ඇති ස්වරූපයන් තුනක් මෙම පරිච්ඡේදය තුළ විමසා බලනු ලැබේ. එනම්, සහයෝගිතාවයෙන් ආරක්ෂාව සලසා ගැනීම, මහා බලවතුන් සංගතියකට පැමිණීම පැමිණීම සහ බල තුලන ක්‍රමය මෙම ස්වරූපයන් තුනයි.

ඉන්දු ශාන්තිකර කළාපය කරා

චීනය සහ ඉන්දියාව ප්‍රධාන පෙළේ බලවේගයන් ගේ තත්වය දක්වා ඉහළ නැගීමෙන් නිර්මාණය වූ වැදගත් ප්‍රතිවිපාකයක් නම් ශත වර්ෂයකට ආසන්න කාලයක් තිස්සේ ජාත්‍යන්තර සංවාදය හැඩගස්වමින් තිබූ සාම්ප්‍රදායික භූ-දේශපාලනික අදහස් ප්‍රතිසංකල්පනයට භාජනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මතුවීමයි. බටහිර ශාන්තිකර සහ ඉන්දියානු සාගර වලට අයත් මුහුදු ප්‍රදේශ, ‘ඉන්දු ශාන්තිකරය’ නමින් හඳුන්වනු ලබන තනි භූ-දේශපාලනික වේදිකාවක් බවට ඒකාබද්ධ කළ යුතුය යන යෝජනාව මෙම කෘතිය ආරම්භයේ දී ම අප විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිණි. ආසියානු භූමියට සහ ශාන්තිකර සහ ඉන්දියානු සාගර වලට අයත් විශාල ප්‍රදේශයන් තුළ සිය බලපෑම පතුරුවා ලීමට චීනයට සහ ඉන්දියාවට ඇති බලය දිනෙන් දින ඉහළ යමින් පවතින ආකාරය, මෙම කෘතියේ ඉතිරි කොටස තුළ විශ්ලේෂණයට භාජනය කරනු ලැබේ. ඉන්දියානු සාගරය දක්වා සිය නාවික හමුදා එවීමට චීනයට අවශ්‍යතාවයන් පවතින්නා සේම බටහිර ශාන්තිකරය තුළ ඉන්දියානු නාවික හමුදාවේ කටයුතු ඉහළ යමින් පවතින ආකාරය ද අපේ සැලකිල්ලට යොමු විය. මෙම නැඹුරුතාවන් දෙක ඒකරාශී වීමෙන්, ඉන්දු-ශාන්තිකරය, එකම භූ දේශපාලනික වේදිකාවක් බවට හැඩ ගැසෙන්නට පටන් ගෙන තිබේ.

ආසියාවේ එක් එක් ප්‍රදේශ වෙත වෙනම ඇසුරුම් වලට දමා ඒවා අතර කිසිදු අන්තර්සම්බන්ධතාවයක් නැතැයි බටහිර බලවේගයන් විසින් තීරණය කරන්නට යෙදුනු, ලෝක සංග්‍රාම වලින් පසුව එළැඹුණු කාල වකවානු වල මෙන් නොව විසිවන

සියවසේ මුල් භාගයේ විසූ භූ-දේශපාලනික න්‍යායඥයින් ආසියාව දුටුවේ එකාබද්ධ වූ තනි කළාපයක් ලෙසිනි. උදාහරණයක් ලෙස, යුරෝපය සහ ආසියාව අතර භූ-දේශපාලනික අන්තර්ක්‍රියා සිදුවීම පිළිබඳව මාහාන්ට පූර්ව දර්ශනයක් තිබුණි. එමෙන්ම, ජපානයේ සීඝ්‍ර ආර්ථික වර්ධනයෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රතිපල සහ ඉන්දියාවේ දේශපාලනික අවදිවීම මෙන්ම චීනයේ නිදාගතව පවතින දැවැන්ත බලය ද අනුමානයෙන් කීමට ඔහුට හැකියාව තිබිණි. බටහිරින්, Asia Minor කළාපයේ සිට 30 වන හා 40 වන අක්ෂාංශ අතුරින් නැගෙනහිරින් කොරියන් අර්ධද්වීපය දක්වා දිවෙන ආසියාවට අයත් පුළුල් තීරය, ‘විවාදයට තුඩු දිය හැකි’ සහ විවාදයට තුඩු දී ඇති භූමියක් බවට මාහාන් තර්ක කළේ ය. ඔහු තවදුරටත් සහතික කර කියා සිටියේ මෙම කළාපය තුළ තීරණාත්මක ස්වභාවික ගති ලක්ෂණ පිහිටා තිබෙන අතර.....ආසියාවේ අද පවතින ගැටළු තවදුරටත් ව්‍යාකූල සහ සිදුවන්නට සමීප තත්වයට පමුණුවන කැළඹුම් සහගත දේශපාලන බෙදීම් ද පවතී.’ විසි එක් වන සියවසේ මුල් කාලය තුළ ලෝකයේ නිර්මාණය වූ ආරක්ෂක අභියෝගයන් ගෙන් බොහොමයක්, මාහාන් විසින් එසේ හඳුනාගන්නා ලද කළාපය තුළින් බිහි වූ බවට තර්කයක් නැත. මාහාන් විසින් එදා පෙන්වා දෙන ලද, විවාදයට තුඩු දිය හැකි සහ විවාදයට තුඩු දී ඇති කළාපයට, අප්‍රිකාව ද එකතු කළ විට, අපේ කාලයේ ඉන්දු-ශාන්තිකරය ඇතුළත් රාමුවක් නිර්මාණය වේ.

රුසියාවේ පුළුල් වෙමින් පැවති බලය සහ ආසියාවේ සියළුම දිශාවන්ට විහිදුණු මුහුදු ප්‍රදේශ සොයා යාමේ මොස්කව් පරිපාලනයේ ප්‍රයත්නය පිළිබඳව, මාහාන් තුළ ඇති කරන ලද ගැටළු, ‘යුරේසියාව’ සහ ‘මුහුදු බලය’ සහ ‘භූමි බලය’ අතර පවතින නොනවතින අරගලය වැනි ජනප්‍රිය භූ-දේශපාලනික සංකල්පයන් ගොඩනැගීම සඳහා ඔහුගේ අනුප්‍රාප්තිකයන්ට මාර්ගය විවෘත කර දුනි. රුසියාව සහ නැගෙනහිර යුරෝපය ඇතුළත් වන ‘කේන්ද්‍රීය’ ප්‍රදේශය සහ මධ්‍යම ආසියාව හා යුරේසියානු භූමියේ ඉතිරි අද්දර කොටස් එක්ව තනන කේන්ද්‍රීය කොටස අතර ඇතිවන අර්බුදය හැල්ෆර්ඩ් මැකින්ඩර් විසින් අර්ථ දක්වනු ලැබිණි. මැකින්ඩර් සහතික කොට පැවසුවේ, එම කේන්ද්‍රීය කොටස පාලනය කරන කවුරුන් හෝ වේවා ආසියාවේ ආධිපත්‍යය දරනු

ඇති බවයි.² මැකින්ඩර් විසින් අවධාරණය කරන ලද්දේ භූමියේ බලය පැවැත්වීම පිළිබඳව වුවත්, සාගරයේ බලය පවත්වා ගෙන කොටස් වල සන්ධානයෙන් යුරේසියාවේ අද්දර ප්‍රදේශ වල පාලනය අතට ගැනීමෙන් ‘මධ්‍ය භූමි’ ප්‍රදේශ වල බලවත්ව සිටින කොටස් පැරදවිය හැකි බව නිකොලස් ස්පයික්මන් ගේ තර්කය විය.³ යුරේසියාවේ ‘මධ්‍ය භූමි’ සහ ‘අද්දර භූමි’ අතර දිගු කාලයක් තිස්සේ පැවැත්වෙන භූ-දේශපාලනික ආතතිය පිළිබඳව හැඟීම ජනනය වූයේ මෙසේ ය. විසි වන සියවස ආරම්භයත් සමග එක්සත් ජනපදය මහා බලයක් ලෙස නැගී ඒම සහ අන්ලාන්තික හා ශාන්තිකර සාගරයන් තුළ එකසේ ආධිපත්‍ය පැතිරවීමට එයට පැවති අද්විතීය හැකියාව, යුරේසියාවේ උපායමාර්ගික වශයෙන් වැදගත්ය යන මනන්කල්පිතය නිර්මාණය වීමට සහ එම සුවිශාල ප්‍රදේශයේ සිටි බලවතුන් රැසක් අතරින් එක්සත් ජනපදයට බේරුම්කරුගේ වර්තයට පත්වීමට උපකාරයක් විය. සෝවියට් සංගමය බිඳවැටීමෙන් අනතුරුව යුරේසියාවේ මධ්‍ය භූමි යන සංකල්පයට නව පිළිගැනීමක් ලැබිණි. එමෙන්ම, මධ්‍යම ආසියාවේ පිහිටි අළුතින් නිදහස ලැබූ නව ජනරජයන් (මින් සමහරක් හයිඩ්‍රොකාබන සම්පත් අතින් පොහොසත්ය) සමග මිතුරුකම් ගොඩනගා ගැනීමට ප්‍රධාන බලවතුන් අතර තරඟයක් ද ඇති විය. අළුතින් නිදහස ලැබූ මේ ජනරජයන් යළිත් වරක් තම බලපෑම යටතට ඇද ගැනීමට විසි එක් වන සියවසේ මුල් දශකය තුළ රුසියාව විසින් දරන ලද උත්සාහය, චීනය සහ මධ්‍යම ආසියාව සමග ඇති කර ගන්නා ලද සහයෝගිතාවන් මෙන්ම, ෂැන්හයි සහයෝගිතා සංවිධානය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට බීජිං පරිපාලනය විසින් දරන ලද ප්‍රයත්නය යන මේ සියලු කරුණු යුරේසියාව යන අදහසට ලැබී තිබූ සාමාන්‍ය වැදගත් කමට අතිරේක වැදගත් කමක් එකතු කිරීමට සාධක විය. එහෙත්, චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ නැගී ඒම සහ එම දෙරටේ වර්ධනය වෙමින් පවතින සාගර කටයුතු ශක්‍යතාවන් හමුවේ, අප වටහා ගෙන සිටින ලෝක භූ දේශපාලනික තත්වය තුළ යුරේසියානු කේන්ද්‍රීයත්වය නමැති සංකල්පයට නොනැසී සිටීමට නොහැකි වන්නට ඉඩ තිබේ.

විසි වන සියවස ආරම්භ වන විට පැවති ආසියාව පිළිබඳව සහ ජාත්‍යන්තර දේශපාලනය පිළිබඳව ඔවුන් සතුව විනිවිද දක්නා

නුවණක් පැවතියත්, මුල් කාලීන භූ-දේශපාලන න්‍යායඥයින්ට තමන් ගේ කාලවලට ආවේණික පක්ෂග්‍රාහීත්වයන් ප්‍රකාශයට පත් කිරීමෙන් වැලකී සිටිය නොහැකි විය. තියඩෝර් රූස්වෙල්ට් විසින් ප්‍රබල ලෙස ධාවනය කරන ලද්දා වූ නැගී එමින් සිටි අමෙරිකාවේ අධිරාජ්‍යයක් බවට පත්වීමට පැවැති අභිලාෂයට, බුද්ධිමය පදනමක්, මාහාන් විසින් සපයා තිබිණි.⁴ මැකින්ඩර්, නියෝජනය කර තිබුණේ, බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යයේ පිරිහීම පිළිබඳව පැවැති උද්වේගකර බවයි. බ්‍රිතාන්‍ය මුහුණ දෙමින් සිටි මූල්‍යමය ගැටළු පිළිබඳව මනා අවබෝධයකින් සහ රුසියාව පිළිබඳ දැඩි සැකයකින් පෙලුනු මැකින්ඩර්, ‘අධිරාජ්‍යයක් වශයෙන් බ්‍රිතාන්‍යයට අයත් විය හැකි අනාගතය දෙස බැලූ විට ඔහු දුටු දේ තැනි ගන්වන සුළු විය. සාපේක්ෂව කුඩා රටක් වන බ්‍රිතාන්‍යය පසුකර, මහාද්වීප වලින් අඩු බැගින් පාලනය කරන විශාල රාජ්‍යයන් ඉදිරියට යන බව ඔහුට දක්නට ලැබිණි. විශේෂයෙන්ම, මේ බලයන් අතරින් එකක්, ‘ඉතිහාසයේ භූගෝලීය කේන්ද්‍රය’ වන යුරේසියාව සතු සම්පත් වල පාලනය ලබා ගැනීමට සමත් වුවහොත් ගෝලීය බලයක් වශයෙන් රාජකීය නාවික හමුදාව තවදුරටත් පවත්වා ගෙන යාම ආර්ථික වශයෙන් දුෂ්කර කාර්යයක් බවට පත් වනු ඇත.’⁵ යුරේසියාව තනි ඒකකයක් ලෙස දුටු මාහාන්ට සහ මැකින්ඩර්ට අනුව රුසියානු බලය කළමනාකරනය කිරීම ඉතාමත්ම වැදගත් භූ-දේශපාලනික වුවමනාවක් විය. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ නැගීම, ඔවුන්ගේ ආර්ථිකයන් ගෝලීයකරණය වීම තුළ සාගර අවශ්‍යතාවයන් වර්ධනය වෙමින් පැවතීම සහ රුසියාවේ සාපේක්ෂ පරිහානිය යන සාධක අතරතුර, යුරේසියාව යන අදහස වෙනුවට ඉන්දු-ශාන්තිකරය යන සංකල්පය ගොඩ නැගෙමින් පවතී.

මාහාන් සහ මැකින්ඩර් මෙන් නොව ඉන් දශක තුනකට පමණ පසුව සිය මත සටහන් කළ ස්පයික්මන් විශාල කාලයක් ගත වීමට පෙර චීනය සහ ඉන්දියාව ද මහා බලවතුන් රැළෙහි කොටසක් බවට පත්වන බව දැන සිටියේ ය.⁶ දැවැන්ත භූමි ඒකක බිහිවීම පිළිබඳව ඔහු දැක් වූ අවධාරණය මීට හේතු වන්නට ඇත. විසි වන සියවස ආරම්භයේ දී චීනය සහ ඉන්දියාව ලෝක දේශපාලනයේ ස්වායත්ත ක්‍රියාකාරීන් නොවීමෙන් අදහස් වූයේ ඒ වනවිට ද යුරේසියාවේ නැගෙනහිර සහ දකුණු අද්දර භූමි,

යුරෝපීය බලවතුන් සහ එක්සත් ජනපදය අතර භූ-දේශපාලනයික තරඟයට වැදගත් එහෙත් මධ්‍යස්ථ කළාප වශයෙන් පැවති බවයි. ජපානය හැර ආසියාවේ වැඩි කොටසක් යටත් විජිත පාලනය යටතේ පැවතිනි. දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමයේ දී පරදවනු ලැබූ ජපානය ද එක්සත් ජනපදයේ මිත්‍ර කණ්ඩායමට එක්කිරීමෙන් පසු ආසියානු අද්දර භූමිය ප්‍රදේශයේ බලවත් ස්වාධීන රටවල් නොවිනි. 1950 දශකයේ දී චීනය සහ ඉන්දියාව අභ්‍යන්තරයට නැඹුරු වී, සෙසු ලෝකය සමග ආර්ථික කටයුතු නවත්වා දැමීමෙන් ලෝක වේදිකාව වෙත ඔවුන් ගේ ආගමනය ප්‍රමාද කර ගත්හ. පිළිවෙලින් 1978 දී සහ 1991 දී චීනය සහ ඉන්දියාව යළිත් ලෝකයට විවෘත වීමෙන් අනතුරුව, අනාගතයේ දී ඔවුන්, කළාපීය බල තුලනයෙහි වැදගත් කොටස් බවට පත්වීම අනිවාර්යයෙන්ම සිදුවන බවට සැකයක් නොවිනි. කෙසේවෙතත්, චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ බලපෑම පවතින කළාපය, අතීතයේ දී කල්පනා කරන ලද පරිදි යුරේසියාව නොව ඉන්දු-ශාන්තිකරයයි. දෙරට අතරින්, චීනය මුලින්ම වර්ධන වෙමින්, 1990 දශකයේ මුල් අවදියේ දී 'නැගෙනහිර ආසියාවේ ආශ්චර්යයන් අතරට එක් වූ විට, ලෝකයේ ආර්ථික ආකර්ෂණ බලය යුරෝ-අත්ලාන්තික් කලාපයේ සිට ආසියා-ශාන්තිකරය දක්වා වෙනස් වන බව පහසුවෙන්ම පැවසිය හැකි වනි. ආසියා-ශාන්තිකර කළාපයේ තබා ආසියාවේ කොටසක් ලෙසින් හෝ බොහෝ කාලයක් තිස්සේ පිළි නොගැනුනු ඉන්දියාව, විසි එක් වන සියවස ආරම්භ වන විට, සීඝ්‍ර වර්ධනයක් අත්පත් කර ගනිමින් එම අදහසට අභියෝග කරන්නට විය. චීනය සහ ඉන්දියාව ලැබූ වර්ධනයේ ප්‍රතිපල කළාපය පුරා විහිද යන්නට පටන් ගත් විට, යුරේසියානු අද්දර භූමි සහ මධ්‍ය භූමිය අතර ස්ථිර තරඟකාරිත්වයක් ඇති වන්නේ ය යන අදහසේ අවිශ්වසනීය බවක් දිස්වන්නට විය. රොබට් කප්ලාන් ඇතුළු සමහර විශ්ලේෂකයින් පවසන අන්දමට යුරේසියාවේ මධ්‍ය භූමි සහ අද්දර භූමි වශයෙන් මැකින්ඩර් විසින් සිදු කළ බෙදීම තවදුරටත් වලංගු නොවේ.

යුරේසියාවේ සිතියම හැකිලි එය ජනතාවගෙන් පිරී යන විට, එයින්, ප්‍රදේශ අධ්‍යයනය සඳහා බෙදා ගන්නා ලද කෘතිම කළාපයන් මැකී යනවා පමණක් නොව, මැකින්ඩර් විසින් බෙදා පෙන්වන ලද විශේෂිත 'කේන්ද්‍රීය' සහ යාබදව පිහිටි 'අද්දර' කළාපයන් ද සම්පූර්ණයෙන්

ඉවත් කර දමයි. චීනයෙන් සහ උතුරු කොරියාවෙන් ඉරානයට හමුදා ආධාර ලබා දීම නිසා ඊශ්‍රායලයට හමුදාමය ක්‍රියාමාර්ගයක් ගන්නට සිදු වේ. සතර අතින්ම ගොඩබිමින් වට වී ඇති ඇෆ්සනිස්ථානයට, ඉන්දියානු සාගරය මැද පිහිටි දිවයිනක් වන දියාගෝ ගාමියා වේ සිට පහර එල්ල කිරීමට එක්සත් ජනපද ගුවන් හමුදාවට හැකියාව ඇත. චීන සහ ඉන්දිය නාවික හමුදාවන්ට තමන්ටම අයත් භූමි වල සිට හෝ අද්දර භූමි වල සිට ඒඩින් බොක්කේ සිට දකුණු චීන මුහුද දක්වාම බලය ප්‍රදර්ශනය කිරීමේ හැකියාව තිබේ. මැකින්ඩර් පැවසූ ආකාරයට පරස්පර තත්වයකට යුරේසියාව organic whole බවට පත් වී තිබේ.⁸

කෙසේ වෙතත්, නව ගෝලීය භූ-දේශපාලනය තීරණය කරන නිර්ණායකයන් ලෙස ඉන්දු-ශාන්තිකරය හෙවත් 'මහා ඉන්දියානු සාගරය' ට කප්ලාන් සහ අනෙක් පිරිස විසින් ලබා දී ඇති නව අවධාරණය පිළිබඳව තවත් කොටසක් සැක පහළ කරති. ඔවුන් පෙන්වා දෙන්නේ, චීනය සහ ඉන්දියාව මහා බලවතුන් ලෙස නැගෙ මින් පවතින අතර, චීනයේ බලපෑම, ඇතුළු ආසියාව දක්වා පුළුල්ව යාමෙන් 'තිරස් ආසියාවක්' බිහිවන බවයි.⁹ චීනය සහ ඉන්දියාව, දෙරටටම, භූමි බලය මෙන්ම සාගර බලය ද ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය වන බව මතක තබා ගතහොත් මේ අදහස් දෙක අතර එතරම් විශාල වෙනසක් නොපෙනෙනු ඇත. අති විශාල දේශසීමාවන් සහ ඇතුළු ආසියාවේ වැඩි වැඩියෙන් කටයුතු කරමින් සිටින රටක් වශයෙන්, සාගර බලය සහ භූමි බලය යන දෙකින් එකක් තෝරා ගන්නට චීනයට කිසිදු හේතුවක් නැත. චීනය සහ පාකිස්ථානය සමග තවමත් නොවිසඳුනු දේශසීමා ගැටළු පවතින හෙයින් සිය උතුරු පෙරමුණින් ඉවත් වීමට ඉන්දියාව කටයුතු කරනු ඇතැයි සිතිය නොහැක. ඒ හැරුණු විට, ඇතුළු ආසියාවේ කටයුතු වලට සම්බන්ධ වීම පිණිස ඉන්දියාව තුල පවතින අභිලාෂයේ මුල්, 19 වන සියවසේ සිදුවූ Great Game ගැටුමේ මතකයන් තුලට මෙන්ම හින්දු කුෂ් කඳුවැටියෙන් ඔබ්බේ පැවති මෝගල් අධිරාජ්‍යයේ සම්භවය දක්වා ද කිඳා බැස තිබේ. ඒ අතරම, සාගරයෙන් සිය නව අවශ්‍යතාවයන් සපුරා ගැනීම සඳහා ද සිය නාවික බලය සංවර්ධනය කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඉන්දියාවට තිබිය හැක. තවමත් නිර්මාණය වන අවස්ථාවේ පවතින ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපයේ ඇති වී ඇති දබරය යුරේසියානු මුහුදු ප්‍රදේශයන්හි බලය ලබා ගැනීම සඳහා

යොදනු ලබන උපායක් ලෙස දකින්නට යුරෝපීයයන් තුළ දැඩි පෙළඹවීමක් තිබේ.¹⁰ එහෙත්, එම සමීකරණය තුළට අප්‍රිකාව ද එකතු කර, චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ආර්ථික වර්ධනයට, මහාද්වීපය සතුව පවතින සම්පත් වල ඇති වැදගත්කම ද සැලකිල්ලට ගත් විට ඉන්දු-ශාන්තිකරය යන අදහස පිළිගැනීම වඩා අර්ථවත් සේ පෙනෙනු ඇත. වෙනත් ආකාරයකින් පවසන්නේ නම් ඉන්දු-ශාන්තිකරයේ ප්‍රත්‍යන්ත භූමියක් ලෙස යුරේසියාව දැකිය හැකි වනු ඇත. 7 වන පරිච්ඡේදයේ දක්වා ඇති අපගේ විශ්ලේෂණය අනුව, ඇතුළු ආසියා කලාපය ඇතුළට චීනයේ තිරස් පුළුල් වීම තුළ, එරටේ ඇත බටහිර ප්‍රාන්ත ඉන්දියානු සාගරය සමග සිරස්ව සම්බන්ධ කිරීම සඳහා දැරෙන ප්‍රබල ප්‍රයත්නයන් ද අඩංගු වේ. අග්නි දිග ආසියාව හරහා ගමන් කරන දුම්රිය හා මහා මාර්ග ජාලයන් මගින් ඉන්දියාව, නැගෙනහිර ආසියාව සමග ගොඩබිමින් සම්බන්ධ කිරීම පිළිබඳව ද යෝජනා ඉදිරිපත් වී තිබේ.¹¹ ඉන්දියාවට සිය රට හරහා ගමන් කිරීමට ඉඩ දීමට පාකිස්ථානය අකැමැත්ත පළ කරන නමුත්, ඇෆ්සනිස්ථානය හරහා මධ්‍යම ආසියාව සමග 'සිරස්' සම්බන්ධතා ඇති කරගන්නා ලෙස ඉන්දියාවට එක්සත් ජනපදයෙන් දැඩි පෙළඹවීමක් පවතී. ¹² එසේම, බුරුමය, ඉන්දු චීනය සහ නැගෙනහිර ආසියාව සමග 'තිරස්' සම්බන්ධතාවන් ඇති කර ගැනීමට, එක්සත් ජනපදය මෙන්ම ජපානය ද ඉන්දියාව දිරි ගන්වමින් සිටිති.

අප දකින ආකාරය අනුව, මහා සාගර දෙකක් සම්බන්ධ කරමින් ද ඇතුළු ආසියානු කලාපයන් ඉන්දියාවට සහ චීනයට සම්බන්ධ කරමින් ද ඉන්දු-ශාන්තිකරය' සේ විශේෂයෙන් හඳුනා ගැනීමට හැකි භූ-දේශපාලන ඒකකයක් මතු වී එමින් තිබේ. මෙම ඒකකයේ සුවිශාලත්වය සලකන විට, සමස්ත කලාපයම එකම ආරක්ෂක බලයක් යටතේ ක්‍රියාත්මක වනු ඇතැයි සිතිය නොහැක. දශක ගණනාවක් තිස්සේම ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන් දෙකෙහිම ආරක්ෂා කටයුතු ප්‍රධාන වශයෙන්ම සිදු කරන ලද්දේ එක්සත් ජනපදය විසිනි. එහෙත්, එක්සත් ජනපදයේ තත්වය, සාපේක්ෂ වශයෙන් පහළ වැටීම, එහි නාවික වත්කම් අඩු වීම, 2000 දශකයේ සිට එරට ආර්ථිකය වෙලා ගෙන ඇති ආර්ථික අර්බුදය සහ ඇෆ්සනිස්ථානයේ සහ ඉරාකයේ කරන ලද යුද්ධ වලින්

වෙහෙසට පත් වී සිටීම යන කරුණු නිසා ඉන්දු සහ ශාන්තිකර සාගරයන්හි ආරක්ෂකයා වශයෙන් සිය සාම්ප්‍රදායික කාර්යභාරය තවදුරටත් ඉටු කිරීමට එක්සත් ජනපදයට හැකියාව තිබේ ද යන ගැටළුව නිරායාසයෙන්ම පැන නගී. ඒ අතර, ඉන්දු-ශාන්තිකර වෙරළ තීරය දිගේ පිහිටා ඇති, මධ්‍යම මට්ටමට බලවත් රටවල් ගණනාවක ද නාවික ශක්තිය දිගින් දිගටම වර්ධනය වෙමින් පවතී. මේ සියළු සාධකයන් ගේ එකතුව විසින් අසාමාන්‍ය භූ-දේශපාලනික අවිනිශ්චිතතාවයක් මතු කර තිබේ. එක්සත් ජනපදය සාපේක්ෂ පහළ වැටීමකට ලක්ව ඇතැයි යන හැඟීමට එරෙහිව එක්සත් ජනපදය සටන් කරන අතර, ආසියාවට යොදවන සිය හමුදා බලය 'ප්‍රතිතුලනය' කිරීම සඳහා වන උපායමාර්ගයක් ඔබාමා පරිපාලනය විසින් ප්‍රකාශයට පත් කර තිබේ. රට අභ්‍යන්තරයේ මූල්‍ය පීඩනයන් පවතින නමුත් ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන් වෙත යළිත් නාවික හමුදා බලඇණි යෙදවීම තුලින්, සිය තාක්ෂණික ශක්තීන් හරහා වාසි ලබා ගැනීම තුලින්, පවතින සහ නව සබඳතාවන් ගෙන් ප්‍රයෝජනය ලබා ගැනීම තුලින් සහ නව මෙහෙයුම් දර්ශනයක් සංවර්ධනය කර ගැනීම තුලින්¹³ එම සාගර කලාපයන්හි බලවකකු ගේ තත්වය පවත්වා ගෙන යාමට තමන් තුළ පවතින අධිෂ්ඨානය පිළිබඳව එක්සත් ජනපදය විසින් සංඥා කොට තිබේ. ඉන්දු-ශාන්තිකර කලාපයේ වෙනස් වෙමින් පවත්නා සන්දර්භය තුළ එහි ආරක්ෂාව සැලසීම සඳහා ගොඩනැගෙනු ඇති ස්වරූපයන් තුන එනම්, ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් ඇති කර ගැනීම, ආසියානු බලවතුන් ගේ එකඟතාවයෙන් ක්‍රමවේදයක් සකස් කර ගැනීම සහ බලය තුලනයක් ඇතිවීමට පවතින හැකියාව යන පැතිකඩ සහ මෙම ආරක්ෂක ස්වරූපයන් සම්බන්ධව බීජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් තුළ නිර්මාණය වෙමින් පවතින ආකල්ප පිළිබඳව පහත දැක්වෙන විශ්ලේෂණය තුළ විමසා බලනු ලැබේ.

ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් ඇති කර ගැනීම

ඉන්දු-ශාන්තිකර කලාපයේ ආරක්ෂාව සඳහා සමූහ සහ සහයෝගීතා ආරක්ෂක වැඩපිළිවෙලක් ඇති වනු දැකීම, ආසියාවේ සහ එක්සත් ජනපදයේ බොහෝ දෙනෙකු ගේ අපේක්ෂාවයි. සාගර කලාපයේ ආරක්ෂාව තමන් වෙත ඒකපාර්ශවීයව තබා ගැනීම

සඳහා බුෂ් පරිපාලනය විසින් දරන ලද ප්‍රබල උත්සාහයෙන් පසුව බහුපාර්ශවීය සහ වඩා ශක්තිමත් ආරක්ෂක ව්‍යුහයක් නිර්මාණය කර ගැනීමේ දැඩි වුවමනාවක් කළාපය තුළ දැනෙන්නට තිබිණි. බුෂ් ගේ අනුප්‍රාප්තිකයා වූ බරක් ඔබාමා, බල තුලනය යන අදහස සම්පූර්ණයෙන්ම ප්‍රතික්ෂේප කළ අතර බල දේශපාලනයේ සාම්ප්‍රදායික රාමුව ඉක්මවා ගමන් කළ සම්බන්ධතා ඇති කර ගැනීමට උත්සාහ කළේ ය. 2009 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී එක්සත් ජාතීන් ගේ මහා සම්මේලනය අමතා සිදුකළ සිය ප්‍රථම දේශනයේ දී ඔබාමා මෙසේ ප්‍රකාශ කළේ ය.

එක් රටක් විසින් තවත් රටක් හෝ රටවල් ගණනාවක් මත ආධිපත්‍ය පැතිරවීමට තැත් නොකළ යුතු ය. කිසියම් රටක් හෝ පුද්ගල කණ්ඩායමක් තවත් රටකට හෝ පුද්ගල කණ්ඩායමකට වඩා ඉහළින් තැබීමට උත්සාහ කරන ජාත්‍යන්තර සබඳතා ක්‍රමවේදයක් කිසිවිටෙකත් සාර්ථක නොවේ. ජාතීන් අතර බලය තුලනය කිරීමට තැත් කිරීම ද සාර්ථක නොවනු ඇත. එකිනෙක හා සම්බන්ධ වූ රටවල් පවතින ලෝකයක, උතුරේ සහ දකුණේ රටවල් වශයෙන් සිදු කර ඇති සාම්ප්‍රදායික බෙදීම් වල මෙන්ම, නිමා වී දිගු කාලයක් ගත වී ඇති සීතල යුද්ධයේ මතක අනුව රටවල් සන්ධානගත වී ඇති ආකාරයෙහි ද අර්ථයක් නැත.¹⁴

ඔබාමා ගේ මේ ප්‍රවේශය, ඩිමොක්‍රැටික් පක්ෂයේ නිදහස් මතධාරී කණ්ඩායමේ අදහස් සමග එකඟ වන්නකි. එමෙන්ම, උන්නතිකාමී විදේශ ප්‍රතිපත්ති හඹා යෑම පිණිස බලය යොදා ගැනීමට බුෂ් පරිපාලනයේ තිබූ නිරන්තර සුදානම ප්‍රතික්ෂේප කරන්නකි. 2009 වර්ෂයේ දී, ඇෆ්සනිස්ථානයට හට කණ්ඩායම් යැවීමට, තීරණය කළ අවස්ථාවේ දී පවා, 2011 ජූලි මාසය වන විට ඇමෙරිකානු හමුදා ඇෆ්සනිස්ථානයෙන් ආපසු ගෙන්වා ගැනීම ඇරඹීමට සහ 2014 වන විට සිය හමුදා එහි සටන් වලින් ඉවත් කර ගැනීමට තමා තුළ පවතින කැපවීම, ඔබාමා විසින් ප්‍රකාශ කරනු ලැබිණි. වඩා පුළුල්ව පැවසුවහොත්, හමුදා සංයමය සහ විශේෂිත අවස්ථාවන්හි දී, වෙනත් විකල්පයක් නැති තත්වයක් යටතේ පමණක්, ගෝලීය ආරක්ෂාවේ පංගුකරුවන් වශයෙන් වගකීම් දැරිය යුතු යැයි ඔහු අදහස් කරන මිත්‍ර කණ්ඩායම් වල ද සහභාගිත්වයෙන් බලය යෙදීම යන නව දර්ශනය දෙසට ඔබාමා

සෙමින් ගමන් කරන බව පෙනිණි.¹⁵ රටින් පිටත නොව රට තුළ, ජාතිය ගොඩ නැගීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන් දියත් කිරීමේ වැදගත්කම, ඔබාමා, වැඩි වැඩියෙන් අවධාරණය කරන්නට පටන් ගැනීමත් සමගම, ඉහළ යන අයවැය පරතරය අඩු කර ගැනීමේ ක්‍රියාමාර්ගයේ එක් කොටසක් ලෙස හමුදාව වෙනුවෙන් එක්සත් ජනපද රජය කරන වැය කිරීම් කපා හැරීමේ අවශ්‍යතාවය සලකා බලන්නට සාම්ප්‍රදායිකවම, බලය යෙදවීම සම්බන්ධයෙන් පක්ෂ කොට්ඨාශයක් වන රිපබ්ලිකන් පක්ෂ මන්ත්‍රීවරුන්ට අනිවාර්යයෙන්ම සිදු විය.¹⁶

කෙසේවෙතත්, ඔබාමා බලයට පත්වීමට පෙර සිටම, වොෂින්ටන් පරිපාලනය, සාගරයේ ආරක්ෂාව සම්බන්ධ කටයුතු වල දී සමූහ සහ බහු පාර්ශවීය ප්‍රවේශයන් යොදා ගැනීම කෙරෙහි අවධාරණය කිරීම ආරම්භ කර තිබිණි. බටහිර ශාන්තිකර සාගරය සඳහා වන කළාපීය සාගර ආරක්ෂක මූලපිරුමක් සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජනපදය විසින් ගෙන එන ලද යෝජනාව, නැව් දහසකින් යුතු නාවික හමුදාවක් ගොඩනැගීම, සහ 2007 වර්ෂයේ දී ඉදිරිපත් කරන ලද සාගර දර්ශනය යන සියළු කරුණු හරහා අවධාරණය කරනු ලැබූයේ කළාපීය ආරක්ෂාව සඳහා, සහයෝගිතාවයෙන් යුතු ප්‍රවේශයන් ගේ අවශ්‍යතාවයි.¹⁷ ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපයේ දී මෙම යෝජනාවන්ට ලැබුණු ප්‍රතිචාර විවිධාකාර විය. කළාපය තුළ සිය ප්‍රධානත්වය යළි තහවුරු කර ගැනීම සඳහා එක්සත් ජනපදය විසින් ගන්නා තවත් ආකාරයක ප්‍රයත්නයක කොටසක් ලෙස මෙම යෝජනා බොහෝ නැගෙනහිර ආසියාතික රටවලට පෙනිණි. අනෙක් කොටස් වලට බහුපාර්ශවීයත්වය පිළිබඳ කරනු ලබන කතා සාධනීය ලෙස පෙනුනේ එතුලින් ඒකපාර්ශවික බලයක් ගොඩ නගන්නට බුෂ් පරිපාලනය මුල් කාලයේ දී පෙන්නුම් කල නැඹුරුවෙන් වෙනත් අතකට යොමු වූ අදහසක් දුන් හෙයිනි. ඒ අතරම, මැද පෙරදිග කළාපය තුළ කරනු ලබන යුද්ධ දෙකකට හිත යොමු කර සිටින එක්සත් ජනපදයට, චීනය බලයක් ලෙස මතු වීම නිසා, සිය මිත්‍ර සන්ධානය තවදුරටත් පවත්වා ගෙන යාමට හැකි වේදැයි සැක කරන කණ්ඩායමක් ද විය. "සමූහ ආරක්ෂක වැඩපිළිවෙලට වැඩි අවධාරණයක් යෙදවීම හේතුවෙන් තම තමන් ගේ රටවලට ප්‍රමාණවත් ආරක්ෂාවක් ලබාදීම කෙරෙහි සහ සතුටුදායක බලතුලනයක් පවත්වා ගෙන යාම කෙරෙහි අවශ්‍ය

පමණට අවධානය නොයෙදවෙනු ඇතැයි”¹⁸ සාගර ආසියාව තුළ පිහිටි එක්සත් ජනපදයේ හිතවතුන් සහ මිතුරන් අතරින් බොහෝ දෙනෙකු තුළ කණස්සල්ලක් ද ඇති විය. නැගී එන චීනය විසින් බලපූළුවන්කාරකම් ප්‍රදර්ශනය කරනු ලැබුව ද වොෂින්ටනය සහ බීජිං පරිපාලනය අතර ගැටුමක් ඇතිවනු දැක්මට පුළු පුලා බලා සිටි සුළු පිරිසක් ද ආසියාවේ වූහ. වැඩි දෙනෙකු ගේ කැමැත්ත වූයේ, ආසියාවේ නේවාසික බලවතා ගේ තනතුර සඳහා තවදුරටත් කැපවන බවට එක්සත් ජනපදයෙන් යළි සහතිකයක් ලබා ගැනීම සහ ආසියාවේ ආරක්ෂාව සම්බන්ධව ආසියාත් සංවිධානයේ නායකත්වයෙන් යුතු බහුපාර්ශවික වැඩපිළිවෙලක් තුළට වොෂින්ටනය ද ඇද ගැනීමයි. පැරණි ද්විපාර්ශවික සබඳතාවයනට පුනර්ජීවයක් ලබා දීමේ සහ නව උපායමාර්ගික සබඳතාවයන් ගොඩනගා ගැනීමේ වැදගත් කම අවධාරණය කරන අතරම ආසියාවේ ආරක්ෂක ආයතන පිළිබඳව නොසැලකිල්ලක් දක්වන බවක් පෙනුනු බුෂ් පරිපාලනයේ ආකල්පය ඔබාමා පරිපාලනය විසින් වෙනස් කරනු ලැබිණි. 2009 වර්ෂයේ දී, අග්නිදිග ආසියාවට සම්බන්ධ මිත්‍රත්ව සහ සහයෝගිතා ගිවිසුමකට, ඔබාමා පරිපාලනය සහ ආසියාත් සංවිධානය විසින් අත්සන් තබනු ලැබිණි. අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් ඊට ප්‍රතිචාර දැක්වූයේ, වොෂින්ටනය, නැගෙනහිර ආසියානු සමුළුව තුළට පිළිගැනීමෙනි.¹⁹

ආසියාව සම්බන්ධයෙන් බහුපාර්ශවීය ආරක්ෂක වැඩපිළිවෙලක් ඇති කර ගැනීම පිළිබඳව ප්‍රශ්න පැවතියේ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට පමණක් නොවේ. ආසියාවේ සමූහ ආරක්ෂාව යන අදහසට බීජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් ගේ ලෝක දර්ශනය තුළ ද කෙදිනකවත් එතරම් කැමැත්තක් පැවතියේ නැත. සීතල යුද්ධය සමයේ දී, චීනය සහ ඉන්දියාව, සෝවියට් සංගමය පිළිබඳව දැරූ ආකල්පයන් එකිනෙකින් කෙතරම් වෙනස් වුවත්, ආසියාවේ සමූහ ආරක්ෂක වැඩ පිළිවෙලක් ඇති කිරීම සඳහා මොස්කව් පරිපාලනය විසින් ගෙන එනු ලැබූ යෝජනාව දෙපාර්ශවයම එකසේ ප්‍රතික්ෂේප කළ බව සිහි තබා ගත යුතු ය.²⁰ අළුතින් නිදහස ලත් ජනරජයන් වශයෙන්, ජාත්‍යන්තර කටයුතු වල දී සිය ජාතික ස්වයංත්‍යතාව අවධාරණය කර පෙන්වීමට චීනය සහ ඉන්දියාව පෙළඹුනු අතර අසිරුවෙන් දිනා ගත් සිය

පරමාධිපත්‍යයට සහ ක්‍රියා කිරීමේ නිදහසට අවහිර පමුණුවන බහුපාර්ශවීය යාන්ත්‍රණයන් සම්බන්ධයෙන් දෙරටේම ආකල්පය දැඩි සැක සහිත එකක් වීණි. මේ තත්වය සහතික කරගනු වස්, මහා බලවතුන් ගේ ආධිපත්‍ය සීමා කරන “තුන්වන ලෝකයේ” බහුපාර්ශවීයත්වයට දෙරටේම නොමඳ අනුග්‍රහය ලබා දුන්හ. කෙසේවෙතත්, සිය රට වල ස්වේච්ඡාවයට සම්බන්ධ කරුණු වල දී චීනයට හෝ ඉන්දියාවට බහුපාර්ශවීයත්වය පිළිබඳව සැලකිල්ලක් පැවතුනේ නැත. කාශ්මීර අර්බුදය එක්සත් ජාතීන් ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය වෙත ගෙන යාමෙන් මුහුණ දෙන්නට සිදු වූ තත්වය, බහුපාර්ශවීයත්වය පිළිබඳව ඉන්දියාවේ ස්ථාවරය දැඩි බවට පත් කරන්නට සාධක විය. ගෝලීය ආයතන අනිවාර්යයෙන්ම මධ්‍යස්ථ හෝ විෂය මූලිකව ප්‍රශ්න දෙස නොබලන බව සහ ඒවායේ දී ලැබෙන ප්‍රතිපල අනිවාර්යයෙන්ම බල දේශපාලනය මත රඳා පවතින බව ඉන්දියාව එහි දී හොඳින් වටහා ගත් කරුණක් විය. අනෙක් අතට, 1970 දශකය වන තෙක්ම ආරක්ෂක මණ්ඩලයේ සාමාජිකත්වය ලබා දීම ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබීමට මුහුණ දුන් චීනයට ද බහුපාර්ශවීයත්වය පිළිබඳව උනන්දුවක් දැක්වීමට කරුණක් නොතිබිණි. දෙරට විසින්ම අභ්‍යන්තරයට යොමු වූ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම හේතුවෙන් බහුපාර්ශවීය මූල්‍ය හෝ වෙළඳ ආයතන සම්බන්ධව චීනයට සහ ඉන්දියාවට තිබූ උනන්දුව ඉතා සුළු වූ සේම ඒවා මත කළ හැකි වූ බලපෑමක් ද නොවිණි. මෙම ආයතන වලින් සම්පූර්ණයෙන්ම වෙන්වී සිටි චීනය මෙන් නොව ඉන්දියාව, බදු සහ වෙළඳාම පිළිබඳ සාමාන්‍ය ගිවිසුම, ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල, ලෝක බැංකුව සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව යන ආයතන වල සාමාජිකත්වය ලබා සිටිය ද එම ආයතන පිළිබඳව තිබූ දැඩි සැකය පහවී නොතිබිණි. දේශපාලන වශයෙන් බලන කළ, ආසියානු එකමුතු බව සහ සහයෝගිතාවය ප්‍රවර්ධනය කළ පාර්ශවයන් අතර ඉන්දියාව ප්‍රමුඛ ස්ථානයක පසු වූ අතර පළමු වන ආසියානු සම්බන්ධතා සමුළුව, 1947 වර්ෂයේ දී සංවිධානය කරන ලද්දේ ද ඉන්දියාව විසිණි. එහෙත් 1955 දී බැන්ඩුන් සමුළුවේ දී තේරුට වඩා වැඩි කැපී පෙනීමක් වෙත එන් ලායි ට ලබා දීමෙන් මතු වූ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික අවුල් සහගත තත්වයෙන් අනතුරුව ඉන්දියාව එම සංවිධානය පිළිබඳව කළකිරුණි. ඉන්දියාවේ කුඩා

අසල්වැසි රාජ්‍යයන් ගේ මූලපිරීමෙන් පිහිටුවා ගන්නා ලද කළාපීය සහයෝගීතාවය පිළිබඳ වන දකුණු ආසියාතික සංගමයේ වුව ද ඉන්දියාව සාමාජිකත්වය දැරුවේ දෙගිඩියාවෙනි.

කෙසේවෙතත්, චීනය සහ ඉන්දියාව, ගෝලීයකරණය වීම (චීනය 1970 දශකයේ අග භාගයේ දී සහ ඉන්දියාව 1990 දශකයේ මුල් භාගයේ දී) සහ කළාපීය ආර්ථික සහයෝගීතාවයක් ඇති කර ගැනීමේ වාසි හඳුනා ගැනීම හේතුවෙන් බහුපාර්ශවීය ආයතන පිළිබඳ එම දෙරට තුළ පැවැති ආකල්පය වෙනස් වීම ඇරඹිණි. ආසියාත් සංවිධානයේ²¹ නායකත්වය යටතේ පුළුල් වෙමින් පැවති ආසියානු කළාපීයත්වය සමග කටයුතු කරන්නට සිදුවීම, බහුපාර්ශවීයත්වය පිළිබඳව නව උනන්දුවක් ඇති කරන්නට හේතු වූ විශේෂතම හේතුවක් වීණි. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක ආයතනයන්ට රටේ අනෙකුත් ආයතන වලට වඩා බහුපාර්ශවීයත්වයේ ශක්‍යතාවන්ට හැඩ ගැසීම දුෂ්කර විය.²² කෙසේවෙතත්, ගෝලීයකරණය වන යුගය තුළ, දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පැවති ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක හුදෙකලාව ද නිමාවට පත් වීණි. බහුපාර්ශවීය විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ කටයුතු සඳහා පවතින අවස්ථාවන් ගවේෂණය සඳහා මූලිකම ඉදිරිපත් වූයේ නාවික හමුදාවයි. ඉන්දියාව ආරක්ෂක වශයෙන් හුදෙකලා වී සිටිය ද, 1950 දශකයේ සිටම එක්සත් ජාතීන් ගේ ධජය යටතේ ජාත්‍යන්තර සාම සාධක කටයුතු සඳහා විශාල සහභාගිත්වයක් ලබා දීම විශේෂ කරුණකි.²³ එක්තරා ආකාරයකින්, නාවික හමුදාව සිදු කළේ, 1950 දශකය අගභාගය වන තෙක්ම ඉන්දියාව පාර්ශවයත්වය දැරූ බහුපාර්ශවීය සාගර කටයුතු සම්ප්‍රදාය නැවත සොයා ගැනීමකැයි කිව හැක. ත්‍රිකුණාමලයට ඔබ්බෙන් පිහිටි මුහුදේ, පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලීය රටවල් කිහිපයකට (පාකිස්ථානය සහ ශ්‍රී ලංකාව) අයත් නාවික හමුදාවන් ගේ සහභාගිත්වයෙන් පැවති නාවික අභ්‍යාසයන්ට, 1958 වසර වනතුරුම ඉන්දියාව ද සහභාගි විය.²⁴ බෙංගාල බොක්කට නැගෙනහිරින් පිහිටි රටවල සහභාගිත්වයෙන් පිහිටි සිය අසල්වැසි රටවල් ද සහභාගි කරවා ගනිමින් 1995 වර්ෂයේ දී බහුපාර්ශවික නාවික අභ්‍යාසයක් සංවිධානය කිරීමේ කටයුත්තට ඉන්දියාව මුල පිරී ය. මිලාන් නමින් හඳුන්වන ලද මේ නාවික අභ්‍යාසයේ පළමුවැන්නට ඉන්දුනීසියාව, සිංගප්පූරුව,

ශ්‍රී ලංකාව සහ තායිලන්තය යන රටවල නාවික හමුදා සහභාගි වූහ. 1997,1999, 2003 සහ 2006 වර්ෂ වල දී මිලාන් නාවික අභ්‍යාසය පවත්වන ලද අතර ඉන් අනතුරුව සෑම දෙවසරකටම වරක් පවත්වනු ලැබිණි. 2001 දී මිලාන් අභ්‍යාසය පවත්වනු නොලැබූයේ, එම වසරේ ඉන්දියාව ප්‍රධාන පෙළේ නාවික බල ඇණි සමාලෝචනයක් පැවැත් වූ හෙයිනි. 2004 දෙසැම්බර් මාසයේ දී සිදුවූ සුනාමි ව්‍යසනයේ බලපෑමෙන් කළාපය ප්‍රකෘති ස්වභාවයට පත්වෙමින් සිටි 2005 වසරේ දී ද මිලාන් අභ්‍යාසය පවත්වනු නොලැබිණි. 1995 වර්ෂයේ දී, ඉන්දියානු නාවික හමුදාව සමග මිලාන් අභ්‍යාසයට සහභාගි වූයේ රටවල් හතරකට අයත් නාවික හමුදාවන් වුවත් 2008 වර්ෂයේ දී මේ සංඛ්‍යාව 11 දක්වා ඉහළ නැංවී තිබිණි. ඕස්ට්‍රේලියාව, බංගලාදේශය, බුරුමය, ඉන්දුනීසියාව, සිංගප්පූරුව, ශ්‍රී ලංකාව සහ තායිලන්තය යන රටවලට අයත් නාවික යාත්‍රා 8 ක් මේ සඳහා පැමිණි අතර බෲනායි, මැලේසියාව, නවසීලන්තය සහ විශ්වනාමයේ නාවික දූත පිරිස් ගුවනින් පැමිණියහ. අභ්‍යාසය තුළ, ඕස්ට්‍රේලියානු නෞකාවක් යොදවනු ලැබූයේ පළමුවන වරට ය.²⁵ 2010 වර්ෂයේ දී පවත්වනු ලැබූ 7 වන මිලාන් අභ්‍යාසය සඳහා ආසියා-ශාන්තිකර කළාපයට අයත් ඕස්ට්‍රේලියාව, බංගලාදේශය, බුරුමය, ඉන්දුනීසියාව, මැලේසියාව, සිංගප්පූරුව, ශ්‍රී ලංකාව සහ තායිලන්තය යන රටවල නාවික හමුදා අටක් සහභාගි වූ අතර බෲනායි, පිළිපීනය, විශ්වනාමය සහ නවසීලන්තය යන රටවල් සහභාගි වූයේ නිරීක්ෂක මට්ටමිනි. සාගර ත්‍රස්තවාදය, මුහුදු කොල්ලකෑම්, මානුෂීය ආධාර සැපයීම සහ ආපදා සහනාධාර සැපයීම යන කරුණු සම්බන්ධයෙන් පවත්වන ලද සාකච්ඡා හැරුණු විට සහභාගි වූ රටවල් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අභ්‍යාසයන් තුළ නැව් මාර්ග ආරක්ෂාව වෙත ද අවධානය යොමු කර තිබිණි.²⁶ ඉන්දියානු සාගරයේ වැදගත් දිවයින් රාජ්‍යයන් වන මාල දිවයින, ෂීෂෙල්ස් සහ මුරිසි, 2012 වර්ෂයේ දී මුල්වරට මිලාන් අභ්‍යාසයන්ට සහභාගි වූහ.²⁷ ඉන්දීය නාවික හමුදාවේ බහුපාර්ශවීයත්වය සනාථ කරන්නට මිලාන් අභ්‍යාසය සමත් වූ අතර ලොව පුරා මවිතය ජනිත කරවන්නට සමත් වූ තවත් මුලපිරුම් දෙකක් ඉන්දීය නාවික හමුදාව විසින් සිදු කරනු ලැබිණි. එක්සත් ජනපදය, ඕස්ට්‍රේලියාව සහ ජපානය සමග එක්ව,

2004 දෙසැම්බර් මාසයේ දී අග්නිදිග ආසියාවේ නාවික සහනාධාර කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම සහ 2007 සැප්තැම්බර් මාසයේ දී සිංගප්පූරුව ද සහභාගි කරවා ගනිමින් බෙංගාල බොක්කේ දී සිදු කරන ලද බහුපාර්ශවීය නාවික අභ්‍යාසය, ඉන්දියාවේ නව නාවික බහුපාර්ශවීයතාවයේ පැවතිය හැකි උපායමාර්ගික ස්වභාවය පිළිබඳව ඉගියක් පළ කළ අවස්ථා විය.

බහුපාර්ශවීය නාවික හමුදා අභ්‍යාසයන්ට සහභාගි වීමේ වැදගත් කම චීනය අගය කරන්නට පටන් ගත්තේ නව සියවස ද ඇරඹීමෙන් අනතුරුව ය. ආරම්භයේ දී පසුබෑමක් සහිතව සහභාගි වුව ද එක්සත් ජාතීන් ගේ සංවිධානයේ අනුග්‍රහය ඇතිව සිදු කරන ලද සාම සාධක මෙහෙයුම් වලට චීනයේ සහභාගිත්වය, 2000 දශකය තුළ දිගින් දිගටම පුළුල් වී තිබේ.²⁸ 1980 දශකයේ මැද භාගය වන තුරුම බොහෝ රටවල් සමග ද්විපාර්ශවීය නාවික කටයුතු නොඇරඹූ චීනය, බහුපාර්ශවීය සාගර රාජ්‍යතන්ත්‍රය වැළඳගැනීමේ ලා ඉන්දියාව තරම් කඩිනම් නොවී තිබේ. 2004 සුනාමි සහනාධාර කටයුතු සඳහා සහභාගි නොවූ චීන නාවික හමුදාව බහුපාර්ශවීය හමුදා රාජ්‍යතන්ත්‍රික භාවයේ අවශ්‍යතාවයන්ට හැඩගැසීම ක්‍රමානුකූලව ආරම්භ කළේ ය. චීනය අනෙකුත් රටවල් සමග එක්ව කටයුතු කිරීම ඇරඹීමත් සමගම, 2003 වර්ෂයේ දී ද්විපාර්ශවික හමුදා රාජ්‍යතන්ත්‍රිකත්වය එක්වරම දැඩි වෙනසකට භාජනය විය.²⁹ 2007 වර්ෂය වන විට, චීනයේ හමුදා රාජ්‍යතන්ත්‍රිකත්වය තුළ බහුපාර්ශවීය සහභාගිවීම් පැහැදිලිව පෙනෙන්නට වී තිබේ. චීනයේ ආරක්ෂක ධවල පත්‍රිකාව, 2009 වර්ෂයේ දී මෙසේ සඳහන් කරයි: “ෂංහයි සහයෝගිතා සංවිධානයේ රාමුව තුළ හිඳිමින්, චීනය, රුසියාව, කසකස්ථානය, කිරිස්ථානය, ටජිකිස්ථානය සහ උස්බෙකිස්ථානය එක්ව, 2007 අගෝස්තු මාසයේ දී ඒකාබද්ධ හමුදා අභ්‍යාසයක් පවත්වන ලදී. චීනයේ උස්ගුරු ෂින්ජියාන්ග් ස්වායත්ත ප්‍රදේශයේ සහ රුසියාවේ වෙල්යාබ්න්ස්ක් ප්‍රදේශයේ පවත්වන ලද මෙම හමුදා අභ්‍යාසයේ දී ත්‍රස්තවාදයට, බෙදුම්වාදයට සහ අන්තවාදයට විරුද්ධව සටන් කරන ආකාරය පිළිබඳව අවධානය යොමු කරනු ලැබී තිබේ. චීන භූමියෙන් පිටත දී ප්‍රධාන පෙළේ නාවික ගුවන් ඒකාබද්ධ අභ්‍යාසයකට චීන මහජන හමුදාව සහභාගි වූ මුල්ම අවස්ථාව මෙයයි”.³⁰ බහුපාර්ශවීයත්වය

සඳහා යොදා ගැනුනු නව ප්‍රවේශයක් ද සාගරය තුළ දක්නට ලැබී තිබේ. ධවල පත්‍රිකාව තවදුරටත් පවසා සිටින්නේ “විවිධ කර්තව්‍යයන්ට අවධානය ලබා දෙමින්, අදාළ රටවල් සමග විවිධාකාර වූ බහුපාර්ශවීය සාගර පුහුණු අභ්‍යාස පැවැත්වීමට ද චීනය කටයුතු කර තිබේ. 2007 මාර්තු මාසයේ දී “සාමය 2007” නමින් නම් කරන ලද ඒකාබද්ධ සාගර පුහුණු අභ්‍යාසයක් අරාබි මුහුදේ දී පවත්වන ලද්දේ පාකිස්ථානය ද ඇතුළු රටවල් හතක සහභාගිත්වයෙනි. එම වසරේම මැයි මාසයේ දී චීනය සහ සිංගප්පූරුව ඇතුළු තවත් රටවල් අටක සහභාගිත්වයෙන් සිංගප්පූරුවට අයත් සාගර කළාපයේ බහුපාර්ශවීය ඒකාබද්ධ සාගර අභ්‍යාසයක් පවත්වන ලද්දේ බටහිර ශාන්තිකර නාවික සම්මන්ත්‍රණයේ (WPNS) රාමුව තුළ පිහිටමිනි. 2007 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී, තස්මේනියානු මුහුදේ³¹ පවත්වන ලද ඒකාබද්ධ සෝදිසි සහ මුදා ගැනීමේ පුහුණු අභ්‍යාසය පවත්වන ලද්දේ චීනයේ, ඕස්ට්‍රේලියාවේ සහ නවසීලන්තයේ සහභාගිත්වයෙනි. සිය ආසියානු අසල්වැසියන් ද සහභාගි කරවා ගනිමින් සාම්ප්‍රදායික සහ සාම්ප්‍රදායික නොවන ආරක්ෂක තර්ජන සම්බන්ධයෙන් බහුපාර්ශවීය ආරක්ෂක සංවාදයක් ඇරඹීමට ද චීනය කටයුතු යෙදී ය. “චීනය සහ ආසියානු සංවිධානය අතර මෙන්ම ආසියානු ජලස් 3 (චීනය, ජපානය සහ කොරියානු සමූහාණ්ඩුව) සංවිධානයේ, සාම්ප්‍රදායික නොවන ආරක්ෂක ක්ෂේත්‍රයන් පිළිබඳ සහයෝගීතාවය ද ගැඹුරු වෙමින් පවතී. පිළිවෙලින්, 2007 ජනවාරි සහ නොවැම්බර් මාස වල දී පවත්වන ලද, චීන-ආසියානු සහ ආසියානු ජලස් 3 සමුළු වල දී, සාම්ප්‍රදායික නොවන ආරක්ෂක ක්ෂේත්‍රයන්හි සහයෝගීතාවය වර්ධනය කරනු පිණිස මුලපිරුම් ගණනාවක් චීනය විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබී තිබේ. එමෙන්ම, විධිමත් ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් පවත්වා ගෙන යාමේ මෙන්ම හමුදා හුවමාරු කිරීම් සිදු කිරීමේ වැදගත් කම ද අවධාරණය කරනු ලැබී තිබේ. චීන-ආසියානු සංවිධානයට අයත් ජ්‍යෙෂ්ඨ ආරක්ෂක විද්වතුන් අතර පළමුවැනි සංවාදය (CADSCS) 2008 මාර්තු මාසයේ දී ද සන්නද්ධ හමුදා විසින් ආපදා සහන සැපයීම සම්බන්ධව 2008 ජූනි මාසයේ දී පවත්වන ලද ආසියානු ජලස් 3 සංවිධානයේ දෙවන වැඩමුළුව ද චීනයේ සත්කාරකත්වයෙන් පවත්වන ලදී”.³² 2008 වර්ෂය අගභාගයේ දී සිය නාවික හමුදාව ඒකීන් බොක්කේ

ස්ථාපනය කිරීමෙන් අනතුරුව, චීන මහජන හමුදාව, එම ප්‍රදේශයේ රටවල නාවික හමුදාවන් සමග එක්ව කටයුතු කරමින් සිටී. ගල්ෆ් කළාපයේ ස්ථාපනය කර ඇති නාවික හමුදාවන් සහභාගි කරවා ගනිමින් මුහුදු කොල්ලකරුවන්ට එරෙහිව කරන මෙහෙයුම් මාලාවක සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සංවිධානයට මෙන්ම එම මෙහෙයුම් දියත් කිරීමට ද චීනය සහභාගි විය.³³

චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ, නාවික බහුපාර්ශවීයත්වය පුළුල් වී ඇති නමුත් සහ දෙරටම විවිධ වූ කළාපීය සාගර සහ ආරක්ෂක සංවිධාන වලට සහභාගි වන නමුත් ඔවුන් එකිනෙකා අතර පවතින වැරදි වටහාගැනීම් තුරන් වී ඇතැයි ඉන් අදහස් නොවේ. ඉන්දියාව, එක්සත් ජනපදය සහ අනෙකුත් රටවල් සමග පවත්වනු ලබන බහුපාර්ශවීය අභ්‍යාසයන් පිළිබඳව බීජිං පරිපාලනයේ සැලකිල්ල යොමු වී ඇති සේම චීනයේ සාගර බහුපාර්ශවීයත්වය දෙස නව දිල්ලි පරිපාලනය සුපරීක්ෂාකාරීව බලා සිටී. ඉන්දිය නාවික හමුදාවේ හිටපු නිලධාරියකු පවසන අන්දමට “ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීනය විසින් සිදුකරන නාවික මූලපිරුම්, කළාපීය බලවතුන් තුළ සැලකිය යුතු අසහනයක් නිර්මාණය කර ඇති අතර ඉන්දියාව තුළ මෙය වඩාත් උග්‍ර බලපෑමක් සිදු කරයි. මේ නිසා, චීනය ගන්නා ඕනෑම පියවරක්, උපායමාර්ගික වටකිරීම දක්වා යන සැලසුමක එක් කොටසක් ලෙස දැකීමේ නැඹුරුවක් තිබේ”.³⁴ මේ විශ්ලේෂකයින්, චීනයේ සාගර බහුපාර්ශවීයත්වය උපායක් ලෙස දකින අතර චීනය සහ පාකිස්ථානය අතර ඇතිවෙමින් පවතින සාගර කටයුතු සම්බන්ධතාව, විශේෂයෙන්ම, 2007 මැයි මාසයේ දී ආරම්භ කරන ලද ද්විපාර්ශ්වික අමාත් නාවික අභ්‍යාසයන්ට චීනය සහභාගි වීම, කෙරෙහි අනෙකුත් නාවික විශ්ලේෂකයින් ගේ උනන්දුව යොමුවී තිබේ. බංගලාදේශය, චීනය, ප්‍රංශය, ඉතාලිය, මැලේසියාව, එක්සත් රාජධානිය සහ එක්සත් ජනපදයට අයත් නෞකා දහ හතරක් මෙම අභ්‍යාසයට සහභාගි විය. මෙම අභ්‍යාසයන්, වඩා විශාල පරිමාණයෙන් 2009 මාර්තු මාසයේ දී යළි පවත්වනු ලැබීණි.³⁵ අමාත් අභ්‍යාසයන්, ක්‍රස්ත විරෝධී බටහිර උපායමාර්ගය තුලට පාකිස්ථාන නාවික හමුදාව ඒකාබද්ධ කරගන්නට උපකාර වනු පමණක් නොව පාකිස්ථානයේ මිත්‍රශීලී අනුග්‍රහය යටතේ චීනය සහ බටහිර රටවල් අතර නාවික

අන්තර්ක්‍රියාවන් වැඩි කිරීමට පහසුකම් සලසන බවක් ද ඉන්දියානු නාවික විශ්ලේෂකයින්ට පෙනීහී.³⁶

ගෝලීය සහ කළාපීය කරුණු සම්බන්ධයෙන් සහයෝගීතාවයෙන් කටයුතු කිරීමට අපේක්ෂා කරන බවට සහ බලශක්ති සහ සාගර ආරක්ෂාව පිළිබඳව සම්බන්ධීකරණයෙන් යුතුව ක්‍රියා කරන බවට දෙරටම ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රකාශ කරන නමුත් බහුපාර්ශවීය කරුණු සම්බන්ධව චීනය සහ ඉන්දියාව අතර අන්‍යෝන්‍ය අවිශ්වාසය 2000 දශකය තුළ දී තවදුරටත් තීව්‍ර විය. චීනයට එරෙහිව ඉන්දියාව නගන පැමිණිලි පිළිබඳව සියළුදෙනාම දැනුවත් ය. මේ අතරින් ප්‍රධාන වනුයේ ගෝලීයව ඉන්දියාවේ ස්ථානය ඉහළ නංවා ගැනීමට චීනය විරුද්ධ බවට පවතින, ගැලවීමක් නැති දේශපාලන නිගමනයයි.³⁷ එක්සත් ජාතීන් ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලයේ ස්ථිර සාමාජිකත්වය ලබා ගැනීම පිණිස නව දිල්ලි පාලනය දැරූ උත්සාහය, චීනයේ විරෝධය හමුවේ ව්‍යර්ථ විය. ඉන්දියාව සමග පවත්වන ද්විපාර්ශවික හමුවීම් වල දී, ඒ සඳහා සහයෝගය ලබා දෙන බව පැවසුව ද, ඉන්දියාවට ආරක්ෂක මණ්ඩලයේ ස්ථිර සාමාජිකත්වය ලබා ගැනීම සඳහා ඉසිලිය, ජර්මනිය, ඉන්දියාව සහ ජපානය ගෙන ගිය ඒකාබද්ධ ප්‍රයත්නය පරදවා ලීමට චීනය ප්‍රබල ව්‍යාපාරයක නිරත විය.³⁸ වඩා පුළුල් නැගෙනහිර ආසියාතික දේශපාලන සමුළුවක් නිර්මාණය කර ගැනීම පිළිබඳව ආසියාත් සංවිධානය සාකච්ඡා සිදු කරමින් සිටි අවස්ථාවේ දී, එම සමුළුව තුලට නව දිල්ලි පරිපාලනය ඇතුළත් කිරීමට චීනය විරෝධය පළ කළේ ඉන්දියාව සැබවින්ම නැගෙනහිර ආසියාතික රටක්දැයි විමසමිනි. කෙසේවෙතත්, ජපානය, ඉන්දුනීසියාව සහ සිංගප්පූරුව යන රටවලින් ලත් නොමද සහයෝගය හේතුවෙන්, 2005 වර්ෂයේ දී නැගෙනහිර ආසියාතික සමුළු ක්‍රියාවලිය දියත් කළ අවස්ථාවේ දී ඉන්දියාව එයට ඇතුළත් කරනු ලැබීණි.³⁹ ඡන්හයි සහයෝගීතා සංවිධානයේ චීන නායකත්වය පිළිබඳව ද ඉන්දියාව තුළ පැවතියේ අවිශ්වාසයකි. 2001 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කරන ලද මෙම සංවිධානය තුළ 2005 වර්ෂයේ සිටම, ඉන්දියාව නිරීක්ෂක තත්වයෙන් පසු වුව ද ඉන්දියාවට එහි පූර්ණ සාමාජිකත්වය ලබා දීම පිළිබඳව චීනය දිගින් දිගටම විරෝධය දැක්වී ය.⁴⁰ නව දිල්ලි පාලනය දකින

අන්දමට විනය ඉන්ද්‍රියාවට කළ විශාලතම අපරාධය නම්, සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කොටසක් ලෙස, න්‍යෂ්ටික සැපයුම් කරුවන් ගේ කණ්ඩායමේ නීති වලින් ඉන්ද්‍රියාවට නිදහස් කිරීමක් ලබා දීමට 2008 වර්ෂයේ දී එක්සත් ජනපදය විසින් දරන ලද ප්‍රයත්නය පැරදවීමට විනය උත්සාහ දැරීමයි. ඉන්ද්‍රියාව සහ එක්සත් ජනපදය අතර සිදුවන එම ගනුදෙනුව සම්බන්ධයෙන් විනය තුළ සැකයක් පැවතුනු බව දැන සිටිය ද විනයේ විරෝධය නව දිල්ලි පාලනයේ දැඩි නොසතුටට හේතු විය.⁴¹

බහුපාර්ශවීය වේදිකාවන් තුළ දී විනය තමන්ට සිදු කරන කෙනෙහිලි පිළිබඳව ඉන්ද්‍රියාවට පැමිණිලි තිබෙන බව සත්‍යයක් වුව ද පැමිණිලි තිබෙන්නේ ඉන්ද්‍රියාවට පමණක් නොවේ. කළාපීය ක්‍රියාවලීන් තුළ දී සිය තත්වය උසස් කර ගැනීමේ ප්‍රයත්නයන්ට එදිරිව ඉන්ද්‍රියාව කළ කටයුතු ලැයිස්තුවක් විනයට ද තිබිණි. මෙහි පළමුවන පරිච්ඡේදයේ දී අප සාකච්ඡා කළ පරිදි, උප මහාද්වීපය සිය බල කළාපය ලෙස දකින්නට ඉන්ද්‍රියාව හුරු වී සිටින අතර විනය එම කළාපය තුලට ඇතුළු වී කිසිදු කටයුත්තක් සිදුකිරීම දක්නට කිසිසේත්ම කැමති නොවී ය. දකුණු ආසියානු කළාපීය සංවිධානයේ (SAARC) නිරීක්ෂක තත්වයක් ලබා ගැනීමට විනය උත්සාහ කළ අවස්ථාවේ දී එය වැලැක්වීම සඳහා ඉන්ද්‍රියාව තමන්ට හැකි සෑම උත්සාහයක්ම ගන්නා බව පෙනිණි. 2005 වර්ෂයේ දී, ඩකා නුවර දී පවත්වනු ලැබූ සාක් සමුළුවේ දී මෙම ගැටළුව උච්චස්ථානයට පැමිණිණි. ඇෆ්සනිස්ථානය ද සංවිධානය තුලට ඇතුළත් කර ගන්නා ලෙස ඉන්ද්‍රියාව මෙහි දී බලපෑම් කළ අතර එයට අවසර ලබා දීමට නම් විනයට නිරීක්ෂක තත්වය ලබා දිය යුතු බවට පාකිස්ථානය සහ බංගලාදේශය එක්ව, පූර්ව කොන්දේසියක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිණි. අවසානයේ දී එම කොන්දේසියට එකඟ වනු හැරෙන්නට කළ හැකි අන් දෙයක් නව දිල්ලි පරිපාලනය සතුව නොතිබිණි. කෙසේවෙතත්, එක්සත් ජනපදය සහ ජපානය ඇතුළු තවත් බලවත් ජාතීන්ට නිරීක්ෂකයින් වශයෙන් සාක් සංවිධානයට ඇතුළුවීමට දොරටුව විවෘත කිරීමට ඉන්ද්‍රියාව සමත් විය.⁴² ඉන්ද්‍රියාවේ මූලපිරුමක් වූ ඉන්ද්‍රියානු සාගර නාවික සමුළුවට ඇතුළුවීමෙන් විනය වලකාලත්තට ඉන්ද්‍රියාව දැක් වූ විරෝධය ද මේ රටාවටම අයත් ක්‍රියාවකි. නව ජීවනයක් ලබමින් එන

ඉන්ද්‍රියාවේ හමුදා රාජ්‍යතන්ත්‍රය කුළුගැන්වීමට දරන ලද ප්‍රයත්නයක් ලෙස පෙනුනු මේ සමුළුවේ දී ඉන්ද්‍රියානු සාගරයට අයත් සියළුම රටවල නාවික හමුදා ප්‍රධානීන් වැදගත් හමුවක් සඳහා කැඳවීමට ඉන්ද්‍රියා නාවික හමුදාව කටයුතු කර තිබිණි. සමුළුවේ වැදගත්කම තවදුරටත් අවධාරණය කරනු ලැබූයේ, එයට සමගාමීව සංවිධානය කර තිබූ සාගර ආරක්ෂාව පිළිබඳ සම්මන්ත්‍රණය අමතන්නට, ඉන්ද්‍රියා අග්‍රාමාත්‍යවරයා, උප ජනාධිපතිවරයා සහ ආරක්ෂක ඇමතිවරයා කැඳවීමෙනි. මෙම මූලපිරුමට සහභාගිවීමට විනයට අවශ්‍ය වුව ද, ඉන්ද්‍රියාව ඊට එකඟ නොවූයේ ඉන්ද්‍රියානු සාගරයේ සාමය පවත්වා ගන්නා ආකාරය පිළිබඳව විනයේ සහ ඉන්ද්‍රියාවේ අදහස් එකට ගැලපීමට දිගින් දිගටම පවතින දුෂ්කරතාවය හුවා දක්වමිණි.

ඉන්ද්‍රියානු සාගර නාවික සමුළුව (IONS), ඉන්ද්‍රියා නාවික හමුදාව දශක දෙකක් පමණ තිස්සේ ඉන්ද්‍රියානු සාගරයේ රටවල නාවික හමුදාවන්ට සමීප වීමට දැරූ ප්‍රයත්නයේ උච්චතම අවස්ථාව විය. ඉන්ද්‍රියානු නාවික නිලධාරියකු පවසන අන්දමට, “ආසියාත් සංවිධානයේ කළාපීය සමුළුවේ මූලික සම්මන්ත්‍රණයේ සාර්ථකත්වයෙන් පෙළඹීම ලබා, බටහිර ශාන්තිකර නාවික සමුළුව අනුව යමින් එක්සත් ජාතීන් ගේ ප්‍රඥප්තියේ 52 වන වගන්තියේ විෂය සීමාව යටතේ නිර්මාණය කරන ලද IONS සමුළුවට කළාපයේ රටවල පරිකල්පනයන් සාර්ථකව ඒකාබද්ධ කිරීමේ හැකියාව පවතී. එමෙන්ම, ඉන්ද්‍රියානු සාගරය තුළ සාමය මනාව පවත්වා ගැනීම සඳහා ඔවුන් ගේ සම්පත් සහ ශක්තීන් නිර්මාණාත්මකව ඒකරාශී කර ගැනීම සඳහා වේදිකාවක් ද සපයයි”.⁴³ IONS සමුළුව, ඉන්ද්‍රියානු සාගරයේ පළමුවන නාවික මූලපිරුම නොවෙතත් එය ඉන්ද්‍රියාව විසින් මෙහෙයවන ලද ඒ ආකාරයේ පළමුවැන්නයි. දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය අවසාන භාගයට ලඟාවෙමින් පවතිද්දී, ඉන්ද්‍රියානු සාගර කළාපයේ පොදු අවශ්‍යතාවයන් ඉටු කිරීම උදෙසා බහුපාර්ශවීය යාන්ත්‍රණයක් පිහිටුවා ගත යුතු බව කේ එම් පනික්කාර් පවසා සිටියේ ය. ඔහු යෝජනා කර තිබුනේ, ඒ වන විට ළදරු අවස්ථාවේ පැවති එක්සත් ජාතීන් ගේ සංවිධානය සහ එහි ආරක්ෂක මණ්ඩලය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන “කළාපීය මණ්ඩලයක්” නිර්මාණය කළ යුතු බවයි. ඉන්ද්‍රියාව මත කේන්ද්‍රගත විය යුතු කළාපීය මණ්ඩලය,

“ප්‍රදේශයේ සාමය සහ ආරක්ෂාව පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වන අනෙකුත් බලවතුන් සමග සමීප සහයෝගයෙන් ක්‍රියා කළ යුතු” බව පනික්කාර් පවසා තිබේ. පනික්කාර් යෝජනා කරන අන්දමට එම මණ්ඩලය “දේශපාලන නිදහස, සමාජ ගැටළු පිළිබඳ දැනුවත් බව, ආර්ථික වර්ධනය සහ සාමාන්‍ය ජනතාව ගේ ජීවන තත්වය උසස් කිරීම යන කටයුතු වල වර්ධනය සඳහා ද කැප විය යුතු ය”.⁴⁴

එහෙත්, පනික්කාර් ගේ යෝජනා ක්‍රියාත්මක නොවීනි. ඉන්දියානු සාගරයට සම්බන්ධ ඉන්දියාවේ බහුපාර්ශවික අවධානය, 1970 දශකයේ දී බ්‍රිතාන්‍යය සුවස් වලට නැගෙනහිරින් පිහිටි ප්‍රදේශයෙන් ඉවත් වන බවට ප්‍රකාශ කරන තුරුම යළි මතු නොවීනි. ඉන්දියානු සාගරය “සාම කළාපයක්” බවට පරිවර්තනය කිරීමේ අදහස ඉන්දියාවේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති සංවාදය තුළ වැදගත් ස්ථානයක් හිමි කර ගත්ත ද එය නව දිල්ලියෙන් අරඹන ලද මූලපිරුමක් නොවීනි. “කළාපයට අයත් නොවන” සියළු බලවතුන් ඉන්දියානු සාගරයෙන් ඉවත් වී යා යුතු යැයි බල කෙරුණු ඉන්දියානු සාගර සාම කළාප සංකල්පයට නව දිල්ලියෙන් වාචික දේශපාලන සහයෝගයක් ලැබීනි. එහෙත්, එම යෝජනාව මූලික වශයෙන්ම මතු වූයේ නොබැඳි ජාතීන් ගේ සංවිධානය තුළ සිටි, විශේෂයෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු, වඩා රැඩිකල් කොටස් වලිනි. එමෙන්ම, එතුලින්, සුවස් ඇලට නැගෙනහිර ප්‍රදේශයෙන් බ්‍රිතාන්‍ය ඉවත් වීමෙන් පසුව ඉන්දියානු සාගරය තුළ “බල රික්තයක්” පවතින්නේය යන මතය ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබුණු අතර ඉන්දියානු සාගරය තුළ මතුවෙමින් පැවති සෝවියට්-අමෙරිකා ප්‍රතිවාදිත්වයට ද විරෝධතාවයක් පෙන්වනු ලැබීනි. එම කාලයේ දී, ඉන්දියානු ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට සමීපයෙන් කටයුතු කළ, උපාය මාර්ගික විශ්ලේෂකයකු වූ කේ සුබ්‍රමානියම් පවසා තිබුනේ ඉන්දියාව, ඉන්දියානු සාගර සාම කළාප යෝජනාව සමග යන්නන් වාලේ ඇදී ගියා විනා එය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා සක්‍රීය දායකත්වයක් ලබා නොදුන් බවයි.⁴⁵ ඉන්දියාව, 1997 වර්ෂයේ දී ආරම්භ කරන ලද “කළාපීය සහයෝගීතාවය සඳහා වන ඉන්දියානු සාගරය අසබඩ රටවල සංවිධානයේ (IOR-ARC) වැදගත් සාමාජික රාජ්‍යයක් විය. එහෙත්, IOR-ARC සංවිධානය සහ එහි බලය පිළිබඳව ඉන්දියාව එක්තරා ආකාරයක නොකැමැත්තකින් කටයුතු

කරන බවක් පෙනුණු අතර එහි න්‍යාය පත්‍රය තුලින් ආරක්ෂාවට සම්බන්ධ කටයුතු ඉවත් කිරීමට සක්‍රීයව කටයුතු කළේ ය.⁴⁶ IOR-ARC සංවිධානය, එතැන් සිට. පරිහානියට පත්වූ අතර ඉන්දියානු සාගරය ආශ්‍රිතව මුල් කාලයේ දී අරඹන ලද වෙනත් බොහෝ මූලපිරුම් මෙන්ම නිෂ්ක්‍රීය අඩියකට වැටිනි.⁴⁷ කෙසේවෙතත්, 2011 වර්ෂය වන විට ඉන්දිය සාගරය සඳහා පුළුල් ආරක්ෂක රාමුවක් සකස් කර ගැනීම කෙරෙහි ඉන්දියාවේ අවධානය යොමු වන විට IOR-ARC සංවිධානයට නව ජීවයක් ලබා දීම කෙරෙහි ඉන්දියාවේ ප්‍රතිපත්තිමය අවධානයක් යොමු වන්නට විය. 2011 වර්ෂය අග භාගයේ දී IOR-ARC සංවිධානයේ සභාපති තනතුර භාර ගත් ඉන්දිය විදේශ අමාත්‍ය එස් එම් ක්‍රිෂ්ණා, සංවිධානයට නව පණක් ලබා දීමට ඉන්දියාවේ ඇති දේශපාලන කැපවීම අවධාරණය කර සිටියේ ය: “අපගේ රාජ්‍යයන් සියල්ලටම ඉන්දියානු සාගරයේ උපායමාර්ගික වැදගත් කමක් තිබේ. තමන් අවට පිහිටා ඇති සියළුම රාජ්‍යයන් වර්තමානයේ මුහුණ දෙන අභියෝගයන් සඳහා විසඳුම් සෙවීමට මෙන්ම ඒවායේ අනාගත අභිලාෂයන් සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු කිරීමට ද ඉන්දියාව කැපවී සිටී. කාලයක් තිස්සේ ඉන්දියානු සාගරයට අදාළව පිහිටුවා ඇති සියළුම සංවිධාන වල සම්පූර්ණ ශක්‍යතාවය ඒකරාශී කර ගැනීමට මෙම හමුවේ දී අපි තීරණය කළෙමු”.⁴⁸

1990 දශකයේ අගභාගය වන තුරුම, බහුපාර්ශවීය වේදිකාවන් තුළ ආරක්ෂක කටයුතු සම්බන්ධව සාකච්ඡා කිරීම ගැන අධිසංවේදී බවක් දැක් වූ ඉන්දියාව 2008 වර්ෂය වන විට ඉන්දියානු සාගරය සඳහා තමන් විසින්ම ආරක්ෂක සමුළුවක් සංවිධානය කරන තත්වයට පැමිණ සිටියේ ය. ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරය සඳහා නව ආරක්ෂක සංවිධානයක් නිර්මාණය කර ගැනීමේ දී චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින අවිශ්වාසය මග හැරිය නොහැකි කරුණක්ව පවතින කළ, සංවිධානයේ ගොඩනැගීමට භූ-දේශපාලනික කරුණු හරස් වීමට ඉඩ ඇති හෙයින්, ඉන්දියාවට විශාල ආත්ම විශ්වාසයක් පැවතීම සහ එහි නාවික හමුදාව උසස් මට්ටමකට පැමිණෙමින් තිබීම යන කරුණු මතින් පමණක්ම ඉන්දියානු සාගර නාවික සමුළු මූලපිරුම සාර්ථක වනු ඇතැයි සහතික කළ නොහැකි විය.

ඉන්දියානු සාගර නාවික සමුළුව (IONS) සඳහා ඉන්දියාව අතිශයින්ම නිරවද්‍ය අරමුණු ඉදිරිපත් කර තිබිණි. ඉන්දියානු සාගරයේ, සාගර කටයුතු ආරක්ෂාවට සම්බන්ධ “කරුණු සහ ගැටළු පිළිබඳව වටහා ගැනීම සියල්ලන්ම අතරේ බෙදා ගැනීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම; සාගර කටයුතු ආරක්ෂාවට සහ ස්ථාවරත්වයට දැනට පවතින සහ ඉදිරියේ දී ඇති විය හැකි අභියෝගයන් විසඳා ගැනීම සඳහා ඉන්දියානු සාගර කළාපයට අයත් සියළු රටවල හැකියාවන්” වැඩි දියුණු කිරීම; “ජාතීන් අතර, විවිධාකාර වූ, සාගර කටයුතු උපදේශන සහ සහයෝගීතා යාන්ත්‍රණයන්” සකස් කර ගැනීම; සහ සමස්ත ඉන්දියානු සාගර කළාපය පුරා “කඩිනම්, වහා ප්‍රතිචාර දක්වන සහ ඵලදායී මානුෂික ආධාර සහ ආපදා සහන” සැපයීම සඳහා නාවික හමුදාවන්ට “එක්ව ක්‍රියාකිරීමේ හැකියාව” ඇති කිරීම යන කරුණු ප්‍රවර්ධනය කිරීම යන කරුණු එම අරමුණු අතරට ඇතුළත්ව තිබිණි.⁴⁹ අරමුණු කෙසේවෙතත්, පළමුවැනි IONS සමුළුවට ආරාධනා කරන රටවල් සම්බන්ධව තීරණය ගැනීමේ දී පවා ඉන්දියාවට ගැටළු ඇති විය. රටවල් 33 ක ට ආරාධනය කරන ලද අතර මේ සියළු රටවල් භූගෝලීය දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බැලූවිට නිවැරදිවම ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරයේ සාමාජිකයන් බව ඉන්දියාව කියා සිටියේ ය.⁵⁰ මහා බලවතුන් අතරින් ප්‍රංශයට ඒ සඳහා ආරාධනයක් ලැබුනේ ඉන්දියානු සාගරය තුළ ප්‍රංශයට අයත් භූමි පිහිටා තිබූ හෙයිනි. එහෙත්, කළාපයේ ප්‍රමුඛතම නාවික බලය වූ එක්සත් ජනපදය එහි ඇතුළත් කර නොතිබිණි. ඉන්දියානු සාගර කළාපය තුළ බොහෝ කටයුතු වලට සම්බන්ධව සිටි නැගී එමින් සිටින බලය වූ චීනයට ද එහි අවස්ථාවක් ලැබුනේ නැත. එක්සත් ජනපදයට සමුළුව සඳහා ආරාධනය කරනු නොලබන්නේ මන්ද යන්න පිළිබඳව ඉන්දියාව, වොෂින්ටන් පරිපාලනයට පැහැදිලි කිරීමක් ලබා දුන්නා වන්නට ඉඩ තිබේ; එක්සත් ජනපදයේ නාවික යුද විද්‍යාලයේ සභාපතිවරයා සමුළුවට සහභාගි වූව ද නාවික හමුදා අධිපතීන් ගේ සම්මන්ත්‍රණයට එක්සත් ජනපද හෝ චීන දූත මණ්ඩල සහභාගි වූයේ නැත.

එක්සත් ජනපදය සහ චීනය වැනි බලවත් රටවලට සමුළුවට ආරාධනය නොකිරීමෙන් නිර්මාණය විය හැකි ඵල විපාක පිළිබඳව ඉන්දීය නාවික විශ්ලේෂකයින්ට මනා අවබෝධයක් තිබිණි. බුර්ණා

තර්ක කරන අන්දමට, ඉන්දියානු සාගර නාවික සමුළුව “වඩා විශාල ආසියාවක, නොඑසේ නම් ගෝලීය සන්දර්භයක් තුළ සකස් කර ගත යුතුව තිබිණි. ඇති විය හැකි සැකයන් සහ භූ-දේශපාලනායික බෙදීම් වැලැක්වීම සඳහා පමණක් නොව IONS සමුළුවට කළාපයෙන් බැහැර බලයන් ද ඇතුළත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය ද මෙයින් හට ගැනෙනු ඇත”.⁵¹ මෙම මූලපිරුම, “කළාපීය නොවන බලයන්” පිටුදැකීමට ඉන්දියාවේ තිබූ පැරණි වුවමනාවන් යළි පණ පෙවූ අතර තමන් ගේ අවශ්‍යතාවයන් ඉටු කර ගැනීමට ඉන්දියාව විසින් සිදුකරන ලද්දක් යැයි පෙනීම අනතුරුදායක බව මධ්‍යස්ථ විශ්ලේෂකයින්ට පවා ඉතා ඉක්මනින්ම පෙනිණ. ඕස්ට්‍රේලියානු ජාතික ප්‍රමුඛ පෙළේ නාවික විශ්ලේෂකයකු වූ සැම් බේට්මන්, මෙම මූලපිරුමට මුහුණ දීමට සිදුවන එක් ප්‍රධාන දුෂ්කරතාවයක් පෙන්වා දුන්නේ ය: “IONS, බටහිර ශාන්තිකර නාවික සමුළුවට (WPNS) සංකල්පය අතින් සමාන කමක් දරන නමුත් ක්‍රියාවට නංවන ආකාරය අතින් සපුරාම වෙනස් ය. ඒපෙක් (APEC) සහ ආසියාන් යන කළාපීය සංවිධාන විසින් බටහිර ශාන්තිකර නාවික සමුළුවට සපයනු ලබන දේශපාලන පිටවැස්ම IONS සංවිධානයට නැත. එම සංවිධානයේ ඉදිරි පැවැත්ම ඉන්දියානු අරමුදල් සහ නායකත්වය මත පූර්ණ වශයෙන්ම රඳා පවතිනු ඇත. මෙම කරුණ නිසා, එම සංවිධානය, සැබෑ සහයෝගීතාවය ඇති කිරීම යන පරමාර්ථය ඉෂ්ට නොකරනු ඇත්තේ අරමුදලින් වැඩි කොටසක් සැපයීමේ හේතුවෙන් ඉන්දියාවට IONS සංවිධානයේ කටයුතු සිය දැඩි පාලනය යටතට ගැනීමට අවශ්‍ය වනු ඇති හෙයිනි”.⁵² ඉන්දියානු සාගරය තුළ ආරක්ෂක සහයෝගීතා වැඩපිළිවෙලක් ඇතිවීම වලක්වන මතභේදයන් රාශියක්ම සමුළුව අතර තුර පවත්වන ලද සාකච්ඡා වාරයන්හි දී මතු වී පෙනිණි. මෙයින් විශාලතම ගැටළුව වූයේ ඉන්දියාවේ මේ මූලපිරුම සම්බන්ධව චීනයේ ස්ථාවරය කුමක්දැයි පැහැදිලිව දක්නට ලැබීමයි.⁵³ ඉන්දියානු සාගරය, සැබවින්ම ඉන්දියාවේ සාගරයදැයි යන කරුණ උරගා බලන්නට බිජිං පරිපාලනය ඉක්මනින්ම කටයුතු කළේ ය. කුමන පදනමක් මත හෝ සමුළුවට සහභාගි වීම සඳහා චීනය විසින් කරන ලද ඉල්ලීම ඉන්දීය විදේශ අමාත්‍යාංශය විසින් ප්‍රතික්ෂේප කර තිබුනේ “IONS සමුළුව, ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරයේ රටවලට පමණක්

සීමා වූවක් වන හෙයින් චීනයට ඒ සමග සම්බන්ධ වීමට ඉඩ දීමේ කිසිදු උපායමාර්ගික හේතුවක් නැත”⁵⁴ යනුවෙන් පවසමිනි. කෙසේවෙතත්, සමුළුවේ අනාගත කටයුතු වලට සහභාගි වීමේ අවස්ථාව ලබා ගනු පිණිස චීනය දිගින් දිගටම උත්සාහ කරන්නට ඉඩ තිබේ.

මෙතෙක් අප විසින් සිදු කරන ලද විශ්ලේෂණ වලින් පෙනී යන පරිදි, බහුපාර්ශවීයත්වය, ප්‍රතිවාදී බලයන් අතර පවතින අවිච්ඡාදය අඩු කිරීම පිණිස යොදා ගත හැකි, සහතික ප්‍රතිපල ගෙන දෙන ඖෂධයක් නොවේ. බහුපාර්ශවීයත්වය ගොඩ නගා ගැනීමේ ක්‍රමවේදය සහ එහි කොන්දේසි පවා, භූ-දේශපාලනයික සාධක වලට යටත් ය. මේ බව, නැගෙනහිර ආසියා සමුළුව නිර්මාණය කිරීම, කළාපීය සහයෝගීතාවය සඳහා වන දකුණු ආසියානු සංවිධානය පුළුල් කිරීම සහ ඉන්දියානු සාගර නාවික සමුළුව දියත් කිරීම යන අවස්ථාවල දී අපට පැහැදිලිව දක්නට ලැබිණ. වඩා ගැඹුරින් සැලකූ විට, සාගරයේ නීතිය සම්බන්ධ එක්සත් ජාතීන් ගේ ප්‍රඥප්තියේ සඳහන් කරුණු පිළිබඳව මහා බලවතුන් බෙදීමකට ලක් කර ඇති සාගර කටයුතු පිළිබඳ මූලික අර්බුද හෝ චීනය සහ එහි අසල්වැසියන් අතර පවතින දේශසීමා අර්බුද වැනි මූලික සාගර ගැටළු විසඳීමේ ශක්‍යතාවය කළාපීය ආරක්ෂක සංවිධානයන්ට නැති බව පෙනේ. මෙහි ලා පවතින අනමා “නපුරු ගැටළු” රැසක් සෑම බේට්මන් පෙන්වා දෙයි. “ආසියා ශාන්තිකරයේ ආරක්ෂක වටපිටාව නපුරු ගැටළු රැසකට යට වී තිබේ. සාගරයේ නීතිය විවිධ ආකාර වලින් අර්ථදැක්වීම, කළාපීය මුහුදු වල සාමය පවත්වා ගැනීම, සාගරය පිළිබඳව විසංවාදීව අයිතිවාසිකම් කීම, කළාපය තුළ සිදුවන සුවිශාල නාවික කටයුතු කළමනාකරය කිරීම මින් සමහරකි. මේ නපුරු ගැටළු, සාගර ආරක්ෂක වාතාවරණය තුළ පවතින මුහුදු කොල්ලකෑම්, මානුෂික ආධාර සැපයීම් සහ සාගර ක්‍රස්තවාදයෙන් ඇති වන තර්ජන වැනි උග්‍ර නොවන ගැටළු වලින් වෙන් කොට හඳුනා ගත යුතු”⁵⁵ බව ඔහු සටහන් කරයි. මෙම නපුරු ගැටළු විසඳා ගැනීමට අසමත් වීම නිසා දැනට පවතින ආතතීන් අර්බුදකාරී තත්වයන් දක්වා ඉහළ නැගිය හැකි බවට අනතුරු අඟවන බේට්මන් මේ කළාපීය සංවිධාන වලට. සාකච්ඡා වලින් ඔබ්බට යා හැකි වේදැයි

සහ සාගරය සම්බන්ධයෙන් රටවල් තුළ පවතින ආකල්පය වෙනස් කළ හැකි වේදැයි සැක පළ කරයි.⁵⁶

ආසියානු සංගතියක් නිර්මාණය කර ගැනීමේ හැකියාව

මහා බලයන් අතර “සංගතියක් ඇති කර ගැනීම” ආසියා ශාන්තිකරය තුළ ස්ථාවර බවක් ගොඩනගා ගැනීමට හැකි එක් ක්‍රමයකි. සංගතියක් ඇති කර ගැනීම යන අදහසට මූලික වශයෙන්ම උත්තේජනය ලැබුණේ, 19 වන සියවසේ නැපෝලියානු යුද්ධ වලින් අනතුරුව බලවතුන් ගෙන් සැදී කුඩා කණ්ඩායමක් යුරෝපයේ සාමය පවත්වා ගැනීමට සමත් වීමේ සිද්ධියෙනි. අද්‍යතන ආසියානු සන්දර්භය තුළ මෙවැනි සංගතියකට සාර්ථක වීමේ හැකියාව තිබේ ද? සංගතිය, එහි ස්වභාවය විසින්ම, කිසියම් භූගෝලීය අවකාශයක් තුළ ස්ථාවරත්වය පවත්වා ගැනීමේ ප්‍රධාන සාධකය ලෙස, මහා බලවතුන් අතර සම්බන්ධතා පවත්වා ගැනීමේ වරප්‍රසාදය ලබා දෙයි. මෑතක දී සිදු කර ඇති අර්ථ දැක්වීමකට අනුව, සංගතියේ සරලතම ප්‍රකාශනය “බලවත් රටවල් අතර අසාමාන්‍ය ඉහළ මට්ටමක ස්වයං උපදේශනයක් සහ දමනයක් ඇතිව ක්‍රියාත්මක වන, උපායමාර්ගික පද්ධතියක් තුළ බල සම්බන්ධතාවයන් කළමනාකරනය සඳහා පවතින වැඩ පිළිවෙලක් ලෙස” වටහා ගත හැක. එහි තවදුරටත් පැවසෙන්නේ, සංගතියෙන් ක්‍රියා කරන ක්‍රමයක් තුළ ස්වයං-දමනය ඇති වනුයේ තමන් සිදුකරන ක්‍රියාවන්ට ඒ හා සමානම ප්‍රතිචාරයක් අන්‍යයන්ගෙන් ලැබෙනු ඇතැයි යන සිතිවිල්ල නිසා සහ පොදු අවශ්‍යතාවන් සහ සාරධර්ම නිසා හෝ “සංගතිය කඩ කිරීමෙන් ලබා ගත හැකි වාසි යුද්ධයක් සඳහා දරන්නට සිදුවන පිරිවැය තරමට නොවටිනා බව”⁵⁷ ට පොදුවේ වටහා ගැනීම නිසාවෙනි.

යුරෝපය සඳහා සාර්ථක වූ සංගති ක්‍රමවේදය, නූතන ආසියාවට හෝ ඉන්දු-ශාන්තිකරයට අදාළ කර ගැනීමේ හැකියාව පිළිබඳව බොහෝ දෙනෙක් සැක පළ කරති. ⁵⁸සංගති ක්‍රමවේදය, ආසියාව තුළ සාර්ථක නොවීමට ඇති හේතු රැසක් අමිතෘචි ආචාර්ය දක්වා සිටී. යුරෝපයේ සංගති ක්‍රමවේදය ක්‍රියාවට නැංවුණේ 19 වන සියවසේ මුල් භාගයේ දී ඇති වූ cathartic and systemic යුද්ධයකින් අනතුරුව වන අතර මහා බලවතුන් අතර

යුද්ධයක් ඇති වීම ආසියාව විසින් දශක ගණනාවක් තිස්සේම වලක්වා ගෙන තිබීම මින් පළමුවැනි කරුණයි. දෙවැන්න, යුරෝපීය සංගතිය තුළ මහා බලවතුන්ට විශේෂ වරප්‍රසාද ලබා දී තිබූ අතර විශේෂ වගකීම් ද පවරා තිබින; මහා බලවතුන් ගෙන් සැදි කුඩා කණ්ඩායමක ආධිපත්‍යයට යටත් වීමට නොකැමති ආසියාවේ විශාල රටවල් බොහොමයක්, මේ ආකාර වූ රැකවරණ සැපයීමකට එකඟ නොවනු ඇත. තුන්වැනි කරුණ වන්නේ, ස්ථාවර භාවය ඇති කර ගැනීම සඳහා පාර්ශවයන් තුළ ඇති පොදු උනන්දුව, සංගතිය ඇති කර ගැනීමට පහසුකම් සලසනු ඇති වුවත්, සියළුම රටවලට (විශේෂයෙන්ම චීනය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටවල් වැනි) පොදු දේශපාලන සාරධර්ම නොමැති කම ආසියාව තුළ සංගතියක් ඇති කර ගැනීම වලක්වා ලීමට හේතු විය හැක. හතරවැන්න, කළාපයේ බලවත් රටවල් අතර දේශසීමා සම්බන්ධව දැඩි අර්බුද (චීනය සහ ජපානය හා චීනය සහ ඉන්දියාව අතර වැනි) පැවතීම නිසා සංගතිය කළමනාකරනය කිරීමට නොහැකි තත්වයක් ඇති කරන්නට ඉඩ තිබේ. අවසාන කරුණ නම්, කවර රාජ්‍යයන් සංගතියේ සාමාජිකයන් විය යුතු ද යන්න සම්බන්ධව පවා එකඟතාවයක් ඇති කර ගත නොහැකි වනු ඇත. රොබර්ට් අයිසන් පවසන්නේ “ආසියාව තුළ” අසාර්ථක තත්වයෙන් හෝ මහා බලවතුන් අතර සංගතියක් ඇති වීම, ආසියාව අනතුරුදායක අයුරින් එදිරිවාදි කණ්ඩායම් දෙකකට බෙදීමට (එම කණ්ඩායම් අභ්‍යන්තරව කෙතරම් සාර්ථක වුවත්) වඩා ගුණදායක ය. දෝෂ සහිතව වුවත්, කිසියම් පලදායීතාවයකින් යුතු සංගතියක් ක්‍රියාත්මක වන්නට නම්, සෑම රටක් විසින්ම යම් කිසි දෙයක් අත්හළ යුතු වේ. වෙනත් ආකාරයකින් පවසන්නේ නම්, ජයග්‍රහණය කිරීම සඳහා පරාජයක් ද භාර ගත යුතු ය”.⁵⁹ උදාහරණයක් ලෙස, එක්සත් ජනපදය, ආසියාවේ තමන්ට පවතින ප්‍රමුඛත්වය අත්හළ යුතු වනු ඇති අතර කළාපයේ ආධිපත්‍ය තමන් වෙත ලබා ගැනීම සඳහා පවතින අභිලාෂයන් ගේ තීව්‍රතාවය අඩු කර ගැනීමට චීනයට සිදු වනු ඇත. එක්සත් ජනපදය සමග පවතින සිය සම්බන්ධතාවයේ වැදගත්කම අවගමනය වීම පිළිගැනීමට ජපානයට සිදු වනු ඇති අතර, ආසියානු සංගතිය විසින් පනවනු ලබන සීමාවන් පිළිගැනීමට ආසියාවේ මධ්‍ය පරිමාණ බලවතුන් බොහෝ දෙනෙකුට සිදු වනු

ඇත. ඉදිරි කාලයේ දී, ආසියාව තුළ ඉහත කී කොන්දේසි සපුරා ගැනීමට හැකිවේද යන්නට කිසිසේත්ම පැහැදිලි නැත.

එහෙත්, ඉහත කී ආකාරයේ ‘සංගතියකට’ සමාන අදහස්, ආසියාව තුළ එළි දකින ශාස්ත්‍රීය ලේඛන තුළ මෙන්ම ප්‍රතිපත්ති සංවාදයන් තුළ ද මතුවෙමින් පවතී. ජොනතන් හෝල්ස්ලැග් “සියළු දෙනාම ඇතුළත් වන තුළනය කිරීමක්” පිළිබඳව අදහසක් දක්වයි. එක් පැත්තකින් අමෙරිකාව සහ චීනය අතර හවුල්කාරිත්වයක් ද අනෙක් පැත්තෙන් ඉන්දියාව, ජපානය සහ රුසියාව වැනි ආසියාතික බලවතුන් සමග වොෂින්ටන් පරිපාලනය වැඩි වැඩියෙන් සම්බන්ධතා පැවැත්වීමක් ද මෙහි යෝජනා කෙරේ:

වොෂින්ටන් පරිපාලනය, කළාපයේ බලවතුන් සිව් දෙනා සමගම සමගාමීව සම්බන්ධතා පැවැත්විය යුතු ය. තායිවානය බලකොටුවක් ලෙස යොදා ගැනීම සහ චීනය පාලනය කිරීමට වෙනත් නව සන්ධානයන් නිර්මාණය කර ගැනීම වැනි ප්‍රතිතුළනය කිරීමෙහි දී මෙන් නොව සියළු දෙනාම ඇතුළත් වන තුළනය කිරීමක් යනුවෙන් අදහස් වනුයේ ආසියානු පද්ධතිය තුළ සිටින සියළුම ප්‍රධාන රටවල් සමග එක්ව වැඩ කිරීමයි. ඒ ආකාරයෙන් නිර්මාණය වන බහුධ්‍රැවීය තත්වය විසින් හමුදාමය ක්‍රියාමාර්ග වලට පෙළඹීම වැඩි පිරිවැයක් දැරීමට වන කාර්යයක් බවට පත් කරනු ඇත. එක් එක් ආකාරයේ දේශපාලනය ක්‍රමයන් ඉක්මවා ගමන් කරන, සියළු දෙනාම ඇතුළත් වන තුළනය කිරීම තුළින් අපේක්ෂා කරනුයේ, සංවර්ධනය වීමේ අවකාශය, හමුදා ප්‍රතිශෝධනවාදයට විරෝධය දැක්වීම, සාම්ප්‍රදායික නොවන තර්ජන වලට විසඳුම් සොයා ගැනීම, සහ විවෘත වෙළඳ ක්‍රමය ආරක්ෂා කර ගැනීමට අවශ්‍ය අවකාශය සහභාගි වන සියළුම රටවලට ලබා දීමයි. චීනය සමග සැබවින්ම උපායමාර්ගික වන හමුදා සහයෝගිතාවයක් ඇති කර ගැනීමට සහ සිය විරුද්ධවාදීන්ට මැඩ පවත්වා ගන්නට යොදා ගන්නා සාම්ප්‍රදායික ක්‍රම සඳහා සහ ගැටුම් වලට මුහුණ දීම සඳහා ඉහළ පිරිවැයක් දරන්නට සිදුවීම වලක්වා ගනිමින් සිය සාම්ප්‍රදායික හිතවතුන් තුළ සැක බිය දුරුකරන්නට වොෂින්ටන් පරිපාලනයට අවස්ථාව ලැබෙනු ඇත්තේ එවැනි ක්‍රමයක් හරහා පමණකි.⁶⁰

සංගතියක් සඳහා, රොබට් කප්ලාන් විසින් ද මීට සමාන දැක්මක් ඉදිරිපත් කර තිබේ. එහි යෝජනා වන්නේ චීනය සමග ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය පුළුල් කිරීමට සහ ඉන්දියාව සහ ජපානය සමග පවතින ආරක්ෂක හවුල්කාරිත්වයේ විෂයපථය ඉහළ නැංවීමට එක්සත් ජනපදය ක්‍රියා කළ යුතු බවයි. ඔහු පවසන අන්දමට ඉන්දු-ශාන්තිකරය සඳහා වන එක්සත් ජනපද නාවික උපායමාර්ගය ක්‍රියා කළ යුතු වන්නේ “සිය සමීපතම සගයන් ගේ (ඉන්දියානු සාගරයේ දී ඉන්දියාවේ සහ බටහිර ශාන්තිකර සාගරයේ දී ජපානයේ) සාගර බලය වැඩි කිරීමට නිහඬව කටයුතු කිරීම තුළින් චීනයේ පුළුල්වීමට සීමාවන් සකස් කර තැබීමට බවයි. මෙය කළ යුතු වන්නේ “චීන නාවික හමුදාව, හැකි සෑම අවස්ථාවක දීම ජාත්‍යන්තර සබඳතාවන් තුලට ඇතුළත් කර ගැනීමට කටයුතු කරන අතර තුර” බව ද ඔහු සඳහන් කරයි. ඒ හැරුණු විට “සාගරයේ දී චීනය සහ එක්සත් ජනපදය අතර අවබෝධයක් පැවතීම, විසි එක් වන සියවසේ දී ලෝක දේශපාලනය ස්ථාවර කිරීම සඳහා අතිශයින් වැදගත් වන බව” ද කප්ලාන් පවසයි. “එක්සත් ජනපදයේ ඉලක්කය විය යුත්තේ, ලෝකය මුර කිරීම සඳහා එක්සත් ජනපද නාවික හමුදාව වෙත පවතින බර ලිහිල් කරමින් රාජ්‍යයන් අතර ගැටුම් ඇතිවීමේ අවදානම අවම කරන ගෝලීය සාගර පද්ධතියක් බිහි කිරීම” බව ඔහු ගේ අවසන් නිගමනයයි.⁶¹

නැගී එන ඉන්දියාව, චීනය සහ එක්සත් ජනපදය අතර අනාගතයේ දී ඇතිවිය හැකි ගැටුම් කළමනාකරනය කිරීම සඳහා සංගතියක ආකාරයක් ගත් යාන්ත්‍රණයක ඇති වැදගත් කම, තීරණ ගැනීමේ තල වල සිටින සමහර ඉන්දියානු නායකයින් විසින් ද හඳුනාගන්නට පටන් ගෙන තිබේ. 2006/2009 පරිච්ඡේදය තුළ ඉන්දියානු විදේශ අමාත්‍යාංශයේ සිටි ඉහළම රාජ්‍යතාන්ත්‍රික නිලධාරියා වූ සහ 2010 වර්ෂයේ මුල් භාගයේ සිට ජාතික ආරක්ෂක උපදේශක තනතුර දරන ශිවගන්තර මෙනන්, ආසියාව හරහා මහා බලවතුන් ගේ සංගතියක් ඇතිවීම යන අදහස පිළිගෙන තිබේ. සාගර සහ බලශක්ති ආරක්ෂණය පිළිබඳ වන පොදු උනන්දුව විසින් ප්‍රධාන බලවතුන්ට “එකමුතු කමක් ඇති කර ගත හැකි දුර්ලභ අවස්ථාවක්” සපයන බව සහ එය, “නම්‍යශීලී සහ අනුවර්තනීය ආසියාවක් ගොඩනගා ගැනීමේ ආරම්භක අවස්ථාව විය

හැකි”⁶² බව මෙනන් විශ්වාස කරයි. ආසියානු සංගතිය යන අදහස ප්‍රකටව සාකච්ඡාවට භාජනය නොවූනත්, ඉන්දියාව. චීනය සහ එක්සත් ජනපදය යන රටවල් සියල්ලම, ආසියාවේ ආරක්ෂක ගැටළු, විශේෂයෙන්ම සාගරයේ ආරක්ෂක ගැටළු, පිළිබඳව ද්විපාර්ශවික සාකච්ඡා වල නිරතවෙමින් සිටිති. එක්සත් ජනපදය, ජපානය සහ ප්‍රධාන ආසියානු රටවල් සමග ඉන්දියාව පවත්වන ද්විපාර්ශවික සාකච්ඡා තුළ, සාගර ආරක්ෂාව සම්බන්ධ කරුණු වලට ප්‍රධාන ස්ථානයක් ලැබෙන්නට පටන් ගෙන ඇත. ඉන්දියාව සහ එක්සත් ජනපදය 2010 වර්ෂයේ දී නැගෙනහිර ආසියාව සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡා මාලාවක් පැවැත් වූ අතර ජපානය ද ඇතුළත් කරගනිමින්, 2011 අගභාගයේ දී ත්‍රිපාර්ශවික සාකච්ඡා අරඹනු ලැබිණි. ඒ හැරුණු විට ජපානය සහ ඕස්ට්‍රේලියාව සමග ද ජපානය සහ දකුණු කොරියාව සමග ද එක්සත් ජනපදය විසින් ත්‍රිපාර්ශවික සාකච්ඡා පවත්වනු ලැබිණි. එක්සත් ජනපදය, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ත්‍රිපාර්ශවික සාකච්ඡා ආරම්භ කළ යුතුයැයි එක්සත් ජනපද රාජ්‍ය ලේකම් හිලරි ක්ලින්ටන් විසින් යෝජනා කර තිබිණි. මේ අතර, ඔවුන් ගේ උපායමාර්ගික ආර්ථික සංවාදයන් ගේ කොටසක් වශයෙන්, 2011 වර්ෂයේ දී එක්සත් ජනපදය සහ චීනය, ආසියාශාන්තිකරයේ ආරක්ෂක ගැටළු සම්බන්ධයෙන් සාකච්ඡාවක් ආරම්භ කළහ.⁶³ විවිධ රටවල් විසින් ගන්නා ලද මේ විවිධ පියවර, විධිමත් සංගතියක් ඇති කිරීම සඳහා එකතු වීමක් නොවනු ඇතත් ඉන්දු-ශාන්තිකරයේ බලවත් රටවල් අතර පොදු අවශ්‍යතාවයන් පිළිබඳව යම් ආකාරයක එකඟතාවයක් ජනනය කිරීමේ හැකියාව එම පියවර සතුව තිබේ.

බල තුලන ක්‍රමවේදය

න්‍යායාත්මකව, බල තුලන ක්‍රමවේදය තුළින් සිදු කිරීමට අපේක්ෂා කරනුයේ, කළාපීය හෝ ගෝලීය පද්ධතියක් තුළ මහා බලවතුන් රැසක් අතරින් එක් බලවතුකුට ආධිපත්‍ය ලබා ගැනීමේ අවස්ථාව ලැබීම වැලැක්වීමයි. මහා බලවතුන් අතර සමතුලනයක් ඇති වීම, ස්ථාවරත්වයට සහ සාමයට පදනමක් සපයනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. එක් රාජ්‍යයක බලය අවශ්‍ය පමණට වඩා වේගයකින් වර්ධනය වන්නේ නම් යාන්ත්‍රණයන් දෙකක් භාවිත

කරමින් පද්ධතිය ඉබේම නැවතත් නිවැරදි තත්වයට පත් වේ. මෙම යාන්ත්‍රණයන් දෙක අභ්‍යන්තර සහ බාහිර තුළනය වීම ලෙස හැඳින්වේ. බල තුළනයේ සිදුවී ඇතැයි සිතනු ලබන වෙනස් වීම හසුරුවා ගැනීම උදෙසා අභ්‍යන්තර (ආර්ථික සහ හමුදාමය) දෘඩ සම්පත් ඒකරාශී කිරීම අභ්‍යන්තර තුළනයේ දී සිදු වේ. බාහිර තුළනයේ දී සිදුවනුයේ රාජ්‍යයන් සන්ධානගත වී සිටින ආකාරයේ වෙනසක් ඇති වීමයි. සමහර රාජ්‍යයන්, නැගෙන බලය සමග එකතු විය හැකි අතර අනෙක් රාජ්‍යයන් එයට එරෙහිව කණ්ඩායම් ගතවීමට ඉඩ තිබේ. සමතුලිත තත්වය නැවත නිර්මාණය කර ගැනීම උදෙසා තවත් කොටසක් වෙනත් මහා බලවතකු සමග සන්ධාන ගතවීමට තැත් කරන්නට ඉඩ ඇත. බල තුළන ක්‍රමය, සෑම විටම බොහෝ විවේචන වලට ලක්වුවකි. කළාපයේ ස්ථාවරත්වය ඇති කර ගැනීම සඳහා පැහැදිලි බල තුළන ක්‍රමවේදයක අවශ්‍යතාව දක්වා සිටින කණ්ඩායමක් ද ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපයේ සිටිති. බල තුළන ක්‍රමය පිළිබඳව සාමාන්‍යයෙන් නැගෙන චෝදනා වන්නේ එය, මූලික වශයෙන්ම අස්ථාවර බව, අවි තරඟය සඳහා මග පාදන බව සහ අවසානයේ දී බලය බෙදාහැරෙන ආකාරය කළමනාකරනය කර ගැනීමේ දුෂ්කරතාව මධ්‍යයේ ක්‍රමවේදය බිඳ වැටී ගැටුම් වලට සහ යුද්ධ වලට මග පාදනු ඇති බවයි. බොහෝ දෙනෙකු ගේ අදහස නම්, බල තුළන ක්‍රමවේදය එක්කෝ යල් පැන ගිය එකක් බව හෝ අද්‍යතන ආසියාව සඳහා අදාළ කර ගත නොහැක්කක් බවයි. ඇත්ත වශයෙන්ම, එක්සත් ජනපදය අනෙකුත් බලවතුන්ට වඩා බොහෝ ඉදිරියෙන් පසුවීම, මහා බලවතුන් අතර ගැටුමක් නොතිබීම සහ විසි එක් වන සියවස ඇරඹීමත් සමග කළාපීය සහයෝගීතාවය ඉතා උසස් තත්වයකට පත්වීම යන කරුණු විසින් ඉහත දක්වන ලද තර්කය තවදුරටත් තහවුරු වන බවක් පෙනේ. කෙසේවෙතත්, නව සියවසේ ප්‍රථම දශකය නිමාවට පත් වන විට, චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ වර්ධනය සහ එක්සත් ජනපදයේ සිදුවී ඇතැයි පැවසෙන සාපේක්ෂ පහළ වැටීමත් සමග තුළනය කිරීමේ දේශපාලනය ප්‍රායෝගිකව සිදුවන බවක් පෙනෙන්නට තිබිණි.⁶⁴

දල වශයෙන් සමාන බලවත් කමකින් යුතු රාජ්‍යයන් අතර ඇතිවන නියමාකාර බල තුළන ක්‍රමවේදයක ගොඩනැගීම හෝ කළමනාකරනය පිළිබඳව වැඩි අත්දැකීමක් නූතන ආසියාවට

නොපවතී. සීතල යුද්ධය, බලයන් දෙකක් අතර තුළනයක් ලෙස පෙනුනත් ආසියාවේ ආරක්ෂාව පිළිබඳව තීරණ ගන්නා ලද්දේ එක්සත් ජනපදය විසිනි. දෙවන ලෝක සංග්‍රාමය අවසන් වූ කාලයේ සිටම බටහිර ශාන්තිකරයේ ප්‍රධාන ආරක්ෂාව සපයන්නා වූයේ එක්සත් ජනපදයයි. 1970 දශකයේ මැද භාගයේ සිට, එක්සත් ජනපදය, ඉන්දියානු සාගරයේ ද එම තත්වයට අත් කර ගත්තේ ය. ඉන්දු-ශාන්තිකරයේ පවතින එක්සත් ජනපද ප්‍රමුඛත්වයට, සීතල යුද සමයේ දී සෝවියට් සංගමය විසින් නිතර නිතර අභියෝග එල්ල කරන ලද නමුදු, යුරෝපයේ සිදු වූ ආකාරයෙන්, ආසියාවේ දී සැබෑ දෙවන ධ්‍රැවයක් බවට පත්වන්නට එයට නොහැකි විය. වරින් වර එක්සත් ජනපදය හෝ සෝවියට් සංගමය සමග එකතු වන චීනයට සහ ඉන්දියාවට, ඉන්දු-ශාන්තිකරය තුළ බහුධ්‍රැවීය තත්වයක් නිර්මාණය කරන්නට තරම් ශක්තියක් නොවිනි. බීජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන්ට ආසියාවේ බල ව්‍යුහය වෙනස් කිරීමට හැකි වන්නේ ඉතා සුළු වශයෙනි. ආසියාවේ ආරක්ෂාව සංවිධානය කිරීමට යොදා ගත හැකි වන මූලධර්මය ලෙස, බල තුළනය පිළිගැනීම චීනය සහ ඉන්දියාව අතීතයේ දී තරයේම ප්‍රතික්ෂේප කළහ. කෙසේවෙතත්, “බල තුළනය යන පදය දෙරටේම උපායමාර්ගික සාකච්ඡා වල දී දැන් මතුවන්නට පටන් ගෙන තිබේ. පුළුල්ව දක්වතොත්, චීනය සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන වෙමින්, ඉන්දියාව මඳ වේගයකින් මතු වී එන විට සහ අමෙරිකාවේ සාපේක්ෂ පහළ බැසීම යන අදහස පැතිරී යන අතර ආසියාව තුළ සැබෑ බහුධ්‍රැවීය තත්වයක් ඇති වීමේ ඉඩකඩක් තිබිය හැක”.⁶⁵

නව බල තුළන ක්‍රමවේදයක් පිළිබඳව සිය උනන්දුව ප්‍රසිද්ධියේ දැක්වීමට ඉදිරිපත් වී ඇත්තේ කළාපයේ රාජ්‍යයන් කිහිපයක් පමණක් වුවත් කළාපය තුළ බලය පැතිරී යන නව ආකාරයට සියළුම ප්‍රධාන පෙළේ රටවල් හැඩ ගැසෙමින් සිටිති. එක් අතකින් ජපානය, දකුණු කොරියාව, ඕස්ට්‍රේලියාව, පිලිපීනය සහ තායිලන්තය යන සිය පැරණි ආසියානු මිතුරන් සමග සබඳතාවයන් තවදුරටත් තර කරගනිමින් සිටින එක්සත් ජනපදය, අනෙක් අතින් ඉන්දියාව, වියට්නාමය සහ ඉන්දුනීසියාව සමග නව සබඳකම් ගොඩනගා ගනිමින් සිටී. යුරේසියානු කළාපයේ සිය හමුදා ස්ථාපනය ප්‍රතිසංවිධානය කිරීමේ දී ඉන්දු-ශාන්තිකරයට වැඩි අවධාරණයක් ලබා දීමට එක්සත් ජනපදය කටයුතු කර

ඇත්තේ ආරක්ෂක කටයුතු සඳහා වෙන් කෙරෙන අරමුදල් අඩු කිරීමට අභ්‍යන්තර පීඩනයක් තිබුණ ද තමන් එම කළාපයේ රැඳී සිටින බවට, සිය ආසියානු සහයෝගීතාව සහතිකයක් ලබා දෙන අවස්ථාවකි. ජනාධිපති ඔබ්බාමා විසින් 2012 ජනවාරි මාසයේ දී නිකුත් කරන ලද උපායමාර්ගික ආරක්ෂක මාර්ගෝපදේශයෙහි සඳහන් වනුයේ “එක්සත් ජනපදයේ ආර්ථික සහ ආරක්ෂක අවශ්‍යතාවන්, බටහිර ශාන්තිකරයේ සහ නැගෙනහිර ආසියාවේ සිට ඉන්දියානු සාගරය සහ දකුණු ආසියාව දක්වා දිවෙන අඩකවය තුළ සිදුවන සිද්ධීන් සමග වෙන් කළ නොහැකි ලෙස බැඳී තිබේ. මේ නිසා වෙනස්වෙමින් පවතින අභියෝගයන් ගේ සහ අවස්ථාවන් ගේ මිශ්‍රණයක් නිර්මාණය වී ඇත. ඒ අනුව, එක්සත් ජනපද හමුදාව, ආරක්ෂාව සඳහා ගෝලීය දායකත්වයක් ලබා දෙන අතරම අපි අනිවාර්යයෙන්ම, ආසියා-ශාන්තිකර කළාපය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතික්‍රමයක් සිදු කරමු” (මුල් පිටපතේ මෙම අවධාරණය පෙන්වා ඇත).⁶⁶

එක්සත් ජනපදය, ආසියා-ශාන්තිකරයේ පවතින සිය හමුදා රැඳවුම් දිගින් දිගටම පවත්වා ගෙන යාමේ ප්‍රයත්නයක යෙදෙන අතර සිය සාගර ප්‍රදේශයන් තුළ දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පවත්නා එක්සත් ජනපද හමුදා ආධිපත්‍යයට එරෙහිව නිදහසේ කටයුතු කිරීමේ හැකියාව ලබා දෙන හමුදාමය ශක්තියක් ගොඩනගා ගැනීම සඳහා චීනය ක්‍රියා කරමින් සිටී. සිය බිම් මායිම් අද්දර මෙන්ම සාගර මායිම් අද්දර පිහිටි අසල්වැසියන් වෙත සමීප වීමට බිජිං පරිපාලනය උත්සාහ දරනුයේ ඔවුන් වඩාත් ශක්තිමත් ආර්ථික හවුල්කාරිත්වයන් සහ දේශපාලන සහයෝගීතාවන් තුළට ඇද ගනිමිනි. ආසියානු වෙරළ තීරයේ සිය ප්‍රමුඛත්වය පවත්වා ගැනීමට එක්සත් ජනපදය තුළ පවතින අධිෂ්ඨානය සහ සාගරයේ පර්යන්ත ප්‍රදේශ වල සිය බලපෑම පුළුල් කිරීමට චීනය දරන ප්‍රයත්නය අතර ආකතියක් නිර්මාණය වන විට සිය හමුදා සහ සාගර කටයුතු ශක්‍යතාවන් පුළුල් කර ගැනීමේ උත්සාහයක් ඉන්දියාව විසින් ද දියත් කර තිබේ. ඉන්දියාව, එක්සත් ජනපදය සමග ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයක් ඇරඹීමට සහ ජපානය වැනි ප්‍රධාන පෙළේ බලවතුන් සමග මෙන්ම කළාපීය සහයෝගීතාව වන විශ්වාසය සහ සිංගප්පූරුව වැනි රටවල් සමග පවතින ආරක්ෂක සබඳතාවන් තවදුරටත් ශක්තිමත් කර ගැනීම සඳහා ද කටයුතු කරයි.

ඒ හැරුණු විට, කුඩා වුවත් භූ-දේශපාලනික වැදගත් කමකින් යුතු මුරිසි, ෂිෂෙල්ස් සහ ඕමාන් වැනි රාජ්‍යයන් වෙත හමුදා ආධාර ලබා දීමට ද ඉදිරිපත් වී තිබේ. මේ අතර, ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපයේ පිහිටි මධ්‍ය පරිමාණ බලවතුන් රැසක්, කඩිනමින් සිය ආරක්ෂක ශක්‍යතාවන් ඉහළ නංවා ගනිමින් සිටින අතර ආරක්ෂක සහයෝගීතාවන් ඇති කර ගැනීම සඳහා ප්‍රධාන පෙළේ බලවතුන් වෙත එළඹෙමින් සිටිති. මහා බලයන් අතර කුලනයක් ඇති කර ගැනීමේ සිය උත්සාහයේ දී, ආසියාන් සංවිධානය, 2005 නැගෙනහිර ආසියානු සමුළුවේ ආරම්භක සාමාජිකයින් වීම සඳහා ඉන්දියාවට, ඕස්ට්‍රේලියාවට සහ නවසීලන්තයට ආරාධනය කළේ ය. බලපුළුන්කාර කමින් යුතු චීනයට මුහුණ දෙමින් සිටි ආසියාන් සංවිධානය, 2010 දී නැගෙනහිර ආසියාතික සමුළුව සඳහා මෙන්ම ආරක්ෂණ උපදේශන සඳහා වන කළාපීය රාමුවට ද සහභාගි වන ලෙස එක්සත් ජනපදයට සහ රුසියාවට ආරාධනය කර තිබිණි. චීනයෙන් තර්ජනයක් ඇති බවක් ප්‍රසිද්ධියේ සඳහන් නොකළ ද ඉහත දක්වන නැඹුරුතාවන් සියල්ලම, සක්‍රීය සමතුලන උපායමාර්ග දෙසට යොමුවීමක් පෙන්නුම් කරයි. මේ වන විට, බොහෝ ආසියානු රටවල මෙන්ම එක්සත් ජනපදයේ ද ප්‍රමුඛතම වෙළඳ සහකරු බවට පත්ව සිටින චීනය සමග ඇති අන්‍යෝන්‍ය රැඳියාව හේතුවෙන් චීනයට එරෙහිව පැහැදිලි කුලනය කිරීමේ උපායමාර්ගයක් ගොඩනැගීම එක්සත් ජනපදයට දුෂ්කර කටයුත්තකි. US pivot to Asia ප්‍රතිපත්තියට චීනය නිල වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියේ ප්‍රතිචාරයක් නොදැක්වූව ද අමෙරිකාව විසින් ප්‍රදර්ශනය කරනු ලැබූ මේ අධිවිශ්වාසය, චීනයේ උපායමාර්ගික ප්‍රජාව දුටුවේ ආසියාව තුළ සිතල යුද දේශපාලනය යළි පණගැන්වීමට සහ තමන්ගේම අසල්වැසි පරිසරය තුළ චීනයේ ක්‍රියාකාරකම් අවහිර කිරීමට දියත් කළ උත්සාහයක් ලෙසිනි.⁶⁷

සහභාගි වන රාජ්‍යයන් ගේ අභ්‍යන්තර දේශපාලන නැඹුරුතාවයන් පිළිබඳව, බල තුලන න්‍යාය තුළ කිසිවක් සඳහන් නොවේ. බලයේ තුලනය සාපේක්ෂව වෙනස්වීම සහ නැගී එමින් පවතින බලවත් රාජ්‍යයන් එල්ලවිය හැකියැයි සිතන තර්ජන යන පදනම මත හිඳිමින් තුලනය කිරීමේ ක්‍රියාකාරකම් සිදුකිරීම, ප්‍රධාන බලවතුන් ගෙන් අපේක්ෂා කෙරෙන කාර්යයයි. කෙසේවෙතත්,

ආසියානු ආරක්ෂක තත්වය පිළිබඳව සිදුකෙරෙන සාකච්ඡා වල දී, පොදු දේශපාලන සාරධර්ම මත සන්ධානයන් ගොඩනැගීම යන ප්‍රයෝජනවත් අදහස පැන නැගී ඇත. ආසියාවේ සහ ශාන්තිකරයේ පිහිටා ඇති ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයන් එක්ව සන්ධානයක් පිහිටුවා ගැනීමේ අදහසට, 2004/2007 කාලය ඇතුළත, කෙටි කාලීන රාජ්‍යතාන්ත්‍රික ආකර්ෂණයක් ලැබී තිබිණි. කළාපීය ස්ථාවරත්වය සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ කටයුතු සම්බන්ධීකරණය කිරීම සහ ඒ සඳහා සහයෝගය දැක්වීම සඳහා ආසියාවේ “ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයන් හතර”, එනම් එක්සත් ජනපදය, ජපානය, ඉන්දියාව සහ ඕස්ට්‍රේලියාව, එකමුතු විය යුතු බව නිල යෝජනාව ඉදිරිපත් කර තිබුණේ ජපාන අගමැති ෂින්ෂෝ අබේ විසිනි. බුෂ් පරිපාලනයේ සමහර කොටස් වලින්, විශේෂයෙන්ම, ධවල මන්දිරයෙන් සහ උප ජනාධිපති කාර්යාලයෙන්, මෙම යෝජනාවට සැලකිය යුතු සහයෝගයක් ලැබුණු බව වාර්තා වේ.⁶⁸ එහෙත්, 2007 ගිම්හාන ඍතුවේ දී පවත්වනු ලැබූ උසස් නිලධාරී මට්ටමේ එක් සාකච්ඡා වටයකින් සහ එම වසරේ සිසිර ඍතුවේ දී සිංගප්පූරුව ද සහභාගී කරවා ගනිමින්, බෙංගාල බොක්කේ පවත්වන ලද එක් ඒකාබද්ධ නාවික අභ්‍යාසයකින් පසු, එම මූලපිරුම අහෝසි වී ගියේ ය. ජපානයේ සහ ඕස්ට්‍රේලියාවේ සිදුවූ දේශපාලන වෙනස්වීම්, චීනය විසින් දක්වන ලද දැඩි රාජ්‍යතාන්ත්‍රික විරෝධතා සහ බීජිං පරිපාලනය අමනාප කර නොගැනීමට වොෂින්ටනය අවශ්‍ය වීම යන කරුණු විසින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයන් හතරේ ඉරණම තීරණය කළ බවක් පෙනිණි. කෙසේවෙතත්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයන් එකට එක් විය යුතුය යන අදහස එක්සත් ජනපදයේ දේශපාලන සංවාදයන් තුළ බලවත්ව පවතී. විසි එක් වැනි සියවසේ අභියෝගයන්ට මුහුණ දීම උදෙසා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයන් ගේ “සංගතියක්” හෝ “සාමග්ගියක්” ගොඩනැගිය යුතුය යනුවෙන් යෝජනාවක්, එක්සත් ජනපදයේ 2008 මැතිවරණ කාල පරිච්ඡේදය තුළ දී නිදහස් මතධාරී ඩිමොක්‍රැටික් පාක්ෂිකයින් ගෙන් සහ සාම්ප්‍රදායික මතධාරී රිපබ්ලිකන් පාක්ෂිකයින් ගෙන් සෑදී කණ්ඩායමක් විසින් ගෙන එන ලැබිණි. එම අදහස, ඔබ්‍රාමා පරිපාලනයේ විදේශ ප්‍රතිපත්තියට එතරම් බලපෑමක් කිරීමට සමත් වූයේ නැත. තමන් යථාර්ථවාදී යැයි හඳුන්වා ගත් ඔබ්‍රාමා පරිපාලනය, අමෙරිකානු විදේශ ප්‍රතිපත්තිමය කරුණු ප්‍රකාශයට පත් කිරීමේ දී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය

ප්‍රවර්ධනය කිරීමෙන් හෝ මානව අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ කරුණු අවධාරණය කිරීමෙන් වැළකී සිටින්නට තැත් දැරී ය. චීනය සම්බන්ධ කරුණු වල දී මෙය විශේෂයෙන්ම සත්‍යය විය. ඔබ්‍රාමා පරිපාලනයේ මේ හැසිරීමට, අමෙරිකානු උපායමාර්ගික ප්‍රජාවගේ ප්‍රතිචාරය ලැබෙන්නට පටන් ගත් විට, බීජිං පරිපාලනය සමග සිදුකෙරෙන අමෙරිකානු කටයුතු පිළිබඳව සිදුවන සාකච්ඡා තුළට දේශපාලන නිදහසට අදාළ කරුණු ඇතුළත් කරන ලෙසට ඔබ්‍රාමා පරිපාලනය වෙත පීඩනයක් එල්ල විය. ඉන්දියාව, ජපානය සහ අමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, 2011 වර්ෂයේ දී නිල වශයෙන් ක්‍රයිපාර්ශ්වික සාකච්ඡා ආරම්භ කළ අවස්ථාවේ දී ආසියානු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයන් එකට එක් වීමේ අදහස සුළුවෙන් සහ ප්‍රවේශම්කාරීව යළි පන ගන්වනු ලැබිණි.⁶⁹

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයන් එකට එකතු වීම යන අදහස, මෑත කාලීනව මතු වූවක් නොවේ. මැකින්ඩර් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද එක් යෝජනාවක් වූයේ “එක් නාවික හමුදාවක් සහ එක් විදේශ ප්‍රතිපත්තියක් සහිත ඒකකයක් ලෙස බ්‍රිතාන්‍යය සහ ඩොමිනියන් රටවල් එකට සම්බන්ධ කළ යුතු බව සහ අධිරාජ්‍යයේ වෙළඳාම ප්‍රවර්ධනය කරන බදු පද්ධතියක් තුළින් අධිරාජ්‍ය තුළ ආර්ථික වර්ධනය දිරි ගැන්විය යුතු”⁷⁰ බවයි. දේශීයව දේශපාලන නිදහස පවත්වා ගැනීම, විදේශීයව නිදහස් වෙළඳාමෙහි යෙදීම සහ ශක්තිමත් නාවික බලයක් තිබීම යන කරුණු අවධාරණය කරන ලෝක සාගර කටයුතු පද්ධතිය, ලන්දේසින් දක්වා දිවෙන ඇන්ග්ලෝ සැක්ෂන් සාම්ප්‍රදායේ සිට දීර්ඝ කාලීනව පැවැත එන්නක් බව මෑතක දී ලියැවුණු කෘති තුළින් පැහැදිලි කිරීමට උත්සාහ කර තිබේ. මෙහි සඳහන් කරන ඇන්ග්ලෝ සැක්ෂන් සාම්ප්‍රදාය වූ කලී වාර්ගික සංස්කෘතියක් නොව ජාත්‍යන්තර වාණිජ කටයුතු සහ ගෝලීය පොදු දේපළ ආරක්ෂා කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ සාගරය හරහා හමුදා බලය ප්‍රදර්ශනය කිරීමෙන් ගෝලීය බල තුලනය වෙනස් කිරීමේ හැකියාව ඇති උපායමාර්ගික සංස්කෘතියකි. මෙම පද්ධතිය, ලන්දේසින් විසින් සකස් කරන ලදුව, බ්‍රිතාන්‍ය විසින් පිරිසිදු කරන ලදුව එක්සත් ජනපදය විසින් තව දුරටත් සංවර්ධනය කරන ලද්දකි.⁷¹ අමෙරිකාවේ සාපේක්ෂ පහළ වැටීම පිළිබඳව සිදුවන කතා බහ මැද වුව ද, ආසියාවේ නැගීම ඇන්ග්ලෝ සැක්ෂන් සාගර කටයුතු පද්ධතියට

තර්ජනයක් ලෙස මිඬු නොදකියි. “වෙනස් වන ආසියාවේ සංකීර්ණ උපායමාර්ගික ස්වරූපය, විසි එක් වැනි සියවසේ දී එක්සත් ජනපදය වෙත අසාමාන්‍ය අවස්ථා රාශියක් නිර්මාණය කර දෙන” බව මිඬු ගේ තර්කයයි. අමෙරිකාවට සාර්ථකව සිදු කළ හැකි වෙතැයි සිතන පිටත සිට තුලනය කිරීමේ කටයුත්තේ පවතින වැදගත් කම සම්බන්ධව මිඬු තවදුරටත් මෙසේ පැහැදිලි කරයි.

බ්‍රිතාන්‍ය සහ අමෙරිකාව වැනි සාගර බල තුලනය සිදු කරන බලවතුන් ගේ දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බලන විට, මෙම තත්වය තුල කැපී පෙනෙන, පළමුවන ප්‍රධාන කාරණය වනුයේ ආසියානු ආධිපත්‍යයට පත්වීමට යථාර්ථවාදීව අපේක්ෂා කිරීම තනි රටකට කොහෙත්ම නොහැකි බවක් පෙනෙන්නට පටන් ගැනීමයි. කිසියම් බලයක් තර්ජනයක් බවට පත්වෙමින් නැගී එන තත්වයක් යටතේ දී සන්ධානයන් ගොඩ නැගීම සඳහා සුදානම්ව එක්සත් ජනපදය පිටතින් සිටිනු පමණක් නොව තමන් ගේ ම දල බල තුලනයක් පවත්වා ගැනීමට හැකි තත්වයට ආසියානු බලවතුන් දිනෙන් දින පත්වෙමින් සිටී. ඉන්දියාව හෝ චීනය, ජපානය සමග එක්වූ විට, බල ත්‍රිකෝණයේ සිටින තුන්වන බලයට අනෙක් දෙදෙනා තමන් යටතට ගැනීමට කල්පනා කිරීම, යථාර්ථවාදී නොවන්නක් බවට පත්කිරීමට තරම් ශක්තිමත් වනු ඇත (අවධාරණය මුල් පිටපතෙනි).⁷²

බලය තුලනය කිරීමේ කටයුත්තට දායකත්වය ලබා දීමේ හැකියාව අතීතයේ දී ජපානය වෙත පමණක් පැවතීම යන කරුණට අවධානය යොමු කරවන මිඬු, චීනයේ හා ඉන්දියාවේ නැගීම විසින්, අනාගතයේ දී ස්ථාවර බල තුලනයක් සඳහා අවශ්‍ය වන අංග සියල්ලකින්ම යුතු තත්වයක් නිර්මාණය කරන්නට ඉඩ ඇතැයි අවසාන වශයෙන් සඳහන් කරයි.

අනාගතයේ දී කළාපීය බලය තුලනය කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් පක්ෂ කණ්ඩායම් නිර්මාණය වී තිබුණ ද එය පිළිගත හැකි ව්‍යුහයක් බවට පරිවර්තනය කර ගැනීම පහසු කටයුත්තක් නොවන්නට ඉඩ තිබේ. අනෙක් අතට, සැබෑ ලෝකය, දේශපාලන න්‍යායන් විසින් පිළිවෙලට සකස් කර පෙන්වන සංකල්පයන් ඒ ආකාරයෙන්ම අනුගමනය නොකරයි. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ, තීරණය ගැනීමේ නිරතව සිටින කණ්ඩායම්, සහයෝගීතා ආරක්ෂාව, ආසියානු සංගතිය සහ බල තුලනය යන

අදහස් තුනම සමගාමීව ක්‍රියාත්මක කරන්නට ඉඩ තිබේ. චීනය සහ ඉන්දියාව වර්ධනය වීමත් සමග, කළාපීය සහයෝගීතා යාන්ත්‍රණයන් පිළිගන්නට සුදානමක් පෙන්වන නමුත් බහුපාර්ශවීයත්වය සොයා යෑම සඳහා සිය ස්වයායත්ත භාවය අතහැර දමන්නට ඔවුන් සුදානම් වනු ඇතැයි යන්න එයින් අදහස් නොවේ. තමන් ගේ බලපෑම පැතිරවිය හැකි බහුපාර්ශවීය ආයතන ගොඩ නගන්නට මේ දෙරටම සක්‍රීයව කටයුතු කර තිබේ. අවසානයේ දී ආසියාවේ සංගතියක් බවට පත්වීමේ හැකියාවක් පවතින, සාගර ආරක්ෂක ගැටළු පිළිබඳව වඩා විධිමත් සාකච්ඡා, අනෙකුත් මහා බලවතුන් සමග පවත්වන්නට බිජිං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් කැමැත්ත පළ කර ඇත. ඒ අතරම, ඉන්දු-ශාන්තිකරය තුල එකිනෙකා ගේ බලය තුලනය කිරීම සඳහා ඔවුන් සක්‍රීයව කටයුතු කර තිබේ. ඉන්දු-ශාන්තිකර උපායමාර්ගික අවකාශයේ සුවිශාලත්වය සහ ඒ තුල ඔවුන් එකිනෙකාට වෙනස් උපායමාර්ගික ප්‍රමුඛතාවයන් පැවතීම (චීනයට, ශාන්තිකර සාගරය සහ ඉන්දියාවට ඉන්දියානු සාගරය) නිසා උපකළාපීය නායකත්වයන් (පාලනයන්) බිහිවීමේ ඉඩක් පවතී. එක්සත් ජනපදයේ තත්වය, සාපේක්ෂව පහළ වැටී තිබුණ ද සාගර අවකාශයන් දෙකෙහිම පාලනය සම්බන්ධයෙන් තීරණ ගැනීමේ දී මෙන්ම සමස්ත ඉන්දු-ශාන්තිකරයම ඇතුළු වන සේ ආරක්ෂක රාමුවක් සංවර්ධනය කර ගැනීමේ දී විශාල බලයක් එයට ලැබෙන්නට ඉඩ ඇත. චීනය සහ ඉන්දියාව සමග එක්සත් ජනපදයේ පවතින සම්බන්ධතාවයේ ස්වභාවය බිජිං සහ නව දිල්ලි පාලනයන් අතර සිදුවෙමින් පවතින ක්‍රියාකාරකම්, ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපයේ අනාගත ආරක්ෂක තත්වය තීරණය කරන ප්‍රධාන සාධක වන්නට ඉඩ තිබේ. මධ්‍යම පරිමාණයේ බලවතුන් බොහෝ දෙනෙකුට, මෙම කළාපයේ, දේශපාලන පරිනාමයන්ට බලපෑම් කිරීමේ හැකියාව තිබෙන්නට ඉඩ ඇතත්, ඉන්දු-ශාන්තිකරය තුල මතු වන චීන-ඉන්දියා තරඟකාරිත්වය සම්බන්ධයෙන් විශාලතම බලපෑම කිරීමේ හැකියාව පවතිනු ඇත්තේ එක්සත් ජනපදය වෙත ය. මෙම කෘතියේ, මිලඟ, එනම් අවසාන පරිච්ඡේදයේ දී අපි එම ත්‍රිකෝණාකාර සම්බන්ධය විමසා බලමු.

සමුදුර කැළඹුම

සමුදුර කැළඹුම, අමෘතය තමන් සතු කර ගැනුම පිණිස සුරයන් සහ අසුරයන් අතර ඇති වූ අරගලය පිළිබඳ කතාන්තරයයි. මේ සුන්දර මිථ්‍යා කථාවේ එන, බල අරගලය, ත්‍රිමූර්තියේ අනෙක් දෙකොටස වන බ්‍රහ්ම සහ ශිව ගේ සහයෝගය සහිතව සර්වබලධාරී විෂ්ණු දෙවියන් විසින් නිරන්තරයෙන්ම හසුරුවනු ලබයි. අසුරයින් සමග කරන ලද සටනකින් පරාජය වන සුරයින් සිය බලය යළි ලබා ගනු වස් විෂ්ණු ගේ පිහිට පැතීම සමග කථාව ආරම්භ වේ. රාජ්‍යතාන්ත්‍රික ප්‍රවේශයක් යොදා ගනිමින්, සාගරය කළඹා අමෘතය සෙවීම සඳහා ඒකාබද්ධ ප්‍රයත්නයකට පැමිණෙන ලෙස අසුරයින්ට ආරාධනය කරන මෙන් මෙහි දී විෂ්ණුගෙන් සුරයින්ට උපදෙස් ලැබේ. එසේම, අමෘතය කිසිවිටෙක අසුරයින්ට නොලැබෙන බවට තමන් වග බලා ගන්නා බව ද විෂ්ණු, සුරයින්ට පොරොන්දුවක් ලබා දෙයි. සාගරය කැළඹීම සඳහා “මන්දාර” පර්වතය යොදා ගැනීමට ඒ වටා එතිය හැකි තරම් විශාල ලණුවක් සොයන සුරයින්ට සහ අසුරයින්ට, විෂ්ණු සිය ආසනය වන “වාසුකි” නාග රාජයා ලබා දීමට ඉදිරිපත් වෙයි. මන්දාර පර්වතය සාගර ජලයේ ගිලී යාම වැලැක්වීමට සුරයින් සහ අසුරයන් මගක් සොයන විට “කුර්මා” නමැති ඉබ්බා ගේ වේෂයෙන් විෂ්ණු ඒ සඳහා ඉදිරිපත් වනුයේ පර්වතය ඔහු පිට තැබීමට ඉඩ සලසමිනි. සාගරය කැළඹීමේ දී හළාහල විෂ මතු වූ විට, ඒ සම්බන්ධයෙන් ශිව දෙවියන් ගේ පිහිට පතන ලෙස විෂ්ණු සුරයින්ට පවසයි. ශිව දෙවියන් ඒ විෂ පානය කරන නමුත් එය ගිලීමෙන් තොරව සිය උගුරේ රඳවා ගෙන සිටී.

අවසානයේ දී, සාගරය කැළඹුම තුලින් අමෘතය මතු වූ විට, සුරයෝ සහ අසුරයෝ එය තම තමන් සතු කර ගැනීම පිණිස දුබරයට එළඹෙති. අමෘතය අංඩගු භාජනය අසුරයින් අතට පත් වන අතර සුරයින් යළිත් ඒ සම්බන්ධයෙන් විෂ්ණු ගේ සරණ පතන අතර සුරුපී “මෝහිනිය” ගේ වෙස් ගන්නා විෂ්ණු, අසුරයින් මුලා කොට අමෘතය අංඩගු භාජනය සියතට ගෙන එය සුරයින් අතර බෙදා දෙයි. සමුදුර කැළඹුම කථාන්තරයට, ආගමික, අධ්‍යාත්මික සහ දාර්ශනික වශයෙන් විවිධාකාර වූ අර්ථකතනයන් ලබා දිය හැක. මෙම කෘතිය විෂයයේ දී, ඉන්ද්‍රියානු සහ ශාන්තිකර සාගරයන් තුල, දැනට කළල අවදියේ පවතින, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ප්‍රතිවාදීත්වය තීරණය වනුයේ එම දෙරට අතර සම්බන්ධතාවයට අදාළ කරුණු පමණක් වන නොවන බව පෙන්වීම සඳහා එම කතාන්තරය අදාළ කර ගනු ලැබේ. ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපයේ ප්‍රමුඛතම නාවික බලවේගය වශයෙන් එක්සත් ජනපදය විසින් යොදා ගනු ලබන ප්‍රතිපත්ති ද එම කරුණ මත තීරණාත්මක බලපෑමක් එල්ල කරයි.

සාගර බලය සහ ලෝක දේශපාලනයේ ඉතිහාසය පිළිබඳව කරනු ලබන අධ්‍යයනයන් විසින් හෙළි කරනු ලබන්නේ, බොහෝ විට ලෝක බලයන් බවට පත්වනුයේ සාගරයේ අණ පතුරුවාලීමට සමත් වූ සාගර බලයන් බවයි. ඒ සමගම, සාගර බලය බෙදියාම, වෙනස් වන ආකාරය මත ලෝක බල මට්ටම් වල තත්වය වෙනස් වන බව ද එයින් පෙනේ. “ලෝක දේශපාලනය තුල, සැලකිය යුතු කටයුතු සිදුකළ සහ එසේ කිරීමේ හැකියාවක් පැවති සෑම බලයක්ම සතුව සාගර බලය ද පැවතිනි”¹ එසේ නම්, ඉන්දු ශාන්තිකර කළාපය තුල ඉතා හොඳින් ප්‍රකාශ වන්නට පටන් ගෙන ඇති පරිද්දෙන්, සාගරය බලය බෙදී යාමේ සිදුවන වෙනස් වීම් නිසා ඇතිවන කළාපීය සහ ජාත්‍යන්තර ඵල විපාක, අපේ කාලයේ පවතින ප්‍රධාන ගැටළුවයි. විසිවන සියවස ආරම්භක කාලයේ දී සිදු වූ එක්සත් ජනපදයේ නැගීමට, මහා බ්‍රිතාන්‍ය අරගලයකින් තොරව හැඩගැසීම නිසා සාගරය පාලනයට අළුතින් බිහි වූ නායකත්වය වෙත බල සංක්‍රාන්තියේ දී ගැටළුවක් ඇති නොවීනි. වර්තමානයේ පවතින තත්වය අනුව, චීන සහ ඉන්දියානු නාවික බලයන් ගේ නැගීම සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජනපදය ප්‍රතික්‍රියා

කරනු ඇති ද, එසේ නම් ඒ කෙසේ ද යන ගැටළු වලට මේ අවස්ථාවේ දී පිළිතුරක් ලබා දිය නොහැක.

බිලියන දෙකකට අධික ජනගහනයක නායකත්වය දරන බීජං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් විසින් ලෝක සාගර දේශපාලනයේ දැවැන්ත පරිවර්තනයක් සිදු කිරීමට ඉඩ තිබේ. කළාපයේ බල තුලනය, වෙරළ තීරයේ සහ සාගර පත්ලේ සම්පත් ගවේෂණය සහ නෞකා ගමනාගමන මාර්ග ද ඇතුළු පොදු භාණ්ඩ වල පාලනය සහ ආරක්ෂාව වැනි, ඉන්දු-ශාන්තිකරයේ බොහෝ පැතිකඩ මත එවැනි පරිවර්තනයක් විසින් බලපෑම් ඇති කරනු ඇත. ඉහත සඳහන් කරන ලද ක්‍රියාකාරකම් වලින් බොහොමයක් දිගු කලක් තිස්සේම ඉටු කරන ලද්දේ එක්සත් ජනපදය සහ එහි නාවික හමුදාව විසිනි. දෙවන ලෝක මහා සංග්‍රාමය නිම වීමෙන් අනතුරුව, ශාන්තිකර සාගරයේ කටයුතු භාර ගත් එක්සත් ජනපදය, 1970 දශකයේ දී බ්‍රිතාන්‍යය සුවස් ප්‍රදේශයෙන් ඉවත් වීමෙන් අනතුරුව ඉන්දියානු සාගරය ද තම අණසක යටතට ගත්තේ ය. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ නැගීම සහ ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපය තුළ එම දෙරටේ බලපෑම දිනෙන් දින ඉහළ යමින් පැවතීම යන කරුණු විසින්, ආසියානු වෙරළ තීරයට සම්බන්ධ සිය සාගර ප්‍රතිපත්ති යළි සකස් කිරීමකට භාජනය කිරීමට එක්සත් ජනපදයට බල කර සිටිනු ඇත. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ ප්‍රතිපත්ති සහ එම දෙරටේ නාවික අභිලාෂයන්, චීන-ඉන්දියා සබඳතාවයේ ස්වරූපය යළි සකස් කරන ආකාරය සම්බන්ධව අපේ අධ්‍යයනය තුළ අවධානය යොමු කෙරිනි. ආසියානු වෙරළ තීරය දිගේ සහ ඒ හරහා දෙපාර්ශවයේ තරඟය විසින් ආරක්ෂක උභතෝකෝටිකය තවදුරටත් තීව්‍ර කරවන ලද්දේ කෙසේ ද සහ ද්විපාර්ශවික සහ බහුපාර්ශවික විශ්වාසය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාමාර්ගයන් තුළින් ඔවුන් අතර පවතින අන්‍යෝන්‍ය අවිශ්වාසය අවම කරලීමේ ප්‍රයත්නයන්හි දී ඇතිවන ගැටළු මොනවා ද යන කරුණු අපි විමර්ශනය කළෙමු. ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපයේ ප්‍රමුඛත්වය සඳහා චීනය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින පොරයේ අවසාන ප්‍රතිපලය තීරණය වීමට ඉඩ ඇත්තේ චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ සමගාමී නැගීම සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජනපදය දක්වන ප්‍රතිචාරය මත ය.

එක්සත් ජනපදය විසින් පසුකාලීනව කුමන ආකාරයේ ප්‍රතිපත්ති තෝරා ගැනීමට තීරණය කළ ද, වොෂින්ටන්, බීජං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් තුන් කොනෙහි තබමින්, අනපේක්ෂිත “උපායමාර්ගික ත්‍රිකෝණය” නිර්මාණය වීම ඇරඹී තිබේ. උපායමාර්ගික ත්‍රිකෝණයක දී, එක් රටක ප්‍රතිපත්ති අනෙක් දෙරට අතර සම්බන්ධතාවය කෙරෙහි බරපතල බලපෑම් ඇති කරයි. චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ගැටුම් ඇති වූ, 1960 දශකයේ දී කෙටි කාලයක් සඳහා එක්සත් ජනපදය ඉන්දියාව වෙත නැඹුරු වනු දක්නට ලැබීම හැර මේ තුන් රට අතර උපායමාර්ගික ත්‍රිකෝණයක ක්‍රියාකාරකම් සිදුවෙතැයි සිතන්නට පදනමක් නොවූ තරම් ය. සීතල යුද්ධය සමයේ දී එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර සම්බන්ධතාවයේ සිදු වූ වෙනස්වීම් වලට ඉන්දියාවේ සහභාගිත්වයක් නොවිනි. චීනය සහ ඉන්දියාව ඇතුලත් වන උපායමාර්ගික ත්‍රිකෝණයක් පිළිබඳව එක්සත් ජනපදයේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති සකස් කරන්නන් (එතරම් විශ්වාසයක් රහිතව වුවත්), සාකච්ඡා කිරීම ආරම්භ කළේ ඉතාම මෑත කාලයේ, එනම් ජෝර්ජ් ඩබ්ලිව් බුෂ් ගේ පරිපාලනය සමයේ දී ය. මහාද්වීපයෙන් පිටත ලෝකයේ දී, ඉන්දියාව එතරම් වැදගත්කමට ඇති බලයක් ලෙස දුටු අමෙරිකානු ප්‍රතිපත්ති සපයන්නන් සිටියේ නම් ඒ ස්වල්පයකි. එක්සත් ජනපදය, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර ත්‍රිකෝණාකාර ක්‍රියාකාරකම් ඇති වීම සම්බන්ධයෙන් විද්වතුන් තුළ මෙන්ම ජනතාව තුළ ද උනන්දුවක් නිර්මාණය වීම ඇරඹුනේ “ආසියාවේ නිදහස අගයන බල තුලනයක්” ප්‍රවර්ධනය කිරීමට, බුෂ් පරිපාලනය විසින් අවධාරණයක් ලබා දීමෙන් අනතුරුව ය.³ මේ අදහස පිළිබඳව පුළුල් එකඟතාවයක් වොෂින්ටනය තුළ නැතත් ඉන්දියාවේ දිගින් දිගටම සිදුවන වර්ධනය හේතුවෙන් ත්‍රිකෝණයක් ජනනයවනු ඇතැයි බලාපොරොත්තුවක් පහළ වී තිබේ. මේ වන විට අනවරත ධාරාවක් බවට පත්ව තිබෙන ත්‍රිකෝණයේ ක්‍රියාකාරකම් වල සාරය උකහා ගෙන, ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපයට එයින් සිදු විය හැකි බලපෑම් ගවේෂණය කිරීම අපේ උත්සාහයයි.

අමෙරිකාව මුහුණ දෙන උභතෝකෝටික ගැටළු

සීතල යුද්ධ සමයේ දී, ආසියාවේ ආර්ථික සංවර්ධනය වැඩි වශයෙන්ම සිදු වූයේ අමෙරිකාවේ මිත්‍ර රටවල් අතර පමණකි. මෙම වර්ධනය විසින්, අමෙරිකාවේ සාපේක්ෂ පහළ වැටීම ගම්‍ය

කරනු ලැබූව ද තමන්ට ඉතාමත් වැදගත් උපායමාර්ගික අරමුණුද්වය සාර්ථකව ඉටු කරගන්නට වොමින්ටන් පරිපාලනයට හැකි විය. ඒ, නිදහස් ජාත්‍යන්තර ආර්ථිකය පුළුල් කිරීම සහ සෝවියට් සංගමය සීමා කර තබා ගැනීමයි. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ වර්ධනය විසින් එක්සත් ජනපදයට ආර්ථික ප්‍රතිලාභ සපයන අතර ආසන්න වශයෙන් බිලියන 2.5 ක ජනතාවක් නිදහස් ආර්ථිකයේ විෂය පථය තුළට රැගෙන එයි. කෙසේවෙතත්, චීනය සහ ඉන්දියාව ආර්ථික බලවේගයන් ලෙස නැගී ඒම විසින් නව ගැටළු ගොන්නක් නිර්මාණය වීම ඇරඹී තිබේ.⁴ පසු ගිය දශක දෙකක පමණ කාලය තුළ දී, “සාපේක්ෂ වාසි” වලින් බොහොමයක් චීනයට ලැබීම සහ ඉන්දියාවට ලැබෙන සාපේක්ෂ වාසි සංඛ්‍යාව ද ක්‍රමයෙන් වැඩි වී නි යැයි එක්සත් ජනපදය තුළ හැඟීමක් පැවතීම නිසා ගෝලීයකරණ සංකල්පය, බරපතල ලෙස සමාලෝචනය කරන තත්වයක් උද්ගත වී තිබේ.⁵ 2020 වර්ෂය වන විට සමූච්ච විශාලත්වයෙන් එක්සත් ජනපදය අභිභවා යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරනු ලබන චීනයේ සීඝ්‍ර නැගීම, මෑත කාලීන ආර්ථික අවපාතය නිසා යුරෝපයේ වාර්තා වන ආර්ථික වර්ධනයේ පහළ බැසීම සහ චීනය සමග පවතින අන්‍යෝන්‍ය මූල්‍ය රැඳීයාව නිසා නිර්මාණය වී ඇති දුර්වලතාවය යන කරුණු හේතුවෙන්, නව අභියෝගයන්ට හොඳින් මුහුණ දිය හැක්කේ කෙසේ ද යන කරුණු පිළිබඳව වොමින්ටන් පරිපාලනය තුළ දැඩි බෙදීමක් පවතී. ඉන්දියාවේ වර්ධනය වේගය චීනයට සාපේක්ෂව අඩු මට්ටමක පැවතීම සහ ආනයනයන් මත දැඩිව රැඳී නොපැවතීම යන කරුණු නිසා, චීනය මෙන් ඉන්දියාව, ආසන්න ආර්ථික තර්ජනයක් ලෙස සලකනු නොලබයි. එහෙත්, බීජිං පරිපාලනය මෙන්ම උපායමාර්ගික ස්වයංයක්තතාවය සහ ස්වාධීන විදේශ ප්‍රතිපත්තියක් පවත්වා ගැනීම වෙනුවෙන් නව දිල්ලි පරිපාලනය ද කැපවී සිටින බැවින්, චීනය පාලනය කර ගැනීම සඳහා ඉන්දියාව සමග හවුල්වීමට අපේක්ෂා කරන, වොමින්ටන් පරිපාලනය තුළ සිටින කණ්ඩායමේ කාර්යය දුෂ්කර වී තිබේ. වර්ධනය වෙමින් පවතින චීන සහ ඉන්දියානු ආර්ථිකයන් විසින් ඇති කරනු ලබන බලපෑම හේතුවෙන්, සෝවියට් සංගමය සීමා කොට තැබූ ආකාරයෙන් චීනය මැඩ පවත්වා ගන්නට එක්සත් ජනපදයට හැකියාවක් නැත. එමෙන්ම, ආසියාවේ පිහිටි අනෙකුත්

මිත්‍ර රටවල් සහ හිතවතුන්ට සලකන ආකාරයෙන් ඉන්දියාවට සැලකීමට ද එක්සත් ජනපදයට නුපුළුවන.

දේශපාලන මට්ටමට පැමිණි විට, ඊටත් වඩා වැඩි පරස්පරයන් පවතී. චීනයේ හමුදා බලය වර්ධනය වීම සහ ආසියාවේ අද්දර පිහිටි රාජ්‍යයන් මත චීනය විසින් ඇති කර ඇති බලපෑම විසින්, ආසියාව තුළ එක්සත් ජනපදය දරන ප්‍රමුඛත්වය ඉදිරියටත් පවත්වා ගැනීමට හැකිවේ ද යන්න පිළිබඳව සහ එක්සත් ජනපදය විසින් නිර්මාණය කර ඇති කලාපීය සන්ධාන වල තිරසාර පැවැත්ම පිළිබඳව, ගැටළු මතු කර තිබේ. ඒ අතින් බැලූ විට, එක්සත් ජනපදයේ ප්‍රධානතම අභියෝගය චීනය වන අතර ඉන්දියාව, එකතු කර ගැනීමේ හැකියාවක් පවතින හවුල්කරුවෙකි. ටෙලිස් පවසන අන්දමට

අනාගතයේ දී බලය මාරුවීමේ තර්ජනය පවතින අතර චීනය සම්බන්ධයෙන් අද අමෙරිකාව තුළ පවතින ආකල්ප (චීන බලය වඩා විශාල වර්ධනයක් පෙන්වන විට මේ ආකල්ප වඩාත් ප්‍රතිවාදී ස්වරූපයක් සමහර විට එදිරිවාදී ස්වරූපයක් ගැනීමට ඉඩ ඇත) සහ ඉන්දියාව ප්‍රසිද්ධියේ හෝ නිහඬව, එක්සත් ජනපදයේ හවුල්කරුවකු බවට පත්වීමට පවතින ඉඩකඩ යන සංසිද්ධි දෙකම පෙන්වනු ඇත්තේ ඉහළ යාමකි. ආසියානු දැවැන්තයින් දෙදෙනාගේ භූගෝලීය සම්පස්ථතාවය හේතුවෙන්, චීනයේ වර්ධනය එක්සත් ජනපදයට ඍජු බලපෑමක් ඇති කරන්නට පෙර, ඉන්දියාවේ ආරක්ෂාව, ස්වායත්තතාවය සහ ලෝක තත්වය යන කරුණු වලට හානි කරන්නට ඉඩ තිබේ.⁶

වොමින්ටන් සහ බීජිං පරිපාලනයන් එකිනෙකා ගේ කටයුතු පිළිබඳව දක්වන සුපරීක්ෂාකාරී බව සහ අනාගතයේ දී ගෝලීය පද්ධතියේ මධ්‍යය බලය මාරුවී යාමට ඇති හැකියාව විසින් “ එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර උපායමාර්ගික මිතුරු කම, එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර ඇති විය හැකි සබඳතාවයකට කිසි දිනෙක සිදුවිය නොහැකි ආකාරයෙන් ශක්තිමත් කරයි”. චීනයේ නැගීමට ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන් එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර “ස්වභාවික සන්ධානයක්” ඇති වීමේ අදහස තවදුරටත් ශක්තිමත් කරනු ලබනුයේ බීජිං පරිපාලනයේ අධිකාරීවාදී

පාලනයට හාත්පසින්ම වෙනස් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී දේශපාලන සාරධර්ම දෙරටම පොදුවේ විශ්වාස කරන බැවිනි. එහෙත්, චීනය සමග පවතින සම්බන්ධතාවන්ට වඩා විශේෂත්වයක් ඉන්දියාව සමග පවත්නා සම්බන්ධතාවන්ට ලබා දීම, එක්සත් ජනපදයට අපහසු කරුණක්ව තිබේ. චීනය සහ ඉන්දියාව සමග එක්සත් ජනපදයේ සබඳතාවන්හි පවතින අරුමය ටෙලිස් මෙසේ පෙන්වා දෙයි “එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර පවතින සම්බන්ධතාවය තුල බිය සහ සැකය ඉහළ මට්ටමක පවතින නමුත්, එය ඉන්දියාව සමග පවතින සම්බන්ධතාවට වඩා වැඩි වැදගත් කමකින් යුතු එකක් බවට පත් වී තිබේ”. වොෂින්ටන් පරිපාලනයට මෙන්ම ලෝක ආර්ථිකයට ද අතිශයින් විනාශකාරී ප්‍රතිපල නිර්මාණය කරනු ඇති හෙයින් චීනය සමග සම්බන්ධතා බිඳ දැමීමට එක්සත් ජනපදයට හැකියාවක් නැත. ටෙලිස් පෙන්වා දෙන අන්දමට, ඉන්දියාව සහ එක්සත් ජනපදය අතර සම්බන්ධතාවය “ප්‍රයෝජනවත් සහ වැදගත් වුවත්, සම්බන්ධතාවය බිඳවැටීම දෙපාර්ශවයටම මහත් පාඩු ගෙන දෙන තත්වය කරා පුළුල් කර ගැනීමට වොෂින්ටනය හෝ නව දිල්ලිය අසමත් වී තිබීම නිසා අනිවාර්යයෙන්ම පවත්වා ගෙන යා යුතු තත්වයක් ඒ තුල නැත”.⁷

චීනයට සහ ඉන්දියාවට අදාළව එක්සත් ජනපදයට මුහුණ දීමට සිදුවී ඇති උභතෝකෝටික ගැටළු, නව සියවස ආරම්භයේ සිට බිඳී. සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් සමග ක්‍රියාකිරීමේ දී වොෂින්ටන් පරිපාලනය ප්‍රදර්ශනය කළ වෙනස් වීම් තුලින් පිළිබිඹු වේ. ආසියාවේ සහ ඉන්දු-ශාන්තිකරයේ බල ව්‍යාප්තියේ සිදුවන වෙනස්වීම් වලට ප්‍රතිචාර වශයෙන් අනුගමනය කළ යුතු ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජනපදයේ අදහස දෝලනය වන බවක් පෙන්නුම් කරයි.⁸ එක් විකල්පයක් වනුයේ, සමුද්‍ර කැළඹීමෙහි මෙන්, චීනය සහ ඉන්දියාව අතරින් එක් පාර්ශවයක් තෝරා ගෙන එයට සහාය දෙමින් තමන් කැමති දිශාවකට බලය රැගෙන යාමයි. ආසියාව තුල චීනයේ බලය සීමා කිරීමේ පරමාර්ථය ඇතිව, එක්සත් ජනපදයේ ප්‍රතිපත්ති බෙහෙවින් ඉන්දියාවට බරව ක්‍රියා කරනු ජෝර්ජ් ඩබ්ලිව් බුෂ් ගේ පාලනය තුල දක්නට ලැබිණි. ජෝර්ජ් බුෂ් ජනාධිපති ධුරයට පත්වීමෙන් පසු, (2001/2003 කාල පරිච්ඡේදය තුල) මුල් වරට ඉන්දියාවට පිටත් කර එවන ලද නියෝජිතයා වූ

රොබට් බ්ලැක්වෙල් දෙරට අතර සබඳතාවය හැඩ ගැස්වීමෙහි ලා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කළේ ය. බුෂ්, චීනය සහ ඉන්දියාව දුටු ආකාරය පිළිබඳව ඔහු මෙසේ විස්තර කරයි:

ජනාධිපති බුෂ්, එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතාවය නවමු ආකාරයකට හැරවීමට කටයුතු යෙදුවේ චීනයේ නැගී එන බලය තුලනය කිරීම සඳහා ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙස ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ඉන්දියාව යොදා ගැනීමේ මූලික උපායමාර්ගික ප්‍රතිපත්තිය මත පිහිටමිනි. මෙය චීනය සීමා කර තැබීමේ සංකල්පය මත පිහිටා කරන ලද්දක් නොවන බව පැහැදිලිව කිය යුතු ය. ඉන්දියානු උපායමාර්ගඥයින් පලවා හැරීමේ හොඳම ක්‍රමය චීනය සීමා කිරීම සඳහා උපදෙස් දීම බව කවුරුත් දන්නා කරුණකි. ඒ වෙනුවට, වගකීමෙන් යුතු ජාත්‍යන්තර ප්‍රතිපත්ති යොදා ගැනීමට චීනය පෙළඹවීමේ වැදගත් වගකීම, ඉදිරි දශක ගණනාව තුල එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව සතු වන අතර ඒ සම්බන්ධව එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර ද්විපාර්ශවීය සබඳතාවයක් ඇතිවීම, දෙරටේම ජාතික යහපත සඳහා අතිශයින්ම වැදගත් වේ. ඉන්දියාවට ද අවම වශයෙන්ම චීනය තරමටම වැදගත් කමක් ලබා දෙමින් බුෂ් පරිපාලනය කටයුතු යෙදුවේ මේ මූලික උපායමාර්ගික අදහස අනුව යමිනි.⁹

එක්සත් ජනපදයේ එම නව ප්‍රවේශය ප්‍රකට වූයේ පරමාණුක අංශයෙන් බොහෝ කලක් තනිවී සිටි ඉන්දියාවේ එම හුදෙකලාව නිමාවට පත් කළ සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම සහ ආරක්ෂක සහයෝගිතාවය සඳහා දස වස් රාමුවක්, 2005 වර්ෂයේ දී අත්සන් තැබීමත් සමගිනි. කෙසේවෙතත්, න්‍යෂ්ටික බලයට අදාළ කොන්දේසි දේශීය හෝ විදේශීය කරුණු හේතුවෙන් වෙනස් කිරීම සම්බන්ධයෙන්, විශේෂයෙන්ම ඉන්දියාව සම්බන්ධයෙන් පමණක් එසේ කිරීම සම්බන්ධයෙන්, එක්සත් ජනපදයේ විදේශ කටයුතු අංශ වල බහුතරයක ගේ එකඟතාවයක් නොතිබුණු බව පැහැදිලි ය. චීනය තුලනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව මත, එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර ක්‍රියාකාරකම් සිදුකිරීම පිළිබඳව පැවතුනේ ඊටත් වඩා අඩු එකඟතාවයකි. ඉන්දියාව උපායමාර්ගික ස්වායත්තතාව කෙරෙහි දැඩි බැඳීමක් ඇති බැවින් බිජිං පරිපාලනයට විරුද්ධව එක්සත් ජනපදය සමග එකතු වීමට කැමැති නොවනු ඇතැයි

එක්සත් ජනපදයේ සමහර පාර්ශවය වල තර්කය විය. මේ සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජනපදය තුල එකඟතාවයක් ඇති කර ගැනීමට කරන ලද උත්සාහයේ ප්‍රතිපලයක් ලෙස සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම, මූලින් යෝජනා කර තිබූ තත්වයට වඩා දියාගැ කරන ලද අතර කොන්දේසි විශාල සංඛ්‍යාවක් ද ඊට අඩංගු කරනු ලැබිණි. ඉන්දියානු ආණ්ඩුවට මෙය පෙනුනේ, ගනුදෙනුවේ උපායමාර්ගික වටිනාකම පහත හෙළීමක් ලෙසිනි. කෙසේවුවත්, සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම සහ ද්විපාර්ශවික ආරක්ෂක සහයෝගිතාවය තවදුරටත් පුළුල් කිරීම මතින් නව දිල්ලි සහ වොෂින්ටන් පරිපාලනයන් අතර වඩා ශක්තිමත් සම්බන්ධතාවයක් සඳහා පදනම ගොඩනැගිණි. ඉන්දියාව සමග වැඩි අවබෝධතාවයක් ඇති කර ගැනීමෙන්, එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර සම්බන්ධතාවය පිරිහුණේය යන්න අදහස් නොවේ. එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතාවය වැඩි දියුණුවීම බීජිං පරිපාලනයේ සැකයට තුඩු දුන් කරුණක් වුවත් බීජිං පරිපාලනය සමග සබඳතා තහවුරු කර ගැනීම අතින් ද බුෂ් පරිපාලනය සාර්ථකත්වයක් අත් කර ගත්තේ ය.

කෙසේවෙතත්, ඔබ්‍රාමා පරිපාලනය මුල්ම අවස්ථාවේ දී චීනය සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කළ ප්‍රවේශය ඉන්දියාව තුල ගැටළු රාශියක් මතු කරන්නට හේතු වීණි. ඔබ්‍රාමා පරිපාලනය, චීනයට විශේෂ සැලකිලි දක්වන්නේ ය සහ බීජිං පරිපාලනයේ මූලික අවශ්‍යතාවයන්ට ඉඩ දීම හරහා ගෝලීය සහ කළාපීය ගැටළු වල දී, බීජිං පරිපාලනය වොෂින්ටනයට වඩා හොඳ හවුල්කරුවකු වනු ඇත යන මූලාව මත එක්සත් ජනපදය ක්‍රියා කරන්නේ ය යන්න ඉන්දියාවේ අදහස විය. 2009 නොවැම්බර් මාසයේ දී ඔබ්‍රාමා චීනයේ කළ සංචාරය අවසානයේ දී නිකුත් කළ නිවේදනය ද ඔබ්‍රාමා ගේ ප්‍රවේශය හොඳින් පැහැදිලි කරන්නක් වීණි. ඔබ්‍රාමා පරිපාලනය, “G2” යන අදහස කිසිවිටෙක භාවිත නොකළේ වුව ද එක්සත් ජනපදය තුල චීනය සම්බන්ධව සිදුවන සංවාදයේ අන්තර්ගතය සහ භාෂාව යන දෙකම වෙනස්වීමට, වොෂින්ටනය තුල එම අදහසට විශාල විද්වත් සහයෝගයක් නිර්මාණය වීම හේතු වන්නට ඇති බවට ඉන්දියාව විශ්වාස කළේ ය.¹⁰ ඩිමොක්‍රැටික් සහ ලිබරල් මන්ත්‍රීවරුන් අතර බල තුලන දේශපාලනයට නොකැමත්තක්

පවතින වාතාවරණය තුල සහ එක්සත් ජනපදය දුර්වල වී ඇති අළුත් තත්වය තුල, චීනය සමග ගැටුමක් වලක්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය වටහා ගත් අනෙකුත් කොටස් වල යථාර්ථවාදී අදහස් නිසා ආසියාව සම්බන්ධ එක්සත් ජනපදයේ ප්‍රතිපත්ති වෙනත් අතකට හැරී ඇති බවට ද ඉන්දියාව බිය විය.¹¹ දකුණු ආසියාවේ සාමය සහ පාලනය පවත්වා ගෙන යාමේ කටයුතු වල දී චීනයට “අධික්ෂක” කාර්යභාරයක් ලැබෙන යෝජනාවක් ද අඩංගු කොට හු ජින්ටාවෝ සහ බරක් ඔබ්‍රාමා විසින් නිකුත් කරන ලද ඒකාබද්ධ ප්‍රකාශයට, ඉන්දියාව දැඩි විරෝධයක් ප්‍රකාශ කළේ ය.¹² ඉන්දියාවේ විරෝධයන්ට ප්‍රතිචාර ලෙස දින කිහිපයකට පසුව ඔබ්‍රාමා හානිපූරණය කළේ,¹³ ධවල මන්දිරයේ දී අගමැති මන් මෝහන් සිං හමු වූ අවස්ථාවේ දී ඉන්දියාව, “ආසියාවේ ප්‍රධානතම බලයක්” බව සහතික කිරීමෙනි.¹⁴ ඉන් අනතුරුව, බුෂ් පරිපාලනය සමයේ දී දියත් කරන ලද උපායමාර්ගික හවුල්කාරිත්වය තවදුරටත් වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා සිය කැපවීම ප්‍රදර්ශනය කිරීම පිණිස එක්සත් ජනපදය, සැමවිටම විශේෂ උත්සාහයක් ගත්තේ ය. එහෙත්, චීනය සමග කටයුතු කිරීමේ දී වොෂින්ටන් පරිපාලනයට පවතින උභතෝකෝටික ගැටළු තත්වය, නව දිල්ලි පරිපාලනයෙන් රහසක් කොට තබා ගත හැකි නොවීණි.¹⁵

චීනයේ අවශ්‍යතාවයන්ට ඉඩ සලසන්නට ප්‍රයත්න දරමින්, ඔබ්‍රාමා සිය ජනාධිපති ධුර කාලය ඇරඹුව ද ආසියාව තුල ප්‍රමුඛත්වය තබා ගැනීමට අමෙරිකාව තුල පවතින අධිෂ්ඨානය, මූලපිරුම් කිහිපයක් හරහා යළි තහවුරු කිරීමට වැඩි කාලයක් ගත වූයේ නැත. ආසියාව තුල, එක්සත් ජනපද සන්ධානයන් ශක්තිමත් කිරීම, ගෝලීය හමුදා ස්ථාපනය ඉන්දු-ශාන්තිකරයට බර වන අයුරින් යළිතුලනය කිරීම සහ චීනයේ බලය පුළුල් වීම සම්බන්ධව කටයුතු කිරීම සඳහා නව මෙහෙයුම් දර්ශනයක් සකස් කර ගැනීම මෙම මූලපිරුම් අතරින් ප්‍රධාන විය. එක්සත් ජනපද ආරක්ෂක ලේකම් ලියොන් පැනෙටා, ඉන්දියාව හැඳින්වූයේ නව උපායමාර්ගයේ “කඩ ඇණය” ලෙසිනි “බටහිර ශාන්තිකරයේ සහ නැගෙනහිර ආසියාවේ සිට ඉන්දියානු සාගරය සහ දකුණු ආසියාව දක්වා වන අඩ කවය පුරාවට, අපි අපේ හමුදා හවුල්කාරිත්වයන් මෙන්ම හමුදා ස්ථාපනය ද පුළුල් කරමු. ඉන්දියාව සමග පවතින

ආරක්ෂක හවුල්කාරිත්වය මෙම උපායමාර්ගයේ කඩ ඇණයකි. ඉන්දියාව මෙම කළාපයේ මෙන්ම ලෝකයේ ද වඩාත් ක්‍රියාකාරී රටවල් අතරින් එකක් වන අතර ඉන්දීය යුද හමුදාව ලෝකයේ ඉහළ ශක්‍යතාවයෙන් යුතු හමුදා අතරින් එකකි. ජාත්‍යන්තර ආරක්ෂාව සහ සමෘද්ධිය පවත්වා ගෙන යාම පිණිස වන ප්‍රතිපත්ති මාලාවක් කෙරෙහි ඉන්දියාවට සහ එක්සත් ජනපදයට සමාන කැපවීමක් තිබේ.¹⁶ ඔබ්බා ගේ pivot to Asia මූලපිරුම, එක්සත් ජනපද ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍රයේ විශාල වෙනසක් සිදු කළ අතර, ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගික වැදගත් කම යළි තහවුරු කරන බවක් පෙනෙන්නට තිබුණ ද එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර සබඳතාවයේ පවතින ආතතිය මෙන්ම වොෂින්ටන් සහ බීජිං පරිපාලනයන් අතර බලය තුලනය වෙනස්වීමට තමන් තුල ඇති සංවේදීභාවය පිළිබඳව ද නව දිල්ලි පරිපාලනයට හොඳින් දැනිනි. වොෂින්ටනයට සිය Pivot to Asia මූලපිරුම දිගටම පවත්වා ගෙන යාමට හැකිවනු ඇතිදැයි සැක පහළ කළ කොටසක් නවදිල්ලියේ වූ අතර චීනය සමග ද්විපාර්ශ්වික අවබෝධතාවයක් ඇති කර ගැනීමට අමෙරිකාව තුල ඇති පෙළඹවීම සැබෑ සහ කල් පවතින එකක් වනු ඇතැයි ඔවුහු තැනී ගෙන සිටිති.

G2 සංකල්පය පිළිබඳව එක්සත් ජනපදය තුල තර්ක විතර්ක නැගෙමින් පවතිද්දී, සිය අවශ්‍යතාවයන්ට සහ අමෙරිකාවේ අවශ්‍යතාවයන්ට එක්ව ගමන් කළ හැකි ක්‍රමයක් පිළිබඳව අදහසක් චීනය විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිනි. “බල ප්‍රදේශ” වෙන් කර ගැනීමේ පැරණි අදහස මත මෙය ගොඩ නැගී තිබේ. ශාන්තිකර ආඥා ප්‍රදේශයේ එක්සත් ජනපද ආඥාපති නිමිති කීටින් පවසන අන්දමට, ශාන්තිකරය තුල අමෙරිකාවට සහ චීනයට වෙන් වෙන් වශයෙන් බල ප්‍රදේශ නිර්මාණය කර ගැනීම පිළිබඳ අදහස, චීන ජනරාල් වරයකු විසින් විහිළුවට මෙන් ඉදිරිපත් කරනු ලැබිනි. “නැගෙනහිර හවායි ප්‍රදේශය අමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ ඔබ භාර ගන්න. බටහිර හවායි සහ ඉන්දියානු සාගරය, චීනයේ අපි භාර ගන්නම්. නැගෙනහිර ශාන්තිකරයට යාමේ අවශ්‍යතාවයක් අපට ඇති නොවනු ඇති. එහි යමක් සිදුවුවහොත් අපට දැනුම් දීමට ඔබට හැකියි.¹⁷ මෙහි යමක් සිදුවුවහොත්, අපි ඔබට දැනුම් දෙන්නම්” යනුවෙන් චීන ජනරාල් වරයා පැවසූ එම අදහස කීටින්

විසින් උපුටා දැක්වූ බව, 2009 මැයි මාසයේ දී ඉන්දියාවේ දී පැවැත් වූ ඔහු ගේ සාකච්ඡාව ආවරණය කළ ඉන්දියානු මාධ්‍යවේදියකු වාර්තා කර තිබේ. එක්තරා මට්ටමක දී කල්පනා මාත්‍රයක් පමණක් සේ පෙනුනත් ශාන්තිකරය බල ප්‍රදේශ වලට වෙන් කිරීම, මහා බලවතුන් ගේ දේශපාලනය තුල දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පැවතුනු සම්ප්‍රදායකට අනුකූල ය. අනෙක් අතට, නැගී එන බලයක් වන චීනයට, එක්සත් ජනපද නාවික හමුදා ස්ථාපනය, සිය සාගර ප්‍රදේශ වලින් සහ එය වටකරන පළමුවන දිවයින වළල්ලෙන් එපිටට තල්ලු කර දැමීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇති වීම පුදුමයට කරුණක් නොවේ. එහෙත්, දැනට පවතින තත්වය අනුව, බටහිර ශාන්තිකරය තුල සිය නාවික හමුදා ස්ථාපනය පවත්වා ගෙන යාමට එක්සත් ජනපදය දැඩි අධිෂ්ඨානයක සිටී. චීනයේ බලය ඉතා සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ නැංවුනු සහ ආසියාවේ විදේශ කඳවුරු පවත්වා ගෙන යාමට එක්සත් ජනපදයට ඇති හැකියාවට රට අභ්‍යන්තරයේ පවතින ගැටළු නිසා නිර්මාණය වන පීඩනය ඉහළ යන තත්වයක් උද්ගත වුවහොත්, නායකත්වය, චීනය සහ අමෙරිකාව අතර හවුලේ බෙදා ගැනීම හෝ ලෝකය බල ප්‍රදේශ වලට බෙදා ගැනීම, ඥාණාන්විත ප්‍රතිපත්තිමය විකල්පයක් ලෙස වොෂින්ටන් පරිපාලනය තුලින් මතු වන්නට ඉඩ තිබේ.

ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපය පිළිබඳව, එක්සත් ජනපදය තුල විවාදයට ලක් වන තවත් අදහසක් වනුයේ “පිටත සිට තුලනය” කිරීමයි. “තමන් අතරින් චීනයේ නැගීම වැලැක්වීමට, අනෙකුත් ආසියානු බලයන් වන, ජපානය, රුසියාව සහ ඉන්දියාව යන රටවලට පවතින කඩිනම් අවශ්‍යතාවය ඒ සඳහා එක්සත් ජනපදයට පවතින අවශ්‍යතාවයට වඩා දැඩි” යැයි ක්‍රිස්ටෝපර් ලේන් පවසයි. ඔහු තවදුරටත් පවසන්නේ “නැගෙනහිර ආසියාවේ පවතින ප්‍රතිවාදීත්වයන් ගෙන් (අවම වශයෙන් මුල් කාලයේ දී) ඉවත්ව සිටීමේ විකල්පය” සහ “චීනය කළාපීය ආධිපත්‍ය අත් කර ගැනීමෙන් වලක්වාලීමේ අවදානම සහ එහි පිරිවැය භාර ගැනීමට චීනයේ අසල්වැසි රාජ්‍යයන්ට බල කර සිටීමේ” හැකියාව එක්සත් ජනපදය සතුව පවතින බවයි. “නැගෙනහිර ආසියාව සම්බන්ධයෙන් ගත් කළ, සිය හමුදා, සීමාවෙන් පිටත ස්ථානගත කර තබන්නට හෝ කළාපයේ බල තුලනය බිඳ

වැටීමක් සිදුවන්නට ඉඩ නැතත්, එවැන්නක් සිදුවන අවස්ථාවක දී උපකාරක කාර්යභාරයක් පමණක් ඉටු කිරීමෙන් එක්සත් ජනපදයට අවාසියක් නොවන” බව ද ලේන් යෝජනා කර සිටී. “නැගෙනහිර ආසියාව තුළ දරන අධිපති කමිත් ඉවත් වී දුර සිට තුලනය කිරීමේ උපායමාර්ගයක් යොදා ගැනීම තුළින් සිය සාපේක්ෂ බලය සහ උපායමාර්ගික බලපෑම වඩා හොඳින් ආරක්ෂා කර ගැනීමට එක්සත් ජනපදයට හැකි වේ. කළාපයේ මහා බලවතුන් ආරක්ෂක තරඟයේ යෙදී වෙහෙසට පත්වනු පෙසකින් සිට නැරඹීමට එක්සත් ජනපදයට පිළිවන” යනුවෙන් ලේන් තරයේ කියා සිටී”.¹⁸ පිටතින් සිට බලය තුලනය කිරීමේ උපායමාර්ගය, ශාන්තිකරය තුළ අමෙරිකාවේ ඉලක්ක සහ ඒවා ඉටු කර ගැනීමට පවතින සම්පත් එකිනෙක වඩා හොඳින් සමතුලිත කර ගැනීමේ අවස්ථාව සලසන ආකර්ෂණීය විකල්පයක් වුවත් එය, නූතන අමෙරිකානු උපායමාර්ගික සංස්කෘතිය තුළ එතරම් වැදගත් ස්ථානයක් හිමි කරගන්නට සමත් නොවී ය. එහෙත්, ඔබ්බා පරිපාලනය සමය තුළ, චීනය පිළිබඳව වොෂින්ටනය තුළ සිදුවන සාකච්ඡා වෙනස් මාර්ගයකට අවතීර්ණවීම නව යථාර්ථයක් මතු කර පෙන්වයි. ඉන්දියාව තුලනය කිරීමට අවශ්‍ය වන තත්වයක් උද්ගත වුවහොත් පිටතින් සිට තුලනය කිරීමේ උපායමාර්ගය එක්සත් ජනපදය විසින් යොදා ගනු ඇත. බංගලා දේශය මුදා ගැනීම සඳහා ඉන්දියාව විසින් දියත් කරන ලද යුද්ධය සමයේ දී, USS Enterprise නෞකාව බෙංගාල බොක්ක කළාපයට එවන්නට එක්සත් ජනපදය කටයුතු යෙදූ බව අමතක කිරීමට නව දිල්ලි පරිපාලනයේ උපායමාර්ගික ප්‍රජාවේ සමහර කොටස් සූදානම් නොමැති බැවින් එවැන්නක් සිදුවීමට ඇති හැකියාව ඉන්දියාවට අමතක වී නැත.

ඉන්දියාවේ දෙගිඩියාව

උපායමාර්ගික ත්‍රිකෝණයේ අනෙක් දෙකොටස සමග කටයුතු කිරීමේ දී අවිනිශ්චිතතාවයෙන් පෙළෙන එකම බලවතා එක්සත් ජනපදය පමණක් නොවේ. රටවල් තුන අතරින් දුර්වලතමයා වන ඉන්දියාවේ දෙගිඩියාව, සාපේක්ෂව අතිශයින් තීව්‍ර ය. ක්ලින්ටන් පරිපාලනය සමයේ දී සංහිදියාවක් සඳහා එක්සත් ජනපදය වෙත ලංවීමට පසුබට නොවූ සහ බුෂ් පරිපාලනයෙන් ලබා

දුන් අවස්ථාවන් පිළිගැනීමට නොපැකිළිවනු ඉන්දියානු නායකත්වය, 1998/2008 පරිච්ඡේදය තුළ මේ සම්බන්ධයෙන් නිර්භයව ක්‍රියා කළ වගක් පෙනිනි. නමුත් සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම ක්‍රියාවට නැංවීමේ දී, පුළුල්ව පවසතොත්, එක්සත් ජනපදය සමග උපායමාර්ගික සම්බන්ධතාවයක් ගොඩ නගා ගැනීමට දරන ලද ප්‍රයත්නයට, මතවාදී වම සහ අවස්ථාවාදී දකුණ යන දේශපාලන අන්තයන් දෙකෙහිම දැඩි විරෝධය පළ විය. සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම ආරම්භ කරන ලද්දේ, ඉන්දියාව, එක්සත් ජනපදය සමග ආරක්ෂක සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගැනීමෙන් වලකාලන, අතීතයේ සිට පැමිණෙන රිනාත්මක ආකල්පයන් දුරු කර හැරීමට වුවත්, එහි අඩංගු කොන්දේසි සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව තුළ පැන නැගුණු විවාදය, එක්සත් ජනපදය සමග ඉන්දියාවේ දේශපාලන සම්බන්ධය පිළිබඳ සිදු වූ සාකච්ඡාවට විෂ මුසු කළේ ය. සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා සිය දේශපාලන ප්‍රාග්ධනයෙන් විශාල කොටසක් වැය කර සිටි මන් මෝහන් සිං ප්‍රධාන ආණ්ඩුවට, 2009 මැයි මාසයේ දී නැවත බලයට පත්වීමෙන් අනතුරුව, එක්සත් ජනපදය සමග උපායමාර්ගික සහයෝගිතාවයක් ගොඩනැගීම සඳහා වන දැවැන්ත ප්‍රයත්නයකට, ප්‍රබල ශක්තියක් ලබා දීම දුෂ්කර කාර්යයක් වීනි. ඊට අමතරව, එක්සත් ජනපදය සමග පවත්වන ලද සාකච්ඡා වලට අදාල රහස් ලියවිලි WikiLeaks වෙබ් අඩවිය විසින් මුදාහරිනු ලැබීම නිසා නව දිල්ලිය තුළ නිර්මාණය වූ ප්‍රසිද්ධ වාතාවරණය එක්සත් ජනපදය සම්බන්ධයෙන් නිර්භය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කිසිසේත් හිතකර නොවීනි. ජාත්‍යන්තර ව්‍යවහාරයන් සමග අනුකූල නොවන සිවිල් න්‍යෂ්ටික වගකීම් සම්බන්ධයෙන් නීති සම්මත කර ගැනීමෙන් ඉන්දිය පාර්ලිමේන්තුව වලක්වා ගැනීමට නව දිල්ලි පරිපාලනයට නොහැකි වීම නිසා එක්සත් ජනපද සමාගම් ද ඇතුළු පෞද්ගලික සමාගම් වලට සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුමෙන් පූර්ණ ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීම දුෂ්කර විය. ප්‍රහාරක ගුවන් යානා 126 ක් මිල දී ගැනීමේ ක්‍රමවේදයේ දී ඉන්දිය ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය විසින් යොදා ගන්නා ලද පටු තාක්ෂණ ප්‍රවේශය හේතුවෙන් එක්සත් ජනපදයට අයත් Boeing සහ Lockheed සමාගම් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද මිල ගණන් ඒ සඳහා පිළිගනු නොලැබිනි. වොෂින්ටන් පරිපාලනය සමග සම්බන්ධතාවය

ඉදිරියට ගෙන යා හැක්කේ කෙසේ ද යන්න පිළිබඳව නව දිල්ලියේ උසස් තල වල එකඟතාවයක් නොමැති තත්වයක් යටතේ පෙනී ගියේ එක්සත් ජනපද ඉන්දියා සම්බන්ධතාවය තවදුරටත් ඉහළට ගමන් කළ නොහැකි මට්ටමකට ළඟා වී ඇති බවයි. මෙය අමෙරිකානු ප්‍රතිපත්ති ප්‍රජාවේ සමහර කොටස් අතර සැලකිය යුතු බලාපොරොත්තු කඩවීමක් නිර්මාණය කිරීමට ද හේතු විය.¹⁹

චීනය සමග සම්පයෙන් කටයුතු කිරීමට, ඔබාමා පරිපාලනයේ මුල් පරිච්ඡේදය තුළ දරන ලද විශේෂ උත්සාහයෙන් ඉන්දියාවට වැටහී ගියේ බීජිං පරිපාලනය සමග ගැටුම් පැවතුනත්, සහවාසය සඳහා චීනය සමග තාවකාලික ගිවිසුමක් හෝ ඇති කර ගැනීමට වොෂින්ටනයට නව අවශ්‍යතාවයක් පවතින බවයි. චීනය සමග සම්බන්ධතා පවත්වා ගැනීමේ අතවශ්‍යතාවය යන දුර්වලතාවය වොෂින්ටනයට පවතින බව වටහා ගත්ත ද අනාගතයේ දී ආසියාව තුළ චීන-එක්සත් ජනපද සම්බන්ධතාවයක් ඇතිවනු බලමින් නිහඬව පසෙකට වී සිටීම ඉන්දියාව තදින් නොරිස්සු දෙයකි. චීනය සමග කටයුතු කිරීමේ දී දිගු කාලීන පළපුරුද්දක් තිබූ රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකයකු සහ ඉන්දියානු අගමැතිවරයා ගේ විශේෂ නියෝජිතයා වූ ශ්‍යාම් සරන් පවසා තිබුනේ:

තමන්ගේ ම ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත් වීම් නිසා පරිපූර්ණ ආර්ථික සහ මූල්‍ය අර්බුදයක් තුළට සිය රට ඇද දැමීමෙන් චීනය වලක්වා ගැනීම පිණිස සහ සමහර විට සිය ආර්ථිකය ප්‍රතිසාධනය කර ගැනීම පිණිස, අකැමැත්තෙන් වුවත් චීනයේ ගෝලීය සහ කළාපීය අවශ්‍යතාවයන්ට ඉඩ සලසා දීමට එක්සත් ජනපදය කැමැත්තක් දක්වන බවක් පෙනේ. නව ගෝලීය පාලන ව්‍යුහය සකස් කිරීමේ කටයුතු වලට සහභාගි වීම සඳහා චීනයට ආරාධනය කර තිබෙන අතර කළාපීය ප්‍රධාන ගැටුම් විසඳීමට නොවේ නම් අවම වශයෙන් ඒවා කළමනාකරනය කිරීමේ කටයුතු වල දී සිය අදහස් දැක්වීමට බලය ඇති වැදගත් තත්වයක් චීනය වෙත පවරා ඇත.

එහෙත්, චීනය සිය බලය තවමත් පාවිච්චි කොට නැති බව පැවසූ සරන් නව ජාත්‍යන්තර සන්දර්භය තුළ ඉන්දියාවට තෝරා ගත හැකි විකල්පයන් පිළිබඳව ද මෙසේ අදහස් දැක්වා තිබේ.

වඩාත් විසුරුනු සහ විවිධාංගීකරණය වූ ජාත්‍යන්තර තත්වයක් කෙරෙහි නැඹුරුවක් නිර්මාණය කිරීම අපේ අරමුණ විය යුතු ය.

බහුධ්‍රැවීය ආසියාවක් ඇතුළත් බහුධ්‍රැවීය ලෝකයක් ඇති වීමට අප තුළ පවතින නෛසර්ගික කැමැත්ත සමග එම අදහස ඉතා හොඳින් අනුකූල වේ. මෙම අරමුණ පොදු එකක් බවට පත් කර ගැනීම සඳහා අප අනෙකුත් බලයන් සමග එක්ව කටයුතු කළ යුතු ය. සීමිත, උපායමාර්ගික සම්බන්ධතාවන් සංඛ්‍යාවක් මත විශ්වාසය නොතබා පොදු ගැටළු පවතින රටවල් සමග, ඒ ඒ ගැටළුව සම්බන්ධ, විවිධ සන්ධානයන් ගොඩනගා ගැනීම අපේ උත්සාහය විය යුතු ය.²⁰

එක්සත් ජනපදය සමග ඉතාමත්ම සමීප සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගැනීම සහ ආසියාව මත චීනයේ ආධිපත්‍ය පැතිරීම යන කරුණු සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව තුළ පවතින සාම්ප්‍රදායික බිය පුනරාගමනය කර ඇති බව සරන් විසින් “බහුධ්‍රැවීය ලෝකය” සහ “බහුධ්‍රැවීය ආසියාව” යන අදහස් දෙකටම ලබා දී ඇති සමගාමී අවධාරණය තුළින් පැහැදිලි වේ. වසරකට පසුව, එම විෂය සම්බන්ධයෙන්ම අදහස් දක්වන සරන්, ඉන්දියාවට තර්ජනයක් විය හැකිව තිබූ G2 සන්ධානය නිර්මාණය නොවීම පිළිබඳව සතුට පළ කර ඇත. “සියළුම බලයන් සමග කටයුතු කිරීම, එහෙත් ඉන් කිසිවක් සමග සන්ධාන ගත නොවීම”²¹ ඉන්දියාවේ ප්‍රතිපත්තිය විය යුතු බව ද ඔහු අවධාරණය කර තිබුනි. ඔබාමා පරිපාලනයේ මුල් අවස්ථාවේ දී සිට ඉන්දියාව යොදා ගත් ඉදිරි රැකුම් (hedging) උපායමාර්ග සාර්ථක වූ බව ද සරන් මෙහිදී පවසා තිබේ. “චීනය සහ එක්සත් ජනපදය අතර සමීප සම්බන්ධතාවයක් ඇති වීමේ අනතුර දැනට පහව ගොස් ඇතත් ඒ වෙනුවට එහි පරස්පරය, එනම් දෙරට අතර ආතතිය ඉහළ නැගීමේ අනතුර පවතී. එම දෙරට අතර සමීප සම්බන්ධතාවය හෝ ගැටුම, ඉන්දියාවේ ජාතික යහපත පිණිස හේතු නොවේ”.²² 2011/2012 කාල පරිච්ඡේදය තුළ එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර ආතතිය ඉහළ නැගීමත් සමගම ඉන්දියා-එක්සත් ජනපදය උපාය මාර්ගික සබඳතාවයට බුෂ් පරිපාලනය දී තිබූ අවධාරණයට ඔබාමා පරිපාලනය විසින් නව පණක් එකතු කරන ලදී. එහෙත්, චීනයට එරෙහිව, එක්සත් ජනපදය සමග සන්ධාන ගත වන බව සිය රට තුළ හෝ ආසියාව තුළ ප්‍රකට වනු දැක්මට නව දිල්ලි පරිපාලනයට රිසි නොවී ය. වොෂින්ටනය සමග පවත්වා ගෙන යන ද්විපාර්ශවීය ආරක්ෂක සහයෝගීතාවයේ විෂයපථය පුළුල් කර ගැනීමට ඉන්දියානු ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශය

තුල දැඩි උනන්දුවක් පැවතියත් එක්සත් ජනපදයේ සන්ධාන පද්ධතිය තුලට ඇතුලත් වීමට පසුබට විය. එමෙන්ම, එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර දිනෙන් දින වර්ධනය වෙමින් පවතින ගැටුම පිළිබඳව තමන් තුල පවතින නොසන්සුන් බව ද ඉන්දියාව විසින් ප්‍රකාශ කරනු ලැබිණි.²³

ආසියාවේ, වෙනස් වෙමින් යන භූ-දේශපාලනායික වාතාවරණය සමග කටයුතු කිරීමේ දී කිසියම් මට්ටමක ස්වයන්තතාවයක් ඉතිරි කර ගැනීමට නම්, තමන් එක්සත් ජනපදය සමග සන්ධාන ගත නොවන බව චීනයට සහතික කිරීම ඉන්දියාවේ උපායමාර්ගයේ වැදගත් අංගයක් වීනි. කෙසේ වුවත්, චීනය සමග ගැටුමකට යාම වලක්වා ගැනීම තුලින් චීනයට අදාළ කරුණු සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව තුල උපායමාර්ගික උභතෝකෝටිකයන් නිමාවට පත් වූයේ නොවේ. ඇත්ත වශයෙන්ම, ටිබෙටයට සහ කාශ්මීරය දේශසීමාවන්ට සම්බන්ධ, ද්විපාර්ශවීය ගැටුම් 2000 දශකය තුල දී වඩාත් තීව්‍ර තත්වයට පත් විය. උපමහාද්වීපය තුල චීනයේ බලය ඉහළ යාම සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියාව තුල පවතින නොසන්සුන්කම සහ න්‍යෂ්ටික හුදෙකලාව නිමා කිරීමේ කටයුත්තේ දී හෝ වේවා එක්සත් ජාතීන් ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලයේ නිත්‍ය සාමාජික තනතුරක් ලබා ගැනීමේ ප්‍රයත්නයේ දී හෝ වේවා, ඉන්දියාවේ ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා සීමා කිරීමට බීජිං පරිපාලනය උත්සාහ දැරීම සම්බන්ධයෙන් නව දිල්ලිය තුල පවතින තොරිස්සුම යන දෙක එක තරමටම දැඩි හැඟීම් වේ. චීනයට එරෙහිව ඉන්දියාවට ඇති දේශපාලනායික සහ ආරක්ෂක පැමිණිලි රාශිය අතරට තවත් පසුබිමක් ද එක් විය. ඒ ශීඝ්‍රයෙන් පුළුල් වෙමින් ගොස් 2011 වර්ෂයේ දී අමෙරිකානු ඩොලර් බිලියන 74 ක් දක්වා ඉහළ ගිය දෙරට අතර වෙළඳ සම්බන්ධතාවයයි. ඉන්දියාව, චීනය සම්බන්ධයෙන් අනුගමනය කරන ප්‍රතිපත්තියෙහි ප්‍රධානත්වය සාමාන්‍යයෙන් ආරක්ෂක ආයතන වලට හිමි වුවත් දෙරට අතර පුළුල් වෙමින් යන ආර්ථික හවුල්කාරිත්වය විසින් එතුලට තවත් සාධනීය පංගුකරුවන් පිරිසක් හඳුන්වා දෙනු ලැබිණි. චීනය සම්බන්ධව ඉන්දියාවට පවතින උපායමාර්ගික උභතෝකෝටිකය, එක්සත් ජනපදයට චීනය සම්බන්ධයෙන් පැවති උභතෝකෝටිකයට සමාන මුහුණුවරක්

ගන්නට පටන් ගෙන තිබිණි. එනම්, බීජිං පරිපාලනයේ වර්ධනය වන හමුදා බලයේ උපායමාර්ගික ප්‍රතිපල සීමා කරන අතරම චීනයේ ආර්ථික වර්ධනයෙන් ප්‍රතිලාභ ලබා ගන්නේ කෙසේ ද යන්න ය. චීනය ආසියාවේ ආධිපත්‍යයට පත්වීම වැලැක්වීම එක්සත් ජනපදයේ මෙන්ම ඉන්දියාවේ ද අභිප්‍රාය වූ නමුදු ඒ සඳහා යොදා ගන්නා උපායමාර්ගය තුල අනිවාර්යයෙන්ම අන්තර්ගත වන අවදානම මගහැරීම දෙරටටම අවශ්‍යතාවයයි. කෙසේවුවත්, නැගී එන චීනය සමග ක්‍රියා කිරීම, එක්සත් ජනපදයට වඩා ඉන්දියාවට දුෂ්කර කටයුත්තකි. එය එසේ වූයේ බලයන් තුන අතරින් ඉන්දියාව දුර්වලතම තත්වයේ පසුවීම නිසා පමණක් නොවේ. චීනය සමග පවතින භූගෝලීය සම්පස්ථතාවය විසින් නිර්මාණය කරනු ලබන අනාරක්ෂිත භාවයන් රැසකට ද ඉන්දියාවට මුහුණ දීමට සිදුවී තිබේ. එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර සබඳතාවන් අවිනිශ්චිත අදියරකට ළඟා වූ විට දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පැවත එන බටහිරට එරෙහි ජාතිමාමකත්වය, ආසියානුවාදය (ආසියානුවන් එකට එකතුවීම) යළි උපත ලැබීම, නොබැඳි සහ මධ්‍යස්ථ භාවයේ ආකර්ෂණීයත්වය සහ යථා දේශපාලනයේ (real politik) වටිනාකම²⁴ වැනි එකිනෙක පරයා නැගෙන මතවාදී ආකල්පයන් රැසක් අතරින් කුමක් තෝරා ගන්නේ ද යන ගැටළුවට ඉන්දියාව මැදි විය. එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර සබඳතාවය ක්‍රමයෙන් වෙනස් වන විට, ඒ සම්බන්ධව ඉන්දියාවට තෝරා ගත හැකි විකල්ප කවරේදැයි ප්‍රසිද්ධියේ සිදුවන විවාද වලින් කුමක් කියවුනත් ඉන්දියාවේ ප්‍රතිපත්ති ගමන් මාර්ගය බොහෝසෙයින් අනුගමනය කළේ යථා දේශපාලන ආවේගයයි. ඉන්දියාව, වොෂින්ටනය සමග මෙන්ම බීජිං පරිපාලනය සමග ද සම්බන්ධතාවන් පවත්වා ගත් අතර එක්සත් ජනපදය සමග එක්වෙමින් සිය උපායමාර්ගික හැකියාවන් වර්ධනය කර ගත්තේ ය. චීනය සමග පවතින පරතරය පියවා ගැනීම පිණිස මාර්ග සෙවූ අතර අනවශ්‍ය ලෙස බීජිං පරිපාලනය සමග ගැටුම් නිර්මාණය වීම වලකා ගත්තේ ය. ඒ අතරම, ඉන්දියාව සම්බන්ධයෙන් චීනය අනුගමනය කරන ප්‍රවේශය වෙනස් කිරීමේ හැකියාවන් ද ගවේෂණය කළේ ය. කෙසේවෙතත්, මේ උපායමාර්ගය ක්‍රියාවට නැගීම අතිශයින් දුෂ්කර බව අමුතුවෙන් කිව යුතු නැත. එයින් රට අභ්‍යන්තරයට මෙන්ම ජාත්‍යන්තරයට නිකුත් කරන ලද්දේ අපැහැදිලි පණිවිඩයකි.²⁵

විභ භස්තය

විසි එක් වන සියවසේ මුල් දශකය තුළ, උපායමාර්ගික ක්‍රීකෝණය තුළ විනයේ තත්වය ඉහළ ගිය බවට සැකයක් නැත. එක්සත් ජනපදය සමග පැවති උපායමාර්ගික පරතරය පටු කරගැනීමට ද ඉන්දියාව සමග පැවති පරතරය තවදුරටත් පුළුල් කර ගැනීමට ද විනයට හැකි වී තිබේ. දැඩි ආර්ථික අන්තර්බැඳියාවකට සෙසු දෙරට හසු කර ගැනීම හරහා විනයට අභියෝග කිරීමට ඔවුන්ට ඇති දේශපාලන විකල්ප සීමා කිරීමට බිෂං පරිපාලනය ක්‍රියා කර තිබේ. මේ නව තත්වය විසින් ඉන්දු-ශාන්තිකරය තුළ බලපූළුවන්කාරයකු සේ හැසිරීමේ ඉඩ කඩක් විනයට නිර්මාණය විය. ඔබාමා පරිපාලනය යටතේ, වොෂින්ටනය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ලෝකයේ පොදු නායකයින් බවට පත්වීමේ යෝජනාව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට තරම් ශක්තියක් බිෂං පරිපාලනය ප්‍රදර්ශනය කළ අතර විවිධ කරුණු වල දී ආසියාවේ සෙසු රටවලට අභියෝග කිරීමට නිර්භය විය. එසේවෙතත්, බිෂං පරිපාලනයේ ලෝක දර්ශනය ඒකමතික එකක් නොවේ; විනයේ බලය ඉහළ යමින් පවතින තත්වය යටතේ වෙනස් වෙමින් පවතින සෙසු ලෝකය සමග ගනුදෙනු කළයුත්තේ කෙසේ ද යන්න පිළිබඳව එරට විදේශ ප්‍රතිපත්ති සකසන කණ්ඩායම තුළ විවිධ අදහස් පවතී.²⁶ එමෙන්ම, විනයේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති, අභ්‍යන්තර දේශපාලන දබර වලින් විසුක්ක වූවක් ද නොවේ. එහෙත්, එක්සත් ජනපදයට අදාළව විනය, මෑත කාලයේ දී අනුගමනය කළ ක්‍රියාමාර්ග තුළ නව ආත්ම විශ්වාසයක් සහ දෙරට අතර ගනුදෙනු තමන් ගේ කොන්දේසි මත ඉටු කරගැනීමේ අධිෂ්ඨානයක් ද පැහැදිලිව පෙනේ.

ඉන්දියාව සමග සබඳකම් තහවුරු කර ගැනීම සඳහා එක්සත් ජනපදය ඉදිරිපත් වීම පිළිබඳව විනය හොඳ අවධානයකින් පසුවුවත් එක්සත් ජනපද-ඉන්දියා උපායමාර්ගික සම්බන්ධතාවයේ සීමාවන් පිළිබඳව මෙන්ම එවැනි සබඳතාවයකින් තමන්ට ඇති විය හැකි බලපෑම් පිළිබඳව ද විනය හොඳින් දැන සිටී. 2009 ජුනි මාසයේ දී වින Global Times පුවත් පතේ කතුවැකිය තුළ ඉන්දියාවේ බල විභවය පිළිගෙන තිබුන ද එක්සත් ජනපදය සමග සමීප උපායමාර්ගික සබඳතාවයක් ඇති කර ගැනීම මග හැර විනය සමග ද්විපාර්ශවික සබඳතා ඇති කර ගැනීම තුළින් නව දිල්ලි

පරිපාලනයේ ශක්‍යතාවය උසස් කර ගැනීමට හැකියාවක් නොමැති බව පවසා තිබේ:

ජාත්‍යන්තර බලපෑම, සමස්ත ජාතික බලය සහ ආර්ථික පරිමාණය වැනි බොහෝ අංශ වලින් විනය සමග තරග කිරීමට ඉන්දියාවට නොහැක. පෙනී යන අන්දමට ඉන්දියාව, මේ තත්වය වටහා ගෙන නැත. එක්සත් ජනපදය සහ ජපානය විසින් පිහිටුවන ලද “විනය වට වළල්ලක්” සමග එක්වීමෙන්, තම රට විනයට විශාල අනුග්‍රහයක් කරන බවක් ඉන්දියානු දේශපාලකයින් සිතන බවක් පෙනේ. ඉන්දියාවේ වර්ධනය වන බලය මෙම සමීකරණය මත සැලකිය යුතු බලපෑමක් එල්ල කරනු ඇත. ඒ බව දන්නා ඉන්දියාව, සිතා සිටිනුයේ ඔවුන්ට ඇති බිය සහ ඔවුන් දක්වා ඇති සංයමයට කෘතචේදී වීමක් වශයෙන්, දේශසීමා ගැටළු වල දී තමන්ට ඉඩ දෙනු ඇතැයි යනුවෙනි. එහෙත් එය හුදු අපේක්ෂාවක් පමණකි. මන්ද, සිය දේශසීමාව සම්බන්ධ අර්බුදයේ දී ඉන්දියාව සමග කිසිදු සම්මුතියකට එළඹීමට විනය සූදානම් නැත. ඉන්දියාව සමග සහයෝගයෙන් වාසය කිරීමට විනය බලාපොරොත්තු වන නමුත් එම අභිලාෂය බිය මතින් ජනිත වන්නක් නොවේ.²⁷

2010 නොවැම්බර් මාසයේ දී ඉන්දියාවේ සංචාරය කළ ඔබාමා, ඉන්දියාව සමග වඩා පුළුල් ද්විපාර්ශවික උපායමාර්ගික සබඳතාවයක් ඇති කර ගැනීම පිණිස එක්සත් ජනපදයේ කැපවීම සපථ කළේ ය. න්‍යෂ්ටික අවි සංඛ්‍යාව ඉහළ නොනැංවීමේ රෙජීමයේ සාමාජිකත්වය සඳහා ඉන්දියාවේ අයැදුම අනුමත කළ අතර එක්සත් ජාතීන් ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය තුළ ස්ථිර අසුනක් සඳහා ඉන්දියාවේ අපේක්ෂකත්වයට සහයෝගය ලබා දුන්නා පමණක් නොව ආසියාවේ සහ ශාන්තිකරයේ වඩා විශාල කාර්යභාරයක් ඉටු කරන ලෙසට ද ඉන්දියාවෙන් ඉල්ලා සිටියේ ය. කෙසේවෙතත්, ඔබාමා ගේ ඉන්දියානු සංචාරය විනය කලබල කිරීමට සමත් නොවී තිබේ. ‘ඉන්දියාවට ලබා දී ඇති. ලෝකයේ විශාලතම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යය’ යන පටිටම පෙනෙන්නේ ඉන්දියාව සහ බටහිර එක්ව සතුටින් පානය කරන රතු වයින් විදුරුවක් ලෙසිනි. නමුත්, එයින්, ඉන්දියාවේ ජාතික යහපත සඳහා එතරම් වැදගත් යමක් ජනනය නොවේ. දැවැන්ත ජනගහනයක් සහ ආර්ථිකය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා කිරීමට ඇති බොහෝ දේ ඉතිරිව තිබිය දී විනය ඉදිරියේ උඩඟු හැසිරීමක්

දක්වන්නට තරම් ඉන්දියාව රතු වයින් වලින් මත් නොවනු ඇතැයි සිතමු. මන්ද, එයින් වැඩි සතුටක් ලැබෙනු ඇත්තේ ඉන්දියාවට නොව බටහිර රටවලට ය”.²⁸ ඉන්දියාව සමග ඔබාමා සිදු කරන උපායමාර්ගික බල ක්‍රීඩාව සත්‍යයක් වීමේ හැකියාව ඇතත්, මේ අවස්ථාවේ දී, අමෙරිකානු ගණනය කිරීම තුළ චීනයට හිමිව ඇති කේන්ද්‍රීය භාවය බිඳ දැමීමට තරම් එහි ශක්තියක් නැති බවට සමහර චීන විශ්ලේෂකයෝ විශ්වාසය පළ කරති. “බැලූ බැල්මට පෙනෙන්නේ එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව, එකිනෙකා ගේ වදන් යළි කියමින් යුග ගීයක් ගයන බවකි. එය එසේ වුවත්, පෙර සිටි බුෂ් පරිපාලනයට වඩා හොඳින්, වඩා භෞතිකව ඉන්දියාවේ අපේක්ෂාවන් ඔබාමා විසින් සපුරාලනු ඇතැයි නිගමනය කිරීමට තවම කල් වේලා වැඩි ය. මහා නාදයක් ඇති කරමින් ඔබාමා ඉන්දියාවේ සංචාරය කිරීම, එක්සත් ජනපදයේ උපායමාර්ගික කේන්ද්‍රය බිෂං සිට නව දිල්ලිය දක්වා වෙනස් වූ බවට සාක්ෂියකැයි සිතීම විභිච්චකි”.²⁹

ඔබාමා ගේ සංචාරයෙන් සති කිහිපයකට පසුව, ඉන්දියාවේ සංචාරයක නිරත වූ, චීන අගමැති වෙන් ජියබාවෝ, දෙරට අතර ද්විපාර්ශවික සම්බන්ධතා දියුණු කිරීමට විශේෂ උනන්දුවක් පෙන්නුම් කළේ ය. කාශ්මීර විසා සහ වෙළඳ අර්බුදයන්ට අදාළ ද්විපාර්ශවික ගැටළු ක්ෂණිකවම විසඳනු ලැබිණි. එහෙත්, ඉන්දියාවේ විශාල අවශ්‍යතාවන් සම්බන්ධයෙන් චීන අගමැතිවරයා ගෙන් කිසිවක් සිදු නොවිණි. එක්සත් ජාතීන් ගේ ආරක්ෂක මණ්ඩලය තුළ ඉන්දියාවට නිත්‍ය අසුනක් ලබා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ඔහුගෙන් ලැබුණු සහයෝගයේ පැවතියේ ඇල්මැරුණු බවකි. අනෙක් අතට, න්‍යෂ්ටික අවි සංඛ්‍යාව ඉහළ නොනැංවීමේ රෙජීමයේ පූර්ණ සාමාජිකත්වය ලබා ගැනීමට ඉන්දියාව දරන ප්‍රයත්නයට සහයෝගය ලබා දීම සම්බන්ධයෙන් ඔහු කිසිවක් සඳහන් කළේ නැත. වොෂින්ටනය සහ නව දිල්ලිය අතර සිවිල් න්‍යෂ්ටික මූලපිරුම අත්සන් තැබීමෙන් අනතුරුව චීනය විසින් පාකිස්ථානයට ලබා දීමට ඉදිරිපත් වූ එම ආකාරයේම මූලපිරුම අස් කර ගැනීමක් ද සිදු වූයේ නැත. 2010 වර්ෂයේ දෙවන අර්ධය තුළ නව දිල්ලියේ සංචාරය කළ ප්‍රධාන පෙළේ නායකයින් අතුරින්, ජාත්‍යන්තර ක්‍රස්තවාදයේ මුල් එහි බිමෙන් උදුරා දමන ලෙස

පාකිස්ථානයෙන් ප්‍රසිද්ධියේ ඉල්ලා නොසිටි එකම නායකයා වූයේ වෙන් ය. වෙන් ජියබාවෝ ගේ ඉන්දීය සංචාරය, චීන-ඉන්දීය සබඳතාවයේ වැදගත්කම අවධාරණය කළ අතරම ඉන්දු-ශාන්තිකර කලාපය තුළ නව දිල්ලියේ සහ වොෂින්ටනයේ අවශ්‍යතාවයන් අභිසරණය වීම සහ ඉන්දියාව සහ චීනය අතර පවතින උපායමාර්ගික වෙනස්කම් පරතරය පියවීමේ දුෂ්කර බව ද හෙළි දැක්වුණු අවස්ථාවක් විය.³⁰ කාශ්මීරයේ සිට න්‍යෂ්ටික අවි ඉහළ නොනැංවීම දක්වා ද, ක්‍රස්තවාදයේ සිට ඉන්දියාවේ ගෝලීය අභිලාෂයන් දක්වා ද වන නව දිල්ලියේ මූලික ආරක්ෂක ගැටළු සම්බන්ධයෙන් බිෂං පරිපාලනයට වඩා වොෂින්ටන් පරිපාලනය වැඩි සහකම්පනයකින් කටයුතු කරයි.

කෙසේවෙතත්, ඉන්දියාව සම්බන්ධයෙන් හෝ එක්සත් ජනපදය සම්බන්ධයෙන් සිය ප්‍රතිපත්ති වෙනස් කිරීමට චීනයට හැකියාව තිබිණි. එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර හවුල්කාරිත්වය තවදුරටත් පුළුල් කිරීම වලක්වනු සඳහා එම පාර්ශව දෙකෙන් එකක කාර්යයන් සඳහා ඉඩ සැලසීමට චීනයට හැකි විය. ඔබාමා පරිපාලනයේ මුල්ම අවදියේ දී, චීනය විසින් G2 සංකල්පය ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබුවත් අවශ්‍යතාවයක් පැන නැගුනහොත් වොෂින්ටන් පරිපාලනය සම්බන්ධ සිය ප්‍රතිපත්ති යළි සකස් කර ගැනීමට බිෂං පරිපාලනය හැකියාව තිබේ. චීනයට, එක්සත් ජනපදය සමග උපායමාර්ගික සබඳතාවයක් ඇති කර ගැනීම ප්‍රතිපත්ති මත රැඳෙන කරුණක් නොව එහි අඩංගු කරනු ලබන කොන්දේසි මත රැඳෙන කරුණකි. චීනයේ ඉහළම මට්ටමේ රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකයකු සහ වොෂින්ටනය සමග මෙන්ම නව දිල්ලිය සමග ද පැවැත් වූ සාකච්ඡා වල දී ප්‍රධාන සාකච්ඡා කරු වශයෙන් ක්‍රියා කළ ඩායි බින්ගුවෝ (Dai Bingguo), G2 සංකල්පයට සිය විකල්පය C2 වශයෙන් ඉදිරිපත් කර තිබිණි. බිෂං නුවර දී පවත්වනු ලැබූ එක්සත් ජනපද-චීන උපායමාර්ගික සහ ආර්ථික සංවාදයේ සිව්වන වටයේ දී ඩායි විසින් පවත්වන ලද කතාව සංක්ෂිප්ත කරමින් විදේශ අමාත්‍යාංශය පවසා සිටියේ “G2 කණ්ඩායමක් නිර්මාණය කර ගැනීමට චීනය සහ එක්සත් ජනපදය තුළ අපේක්ෂාවක් නොමැති බව සහ ලෝකයේ අනෙක් රටවල් අභිභවනය කිරීමට හෝ ගැටුම් වලට සහ අභියෝග කිරීම් වලට නොපෙළඹෙන බව ඔහු පෙන්වා

දුන්නේ ය. ඒ වෙනුවට, C2 සම්බන්ධතාවයක් ගොඩනගා ගනිමින් සන්නිවේදනය, සම්බන්ධීකරණය සහ සහයෝගීතාවය ශක්තිමත් කර සාමකාමී සහජවැත්මක්, සමීප සහයෝගීතාවයක් සහ පොදු සංවර්ධනයක් සඳහා නවතම රටාවක් සොයා ගැනීමට උත්සාහ කළ හැක”.³¹ ඉන්දියාව සම්බන්ධ සිය ප්‍රතිපත්ති සංශෝධනය කිරීමෙන්, නව දිල්ලිය සහ වොෂින්ටනය අතර දැඩි බැඳීමක් ඇති වීම වැලැක්වීමේ හැකියාවක් ද ඒනය සතු ය. නොබැඳි රාජ්‍යයක් ලෙස ඉන්දියාව සතු ශක්තිමත් අන්‍යෝන්‍යතාවය සහ විදේශ ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් ඇති තමා ගේ ස්වායත්තතාවය එක්සත් ජනපදය යටතට පත් කිරීමට ඉන්දියාව දක්වන පැකිලීම, ඒනයේ උපායමාර්ගික ප්‍රජාව අතර නිතර සාකච්ඡා වන විෂයයකි. 2012 වර්ෂයේ මුල් භාගයේ දී ඉන්දියාවේ කළ සංචාරයේ දී ද්විපාර්ශවික සම්බන්ධතාවයන් ගේ “ස්වර්ණමය කාලයක්” එළඹෙන බව ඩායි, ඉන්දියානු සාකච්ඡාකරුවන්ට සරදමට මෙන් පවසා සිටියේ ය.³²

ඉන්දු ශාන්තිකරය කැලහීම

ඒනයේ හමුදා බලය සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ නැගීම, ඉන්දියාව සහ එක්සත් ජනපදය අභියෝගාත්මක ස්ථානයක් වෙත තල්ලු කර දමා ඇත. එක් අතකින්, ඉන්දු-ශාන්තිකරය තුළ තිරසාර බල තුලනයක් නිර්මාණය කර ගැනීම සඳහා එම දෙපාර්ශවය සමීප විය යුතු ය. අනෙක් අතින්, ඒනය කුපිත කර ගැනීමට නව දිල්ලි සහ වොෂින්ටන් පරිපාලනයන් බියක් දක්වන හෙයින් බීජිං පරිපාලනය සමග සිය ගනුදෙනු වෙත වෙනම තබා ගැනීමට පෙළඹීමක් ඔවුන් තුළ පවතී. එහෙත්, බීජිං පරිපාලනයේ බල පුළුන්කාර කම විසින් දැනට පවතින උපායමාර්ගික පසුබෑම අමතක කර දමා, ඉන්දීය සහ ශාන්තිකර සාගරයන් තුළ ශක්තිමත්, ක්‍රියාවට නැංවිය හැකි ආරක්ෂක හවුල්කාරිත්වයක් ඇති කර ගැනීමට ඉන්දියාවට සහ එක්සත් ජනපදයට බල කෙරෙන මොහොතක් එළඹීමට ඉඩ තිබේ. ඉන්දු-ශාන්තිකරයේ දැනට සිදුවෙමින් පවතින සාගර ක්‍රියාකාරකම් තුලින් මේ පෙළඹීම ඇති විය හැක. ඒනයේ නාවික ශක්තිය වැඩිවීම ඉහළ නැගීම, ඉන්දියාවේ සාගර කටයුතු වල දියුණුවේ මන්දගාමීත්වය සහ රට තුළ මූල්‍ය කපා හැරීම් සිදුකරනු ලැබුව

ද විදේශ කඳවුරු දිගින් දිගටම පවත්වා ගෙන යාමට එක්සත් ජනපදය මත ඇති පීඩනය යන කරුණු, ඉන්දු-ශාන්තිකරය තුළ දිග හැරෙමින් පවතින බල සංක්‍රාන්තිය තහවුරු කරයි. බටහිර නාවික බලයන් ක්ෂය වෙමින් යන තත්වයක් තුළ ආසියානු නාවික බලවේගයන් පුළුල් වීම ඉතිහාසඥයින් විසින් දකිනු නොලැබූ කරුණක් නොවේ.³³ පහලොස් වන සියවසේ දී, ඒනය සිය සාගර යටිතල පහසුකම් බිඳ දමන විට, නාවික ශක්තිය වැඩි කරගත් බටහිර ජාතිහු ලෝකය දිනා ගත්හ. විසි එක් වන සියවසේ දී, අපේ දෑස් ඉදිරිපිටම, මෙහි පරස්පරය සිදුවන්නට ඉඩ තිබේ. දැනට සිදුවෙමින් පවතින, බලය ප්‍රතිව්‍යාප්ත වීමේ පරිමාණය සහ වැදගත් කම කප්ලාන් විසින් සංක්ෂිප්තව දක්වා ඇත. පහලොස් වන සියවසේ දී, ඉන්දියානු සහ බටහිර ශාන්තිකර සාගරයන්ට බටහිර බලවතුන් ඇතුළු වූ පසුව ආසියානු වෙරළ තීරයේ සිදුවූ බල සංක්‍රාන්තීන් ඔහු අවධාරණය කර පෙන්වයි. මූලිකව, පෘතුගීසීන් වෙතින් ලන්දේසීන් වෙත සංක්‍රමණය වූ බලය, අනතුරුව ලන්දේසීන් ගෙන් බ්‍රිතාන්‍යයන් කරා ද ඉන්පසුව බ්‍රිතාන්‍යයන් ගෙන් අමෙරිකානුවන් කරා ද සංක්‍රමණය වී ති. “එම නිසා අමෙරිකාව වෙත තිබූ ඒකාධිපතිය සාගර බලයේ සිට, අමෙරිකානු-ඉන්දියානු-චීන හවුලක් කරා සාමකාමීව බලය සංක්‍රමණය වුවහොත්, එවැන්නක් සිදුවන ප්‍රථම වතාව වනු ඇත. වගකීම් අතහැර දැමීම වෙනුවට, වසර 500 ක ට පසු ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගර, නිදහස් සහ වගවීමෙන් යුතු කළාපයේම පිහිටි ජාතීන් අතට පත්වනු ඇත” යැයි කප්ලාන් පවසා තිබේ.⁴⁴

බැලූ බැල්මට පෙනෙන අන්දමට නම්, ඔවුන් සියළු දෙනාටම පොදු, අවශ්‍යතාවයන් ඇති බැවින්, නව දිල්ලි, බීජිං සහ වොෂින්ටන් පරිපාලනයන්, එක්කෝ සාගර ආරක්ෂාව සඳහා සහයෝගීතා ප්‍රවේශ සකස් කර ගත යුතු ය.³⁵ එසේත් නැතිනම්, සුවිශාල ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපයේ ශ්‍රම විභාජනයක් සඳහා එකඟතාවයක් ඇති කර ගත යුතු ය. එහෙත්, එක්සත් ජනපදයට සාගරයේ පොදු සම්පත් මත මෙතෙක් පවත්වා ගෙන ආ ආධිපත්‍යය අහිමි වෙමින් පවතින හෙයින්, මතුවෙමින් පවතින බහුධ්‍රැවීය ලෝකය තුළ, එම ආධිපත්‍යයට විකල්පයක් වශයෙන් සකස් වන ක්‍රමයක් වෙත සාමකාමීව බලය මාරු කර ගැනීම පහසු කාර්යයක් නොවනු

ඇත.³⁶ කෙසේවුවත්, චීනය සහ ඉන්දියාව සමග ත්‍රයිපාර්ශවික සාකච්ඡා පැවැත්වීමට එක්සත් ජනපදය තුළ පවතින අභිලාෂය පිළිබඳව ඔබාමා පරිපාලනය වෙතින් සංඥා නිකුත් විය. 2011 ජූලි මාසයේ දී, චෙන්නායි හි දී පවත්වන ලද කථාවක දී, ආසියාව තුළ වඩා විශාල කාර්යභාරයක් ඉටුකිරීම සඳහා ඉන්දියාවට ආරාධනය කරමින් අමෙරිකානු රාජ්‍ය ලේකම් හිලරි ක්ලින්ටන් පවසා සිටියේ: “ඉන්දියාව, එක්සත් ජනපදය සහ චීනය අතර ශක්තිමත්, වැඩදායී සම්බන්ධතාවයක් ගොඩ නගා ගැනීම කෙරෙහි අපි ද කැපවී සිටිමු. මෙය පහසු කරුණක් නොවන බව ද අපි දැන් දනිමු. අප එකිනෙකා සමග එකඟ නොවන වැදගත් කරුණු තිබේ. එහෙත්, අප සියළු දෙනාගේ ම උනන්දුව යොමු වන පොදු ක්ෂේත්‍ර ඇත. අප සියළු දෙනාගේ ම රටවල ජනතාවට පොදු ගැටළුවක් වන අන්තවාදයට එරෙහිව කටයුතු කිරීම තුළින්, අපේ සහයෝගිතාවය ඇරඹීමේ හැකියාව තිබේ. අවසාන වශයෙන්, විසි එක් වන සියවසේ නිර්මාණය වී ඇති වඩාත් බරපතල ගැටළු සමහරක් නිරාකරණය කර ගැනීමට, කළමනාකරණය කර ගැනීමට සහ විසඳා ගැනීමට නම්, සිය ප්‍රයත්නයන් සම්බන්ධීකරණය කිරීමට ඉන්දියාවට, චීනයට සහ එක්සත් ජනපදයට සිදුවනු ඇත”.³⁷ ඉන්දියාව, මෙම ප්‍රවේශය පිළිගත් බව පෙන්වා සිටියේ චීනය සමග සහයෝගිතා සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා සිය උනන්දුව ප්‍රකාශ කරමිනි. 2012 පෙබරවාරි මාසයේ දී, අමෙරිකානු ශ්‍රාවක පිරිසක් අමතමින් ඉන්දීය විදේශ ලේකම් රන්ජන් මන්නායි මෙසේ ප්‍රකාශ කළේ ය,

චීනය අපේ විශාලතම අසල්වැසි රාජ්‍යය වන අතර ආසියා ශාන්තිකරයේ ප්‍රධාන පෙළේ රටක් මෙන්ම විශාල ගෝලීය බලපෑමක් ද හිමි රටකි. අප දෙරටේ සම්බන්ධතාවයට සැලකිය යුතු පරිමාණයේ අභියෝග පවතින නමුත් ද්විපාර්ශවීය මට්ටමේ දී මෙන්ම ගෝලීය මට්ටමේ දී ද අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිලාභදායී හවුල්කාරිත්වයක් සඳහා දැවැන්ත අවස්ථා ද පවතී. චීනය සමග, අන්‍යෝන්‍ය ප්‍රතිලාභ ගෙන දෙන, ස්ථාවර සහ සහයෝගිතාවයෙන් යුතු මෙන්ම කළාපීය ස්ථාවරත්වයට සහ සමාදායී මග පාදන සබඳතාවයක් ගොඩනැගීම සඳහා අපි දිගින් දිගටම කටයුතු කරමු. ඉන්දියාව, චීනය සහ එක්සත් ජනපදය එක්ව මුහුණ දිය යුතු වන ගෝලීය සහ කළාපීය අභියෝග

යන් රාශියක් තිබේ. ඉන්දියාව, චීනය සහ එක්සත් ජනපදය ත්‍රයි පාර්ශවික සංවාදයක් ආරම්භ කළ යුතු යැයි, රාජ්‍ය ලේකම්වරිය පසුගිය ජූලි මාසයේ දී ගෙන ආ යෝජනාව අපි ඉතා සතුටින් පිළිගනිමු.³⁸

ක්ලින්ටන් ගේ යෝජනාවට චීනයෙන් සාධනීය ප්‍රතිචාරයක් නොලැබුණි; වොෂින්ටන්ගේ සහ නව දිල්ලියේ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික අගැයීම් වලට අනුව එවැනි පියවරක් ගැනීම සඳහා බිජිං පරිපාලනය තවමත් සුදානම් නැති අතර එක්සත් ජනපදය සමග පවතින සබඳතාවය වෙනමම ආකාරයක එකක් ලෙස තවදුරටත් සලකයි.³⁹

ත්‍රයිපාර්ශවික සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගැනීම උදෙසා දැරෙන උත්සාහයන් දිගින් දිගටම සිදුවන්නට ඉඩ ඇති අතරම, චීනය එක් පසෙක ද එක්සත් ජනපදය සහ බටහිර ශාන්තිකරයේ පිහිටි එහි මිත්‍ර රටවල් අනෙක් පසින් ද පසුවන, සාගර කටයුතු ආතතිය 2010/2012 කාල පරිච්ඡේදය තුළ උච්චස්ථානයට පත් විය. චීන නාවික හමුදා යාත්‍රා සහ ධීවර යාත්‍රා, එක්සත් ජනපදය, ජපානය, දකුණු කොරියාව, පිලිපීනය සහ වියට්නාමය යන රටවල් විසින් සාගරයේ සිදු කරනු ලබන සිවිල් සහ හමුදා කටයුතු වලට බාධා පැමිණවීමට පටන් ගත්හ. ඒ හැරුණු විට, සිය අසල්වැසි රටවල් සමග දේශසීමා අර්බුද වල දී චීනය සිය අයිතිවාසිකම් දැක්වීමේ දී වැඩි බලපෑමක් කරා කමක් පෙන්වන්නට විය. මේ හැසිරීම, චීනයේ සාමකාමී නැගීම පිළිබඳව බොහෝ පාර්ශවයන් තුළ සැක පහළ කිරීමට තුඩු දුන් අතර එහි අභිප්‍රායයන් පිළිබඳව කැළඹීම් ද ඇති විය. එසේවුවත්, සිය අසල්වැසින් සමග පවතින සාගර දේශසීමා අර්බුදයන් සම්බන්ධයෙන් චීනයට තමන්ගේම, ඓතිහාසික පැහැදිලි කිරීම් තිබිණි. යාත්‍රා කිරීමේ නිදහස සහ තමන්ට අයත් සාගර ප්‍රදේශයන්හි සහ ආර්ථික කළාප වල නාවික යාත්‍රා සාමාන්‍ය කටයුතු වලට යාත්‍රා කිරීම සම්බන්ධයෙන් පවතින සාගරයේ නීතිය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන් ගේ ප්‍රඥප්තියේ විධි විධාන පවා චීනය අර්ථකතනය කර තිබුණේ තමන්ට රිසි ආකාරයෙනි.⁴⁰ මෙහිදී වඩාත් බරපතල කරුණ වූයේ චීනයේ අයිතිවාසිකම් දැක්වීම් වල සහ එහි ක්‍රියාවන් ගේ නීත්‍යානුකූල බව නොව බටහිර ශාන්තිකරයේ මහා බලයන් අතර තුළනයට එයින් ඇති විය හැකි ප්‍රතිච්ඡාක ය. එක්සත් ජනපදය විසින් චීනය සහ එහි අසල්වැසියන් අතර ඇති සාගර අර්බුද සම්බන්ධයෙන්

උනන්දුවක් දැක්වීම, නැගෙනහිර ආසියාවේ සාගර සහ මුහුදු වල යාත්‍රා කිරීමේ නිදහස තිබිය යුතු බවට අවධාරණය කිරීම සහ විදේශ කඳවුරු පවත්වා ගෙන යාම සඳහා ඇති දේශපාලන කැපවීම ප්‍රකාශ කිරීම යන කරුණු නිසා සිදුවිය හැක්කේ ඉහත තත්වය තවදුරටත් උග්‍ර වීම පමණකි. සිය ද්විපාර්ශවීය සබඳතාවන් තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමෙහි. සාගර හවුල්කාරිත්ව ජාලයන් වඩා පුළුල් කිරීමෙහි සහ සිය හමුදාවෙන් විශාල කොටසක් ආසියානු සාගරයන් හි රඳවා තැබීමට වොෂින්ටන් පරිපාලනය කටයුතු කරමින් සිටී. ඉන්දියාවේ නාවික බලය වර්ධනය වෙමින් පැවතීම සහ එක්සත් ජනපදය සමග සෘජු ගැටුම් වලට එළඹුණු අවස්ථාවන් දුලභ වීම යන කරුණු හේතු කොට ගෙන නව දිල්ලි පරිපාලනය, එක්සත් ජනපදයට ආකර්ෂණීය හවුල්කරුවකු වීමේ සුදුසුකම් සපුරයි. එබැවින්, බටහිර ශාන්තිකර සහ ඉන්දියානු සාගරයන් තුළ වැඩි වැඩියෙන් ක්‍රියාකාරකම් වල නිරත වන ලෙස වොෂින්ටනය ඉන්දියාවෙන් ඉල්ලා සිටීම පුදුමයක් නොවේ.

ඒ අතරම, චීනය ඉන්දියානු සාගරය තුළ සිය බලපෑම පතුරුවාලීම සහ නව දිල්ලිය වැඩි වැඩියෙන් බටහිර ශාන්තිකරය තුළ කටයුතු කරන්නට වීම සමග බිෂං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් අතර සාගර ප්‍රතිවාදීත්වය තවදුරටත් වර්ධනය විය. දීර්ඝ නෞකා ගමනාගමන මාර්ග සංවර්ධනය කර ගැනීමේ කටයුත්ත චීනයට තවමත් ඉතිරිවී ඇති හෙයින් ඉන්දියානු සාගරය තුළ ඉන්දියාව දරන තත්වයට ක්ෂණිකවම තර්ජනයක් එල්ල කිරීමට බිෂං පරිපාලනය ඉදිරිපත් නොවේ. එහෙත්, එහි දීර්ඝ කාලීන අභිමතාර්ථයන්, නව දිල්ලි පාලනයේ සැලකිල්ලට යොමු විය යුතුව තිබේ. මේ අවස්ථාවේ දී, ඉන්දියාවේ අවධානය, ඉන්දියානු සාගර වෙරළ තීරයේ තමන්ට පවතින ස්වභාවික උපායමාර්ගික වාසි තහවුරු කර ගැනීම කෙරෙහි යොමු වී ඇත. දීර්ඝ කාලීන තර්ජනයන් මතුවී ඒමට පෙර, චීනය සමග සාගර ආරක්ෂක සහයෝගිතාවයක් ගොඩනගා ගැනීමේ ඉතා සුළු අවස්ථාවක් පවතින්නේ යැයි ඉන්දියානු උපායමාර්ගික ප්‍රජාවෙන් කොටසක් තුළ විශ්වාසයක් තිබේ. චීනයේ සහ ඉන්දියාවේ සාගර අවශ්‍යතාවන් ගේ අභිසරණය වන කොටස් සහ අපසරණය වන කොටස් දැනට සාගරය තුළ සහවසනය කරන බව පෙන්වා දෙන ඉන්දියානු නාවික හමුදා

නිලධාරියකු ගේ තර්කය වනුයේ “ඉන්දියානු සාගරය තුළ චීනයේ කටයුතු සාපේක්ෂව මූලික අවදියක පවතින හෙයින් ඒවායේ ප්‍රතිඵල ආසන්න වශයෙන් සමතුලිත බවයි. සුදානම සහ නිවර්තනය, ඉන්දියානු සාගර උපායමාර්ගයක ප්‍රධාන ශක්තීන් දෙක වශයෙන් තවදුරටත් පැවතිය යුතු වුවත්, සාගර සහයෝගිතාවයක් සඳහා දිරිගැන්වීම් සැපයීමට එතුලින් අවස්ථාවක් නිර්මාණය වේ. ඉන්දියාවට සාපේක්ෂව, චීනය සිය ජාතික බලය වැඩි කරගන්නා විට සහ ඉන්දියානු සාගරය තුළ සිය නාවික ස්ථාවරත්වය ඉහළ නංවා ගන්නා විට, එම අවස්ථාව ක්‍රමයෙන් හීන වී යයි.⁴¹ සාගර කටයුතු පිළිබඳ සංවාදයක් දියත් කිරීමට චීනය සහ ඉන්දියාව 2012 වර්ෂයේ දී එකඟතාවයකට පැමිණි නමුත් එය අර්ථවත් සහ ඵලදායී තත්වයක් කරා ළඟා වීමට තව බොහෝ කල් ගත වනු ඇත.

ශාන්තිකර සාගරයේ බලයක් බවට පත්වීමේ අභිලාෂයක් ඉන්දියාවට ද ඇත. නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල් සමග කෙරෙන සාගර කටයුතු මේ වන විට වැඩි කර තිබේ. 2010 වර්ෂයේ සිට දකුණු චීන මුහුදේ ආතතිය ඉහළ නැංවී ඇති තත්වය යටතේ, මතභේදයට තුඩු දී ඇති සාගර ප්‍රදේශය තුළ, යාත්‍රා කිරීමේ නිදහස ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් සිය සහයෝගය ලබා දෙන බව ඉන්දියාව දැඩිව සහතික කර ඇත. ආතතියේ කොටස් කරුවකු වන පිලිපීනය වෙත සිය සහකම්පනය පළ කර ඇති අතර එරට සමග පවතින උපාමාර්ගික හවුල්කාරිත්වය තවදුරටත් පුළුල් කර ගැනීමට තමන් තුළ ඇති කැපවීම විශ්වාසයට දන්වා තිබේ. කෙසේවෙතත්, සැක පහළ කරන කණ්ඩායම්, ශාන්තිකර සාගරයට අදාළව, ඉන්දියාව විසින් දැනට අනුගමනය කරන උපායමාර්ගයේ භූගෝලීය, භෞතික සහ මානසික සීමාවන් පවතින බව පෙන්වා දෙයි. “ආසියා ශාන්තිකරය පුරා, විශේෂයෙන් එක්සත් ජනපදය සහ එහි මිතුරු රටවල් සමග සම්බන්ධතාවන් ගොඩනගා ගැනීමේ දී, ඉන්දියාව, සිය සාම්ප්‍රදායික ආරක්ෂණවාදී උපායමාර්ගික චින්තනයෙහි අඩංගු සීමා වලින් මිදීම අවශ්‍ය ය. මන්ද, එම සීමා, කළාපය තුළ බලය ප්‍රදර්ශනය කිරීමට සහ බලපෑමක් ඇති කිරීමට තවමත් බාධාවන්ව පවතින හෙයින්”.⁴² ඉන්දියාවට, ශාන්තිකර සාගරය තුළ කිසියම් බලපෑමක් ඇති කළ හැකි තත්වයක් නිර්මාණය කර ගැනීමට නම් එක්සත් ජනපදය

සහ එහි මිතුරු රටවල් සමග ගැඹුරු සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගත යුතු ය යන යෝජනාව, තවත් ගැඹුරු පැටලිලි සහගත කරුණු කරා යොමු කරන්නකි. චීනය සමග සිය උපායමාර්ගික පරතරය තවදුරටත් පුළුල් වෙමින් පවතින බව ඉන්දියාව හොඳින් දැනී (2011 වර්ෂයේ දී චීනයේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය සහ ආරක්ෂක වියදම් ඉන්දියාවේ එම සංඛ්‍යා මෙන් හතර ගුණයකි). අභ්‍යන්තර සම්පත් පමණක් ඒකරාශී කර ගැනීම හරහා බීජිං සමග සම තත්වයට පැමිණීම නව දිල්ලියට දිනෙන් දින, වැඩි වැඩියෙන් දුෂ්කර වෙමින් පවතී; එක්සත් ජනපදයෙන් ශක්තිමත් සහයෝගීතාවයක් නව දිල්ලියට අවශ්‍ය ය. එහෙත්, ඒ අතරම, එක්සත් ජනපදය සමග හමුදා හවුල්කාරිත්වය ගැඹුරු කර ගන්නට යාම චීනයට අදාළ වෙනත් ඵලවිපාක නිර්මාණය කරන අතර නව දිල්ලියට ඒවා නොතකා හැරීම දුෂ්කර කරුණකි. එබැවින්, වොෂින්ටන් පරිපාලනය සමග සම්බන්ධතා තර කර ගැනීමේ දී නව දිල්ලිය පාර්ශවයෙන් සැලකිය යුතු උපායමාර්ගික පැකිලීමක් දක්නට ලැබේ.

එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර ද්විපාර්ශවික ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය, 2000 දශකය සැලකිය යුතු දියුණුවක් අත්කර ගත් නමුත් ඉන්දු-ශාන්තිකරය තුළ මෙහෙයුම් මට්ටමේ වැදගත් උපායමාර්ගික හවුල්කාරිත්වයක් ඇති කර ගැනීමට එම දෙරටට තවත් කාලයක් ගත වනු ඇත. අද්මිරාල් රොබට් විලාඩ්, 2011 ගිම්හාන කාලයේ දී, එක්සත් ජනපද කොංග්‍රස් මණ්ඩලය ඉදිරියේ කියා සිටියේ, ද්විපාර්ශවික ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය අපේක්ෂා කළ මට්ටමට නොපැමිණීමට හේතුව උපායමාර්ගික ස්වායත්තතාවය පිළිබඳව ඉන්දියාව තුළ පවතින හැඟීම් බවයි. “සීතල යුද්ධය නිසා ඇති වුණු හැඟීම් මතින් බිහිවුණු සැක සංකා, ඉන්දියානු දේශපාලන සහ නිලධාරීවරු සංකීර්ණතා සහ එක්සත් ජනපදය සහ පාකිස්ථානය අතර පවතින සම්බන්ධතාවය යන කරුණු, එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර සම්බන්ධතාවයට බාධා පමුණුවන” බව විලාඩ් පවසයි.⁴³ එක්සත් ජනපද-පාකිස්ථාන සම්බන්ධතාවය පිළිබඳව නව දිල්ලියට ඇති ගැටළු වලට අමතරව, මැද පෙරදිග, විශේෂයෙන්ම ඉරානය සම්බන්ධ කරුණු වල දී, එක්සත් ජනපදය සමග එකඟවීමට ඉන්දියාවට නොහැකි වී ඇත. ඉන්දියාව තුළ, විශාල මුස්ලිම් ජනගහනයක් වාසය කරන

හෙයින් මැද පෙරදිග මුස්ලිම් රාජ්‍යයන් සමග වොෂින්ටනය ගැටුම් ඇති කර ගන්නා අවස්ථා වල දී, එක්සත් ජනපදයේ පාර්ශවය ගැනීමට ඉන්දියාව සෑම විටම අකැමැත්තක් දක්වා තිබේ. 2011 වර්ෂයේ දී මැද පෙරදිග කළාපය තුළ අර්බුද මාලාවක් පැන නැගුණු අවස්ථාවේ දී, බටහිර ජාතීන් ලිබියාවේ කටයුතු වලට මැදිහත් වීම, අසාද් ගේ පාලනය මත පීඩනය එල්ල කිරීම සහ ඉරානයට එරෙහිව අමෙරිකාව සහ යුරෝපීය රටවල් විසින් සම්බාධක පැනවීම යන කටයුතු වලට සහයෝගය දැක්වීමට ඉන්දියාව දැක්වූයේ පැකිලීමකි. මැද පෙරදිග සම්බන්ධව ඉන්දියාවේ නොවෙනස් දේශපාලන ස්ථාවරය, වොෂින්ටන් පරිපාලනයේ ස්ථාවරයට වඩා බීජිං පරිපාලනයේ ස්ථාවරයට සමීප එකකි. වොෂින්ටනය සහ නව දිල්ලිය අතර පුළුල් උපායමාර්ගික හවුල්කාරිත්වයක් ගොඩනගා ගැනීමට බාධා පමුණුවන දීර්ඝකාලීන දේශපාලන දුෂ්කරතාවන්ට ප්‍රධාන වශයෙන්ම හේතු වී ඇත්තේ, ඉන්දියානු සාගරයේ කේන්ද්‍රීය ගැටුම් කළාපය තුළ එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර පවතින විසම්මුතිය සහ දෙරට මැද පෙරදිග සම්බන්ධයෙන් පරස්පර විරෝධී අදහස් දැරීමයි. ඉන්දියාවේ දෙගිඩියා ප්‍රතිපත්තිය විසින් නිර්මාණය කිරීමට ඉඩ ඇති ප්‍රතිවිපාක ටෙලිස් මෙසේ දක්වයි:

ඉන්දියාව සමග වඩා ගැඹුරු සහයෝගීතාවයක් ඇති කර ගැනීම වටිනා දෙයක් ලෙස එක්සත් ජනපදය සලකනු ඇත. ඇත්ත වශයෙන්ම, එය අපේක්ෂා කරයි. උපායමාර්ගික ස්වායත්තතාව වෙත ඉන්දියාවේ පවතින සාම්ප්‍රදායික බැඳීම, වඩා ශක්තිමත් සබඳතාවයක් ඇති කර ගැනීම පිණිස එකඟතාවක් ඇති කර ගැනීමට එහි නායකයින් සහ උසස් නිලධාරීන් දක්වන අසමත් කම, වොෂින්ටනයට අදාළව නොවෙනස් පැහැදිලි ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීමට එහි ආණ්ඩුවට පවතින නොහැකියාව සහ සංකීර්ණ සමාජයක යටත් විජිතවාදයෙන් පසුව ඇති වූ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය විසින් ඇති කරන ලද ගැටළු යන මේ සියල්ල එකතුව, චීනයේ නැග එන බලය ඉදිරියේ ඉන්දියාව වඩා විශාල අවදානමක හෙළයි.

බටහිර ජාතීන් සමග ශක්තිමත් සාගර සන්ධායක් ඇති කර ගැනීම, මෑතක දී බිහි වූ මතභේදයට තුඩු දුන් මාතෘකාවක් ලෙස පෙනුනත්, නූතන ඉන්දියාවේ මුල් කාලයේ පවා ඒ පිළිබඳ සඳහන්

දැක ගත හැක. ඉන්දියාව නිදහස ලැබීමට ආසන්න කාලයේ දී, යුද්ධයෙන් පසුව ඇති වූ තත්වය පිළිබඳව සමාලෝචනය කරන මුල් කාලීන ඉන්දියානු නාවික විශේෂඥයකු වූ පනික්කාර්, සාගර කටයුතු ඉන්දියාවට අතිශයින් වැදගත් වන බව අවධාරණය කරමින් සිය තත්වය වඩා උසස් කර ගැනීම සඳහා බටහිර රටවල් සමග එක්ව ක්‍රියා කිරීමේ වැදගත් කම ඉස්මතු කර පෙන්වයි:

ඉන්දියාව, රටේ වුවමනාවන් ගෙන් වැඩි කොටසක් සාගරය හා සම්බන්ධව පවතින සාගර රාජ්‍යයකි. එය, වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන්ම අද්දර භූමියක් වන අතර මහාද්වීප ඒකාබද්ධතා, සාපේක්ෂව නොතකා හැරිය හැකි තරම් සුළු ය. යුරේසියානු මහාද්වීපය සැලකූ විට ඉන්දියාව, තරණය කළ නොහැකි කඳුවැටියකින් වෙන් වන යාන්තමින් ගැවි පවතින කොනක් පමණකි. එහෙත් සාගර දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බැලූ විට, ඉන්දියාව, ඉන්දියානු සාගරයේ ආධිපත්‍යය පතුරයි. සාගර රාජ්‍ය පද්ධතියට ඉන්දියාවේ වටිනාකම කියා නිම කළ නොහැකි වුවත් මහාද්වීපික පද්ධතියට නොවැදගත් ය.⁴⁴

බටහිර සමග ගිවිසුම් හරහා ඇති කරගන්නා හවුල්කාරිත්වයන් ඇති කර ගත යුතු යැයි පවසන පනික්කාර් මෙසේ තර්ක කරයි.

බ්‍රිතාන්‍යයේ සිට ඉන්දුනීසියාව දක්වා දිවෙන අද්දර භූමියේ නොහැසී පැවැත්ම, සාගර රාජ්‍යයන්ගේ සම්ප සන්ධානයක් ලෙස සංවිධානය වීමට එයට ඇති හැකියාව මත රඳා පවතී. මහා බ්‍රිතාන්‍ය කේන්ද්‍රයේ තබා ගනිමින් බටහිර රාජ්‍යයන් කණ්ඩායමක් ලෙස සංවිධානය කිරීම සහ ඉන්දියානු සාගර ප්‍රදේශය ඉන්දියාව කේන්ද්‍රයේ තබා සංවිධානය කිරීමත් එවැනි සන්ධානයකින් අදහස් කෙරේ. එමනිසා, නිදහස් සහ ස්වාධීන ඉන්දියාව සහ බ්‍රිතාන්‍යය අතර සන්ධානයක් නිර්මාණය වීම එම දෙරටට පමණක් නොව යුරේසියානු මහාද්වීපේ සමස්ත අද්දර භූමියටම අතිශයින් වැදගත් කරුණකි.⁴⁵

මහු අදහස් කළ හවුල්කාරිත්වය, දේශපාලන මෙන්ම ආර්ථික සහ හමුදා සහයෝගිත්වය ද ඇතුළත් පුළුල් එකකි. ඒ හැරුණු විට, කාර්මික සහ තාක්ෂණික රටක් වශයෙන් වර්ධනය වීම සඳහා ඉන්දියාවට බ්‍රිතාන්‍යයේ සහයෝගය ලබා දීම ද අඩංගු වේ. එහි ආරක්ෂක පැතිකඩ තුළ, ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක කටයුතු, ඉන්දියාවේ ආරක්ෂක කටයුතු සමග ඒකාබද්ධ කිරීම ඇතුළත් වේ.

ඉන්දියානු ආරක්ෂාව තුළ, සුවස් වලින් මෙපිට සියළුම සාගර කටයුතු අඩංගු විය යුතු අතර නෙදර්ලන්තය හා නැගෙනහිර ඉන්දීය කොදෙව් දක්වා ගමන් කළ යුතුය. මෙම ප්‍රදේශයට අයත් රට වල ස්වාධීනත්වය සහ අඛණ්ඩතාවය, බ්‍රිතාන්‍යය සහ ඉන්දියාව අතර ඇති කර ගන්නා දේශපාලන ගිවිසුම තුළ මූලික වගන්තියක් විය යුතු ය. මෙම ප්‍රදේශය තුළ දෙපාර්ථයේ පොදු අවශ්‍යතාවයන් පිළිබඳ නිකුත් කරනු ලබන ඒකාබද්ධ ප්‍රකාශනයක්, ඒකක දෙක සඳහා හොඳ අසල්වාසී ප්‍රතිපත්තියක් ද ඇතුළත් ඉන්දු-බ්‍රිතාන්‍ය මොන්රෝ දර්ශනයක් මෙම සන්ධානය තුළින් බිහිවන මුල්ම ප්‍රතිපල විය යුතු වේ.⁴⁶

“ඉන්දියාව දැනුවත් කිරීමෙන් සහ ඉන්දියාවේ ගිවිසුම් පිළිබඳ දැනුවත් වීමෙන් තොරව, බ්‍රිතාන්‍යය මෙම ප්‍රදේශයට සම්බන්ධ ගිවිසුම් වලට ඇතුළත් නොවිය යුතු”⁴⁷ බව පනික්කාර් අවධාරණයෙන් කියා සිටී. ගිවිසුම තුළ තිබිය යුතු වන ශ්‍රම විභාජනය පිළිබඳව පනික්කාර් මෙසේ විස්තර කරයි. “කළාපයේ ආරක්ෂක කටයුතු සඳහා යුද, ගුවන් සහ නාවික හමුදා සංවිධානය කිරීමේ වගකීම මූලික වශයෙන්ම ඉන්දියාව දැරිය යුතුය”; හමුදා පුහුණු කිරීමේ කටයුතු සඳහා බ්‍රිතාන්‍යය උපකාර සැපයිය යුතු අතර ඉන්දියාවේ යුද ශක්‍යතාවය ඉහළ නැංවිය යුතුය. එමෙන්ම, “සොකොට්‍රා, මුරිසි සහ පෙනැන්ග් වැනි, ඒකාබද්ධ ආරක්ෂක කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය වේයැයි ගිවිස ගන්නා, කළාපය තුළ පිහිටි නාවික සහ ගුවන් කඳවුරු වල සේවය ඉන්දියාවට ලබා ගැනීමේ අවස්ථාව, බ්‍රිතාන්‍යය විසින් සැලසිය යුතුය”.⁴⁸

උප මහාද්වීපයේ සිදු වූ බෙදී යාම් සහ ඉන්දියාව, බ්‍රිතාන්‍ය අමෙරිකානු බලයට ප්‍රතිවිරෝධී දිශාවට තල්ලු කළ සීතල යුද්ධය කරණ කොට ගෙන පනික්කාර් දුටු මේ සුවිශාල සිහිනය සැබෑවීමට අවස්ථාවක් නොලැබිණි. සීතල යුද්ධය පිළිබඳව ඉන්දියාවේ බිහි වූ සංවාදය විසින් දර්ශනවාදී ප්‍රතිපත්තිය ලෙස නොබැඳී පිළිවෙත අවධාරණය කරන ලද අතර යථාදේශපාලනයේ දී ඉන්දියාව මොස්කව් සමග එකතු වීම පිළිබඳව අවධානය යොමු කළේ ය. මේ සියල්ල අතරේ, බටහිර සමග කිසිම ආකාරයක ආරක්ෂක සන්ධානයක් ගොඩනගා ගැනීමේ ඉඩ කඩ ඉන්දියාවට නොතිබිණි. එහෙත්, පනික්කාර් ගේ අදහස දැන් දැන් නැවත කරලියට එන බවක්

පෙනේ. මෙහි දී “ක්‍රියාත්‍යයට” තිබූ තැන “එක්සත් ජනපදයටත්” “ඉන්දියානු සාගරය” තිබූ තැන “ඉන්දු-ශාන්තිකරයටත්” හිමිවී, සාගරය තුළ ඉන්දියාවේ සහ එක්සත් ජනපදයේ කටයුතු සම්බන්ධයෙන්, පනික්කාර් ගේ අදහස් යළි දෝංකාර නැගෙනු අපට ඇසේ. 2001/2008 කාල පරිච්ඡේදය තුළ, ඉන්දියාවට සමීප වීම සඳහා බුෂ් පරිපාලනය මෙහෙයවනු ලැබූ ආකාරයේ දේශපාලන හැඟීමක් සහ සාගර රාජ්‍යයන් එකමුතුව ක්‍රියා කළ යුතු යැයි පනික්කාර් කර ඇති යෝජනාව අතර එතරම් පරතරයක් නැත. එම පරිච්ඡේදයෙන් අනතුරුව දෙරට අතර ආරක්ෂක සබඳතාවන් තරමක ඇණහිටීමක් පෙන්වුම් කළ ද ඉන්දියාව සහ එක්සත් ජනපදය අතර ආරක්ෂක සබඳතාවය, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර මෙන්ම චීනය සහ එක්සත් ජනපදය අතර ආරක්ෂක හුවමාරු වලට ද වඩා උසස් මට්ටමක පවතින බව මුසාවක් නොවේ. බුෂ් පරිපාලන සමයෙන් අනතුරුව ද්විපාර්ශවීය සබඳතා ගමන් කළ දිශාව අනුව සාගර ආරක්ෂාව එහි මුල් පෙළේ පුමුඛතාවයක් බවට පත් වී තිබේ. දෙරට අතර සාගර ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය ඉහළ නැංවීම පිළිබඳ වූ නව සාකච්ඡාවක්, 2011 වර්ෂයේ දී වොෂින්ටනය සහ නව දිල්ලිය විසින් ආරම්භ කරනු ලැබිණි. ඒකාබද්ධ අභ්‍යාසයන් ගෙන් ඔබ්බට විහිදුනු ඒකාබද්ධ මෙහෙයුම් පිළිබඳව අවධාරණය කිරීම, සාගර ධෛර්‍යය පිළිබඳව පොදු දැනුවත් බව දියුණු කිරීම වෙරළ තීරයේ දිගේ පිහිටි මිත්‍ර රටවල නාවික ශක්‍යතාවය වර්ධනය කර ගැනීම පිණිස ඔවුන්ට සහාය වීම සහ සාගර ආරක්ෂාව ප්‍රවර්ධනය කිරීම පිණිස එක්ව වැඩ කිරීම වැනි කරුණු මෙම සහයෝගීතාවය තුළ ඇතුළත් කරුණු වලින් සමහරකි.

වොෂින්ටනය පිළිබඳව පවතින සැක සහිත බව අතහැර දමන්නට නව දිල්ලි පරිපාලනයට හැකි වුවහොත්, සාගර සහයෝගීතාවය සඳහා වඩා විශාල රාමුවක් එක්සත් ජනපදය විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලැබුවහොත් සහ ඉන්දියාව සමග කරන කටයුතු වල දී වැඩි වාසි තමන් වෙත ලබා ගැනීමට චීනය ප්‍රයත්න දැරුවහොත් එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර සාගර සහයෝගීතාවය සීඝ්‍ර කිරීමට අවශ්‍ය වාතාවරණයක් ගොඩනැගෙනු ඇත. චීනය තුළනය කිරීම සඳහා එක්සත් ජනපදය සමග හවුල්කාරිත්වයන් ඇති කරගැනීමේ පවතින වැදගත් කම

පිළිබඳව නව දිල්ලියට වැටහීමක් ඇති නමුත් තමන් රවටනු ලබනු ඇතැයි යන බිය ඉන්දියාව තුළ තවමත් පවතී. එක්සත් ජනපදය, චීනය සහ ඉන්දියාව අතර “මුහුදේ සිට සංකුලනය කරන්නා” සහ “අවංක තැරුවකරුවා” විය යුතුය යන යෝජනාවට ප්‍රතිචාර වශයෙන් ශිවශංකර් මෙනන් මෙසේ පැවසීය.

ඒ සඳහා අවස්ථාව ලබා දුන්නොත් සංකුලනය කරන්නා වශයෙන් ක්‍රියා කිරීමට ඇකැමති වනු ඇත්තේ කුමන බලවත් රට ද? එය, වැඩි වැයක් නැති, පහසු සහ සැබෑවටම කළ යුතු වැඩ, තුළනය වන බලයන් වෙත පැවරෙන කාර්යයකි. ආසියාව දෙස නැවත අවධානය යොමු කරන, එහෙත්, තමන් ඉරාකයේ සහ ඇෆ්ඝනිස්ථානයේ කටයුතු සමග පැටලී සිටින අවස්ථාවේ දී ආසියාවේ පැවති තත්වය සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් වෙනස් වී ඇති බව දකින මහා බලවතකුට මෙය ඉතාමත්ම ආකර්ෂණීය අවස්ථාවක් වනු ඇත. එහෙත්, ඉන්දියාව සහ චීනය වැනි, රාජ්‍ය පාලනය පිළිබඳව දීර්ඝ සම්ප්‍රදායන් පවතින නැගී එන රාජ්‍යයන් දෙකක්, කෙතරම් කදිමට ඉදිරිපත් කරන ලද්දේ වුවත්, වෙනත් පාර්ශවයක ප්‍රතිපත්ති වලට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීමට ඉඩක් තිබේ ද? මා සිතන අන්දමට නම් එවැනි ඉඩක් නැත.⁴⁹

ඉන්දියාවේ අභ්‍යන්තර දේශපාලනය සහ දෙරටේම නිලධාරීන් සුළු සුළු දේ පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙමින් කටයුතු ප්‍රමාද කිරීම ප්‍රධාන ගැටළුවක්ව පවතින අතර ඉන්දියාව සමග සාගර සම්බන්ධතාවය එක්සත් ජනපදය විසින් යළි සකස් කළ යුතුව තිබේ. බටහිර සමග සම්බන්ධීකරණය කිරීමේ කාර්යයයේ දී ඉන්දියාවට, ඉන්දියානු සාගරය තුළ, විශාල සහ ස්වාධීන කාර්යභාරයක් පනික්කාර් ගේ දැක්ම තුළ අඩංගු වී ඇත. අමෙරිකානු ඒකධ්‍රැවීය බලය උච්චස්ථානයේ පැවති 2005 වර්ෂයේ දී එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව අතර ආරක්ෂක රාමුව සකස් කරනු ලැබිණි. එහෙත්, ඉන්දු-ශාන්තිකරය තුළ පවතින වර්තමාන යථාර්ථයන්ට අනුකූල වන පරිද්දෙන් එය යළි සකස් කිරීම සඳහා නව ප්‍රවේශයක් යොදා ගත යුතු වනු ඇත. මේ නව ප්‍රවේශය, ඉන්දියාවේ නාවික ශක්‍යතාවන් සීඝ්‍රයෙන් ඉහළ නැංවීම, ඉන්දු-ශාන්තිකරයේ දුරබැහැර ප්‍රදේශ වල මෙහෙයුම් කිරීමට එයට ඇති හැකියාව තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සහ චීනයේ සාගර අපේක්ෂාවන් තුළනයක් සැපයීම යන කරුණු අවධාරණය කරන්නක් විය යුතු ය.

ඉන්දියාව සමග වඩා ශක්තිමත් හවුල්කාරිත්වයක් ගොඩනගා ගැනීම පිළිබඳව උනන්දුවක් දක්වන එක්සත් ජනපදයේ කණ්ඩායම්, දෙරටේ හමුදාවන් එක්ව ක්‍රියා කිරීම, ඉන්දියාවේ ස්වෛරීත්වය සහ උපායමාර්ගික ස්වායත්තතාවයට ඇති කළ හැකි එල විපාක පිළිබඳව ඉන්දියාව තුළ පවතින සැකය පහ කිරීමට උත්සාහ කළහ. එක්සත් ජනපද සෙනෙට් සහිත ජෝන් මැකේන් ප්‍රකාශ කළේ “සත්‍ය වශයෙන්ම සිදු වනුයේ එහි පරස්පරයයි. එක්සත් ජනපදය සමග සහයෝගීතාවයක් ඇති කර ගන්නේ ද නැද්ද යන්න පිළිබඳව තීරණය සෑම විටම ඉන්දියාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී නායකයින් මත රඳා පවතින්නකි; හමුදා එක්ව ක්‍රියා කිරීම විසින්, ඉන්දියාව එසේ කිරීමට තීරණය කරන්නේ නම්, සහයෝගීතාවය ක්‍රියාවට නගන ආකාරයත් පිළිබඳව වැඩි විකල්ප සංඛ්‍යාවක් නිර්මාණය කර දෙයි” (මැකේන් විසින් අවධාරණය කරන ලද කොටස්). මැකේන් තවදුරටත් පවසන්නේ;

දෙපාර්ශවයේම දේශපාලනය අභිමතය පවතී නම්, ඉන්දියානු සහ ශාන්තිකර සාගර දෙකම සඳහා, ඉන්දියා එක්සත් ජනපද ඒකාබද්ධ මෙහෙයුම් සංකල්පයක් ගොඩනගා ගැනීමට නොහැකිවීමට හේතුවක් නොපවතී. ගොඩබිම, සාගරයේ, අභ්‍යවකාශයේ සහ සයිබර් අවකාශයේ දෙපාර්ශවයට පොදු උපායමාර්ගික අභියෝග යන් සමබන්ධව පොදු චිත්‍රයක් නිර්මාණය කර ගැනීම සඳහා බුද්ධි තොරතුරු හවුලේ බෙදා ගන්නා ජාලයක් ගොඩනගා ගැනීමට අපට නොහැකි වීමට හේතුවක් නැත. ඉන්දියාවේ ආඥා මධ්‍යස්ථාන වල ඒ සමාන තනතුරු වලට අමෙරිකානු නිලධාරීන් පත් කරමින් PACOM (United States Pacific Command) සහ CENTCOM (United States Central Command) ආඥා මධ්‍යස්ථානයන් දෙකෙහි ඉහළ තනතුරු වලට ඉන්දියානු නිලධාරීන් පත් කිරීමට ඉන්දියාවට නොහැකි වීමට හේතුවක් නැත. න්‍යෂ්ටික සබ්මැරීන, ප්‍රහාරක ගුවන් යානා ප්‍රවාහක නෞකා, මිසයිල් ආරක්ෂණ මෙන්ම Joint Strike Fighter වැඩසටහනේ සංවර්ධන කටයුතු තුලට ඉන්දියාව ඇතුළත් කර ගැනීමට පහසුකම් සැලසීමට අපට නොහැකි වීමට හේතුවක් නැත.⁵⁰

සිය ආරක්ෂක සහයෝගීතාවය ඉහළ තලයකට ගෙන යාම උදෙසා අති විශේෂ විසඳුම් සොයා ගැනීමට වොෂින්ටනයට සහ නව දිල්ලියට සිදුවනු ඇත. මැකේන් සඳහන් කරන “දේශපාලන

අභිමතය” උපදිනු ඇත්තේ එක්කෝ 2001/2009 කාලයේ දී ජෝර්ජ් බුෂ් සම්බන්ධයෙන් සිදුවූ ආකාරයට නායකත්වය පිළිබඳව දැඩි විශ්වාසයක් ඇති වීමෙනි. එසේත් නැතිනම්, 1962 චීනය ඉන්දියාවේ දේශසීමා වලට පහර දුන් අවස්ථාවේ, ක්ෂණිකව විශාල හමුදා සහායයක් ලබා දෙන ලෙස ජවහර්ලාල් නේරු, ජනාධිපති කෙනඩි ගෙන් ඉල්ලා සිටි අවස්ථාවේ දී මෙන්, සහයෝගීතාවය, මතවාදී සහ අනෙකුත් බාධක මර්ධනය කර ගැනීමට හේතු වන හදිසි අවස්ථාවක් නිර්මාණය වීමෙනි. නැගී එන චීනයෙන්, දීර්ඝ කාලීන වශයෙන් එල්ල විය හැකි තර්ජන පිළිබඳව ඇතිවූ අවබෝධය, ඉන්දියාව සහ එක්සත් ජනපදය අතර උපාමාර්ගික සහයෝගීතාවය පිළිබඳ දැක්ම බුෂ් තුළ පහළ වීමට හේතු කාරක විය. බීජිං සමග උපායමාර්ගික සමානතාවයක් අත් කර ගැනීමට දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ නව දිල්ලිය කරමින් සිටි උත්සාහය, බුෂ් ගේ දැක්ම සමග හරියටම ගැලපින. එහෙත්, මෙම අදහස් පිළිබඳ ප්‍රශ්න කළ හෝ වඩාත් වැදගත් ප්‍රතිපත්ති ප්‍රමුඛතාවයන් පිළිබඳ කල්පනා කළ විශාල කණ්ඩායම් මේ දෙරට තුළම පැවතිනි. එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස, ද්විපාර්ශවික සහයෝගීතාවය ගොඩනගා ගැනීමේ ගමන, අපේක්ෂා කළ වේගයෙන් ඉදිරියට ධාවනය නොවී ය. සමහර කොටස් විසින් චීනයේ රන් දශකය⁵¹ ලෙස හඳුන්වනු ලැබූ, 2010 දශකයේ දී වොෂින්ටනය සහ නව දිල්ලිය වෙත චීනය ප්‍රදර්ශනය කළ බලපූඵලත්කාර කම ද වැඩිවන්නට විය. චීනය සමග ගැටුම් වලක්වා ගැනීමට සහ හැකි සෑම ක්ෂේත්‍රයක දී ම සහයෝගීතාවය පුළුල් කර ගැනීම සඳහා වන කෙටි කාලීන හොඳ ක්‍රමවේද එක්සත් ජනපදය මෙන්ම ඉන්දියාව විසින් ද ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ. චීනයේ නැගී ඒමෙන් සිදුවන දීර්ඝ කාලීන ප්‍රතිවිපාක කළමනාකරනය කර ගැනීම උදෙසා දෙපාර්ශවයේ සම්පත් ඒකාබද්ධ කර ගැනීමට ඊටත් වඩා වැදගත් හේතු එක්සත් ජනපදයට සහ ඉන්දියාවට තිබේ.

ඒ අතරම, චීනයේ බලය සීමා කර තබා ගැනීම අතිශය දුෂ්කර කර්තව්‍යයක් බව නව දිල්ලිය මෙන්ම වොෂින්ටනය ද හොඳින් දනී. පනික්කාර් ගේ කාලයේ දී චීනය දැඩි පැටලිලි සහගත තත්වයක පසු වූ නමුදු, ඉන්දියාව බටහිර සමග ශක්තිමත් නාවික සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගත යුතු යැයි 1940 දශකයේ දී ඔහු යෝජනා කරන විට පවා, බීජිං පරිපාලනයේ ගැටළු විසඳීමේ

ඇති වැදගත් කම ඔහු අවධාරණය කර තිබිණි. කොමියුනිස්ට් චිනය සමග මිත්‍ර සම්බන්ධතාවයක් ඇති කර ගැනීමට තේරු ගත් තීරණය මෙම අවබෝධය මත පදනම් වූවකි. දශක ගණනාවක් තිස්සේ චිනය පිළිබඳ නපුරු චිත්‍රයක් මවා පෙන්වමින් සිටි නමුදු, චීනයේ සාධාරණ අවශ්‍යතාවයන් ඉටු කිරීමේ අවශ්‍යතාවය, ඉන්දියාවේ බොහෝ දෙනෙකු විසින් දැන් පිළිගනිමින් තිබේ. එක්සත් ජනපදය තුළ ද චීනයෙන් තර්ජන එල්ල විය හැකි තත්වය වර්ධනය වෙමින් පවතින විට, චීනය සමග ගැටුම් ඇති කර ගැනීමේ පවතින අනතුරුදායක බව පිළිබඳව පමණක් නොව එය සමග මිතුරු සබඳතා ඇති කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය සහ දීර්ඝකාලීන සහයෝගීතාවයක් ගොඩ නගා ගැනීම පිණිස පදනමක් සොයා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව ද දැනුවත් බවක් ඇති වෙමින් පවතී. හිටපු ජාතික ආරක්ෂක උපදේශක ෂ්බ්ග්නීව් බ්‍රෙසෙසින්කි, දෙරට අතර G2 නමින් සංවිධානයක් පිහිටුවා ගත යුතු බව මුල් වරට පැවසූ අතර විසි එක් වන සියවසේ දී ගෝලීය ස්ථාවරත්වය සහතික කිරීම සඳහා චීනය සහ එක්සත් ජනපදය සහපරිනාමය වීමේ වැදගත් කම, හිටපු ආරක්ෂක ලේකම් වරයකු වූ හෙන්රි කීසිංගර් විසින් අවධාරණය කර තිබේ.⁵²

චීනයේ සාධාරණ අවශ්‍යතාවයන් මොනවා ද, ඒවා සපුරාලීම සඳහා ඔවුන්ට කොපමණ දුරකට ඉඩ දිය යුතු ද සහ එහි සීමාව සලකුණු කළයුත්තේ කොතැන ද යන කරුණු පිළිබඳ තීරණ ගැනීම නව දිල්ලියට සහ වොෂින්ටනයට මුහුණ දීමට සිදුවන විශාලතම අභියෝගය වනු ඇත. ජාත්‍යන්තර වාතාවරණය, අභ්‍යන්තර දේශපාලන ක්‍රියාකාරකම් සහ නව දිල්ලියේ සහ වොෂින්ටනයේ විදේශ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ තීරණ ගන්නා කණ්ඩායම් වල වෙනස් වන සුළු බව යන කරුණු මත මෙම තීරණ රඳා පවතිනු ඇත. ඉන්දියාවට සහ එක්සත් ජනපදයට සාපේක්ෂව, චීනයට ලෝකය තුළ හිමි තත්වය වර්ධනය වන විට උපායමාර්ගික ක්‍රියාකාරකමේ විකසනය පිළිබඳව තීරණාත්මක ලෙස බලපෑම් කරන්නට චීනයට හැකියාව ලැබේ. ඉන්දු-ශාන්තිකරයේ බර හවුලේ දැරීම හරහා හෝ ඒකාබද්ධ කළමනාකරණයක් හරහා සාමකාමී සහවාසයක් සඳහා එක්සත් ජනපදය පොළඹවා ගැනීමේ හැකියාව චීනය වෙත පවතී. ඉන්දියාව සමග පවතින දේශසීමා අර්බුද විසඳා

ගැනීමෙන්, නව දිල්ලිය සහ ඉස්ලාමාබාදය සමග පවත්වා ගන්නා සම්බන්ධතාවන් පිළිබඳව සමබර ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කිරීමෙන් සහ ඉන්දියාවේ විශාල ගෝලීය අභිලාෂයන් මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට ආධාර කිරීමට එකඟවීමෙන් නව දිල්ලිය සමග පවත්නා සබඳතාවන් අවංකවම පරිවර්තනයකට භාජනය කිරීමේ හැකියාව බිෂං පරිපාලනය සතුව තිබේ. එමෙන්ම, ඉන්දු-ශාන්තිකරයේ සාගර පොදු දේපළ කළමනාකරනය කිරීමේ දී වොෂින්ටන්, බිෂං සහ නව දිල්ලි පරිපාලනයන් අතර අදහස් විමසීම සහ සහයෝගීතාවය ඇතිවීම ද සිදු විය හැක්කකි. වොෂින්ටනයට හෝ නව දිල්ලියට, මේ ආකාරයේ කිසිදු යෝජනාවක් කිරීමට හෝ ක්‍රියාපාර්ශවික සහයෝගීතාවයක් සඳහා එම දෙපාර්ශවයට ආරාධනය කිරීමට චීනයේ සුදානමක් ඇති බවක් පෙනෙන්නට නැත. එමෙන්ම, නව දිල්ලිය සහ වොෂින්ටනය එක්ව චීනය සීමා කරන්නට දරන උත්සාහයක් සේ අර්ථදක්වා ගත හැකි ඕනෑම දෙයකට විරුද්ධව ආපසු හැරී පහර දීම සඳහා බොහෝ විකල්පයන් බිෂං පරිපාලනය සතුව තිබේ.

ඉන්දු-ශාන්තිකර කළාපය තුළ, ඉන්දියාවේ, චීනයේ සහ එක්සත් ජනපදයේ සාගර අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධ වන විට, සමුදුර කැළඹීම කතාන්තරය ඇරඹුණා පමණකි. සමුදුර කැළඹීම මිථ්‍යා කථාවේ මෙන්ම, නව දිල්ලි, බිෂං සහ වොෂින්ටන් පරිපාලනයන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් විකසනය වෙමින් ඉදිරියට යන විට මවිතය දනවන දේ සිදුවන්නට ඉඩ තිබේ. දැනට පවතින තත්වය අනුව, එක්සත් ජනපදයේ සහ ඉන්දියාවේ අවශ්‍යතාවන්, චීනයේ අවශ්‍යතාවන් සමග සිදුවනවාට වඩා අභියෝගී වන බවක් පෙනීයනු ලබයි. එහෙත්, එකිනෙකා සමග පවතින මේ ගැලපුම එලදායී සන්ධානයක් බවට පෙරළා ගැනීම නව දිල්ලියට සහ වොෂින්ටනයට දුෂ්කරවී තිබේ. චීනය අත වැඩි තුරුම පු ගණනක් පවතින අතර වොෂින්ටනය සහ නව දිල්ලිය අතර උපායමාර්ගික සාගර කටයුතු හවුල්කාරිත්වයක් නිර්මාණය වීම සීමා කිරීමේ, ප්‍රමාද කිරීමේ මෙන්ම අවුල් කිරීමේ හැකියාව ද චීනය සතු ය. ජාතික ආරක්ෂාව පිළිබඳව ඇති වන ප්‍රධාන පෙළේ ගැටළු වලට එලදායීව සහ අප්‍රමාදව මුහුණ දීමට එක්සත් ජනපදය සහ ඉන්දියාව වැනි විශාල ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටවල් සාමාන්‍යයෙන්

අසමත් වෙති. එහෙත්, විශාල අර්බුදයක් පැන නැගුණු කළ සෙස්සන් පමණක් නොව තමන් ද මවිත කරවන සුළු, යළි නැගී සිටීමේ ශක්තියක් සහ අධිෂ්ඨානයක් ඔවුන් තුළ දැකිය හැක. ඉන්දු-ශාන්තිකරය තුළ සාගර බලය ප්‍රතිව්‍යාප්තිය, ලබන වසර ගණනාව තුළ, වොෂින්ටන්, ඩීජීම් සහ නව දිල්ලි නායකයින් ගේ දේශපාලන දොණය සහ උපායමාර්ගික තීරණ ගැනීමේ හැකියාව උරගා බලන කරුණක් වනවාට සැක නැත.

Notes

CHAPTER ONE

1. For a succinct summary of the myth, see Ashok Kumar Bhattacharya, *A Pageant of Indian Culture: Art and Archaeology* (New Delhi: Abhinav, 1995), Chapter 5, 25.-30. See also Eleanor Mannikka, *Angkor Wat: Time, Space and Kingship* (Honolulu: University of Hawaii Press, 2000).
2. See, for example, Robyn Meredith, *The Elephant and the Dragon: The Rise of India and China and What It Means for All of Us* (New York: W. W. Norton, 2008); David Smith, *The Dragon and the Elephant: China, India and the New World Order* (London: Profile Books, 2007); Clyde Prestowitz, *Three Billion New Capitalists: The Great Shift of Wealth and Power to the East* (New York: Basic Books, 2005); Tarun Khanna, *Billions of Entrepreneurs: How China and India Are Reshaping Their Futures and Yours* (Cambridge, Mass.: Harvard University Business School Press, 2008). Mohan Malik, *China and India: Great Power Rivals* (Boulder, Colo.: Lynne Rienner, 2011).
3. James R. Holmes and Toshi Yoshihara, "The Influence of Mahan upon China's Maritime Strategy," *Comparative Strategy*, vol. 24, no.1 (January 2005): 23-51; David Scott, "India's Grand Strategy for Indian Ocean: Mahanian Visions," *Asia-Pacific Review*, vol. 13, no. 2 (2006): 97-129.
4. K M Panikkar, *India and the Indian Ocean: An Essay on the Influence of Sea Power on Indian History* (London: Allen and Unwin, 1945). The title of his work was similar to Mahan's most popular work, published in 1890: *The Influence of Sea Power Upon History, 1660-1783*.
5. Satyindra Singh, *Blueprint to Bluewater: The Indian Navy, 1951-65* (New Delhi: Lancer, 1992).
6. David Muller, *China's Emergence as a Maritime Power* (Boulder, Colo.: Westview, 1983).
7. Iskander Rehman, "India's Future Aircraft Carrier Force and the Need for Strategic Flexibility," *IDS Comment*, June 1, 2010 (New Delhi: Institute For Defence Studies and Analyses), available at www.idsah/idsacomments/IndiasFutureAircraftCarrierForceandtheNeedforStrategicFlexibility irehman_010610; Richard Bitzinger, "Aircraft Carriers: China's Emerging Maritime Ambitions," *RSIS Commentaries*, 35/2009, April 7, 2009; www.ssis.edu.sg/publications/Perspective/RSIS0352009.pdf, Reuters, "Factbox: China's Aircraft Carrier Ambitions," December 23, 2010, www.reuters.com/article/2010/12/23/us-china-defence-carriers-factbox-idUSTRE6BMOYG20101223.
8. See, for example, C. Raja Mohan, "India's Great Power Burdens," *Seminar*, no. 581, January 2008; see also Walter C. Ladwig III, "India and Military Power Projection: Will the Land of Gandhi Become a Conventional Military Power?" *Asian Survey*, vol. 50, no. 6 (November/December

- 2010): 1162-83. For a review of the Chinese debate, see Mark Buries and Abram Shulksy, *Patterns of China's Use of Force: Evidence from History and Doctrinal Writings* (Santa Monica, Calif.: Rand, 2000); Andrew Scobell, *China's Use of Military Force: Beyond the Great Wall and the Long March* (New York: Cambridge University Press, 2003); M. Taylor Fravel, "China's Search for Military Power," *Washington Quarterly*, vol. 31, no. 3 (Summer 2008): 125-41.
9. Indrani Bagchi, "Navy Action in Gulf of Aden Projects Indian Power on High Seas," *Times of India*, November 22, 2008; and Jonathan Adams, "China Projects Naval Power in Pirate Fight," *Christian Science Monitor*, December 30, 2008.
10. See David Scott, "Strategic Imperatives of India as an Emerging Player in Pacific Asia," *International Studies*, vol. 44, no. 2 (April 2007): 123-40; see also Harsh Pant, "1 ncl1,1 in the Asia-Pacific: Rising Ambitions with an Eye on China," *Asia-Pacific Review*, vol.14, no. 1 (May 2007): 54-71.
11. Lee Jae-Hyung, "China's Exparlding Maritime Ambitions in the Western Pacific a lid the Indian Ocean," *Contempaary Southeast Asia*, vol. 24, no. 3 (December 200' 549-68; James Holmes and Toshi Yoshihara, "China's Naval Ambitions in the Indian Ocean," *Journal of Strategic Studies*, vol. 31, no. 3 (June 2008): 367-94.
12. Robert D. Kaplan, "Center Stage for the Twenty-First Century: Power Plays in the Indian Ocean," *Foreign Affairs*, vol. 88, no. 2 (March/April 2009): 18.
13. For example, see Paul Bracken, *Fire in the East: The Rise of Asian Military Pones gio,/ the Second Nuclear Age* (New York: HarperCollins, 1999).
14. See David Lei, "China's New Multi-faceted Maritime Strategy," *Orbis*, vol. S'. Hu I (Winter 2008): 139-57; see also Euan Graham, *Japan's Sea Lane Security, 19-10 '0) A Matter ofLift and Death?* (London: Routledge, 2005).
15. See Peter Cozens, "Some Reflections on Maritime Developments in the mull) h. GIs: Duringthe Past Sixty Years," *Maritime Affairs*, vol. 1, no. 1 (Winter 2005): 1' vs also Stuart Kaye, *Freedom of Navigation in the Indo-Pacific Region* (Canberra: .11'.-- er Centre, 2008); see also James A. Boutillier, "Maritime Dynamism in 111/1, 's. sh Region," in *Lloyds MIU Handbook of Maritime Security*, edited by Rupc.15 I I. II. is Burns, Sam Bateman, and Peter Lehr (London: Taylor and Francis, 2009), ' Michael Auslin, *Security in the Indo-Pacific Commons: Toward a Regional st%ategy* (Washington, D.C.: American Enterprise Institute, 2010); Raoul Heinrichs, Justin Jones, and Rory Medcalf, *Crisis and Confidence: Major Powers and Maritime Security in Indo-Pacific Asia* (Sydney: Lowy Institute, 2011); John F. Bradford, "The Maritime Strategy of the United States: Implications for Indo-Pacific Sea Lanes," (*),//t, mr- Southeast Asia*, vol. 33, no. 2 (2011): 183-208.
16. See, for example, Ellen L. Frost, *Asia's New Regionalism* (London: Lynne Rienner, 2008), especially Chapters 2 and 3. Chapter 2 (21-40) discusses

- the concept of "re-mapping Asia," and Chapter 3 (41-63) talks about the "legacy of maritime Asia."
17. Shinzo Abe, "Confluence of the Two Seas," speech at the Parliament of India, August 22, 2007, www.mofa.go.jp/region/asia-paci/pmv0708/speech-2.html.
18. In her widely noted essay highlighting the U.S. pivot to Asia in 2011, Secretary of State Hillary Clinton used the phrase, "Indo-Pacific"; see Hillary Clinton, "America's Pacific Century," *Foreign Policy*, November 2011, www.foreignpolicy.com/articles/2011/10/11/americas_pacific_century?page=full.
19. See the essay by former foreign secretary and special envoy to the prime minister, Shyam Saran, "Mapping the Indo-Pacific," *Indian Express*, October 29, 2011, www.indianexpress.com/news/mapping-the-indopacific/867004/0 for a skeptical view, see Rukmani Gupta, "India Puts the Indo in 'Indo-Pacific,'" *Asia Times Online*, December 8, 2011, www.atimes.com/atimes/South_Asia/ML08Df03.html.
20. For a comprehensive and insightful review of Sino-Indian relations, see John Garver, *Protracted Contest: Sino-Indian Rivalry in the Twentieth Century* (Seattle: University of Washington Press, 2001).

CHAPTER TWO

1. For a comprehensive review, see Tan Chung, ed., *Across the Himalayan Gap: An Indian Quest for Understanding China* (New Delhi: Indira Gandhi National Centre for the Arts, 1998); also Tan Chung, ed., *In the Footsteps of Xuanzang: Tan Yun-Shan and India* (New Delhi: Indira Gandhi National Centre for the Arts, 1999).
2. For a brief review, see William F. Kuracina, "Colonial India and External Affairs: Relating Indian Nationalism to Global Politics," *Journal of Asian and African Studies*, vol. 42, no. 6 (2007): 517-32.
3. See Premen Addy, "South Asia in China's Foreign Policy: A View from the Left," *Journal of Contemporary Asia*, vol. 2, no. 4 (1972): 403-14.
4. Guido Samarani, *Shaping the Future of Asia: Chiang Kai-shek, Nehru and China-India Relations During the Second World War Period* (Lund: Lund University, 2005); see also Avinash Mohan Saklani, "Nehru, Chinag Kai-shek and the Second World War," in *India and China in the Colonial World*, edited by Madhavi Thampi (New Delhi: Social Science Press, 2005), 167-83.
5. Stephen Hay, *Asian Ideas of East and West: Tagore and His Critics in Japan, China and India* (Cambridge Mass.: Harvard University Press, 1970); see also Sisir Kumar Das, it' I he Controversial Guest: Tagore in China," in Thampi, ed., *India and China in the ,olonial World*, 85-125.
6. See for example the critical references to Nehruvian foreign policy legacy in "Indian hegemony continues to harm relations with neighbors," editorial in *People's Daily*, October 14, 2009, <http://english.peopledaily.com.cn/90001/90780/91343/6783357.html>.

7. Frederic A. Greenhut II, *The Tibetan Frontiers Question from Curzon to the Colombo Conference: An Unresolved Factor in Indo-Sinic Relations* (New Delhi: S. Chand, 1982).
8. Stratfor, "A Revival of Sino-Indian Tensions," June 13, 2009, available at www.realclearworld.com/articles/2009/06/a_revival_of_sinoindian_tensio.html; see also Jeff M. Smith, "The China-India Border Brawl," *Wall Street Journal*, June 24, 2009, <http://online.wsj.com/artide/SB124578881101543463.html>.
9. David Scott, "The Great Power 'Great Game' between India and China: 'The Logic of Geography,'" *Geopolitics*, vol. 13, no. 1 (January 2008): 1-26.
10. See the declaration issued at the end of Prime Minister Manmohan Singh's visit to Beijing in early 2008: *A Shared Vision for the 21st Century of the People's Republic of China and the Republic of India*, January 14, 2008, available at www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/2649/t399545.htm.
11. See for example Jairam Ramesh, *Making Sense of Chindia: Reflections on China and India* (New Delhi: India Research Press, 2005).
12. Jeremy Moore, *The Pursuit of Asian Hegemony: A Comparison of Chinese and Indian Strategic Objectives and Containment Policies* (Robina, Queensland, Australia: Bond University, 2008).
13. There is a vast literature on the subject; the following are a few places where one could usefully begin: P. C. Chakravarti, *The Evolution of India's Northern Borders* (New Delhi: Asia Publishing House, 1971); Steben Hoffmann, *India and the China Crisis* (Berkeley: University of California Press, 1990); Parshotam Mehra, *The McMahon Line and After* (New Delhi: Macmillan, 1974); Neville Maxwell, *India's China War* (New York: Pantheon, 1970); Xuecheng Liu, *The Sino-Indian Border Dispute and Sino-Indian Relations* (Lanham, Md.: University Press of America, 1994).
14. Zheng Ruixiang, "Shifting Obstacles in Sino-Indian Relations," *Pacific Review*, vol. 6, no. 1 (1993): 63-70; see also Nancy Jetly, "Sino-Indian Relations: Old Legacies and New Vistas," *China Report*, vol. 30, no. 2 (1994): 215-23; Wang Hongyu, "Sino-Indian Relations: Present and Future," *Asian Survey*, vol. 35, no. 6 (June 1995): 546-54; Waheguru Pal Singh Sidhu and Jing-dong Yuan, "Resolving the Sino-Indian Bonk' Dispute: Building Confidence through Cooperative Monitoring," *Asian Survey*, vol. 41, no. 2 (March/April 2001): 351-76.
15. Allen Carlson, "Constructing the Dragon's Scales: China's Approach to Territorial Sovereignty and Border Relations in the 1980s and 1990s," *Journal of Contemporary China*, vol. 12, no. 37 (November 2003): 677-98.
16. "The two sides agreed to each appoint a Special Representative to explore from his political perspective of the overall bilateral relationship the framework of a boundary settlement." See the declaratiOn issued after Vajpayee's 2003 visit to China. "Decluti tion on Principles for Relations and Comprehensive Cooperation between the Reim') lic of India and the Republic of China," Beijing, June 23, 2003, available at www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/2649/t22852.htm.

17. For the text of the April 2005 agreement, see "Agreement between the Government of the Republic of India and the Government of the People's Republic of Chinu iul the Political Parameters and Guiding Principles for the Settlement of the India-China Boundary Question," New Delhi, April 11, 2005, available at www.hindu.com/thehindu/nic/0041/indiachinatxt.htm.
18. Alka Acharya, "Course Correction: An Analysis of the Origins and Implications of the Sino-Indian Agreements of 2003 and 2005," *China Report*, vol. 47, no. 2 (May 2011): 159-71.
19. Based on author's conversation with senior Indian officials involved in the boundary negotiations during 2008-2009.
20. See, for example, John Garver, "The Unresolved Sino-Indian Border Dispute: An Interpretation," *China Report*, vol. 47, no. 2 (May 2011): 99-113.
21. For an informed Indian perspective, see Sujit Dutta, "Sino-Indian Diplomatic Negotiations: A Preliminary Assessment," *Strategic Analysis*, vol. 22, no. 12 (March 1999): 1821-34; See also Sujit Dutta, "Revisiting China's Territorial Claims on Arunachal," *Strategic Analysis*, vol. 32, no. 4 (July 2008): 549-81. For a recent Chinese perspective, see Junwu Pan, *Toward a New Framework for Peaceful Settlement of China's Territorial and Boundary Disputes* (Leiden: Martinus Nijhoff, 2009), 191-216.
22. Dawa Norbu, "Tibet in Sino-Indian Relations: The Centrality of Marginality," *Asian Survey*, vol. 37, no. 11 (November 1997): 1078-95; see also Steven Hoffmann, "Rethinking the Linkage Between Tibet and the China-India Border Conflict: A Realist Approach," *Journal of Cold War Studies*, vol. 8, no. 3 (Summer 2006): 165-94.
23. D. S. Rajan, "China: New Trends for Looking Beyond the Dalai Lama," *South Asia Analysis Group Paper* no. 2925 (Chennai: Chennai Centre for China Studies, November 2008).
24. For a recent analysis, see Warren W. Smith Jr., *China's Tibet? Autonomy or Assimilation* (Lanham, Md.: Rowman and Littlefield, 2008).
25. See John Garver, "China's Kashmir Policies," *India Review*, vol. 3, no. 1 (January 2004): 1-24.
26. See comments of the official spokesman of the Indian Foreign Office on October 1, 2009, available at www.mea.gov.in/mystart.php?id=530115198; for a Chinese view, see the forum on "China & Indian ruled Kashmir: How & What?" *Global Times*, November 27, 2009, <http://forum.globaltimes.cn/forum/showthread.php?t=9473>.
27. Saikat Datta, "The Great Claw of China," *Outlook*, February 7, 2011, www.outlookindia.com/article.aspx?270223; see also Pranay Sharma, "A Mandarin Riddle," *Outlook*, February 7, 2011, www.outlookindia.com/article.aspx?270226.
28. For a review of the early development of Sino-Pak relations see Anwar Hussain Syed, *China & Pakistan: Diplomacy of an Entente Cordiale* (Amherst, Mass.: University of Massachusetts Press, 1974).

- 29 See Rajat Pandit, "Army Reworks War Doctrine for Pakistan, China," *Times of India*, December 30, 2009, 1; see also Gurmeet Kanwal, "Defence Doctrine: Facing Up to War on Two Fronts," *Tribune*, March 4, 2010, www.tribuneindia.com/2010/20100304/edit.htm#6.
30. For a recent comprehensive review, see Thomas C. Reed and Danny B. Stillman, *The Nuclear Express: A Political History of the Bomb and Its Proliferation* (Minneapolis: Zenith Press, 2009).
31. See T. V. Paul, "Chinese-Pakistani Nuclear/Missile Ties and Balance of Power Politics," *Nonproliferation Review*, vol. 10, no. 2 (2003): 21-29.
32. Evan S. Medeiros, *Reluctant Restraint: The Evolution of China's Non-Proliferation Practices, 1980-2004* (Singapore: NUS Press, 2009).
33. Mark Fitzpatrick, *Nuclear Black Markets: Pakistan, A. Q. Khan and the Rise of Proliferation Networks: A Net Assessment* (London: International Institute of Strategic Studies, 2007).
34. Paul, "Chinese-Pakistani Nuclear/Missile Ties and Balance of Power Politics," 21-29.
- 35 See Bhaskar Roy, "China Unmasked—What Next?" South Asia Analysis Group Paper no. 2840, September 12, 2008, www.southasiaanalysis.org/papers29/paper2840.html; see also D. S. Rajan, "Indo-U.S. Nuclear Deal: China Harps on U.S. 'Containment' Theory," South Asia Analysis Group Paper no. 2781, July 25, 2008, www.southasiaanalysis.org/papers28/paper2781.html.
- 36 Ashley Tellis, "The China-Pakistan Nuclear Deal': Separating Fact from Fiction," *Policy Outlook* (Washington, D.C.: Carnegie Endowment for International Peace, July 16, 2010); Mark Hibbs, "The Breach," *Nuclear Energy Brief* (Washington D.C.: Carnegie Endowment for International Peace, June 4, 2010).
- 37 John Garver, "Sino-Indian Rapprochement and the Sino-Pakistan Entente," *Political Science Quarterly*, vol. 111, no. 2 (Summer 1996): 323-47; see also Garver's "China's South Asian Interests and Politics," paper presented before U.S.-China Economic and Security Review Commission, July 22, 2005, available at www.chinacenter.net/abOut/associates/home/docs/Garver_China_South_Asian_Policies.pdf; Robert Wirsing, "The 'Enemy of My Enemy': Pakistan's China Debate," Asia-Pacific Center for Security Studies, December 2003.
- 38 For a discussion see, Rajesh Basrur and Bommakanti Kartik, "The India-China Nu-dear Relationship," *Strategic Analysis*, vol. 35, no. 2 (March 2011): 186-93.
- 39 Chien-peng Chung, *Domestic Politics, International Bargaining and China's Territorial Disputes* (London: Routledge, 2004), 117; See also Jonathan Holslag, "Progress, Perceptions and Peace in the Sino-Indian Relationship," *East Asia*, vol. 26, no. 1, 41-56.
- 40 Cited in David Scott, "Sino-Indian Security Predicaments for the Twenty-First Century," *Asian Security*, vol. 4, no. 3 (September 2008): 251.

- 41 See John Garver, "The Gestalt of Sino-Indian Relations," in *The Rise of China in Asia: Security Implications*, edited by C. Pumphrey (Carlisle, Pa.: Strategic Studies Institute, 2002).
- 42 See the speech of Foreign Secretary Shyam Saran, "Present Dimensions of Indian Foreign Policy," Shanghai Institute of International Studies, January 11, 2006, available at www.indianembassy.org/prdetail994/--%09-2present-dimensions-of-the-indian-foreign-policy'--address-by-foreign-secretary-mr.-shyam-saran-at-shanghai-institute-of-international-studies.
43. For a general discussion of Washington's anti-China moves in South Asia during the early years of the Cold War, see S. Mahmud Ali, *Cold War in the High Himalayas: The USA, China and South Asia in the 1950s* (New York: St. Martin's Press, 1999); for a detailed account of U.S.-Indian collaboration in Tibet, see Kenneth J. Conboy and James Morrison, *The CIA's Secret War in Tibet* (Lawrence: University Press of Kansas, 2002).
- 44 Rama Lakshmi, "For India, Tibet Poses Some Delicate Issues," *Washington Post*, April 2, 2008, A9, www.washingtonpost.com/wpdynkontendarticle/2008/04/01/AR2008040102861.html.
- 45 For a general discussion, see Yufan Hao and Bill K. P. Chou, *China's Policies on Its Borderlands and the International Implications* (Singapore: World Scientific, 2010).
- 46 Sudha Ramachandran, "India Sweats Over China's Water Plans," Asia Times Online, May 1, 2010, www.atimes.com/atimes/South_Asia/LE01Df05.html; Ananth Krishnan, "On Rivers and Glaciers, India, China Walk on Thin Ice," *Hindu*, May 10, 2010, 12.
- 47 Rajeev Ranjan Chaturvedy, "India's Response to Chinese Road Building," *IDSIA Comment* (New Delhi; Institute for Defence Studies and Analyses), September 14, 2006, www.idsa.in/idsastrategiccomments/IndiasResponsetoChineseRoadBuilding_RRChaturvedy140906. See also Jyoti Malhotra, "Military Upgradation Plan along China Border Finally Takes Wing," *Business Standard*, June 17, 2009, 11.
- 48 For a discussion of China's strategy, see Robert D. Kaplan, "The Geography of Chinese Power," *Foreign Affairs*, May-June 2010; for an Indian perspective, see C. Raja Mohan, "The Return of the Raj," *American Interest*, vol. 5, no. 5 (May—June 2010): 4-11.
- 49 Yitzhak Shichor, "China's Central Asian Strategy and the Xinjiang Connection: Predicaments and Medicaments in a Contemporary Perspective," *China and Eurasia Forum Quarterly*, vol. 6, no. 2 (2008): 55-73; see also Michael Clarke, "Making the Crooked Straight: China's Grand Strategy of 'Peaceful Rise' and Its Central Asian Dimension," *Asian Security*, vol. 4, no. 2 (2008): 107-42.
- 50 For a comprehensive discussion, see Marlene Laruelle and Sebastien Peyrouse, eds., *Mapping Central Asia: Indian Perceptions and Strategies* (London: Ashgate, 2011).

- 51 See James Bosbotinis, "Sustaining the Dragon, Dodging the Eagle, and Barring the Bear? Assessing the Role and Importance of Central Asia in Chinese National Strategy," *China and Eurasia Forum Quarterly*, vol. 8, no. 1 (2010): 65-81.
- 52 Joseph Y. S. Cheng, "The Shanghai Cooperation Organization: China's Initiative in Regional Institutional Building," *Journal of Contemporary Asia*, vol. 41, no. 4 (2011): 632-56; M. K. Bhadrakumar, "India Begins Uphill Journey with the SCO," Asia Times Online, March 25, 2009, www.atimes.com/atimes/South_Asia/KC25Df01.html.
- 53 Hillary Clinton, "Remarks at the New Silk Road Ministerial Meeting," New York, September 22, 2011, www.state.gov/secretary/rm/2011/09/173807.htm; Praveen Swami, "India Backs 'New Silk Road' in Central Asia," *Hindu*, September 24, 2011.
- 54 For a nuanced view of India's attitudes to the major powers beyond the traditional arguments of non-alignment, see Harsh Pant, *Contemporary Debates in India's Foreign and Security Policy: India Negotiates Its Rise in the International System* (New York: Palgrave, 2008).
- 55 Swaran Singh, *China-Pakistan Strategic Cooperation: Indian Perspectives* (New Delhi: Manohar, 2007).
- 56 For a more detailed analysis see C. Raja Mohan, "How Obama Can Get South Asia Right," *Washington Quarterly*, vol. 32, no. 2 (April 2009): 173-89.
- 57 See Harsh Pant, "The Pakistan Thorn in China-India-U.S. Relations," *Washington Quarterly*, vol. 35, no. 1 (Winter 2012): 83-95.
- 58 For an optimistic assessment of Sino-Indian relations from a civilizational perspective, see David Camroux, "Asia . . . Whose Asia? A 'Return to the Future' of a Sino-Indic Asian Community," *Pacific Review*, vol. 20, no. 4 (December 2007): 551-75.
- 59 See, for example, John Garver, "Chinese-Indian Rivalry in Indochina," *Asian Survey*, vol. 27, no. 11 (November 1987): 1205-19; see also Ramesh Thakur, "India's Vietnam Policy, 1946-1979," *Asian Survey*, vol. 19, no. 10 (October 1979): 957-76.
- 60 Zhao Hong, "India and China: Rivals or Partners in Southeast Asia?" *Contemporary Southeast Asia*, vol. 29, no. 1, April 2007, 121-42.
- 61 See for example David Scott, "Strategic Imperatives of India as an Emerging Power Player in Pacific Asia," *International Studies*, vol. 44, no. 2 (April 2007): 123-40.
- 62 Shivshankar Menon, "Developments in India-China Relations," speech at the Chinese Embassy, New Delhi, January 9, 2012, available at www.mea.gov.in/mystart.php?id=530118876.
- 63 Dai Bingguo, "A Brighter Future When China and India Work Hand in Hand," *Hindu*, January 16, 2012.

64. You Ji, "Dealing with the Malacca Dilemma: China's Effort to Protect Its Energy Security," *Strategic Analysis*, vol. 31, no. 3 (May 2007): 467-89; see also Marc Lanteigne, "China's Maritime Security and the 'Malacca Dilemma,'" *Asian Security*, vol. 4, no. 2, (2008): 143-61.

CHAPTER THREE

1. K. M. Panikkar, *India and the Indian Ocean: An Essay on the Influence of Sea Power w Indian History* (New York: Macmillan, 1945).
2. For a classic modern work on Zheng He, see Louise Levathes, *When China Ruled the Seas: The Treasure Fleet of the Dragon Throne, 1405-1433* (New York: Oxford University Press, 1994).
3. James R. Holmes and Toshi Yoshihara, "Soft Power at Sea: Zheng He and alum Maritime Strategy," *U.S. Naval Institute Proceedings*, vol. 132, no. 10 (October MO 34-39).
4. See, for example, Gavin Menzies, *1421: The Year China Discovered the World* (New York: Perennial, 2004).
5. Arun Prakash, "The Rationale and Implications of India's Growing Maritime Power," in *India's Contemporary Security Challenges*, edited by Michael Kugelman (Washington, D.C.: Woodrow Wilson Center, 2011), 81-82.
6. Wang Gungwu, "The Rise of China: History as Policy," in *History as Policy*, edited by Ron Huisken and Meredith Thatcher (Canberra: ANU ePress, 2007), 62.
7. For a survey of the continental and maritime traditions in China, see John K. Fairbank, ed., *The Cambridge History of China, Vol. 12, Republican China 1912-1949, Part I* (Cambridge: Cambridge University Press, 1983), 1-27.
8. Sanjay Subrahmanyam, ed., *Maritime India* (New Delhi: Oxford University Press, 2004).
9. Hermann Kulke and Dietmar Rothermund, *A History of India*, 3rd ed. (London and New York: Routledge, 1998), 197-200.
10. John Curtis Perry, "Imperial China and the Sea," in *Asia Looks Seaward: Power and Maritime Strategy*, edited by Toshi Yoshihara and James R. Holmes (Westport, Conn.: Praeger, 2008), 19.
11. Jadunath Sarkar, *India Through the Ages* (Calcutta: Orient Longman, 1993), 45. Sarkar's grand survey was published originally in 1928.
12. The relationship between the two is well developed in Percival Spear, *India, Pakistan and the West* (London: Oxford University Press, 1948).
13. Wang Gungwu, "The Rise of China: History as Policy," in Huisken and Thatcher, eds., *History as Policy* (Canberra: ANU ePress, 2007).
14. See Bruce Swanson, *Eighth Voyage of the Dragon: A History of China's Quest for Sea Power* (Annapolis, Md.: Naval Institute Press, 1982).

15. For a discussion of partition and India's early territorial conflicts, see Graham Chapman, *The Geopolitics of South Asia* (London: Ashgate, 2003).
16. For an easy grasp of the unformed territoriality of independent India, see the first few chapters of Ramachandra Guha, *India after Gandhi: The History of World's Largest Democracy* (London: Macmillan, 2007).
17. Integrated Headquarters, Ministry of Defense, Government of India, *Freedom to Use the Seas: India's Maritime Military Strategy* (New Delhi: Ministry of Defense, 2007), 15.
18. For a good modern summary of Mahan's thought, see Margaret Tuttle Sprout, "Mahan: Evangelist of Sea Power," in *Makers of Modern Strategy: Military Thought from Machiavelli to Hitler*, edited by Edward Mead Earle (Princeton: Princeton University Press, 1943).
19. Banyan, "Chasing Ghosts," *Economist* blog, June 11, 2009, www.economist.com/world/asia/displaystory.cfm?storyid=13825154.
20. See James R. Holmes and Toshi Yoshihara, "The Influence of Mahan upon China's Maritime Strategy," *Comparative Strategy*, vol. 24, no. 1 (2005): 23-51; David Scott, "India's 'Grand Strategy' for the Indian Ocean: Mahanian Visions," *Asia-Pacific Review*, vol. 13, no. 2 (November 2006): 97-129.
21. Ni Lexiong, "Sea Power and China's Development," *People's Liberation Daily*, April 17, 2005; translated for U.S. China Economic and Security Review Commission, www.uscc.gov/researchpapers/translated_articles/2005/05_07_18_Sea_Power_and_Chinas_Development.pdf.
22. Figures from the World Bank, available at <http://data.worldbank.org/imlaim?TG.VAL.TOTL.GD.ZS>.
23. Integrated Headquarters, Ministry of Defense, Government of India, *Use the Seas: India's Maritime Military Strategy* (New Delhi: Ministry of Defense, 2007), 10.
24. For a comprehensive discussion, see David Lei, "China's New Multi-Faceted Strategy," *Orbis*, vol. 52, no. 1 (Winter 2008): 139-57.
25. For a discussion of the origins and implications of the crisis, see Suisheng *Across the Taiwan Strait: Mainland China, Taiwan and the 1995-1996 Crisis* (New York: Routledge, 1999); see also Andrew Scobell, "Show of Force: Chinese Sold' Statesmen, and the 1995-96 Taiwan Strait Crisis," *Political Science Quarterly*, vol. 111 no. 2 (Summer 2000): 227-46.
26. For a discussion see Ashley Tellis, "India's Naval Expansion: Reflections on I I and Strategy," *Comparative Strategy*, vol. 6, no. 2, 185-219.
27. For a general discussion of some of these issues, see L. Alan Winters and Shahid Yamin, eds., *Dancing with Giants: China, India, and the Global Economy* (Washington, D.C.: World Bank, 2007).

28. See, for example, Eurasia Group, "China's Overseas Investments in Oil and Gas Production," paper prepared for the U.S.-China Economic and Security Review Commission (New York: Eurasia Group, 2006), www.uscc.gov/researchpapers/2006/oi4.1.pdf; see also Shaofeng Chen, "Motivations Behind China's Foreign Oil Quest: A Perspective from the Chinese Government and the Oil Companies," *Journal of Chin Political Science*, vol. 13, no. 1 (2008): 79-104; Shebonti Ray Dadwal and Uttam Kumar Sinha, "Equity Oil and India's Energy Security," *Strategic Analysis*, vol. 29, Ili 3 (July—September 2005): 521-29; Tanvi Madan, "India's International Quest for Oil and Natural Gas: Fueling Foreign Policy?" *India Review*, vol. 9, no. 1 (January-March 2010): 2-37.
29. See, for example, Gabriel Collins, Andrew Erickson, Lyle Goldstein, and William Murray, *China's Energy Strategy: The Impact on Beijing's Maritime Policies* (Annapolis, Md.: Naval Institute Press, 2008); Roland Dannreuther, "China and Global Oil: Vulnerability and Opportunity," *International Affairs*, vol. 87, no. 6 (November 2011): 1345-64; see also Gurpreet S. Khurana, "The Maritime Dimension of India's Energy Security," *Strategic Analysis*, vol. 31, no. 4 (July 2007): 583-601; Amit A. Pandya, Rupert Herbert-Burns, and Junko Kobayashi, *Maritime Commerce and Security: The Indian Ocean* (Washington, D.C.: Stimson Center, 2011).
30. Michael T. Klare, *Resources Wars: The New Landscape of Global Conflict* (New York: Henry Holt, 2002).
31. For an illustrative analysis, see Stein Tonnesson and Ashild Kolas, *Energy Security in Asia: China, India, Oil and Peace* (Oslo: International Peace Research Institute, 2006); S. Philip Sen, "Crouching Tiger, Hidden Dragon: India, China and the Dynamics of Energy Security," in *The Globalization of Energy: China and the European Union*, edited by Mehdi Pervezi Amineh and Yang Guang (Leiden: Martinus Nijhoff, 2010), 139-78; Geoffrey Kemp, *The East Moves the West: India, China and Asia's Growing Presence in the Middle East* (Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2010).
32. Andrea Goldstein, Nicolas Pinaud, Helmut Reisen, and Xiaobao Chen, *The Rise of China and India: What's in It for Africa?* (Paris: Organization for Economic Cooperation and Development, 2006); Harry Broadman, *Africa's Silk Road: China and India's New Economic Frontier* (Washington, D.C.: World Bank, 2007). See also Padraig Carmody and Francis Owusu, "Competing Hegemons? Chinese versus American Geo-Economic Strategies in Africa," *Political Geography*, vol. 26, no. 5 (June 2007): 504-24; Ian Taylor, *Unpacking China's Resource Diplomacy in Africa*, Working Paper no. 19 (Hong Kong: Center on China's Transnational Relations, Hong Kong University of Science and Technology, 2007).
33. You Ji, "Dealing with the Malacca Dilemma: China's Effort to Protect Its Energy Security," *Strategic Analysis*, vol. 31, no. 3 (May 2007): 467-89; see also Marc Lanteigne, "China's Maritime Security and the 'Malacca Dilemma,'" *Asian Security*, vol. 4, no. 2 (2008): 143-61.

- 34 Zhang Wenmu, "Sea Power and China's Strategic Choices," *China Security* (Summer 2006): 20; www.wsichina.org/cs3.pdf.
- 35 See Shivshankar Menon, "Maritime Imperatives of India's Foreign Policy," *Maritime Affairs*, vol. 5, no. 2, 15-21.
- 36 *Ibid.*, 21.
- 37 See his address to Combined Commanders Conference, New Delhi, October 18, 2006; available at www.outlookindia.com/printarticle.aspx?232868.
- 38 For a fine analysis of forward basing during the Cold War, see Robert E. Harkavy, *Bases Abroad: The Global Foreign Military Presence* (New York: Oxford University Press, 1989).
- 39 For a discussion on the criteria, see A. W. Singham and Shirley Hune, *Non-Alignment in an Age of Alignments* (London: Lawrence Hill, 1986).
- 40 See, for example, K. M. Panikkar, *India and the Indian Ocean: An Essay on the Influence of Sea Power on Indian History* (London: Macmillan, 1945); see also Keshav B. Vaidya, *The Naval Defence of India* (Bombay: Thacker, 1949).
- 41 See, for example, David Lai, "Chinese Military Going Global," *China Security*, vol. 5, no. 1 (Winter 2009): 3-9; available at www.washingtonobserver.org/pdfs/DavidLai.pdf; for India, see Rajat Pandit, "Navy Steams to Foreign Shores to Build Bridges, Project Power," *Times of India*, May 31, 2009, <http://timesofindia.indiatimes.com/artideshow/msid-4598351,prtpage-Lcms>.
- 42 For a critical review of the literature, see Andrew Selth, "Burma, China and the Myth of Military Bases," *Asian Security*, vol. 3, no. 3, 2007, 279-306.
- 43 The phrase China's "string of pearls" first appeared in U.S. media citing a technical study commissioned by the Pentagon; see Bill Gertz, "China Builds Up Strategic Sea Lanes," *Washington Times*, January 18, 2005.
- 44 See Steven Forsberg, "India Stretches Its Sea Legs," *Proceedings of the U.S. Naval Institute*, vol. 133, no. 3 (March 2007): 38-42; see also Sudha Ramachandran, "India's Quiet Sea Power," *Asia Times Online*, August 2, 2007, www.asiatimes.com/South_Asia/IHO2DfO1.html.
- 45 Ni Lexiong, "Sea Power and China's Development," *People's Liberation Daily*, April 3, 2005; translated for U.S. China Economic and Security Review Commission, MV4114 available at www.uscc.gov/researchpapers/translated_articles/2005/05_07_er_and_Chinas_Development.pdf.
- 46 *Ibid.*

CHAPTER FOUR

1. Nitin Pai and Sushant Singh, "Deciding on Use of Force," *Mint*, November 19, 2008, www.livemint.com/2008/11/19002154/Deciding-on-use-of-force.html.

2. Zhang Haizhou, "Experts Debate China's Role in Somalia Mission," *China IWO*, December 12, 2008, www.chinadaily.com.cn/world/2008-12/12/content_7297671.htm.
3. For a brief review of China's international peacekeeping activity, see Bonny I, 14, "China's Peacekeeping Diplomacy," *International Relations and Institutions*, CNN Rights Forum, no. 1 (2007), http://hrichina.org/public/PDFs/CRF.1.2007/CR14_2007-1_Peacekeeping.pdf. See also Yin He, *China's Changing Policy on UN Peacekeeping Operations* (Stockholm: Institute for Security and Development Policy, 2007).
4. For a substantive discussions, see Bates Gill and Chin-Hao Huang, "China's Expanding Peacekeeping Role: Its Significance and the Policy Implications," SIPRI Policy Brief, Stockholm International Peace Research Institute, February 2009.
5. This illustrative list is from Aaron L. Friedberg, "Going Out: China's Pursuit of Natural Resources and Implications for the PRC's Grand Strategy," *NBR Analysis*, vol. 17, no. 3 (September 2006): 26.
6. David Lai, "Chinese Military Going Global," *China Security*, vol. 5, no. 1 (Winter 2009): 4-5.
7. Information Office of the State Council of the People's Republic of China, *China's National Defense in 2008* (Beijing: January 20, 2009); www.china-un.org/eng/gdxw/t534184.htm.
8. Alan Bullion, "India and UN Peacekeeping Operations," *International Peacekeeping*, vol. 4, no. 1 (Spring 1997): 98-114.
9. For a succinct review of the Indian army's deployment in the Indian Ocean region, see Thomas R. Metcalf, *Imperial Connections: India in the Indian Ocean Arena, 1860-1920* (Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 2007), 69-101.
10. For a brief overview, see Daniel P. Marston and Chandar S. Sundaram, eds., *A Military History of India and South Asia: From the East India Company to the Nuclear Age* (Bloomington: Indiana University Press, 2008).
11. For a firsthand account from an Indian official involved in the decisionmaking, see S. Jaishankar, "2004 Tsunami Disaster: Consequences for Regional Cooperation," paper presented at the 26th Annual Pacific Symposium, Asia Pacific Democracies: Advancing Prosperity and Security, June 8-10, 2005, www.ndu.edu/inss/symposia/Pacific2005/jaishankar.pdf.
12. The text of the agreement reprinted as Annexure I in C. Raja Mohan, *Impossible Allies: Nuclear India, United States and the Global Order* (New Delhi: India Research Press, 2006), 285-88.
13. M C. Raja Mohan, "Playing the Great Game: India's Interventionist Future," *India 6-Global Affairs*, vol. 1, no. 1 (January-March 2008): 78-90.

14. Integrated Headquarters, Ministry of Defense (Navy), Government of India, *Freedom to Use the Seas: India's Maritime Military Strategy* (New Delhi: Ministry of Defense, May 2007), 11.
15. Significant literature has recently emerged on the changing profile of the two navies. See, for example, James R. Holmes and Toshi Yoshihara, *Chinese Naval Strategy in the 21st Century: The Turn to Mahan* (New York: Routledge, 2008), and James R. Holmes, Andrew C. Winner, and Toshi Yoshihara, *Indian Naval Strategy in the Twenty-First Century* (New York: Routledge, 2009). See also David G. Muller, *China as a Maritime Power* (Boulder, Colo.: Westview Press, 1983); Bernard D. Cole, *The Great Wall at Sea: China's Navy Enters the Twenty-First Century* (Annapolis, Md.: Naval Institute Press, 2001); Satyindra Singh, *Blueprint to Bluewater: The Indian Navy 1951-65* (New Delhi: Lancer, 1992); and Rahul Roy-Chaudhury, *Sea Power and Indian Security* (London: Brassey's, 1995).
16. Ronald O'Rourke, *China Naval Modernization: Implications for U.S. Navy Capabilities—Background and Issues for Congress* (Washington, D.C.: Congressional Research Service, February 3, 2011).
17. David Lague, "Chinese Submarine Fleet Is Growing, Analysts Say," *New York Times*, December 5, 2008, www.nytimes.com/2008/02/25/world/asia/25iht-25submarine.10349022.html.
18. Ronald O'Rourke, *China Naval Modernization: Implications for U.S. Navy Capabilities-Background and Issues for Congress* (Washington, D.C.: Congressional Research Service, February 3, 2011).
19. Bernard D. Cole, *The Great Wall at Sea: China's Navy Enters the Twenty-First Century* (Annapolis, Md.: Naval Institute Press, 2001).
20. Huang Jing, "The PLA Navy: Expanding into Uncharted Waters," presentation at the RSIS-NMF Seminar on "Between Rising Naval Powers: Implications for Southeast Asia of the Rise of Chinese and Indian Naval Power," Singapore, November 18-19, text of Power Point obtained from the author.
21. L. C. Russell Hsiao, "PLAN East Sea Fleet Moves Beyond First Island Chain," *China Brief* vol. 10, no. 9 (April 29, 2010): 1-2.
22. Edward Wong, "China Navy Reaches Far, Unsettling the Region," *New York Times*, June 14, 2011, www.nytimes.com/2011/06/15/world/asia/15china.html.
23. Isabelle Saint-Mezard, "India's Naval Ambitions: The Emergence of a Major Power in the Indian Ocean and Beyond," presentation at the Institute of South Asian Studies, Singapore, November 26, 2008; see also David Scott, "India's 'Grand Strategy' for the Indian Ocean: Mahanian Visions," *Asia-Pacific Review*, vol. 13, no. 2 (2006): 97-129.
24. See Rahul Roy-Chaudhury, "The Limits to Naval Expansion," in *Securing India: Strategic Thought and Practice*, edited by Kanti Bajpai and Amitabh Mattoo (New Delhi: Manohar, 1996).

25. "Indian Navy Seeks to Acquire Six More Submarines," *India Defense*, September 28, 2008, available at www.india-defence.com/reports-4029; see also Manu Pubby, "NextGen diesel submarines to be built in Indian shipyard," *Indian Express*, July 15, 2010, 6.
26. James R. Holmes, Andrew C. Winner, and Toshi Yoshihara, *Indian Naval Strategy in the Twenty-First Century* (New York: Routledge, 2009), 86.
27. Dean Mathew, "Aircraft Carriers: An Indian Introspection," *Strategic Analysis*, vol. 23, no. 12 (March 2000): 2135-58.
28. Sandeep Unnithan, "Battle over Gorshkov," *India Today*, December 7, 2007, http://indiatoday.intoday.in/index.php?issueid=1168&id=22898&caption=com_content&task=view§ionid=36.
29. K. V. Prasad, "CAG Picks Holes in Gorshkov Acquisition," *Hindu*, July 25, 2009, www.hindu.com/2009/07/25/stories/2009072556341100.htm.
30. "U.S. Not Offering Kitty Hawk to India: Gates," Rediff News Online, February 28, 2008, www.rediff.com/news/2008/feb/28kitty.htm.
31. David Scott, "India's Drive for a 'Blue Water' Navy," *Journal of Military and Strategic Studies*, vol. 10, no. 2 (Winter 2007-2008).
32. James R. Holmes, Andrew C. Winner, and Toshi Yoshihara, *Indian Naval Strategy in the Twenty-First Century* (New York: Routledge, 2009), 83-84.
33. For a review of the debate in China, see Andrew S. Erickson and Andrew R. Wilson, "China's Aircraft Carrier Dilemma," *Naval War College Review*, vol. 59, no. 4 (Autumn 2006): 13-45.
34. Richard Bitzinger, "Aircraft Carriers: China's Emerging Maritime Ambitions," *RSIS Commentaries* 35/2009 (Singapore: S. Rajaratnam School of International Studies, April 7, 2009), <http://www3.ntu.edu.sg/rsis/publications/Perspective/RSIS0352009.pdf>.
35. Quoted in J. David Goodman, "A Chinese Aircraft Carrier: Not If, but When," *New York Times*, November 17, 2008, <http://thelede.blogs.nytimes.com/2008/11/17/a-chinese-aircraft-carrier-not-if-but-when>.
36. For a review, see Robert Ross, "China's Naval Nationalism: Sources, Prospects, and the U.S. Response," *International Security*, vol. 34, no. 2 (Fall 2009): 46-81.
37. "Time to Prepare for China's Aircraft Carrier," *Global Times*, March 11, 2010, <http://opinion.globaltimes.cn/editorial/2010-03/511703.html>.
38. Wang Jianfen and Nie Ligao, "Japan Defense Minister's China Visit a Sign of Warming Relations," *China Daily*, March 23, 2009, www.chinadaily.com.cn/china/2009-03/23/content_7607571.htm.
39. Cited in U.S. Defense Department, *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China* (Washington, D.C., 2010), 48.
40. Andrew S. Erickson, "Can China Become a Maritime Power?" in *Asia Looks Seaward: Power and Maritime Strategy*, edited by Toshi Yoshihara and James R. Holmes (Westport, Conn.: Praeger International, 2008), 90.

- 41 Ibid., 90-91.
- 42 For a discussion, see Andrew S. Erickson, Abraham M. Denmark, and Gabriel Collins, "Beijing's 'Starter Carrier' and Future Steps: Alternatives and Implications," *Naval War College Review*, vol. 65, no. 1 (Winter 2012): 14-54; David Lai, "China's Aircraft Carrier: The Good, the Bad, and the Ugly," October 27, 2011, www.strategicstudiesinstitute.army.mil/index.cfm/articles/chinas-aircraft-carrier/2011/10/27; Trefor Moss, "Decoding China's Aircraft Carrier," *Diplomat*, August 13, 2011, <http://the-diplomat.com/2011/08/13/decoding-china-s-aircraft-carrier>.
- 43 Gary Li, "Towards a Blue Water Future: China's Aircraft Carrier Programme," *RUSI Brief* (London: Royal United Services Institution), July 10, 2009.
- 44 Ronald O'Rourke, *China Naval Modernization: Implications for U.S. Navy Capabilities—Background and Issues for Congress* (Washington, D.C.: Congressional Research Service, February 3, 2011).
- 45 Nan Li, "The Evolution of China's Naval Strategy and Capabilities: From 'Near Coast' and 'Near Seas' to 'Far Seas,'" *Asian Security*, vol. 5, no. 2 (May 2009): 161.
- 46 See Robert Harkavy, *Bases Abroad: The Global Foreign Military Presence* (New York: Oxford University Press, 1989).
- 47 Donald L. Berlin, "The 'Great Base Race' in the Indian Ocean Littoral: Conflict Prevention or Stimulation?" *Contemporary South Asia*, vol. 13, no. 3 (September 2004): 239-55.
- 48 "China's New Naval Base Triggers U.S. Concerns," Agence France-Presse, May 12, 2008, <http://afp.google.com/article/ALeqM5gRq02xhQzglbp4Cums3qh3M007Yw>.
- 49 For a broad review, see Donald L. Berlin, "India in the Indian Ocean," *Naval War College Review*, vol. 59, no. 2 (2006): 58-89.
- 50 David Scott, "Indian 'Footprints' in the Indian Ocean: Power Projection for the 21st Century," *Indian Ocean Survey*, vol. 2, no. 2 (2006): 1-26; see also Steven Forsberg, "India Stretches Its Sea Legs," *US Naval Institute Proceedings*, vol. 133, no. 3 (March 2007): 38-43.
- 51 K. M. Panikkar, *India and the Indian Ocean: An Essay on the Influence of Seapower on Indian History* (London: George Allen and Unwin, 1945), 15.
- 52 Integrated Headquarters, Ministry of Defense (Navy), Government of India, *Freedom to Use the Seas: India's Maritime Military Strategy* (New Delhi: Ministry of Defense, 2007), 81.
- 53 Christopher J. Pehrson, *String of Pearls: Meeting the Challenge of China's Rising Power across the Asian Littoral* (Carlisle, Pa.: Strategic Studies Institute, U.S. Army War College, July 2006), www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pdffiles/PUB721.pdf.
- 54 Harvir Sharma, "China's Interests in the Indian Ocean RIM Countries and India's Maritime Security," *India Quarterly*, vol. 57, no. 4 (2001):

- 67-88; Gurpreet S. Khurd na, "China's 'String of Pearls' in the Indian Ocean and Its Security Implications," *Strategic Analysis*, vol. 32, no. 1 (January 2008): 1-39.
- 55 Daniel J. Kostecka, "Places and Bases: The Chinese Navy's Emerging Support Network in the Indian Ocean," *Naval War College Review*, vol. 64, no. 1 (Winter 2011): 75.
- 56 For a review of the Chinese debate, see Michael S. Chase and Andrew S. Erickson, "Changes in Beijing's Approach to Overseas Basing?" *China Brief* vol. 9, no. 19 (September 24, 2009); Jesse Karotkin, "PLAN Shapes International Perception of Evolving Capabilities," *China Brief* vol. 10, no. 3 (February 4, 2010): 4-7; Ian J. Storey, "China Debates the Need for Overseas Bases," *Straits Times*, April 29, 2010, www.iseas.edu.sg/viewpoint/ijcs29apr10.pdf.
- 57 Daniel J. Kostecka, "Places and Bases: The Chinese Navy's Emerging Support Network in the Indian Ocean," *Naval War College Review*, vol. 64, no. 1 (Winter 2011): 75.

CHAPTER FIVE

1. "PM Launches Arihant in Visakhapatnam," *Times of India*, July 27, 2009, 1; Amitav Ranjan and Shishir Gupta, "All Set for a Quiet Launch of India's First Indigenous N-Sub," *Indian Express*, July 8, 2009, 1; see also Rajat Pandit, "N-sub's Here in 10 Days," *Times of India*, July 17, 2009, 11.
2. The literature on this subject is somewhat sparse. See Donald L. Berlin, "The Indian Ocean and the Second. Nuclear Age," *Orbis*, vol. 48, no. 1 (Winter 2004): 55-70; see also Lawrence Prabhakar, Joshua Ho, and Sam Bateman, eds., *The Evolving Maritime Balance of Power in the Asia-Pacific: Maritime Doctrines and Nuclear Weapons at Sea* (Singapore: World Scientific, 2006); C. Raja Mohan, "Coming to Terms with a Nuclearizing Asia: Restoring and Reorienting the Non-Proliferation Regime," in *Security through Cooperation: Furthering Asia Pacific Multilateral Engagement*, edited by Brian Job, CSCAP Regional Security Outlook, 2007 (Singapore: CSCAP, 2007), 19-28.
3. For a history of India's nuclear-weapon program, see George Perkovich, *India's Nuclear Bomb: The Impact on Global Proliferation* (Berkeley, Calif.: University of California Press, 2002).
4. For a recent review of India's missile and space program, see Harsh V. Pant and Bharath Gopalaswamy, "India's Emerging Profile in Space," *RUSI Journal*, vol. 153, no. 5 (October 2008): 66-71.
5. "Draft Report National Security Advisory Board on Indian Nuclear Doctrine," August 17, 1999, available at http://nuclearweaponarchive.org/India/nuclear_doctrine_aug_17_1999.html.
6. For a review of China's minimum deterrent posture, see Jeffrey Lewis, *The Minimum Means of Reprisal: China's Search for Security in the Nuclear Age* (Cambridge, Mass.: MIT Press, 2007).

- 7 For a recent discussion of some of these issues, see Paul J. Bolt and Albert S. Willner, eds., *China's Nuclear Future* (Boulder, Colo.: Lynne Rienner, 2006); see also M. Taylor Fravel and Evan S. Medeiros, "China's Search for Assured Retaliation: The Evolution of Chinese Nuclear Strategy and Force Structure," *International Security*, vol. 35, no. 2 (Fall 2010): 48-87.
- 8 For the history of China's development of an underwater nuclear deterrent, see John W. Lewis and Xue Litai, *China's Strategic Seapower: The Politics of Force Modernization in the Nuclear Age* (Stanford, Calif.: Stanford University Press, 1994).
- 9 Vijay Sakhuja, "Sea-Based Deterrence and Indian Security," *Strategic Analysis*, vol. 25, no. 1 (April 2001): 31.
- 10 Integrated Headquarters, Ministry of Defense, Government of India, *Freedom to Use the Seas: India's Maritime Military Strategy* (New Delhi: Ministry of Defense, 2007), 76.
- 11 T. S. Subramanian, "Reactor for Nuclear Submarine Fully Operational," *Hindu*, August 18, 2006, 7.
- 12 For a comprehensive survey of public sources, see The Federation of American Scientists, "The Indian SSN Project: An Open Literature Analysis," available at www.fas.org/nuke/guide/india/sub/ssn/part01.htm.
- 13 Vijay Shankar, "Force Planning to Shape India's Maritime Space: The Nuclear Dimension," *Defense and Security Alert*, vol. 3, no. 3 (December 011): 24.
- 14 Varun Sood and James Lamont, "India Set to Launch Nuclear Submarine," *Financial Times*, July 9, 2009, www.ft.com/cms/s/0/c4d49e94-6cle-11de-9320-00144feabdc0.html.
- 15 Rajat Pandit, "India Worried about China's Growing N-Sub Prowess," *Times of India*, May 6, 2008, 1.
- 16 Among the more informative reports is Rahul Bedi, "India's Nuclear Powered Submarine Project Moves Ahead," *Tribune*, May 19, 2007, 9; see also "We Played a Vital Role in Arihant: L&T," *Business Standard*, July 27, 2009, www.business-standard.com/india/news/we-playedvital-role-in-arihant-I/365017.
- 17 Premvir Das, "INS Arihant: A Watershed Moment," *Business Standard*, July 30, 2009, www.business-standard.com/india/news/premvi-r-d-as-ins-arihant-watershed-moment/365321.
- 18 Robert S. Norris and Hans M. Kristensen, "Nuclear Notebook: Indian Nuclear Forces, 2008," *Bulletin of the Atomic Scientists*, vol. 64, no. 5 (November 2008): 38-40.
- 19 *Ibid.*
- 20 See "Sagarika/K-15/Shourya/Nirbhay: Weapons of Mass Destruction," GlobalSecurity.org, www.globalsecurity.org/wmd/world/india/sagarika.htm.

- 21 This Western claim is apparently based on Russian sources. See Nuclear Threat Initiative, "India Submarine Capabilities," June 22, 2011, www.nti.org/analysis/articles/india-submarine-capabilities.
- 22 "Project 971 Shuka-B Akula Class," GlobalSecurity.org, www.globalsecurity.org/military/world/india/s-akula.htm.
- 23 Vera Ponomareva, "Nuclear Subs on Lease from Russia to India," August 16, 2005, Bellona Foundation website, www.bellona.no/en/international/russia/nuke-weapons/nonproliferation/39412.html.
- 24 "India-Bound Russian Nuke Sub Repaired, Resumes Sea Trials," RIA Novosti, July 10, 2009, available at http://sify.com/news/fullstory.php?ai=jhkp4bebdeb8ctitle.India_bound_Russian_nuke_sub_repaired_resumes_sea_trials.
- 25 Rajat Pandit, "India Becomes 6th Nation to Join Elite Nuclear Submarine Club," *Times of India*, January 24, 2012, 11; see also Harry Kazianis, "India Leases Russia Nuke Sub," *Diplomat*, January 2, 2012, <http://the-diplomat.com/flashpointblog/2012/01/02/india-leases-russia-nuke-sub>.
- 26 Pravin Sawhney and Vijay Shankar, "Is the Navy's Newest Sub Worth the Price?" *Hindu*, January 25, 2012, 9.
- 27 Ta-Chen Cheng, "The Evolution of China's Strategic Weapons," *Defense and Security Analysis*, vol. 22, no. 3 (September 2006): 248-49.
- 28 Andrew S. Erickson and Lyle J. Goldstein, "China's Future Nuclear Submarine Force: Insights from Chinese Writings," *Naval War College Review*, vol. 60, no. 1 (Winter 2007): 56-60.
- 29 Andrew S. Erickson and Michael S. Chase, "An Undersea Deterrent?" *U.S. Naval Institute Proceedings*, vol. 135, no. 6 (June 2009): 36-41.
- 30 U.S. Defense Department, *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China* (Washington, D.C.: 2010), 34.
- 31 Robert S. Norris and Hans M. Kristensen, "Nuclear Notebook: Chinese Nuclear Forces, 2010," *Bulletin of the Atomic Scientists*, vol. 66, no. 6 (November/December 2010): 137.
- 32 U.S. Defense Department, *Military and Security Developments Involving the People's Republic of China* (Washington, D.C.: 2010), 34.
- 33 "PM's Remarks on the Occasion of the Launch of the Advanced Technology Vehicle," *Visakhapatnam*, July 26, 2009, www.pmindia.nic.in.
- 34 "India's Nuclear Submarine to Trigger Arms Race: Pak Navy," *Dawn*, July 27, 2009, 1.
- 35 Muhammad Azam Khan, "S-2: Options for the Pakistan Navy," *Naval War College Review*, vol. 63, no. 3 (Summer 2010): 98.
- 36 *Ibid.*, 99.

- 37 James Clay Moltz, "Closing the NPT Loophole on Exports of Naval Propulsion Reactors," *Nonproliferation Review*, vol. 6, no. 1 (Fall 1998): 108-14.
- 38 For a review of the origins of the India-U.S. nuclear deal, see C. Raja Mohan, *Impossible Allies: Nuclear India, United States, and the Global Order* (New Delhi: India Research Press, 2006).
- 39 See John McCain's speech to the Carnegie Endowment for International Peace in Washington, D.C., November 2010, <http://carnegieendowment.org/2010/11/05/senator-john-mccain-on-future-of-u.s.-india-relationship/l5d6>.
- 40 For a comprehensive assessment of the Asian nuclear situation, see Muthiah Alagappa, ed., *The Long Shadow: Nuclear Weapons and Security in 21st Century Asia* (Singapore: National University of Singapore Press, 2009).
- 41 Paul Bracken, "The Structure of the Second Nuclear Age," *Orbis*, vol. 47, no. 3 (Summer 2003): 399-413.
- 42 The discussion here draws from Christopher P. Twomey, "Asia's Complex Strategic Environment: Nuclear Multipolarity and Other Dangers," *Asia Policy*, no. 11 (January 2011): 51-78.
- 43 Richard C. Bush, "The U.S. Policy of Extended Deterrence in East Asia: History, Current Views, and Implications," Arms Control Series, no. 5 (Washington, D.C.: Brookings Institution, February 2011).
- 44 For insights into the nuclear debates among U.S. allies and friends in Asia-Japan, South Korea, Taiwan, Australia, and ASEAN, see Muthiah Alagappa, ed., *The Long Shadow: Nuclear Weapons and Security in 21st Century Asia*, 347-478; see also Rod Lyon, *A Delicate Issue: Asia's Nuclear Future* (Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2009).
- 45 For a discussion of the Chinese motivations behind its SSBN force, see Andrew S. Erickson and Michael S. Chase, "An Undersea Deterrent?" *U.S. Naval Institute Proceedings*, vol. 135, no. 6 (June 2009): 36-41.
- 46 Toshi Yoshihara and James R. Holmes, *Red Star over the Pacific: China's Rise and the Challenge to U.S. Maritime Strategy* (Annapolis, Md.: Naval Institute Press, 2010), 148.
- 47 Srikanth Kondapalli, "The Chinese Threat in the Indian Ocean," Rediff News Online, May 8, 2008, www.rediff.com/news/2008/may/08guest.htm.
- 48 Shishir Gupta, "Chinese N-Submarines: Cabinet Security Panel to Meet, Navy Chief to Brief NSA Narayanan," *Indian Express*, May 4, 2008, www.indianexpress.com/story/305072.html.
- 49 Manu Pubby, "China's New N-Submarine Base Sets Off Alarm Bells," *Indian Express*, May 3, 2008, <http://indianexpress.com/story/304797.html>.
- 50 Gurpreet S. Khurana, "China's New Submarine Base at Hainan: Analyses of Recent Media Reports," *Strategic Analysis*, vol. 32, no. 5 (September 2008): 714-15.

- 51 See Kurt Campbell and Jeremiah Gertler, *The Paths Ahead: Missile Defense in Asia* (Washington, D.C.: Center for Strategic and International Studies, March 2006).
- 52 John Garver, "China's Response to the U.S. Strategic Defense Initiative," *Asian Survey*, vol. 26, no. 11 (November 1986): 1220-39.
- 53 For an Indian critique, see Rakesh Gupta, ed., *SDI: Aims, Implications, and Responses* (New Delhi: Panchsheel, 1988); see also D. R. Goyal, *Nuclear Disarmament: The Six-Nation Initiative and the Big Power Response* (New Delhi: Sterling, 1987).
- 54 For an initial review of the impact of missile defenses in India and its neighborhood, see Chris Gagne and Michael Krepon, eds., *The Impact of U.S. Missile Defenses on Southern Asia* (Washington, D.C.: Henry L. Stimson Center, 2002).
- 55 See Stephen Burgess, "India's Emerging Security Strategy, Missile Defense and Arms Control," INSS Occasional Paper no. 54 (Colorado Springs: U.S. Air Force Academy, 2004); for a skeptical review, see Rajesh Rajagopalan, "Missile Defenses in South Asia: Much Ado about Nothing," *South Asian Survey*, vol. 11, no. 2 (September 2004): 205-17.
- 56 For a comprehensive account from an insider, see Ashley J. Tellis, "The Evolution of U.S.-Indian Ties: Missile Defense in an Emerging Strategic Relationship," *International Security*, vol. 30, no. 4 (Spring 2006): 151.
- 57 See Martin Sieff, "A Giant Leap Forward for Indian Missile Defense," December 1, 2006, www.spacewar.com/reports/A_Giant_Leap_Forward_For_Indian_Missile_Defense_999.html; Ajai Shukla, "The Untold Story of India's Missile Defense," Rediff online, January 30, 2008, www.rediff.com/news/2008/jan/30missile.htm; "India Tests 'Swordfish' Radar with Successful Missile Defense Test," March 6, 2009, available at www.domain-b.com/aero/mil_avi/miss_muni/20090306_successful_missile.html; Bharath Gopalaswamy, "Missile Defense in India," *Bulletin of the Atomic Scientists*, February 27, 2009, available at www.thebulletin.org/node/5947; see also A. Vinod Kumar, "A Phased Approach to India's Missile Defense Planning," *Strategic Analysis*, vol. 32, no. 2 (March 2008): 171-95.
- 58 T. S. Subramanian and Y. Mallikarjun, "Interception Missile Test-Fired Successfully," *Hindu*, March 7, 2011, 1.
- 59 Press Trust of India, "Missile Defence Shield Ready: DRDO Chief," *Hindu*, 11.
- 60 Vijay Sakhujia, "Asian Navies Gear Up for Ballistic Missile Defense at Sea," *South Asia Defense and Strategic Review*, April 11, 2010, www.defstrat.com/exec/firmArticleDetails.aspx?DID=235.
- 61 Yoichi Kato, "China's Anti-Ship Missile Is Nearly Operational," *Asahi Shimbun*, August 26, 2010, www.asahi.com/english/TKY201008250379.html.
- 62 Andrew S. Erickson and David D. Yang, "On the Verge of a Game-Changer," *Proceedings of the U.S. Naval Institute*, vol. 135, no. 5 (May 2009).

- 63 Press Trust of India, "China's ASBM Program Matter of Concern: Navy Chief," December 2, 2010, <http://news.outlookindia.com/item.aspx?703459>. See also Vinod Anand, "PLA Navy's Anti-Ship Ballistic Missile: Challenge to India," Vivekananda International Foundation, New Delhi, January 18, 2011, www.vifindia.org/article/2011/january/18/PLA-Navy-Anti-Ship-Ballistic-Missile-Challenge-to-India.
- 64 Ronald O'Rourke, "China Naval Modernization: Implications for U.S. Navy Capabilities—Background and Issues for Congress," *CRS Report for Congress* (Washington, D.C.: Congressional Research Service, May 29, 2009), RL33153, 23.
- 65 For a detailed discussion, see Yoshihara and Holmes, *Red Star over the Pacific*, 45.
- 66 C. Raja Mohan, "Space: Asia's New Military Frontier," *Straits Times*, December 22, 2007.
- 67 Jeremy Page, "India Takes On Old Rival China in New Asian Space Race," *Times Online*, June 20, 2008, available at www.freerepublic.com/focus/f-news/2034657/posts; see also Mary Hennock, "The Real Space Race Is in Asia," *Newsweek*, September 19, 2008, www.newsweek.com/id/160037.
- 68 Bharath Gopalaswamy, "The Science and Politics of an Indian ASAT Capability," *Space Policy*, vol. 26, no. 4 (November 2010): 229-35.
- 69 See the sections on the Navy and other passing references in Information Office of the State Council of the People's Republic of China, *China's National Defense in 2008* • (Beijing: January 20, 2009), www.china-un.org/eng/gdxw/t534184.htm.
- 70 Andrew S. Erickson and Michael S. Chase, "Information Technology and China's Naval Modernization," *Joint Forces Quarterly*, no. 50 (2008): 24-30.
- 71 Integrated Headquarters, Ministry of Defense, Government of India, *Freedom to Use the Seas: India's Maritime Military Strategy* (New Delhi: Ministry of Defense, 2007), 57-70.
- 72 Arun Prakash, "A Vision of India's Maritime Power in the 21st Century," *Air Power Journal*, vol. 3, no. 4 (October-December 2006): 560.
- 73 Ashley J. Tellis, "China's Military Space Strategy," *Survival*, vol. 49, no. 3 (Autumn 2007): 41-72; for a contestation of this view, see Michael Krepon, "China's Military Space Strategy: An Exchange," *Survival*, vol. 50, no. 1, (2008): 157-98.
- 74 Larry M. Wortzel, "The Chinese People's Liberation Army and Space Warfare," *Astropolitics*, vol. 6, no. 2 (2008): 112-37.
- 75 Jacob Chiriqui, "Military Applications of India's Space Program: The Military Surveillance and Reconnaissance System" (New Delhi: Institute of Peace and Conflict Studies, June 20, 2006), www.ipcs.org/artide_details.php?artideNo=2043.

- 76 Raja Menon, "Strategic Space," in *Space Security and Global Cooperation*, edited by Ajey Lele and Gunjan Singh (New Delhi: Academic Foundation, 2009), 86.
- 77 Jasjit Singh, "New Space for Arms Race," *Indian Express*, January 27, 2007; Sudha Ramachandran, "India Enters the Space Race," *Asia Times Online*, February 6, 2007, www.atimes.com/atimes/South_Asia/IB06Df01.html; Gavin Rabinowitz, "Indian Army Wants Military Space Program," Associated Press, June 17, 2008, www.msnbc.msn.com/id/25216230/wid/7279844; Radhakrishna Rao, "Chinese Threat to Indian Space Assets," domain-b.com, January 29, 2009, www.domain-b.com/aero/20090129_indian_space.html.
- 78 Manu Pubby, "Can Show Anti-Satellite Capability If Govt Gives Nod: DRDO Chief," *Indian Express*, April 21, 2012, www.indianexpress.com/news/can-show-antisatellitecapability-if-govt-gives-nod-drdo-chief/939594/0.
- 79 "Now, Space Cell to Keep an Eye on China's Plans," *Times of India*, June 11, 2008, 11.
- 80 K. Kasturirangan, "The Emerging World Space Order: An Indian Perspective," in Lele and Singh, eds., *Space Security and Global Cooperation* (New Delhi: Academic Foundation, 2009), 40.
- 81 For the relationship between hegemony and command of the commons, see Barry R. Posen, "Command of the Commons: The Military Foundation of U.S. Hegemony," *International Security*, vol. 28, no. 1 (Summer 2003): 5-46.
- 82 Michael May, "The U.S.-China Strategic Relationship," *Strategic Insights*, vol. 4, no. 9 (September 2005).
- 83 Paul S. Giarra and Michael J. Green, "Asia's Military Balance at a Tipping Point: America's Deterrent Is Shrinking in the Region," *Wall Street Journal*, July 17, 2009, <http://onlinemsj.com/article/SB124776820445852755.html>.
- 84 Michael May, "The U.S.-China Strategic Relationship," *Strategic Insights*, vol. 4, no. 9 (September 2005).
- 85 James R. Holmes and Toshi Yoshihara, "China and the Commons: Angell or Mahan?" *World Affairs*, vol. 168, no. 4 (Spring 2006): 172-91.
- 86 Jan van Tol et al., "AirSea Battle: A Point-of-Departure Operational Concept" (Washington, D.C.: Center for Strategic and Budgetary Assessments, 2010); for a critique, see Thomas P. M. Barnett, "Big-War Thinking in a Small-War Era: The Rise of the AirSea Battle Concept," *China Security*, vol. 6, no. 3 (November 2010): 3-11.

CHAPTER SIX

1. For a comprehensive review of India's security engagement with East Asia, see David Brewster, *India as an Asia Pacific Power* (New York: Routledge,

- 2012); see also Walter C. Ladwig III, "Delhi's Pacific Ambition: Naval Power, 'Look East,' and India's Emerging Influence in the Asia-Pacific," *Asian Security*, vol. 5, no. 2 (2009): 87-113; Lisa Curtis, "India's Expanding Role in Asia: Adapting to Rising Power Status," Heritage Foundation Backgrounder, no. 2008, February 20, 2007 (Washington, D.C.: Heritage Foundation); David Scott, "Strategic Imperatives of India as an Emerging Player in Pacific Asia," *International Studies*, vol. 44, no. 2 (April 2007): 123-40; Harsh V. Pant, "India in the Asia-Pacific: Rising Ambitions with an Eye on China," *Asia-Pacific Review*, vol. 14, no. 1 (May 2007): 54-71; Lakhvinder Singh and Changsu Kim, "India's Recent Foreign Policy Initiatives and Implications for East Asian Security," *Korean Journal of Defense Analysis*, vol. 17, no. 3 (2005): 128-50.
2. E. S. Craighill Handy, "The Renaissance of East Indian Culture: Its Significance for the Pacific and the World," *Pacific Affairs*, vol. 3, no. 4 (April 1930): 362-69.
 3. See, for example, Susan Bayly, "Imagining 'Greater India': French and Indian Visions of Colonialism in the Indic Mode," *Modern Asian Studies*, vol. 38, no. 3 (July 2004): 703-44.
 4. For a summary of India's crucial role as the fulcrum of regional security in the Eastern and Western parts of Asia, see Peter John Brobst, *The Future of the Great Game: Sir Olaf Caroe, India's Independence and the Defense of Asia* (Akron: University of Ohio Press, 2005).
 5. For a review of the historic debate on the changing concept of Asia, see Anthony Milner and Deborah Johnson, "The Idea of Asia," in *Regionalism, Subregionalism and APEC*, edited by John Ingleson (Melbourne: Monash Asia Institute, 1997), 1-19; see also David Camroux, "Asia ... Whose Asia? A 'Return to the Future' of a Sino-Indic Asian Community," *Pacific Review*, vol. 20, no. 4 (December 2007): 551-75.
 6. See Rustom Bharucha, *Another Asia: Rabindranath Tagore and Okakura Tenshin* (New Delhi: Oxford University Press, 2006); see also Stephen Hay, *Asian Ideas of East and West: Tagore and His Critics in Japan, China, and India* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1970).
 7. T. A. Keenleyside, "Nationalistic Indian Attitudes Towards Asia: A Troublesome Legacy for Post-independence Indian Foreign Policy," *Pacific Affairs*, vol. 55, no. 2 (Summer 1982): 210-30.
 8. See William Henderson, "The Development of Regionalism in Southeast Asia," *International Organization*, vol. 9, no. 4 (November 1955): 463-76; see also Russell H. Fifield, *The Diplomacy of Southeast Asia: 1945-1958* (New York: Harper, 1958).
 9. A U.S. State Department assessment in 1950, quoted in Baldev Raj Nayar and T. V. Paul, *India in the World Order: Searching for Major-Power Status* (Cambridge: Cambridge University Press, 2003), 119.
 10. For a discussion of India's policy toward Southeast Asia until the late 1980s, see Mohammed Ayoob, *India and Southeast Asia: Indian Perceptions and Policies* (London: Routledge, 1990).

11. David Scott, "India's 'Extended Neighborhood' Concept: Polder Projection for a Rising Power," *India Review*, vol. 8, no. 2 (2009): 107-43.
12. See C. Raja Mohan, *Crossing the Rubicon: The Shaping of India's New Foreign Policy* (New Delhi: Viking, 2003), 204-36.
13. Two of the most illuminating works are Kripa Sridharan, *The ASEAN Region in India's Foreign Policy* (Aldershot: Dartmouth Publishing Company, 1996), and Christophe Jaffrelot, "India's Look East Policy: An Asianist Strategy in Perspective," *India Review*, vol. 2, no. 2 (2003): 35-68.
14. For a recent comprehensive review of India's Look East policy and Southeast Asian response, see Tan Tai Yong and See Chak Mun, "The Evolution of India-ASEAN Relations," *India Review*, vol. 8, no. 1 (2009): 20-42.
15. Prime Minister Manmohan Singh's address to Asia Society Corporate Conference, Mumbai, March 18, 2006, available at www.rediff.com/money/2006/mar/18asoc.htm.
16. For the initial difficult period of the Look East policy, see J. N. Dixit, *My South Block Years: Memoirs of a Foreign Secretary* (New Delhi: UBS Publishers, 1996), 264-71.
17. Daljit Singh, "The Geopolitical Interconnection between South and Southeast Asia," in *India and ASEAN: The Politics of India's Look East Policy*, edited by Frederic Grare and Amitabh Mattoo (New Delhi: Manohar, 2001), 38; for an Indian view expressing concern that the focus on the East might be a distraction from the enduring security threats to New Delhi from the northwest, see Zorawar Daulet Singh, "Should India 'Be East' or Be Eurasian?" *Strategic Analysis*, vol. 36, no. 1 (January 2012): 1-5.
18. Atal Bihari Vajpayee, "India's Perspectives on ASEAN and the Asia-Pacific Region," Twenty-first Singapore Lecture, Institute of Southeast Asian Studies, April 9, 2002, www.iseas.edu.sg/vajpayee.pdf.
19. Yashwant Sinha's speech at Harvard University, September 29, 2003, excerpts available at <http://meaindia.nic.in/speech/2003/09/29ss09.htm>.
20. Inaugural Address to the Seventh Asian Security Conference, Institute of Defense Studies, New Delhi, January 27, 2005, www.idsa.in/node/1553.
21. External Affairs Minister S. M. Krishna's "Inaugural Address at the India-ASEAN Delhi Dialogue III," New Delhi, March 3, 2001, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530117332.
22. "Reconceptualizing East Asia," keynote address by Senior Minister Goh Chok Tong at the official launch of the Institute of South Asian Studies, Singapore, January 27, 2005, http://app.mfa.gov.sg/internet/press/view_pres_s_print.asp?post_id=1241.
23. Rahul Roy-Chaudhury, "The Role of Naval Diplomacy in India's Foreign Policy," Foreign Service Institute, *Indian Foreign Policy*, vol. 2 (New Delhi: Konark, 1998), 194-206; see also Vijay Sakhujia, "Naval Diplomacy: Indian Initiatives," *Bharat Rakshak Monitor*, vol. 6, no. 1 (July—August

- 2003), available at www.bharat-rakshak.com/MONITOR/ISSUE6—1/Sakhuj.html.
- 24 See Walter C. Ladwig III, "Delhi's Pacific Ambition: Naval Power, 'Look East,' and India's Emerging Influence in the Asia-Pacific," *Asian Security*, vol. 5, no. 2 (2009).
- 25 G. V. C. Naidu, "The Indian Navy and Southeast Asia," *Contemporary Southeast Asia*, vol. 13, no. 1 (June 1991): 74-80; Pervaiz Iqbal Cheema, "Indian Naval Buildup and Southeast Asian Security," *Contemporary Southeast Asia*, vol. 13, no. 1 (June 1991): 87-95; Derek da Cunha, "Major Asian Powers and the Development of the Singaporean and Malaysian Armed Forces," *Contemporary Southeast Asia*, vol. 13, no. 1 (June 1991): 57-71; P. Lewis Young, "India's Nuclear Submarine Acquisition: A Major Step Towards Regional Dominance?" *Asian Defense Journal* (November 1988): 4-18.
- 26 Isabelle Saint-Mezard, *Eastward Bound: India's New Positioning in Asia* (New Delhi: Manohar, 2005), 293.
- 27 Rahul Roy-Chaudhury, "The Role of the Navy in India's Security Policy," *Contemporary South Asia*, vol. 2, no. 2 (1993): 151-64.
- 28 Gurpreet S. Khurana, "Cooperation Among Maritime Security Forces: Imperatives for India and Southeast Asia," *Strategic Analysis*, vol. 29, no. 2 (April—June 2005): 295-316.
- 29 For an overview, see David Scott, "Strategic Imperatives of India as an Emerging Player in Pacific Asia," *International Studies*, vol. 44, no. 2 (April 2007): 126-28.
- 30 Stratfor, "India Challenges China in South China Sea," April 26, 2000, available at www.atimes.com/ind-pak/BD27DfOl.html; see also Josy Joseph, "Navy Hails Successful South China Seas Visit," Rediff News Online, October 17, 2000, www.rediff.com/news/2000/oct/17spec.htm.
- 31 Sudha Ramachandran, "India Signs On as Southeast Asia Watchdog," Asia Times Online, April 5, 2002, www.atimes.com/ind-pak/DDO5DfOl.html; see also Gurpreet S. Khurana, "Safeguarding the Malacca Straits," IDSA (Institute for Defense Studies and Analyses) Comment, January 5, 2005, www.idsa.in/idsastrategiccomments/SafeguardingtheMalaccaStraits_GUKhurana_050105.
- 32 For an official account of the Indian Navy, see www.indiannavy.nic.in/tsunami.htm. See also Vijay Sakhuja, "Indian Naval Diplomacy: Post-Tsunami," February 8, 2005 (New Delhi: Institute for Peace and Conflict Studies), www.ipcs.org/article/navy/indian-naval-diplomacy-post-tsunami-1640.html.
- 33 Sujan Dutta, "Navy Touches Up Friendly-Face," *Telegraph*, July 23, 2005, 4.
- 34 See Donald L. Berlin, "India in the Indian Ocean," *Naval War College Review*, vol. 59, no. 2 (Spring 2006): 58-89.

- 35 See C. Raja Mohan, "East Asian Security: India's Rising Profile," *RSIS Commentaries*, 81/2007 (Singapore: RSIS), July 30, 2007.
- 36 "Malabar 2007: India, United States, Japan, Australia, Singapore Begin Massive 5—Day Naval Exercises," *India Defense*, September 3, 2007, www.india-defence.com/reports-3519; Gurmeet Kanwal, "Ex Malabar 2007: The Great Game in the Indian Ocean," *Opinion Asia*, September 12, 2007, www.claws.in/index.php?action=details&m_id=17&u_id=7; Gurpreet S. Khurana, "Joint Naval Exercises: A Post-Malabar-2007 Appraisal for India," IPCS Brief (New Delhi: Institute of Peace and Conflict Studies), no. 52, September 2007.
- 37 Praful Bidwai, "Five-Nation Drill Presages Asian NATO?" September 8, 2007, Antiwar.com, www.antiwar.com/bidwai/?articleid=11574.
- 38 P. S. Suryanarayana, "No Evil Design Behind Proactive Naval Exercises: Admiral Mehta," *Hindu*, May 21, 2007, 1.
- 39 P. S. Suryanarayana, "India and the East Asian Maritime Domain," *Hindu*, April 1, 2009, and "Rising Profile as a Maritime Power in East Asia," *Hindu*, May 2, 2009.
- 40 Matthew White, "U.S., India, Japan Increase Interoperability During Malabar 2009," U.S. Navy, April 29, 2009, www.navy.mil/search/display.asp?story_id=44843.
- 41 Sandeep Dikshit, "Japan to Take Part in India-U.S. Naval Exercises Again," *Hindu*, February 16, 2011, 1. Tokyo had to pull out of these exercises at the last minute because of the relief effort in the wake of the massive tsunami that hit Japan in March 2011.
- 42 For a discussion on the prospects of such a dialogue, see C. Raja Mohan, "Sino-Indian Naval Engagement," *ISAS Brief* (Singapore: Institute of South Asian Studies), no. 103, April 16, 2009, www.isasnus.org/events/backgroundbriefs/104.pdf.
- 43 P. S. Suryanarayana, "India, China Discuss Anti-Piracy Cooperation," *Hindu*, May 31, 2009, 1.
- 44 See Sandy Gordon, *Widening Horizons: Australia's New Relationship with India* (Canberra: Australian Strategic Policy Institute, 2007); Rory Medcalf, *Problems to Partnership: A Plan for Australia-India Strategic Ties* (Sydney: Lowy Institute, November 2009). For a more skeptical view, see David Brewster, "Australia and India: The Indian Ocean and the Limits of Strategic Convergence," *Australian Journal of International Affairs*, vol. 64, no. 5 (November 2010): 549-65.
- 45 David Scott, "Strategic Imperatives of India as an Emerging Player in Pacific Asia," *International Studies*, vol. 44, no. 2 (April 2007): 132-33.
- 46 "India-Australia Joint Declaration on Security Cooperation," New Delhi, November 12, 2009, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530515310.
- 47 Shishir Upadhyaya, "India—Australia Relations: Scope for Naval Cooperation," New Delhi, National Maritime Foundation, December 4, 2009, www.maritimeindia.org/sites/all/file/pdf/Commentary04Dec09.pdf.

- 48 Hamish McDonald, "U.S. Seeks Naval Roles for Australia, India," *Sydney Morning Herald*, October 30, 2010, www.smh.com.au/world/us-seeks-naval-roles-for-australia-india-20101029-177ja.html.
- 49 See Sandy Gordon, "Behind Australia's India Uranium Sale Decision," November 21, 2011, www.eastasiaforum.org/2011/11/21/behind-australia-s-india-uranium-saledecision; see also Greg Sheridan, "Call for Indo-U.S. security pact with Canberra," *Australian*, November 4, 2011.
- 50 "Indian Navy: Year End Review, 2010," Indian Navy, Ministry of Defense, December 29, 2010, www.marinebuzz.com/2010/12/29/indian-navy-year-end-review-2010.
- 51 Sudhir Devare, *India and Southeast Asia: Towards Security Convergence* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006), 208.
- 52 Rajiv Sikri, "India's Foreign Policy Priorities in the Coming Decade," ISAS Working Paper (Singapore: Institute of South Asian Studies), no. 25, September 25, 2007.
- 53 P. S. Suryanarayana, "India, Malaysia to Step Up Defense Ties," *Hindu*, January 8, 2008, www.hindu.com/2008/01/08/stories/2008010856131200.htm. See also Vivek Raghuvanshi, "India, Malaysia Strengthen Defense Relations," *Defense News*, August 18, 2008, 7.
- 54 "Joint Statement on the Framework for the India-Malaysia Strategic Partnership," Kuala Lumpur, October 27, 2010, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530516603; see also Amit Singh, "India-Malaysia Strategic Relations," *Maritime Affairs*, vol. 7, no. 1 (Summer 2011): 85-105.
- 55 For a firsthand account of the defense agreement, see Chak Mun, *India's Strategic Interests in Southeast Asia and Singapore* (Singapore: Institute for South Asian Studies, 2009), 130. See also G. V. C. Naidu, "Whither the Look East Policy: India and Southeast Asia," *Strategic Analysis*, vol. 28, no. 2 (April-June 2004): 331-46.
- 56 Ron Matthews and Curie Maharani, "Singapore's Arms Sale to UK: A Defense Export Breakthrough," *RSIS Commentaries* (Singapore: RSIS), no. 1, January 2, 2009, www.rsis.edu.sg/publications/Perspective/RSIS0012009.pdf.
- 57 For a comprehensive review, see David Brewster, "India's Security Partnership with Singapore," *Pacific Review*, vol. 22, no. 5 (December 2009): 597-618; see also Sinderpal Singh and Syeda Sana Rahman, "India-Singapore Relations: Constructing a 'New' Bilateral Relationship," *Journal of Contemporary Southeast Asia*, vol. 32, no. 1 (April 2010): 70-97.
- 58 Richard A. Bitzinger, "The China Syndrome: Chinese Military Modernization and the Rearming of Southeast Asia," RSIS Working Paper (Singapore: c: RSIS), no. 126, May 2, 2007.
- 59 See Joint Declaration between the Republic of India and the Republic of Indonesia," New Delhi, November 23, 2005, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530510388.

- 60 "Vision for India-Indonesia New Strategic Partnership over the Coming Decade," New Delhi, January 25, 2011, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530517097. For an Indian assessment of the bilateral relationship, see Pankaj Jha, "India-Indonesia: Emerging Strategic Confluence in the Indian Ocean Region," *Strategic Analysis*, vol. 32, no. 3 (May 2008): 439-58.
- 61 For the text of the declaration, see "Vietnam, India Issue Joint Declaration on Strategic Partnership," July 7, 2007, available at www.nanotech-now.com/news.cgi?storyid=23706. For an analysis, see C. Raja Mohan, "The Importance of Being Vietnam," *Indian Express* (New Delhi), July 10, 2007.
- 62 See Press Information Bureau, Government of India, "India and Vietnam to Expand Defense Cooperation Covering All Three Services," New Delhi, October 13, 2010, available at <http://pib.nic.in/newsite/erelease.aspx?relid=66302>.
- 63 John Garver, "Chinese-Indian Rivalry in Indochina," *Asian Survey*, vol. 27, no. 11 (November 1987): 1205-19.
- 64 Ian Storey and Carlyle Thayer, "Cam Ranh Bay: Past Imperfect, Future Conditional," *Contemporary Southeast Asia*, vol. 23, no. 3 (December 2001): 452-73.
- 65 David Brewster, "India's Strategic Partnership with Vietnam: The Search for a Diamond on the South China Sea?" *Asian Security*, vol. 5, no. 1 (January 2009): 41.
- 66 C. Raja Mohan, "The Importance of Being Vietnam," *Indian Express*, July 10, 2007, 10.
- 67 Pankaj K. Jha, "India-Vietnam Relations: Need for Enhanced Cooperation," *Strategic Analysis*, vol. 32, no. 6 (November 2008): 1085-99.
- 68 "Background Briefing by Administration Officials on U.S.-South Asia Relations," U.S. Department of State, March 25, 2005, www.fas.org/terrorism/at/docs/2005/StatePressConfer25mar05.htm.
- 69 For the text of the agreement, see "New Framework for the U.S.-India Defense Relationship," June 28, 2005, C. Raja Mohan, *Impossible Allies: Nuclear India, United States, and the Global Order* (New Delhi: India Research Press, 2006), 285-89.
- 70 For a discussion of the initial domestic resistance to Indo-U.S. defense cooperation and government's management of it, see Mohan, *Impossible Allies*, 99-130.
- 71 For a primer on the deal and the competition, see Ashley J. Tellis, *Dogfight! India's Medium Multi-Role Aircraft Decision* (Washington, D.C.: Carnegie Endowment for International Peace, 2011).
- 72 For an informed discussion, see Bethany Danyluk, "Perceptions and Expectations of the India-U.S. Defense Relationship," in *India's Contemporary Security Challenges*, edited by Michael Kugelman (Washington, D.C.: Wilson Center, 2011), 119-31.

- 73 James Lamont, "U.S. Agrees Sales of Weapons to India," *Financial Times*, July 20, 2009, www.ft.com/cms/s/0/663e6e04-7507-11de-9ed5-00144feabdc0.html.
- 74 Sunil Dasgupta and Stephen P. Cohen, "Arm; Sales for India: How Military Trade Could Energize U.S.-Indian Relations," *Foreign Affairs*, March/April 2011.
- 75 For a review of Chinese press commentary, see D. S. Rajan, "China Worried over U.S. India Military Cooperation," Rediff News Online, September 24, 2009, <http://news.rediff.com/column/2009/sep/24/china-worried-over-us-india-military-cooperation.htm>.
- 76 Chietigj Bajpae, "Strategic Interests Pull Japan and India Together," Power and Interest News Report, February 16, 2007.
- 77 See Teresita Schaffer and Vibhuti Hate, "India, China and Japan," *South Asia Monitor*, no. 102, January 3, 2007, www.csis.org/media/isis/pubs/january2007/india-china-japan.pdf
- 78 See C. Raja Mohan, "Japan and India: The Making of a New Alliance?" *RSIS Commentaries*, August 27, 2007; see also C. Raja Mohan, "Asia's New 'Democratic Quad,'" *ISN Security Watch*, March 19, 2007, www.isn.ethz.ch/news/sw/details.cfm?ID=17383.
- 79 Thomas S. Wilkins, "Japan's Alliance Diversification: A Comparative Analysis of the Indian and Australian Strategic Partnerships," *International Relations of the Asia-Pacific*, vol. 11, no. 1 (2011): 115-55.
- 80 "Joint Declaration on Security Cooperation between India and Japan," Tokyo, October 22, 2008, <http://pib.nic.in/release/release.asp?relid=44047>; "Action Plan to Advance Security Cooperation Based on the Joint Declaration on Security Cooperation between Japan and India," New Delhi, December 29, 2009, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530515442.
- 81 For a discussion of some of the possibilities, see Gurpreet S. Khurana, "Security of Sea Lines: Prospects for India-Japan Cooperation," *Strategic Analysis*, vol. 31, no. 1 (January 2007): 139-53; see also G. V. C. Naidu, "Ballistic Missile Defense: Perspectives on India-Japan Cooperation," *Strategic Analysis*, vol. 31, no. 1 (January 2007): 155-77.
- 82 Sandeep Dikshit, "India-Japan Ties Enter Strategic Sphere," *Hindu*, July 4, 2010, www.thehindu.com/news/national/article498924.ece; see also Ministry of External Affairs, "India-Japan 2+2 Dialogue," Press Release, New Delhi, July 6, 2010, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530216045.
- 83 Sourabh Gupta, "Japan-India Maritime Security Cooperation: Floating on Inflated Expectations?" May 11, 2010, www.eastasiaforum.org/2010/05/11/japan-india-maritime-security-cooperation-floating-on-inflated-expectations.
- 84 David Brewster, "India's Developing Relationship with South Korea: A Useful Friend in East Asia," *Asian Survey*, vol. 50, no. 2 (March/April 2010): 402-25.

- 85 "India-Republic of Korea Joint Statement: Towards a Strategic Partnership," New Delhi, January 25, 2010, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530515523.
- 86 Press Information Bureau, Government of India, "India and South Korea Sign Two Landmark MoUs to boost Defense Cooperation," New Delhi, September 3, 2010, <http://pib.nic.in/newsite/erelease.aspx?relid=65522>.
- 87 Singapore's ambassador-at-large, Tommy Koh, quoted in the U.S. cables (WikiLeaks): see P. S. Suryanarayana, "Singapore Official's Unflattering Comment," *Hindu*, December 13, 2010.
- 88 Walter C. Ladwig III, "India's Unfinished Asia Pivot," *Wall Street Journal, Opinion Asia*, January 25, 2012.

CHAPTER SEVEN

1. James R. Holmes and Toshi Yoshihara, "China's Naval Ambitions in the Indian Ocean," *Journal of Strategic Studies*, vol. 31, no. 3 (June 2008): 367.
2. David Lei, "China's New Multi-Faceted Maritime Strategy," *Orbis*, vol. 52, no. 1 (Winter 2008): 139-57.
3. For a review of the Chinese debate, see European Council on Foreign Relations and Asia Center, *China's Sea Power: Reaching Out to the Blue Waters* (Paris: March 2011).
4. Jonathan Holslag, "Embracing Chinese Global Security Ambitions," *Washington Quarterly*, vol. 32, no. 3 (July 2009): 105-18.
5. See, for example, Louise Levathes, *When China Ruled the Seas: The Treasure Fleet of the Dragon Throne, 1405-1433* (New York: Oxford University Press, 1996); see also Tansen Sen, "Maritime Interactions between China and India: Foastal Maritime Power in the Indian Ocean," *Journal of Central Eurasian Studies*, vob 2 (December 2010): 1-42.
6. John Garver, *Protracted Contest: Sino-Indian Rivalry in the Twentieth Century* (Seattle: University of Washington Press, 2001), 44.
7. See Chintamani Mahapatra, "Chinese Navy: Development and Diplomacy," *Strategic Analysis*, vol. 12, no. 8 (November 1988): 865-78; Jasjit Singh, "Growth of Chinese Navy and Its Implications for Indian Security," *Strategic Analysis*, vol. 10, no. 12 (March 1990).
8. For a comprehensive discussion of the origins of the project, see David S. G. Goodman, ed., *China's Campaign to "Open up the West" • National, Provincial and Locill Perspectives* (New York: Cambridge University Press, 2004); see also Y. M. Yeung and Shen Jianfa, eds., *Developing China's West: A Critical Path to Balanced National Development* (Hong Kong: Chinese University Press, 2004).
9. Sujit Dutta, "China's Rise and Implications for South Asia," unpublished seminar paper (New Delhi: Institute of Defense Studies and Analysis, 2006), 3.

10. For a comprehensive and insightful account, see John Garver, "Development of China's Overland Transportation Links with Central, Southwest and South Asia," *China Quarterly*, no. 185 (March 2006): 1-22.
11. 'Shen-Yu Dai, "Peking, Kathmandu and New Delhi," *China Quarterly*, no. 16 (1963): 86-98.
12. Hermann Kreutzmann, "The Karakoram Highway: The Impact of Road Construction on Mountain Societies," *Modern Asian Studies*, vol. 25, no. 4 (October 1991): 711-36. See also Malthaz Ispahani, *Roads and Rivals: The Political Uses of Access in the Borderlands of Asia* (Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1989).
13. For an early and oppositional framing of the issues by the exiled Tibetan movement, see *Crossing the Line: China's Railway to Lhasa, Tibet* (Washington, D.C.: International Campaign for Tibet, 2003); for a popular rendering of various issues, see Abrahm Lustgarten, *China's Great Train: Beijing's Drive West and the Campaign to Remake Tibet* (New York: Henry Holt, 2009).
14. The author's interview with senior officials of the government of Tibet Autonomous Region in Lhasa during June 2005; see C. Raja Mohan, "Many Roads to China's Tibet Policy," *Indian Express*, June 20, 2005, www.indianexpress.com/storyOld.php?storyId=72949.
15. For an insight, see Tina Harris, "Silk Roads and Wool Routes: Contemporary Geographies of Trade Between Lhasa and Kalimpong," *India Review*, vol. 7, no. 3 (July-September 2008): 200-22.
16. Jabin T. Jacob, "The Qinghai-Tibet Railway and Nathu La: Challenge and Opportunity for India," *China Report*, vol. 43, no. 1 (January 2007): 83-87.
17. For an optimistic view of the possibilities, see Tarun Khanna, "China+India: The Power of Two," *Harvard Business Review*, December 2007, <http://hbr.org/product/chinaandindia-the-power-of-two/an/R0712D-PDF-ENG>.
18. See, for example, Dawa Norbu, "Chinese Strategic Thinking on Tibet and the Himalayan Region," *Strategic Analysis*, vol. 32, no. 4 (July 2008): 685-702.
19. D. S. Rajan, "China: Military Media Attacks on India-A Tibet Issue Fallout?" South Asia Analysis Group, Paper no. 2650, March 28, 2008, www.southasiaanalysis.org/%5Cpapers27%5Cpaper2650.html.
20. Ananth Krishnan, "China's Rail Network to Touch India's Border," *Hindu*, January 18, 2012; see also Vijay Sakhuja, "China's Strategic Advantage in Nepal," *China Brief* vol. 11, no. 11 (June 17, 2011).
21. James Lamont, "China's Progress Provokes Border Envy in India," *Financial Times*, January 3, 2010, www.ft.com/cms/s/0/28211170f875-11de-beb8-00144feab49a.html#axzzLGPruhS4.
22. See D. S. Rajan, "Kashgar as Hub in Central and South Asia Economic Groupings," South Asia Analysis Group, Paper no. 1494, August 10, 2005,

- www.southasiaanalysis.org/%5Cpapers15%5Cpaper1494.html; see also Michael Clarke, "'Making the Crooked Straight': China's Grand Strategy of 'Peaceful Rise' and its Central Asian Dimension," *Asian Security*, vol. 4, no. 2 (2008): 107-42.
23. For useful assessments, see Yueyao Zhao, "Pivot or Periphery? Xinjiang's Regional Development," *Asian Ethnicity*, vol. 2, no. 2 (September 2001): 197-224; Witt Raczka, "Xinjiang and Its Central Asian Borderlands," *Central Asian Survey*, vol. 17, no. 3 (1998): 373-407; Nicolas Becquelin, "Staged Development in Xinjinag," *China Quarterly*, no. 178 (2004): 358-78.
24. Sumita Kumar, "The China-Pakistan Strategic Relationship: Trade, Investment, Energy, and Infrastructure," *Strategic Analysis*, vol. 31, no. 5 (September 2007): 757-90.
25. John Garver, "Development of China's Overland Transportation Links with Central, Southwest and South Asia," *China Quarterly*, no. 185 (March 2006): 10.
26. For a discussion of China's transport networks, see Geoffrey Kemp, *The Lis, Moves West: India, China, and Asia's Growing Presence in the Middle East* (Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2010), 64-102.
27. Pranab Dhal Samanta, "More Than Troops, Chinese Projects in PoK Worry India," *Indian Express*, September 5, 2010, 1; "Chinese Participation in PoK Projects Illegal," *Indian Express*, October 29, 2009, 5.
28. B. Raman, "China in Pakistan-Occupied Kashmir," C3S Paper no. 340 (Chennai: Chennai Center for China Studies, August 28, 2009), www.c3sindia.org/pakistan/796; see also Syed Fazl-e-Haider, "Pakistan Acts to Guard China's Interests," Asia Times Online, September 4, 2009, www.atimes.com/atimes/South_Asia/K104Df03.html; Preeti Bhattacharji, "Uighurs and China's Xinjiang Region," Council on Foreign Relations Backgrounder, July 6, 2009, www.cfr.org/publication/16870.
29. See, for example, Robert Kaplan, "Pakistan's Fatal Shore," Atlantic Online, May 2009, www.theatlantic.com/doc/200905/kaplan-pakistan; Ziad Haider, "Baluchis, Beijing, and Pakistan's Gwadar Port," *Georgetown Journal of International Affairs*, vol. 6, no. 1 (Winter/Spring 2005): 95-103, www.stimson.org/images/uploads/research-pdfs/GWADAR.pdf; Tariq Mahmud Ashraf, "Afghanistan in Chinese Strategy Towards South and Central Asia," *China Brief* vol. 8, no. 10 (May 13, 2008).
30. John Garver, "Development of China's Overland Transportation Links with Central, Southwest and South Asia," *China Quarterly*, no. 185 (March 2006): 11-14.
31. For a recent survey of political and economic development in 13unifia, see Christina Fijnk, *Living Silence: Burma Under Military Rule* (New York: Zed Books, 2001); Myat Thein, *Economic Development of Myanmar* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2004); Thant Myint-U, *The River of Lost Footsteps: A Personal History of Burma* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2008).

32. For a review of the regional and international politics of Burma, see Mya Than, *Myanmar in ASEAN: Regional Cooperation Experience* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2005); Donald M. Seekins, "Burma-China Relations: Playing with Fire," *Asian Survey*, vol. 37, no. 6 (June 1997): 525-39; Wayne Bert, "Burma, China and the USA," *Pacific Affairs*, vol. 77, no. 2 (Summer 2004): 263-82; Renaud Egretau, *Wooing the Generals: India's New Burma Policy* (New Delhi: Authors Press, 2003).
33. Frank Outram and G. E. Fane, "Burma Road: Back Door to China," *National Geographic*, vol. 78, no. 5 (November 1940): 629-58; Owen Lattimore, "China Opens Her Wild West," *National Geographic*, vol. 82, no. 3 (September 1942): 337-67; John Leroy Christian, "Burma: Where India and China Meet," *National Geographic*, vol. 84, no. 4 (October 1943): 489-512. Joseph E. Passantino, "Kunming: Southwestern Gateway to China," *National Geographic*, vol. 88, no. 2 (August 1945): 137-68.
34. Christopher Bayly and Tim Harper, *Forgotten Armies: Britain's Asian Empire and the War with Japan* (London: Penguin, 2005).
35. For an insightful piece, see Poon Kim Shee, "The Political Economy of China-Myanmar Relations: Strategic and Economic Dimensions," *Ritsumeikan Annual Review of International Studies*, vol. 1 (2002): 33-53, www.ritsumei.ac.jp/acd/cg/ir/college/bulletin/e-vol1/1-3shee.pdf.
36. Ian Storey, "Emerging Fault Lines in Sino-Burmese Relations: The Kokang Incident," *China Brief* vol. 9, no. 18 (September 10, 2009): 1-3.
37. Donovan Webster, *The Burma Road: The Epic Story of the China-Burma-India Theater in World War II* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2003); see also Barbara W. Tuchman, *Stilwell and the American Experience in China, 1911-45* (New York: Macmillan, 1970).
38. John Garver, "Development of China's Overland Transportation Links with Central, Southwest and South Asia," *China Quarterly*, no. 185 (March 2006): 11-14.
39. Brian Spegele, "Myanmar, China Face Off over Halted Dam Project," *Wall Street Journal*, October 3, 2011; Edward Wong, "U.S. Motives in Myanmar Are on China's Radar," *New York Times*, November 29, 2011.
40. Maung Aung Myoe, *In the Name of Pauk-Phaw: Myanmar's China Policy Since 1948* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2011).
41. For a substantive analysis, see Xiangming Chen, *As Borders Bend: Transnational Spaces in the Pacc Rim* (New York: Rowman and Littlefield, 2005); for details on various Chinese transportation projects toward East and Southeast Asia, see Zhang Yunling, ed., *Development of China's Transportation Infrastructure and International Connectivity*, ERIA Research Project Report 2009, no. 7-5 (March 2010), www.eria.org/pdf/research/y2009/no7-5/all_files.pdf; sinoindia_pacific_ch_7 v4.docx.
42. Christopher Jaspardo, *Paved with Good Intentions? China's Regional Road and Rail Connections* (Honolulu: Asia-Pacific Center for Security Studies, December 2003), 2.

43. For a history of the Strait of Malacca, see Donald B. Freeman, *The Straits of Malacca: Gateway or Gauntlet?* (Montreal: McGill University Press, 2003); see also Yaacov Vetzberger, *The Malacca-Singapore Straits: The Suez of Southeast Asia* (London: Institute for the Study of Conflict, 1982).
44. See, for example, Graham Gerard Ong-Webb, ed., *Piracy, Maritime Terrorism and Securing the Malacca Straits* (Singapore: Institute of Southeast Asian Studies, 2006).
45. For an early discussion of the strategic implications of China's growing energy insecurity, see Philip Andrews-Speed, Xuanli Liao, and Roland Dannreuther, *The Strategic Implications of China's Energy Needs*, Adelphi Papers, no. 346 (London: International Institute of Strategic Studies, 2002); see also Ingolf Kiesow, *China's Quest for Energy: Impact on Foreign and Security Policy* (Stockholm: Swedish Defense Research Agency, 2004).
46. For a broad discussion of the issues, see Zhong Xiang Zhang, "China's Energy Security, the Malacca Dilemma, and Responses," *Energy Policy*, vol. 39, no. 2 (December 2011): 7612-15; Andrew B. Kennedy, "China's New Energy-Security Debate," *Survival*, vol. 52, no. 3 (June-July 2010): 137-58; Marc Lanteigne, "China's Maritime Security and the 'Malacca Dilemma,'" *Asian Security*, vol. 4, no. 2 (May 2008): 143-61; You Ji, "Dealing with the Malacca Dilemma: China's Effort to Protect its Energy Supply," *Strategic Analysis*, vol. 31, no. 3 (May 2007): 467-89; Ian Storey, "China's 'Malacca Dilemma,'" *China Brief* vol. 6, no. 8 (April 12, 2006).
47. "U.S.-Indian Alliance against China," editorial in *Ming Pao daily*, August 17, 2005, quoted in James R. Holmes and Toshi Yoshihara, "China's Naval Ambitions in the Indian Ocean," *Journal of Strategic Studies*, vol. 31, no. 3 (June 2008): 18.
48. European Council on Foreign Relations and Asia Center, *C'hina's Sea Power: Reaching Out to the Blue Waters* (Paris: March 2011), 3.
49. Ian Storey, "China's 'Malacca Dilemma,'" *China Brief* vol. 6, no. 8 (April 12, 2006).
50. See Xuengang Zhang, "China's Energy Corridors in Southeast Asia," *China Brief* vol. 8, no. 3 (February 4, 2008); see also Ian Storey, "New Energy Projects Help China Reduce Its 'Malacca Dilemma,'" *Opinion Asia* (Singapore: Institute of South East Asian Studies, May 14, 2007).
51. For a recent technical study of the proposal, see Rajesh Thapa, Michiro Kusanagi, Akira Kitazumi, and Yuji Murayama, "Sea Navigation, Challenges and Potentials in Southeast Asia: An Assessment of Suitable Sites for a Shipping Canal in the South Thai Isthmus," *GeoJournal*, vol. 70, no. 2-3 (October 2007): 161-72.
52. See Busakorn Chantasasawat, "Burgeoning Sino-Thai Relations: Heightening Cooperation, Sustaining Economic Security," *China: An International Journal*, vol. 4, no. 1 (March 2006): 86-112, <http://muse.jhu.edu/journals/china/v004/4.1chantasasawat.p df>.
53. Graeme Jenkins, "China Building Pipelines to Carry Burmese Oil," *National Post*, January 15, 2008, available at www.biwako.shiga-u.

- ac.jp/eml/Rbns0/387/Kim.pdf; Carl Mortished, "China Secures Gas from Burmese Waters in \$5.6 Billion Deal," *Times*, August 26, 2009; "Construction of Sino-Myanmar Pipeline Starts," *China Daily*, September 10, 2010, www.chinadaily.com.cn/china/2010-09/10/content_11288046.htm.
- 54 See, for example, Shwe Gas Movement, *Corridor of Power: China's Trans-Burma Oil and Gas Pipelines* (Chiang Mai, Thailand: 2009).
- 55 Brian Mc Cartan, "Chií, Myanmar Border on Conflict," *Asla Times Online*, September 10, 2009, www.atimes.com/atimes/Southeast_Asia/KI10Ae01.html; Ian Storey, "Emerging Fault Lines in Sino-Burmese Relations: The Kokang Incident," *China Brief* vol. 9, no. 18 (September 10, 2009); see also Tom A. Peter, "China Issues Rare Rebuke after Burma Border Clashes," *Christian Science Monitor*, August 30, 2009, www.csmonitor.com/World/terrorism-security/2009/0830/p99s01—duts.html.
- 56 Antoaneta Bezlova, "China Pushes Burma Pipelines Amid Criticism," *Inter Press Service*, September 9, 2009, available at <http://us.oneworld.org/article/366625—chinapushes-burma-pipelines-amid-criticism>; see also Matthew E. Chen, "Chinese National Oil Companies and Human Rights," *Orbis*, vol. 51, no. 1 (Winter 2007): 41-54.
- 57 Liu Jianping and Feng Xianhui, "Going Global: Dialogue Spanning 600 Years," *Liaowang* (July 11, 2005): 14-19, translation from FBIS-CPP10050719000107.
- 58 Andrew S. Erickson and Gabriel B. Collins, "China's Oil Security Pipe Dream," *Naval War College Review*, vol. 63, no. 2 (Spring 2010): 91-92.
- 59 European Council on Foreign Relations and Asia Center, *China's Sea Power: Reaching Out to the Blue Waters* (Paris: March 2011); see also David Walgreen, "China in the Indian Ocean Region: Lessons in PRC Grand Strategy," *Contemporary Strategy*, v 25, no. 1 (March 2006): 55-73.
- 60 Xu Qi, "Maritime Geostrategy and the Development of the Chinese Navy in the 21 Century," *Naval War College Review*, vol. 59, no. 4 (Autumn 2006): 58.
- 61 U.S. Defense Department, *Military and Security Developments Involving the Peopi Republic of China* (Washington, D.C.: 2010), 8.
- 62 "China Rules Out Naval Base Now," *China Daily*, January 1, 2010, 1.
- 63 Michael S. Chase and Andrew S. Erickson, "Changes in Beijing's Approach to Ovcí seas Basing?" *China Brief* vol. 9, no. 19 (September 24, 2009).
- 64 I b i d .
- 65 Juli MacDonald, Amy Donahue, and Bethany Danyluk, *Energy Futures in Asia*, Booz Allen Hamilton report sponsored by the Director of Net Assessment, Department of Defense (Washington, D.C.: November 2004).
- 66 Christopher J. Pehrson, *String of Pearls: Meeting the Challenge of Rising Power across the Asian Littoral* (Carlisle, Pa.: Strategic Studies Institute, U.S. Army War College, July 2006).

- 67 Bill Gertz, "China Builds Up Strategic Sea Lanes," *Washington Times*, January 18, 2005, 1.
- 68 James R. Holmes and Toshi Yoshihara, "China's Naval Ambitions in the Indian Ocean," *Journal of Strategic Studies*, vol. 31, no. 3 (June 2008): 379-80.
- 69 Daniel J. Kostecka, "Places and Bases: The Chinese Navy's Emerging Support Network in the Indian Ocean," *Naval War College Review*, vol. 64, no. 1 (Winter 2011): 60.
- 70 For a brief review of the hysteria in Delhi during the summer of 2009, see B. Raman, "India-China: Dangerous Hysteria," *South Asia Analysis Group*, paper no. 3398, September 8, 2009, www.southasiaanalysis.org/papers34/paper3398.html; Shekhar Gupta, "Stop Fighting the 1962 War," *Indian Express*, September 18, 2009, www.indianexpress.com/news/stop-fighting-the-1962—war/518975; Ishan Tharoor, "Why India Sees a Chinese 'Red Peril' on Land and Sea" *Time*, September 20, 2009, www.time.com/time/world/article/0,8599,1924884,00.html.
- 71 Shivshankar Menon, "Maritime Imperatives of Indian Foreign Policy," lecture at the National Maritime Foundation, New Delhi, September 11, 2009, www.maritimeindia.org/pdfs/SMenon.pdf, 5.
- 72 Zha Daojiong, "Energy Interdependence," *China Security*, no. 3 (Summer 2006): 11.
- 73 Shaofeng Chen, "China's Self-Extrication from the 'Malacca Dilemma' and Its Implications," *International Journal of China Studies*, vol. 1, no. 1 (January 2010): 1-24.
- 74 For a frequency and content analysis of these issues in Chinese military writings, see M. Taylor Fravel and Alexander Liebman, "Beyond the Moat: the PLAN's Evolving Interests and Potential Influence," in *The Chinese Navy: Expanding Capabilities, Evolving Roles*, edited by Phillip C. Saunders, Christopher D. Yung, Michael Swaine, and Andrew Nien-Dzu Yang (Washington, D.C.: National Defense University Press, 2011), 74.
- 75 I b i d ., 76.
- 76 Chris Rahman, "China's Maritime Strategic Agenda," *Policy Analysis*, no. 60 (Canberra.: Australian Strategic Policy Institute, April 2010).
- 77 Ryan Clarke, *Chinese Energy Security: The Myth of the PLAN'S Frontline Status* (Carlisle, Pa.: Strategic Studies Institute, 2010).

CHAPTER EIGHT

- 1 Cited in Reynolds Peele, "The Importance of Maritime Choke Points," *Parameters* (Summer 1997): 61-74, <https://carlisle-www.army.mil/usawc/Parameters/97summer/peele.htm>.
- 2 For a comprehensive review, see Robert Harkavy, *Strategic Basing and the Great Powers, 1200-2000* (London: Routledge, 2007).

- 3 Kent E. Calder, *Embattled Garrisons: Comparative Base Politics and American Globalism* (Princeton, N.J.: Princeton University Press, 2007), 7-8.
- 4 Catherine Lutz, ed., *The Bases of Empire: The Global Struggle against U.S. Military Posts* (New York: New York University Press, 2009).
- 5 K. M. Panikkar, *India and the Indian Ocean: An Essay on the Influence of Seapower on Indian History* (London: George Allen and Unwin, 1945), 84-95.
- 6 Michael S. Chase and Andrew S. Erickson, "Changes in Beijing's Approach to Overseas Basing?" *China Brief* vol. 9, no. 19 (September 24, 2009).
- 7 See for example, Zdzislaw Lachowski, "Foreign Military Bases in Eurasia," SIPRI Polic Paper no. 18 (Stockholm: Stockholm International Peace Research Institute, 2007); Andrew Hansen, "The French Military in Africa," *Background* (New York: Council on Foreign Relations, 2008).
- 8 "Russia plans navy bases in Libya, Syria, Yemen: Report," Reuters, January 16, 2009, <http://afseuters.com/article/topNews/idAFJJOE50F0L020090116>; Matthew Salt-marsh, "France Opens First Military Bases in the Gulf," *New York Times*, May 26, 2009; Aly Verjee, "Forward Operating Base Djibouti," Security Sector Reform Resource Center, July 27, 2011, www.ssrresourcecentre.org/2011/07/27/forward-operating-base-djibouti.
- 9 Kent E. Calder, *Embattled Garrisons*, 183-84.
- 10 For a full account, see David Vine, *Island of Shame: The Secret History of U.S. Military Base on Diego Garcia* (Princeton, NJ.: Princeton University Press, 2008); see also Vytautas B. Bandjunis, *Diego Garcia: Creation of the Indian Ocean Base* (San Jose: Writer's Showcase, 2001).
- 11 Andrew S. Erickson, Walter C. Ladwig III, and Justin D. Mikolay, "Diego Garcia and the United States' Emerging Indian Ocean Strategy," *Asian Security*, vol. 6, no. 3 (2010): 214-37.
- 12 The statement on the eve of the visit by Chinese Assistant Foreign Minister Zhai Zun in Beijing, February 6, 2009; see "FM: Energy Co-Op Only Part of Sino-Africa Co-Op," Xinhua, February 6, 2009, http://news.xinhuanet.com/english/2009-02/06/content_10775342.htm.
- 13 C. Raja Mohan, "Beijing is Testing Strategic Waters in India's Backyard," *Indian Express*, January 30, 2007, 1; C. Raja Mohan, "Circling Mauritius," *Indian Express*, February 11, 2009, 13.
- 14 See "China's African Policy," *People's Daily*, January 2006, http://english.peopledaily.com.cn/200601/12/eng20060112_234894.html.
- 15 Ian Taylor, "Arms Sales to Africa: Beijing's Reputation at Risk," *China Brief* vol. 7, no. 7 (May 18, 2007); see also Andrei Chang, "China Expanding African Arms Sales," UPI Asia, January 26, 2009, available at www.freerepublic.com/focus/fnews/2171826/posts.

- 16 Alex Vines and Bereni Oruitemeka, "India's Engagement with the African Indian Ocean Rim States," Africa Programme Paper no. 1/08 (London: Chatham House, 2008).
- 17 Author's conversations with senior naval officials. in New Delhi, March 2005.
- 18 "Seychelles at Shanghai World Expo 2010," *Nation*, May 3, 2010, www.nation.sc/imprimer.php?art=19329.
- 19 The founding president of Seychelles, James R. Mancham, has been warning for years about Chinese penetration into Seychelles and urging the U.S. to devote greater attention to island states. For an Indian assessment of Chinese interests in the region, see Vidhan Pathak, "China and Francophone Western Indian Ocean Region: Implications for Indian Interests," *Journal of Defense Studies*, vol. 3, no. 4 (October 2009): 79-102.
- 20 India Ministry of External Affairs, "Visit of the President of Seychelles to India," New Delhi, June 4, 2010, available at www.mea.gov.in/mystart.php?id=550315827.
- 21 India Ministry of Defense, "India and Seychelles Agree to Expand Cooperation for Maritime Security in TOR," July 19, 2010, available at <http://pib.nic.in/newsite/erelease.aspx?relid=63345>.
- 22 Sarabjeet Singh Parmar, "Island Hopscoth in the Indian Ocean Region," *IDS Comment*, December 15, 2011, www.idsa.in/idsacomments/IslandHopscothintheIndianOceanRegion_ssparmar_151211.
- 23 "China, Seychelles to Boost Bilateral Ties," Xinhua, December 3, 2011, http://news.xinhuanet.com/english/2011-12/03/c_131286266.htm; Jeremy Page and Tom Wright, "Chinese Military Considers New Indian Ocean Presence," *Wall Street Journal*, December 14, 2011; Li Xiaokun and Li Lianxing, "Navy looks at offer from Seychelles," *China Daily*, December 13, 2011, www.chinadaily.com.cn/china/2011-12/13/content_14254395.htm.
- 24 India Ministry of External Affairs, "Prime Minister's Meeting with President of Seychelles," New Delhi, February 2, 2012, available at www.mea.gov.in/mystart.php?id=190018971.
- 25 Indrani Bagchi, "India's Big Push for Africa, Indian Ocean Strategy," *Times of India*, February 1, 2012, 11.
- 26 For an official Indian review of the bilateral ties with Mauritius, see "India-Mauritius Relations," February 2012, available at www.mea.gov.in/mystart.php?id=50044499.
- 27 Richard Lough, "China Signs \$260 m/n Airport Deal With Mauritius," Reuters India, February 17, 2009, http://in.reuters.com/article/asiaCompanyA_inl Markets/ idINLH32372920090217?sp=true.
- 28 "Mauritius-China. 'Gateway to Africa' Aim," *Africa Research Bulletin*, vol. 45, no. 2 (February 16—March 15, 2008): 17733.
- 29 See the Official Indian review, n. 26.

- 30 Siddhartha, "India Eyes an Island in the Sun," *Times of India*, November 26, 2006, 1.
- 31 "Visit of MoS Dr. Shashi Tharoor to the Republic of Mauritius," November 4, 2009, available at http://indiahighcom-mauritius.org/visit_MOS.php.
- 32 India Ministry of External Affairs, "Joint Statement on the Occasion of the State Visit of the Prime Minister of Mauritius," New Delhi, February 7, 2012, available at www.mea.gov.in/mystart.php?id=530518986.
- 33 James Lamont, "China Makes Foray into Mauritius," *Financial Times*, January 25, 2010.
- 34 See, for example, Mohammed Ayoob, "India as a Regional Hegemon: External Opportunities and Internal Constraints," *International Journal*, vol. 46, no. 3 (Summer 1991): 420-48; Anirudha Gupta, "A Brahmanic Framework of Power in South Asia?" *Economic and Political Weekly*, vol. 25, no. 14 (April 7, 1990): 711-14; Devin Hagerty, "India's Regional Security Doctrine," *Asian Survey*, vol. 31, no. 4 (April 1991): 351-63.
- 35 For an account of Maldives's emergence as an independent nation in 1965 and its early political evolution, see Urmila Phadnis and Ela Luithui, *Maldives: Winds of Change in an Atoll State* (New Delhi: South Asia Publishers, 1985).
- 36 V. S. Sambandan, "A Cry for Democracy," *Frontline*, vol. 21, no. 20 (September 25, 2004). See also Sucharita Sidhanta, "Maldives: Is Gayoom's Government Getting More Autocratic?" South Asia Analysis Group, Paper no. 1195, December 20, 2004, www.southasiaanalysis.org/papers12/paper1195.html.
- 37 Sudha Ramachandran, "Maldives: Tiny Islands, Big Intrigue," Asia Times Online, April 7, 2006, www.atimes.com/atimes/South_Asia/HD07Df01.html.
- 38 For the official press release issued by the government of India, see "Pranab to Visit Maldives Handing over of Fast Attack Craft," April 13, 2006, available at <http://indiannavy.nic.in/pres04.htm>.
- 39 See the official Indian press release, "India and Maldives to Develop a Privileged Partnership: Pranab Mukherjee," Press Information Bureau, New Delhi April 17, 2006, <http://pib.nic.in/newsite/erelease.aspx?relid=17153>.
- 40 Jyoti Malhotra, "Maldives Opposition Lobbies India's Support for Democracy," *Mint*, July 22, 2008, 1; see also Stephen Zunes, "The Power of Protest in the Maldives," December 2, 2008, available at www.opendemocracy.net/india/article/stephen_zunes/maldives_nonviolent_conflict; Andrew Buncombe, "Maldives Celebrates as Dictator Is Voted Out," *Independent*, October 30, 2008.
- 41 Manu Pubby, "India Bringing Maldives into Its Security Net," *Indian Express*, August 13, 2009, 1.
- 42 Sujan Dutta, "Navy Eyes Maldives: Counter to China's 'String of Pearls' Plan," *7W' graph*, August 20, 2009.

- 43 For the official Indian statement on Antony's visit to Maldives, see "India and Maldives Agree to Step Up Defence Cooperation, India and Maldives Are Equal Partners," New Delhi, August 20, 2009, <http://pib.nic.in/newsite/erelease.aspx?relid=52038>.
- 44 Indian Ministry of External Affairs, "Framework Agreement on Cooperation for Development between India and Maldives," November 12, 2011, available at www.mea.gov.in/mystart.php?id=530518529.
- 45 Associated Press, "China Opens Embassy in Maldives," *Guardian*, November 11, 2011.
- 46 Jyoti Malhotra, "Maldives, Mauritius New Centers of Sino-Indian Rivalry," *Business Standard*, September 11, 2009.
- 47 Xinhua, "China Vows to Expand Military Cooperation with Maldives," February 19, 2009.
- 48 Jyoti Malhotra, "There is a Maldivian Link to 26/11," interview with President Nasheed, *Business Standard*, October 25, 2009, 1.
- 49 Manu Pubby, "Week Before Ouster, Faced Pressure to Sign Defense Deal with China: Nasheed," *Indian Express*, February 15, 2012, 1; Press Trust of India, "Delhi Has Special Place, Should Not Worry about Beijing," *Hindustan Times*, February 17, 2012, 1.
- 50 Press Trust of India, "India, U.S. Working Together on Maldives: Nuland," *Asian Age*, February 18, 2012, 5.
- 51 Peter Popham, "How Beijing Won Sri Lanka's Civil War," *Independent*, May 23, 2009, www.independent.co.uk/news/world/asia/how-beijing-won-sri-lanka-civil-war1980492.html.
- 52 Jeremy Page, "Port in a Storm: How Chinese Billions Funded Army's Battle to Break Tigers," *Times*, May 2, 2009; Dan Murphy, "Briefing: Indian Ocean as new strategic playing field," *Christian Science Monitor*, July 3, 2009, www.csmonitor.com/World/Asia-South-Central/2009/0703/p12s01-wosc.html.
- 53 Goh Sui Noi, "China Not Planning Sri Lanka Naval Base," *Straits Times*, June 24, 2009.
- 54 Mandi Darius Nazemroaya, "Indian Ocean Great Power Confrontation: Geopolitics of the Sri Lankan Civil War," *Sri Lanka Guardian*, October 29, 2009, www.srilankaguardian.org/2009/10/indian-ocean-great-power-confrontation.html; "India Encircled by China's String of Pearls?" Tamil NeWs Network, July 29, 2009, www.tamilnewsnetwork.com/tamilnewsnetwork.com/post/2009/07/29/India-encircle-dby-China28099s-string-of-pearls.aspx.
- 55 Shelton U. Kodikara, *Foreign Policy of Sri Lanka: A Third World Perspective* (New Delhi: Chanakya, 1982).
- 56 For a comprehensive account, see K. M. De Silva, *Regional Powers and Small State Security: India and Sri Lanka, 1977-90* (Washington, D.C.: Woodrow Wilson Center Press, 1995).

- 57 Swaran Singh, *China-South Asia: Issues, Equations, Policies* (New Delhi: Lancers, 2003).
- 58 See B. Raman, "Gwadar, Hambantota and Sitwe: China's Strategic Triangle," South Asia Analysis Group, Paper no. 2158, March 6, 2007, www.southasiaanalysis.org/%5Cpapers22%5Cpaper2158.html; see also Sudha Ramachandran, "China Moves into India's Backyard," Asia Times Online, March 13, 2007, www.atimes.com/atimes/South_Asia/IC13Df0I.html.
- 59 For a short Sri Lankan official summary of the project, see "Hambantota: The New Hub of Development," Current Affairs Sri Lanka, March 12, 2007, www.priu.gov.lk/news_update/Current_Affairs/ca200703/20070312hambantota_new_hub_development.htm.
- 60 Author's conversations with officials from the Indian Embassy, Colombo, January 2007.
- 61 See his interview with Timemagazine in 2009: Jyoti Thottam, "The Man Who Tamed the Tigers," *Time*, July 13, 2009, www.time.com/time/world/article/0,8599,1910095,00.html.
- 62 Senake Bandaranayake et al., *Sri Lanka and the Silk Road of the Sea*, 2nd ed. (Colombo: Sri Lanka Institute of International Relations, 2003), 1.
- 63 See Amal Jayawardane, ed., *Documents on Sri Lanka's Foreign Policy: 1947-65* (Colombo: Regional Center for Strategic Studies, 2005), 200-207.
- 64 I b i d .
- 65 James Manor and Gerald Segal, "Causes of Conflict: Sri Lanka and Indian Ocean Strategy," *Asian Survey*, vol. 25, no. 12 (December 1985): 1184.
- 66 "Center Considering Unified Command for Armed Forces," *Hindu*, June 1, 2007, 1.
- 67 *SIPRI Year book 2009: Armaments, Disarmament and International Security* (Stockholm: Stockholm International Peace Research Institute, 2009), 316.
- 68 Ameen Izzadeen, "Sri Lanka Drifts Closer to the East," Asia Times Online, June 18, 2009, www.atimes.com/atimes/South_Asia/KF18Df02.html.
- 69 "Lanka, China Unlikely to Ink Defense Pact: Rohitha Bogollogama," *Daily News eb' Anaylsis* (Mumbai), October 25, 2009, www.dnaindia.com/world/report_lanka-china-unlikely-to-ink-defence-pact-rohitha-bogollagama_1302944.
- 70 Jeremy Page, "Sri Lanka's President Rajapaksa 'Feared Coup' after Defeat of Tamil Tigers," *Times*, November 14, 2009, www.timesonline.co.uk/kol/news/world/asia/article6916618.ece.
- 71 Mian Ridge, "Why India Embraces Sri Lanka's Rajapaksa in First Postwar Visit," *Christian Science Monitor*, June 10, 2010, www.csmonitor.com/World/Asia-SouthCentral/2010/0610/Why-India-embraces-Sri-Lanka-s-Rajapaksa-in-first-postwar-visit.
- 72 India Ministry of External Affairs, "India-Sri Lanka Joint Declaration," June 9, 2010, available at www.mea.gov.in/mystart.php?id=530515869.

- 73 Manu Pubby, "India Activates First Listening Post on Foreign Soil: Radars in Madagascar," *Indian Express*, July 18, 2007, 1.
- 74 Sudha Ramachandran, "Delhi All Ears in the Indian Ocean," Asia Times Online, March 3, 2006, www.atimes.com/atimes/South_Asia/HCO3Df02.html.
- 75 Manu Pubby, "India Activates First Listening Post on Foreign Soil: Radars in Madagascar," *Indian Express*, July 18, 2007.
- 76 For a comprehensive account, see Alex Vines and Bereni Oruitemeka, "India's Engagement with African Indian Ocean Rim States," Africa Programme Paper no. 1/08 (London: Chatham House, April 2008), www.chathamhouse.org.uk/publications/papers/view/-/id/607.
- 77 Tamara Renee Shie, "Rising Chinese Influence in the South Pacific: Beijing's 'Island Fever,'" *Asian Survey*, vol. 47, no. 2 (March/April 2007): 307-26; see also Thomas Lum and Bruce Vaughn, "The Southwest Pacific: U.S. Interests and China's Growing Influence," CRS Report for Congress (Washington, D.C.: Congressional Research Service, July 2007).
- 78 Paul Buchanan, "China Steps into Pacific Power Vacuum," Pacific Islands Report, East-West Center, September 17, 2009, available at <http://archives.pireport.org/archive/2009/September/09-18-cm.htm>.
- 79 For a review, see Carmen Voigt-Graf, "Transnationalism and the Indo-Fijian Diaspora: The Relationship of Indo-Fijians to India and its *People*," *Journal of Intercultural Studies*, vol. 29, no. 1 (February 2008): 81-109.
- 80 Terence Wesley-Smith, *China in Oceania: New Forces in Pacific Politics* (Honolulu: East-West Center, 2007); Fergus Hanson, *The Dragon in the Pacific: More Opportunity than Threat* (Sydney: Lowy Institute, 2008); Jian Yang, "China in the South Pacific: Hegemon on the Horizon?" *Pacific Review*, vol. 22, no. 2 (May 2009): 139-58.
- 81 Shubha Singh, "Reaching out to the South Pacific," *Frontline*, vol. 19, no. 20, October 12-25, 2002, www.hindu.com/thehindu/fline/fl1920/stories/20021011008305900.htm.
- 82 John M. Ward, *British Policy in the South Pacific, 1796-1893* (Sydney: Australasian Publishers, 1948).
- 83 Jayanth Jacob, "India Begins Trilateral Talks to Check China," *Hindustan Times*, December 20, 2011, 1.
- 84 S. Anandan, "Nirmal Verma: Today's Oceans Are Maritime Highways Linking Nations," *Hindu*, February 5, 2012, 10.

CHAPTER NINE

- I . For a detailed analysis, see Geoffrey Kemp, *The East Moves West: India, China, and Asia's Growing Presence in the Middle East* (Washington, D.C.: Brookings Institution Press, 2010).

2. James Onley, *The Arabian Frontier of the British Raj: Merchants, Rulers, and the British in the Nineteenth-Century Gulf* (New York: Oxford University Press, 2007).
3. Robert Blyth, *The Empire of the Raj: Eastern Africa and the Middle East, 1858-1947* (New York: Palgrave Macmillan, 2003).
4. For early insights into the strategic consequences of the partition for the security of the Gulf, see Olaf Caroe, *Wells of Power: The Oil Fields of South Western Asia* (London: Macmillan, 1951).
5. Yaacov Vertzberger, *China's Southwestern Strategy: Encirclement and Counterencirclement* (New York: Praeger, 1985).
6. Yitzhak Shichor, "Blocking the Hormuz Strait: China's Energy Dilemma," *China Brief* vol. 8, no. 18 (September 22, 2008).
7. Ed Blanche, "Enter the Tiger and the Dragon: India and China Move into the Arabian Sea to Protect Their Energy Lifelines to the Middle East," *Middle East*, April 1, 2009, available at [www.thefreelibrary.com/ /print/PrintArticle.aspx?id=198169975](http://www.thefreelibrary.com/print/PrintArticle.aspx?id=198169975).
8. See, for example, C. Raja Mohan, "India's Look West Policy," *Hindu*, June 17, 2004; C. Raja Mohan, "Nine Ways to Look West," *Indian Express*, January 8, 2007; Prasanta Kumar Pradhan, "Accelerating India's 'Look West' Policy in the Gulf," *IDSIA Issue Brief* (New Delhi: Institute for Defense Studies and Analysis, February 3, 2011), www.idsa.in/system/files/IB_IndiaLookWestPolicy.pdf.
9. "PM Launches Look-West Policy to Boost Cooperation with Gulf," Press Release, New Delhi, July 27, 2005, available at <http://pib.nic.in/newsite/erelease.aspx?relid=10534>.
10. For a comprehensive recent review of India's relations with the Gulf, see Samir Pradhan, "India's Economic and Political Presence in the Gulf: A Gulf Perspective," in Gulf Research Center and Nixon Center, *India's Growing Role in the Gulf Implications for the Region and the United States* (Dubai: 2009), 15-39.
11. See Chietigj Bajpae, "India, China locked in energy game," Asia Times Online, March 17, 2005, www.atimes.com/atimes/Asian_Economy/GC17Dk01.html; see also "India to Adopt 'Look West Asia' Policy," *People's Daily*, August 24, 2005, http://english.people.com.cn/200508/24/eng20050824_204224.html.
12. Xinhua, "India Deploys Warships in Gulf Region," September 12, 2004.
13. David Scott, "India's 'Extended Neighborhood' Concept: Power Projection for a Rising Power," *India Review*, vol. 8, no. 2 (2009): 133.
14. Ibid. Unless otherwise specified, many of the following details are largely from Scott, who gives a comprehensive account of India's maritime diplomacy and the power projection efforts in recent years.

15. See Atul Aneja, "Navy Chief for Enhanced Ties with UAE," *Hindu*, February 8, 2007, 1; see also B. Raman, "Indian Navy Begins to Look West," South Asia Analysis Group, Paper no. 2128, February 9, 2007.
16. "Indian Ambassador, IAF Observer, and Commander RAFO Visit IAF Contingent in Oman," Press Information Bureau, New Delhi, October 28, 2009, [www.pib.nic.in / release/rel_print_page1 .asp?relid=53650](http://www.pib.nic.in/release/rel_print_page1.asp?relid=53650).
17. "Indo-Oman Air Exercise-Eastern Bridge to Foster Defense Cooperation Ties," Press Information Bureau, New Delhi, October 14, 2009, www.pib.nic.in/newsite/erelease.aspx?relid=53179.
18. Sandeep Dikshit, "India, Oman to Step Up Defense Ties," *Hindu*, November 10, 2008.
19. Sandeep Dikshit, "India, Oman Still Studying Undersea Pipeline," *Hindu*, October 30, 2009.
20. K. Alan Kronstadt and Kenneth Katzman, *India-Iran Relations and U.S. Interests* (Washington, D.C.: Congressional Research Service, August 2006), 5.
21. Indo-Asian News Service, "Saudi Arabian Warships on Maiden Visit to India," New Delhi, July 25, 2008; K. S. Ramkumar, "Saudi-Indian Naval Drill Today," *Arab News*, May 25, 2009.
22. Ghazanfar Ali Khan, "Joint Team to Prepare Road Map for Saudi-India Defense Cooperation," *Arab News*, February 15, 2012, <http://arabnews.com/saudiarabia/artide575809.ece>.
23. Press Trust of India, "India, Qatar Ink Key Defense Cooperation Pact," November 10, 2008 <http://news.outlookindia.com/items.aspx?artid=12199>; see also Vinod Mathew, "Security Pact with Qatar Gives India Gulf Toehold," *Indian Express*, November 12, 2008.
24. Author's conversation with Indian officials, New Delhi, December 2008.
25. Charles W. Koburger Jr., *Naval Strategy East of Suez: The Role of Djibouti* (New York: Praeger, 1992)
26. Scott, "India's 'Extended Neighborhood' Concept," 134.
27. See Alex Martin, "First Overseas Military, Base Since WWII to Open in Djibouti," Japan Times Online, July 2, 2011, www.japantimes.co.jp/text/nn20110702f2.html. For the text of the Japanese agreements with Djibouti, including the Status of Forces Agreement, see the official website of the Ministry of Foreign Affairs of Japan, www.mofa.go.jp/region/Africa/djibouti/index.html.
28. John M. Willis, "Making Yemen Indian: Rewriting the Boundaries of Imperial Arabia," *International Journal of Middle East Studies*, vol. 41, no. 1 (January 2009): 23-38.
29. See the official account of Operation Sukoon at www.indiannavy.nic.in/sukoon.pdf.

- 30 Press Trust of India, "'Operation Safe Homecoming' Draws Towards a Close," March 10, 2011, available at <http://news.outlookindia.com/items.aspx?artid=714685>.
- 31 Daniel J. Kostecka, "Places and Bases: The Chinese Navy's Emerging Support Network in the Indian Ocean," *Naval War College Review*, vol. 64, no. 1 (Winter 2011): 65.
- 32 For a comprehensive analysis of the emerging Sino-Iranian relationship, see John Garver, *China and Iran: Ancient Partners in a Post-Imperial World* (Seattle: University of Washington Press, 2006.)
- 33 Kaveh L. Afrasiabi, "A China Base in Iran?" Asia Times Online, January 28, 2009, www.atimes.com/Middle_East/JA29Ak03.html; see also Christina Lin, "China's Persian Gulf Strategy," *China Brief* vol. 9, no. 21 (October 2009).
- 34 "Chinese, Arab Senior Officials Hold 6th Meeting for China-Arab Cooperation Forum," Beijing, June 23, 2009, available at www.mfa.gov.cn/eng/wjdt/wshd/t569478.htm.
- 35 For a review, see John Calabrese, "Peaceful or Dangerous Collaborators? China's Relations with the Gulf Countries," *Pacific Affairs*, vol. 65, no. 4 (Winter 1992-93): 471-85; Julian Madsen, "China's Policy in the Gulf Region: From Neglect to Necessity," *Power and Interest News Report*, October 27, 2006; Michael Thorpe and Sumit Mitra, "Growing Economic Interdependence of China and the Gulf Cooperation Council," *China & World Economy*, vol. 16, no. 2 (March-April 2008): 109-24.
- 36 Jad Mouawad, "China's Growth Shifts the Geopolitics of Oil," *New York Times*, March 19, 2010, www.nytimes.com/2010/03/20/business/energy-environment/20saudi.html; see also "China exceeds U.S. to become Saudi Arabia's Top Oil Importer," *Global Times*, February 23, 2010, <http://business.globaltimes.cn/china-economy/2010-02/507404.html>.
- 37 Flynt Leverett and Jeffrey Bader, "Managing China-U.S. Energy Competition in the Middle East," *Washington Quarterly*, vol. 29, no. 1 (Winter 2005-06): 187-201; John Keefer Douglas, Matthew B. Nelson, and Kevin Schwartz, "Fueling the Dragon's Flame: How China's Energy Demands Affect its Relationship in the Middle East," paper presented to U.S.-China Economic and Security Review Commission, U.S. Congress, Washington, D.C., September 14, 2006; Jon B. Alterman, "China's Hard Choices on Iran," *World Politics Review*, October 14, 2009, available at www.worldpoliticsreview.com/articles/4443/chinas-hard-choices-on-iran; Yitzhak Shichor, "Blocking the Hormuz Strait: China's Energy Dilemma," *China Brief* vol. 8, no. 18 (September 22, 2008).
- 38 "First Chinese-Built Frigate Inducted into Pakistan Navy," *Dawn*, July 31, 2009, www.dawn.com/wps/wcm/connect/dawn-content-library/dawn/the-newspaper/front-page/first-chinesebuilt-frigate-inducted-into-pakistan-navy-179.

- 39 Daniel J. Kostecka, "Places and Bases: The Chinese Navy's Emerging Support Network in the Indian Ocean," *Naval War College Review*, vol. 64, no. 1 (Winter 2011): 71.
- 40 Itamar Lee, "Deepening Naval Cooperation between Islamabad and Beijing," *China Brief* vol. 9, no. 13 (June 24, 2009), available at www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=35173.
- 41 For a discussion of the Chinese and Indian dilemmas, see John W. Garver, "Is China Playing a Dual Game in Iran?" *Washington Quarterly*, vol. 34, no. 1 (Winter 2011): 75-88; Harsh V. Pant, "India's Relations with Iran: Much Ado about Nothing," *Washington Quarterly*, vol. 34, no. 1 (Winter 2011): 61-74.
- 42 K. B. Sayeed, "Southeast Asia in Pakistan's Foreign Policy," *Pacific Affairs*, vol. 41, no. 2 (Summer 1968): 230-44.
- 43 For an account of the strategic dynamics of the creation of Bangladesh and its immediate geopolitical aftermath, see G. W. Choudhury, *India, Pakistan, Bangladesh, and the Major Powers: Politics of a Divided Subcontinent* (New York: Free Press, 1975).
- 44 For an overview, see Sucheta Ghosh, *China-Bangladesh-India Tangle Today: Towards a Solution?* (New Delhi: Sterling Publishers, 1995).
- 45 Deb Mukharji, "Bangladesh," in J. N. Dixit, ed., *External Affairs: Cross-Border Relations* (New Delhi: Roli Books, 2003), 189-212.
- 46 Sreeradha Datta, "Bangladesh's Relations with China and India: A Comparative Study," *Strategic Analysis*, vol. 32, no. 5 (September 2008): 766.
- 47 Sharif M. Hossain and Ishtiaque Sefim, "Sino-Bangladesh Economic Relations: Prospects and Challenges," *BLISS Journal*, vol. 27, no. 4 (October 2006): 354-55.
- 48 Anand Kumar, "Bangladesh's Quest for Nuclear Energy," *IDS Comment*, October 17, 2007 (New Delhi: Institute for Defense Studies and Analyses), www.idsa.in/idsastrategiccomments/BangladeshsQuestforNuclearEnergyAKumar_171007.
- 49 Subhash Kapila, "Bangladesh-China Defense Cooperation Agreement's Strategic Implications: An Analysis," South Asia Analysis Group, Paper no. 582, www.southasiaanalysis.org/papers6/paper582.html.
- 50 Urvashi Aneja, "China-Bangladesh Relations: An Emerging Strategic Partnership?" IPCS Special Report (New Delhi: Institute of Peace and Conflict Studies, 2006).
- 51 Sreeradha Datta, "Bangladesh's Relations with China and India: A Comparative Study," *Strategic Analysis*, vol. 32, no. 5 (September 2008): 764-65.
- 52 Vijay Sakhujia, "China-Bangladesh Relations and Potential for Regional Tensions," *China Brief* vol. 9, no. 15 (July 23, 2009), 11.

- 53 Padmaja Murthy, "The Gujral Doctrine and Beyond," *Strategic Analysis*, vol. 23, no. 4 (July 1999): 639-52.
- 54 For a comprehensive analysis see C. Raja Mohan, "India's Regionalism: The Third Wave," *Quaderni di Relazioni Internazionali*, no. 7 (June 2008): 71-89.
- 55 To capture the sense of change, see the following three papers from the South Asia Analysis Group during 2008. They are all available at www.southasiaanalysis.org: Subhash Kapila, "Bangladesh-India Strategic Partnership: The imperatives," Paper no. 2765, July 11, 2008; Subhash Kapila, "Bangladesh: Visit of Indian Army Chief Significant," Paper no. 2778, July 23, 2008; Anand Kumar, "Indo-Bangladesh Relations: Visit of Indian Foreign Secretary," Paper no. 2291, July 9, 2007.
- 56 C. Raja Mohan, "Military Diplomacy: Admiral Nirmal Verma in Bangladesh," *Indian Express*, April 4, 2011, www.indianexpress.com/news/military-diplomacy-admnirmal-verma-in-bang/771441.
- 57 "Joint Communique," New Delhi, January 12, 2010, available at www.mea.gov.in/mystart.php?id=530515482.
- 58 "Joint Statement on the Occasion of the Visit of the PM of India to Bangladesh," September 7, 2011, www.mea.gov.in/mystart.php?id=190018210.
- 59 Vijay Sakhuja, "China-Bangladesh Relations and Potential for Regional Tensions," *China Brief* vol. 9, no. 15 (July 23, 2009): 12.
- 60 K. M. Panikkar, *The Future of South-East Asia: An Indian View* (London: George Allen and Unwin, 1943), 35-36.
- 61 *Ibid.*, 43-45.
- 62 Frank N. Trager, *Burma: From Kingdom to Republic: A Historical and Political Analysis* (Westport, Conn.: Greenwood Press, 1976).
- 63 John H. Badgley, "Burma's China Crisis: The Choices Ahead," *Asian Survey*, vol. 7, no. 11 (November 1967): 753-61.
- 64 Nalini Ranjan Chakravarti, *The Indian Minority in Burma: The Rise and Decline of an Immigrant Community* (New York: Oxford University Press, 1971).
- 65 William L. Scully and Frank N. Trager, "Burma 1979: Reversing the Trend," *Asian Survey*, vol. 20, no. 2 (February 1980): 168-75.
- 66 David I. Steinberg, "Myanmar as Nexus: Sino-Indian Rivalries on the Frontier," *Studies in Conflict and Terrorism*, vol. 16, no. 1 (1993): 1-8; Andrew Selth, "Burma and the Strategic Competition between China and India," *Journal of Strategic Studies*, vol. 19, no. 2 (June 1996): 213-30.
- 67 K. Yhome, *India-Myanmar Relations (1998-2008): A Decade of Redefining Bilateral Ties* (New Delhi: Observer Research Foundation, 2009).
- 68 Renaud Egretreau, *Wooing the Generals: India's New Burma Policy* (New Delhi: Authors Press, 2003).

- 69 C. S. Kuppaswamy, "Myanmar: Sandwiched between China and India and Gaining from Both," South Asia Analysis Group, Paper no. 2574, January 31, 2008, www.southasiaanalysis.org/%5Cpapers26%5Cpaper2574.html.
- 70 Andrew Selth, "Burma's Coco Islands: Rumors and Realities in the Indian Ocean," Working Paper no. 101 (Hong Kong: Southeast Asia Research Center, City University of Hong Kong, November 2008): 2.
- 71 Renaud Egretreau, "India and China Vying for Influence in Burma: A New Assessment," *India Review*, vol. 7, no. 1 (January-March 2008): 44.
- 72 Wai Moe, "Chinese Warships Make First Visit to Burma," *Irrawaddy*, August 30, 2010, www.irrawaddy.org/artide.php?art_id=19334; see also Ben Arnoldy, "China Warships Dock in Burma, Rattling Rival Naval Power India," *Christian Science Monitor*, August 30, 2010, www.csmonitor.com/World/Asia-South-Central/2010/0830/China-warships-dock-in-Burma-rattling-rival-naval-power-India.
- 73 K. M. Panikkar, *India and the Indian Ocean: An Essay on the Influence of Seapower on Indian History* (London: George Allen and Unwin, 1945), 93.
- 74 K. M. Panikkar, *The Strategic Problems of the Indian Ocean* (Allahabad: Kitabistan, 1944), 18.
- 75 Raja Menon, "Isle of Contention," *Indian Express*, September 29, 2009, 11.
- 76 Donald L. Berlin, "The 'Great Base Race' in the Indian Ocean Littoral: Conflict Prevention or Simulation?" *Contemporary South Asia*, vol. 13, no. 3 (September 2004): 242.
- 77 Gurpreet S. Khurana, "China-India Maritime Rivalry," *Indian Defense Review*, vol. 23, no. 4 (October-December 2009), <http://indiandefencereview.com/2009/04/china-india-maritime-rivalry.html>.
- 78 Shyam Saran, "India's Foreign Policy and the Andaman & Nicobar Islands," Port Blair, September 5, 2009, available at www.maritimeindia.org/pdfs/Shyam_Saran_Address.pdf; see also Pushpita Das, "Securing Andaman and Nicobar Islands," paper presented at the Institute for Defense Studies and Analyses, New Delhi, July 9, 2010.
- 79 For a discussion of Myanmar's geopolitical possibilities, see Thant Myint-U, *Where China Meets India: Burma and the New Crossroads of Asia* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2011).
- 80 For a general background, see Ralf Emmers, *Geopolitics and Maritime Territorial Disputes in East Asia* (London: Routledge, 2009); Min Gyo Koo, *Island Disputes and Maritime Regime Building in East Asia: Between a Rock and a Hard Place* (New York: Springer, 2010). See also Michael D. Swaine, "China's Assertive Behavior, Part One: On 'Core Interests,'" *China Leadership Monitor*, no. 34 (Winter 2011): 1-25; Michael D. Swaine and M. Taylor Fravel, "China's Assertive Behavior, Part Two: The Maritime Periphery," *China Leadership Monitor*, no. 35 (Summer 2011): 1-27.

- 81 For an American view, see Patrick Cronin, ed., *Cooperation from Strength: United States, China and the South China Sea* (Washington, D.C.: Center for a New American Security, 2012); for a review of the Chinese debate, see Sarah Raine, "Beijing's South China Sea Debate," *Survival*, vol. 53, no. 5 (October-November 2011): 69-88.
- 82 Author's conversation with senior Indian officials in New Delhi during November 2011.
- 83 Indrani Bagchi, "PM Manmohan Singh to China's Wen Jiabao: Back Off on South-China Sea," *Times of India*, November 19, 2011, 11.
- 84 See India Ministry of External Affairs, "Joint Statement on the Occasion of the Visit of the President of Vietnam," New Delhi, October 12, 2011, available at www.mea.gov.in/mystart.php?id=530518387; see also Press Trust of India, "India, Vietnam Sign Pact for Oil Exploration in South China Sea," *Hindu*, October 13, 2011, 1; Utpal Bhaskar, "OVL to Resume Drilling in South China Sea," *Mint*, January 9, 2012, 6.
- 85 See Ananth Krishnan, "South China Sea Project 'a Serious Political Provocation,' Chinese Paper Warns India," *Hindu*, September 17, 2011; see also Li Hongmei, "Bundling Strategy' over South China Sea Will Be Disillusioned," Xinhuanet, September 26, 2011.
- 86 Harsh V. Pant, "India in the Asia-Pacific: Rising Ambitions with an Eye on China," *Asia-Pacific Review*, vol. 14, no. 1 (May 2007): 54-71; Anindya Batabyal, "Balancing China in Asia: A Realist Assessment of India's Look East Strategy," *China Report*, vol. 42, no. 6 (February 2006): 179-97.
- 87 Iskander Rehman, "Keeping the Dragon at Bay: India's Counter-Containment of China in Asia," *Asian Security*, vol. 5, no. 2 (June 2009): 140.
- 88 For a discussion, see S. D. Muni, "The Turbulent South China Sea Waters: India, Vietnam and China," *ISAS Insights*, no. 140 (Singapore: Institute of South Asian Studies, October 2011).
- 89 Hillary Clinton, "Remarks on India and the United States: A Vision for the 21st Century," speech in Chennai, India, July 20, 2011, available at www.state.gov/secretary/rm/2011/07/168840.htm; for an Indian appreciation of the geopolitical dimensions of the speech, see "Hillary Curzon," editorial in *Business Standard*, July 26, 2011, 9.
- 90 K. M. Panikkar, *The Strategic Problems of the Indian Ocean* (Allahabad: Kitabistan, 1944), 10-11.
- 91 Integrated Headquarters, Ministry of Defense, Government of India, *Freedom to Use the Seas: India's Maritime Military Strategy* (New Delhi, 2007), 60.
- 92 K. M. Panikkar, *The Strategic Problems of the Indian Ocean* (Allahabad: Kitabistan, 1944), 14.
- 93 Amitav Ranjan, "China Objects to Indian Navy's Presence in South China Sea," *Indian Express* (New Delhi), October 14, 2000, 1.

- 94 Integrated Headquarters, Ministry of Defense (Navy), Government of India, *Freedom to Use the Seas: India's Maritime Military Strategy* (New Delhi: Ministry of Defense, 2007), 61-65.
- 95 *Ibid.*, 77.
- 96 Arun Prakash, "Where Are Our Ships Bound?" *Indian Express*, October 1, 2011, www.indianexpress.com/news/where-are-our-ships-bound/854100/3.
- 97 Author's conversation with senior Indian officials, October 2011.
- 98 Piyush Pandey, "ONGC Videsh Ltd Pulls Out of Block in South China Sea," *Times of India*, May 16, 2012, <http://timesofindia.indiatimes.com/business/india-business/ONGC-Videsh-Limited-pulls-out-of-block-in-South-China-Sea/article-show/13159451.cms>; see also "C. Raja Mohan, "Oil Hunt Continues," *Indian Express*, May 16, 2012, www.indianexpress.com/news/oil-hunt-continues/949768/0.
- 99 Architecture," *Indian Ocean Digest*, vol. 21, no. 2 (July-December 2006): 38.
- 100 Walter C. Ladwig III, "Delhi's Pacific Ambition: Naval Power, 'Look East,' and India's Emerging Influence in the Asia-Pacific," *Asian Security*, vol. 5, no. 2 (2009): 106.

CHAPTER TEN

1. John Garver, "The Security Dilemma in Sino-Indian Relations," *India Review*, vol. 1, no. 4 (October 2002): 33-34.
2. "Security dilemma" was first defined in John H. Herz, "Idealist Internationalism and the Security Dilemma," *World Politics*, vol. 2, no. 2 (January 1950): 157-80; see also his later work, John H. Herz, "The Security Dilemma in International Relations: Background and Present Problems," *International Relations*, vol. 17, no. 4 (2003): 411-16.
3. Robert Jervis, *Perception and Misperception in International Politics* (Princeton, NJ.: Princeton University Press, 1976); see also Robert Jervis, "Cooperation Under the Security Dilemma," *World Politics*, vol. 30, no. 2 (January 1978): 167-214.
4. For a recent comprehensive treatment of the issues involved, see Ken Booth and Nicholas J. Wheeler, *The Security Dilemma: Fear, Cooperation and Trust in World Politics* (New York: Palgrave Macmillan, 2008).
5. *Ibid.*, 34.
6. John H. Herz, "Foreword," in Ken Booth and Nicholas J. Wheeler, *The Security Dilemma: Fear, Cooperation and Trust in World Politics* (New York: Palgrave Macmillan, 2008), viii.
7. India Press Information Bureau, "Joint Declaration by the Republic of India and the People's Republic of China," New Delhi, November 21, 2006.
8. "India's Foreign Policy and the Andaman and Nicobar Islands," address by Shyam Saran, special envoy of the prime minister, Port Blair, September 5, 2009, available at www.maritimeindia.org/pdfs/Shyam_Saran_Address.pdf.

- 9 Shivshankar Menon, "Maritime Imperatives of Indian Foreign Policy," lecture at the National Maritime Foundation, New Delhi, September 11, 2009, available at www.maritimeindia.org/pdfs/SMenon.pdf.
- 10 Kenneth W. Allen, "China's Approach to Confidence-Building Measures," in Michael Krepon, et al., eds., *Global Confidence Building: New Tools for Troubled Regions* (New York: St. Martin's Press, 1999), 43-59; Moonis Ahmar, *The Challenge of Confidence-Building in South Asia* (New Delhi: Har-Anand, 2001); Waheguru Pal Singh Sidhu and Jing-dong Yuan, "Resolving the Sino-Indian Border Dispute: Building Confidence Through Cooperative Monitoring," *Asian Survey*, vol. 41, no. 2 (March-April 2001): 351-76.
- 11 See Swaran Singh, "Building Confidence with China," in Tan Chung, ed., *Across the Himalayan Gap: An Indian Quest for Understanding China* (New Delhi: Gyan Publishers, 1998), www.ignca.nic.in/ks_41064.htm.
- 12 For the text of the two agreements and a sharp analysis, see Sony Devabhaktuni, Matthew C. J. Rudolph, and Aruit Sevak, "Key Developments in the Sino-Indian CBM Process," in *Global Confidence Building: New Tools for Troubled Regions*, edited by Michael Krepon et al. (New York: St. Martin's Press, 1999), 209-24; see also Waheguru Pal Singh Sidhu and Jing-dong Yuan, *China and India: Cooperation or Conflict?* (Boulder, Colo.: Lynne Rienner, 2003), 113-40.
- 13 "Agreement between the Government of the Republic of India and the Government of the People's Republic of China on the Political Parameters and Guiding Principles for the Settlement of the India-China Boundary Question," New Delhi, April 11, 2005, www.mea.gov.in/treatiesagreement/2005/11ta1104200501.htm.
- 14 "Memorandum of Understanding between the Ministry of Defense of the Republic of India and the Ministry of National Defense of the People's Republic of China for Exchanges and Cooperation in the Field of Defense," Beijing, May 28, 2006, www.mea.gov.in/kreatiesagreement/2006/28ta2805200601.htm.
- 15 Jonathan Holslag, "The Persistent Military Security Dilemma between China and India," *Journal of Strategic Studies*, vol. 32, no. 6 (December 2009): 811-40.
- 16 See, for example, Dan Twining, "Could China and India Go to War over Tibet?" *Foreign Policy*, March 10, 2009, http://shadow.foreignpolicy.com/posts/2009/03/10/could_china_and_india_go_to_war_over_tibet; see also Edward Wong, "Uneasy Engagement: China and India Dispute Enclave on Edge of Tibet," *New York Times*, September 3, 2009, www.nytimes.com/2009/09/04/world/asia/04chinaindia.html.
- 17 Pranab Dhal Samanta, "Generals in Charge of China Border Head for Beijing—and Lhasa," *Indian Express*, August 31, 2009, 1; "Tibet Military Region Commander on Goodwill Visit," *Hindu*, December 10, 2009, 9.
- 18 Ananth Krishnan, "New Delhi, Beijing Hold Defense Dialogue," *Hindu*, January 8, 2010, 12.

- 19 Indrani Bagchi, "China Denies Visa to Top General in Charge of J&K," *Times of India*, August 27, 2010, 1.
- 20 Indian Ministry of External Affairs, "Important Travel Advisory on Chinese Visas," November 12, 2009, www.mea.gov.in/mystart.php?id=53915307.
- 21 For a review of China's approach to the Jammu and Kashsnir dispute between India and Pakistan, see John W. Garver, "China's Kashmir Policies," *India Review*, vol. 3, no. 1 (January 2004): 1-24; for an appreciation of recent Indian concerns, see Sujit Dutta, "China's High Risk India Gamble," *Diplomat*, September 10, 2010, <http://thediplomat.com/2010/09/10/china%E2%80%99s-high-risk-india-gamble>; Nikhil Lakshman, "China Wants to Be Part of Kashmir Dispute," Rediff News Online, October 14, 2010, www.newssediff.com/special/2010/oct/13/special-china-wants-to-be-partof-kashmir-dispute.htm; Pranab Dhal Samanta, "India Equates Jammu & Kashmir with Tibet?" *Indian Express*, November 15, 2010, 1.
- 22 Briefing the press in Delhi on the talks between Singh and Wen, Foreign Secretary Nirupama Rao said, "On the stapled visas issues, in fact Premier Wen Jiabao brought it up himself and he said that China takes our concerns on this issue very seriously. And he suggested that the officials of the two sides should have in-depth consultations with each other so that this issue can be resolved satisfactorily." See Ministry of External Affairs, "Briefing by Foreign Secretary on Ongoing Visit of Chinese Premier," December 16, 2010, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530316895.
- 23 Pranab Dhal Samanta, "India, China Work on Resuming Defense Exchanges," *Indian Express*, April 12, 2011, 1.
- 24 India Ministry of External Affairs, "Briefing by NSA on PM's meetings with Chinese and Russian Presidents," Sanya, Hainan, April 13, 2011, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530317539.
- 25 India Ministry of External Affairs, "India-China agreement on the Establishment of a Working Mechanism for Consultation and Coordination on India-China Border Affairs," New Delhi, January 17, 2012, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530518925.
- 26 For a comprehensive review see J. R. Hill, *Arms Control at Sea* (London: Routledge, 1989); for a critique of naval arms control, see Thomas H. Buckley, "The Icarus Factor: American Pursuit of Myth in Naval Arms Control 1921-36," *Diplomacy and Statecraft*, vol. 4, no. 3 (November 1993): 124-46; see also Robin Ranger, "Learning from the Naval Arms Control Experience," *Washington Quarterly*, vol. 10, no. 3 (Summer 1987): 47-58.
- 27 Josy Joseph, "Indian, Chinese Naval Ships Engage in Joint Exercise off Shanghai," Rediff News Online, November 15, 2003, www.rediff.com/news/2003/nov/15navyhtm.
- 28 Sean M. Lynn-Jones, "A Quiet Success for Arms Control: Preventing Incidents at Sea," *International Security*, vol. 9, no. 4 (Spring 1985): 154-84.

- 29 Robert Hilton, "A CBM at Work: The 1972 United States-USSR Incidents-at-Sea Agreement," in *Naval Confidence-Building Measures* (New York: United Nations Department for Disarmament Affairs, 1990).
- 30 See Julian Schofield, "The Prospects for a Sino-American Incidents at Sea Agreement," *Korean Journal of Defense Analysis*, vol. 11, no. 1 (Summer 1999): 87-100; Micah Springut, "Managing China's Growing Assertiveness in the South China Sea," *World Politics Review*, July 27, 2009, www.worldpoliticsreview.com/article.aspx?id=4124; Richard Weitz, "Enduring Difficulties in China-U.S. Defense Diplomacy," *Korean Journal of Defense Analysis*, vol. 21, no. 4 (December 2009): 381-400.
- 31 Chow Chung-yan, "Chinese Navy Sees Off Indian Sub," *South China Morning Post*, February 4, 2009, 1.
- 32 I b i d .
- 33 Rajat Pandit, "Indian Sub Stalked China Warships?" *Times of India*, February 5, 2009, 1.
- 34 C. Raja Mohan, "Sino-Indian Naval 'Encounter' in the Gulf of Aden," *ISAS Briefno. 97* (Singapore: Institute of South Asian Studies, February 6, 2009).
- 35 Ben Bland and Girija Shivakumar, "China Confronts Indian Navy Vessel," *Financial Times*, August 31, 2011.
- 36 India Ministry of External Affairs, "Incident involving INS Airavat in South China Sea," Press Briefing, New Delhi, September 1, 2011, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530318137.
- 37 C. Raja Mohan, "Future Tense: India and the South China Sea," *Indian Express*, September 2, 2011.
- 38 Ashok Tuteja, "India, China to Kickstart Maritime Dialogue," *Tribune*, April 14, 2012, www.tribuneindia.com/2012/20120414/nation.htm#1.
- 39 The Monroe Doctrine refers to the U.S. policy of affirming its primacy in the Western Hemisphere and keeping the European powers out. The policy was declared by President James Monroe in 1823. For a substantive account of the origins of the policy, see Ernest R. May, *The Making of the Monroe Doctrine* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1975); see also Gretchen Murphy, *Hemispheric Imaginings: The Monroe Doctrine and Narratives of U.S. Empire* (Durham, N.C.: Duke University Press, 2005).
- 40 For a comprehensive parsing of the notion of an Indian Monroe Doctrine for the Indian Ocean, see James R. Holmes and Toshi Yoshihara, "India's 'Monroe' Doctrine and Asia's Maritime Future," *Strategic Analysis*, vol. 32, no. 6 (November 2008): 997-1011; see also Holmes and Yoshihara, "Strongman, Constable, or Free-Rider? India's 'Monroe Doctrine' and Indian Naval Strategy," *Comparative Strategy*, vol. 28, no. 4 (September 2009): 332-49.
- 41 John J. Mearsheimer, "China's Unpeaceful Rise," *Current History*, vol. 105, no. 690 (April 2006): 162.

- 42 James R. Holmes, "Monroe Doctrines in Asia?" *Diplomat*, June 15, 2011, http://thediplomat.com/2011/06/15/mowe-doctrines-in-asia.
- 43 K. M. Panikkar, *The Future of South-East Asia: An Indian View* (London: George Allen and Unwin, 1943), 104.
- 44 Ibid., 107.
- 45 Menon retired as India's foreign secretary in July 2009 and took charge as India's national security adviser in January 2010. The speech on China came in September 2009.
- 46 Shivshankar Menon, "Maritime Imperatives of Indian Foreign Policy," lecture at National Maritime Foundation, New Delhi, September 11, 2009, 6.
- 47 See M. Taylor Fravel and Alexander Liebman, "Beyond the Moat: The PLAN's Evolving Interests and Potential Influence," in *The Chinese Navy: Expanding Capabilities, Evolving Roles*, edited by Phillip C. Saunders, Christopher D. Yung, Michael Swaine, and Andrew Niern-Dzu Yang (Washington, D.C.: National Defense University Press, 2011), 67-71.
- 48 Andrew Erickson and Lyle J. Goldstein, "Gunboats for China's New 'Grand Canals'? Probing the Intersection of Beijing's Naval and Oil Security Policies," *Naval War College Review*, vol. 62, no. 2 (Spring 2009): 55.
- 49 Gabriel B. Collins and William S. Murray, "No Oil for the Lamps of China?" *Naval War College Review*, vol. 61, no. 2 (Spring 2008): 92.
- 50 Erickson and Goldstein, "Gunboats for China's New 'Grand Canals'?" 64.
- 51 I b i d .
- 52 Indian Ministry of External Affairs, "Joint Communique of the Republic of India and the People's Republic of China," New Delhi, December 16, 2010, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530516879.
- 53 See Raoul Heinrichs, Justin Jones, and Rory Medcalf, *Crisis and Confidence: Major Powers and Maritime Security in the Indo-Pacific Asia* (Sydney: Lowy Institute, 2011).
- 54 I b i d .

CHAPTER ELEVEN

1. Alfred Thayer Mahan, *The Problem of Asia and its Effect upon International Policies* (Boston: Little Brown, 1900); for a recent reissue with an introduction by Francis P. Sempa, Alfred Thayer Mahan, *The Problem of Asia: Its Effect on International Politics* (London: Transaction Publishers, 2003).
2. Alfred Thayer Mahan, *The Problem of Asia: Its Effect Upon International Politics* (Revised Edition) (London: Transaction Publishers, 2003), 66.
3. See Halford Mackinder, "The Geographical Pivot of History," *Geographical Journal*, vol. 23, no. 4 (April 1904): 421-37.

4. Nicholas J. Spykman, *The Geography of the Peace* (New York: Harcourt, Brace and Company, 1944).
5. For a recent discussion, see Greg Russell, "Alfred Thayer Mahan and American Geopolitics: The Conservatism and Realism of an Imperialist," *Geopolitics*, vol. 11, no. 1 (Spring 2006): 119-40; see also David H. Burton, "Theodore Roosevelt: Confident Imperialist," *Review of Politics*, vol. 23, no. 3 (July 1961): 356-77; Serge Ricard, "Theodore Roosevelt: Imperialist or Global Strategist in the New Expansionist Age?" *Diplomacy and Statecraft*, vol. 19, no. 4 (December 2008): 639-57.
6. Brian W. Blouet, "The Imperial Vision of Halford Mackinder," *Geographical Journal*, vol. 170, no. 4 (December 2004): 322-29.
7. Nicholas J. Spykman, "Geography and Foreign Policy I," *American Political Science Review*, vol. 32, no. 1 (February 1938): 28-50.
8. See, for example, Kent E. Calder, *Asia's Deadly Triangle: How Arms, Energy and Growth Threaten to Destabilize Asia Pacific* (London: Nicholas Brealey, 1996).
9. Robert Kaplan, "The Revenge of Geography," *Foreign Policy*, May-June 2009, available at www.cnas.org/node/884.
10. Anthony Bubalo and Malcolm Cook, "Horizontal Asia," *American Interest*, vol. 5, no. 5 (May-June 2010).
11. James Rogers, "From Suez to Shanghai: The European Union and Eurasian Maritime Security," Occasional Paper no. 77 (Paris: European Union Institute for Security Studies, March 2009).
12. For a review, see Anushree Bhattacharya, "Linking South East Asia and India: More Connectivity, Better Ties," IPCS Special Report no. 50 (New Delhi: Institute of Peace and Conflict Studies, 2008).
13. The George W. Bush administration, carved out Central Asia from its European division in the State Department and combined it with the South Asia bureau. The Obama administration has viewed the restoration of Afghanistan and Pakistan as a bridge between Central Asia and India as part of its larger regional strategy to stabilize both countries. This strategy has been described as the construction of a "New Silk Road."
14. See the speech by U.S. Defense Secretary Leon Panetta at the Eleventh IISS Asia Security Summit, Singapore, June 2, 2012, www.iiss.org/conferences/the-shangri-ladialogue/shangri-la-dialogue-2012/speeches/first-plenary-session/leon-panetta.
15. "Remarks of the President to the United Nations General Assembly," White House, September 23, 2009, www.whitehouse.gov/the_press_office/remarks-by-the-president-to-the-united-nations-general-assembly.
16. Obama's views on use of force were expressed most clearly and comprehensively in the speech the president gave on U.S. policy toward the Libyan crisis on March 28, 2011; the full text is available at www.politico.com/news/stories/0311/52093.html. For a discussion of the "Obama

- Doctrine," see Council on Foreign Relations, "Democracy Promotion and the Obama Doctrine," interview with Larry Diamond, April 8, 2011, available at www.cfr.org/us-strategy-and-politics/democracy-promotion-obama-doctrine/p24621; Fareed Zakaria, "Stop Searching for an Obama Doctrine," *Washington Post*, July 7, 2011. For an earlier academic discussion, see Christian Henderson, "The 2010 United States National Security Strategy and the 'Obama Doctrine' of Necessary Force," *Journal of Conflict and Security Law*, vol. 15, no. 3 (2010): 403-34.
17. George F. Will, "Republicans Need More Than Rhetoric on Defense," *Washington Post*, February 9, 2012; for background on the issue, see Jonathan Masters, "Defense Spending and the Deficit Debate," Council on Foreign Relations, November 8, 2011, www.cfr.org/united-states/defense-spending-deficit-debate/p26442.
18. U.S. Department of the Navy, United States Marine Corps, and United States Coast Guard, *A Cooperative Strategy for 21st Century Seapower* (Washington, D.C.: Department of the Navy, October 2007).
19. Michael J. Green, "Asia in the Debate on American Grand Strategy," *Naval War College Review*, vol. 62, no. 1 (Winter 2009): 27.
20. For a discussion, see Francois Godement, "The United States and Asia in 2010," *Asian Survey*, vol. 51, no.1 (January-February 2011): 5-17; S. R. Joey Long, "The United States, Southeast Asia, and Asia-Pacific Security," *Asia Policy*, vol. 12, no. 1 (July 2011): 2-7; Simon Tay, "The U.S.-Asia Relationship: Questions Going Forward," *Asia Policy*, vol. 12, no. 1 (July 2011): 8-12.
21. See Arnold L. Horelick, "The Soviet Union's Asian Collective Security Proposal: A Club in Search of Members," *Pacific Affairs*, vol. 47, no. 3 (Autumn 1974): 269-85.
22. For an evolution of multilateralism and Asian regionalism in India, see C. Raja Mohan, "India and the Asian Security Architecture," in *Asia's New Multilateralism: Cooperation, Competition, and the Search for Community*, edited by Michael J. Green and Bates Gill (New York: Columbia University Press, 2009), 128-53; Guoguang Wu and Helen Lansdowne, eds., *China Turns to Multilateralism: Foreign Policy and Regional Security* (New York: Routledge, 2008).
23. Banning Garrett and Bonnie Glaser, "Beijing's Views on Multilateral Security in the Asia-Pacific Region," *Contemporary Southeast Asia*, vol. 15, no. 1 (June 1993); Susan L. Shirk, "Chinese Views on Asia-Pacific Regional Security Cooperation," *National Bureau of Asian Research Analysis*, vol. 5, no. 5 (December 1994); Jing-dong Yuan, *Asia-Pacific Security: China's Conditional Multilateralism and Great Power Entente* (Carlisle, Pa.: Strategic Studies Institute, 2000); Kent L. Biringer, "Security Agreements and Confidence-Building for India: Past, Present and Future," *India Review*, vol. 1, no. 4 (October 2002): 57-90.
24. Kabilan Krishnasamy, "The Paradox of India's Peacekeeping," *Contemporary South Asia*, vol. 12, no. 2 (June 2003): 263-80.

- 25 Ashley Jackson, "The Royal Navy and the Indian Ocean Region since 1945," *RUSI Journal*, vol. 151, no. 6 (December 2006): 78-82.
- 26 See Mrityunjay Mazumdar "Exercise Milan 08," Bharat Rakshak Online, January 2008, www.bharat-rakshak.com/NAVY/Articles/Article11.pdf.
- 27 Vijay Sakhuja, "The Indian Navy's Agenda for Maritime Security in the Indian Ocean," *Terrorism Monitor*, vol. 8, no. 8 (February 26, 2010), available at [www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews\[tt_news\]=36086](http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews[tt_news]=36086).
- 28 For details, see the official Indian navy website on Milan 12 at indiannavy.nic.in/Milan12/index.php.
- 29 For a comprehensive discussion on the evolution and implications of China's attitude to international peacekeeping, see Courtney J. Richardson, "A Responsible Power? China and the UN Peacekeeping Regime," *International Peacekeeping*, vol. 18, no. 3 (June 2011): 286-97.
- 30 Embassy of the People's Republic of China in Australia, "China's Military Diplomacy Scores New Success," December 30, 2003, <http://au.china-embassy.org/eng/wgc/t57247.htm>.
- 31 Section XIII of China's defense white paper, 2009, available at www.china.org.cn/government/whitepaper/2009-01/21/content_17162792.htm.
- 32 I b i d .
- 33 I b i d .
- 34 See Richard Weitz, "Priorities and Challenges in China's Naval Deployment in the Horn of Africa," *China Brief* vol. 9, no. 24 (December 3, 2009); see also Gaye Christoffersen, *China and Maritime Cooperation: Piracy in the Gulf of Aden* (Berlin: Institute for Strategic, Political, Security, and Economic Consultancy, January 2010), available at www.humansecuritygateway.com/documents/ISPSWChinaMaritimeCooperation_PiracyGulfofAden.pdf.
- 35 Vijay Sakhuja, "Maritime Multilateralism: China's Strategy for the Indian Ocean," *China Brief* vol. 9, no. 22 (November 4, 2009).
- 36 For an official Pakistani account, see "Together for Peace: Aman 11," www.paknavy.gov.pk/AMAN/Intro.htm; see also Xinhua, "Pakistan's Aman09 Multinational Exercise Enters Sea Phase," March 10, 2009, available at http://eng.mod.gov.cn/MilitaryExercises/2009-03/10/content_3100804.htm.
- 37 B. K. Verma, "Cooperative Maritime Engagement-Exercise Aman 2009: Facilitating U.S.-Chinese Interaction" (New Delhi: National Maritime Foundation, May 1, 2009), www.maritimeindia.org/pdfs/Commentry01May09.pdf.
- 38 Christopher Griffin, "Containment with Chinese Characteristics: Beijing Hedges Against the Rise of India," *Asian Outlook*, no. 3 (Washington, D.C.: American Enterprise Institute, September 2006).

- 39 For an early assessment of the Chinese opposition, see J. Mohan Malik, "Security Council Reform: China Signals its Veto," *World Policy Journal*, vol. 22, no. 1 (Spring 2005): 19-29.
- 40 G. V. C. Naidu, "India and the East Asian Summit," *Strategic Analysis*, vol. 29, no. 4 (October-December 2005): 711-16; see also J. Mohan Malik, "The East Asia Summit," *Australian Journal of International Affairs*, vol. 60, no. 2 (June 2006): 207-11.
- 41 See Gulshan Sachdeva, "India's Attitude toward China's Growing Role in Central Asia," *China and Eurasia Forum Quarterly*, vol. 4, no. 3 (2006): 23-34.
- 42 Bhaskar Roy, "China Unmasked: What Next?" Sout Asia Analysis Group, Paper no. 2840, September 12, 2008.
- 43 Author's conversations with senior Indian officials from the Foreign Office, New Delhi, December 2005.
- 44 Gurpreet S. Khurana, "Indian Ocean Naval Symposium (IONS): Where from . . . Whither-Bound?" *IDSIA Comment*, February 22, 2008, www.idsa.intidsastrategiccomments/IndianOceanNavalSymposium%28IONS%29_GSKhurana_220208.
- 45 K. M. Panikkar, "Regional Organization for the Indian Ocean Area," *Pacific Affairs*, vol. 18, no. 3 (September 1945): 251.
- 46 K. Subrahmanyam, "Arms Limitation in the Indian-Ocean: Retrospect and Prospect," in *Superpower Rivalry in the Indian Ocean: Indian and American Perspectives*, edited by Selig Harrison and K. Subrahmanyam (New York: Oxford University Press, 1989), 224-30.
- 47 Sanjeev Kumar Tiwari, *Indian Ocean Rim Association for Regional Cooperation (IORARC): Problems and Prospects* (New Delhi: Abhijeet Publications, 2004).
- 48 Dennis Rumley and Sanjay Chaturvedi, eds., *Geopolitical Orientations, Regionalism and Security in the Indian Ocean* (New Delhi: South Asian Publishers, 2004).
- 49 Indian Ministry of External Affairs, "Opening Media Statement by EAM upon Conclusion of the Council of Ministers Meeting of IOR-ARC," November 15, 2011, Bangalore, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530118532.
- 50 See P. K. Ghosh, "Indian Ocean Naval Symposium: Uniting the Maritime Indian Ocean Region," *Strategic Analysis*, vol. 36, no. 3 (May-June 2012): 354.
- 51 The countries invited were Australia, Bahrain, Bangladesh, Burma, Comoros, Djibouti, Egypt, Eritrea, France, Indonesia, Iran, Kenya, Kuwait, Madagascar, Malaysia, Maldives, Mauritius, Mozambique, Oman, Pakistan, Qatar, Saudi Arabia, Seychelles, Singapore, South Africa, Sri Lanka, Sudan, Tanzania, Thailand, UAE, and Yemen; see Press Information Bureau, Government of India, "Indian Ocean Naval Symposium

- (IONS)-2008: Unique Maiden Initiative to Address IOR Maritime Issues," New Delhi, February 7, 2008, http://pib.nic.in/release/rel_print_page1.asp?relid=35213.
- 52 Khurana, "Indian Ocean Naval Symposium (IONS): Where from ... Whither-Bound?"
- 53 Sam Bateman, "The Indian Ocean Naval Symposium-Will the Navies of the Indian Ocean Region Unite?" *RSIS Commentaries*, no. 35/2008 (Singapore: RSIS, NTU, March 17, 2008).
- 54 Ajai Shukla, "China's Ghost Hovers over the Naval Symposium," *Business Standard*, February 18, 2008, www.business-standard.com/india/news/china%60s-ghost-hovers-over-naval-symposium/314122.
- 55 Pranab Dhal Samanta, "China Wants to Join Navy Initiative on Indian Ocean, MEA Says No Need," *Indian Express*, April 21, 2009, 1.
- 56 Sam Bateman, "Solving the 'Wicked Problems' of Maritime Security: Are Regional Forums Up to the Task?" *Contemporary Southeast Asia*, vol. 33, no. 1 (2011): 2.
- 57 *Ibid.*, 21.
- 58 Malcolm Cook, Raoul Heinrichs, Rory Medcalf, and Andrew Shearer, *Power and Choice: Asian Security Futures* (Sydney: Lowy Institute, 2010), 44.
- 59 Amitav Acharya, "Reordering Asia: 'Cooperative Security' or Concert of Powers?" Working Paper no. 4 (Singapore: S. Rajaratnam School of International Studies, July 1999): 3-7.
- 60 Robert Ayson, "The Six-Party Talks Process: Towards an Asian Concert?" http://epress.anu.edu.au/sdsc/architecture/pdf/whole_book.pdf, in *The Architecture of Security in the Asia-Pacific*, edited by Ron Huiskens (Canberra: Australian National University E Press, 2009), 64.
- 61 Jonathan Holslag, "Embracing Chinese Global Security Ambitions," *Washington Quarterly*, vol. 32, no. 3 (July 2009): 114-15.
- 62 Robert Kaplan, "Power Plays in the Indian Ocean: The Maritime Commons in the 21st Century," in *Contested Commons: The Future of American Power in a Multipolar World*, edited by Abraham Denmark and James Mulvenon (Washington, D.C.: Center for a New American Security, 2010), 185.
- 63 Shivshankar Menon, "Evolving Balance of Power in Asia," speech at the International Institute for Strategic Studies Global Strategic Review, Geneva, September 2009, www.iiss.org/conferences/global-strategic-review/global-strategic-review-2009/plenary-sessions-and-speeches-2009/fifth-plenary-session-shiv-shankar-menon.
- 64 See Xinhua, "Full Text of Outcomes from Strategic Track of 2011 U.S.-China Strategic and Economic Dialogue," May 10, 2011, http://news.xinhuanet.com/english2016/china/2011-05/11/c_13868779.htm.

- 65 For a contemporary discussion of the traditional concept of balance of power, see T.V. Paul, James J. Wirtz, and Michel Fortmann, eds., *Balance of Power: Theory and Practice in the 21st Century* (Stanford, Calif.: Stanford University Press, 2004); see also Daniel H. Nexon, "The Balance of Power in the Balance," *World Politics*, vol. 61, no. 2 (April 2009): 330-59.
- 66 For a discussion, see Malcolm Cook, Raoul Heinrichs, Rory Medcalf, and Andrew Shearer, *Power and Choice: Asian Security Futures* (Sydney: Lowy Institute, 2010).
- 67 White House, *Sustaining U.S. Global Leadership: Priorities for 21st Century Defense* (Washington, D.C.: January 2012), 2.
- 68 For a review of the Chinese response to the U.S. initiatives in Asia during 2011, see Bonnie Glaser and Brittany Billingsley, "U.S. Pivot to Asia Leaves China off BAance," *Comparative Connections*, January 2012, http://csis.org/files/publication/1103qus_china.pdf.
- 69 For an assessment of the idea by two former U.S. officials involved in developing and implementing the idea, see Michael J. Green and Daniel Twining, "Democracy and American Grand Strategy in Asia: The Realist Principles Behind an Enduring Idealism," *Contemporary Southeast Asia*, vol. 30, no. 1 (2008): 1-28.
- 70 Indian Ministry of External Affairs, "Foreign Secretary Holds Wide-Ranging Consultations in Japan," New Delhi, April 8, 2011, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530217528; for reported reservations in the Indian political establishment, see Indrani Bagchi, "India Develops Cold Feet on Talks with Japan, U.S.," *Times of India*, August 25, 2011, 17; Josh Rogin, "Inside the first ever U.S.-Japan-India trilateral meeting," *Cable Foreign Policy*, December 23, 2011, http://thecable.foreignpolicy.com/posts/2011/12/23/inside_the_first_ever_us_japan_india_trilateral_meeting.
- 71 Brian W. Blouet, "The Imperial Vision of Halford Mackinder," *Geographical Journal*, vol. 170, no. 4 (December 2004): 328.
- 72 Walter Russell Mead, *God and Gold: Britain, America, and the Making of the Modern World* (New York: Alfred Knopf, 2008).
- 73 *Ibid.*, 355.

CHAPTER TWELVE

1. George Modelski and William R. Thompson, *Seapower in Global Politics, 1494-1993* (London: Macmillan, 1988), 18.
2. For an early exploration, see Francine Frankel and Harry Harding, eds., *The India-China Relationship: What the United States Needs to Know* (Washington, D.C.: Woodrow Wilson Center Press, 2004).
3. For a debate, see Alyssa Ayres and C. Raja Mohan, eds., *Power Realignments in Asia: China, India and the United States* (New Delhi: Sage, 2009).

4. For a comprehensive discussion, see Ashley J. Tellis, "The United States and Asia's Rising Giants," in *Strategic Asia 2011-12: Asia Responds to its Rising Powers: China and India*, edited by Ashley J. Tellis, Travis Tanner, and Jessica Keough (Seattle: National Bureau of Asian Research, 2011), 1-32.
5. Mark Thirlwell, *Second Thoughts on Globalization* (Sydney: Lowy Institute, 2007).
6. Ashley J. Tellis, "The United States and Asia's Rising Giants," in Ashley J. Tellis, Travis Tanner, and Jessica Keough, eds., *Strategic Asia 2011-12: Asia Responds to its Rising Powers: China and India* (Seattle: National Bureau of Asian Research, 2011), 1-32.
7. I b i d .
8. For a succinct review of the U.S. policy debates, see Aaron L. Friedberg, *A Contest for Supremacy: China, America, and the Struggle for Mastery in Asia* (New York: W.W. Norton, 2011), 245-63.
9. "Transcript: Senior Ex-Diplomat on India-U.S. Relations," Financial Times Online, May 6, 2009, www.ft.com/cms/s/0/lec735fe-3a12-11de-8a2d-00144feabdc0.html.
10. "India Bristles at Closer Sino-U.S. Ties," People's Daily Online, November 20, 2009, <http://english.peopledaily.com.cn/90001/90776/90883/6818479.html>.
11. For a discussion, see C. Raja Mohan, "President Barack Obama, the United States and the Sino-Indian Balance," *ISAS Insights*, no. 46, (Singapore: Institute of South Asian Studies, January 29, 2009).
12. "The two sides are ready to strengthen communication, dialogue and cooperation on issues related to South Asia and work together to promote peace, stability and development in that region." White House, "U.S.-China Joint Statement," Beijing, November 17, 2009, <http://beijing.usembassy-china.org.cn/111709.html>.
13. "[The] Government of India is committed to resolving all outstanding issues with Pakistan through a peaceful bilateral dialogue in accordance with the Simla Agreement. A third country role cannot be envisaged nor is it necessary." The text of the official Indian reaction to the Beijing communique is at www.mea.gov.in/mystart.php?id=530315323.
14. "India today is a rising and responsible global power. In Asia, Indian leadership is expanding prosperity and [...] security across the region. And the United States welcomes and encourages India's leadership role in helping shape the rise of a stable, peaceful and prosperous Asia." Obama's opening remarks at the joint press appearance with Prime Minister Manmohan Singh, Washington, D.C., November 24, 2009, www.whitehouse.gov/the-press-office/remarks-president-obama-and-prime-ministersingh-india-joint-press-conference.
15. Ashley J. Tellis, "The United States and India 3.0: Cave! Hic Dragones [Beware! Here Be Dragons]," Policy Brief no. 81 (Washington, D.C.: Carnegie Endowment for International Peace, October 2009).

16. Leon Panetta, "Partners in the Twenty-First Century," speech at the Institute of Defense Studies and Analyses, New Delhi, June 6, 2012, www.idsa.in/keyspeeches/LeonEPanettaonPartnersinthe21stcentury#.T9Rox0IthCM.
17. Manu Pubby, "China Proposed Division of Pacific and Indian Ocean Regions, We Declined: U.S. Admiral," *Indian Express*, May 15, 2009, 1.
18. Christopher Layne, "China's Challenge to U.S. Hegemony," *Current History*, vol. 107, no. 705 (January 2008): 17-18.
19. Aziz Hanifa, "U.S.-India Relationship Has Indeed Been Oversold," interview with George Perkovich, Rediff News, April 19, 2012, www.rediff.com/news/report/usindia-relationship-has-indeed-been-oversold/20120419.htm; for another view contesting this claim see, Daniel Twining, "Was the U.S.-India Relationship Oversold?" *Foreign Policy*, April 26, 2012, http://shadow.foreignpolicy.com/posts/2012/04/26/was_the_us_india_relationship_oversold_part_1.
20. Shyam Saran, "Geopolitical Consequences of [the] Current Financial and Economic Crisis: Implications for India," speech at the India Habitat Center, New Delhi, February 28, 2009, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530114803.
21. Shyam Saran, "Geopolitical Consequences of the Global Financial and Economic Crisis: A Reassessment After One Year," speech at the India Habitat Center, New Delhi, April 26, 2010.
22. I b i d .
23. For a report on the briefing by the Indian ministry of defense after defense minister A. K. Antony's talks with Leon Panetta in Delhi during June 2012, see "India Expresses Unease over US Plans to Counter China in Asia-Pac," *Indian Express*, June 6, 2012, www.indianexpress.com/news/india-expresses-uneasiness-over-us-plans-to-counterchina-in-asiapac/958658/0.
24. For a brief review of the different schools, see Henry R. Nau and Richard Fontaine, *India as a Global Power: Contending Worldviews from India* (Washington DC.: Sigur Center for Asian Studies, George Washington University 2012).
25. For the different nuances from the Indian defense ministry and the foreign office on responding to the U.S.-China dynamic, see "MoD, MEA Differ on India's Asia-Pacific Role?" *Asian Age*, June 9, 2012, 4.
26. David Shambaugh, "Coping with a Conflicted China," *Washington Quarterly*, vol. 34, no. 1 (Winter 2011): 7-27.
27. "India's Unwise Military Moves," editorial in *Global Times*, June 11, 2009, <http://english.people.com.cn/90001/90777/90851/6676088.html>.
28. See "Who Wins the Dragon-Elephant Contention," editorial in the *Global Times*, December 16, 2010, available at <http://opinion.globaltimes.cn/editorial/2010-12/602061.html>.

- 29 Li Hongmei, "Obama Greets India with More Than Lip Service?" People's Daily Online, November 9, 2010, <http://english.peopledaily.com.cn/90002/96417/7193497.html>.
- 30 For a discussion, see C. Raja Mohan, "India, China and the United States: Asia's Emerging Strategic Triangle," *Snapshot 8* (Sydney: Lowy Institute, February 2011).
- 31 China Ministry of Foreign Affairs, "Dai Bingguo: Promote China-US Sound Interactions in Asia-Pacific," www.fmprc.gov.cn/eng/zxxx/t929482.htm.
- 32 Dai Bingguo, "A Brighter Future When China and India Work Hand in Hand," *Hindu*, January 12, 2012, 1.
- 33 Paul Kennedy, "To Rule the Waves: The Rise and Fall of Navies," *New York Times*, April 5, 2007.
- 34 Robert Kaplan, "China's Two-Ocean Strategy," in *China's Arrival: A Strategic Framework for a Global Relationship*, edited by Abraham Denmark and Nirav Patel (Washington, D.C.: Center for a New American Security, September 2009), 57.
- 35 James R. Holmes, "A Founding Era for Combined Maritime Security?" *Strategic Analysis*, vol. 35, no. 3 (May 2011): 417-26.
- 36 For a discussion, see Barry R. Posen, "Command of the Commons: The Military Foundation of U.S. Hegemony," *International Security*, vol. 28, no. 1 (Summer 2003): 5-46; See also Abraham Denmark and James Mulvenon, eds., *Contested Commons: The Future of American Power in a Multipolar World* (Washington, D.C.: Center for a New American Security, January 2010).
- 37 Hillary Clinton, "Remarks on India and the United States: A Vision for the 21st Century," speech at Chennai, July 20, 2011, www.state.gov/secretary/rm/2011/07/168840.htm.
- 38 "Building on Convergences: Deepening India-U.S. Strategic Partnership," speech by Indian Foreign Secretary Ranjan Mathai at the Center for Strategic and International Studies, Washington, D.C., February 6, 2012, www.mea.gov.in/mystart.php?id=530118985.
- 39 Author's conversation with U.S. and Indian officials in New Delhi in November 2011.
- 40 For a review of the Chinese actions and justifications, see Michael D. Swaine and M. Taylor Fravel, "China's Assertive Behavior, Part Two: The Maritime Periphery," *China Leadership Monitor*, no 35 (Summer 2011), http://web.mit.edu/ssp/people/fravel/Swaine_Fravel_CLM_35_0624111.pdf.
- 41 Gurpreet S. Khurana, "China's Maritime Strategy and India: Consonance and Discord," *Maritime Affairs*, vol. 7, no. 2 (Winter 2011): 61.

- 42 David Brewster, *India as an Asia Pacific Power* (New York: Routledge, 2012), 164. For another pessimistic view see Sandy Gordon, "India's Rise as an Asia-Pacific Power: Rhetoric and Reality," *Strategic Insights* no. 58 (Canberra: Australian Strategic Policy Institute, May 7, 2012).
- 43 "India's Desire for Strategic Autonomy Constrains in Defense Ties: U.S.," *Indian Express*, April 7, 2011.
- 44 K. M. Panikkar, *The Basis of an Indo-British Treaty* (Bombay: Oxford University Press, 1946), 26.
- 45 *Ibid.*, 26.
- 46 *Ibid.*, 12.
- 47 *Ibid.*, 13.
- 48 *Ibid.*, 50.
- 49 Shivshankar Menon, "Maritime Imperatives of Indian Foreign Policy," lecture at the National Maritime Foundation, New Delhi, September 11, 2009, 6, www.maritimeindia.org/sites/all/files/pdf/SMenon.pdf.
- 50 Remarks by Senator John McCain at the Carnegie Endowment for International Peace, Washington, D.C., November 5, 2010, <http://carnegieendowment.org/files/McCainPreparedRemarks.pdf>.
- 51 Minxin Pei, "China's Golden Decade," *Indian Express*, September 7, 2011.
- 52 Zbigniew Brzezinski, "The Group of Two That Could Change the World," *Financial Times*, January 13, 2009; Henry A. Kissinger, *On China* (New York: Penguin, 2011).

කර්තෘ ගැන.....

ආචාර්ය සී රාජා මොහාන් Carnegie India හි අධ්‍යක්ෂවරයාය- එසේම ඉන්දියාවේ ප්‍රමුඛ පෙළේ පුවත් පතක් වන Indian Express හි 'Sre "sms රචකයෙක් සේද ක්‍රියා කරයි' ඉන්දියානු විදේශ පිළිබඳ ප්‍රධාන පෙළේ විශ්ලේෂකයෙකු වන රාජා මොහාන්" දකුණු ආසියාවේ ආරක්ෂාව" මහාචාර්යවරයාණන් ආසියානු සම්බන්ධතා හා නිරායුධකරණය පිළිබඳ විශේෂඥයකු ද වේ 'තවද මොහු National University of Singapore" Institute of South Asian Studies හි ආරාධි. මහාචාර්යවරයකු සේද කටයුතු කරයි.